

25-a-

1879

141
Nº 25-25

1879

Biblioteca Universitaria
GRANADA
Saln A
Estante 3
Tabla 10
Número 435

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

25-4-
8-29

Biblioteca Universitaria
GRANADA

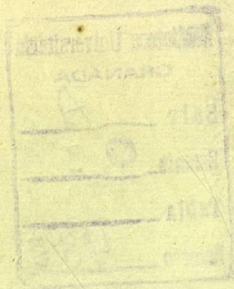
Sala A

Estanta 3

Tabla _____

Número 435

#141.

R 2764

PAV S A N I A E

Q V I N Q V E R E G I O

N V M V E T E R I S G R A E C I A E

descriptio, Romulo

Amalæo inter-

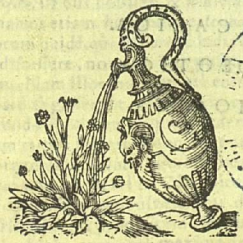
prete.

T O M V S S E C V N D V S.

Huic accessit rerum singularium

Index locupletissimus.

A
P
O
C
A

L V G D V N I,

Apud Sebastianum de Honoratis.

M. D. LIX.

*del Cole de la Comp de Jss de
Granada Lib.*

²
Quinque regionum in hoc
Tomo à Pausania lucu-
lentissimè descri-
ptarum elen-
chus.

ELIACORVM POSTERIOR.

ACHAICA.

ARCADICA.

BOEOTICA.

PHOCICA.

³
P A V S A N I A E
E L I A C O R V M
P O S T E R I O R
S I V E L I B E R
S E X T V S.
*

POSTVLAT dehinc susce-
pti operis ordo, vt post vo-
tiorum donariorum expo-
sitionem, equos certamini-
bus nobiles, & athletas, vel
ordinarios etiam homines persequamur.
Et eorum quidē, qui victores è ludis Olym-
picis discessere, non omnium posita sunt
statuae. Nam illos mihi qui vel certantes
praclare se gesserunt, vel virtutis quouis
alio modo specimen aliquod dedere, sta-
tuarum tamen honorem non sunt conse-
cuti, praetereundos intelligo: Neque enim
athletas omnes, qui vel in Olympicum sta-
dium descendere, quibusve palma delata
est, persequi mihi propositum, sed cum in
reliquis donis, tum verò maximè in sta-
tuis exponendis haec fuit opera sumenda.
Quin ex iis etiam, quibus posita statua
fuit, multos mihi praetermittendos censi,

cum scirem illos non virtute, sed sortis fraude oleastrum adeptos. Eorū enim tantum mentio mihi facienda qui vel merito sūt, vel hominum opinione ceteris præstiterunt. Ad dexteram Iunonis templi palæstrici hominis imago est: Patria eleus fuit, Aeschylī socius, prope quem ex Pheneo Arcadiæ Neolaidas est Proxeni filius, qui è puerorum pugilatu palmam tulit. Post hoc Archidamus Xenij, pueris in palæstrā superatis, ipse etiam Eleus, horum, quos iam nominavi, imagines fecit Alypus Sicyonius Argiui Naucidis discipulus. Saleni verò filium Cleogenem inscriptio ex indigenis vnum esse testatur: Hunc dosuarius equo de ipsius grege vicisse memorat. Adhæret Cleogeni Dinolochus, Pyrrhūsq̄, & Troilus Alcioni filij, quibus est itidem ex Elide genus. Non omnibus autem eiusdem ludici palma obrigit. Nam Pyrrhus de ludorum præfectura, & equiriis præmia tulit: Troilus bigis integræ ætatis equorum, & pullorū curru vicit, secunda supra centesimam Olympiade. Lege verò post Pyrrhi victoriā cautum ab Eleis est, ne quis ex ludorum præfectis in posterum equos in certamen mitteret. Huius fecit statuam Lysippus. Dinolochi quidem mater per visum inquiete videre sibi visa est.

est, filium se coronatum in complexum suum recepisse. Eo somnio monicus puer strenue se ad gymniconū certamina exercuit: Cum autem pueros competitores cursu anteuertisset, ei statuam posuere, quam fecit Cleon Sicyonius. De Cinyssa verò Archidami filia, eiusque genere, & Olympicis palmis, omnia sunt ea in parte explicata, qua in enumerandis Lacedæmoniorum regibus historiæ operam sumpsimus. Prope Troili statuam crepido quædam lapidea extat, superque ea equorum bigæ, & auriga ipsius etiam Cynissæ statua, cum aliquot in eam inscriptionibus: Proximī sunt Lacedæmonij aliquot deinceps positi, qui equis vicere. Horum primum Anaxander de curuli certamine renuntiatus est: Testatur inscriptio Anaxandri auum primum omnium quinquertij coronam cepisse. Est hic quidem in modum deo vota nūcupantis ornatus. Succedit Polycles, cui Polycalco cognomen fuit: De quadrigis hic coronam accepit: taniam dextera tenet. Assistent pusiones duo, eorum alter trochum præfert, taniam alter appetit: Idem verò Polycles eodem certamine è Pythicis Isthmicis, & Nemeis victor rediit. Pancratiastæ verò, quæ proxima est, statuam elaboravit Lysippus. Primus ille

quidem ex Acarnania palmam pancratiij tulit, Xenarges ei nomē, Philádrida filius fuit. Lacedæmonij certe post irruptionem Persarum in Græciam Græcis omnibus equos alendi studio præstitere. Quare præter eos, quorum superius mentionem feci, hi propemodum è Spartanis equis alendis nobilitati, quorum imagines post Acarnanis effigiem positæ sunt: Xenarges, Lycinus, Arcesilaus, & Arcesilai filius Lychas. Et Xenarges quidem Delphica post hanc, Argolica, & Corinthiaca victoria claruit. Lycinus cum ad ludos in Olympiam pullos adduxisset, & eorum vnus deterior visus esset, ad equorum iam adulatorum curationem animum adiecit, & per eos victoriam est adeptus. Dedicauit ille quidem in Olympia statuas duas, quas Myron Atheniensis fecit. Arcesilao, & Lichæ eius filio Olympiæ victoriæ duæ obrigerunt, Lichas certe, cum Lacedæmonii ludorum aditu interdictum esset, Thebani populi nomine currum introduxit, victorémque aurigam sua ipse manu tænia redimiuit: Eius temeritatis flagris cæsus, ædilibus pœnas luit. Et ea quidem belli inter Lacedæmonios, & Eleos causa illius exitit, quo bello intra Alti prælium cõmissum est. Positis autem armis hoc in loco statuam

quam Lichas posuit. Indicant Eleorum Iteræ non Lichæ, sed Thebano populo eam palmam decretam. Non longe à Licha statua posita est Thrasibulo Eleo vati, qui suam Mantinea sibus contra Agidem Lacedæmoniorum regem, Eudamida filium, operâ nauauit, de quo agam pluribus cum ad Arcadam res venero. Per varis dexterum humerum feles repit. In proximo canis est bipartito dissectus nudato iocinore. Vetus est, & ab initio instituta ex hœdis, agnis, virulis aruspici-na. Suem primi omnium Cyprij addidere. Cane verò ad extorum significationes nullæ omnino gentes vsq̃ sunt. Peculiarem itaque credi facile potest caninorum viscerum diuinationem sibi Thrasibulum instituisse. Vates qui Iamida nuncupantur ab Iamo oriundi sunt, quem Apollinis fatu ortum, & à patre diuinandi peritiam accepisse carmine prodidit Pindarus. Prope Thrasybuli effigiem Timosthenes Eleus positus est, qui pueros in stadio vicit. Milesius deinde Antipater, qui in pugilatu Clinopatri filios perculit. Huius Antipatri patrem, Dionysij Syracusani legati ad Olympium Iouem cum muneribus missi, pecunia delintum adduxerunt, vt filium Syracusa-

num renuntiari vellet: At Antipater ipse contentis tyranni donis Milesium se esse, & ex Ionibus primum suam in Olympia statuam dedicasse elogio testatus est. Fecit eam statuam Polycletus: Timosthenis effigiem elaboravit Eutyrides Sycionius Lyssippi discipulus. Hic idem Eutyrides Syris Orontæ accolis Fortunæ signum fecit, quod magna cum religione apud eas gentes colitur. Proximè ad Timosthenis statuam, in Alci Timon positus est, & cum eo Aesypus filius tener adhuc equo insidens, qua scilicet ætate equo iniuge vicit. Timon quidem de curuli certamine victor renuntiatus est: Eius & filij effigiem fecit Dædalus Sicyonius, qui victis prælio Laconibus trophæum Eleis in Alci erectum elaboravit. Posita etiam est Samio pugili statua cum inscriptione, quæ dicatam testatur à Mecone gymnicorum magistro: eadè que Samiis in ludicris certaminibus, & naualibus pugnis præ cæteris Ionibus laudem summam tribuit. De pugile quidem ipso nominatim nulla mentio. Positus ibidem est à Messeniis Damiscus, qui annos natus duodecim, palmam ex Olympicis ludis tulit. Fuit autem ea mihi res haud minus quàm alia quævis admirationi, quod eadem fermè Fortuna

Messe

Messenis, & patriam, & Olympicorum ludorum gloriam eripuerit: Neque enim postquam à Peloponneso eiectioni sunt, aut à Sicilia, aut ex Naupacto, præter Leontiscum, & Symmachum freti accola, qui quæ victor declaratus est: Cum tamen Siculios non Messenios, sed Zanclæos priscos fuisse contendat. Vbi primum in Peloponnesum rediere, pristinam, hac etiam in parte, quasi postliminio fortunam recepere. Siquidem vno, posteaquam Messene restituta est, anno, ludos Eleis facientibus, hic ipse de quo nunc agimus Damiscus, pueros de stadio vicit. Et quinque post hanc ei partim Nemeæ, partim verò Isthmicæ victoriæ obtigere. Damisco proxima est viri nescio cuius statua, nomen certe inscriptio non declarat: Dedicavit Ptolemæus Lagi filius, qui se Macedonem inscribendum curavit, cum Aegypti rex esset. Charean Sicyonium pugilem puerum titulus docet adolescentulum palmam meruisse, Chæremone patre genitum: Nominat item statuæ opificem Asterionem Aeschylis filium. Post Charean Sophius Messenius puer, & Eleus vir, Stomius collocati sunt: In cursu ille pueros anteuertit, hic quinquertij Olympicis ludis vnam, tres Nemeis palmas tulit. Hoc

amplius ei inscriptio tribuit, Eleorum equitarum duxisse, & hoste fuso trophæa erexisse, hostium ducem ex prouocatione occidisse: Fuisse verò illum ex Sicyone, & Sicyoniis imperasse Elei referunt, Arma verò se cepisse contra Sicyona adductos Thebanorum amicitia, & Bœotiorum tunc auxilia præsto sibi fuisse. Bellum cum Sicyoniis ab Eleis gestum existimari potest, post Lacedæmoniorum Leutricam cladem. Positus deinceps est Labax, Eufronis filius, pugil è Lepreo Eleorum. Thrasidis præterea filius Aristodemus, vir palæstrita, ex ipsa Elide, cui totidem etiam Pythicæ obtrigere victoriæ. Effigiè Aristodemi fecit Sicyonij Dædali discipulus, & filius Patrocles. Hipponem Eleum, qui ad quintum à se retro magistrum Atticum Critian refertur. Prolichus enim Corcyraeus ab ipso didicit Critia: Is Amphionem docuit, cuius discipulus fuit Pison è Calaura, à quo artem Democritus didicit. Positus etiam Cratinus ex Aegira Achaici conuentus ciuitate, qui cum sui temporis omnium esset formosissimus, iustandi etiam arte longo interuallo omnes vicit: Is pueris in palæstra deiectis, obtinuit ab Eleis vt ludicre exercitationis magister proximo sibi lo-

co statueretur: Statuam eius fecit Sicyonius Cantharus Alexide genitus, artem ab Eutychede edoctus. Eutolemi Elei imaginem Dædalus idem Sicyonius elaborauit: Indicat inscriptio, vicisse in stadio ludis Olympicis viros: E Pythicis verò coronas duas, vnam è Nemeis reportasse. De Eupolemo proditus est sermo, cum ad curriculi metam ædiles tres affedissent, ex iis duos palmam Eupolemo dedisse, tertium Leonti Ambraciota. Leontem eorum vtrunque, quorum sententia inferior discesserat, cum ad Olympicum senatum prouocasset, ære graui condemnasse. Oebota statuam Achæi ex Apollinis Delphici responso posuere, cui Olympiade sexta & octogesima palma de stadio est ad iudicata. Qui verò Oebotas potuit in Græcorum acie ad Platæas præliari, quod nonnulli scriptum reliquere, cum Olympiade Lxxv. ad Platæas Persæ duce Mardonio fusi fuerint? Ea quidem quæ vulgarint hac de re Græci necesse habeo commemorare, credere verò omnia nulla me res cogit. At Oebota eiusdem casus non prætermittam, quo loco Achæorum res persequar: Antiochi statuam Nicodamus quidem fecit: Fuit Antiochus ex Lepreo. Is in omnium membrorum, quod

Pancratium appellant, palæstra, viros in Olympia semel, in Isthmicis, & Nemeis bis eodem certamine superavit. Neque enim Lepreatas, quominus ad Isthmia accederent, quidquam deterrebat, vti Eleos Hysmone Eleo florente. Prope Antiochum Hysmoni huic erecta statua est. Hic cum ad quinquertij certamen venisset, Olympicis vnam, Nemeis alteram palmam tulit. Ab Isthmicis certe æquè hic, atque alij Elei, exclusus est. Hic cum puer adhuc neruorum imbecillitate tentaretur, ad quinquertium animum adiecit, è qua exercitatione cum morbum depulisset, multas exin ex eo certamine, & insignes accepit coronas. Statua eius Cleonis opus est, & halceres, qui salientium libramenta sunt, tener. Secundum Hysmonem positus est palestrita puer, ex Heræa Arcadum ciuitate Nicostratus. Pantias hanc statuam fecit, qui ab Aristocle Sicyonio per manus traditam artem septimo eius discipulorum gradu accepit. Dicon Callibroti filius quinque è Pythico curriculo, tres ab Isthmico, quatuor è Nemeis vnam de pueris, duas de viris ex Olympicis palmas tulit. Atque ei quidem totidem statuarum, quot victoriæ fuerent, erectæ sunt in Olympia. Et puer sanè

Cau

Caulonates (sicuti fuit) renunciatus est. At vir iam factus Syracusanus vt nominaretur pretio obtinuit. Est Cauloniam in Italiam ab Achæis Colonia deducta: Dux eius Coloniae fuit Typhon Aeginensis. Bello autem à Pyrrho, & Tarentinis contra Romanos suscepto, multæ Italiae ciuitates, à Pyrrho aliæ, aliæ verò à Romanis ad vastitatem, & solitudinem redactæ sunt. Inter eas Caulonia fuit à Campanis deleta, quorum maximè auxiliis Romani nitentantur. A Diconis statua non longe distat Xenophon Menephyli filius, ab Aegio Achiuorum pancratiasta, & Ephesius Pyrilampes in longiore curriculo victor. Illum fecit Olympus, hunc cognomen Pyrilampes Sicyone oriundus, Messenæ ad Ithomen natus. Lylandrum Aristocriti Spartanum in Olympia posuerunt Samij, è duobus inscriptionibus altera id testatè.

Supremi Iouis hæc decora in prædiuite templo

Publicitus Samij constituere viri.

Hæc qui dedicarint docet. Altera Lylandrum ornat inscriptio.

Quod tua Aristocritum, & patrium virtute beasti

Lylander meritis stant monumenta tuis

Ex quo quidem facile intelligas, Samios.

8c

& Ionas reliquos, de vna fidelia, vri ipso-
rum verbum est, parietes duos dealbasse.
Etenim cum Alcibiades classem instru-
ctam, & ornatam Atheniensium circa Io-
niam haberet, Samij statuam ei æneam in
Iunonis erexerunt. Superatis verò nauali
prælio ad Aegos flumen Atheniensibus,
iidem Samij Lysandro in Olympia sta-
tuam posuere. Quin & Ephesij in Dianæ,
Lysandri, Eteonici, Pharacis, & aliorum
Spartanorum, minimè clari inter Græcos
nominis, imagines dedicarunt. Iam ve-
rò commutata fortuna cum ad Gnidon, &
Dorion montem ab Atheniensibus Cono-
nis ductu classe victi fuissent Lacedæmo-
nij, eousque Ionum studia in diuersa abie-
runt, vt Cononem ex gre, Timotheum etiã
Sami positos videas. Et profecto eadem
quouis tēpore fuit omnibus gentibus quæ
Ionibus mens, vt hominum studia ad eos
qui opibus, ac viribus præstarent, propen-
siora essent. Proxima est Lysandri statuæ
effigies Ephesij pugilis, qui de puerorum
certamine victoriam est adeptus, nomē
ei fuit Athenæus. Adstitit etiam Sostra-
tus Sicyonijs nobilis pancratiastes, cui
cognomen fuit Acrocherites, quod aduer-
satorum summas manus tam fortiter ap-
prehendebat, vt non prius eos dimitteret,
quàm

quàm elisis digitis dolore confectos intel-
ligeret. Duodecim ei partim Nemeorum,
partim verò Isthmiorū palmæ datae sunt.
Pythicæ duæ. Olympicæ tres. Quartam
certe supra centesimam Olympiadem, qua
Sostratus primum coronam cepit, non con-
scribunt in suis commentarijs Elei. Pro-
illis enim eius Olympiadis authores cele-
brandæ Pisæi fuere. Prope Sostratum po-
situs est palæstrita Siciliensis Leontiscus, è
Messana, quæ ad fretum est, Coronâ is ab
Amphiçtyonibus, & Eleis accepit. Et in
lucta quidam Leontiscus haud alio more
quàm Sostratus in pancratio aduersarios
percellebat. Neque enim colluctantes ster-
nebat, sed victoriam summis digitis colli-
dendis extorquebat. Statuam ei fecit Py-
thagoras Rheginus, fingendi peritiam, so-
lers haud minus, quàm quiuus alius: Didici-
cisse eam artem ferunt à Clearcho Rhegi-
no, Eucherij discipulo: Eucherus Corin-
thius fuit: Is præceptoribus est vsus Sya-
dra, & Charta Spartanis. Puer tantum re-
dimittus, Phidias causa, & eximia eius in
fingendo solertia, nobis non fuit præter-
mittendus, quod scilicet neminem alium
nouimus, cuius effigiem expresserit Phi-
dias. Satyrus quidem Eleus Silatione pa-
tre genitus, ex Iamidarum gēte, è Nemea
quin

quinq; de pugilatu, duas è Pythicis ludis, & ex Olympicis totidē palmas tulit. Eius fecit statuam Atheniensis Silanion. At Polycles fictor, Stadici Atheniensis discipulus, Amyntam fecit pancratiastem, Helianici filiū. Chilon Achæus Patrētis Olympicis duabus de lucta virorum, Delphica, vna quatuor Isthmicis, tribus Nemiacis nobilitatus est coronis. Sepulchrum ei publica impensa Achæi erexere. Et prælians quidem mortem oppetiit. Testata res his versibus.

*Solum lucta virū bis Olympia, Pythiaq; ornat
Ter Nemea, atque Isthmus, me quater nudis
ferus
Chilonem, patria est Para, virtutis Achivi
Casum acie memores, hoc posuere loco.*

Hæc quidem inscriptio est. Quod si quobello ceciderit, ex ætate Lyssippi, qui statuam eius fecit, coniectandum est: Vel ad Cheroneam in acie stetit cum Achæis omnibus, vel solus præ cunctis Achæis prælio ei interfuit, quod ad Lamiam in Thessalia cum Antipatri Macedonum regis exercitu commissum est. Post Chilonem dux deinceps statua erecta, Olympioni vna, quem ab Eleis coronā cepisse testatur inscriptio. Alterius nullus est titulus, sed eam Aristocalis esse memorant, Stagiritæ è Thracia.

Sive:

Sive discipulus ei, siue milles qui spiā, gratia apud Antipatrum florenti, & ante apud Alexandum, honorem hunc habuerit. Sodamas quidem ex Aliso, in Troade ad Idan montem, primus Aleolensium pueros in Olympico stadio vicit. Prope Sodaman Archidamo Lacedæmoniorum regi, Agesilai filio statua posita est. Ante hunc nulli cuiquam extra fines statuam à Lacedæmonis erectam comperi. Archidamo verò, & ob alia merita, & mortis causa statuam in Olympia dedicandam censuerunt: quod & inter Barbaros occubuit, & vnus ex omnibus Spartanorum regibus sepulture honore caruit. Quod ipsum plenius à me in commentario de rebus Laconicis expositum est. Euanthi Cyziceno pugilli palma vna eueat Olympica in virorum certamine, in puerorum Nemiaca, & Isthmica. Iuxta Euanthen vir est equorum studiosus, & puella currus conscendens, viro Lampo nomen: Patria ei Macedonia ciuitatum recētissima, cui à Philippo Amyntæ filio nomen. Cynisco è Mantinea puero pugili statuam Polycterus fecit. Ergoteles quidem Philanoris filius, qui duas longioris curriculi in Olympia, totidem in Isthmicis, Pythicis, Nemeis palmas est adeptus, non Himeræus fuit, quod inscriptio indi-

bb

cat, sed Cretenſis è Gnoſſo, vnde ſeditiõne
 pulſus, ab Himeræis, ad quos profugerat,
 eſt in ciuitatem receptus, & aliis item ho-
 noribus affectus: Quare merito victor
 Himeræ adſcibitur. Tam verò qui è cel-
 ſa pia eminet, quem Lyſippus fecit is om-
 nium hominum, heroibus, & ſi qua fuit
 alia hominum ante heroas natio, exceptis,
 omnium certe ætatis noſtræ hominum ſta-
 tura corporis maximus fuit, Polydamas
 Niciæ filius, cuius patria Scotuſſa planè de-
 lecta eſt: Alexander enim Phææorum ty-
 rannus fœderibus, quibus erat cum illo
 coniuncta, violatis, de improviſo urbem ce-
 pit: Factaque in theatrum irruptione, quæ
 habendæ concionis cauſa conuenerant na-
 tu maiores, circumdatiſque cetratis, & ſa-
 gittariis, omnes ad vnum vt iaculis confi-
 gerentur imperauit: Idemq; puberes, quot
 quot eſſent trucidandos curauit: Fœminas,
 & pueros ſub corona vendidit: De pretio
 mercenario militi ſtipendium dedit. Op-
 preſſit exitium hoc Scotuſſæ Phraſycæ-
 de ſummum Athenis magiſtratum geren-
 te, alterius & centeſimæ Olympiadis, qua
 ſecundum palmam Damon Thurius tulit,
 anno ſecundo. Rurſus verò cum ſua Græ-
 cos vniuerſos fortuna, altera iam clade fra-
 ctos, Macedonum armis perculiſſet, Sco-
 tuſſæos

tuſſæos ad extremam imbecillitatem re-
 ductos, quos Alexandri crudeliſas reliquos
 fecerat, belli metus eiecit. Fuerunt & alij
 quidem maximè illuſtres de pancratio vi-
 ctõriis: Verum ad Põlidamantis titulos
 peculiaris quædam acceſſit fortitudinis
 gloria, cuius iam exempla aliquot refe-
 ram. Montana Thraciæ regio, quæ intra
 Neſtum eſt, qui fluuius Abderitarum fines
 præterlabitur, & alias immanes belluas,
 & Leones alit. Tam verò multi illuc gi-
 gnuntur, vt in Xerxis camelos, qui com-
 meatus conueſtabant, impetu factõ, ma-
 gnæ eorum ſtragem fecerint. Errant hi
 plerunque per ſubiacentem Olympo mon-
 ti agrum: Eius enim montis latus alte-
 rum in Macedoniam, in Theſſaliam alte-
 rum, & quem ante diximus amnem, con-
 uerſum eſt. In hoc ipſo monte Polydamas
 proſus inermis ingentem, & præferocem
 leonem conſecit, cum in hoc ſe periculum
 Herculis incenſus æmulatione demiſſiſſet:
 Illum enim ad Nemeam Leonem ſtrauiſ-
 ſe, fama vulgauit. Alterum edidit eximie
 fortitudinis miraculum, apprehenſum è
 grege medio maximum, & ferociſſimum
 taurum pedibus poſterioribus reſiliètem,
 & contranitèntem, tam obnixè detinuit,
 vt vix, & relictis quidem ungulis, effuge-

re potuerit. Aiunt eundem Polydamantem incitante equos auriga, altera tantum manu retractos à tergo currus sistere solitum. Hac fama impulsus Darius Artaxerxis ex Palaca filius, is qui multitudinis Persarum studiis fretus Isogæum legitimum Artaxerxis filium regno expulit, Polydamantem magnis per legatos donis, & promissis inuitatum Susa ad se euocauit. Quò cum venisset, vnus ex prouocatione tris de cohorte régia, qui immortales vocabantur occidit. Quæ commemorauit facinora, partim in statuæ basi spectantur, partim verò in inscriptione testante cognoscuntur. At enim Polydamanti virium suarum fiducia, quàm exitio multis esse solere Homerus carminibus vaticinatus est, perniciem attulit. Nam cum per ætatem speluncam intrasset cum aliquot sociis in opaco accubiturus, fors minus æqua ita tulit, vt superior speluncæ pars late fatisceret, Polydamas cæteris imminens periculi metu dilapsis, quasi vnus tantam labem sustinere posset, sublatis manibus montem fulcire conatus, ruinæ mole oppressus est. Prope Polydamantem statuæ erectæ Athletis tribus: Eorum vnum, Mantinensem scilicet Protolaum Dialcis filium, qui pueros in pugilatu vicit, Rhe-

ginus

ginus Pythagoras fecit: Narcydam Damareti filium palæstritam è Phigalia, Sicyonius Dædalus: Callian Atheniensem, Micon pictor, & ipse Atheniensis. At Mænaliū pancratiasten, Androsthene Lochæi filium, qui duas tulit viriles palmas, Mænalius item Nicodamus fecit. Post hos Eucles statuæ honorem habet Callianactis filius Rhodius è domo Diagoridarum materno genere, quippe qui è Diagoræ filia genitus est. Olympicam hic coronam cepit de virorum pugilatu: Naucydes opifex fuit. Palæstritam verò puerum Thebanum Polycletus Argius elaborauit, non idem sane, qui Iunonis signum fecit, sed omnino alius qui Naucyde discipulus fuit: Huic Phocensium commune statuam posuit, quòd in Theopompi patris fuit clientela. Idem certe Nicodamus è Mænalo fictor, cuius paulo ante mentionem feci, Damoxenidam pugilem Mænaliū finxit. Est ibidem Lastratidæ Elei pueri imago, qui de lucta coronam cepit, cum idem de impuberibus alteram à Nemeis tulisset: Paraballonti quidem Lastratidæ huius patri, de curriculo iterato palma decreta est. Traditus verò posteris mos est, quo famæ perpetuitati consuleretur, vt viciorum nomina in Olympico gymnasio con-

scriberetur. Nō præterierim hoc loco quæ de Euthymi pugilis victoriis, deq; reliqua eius gloria memorię prodita sunt. Patria ei fuit Locri in Italia ad Zephyriū promuntorium. Pater Astycles: Et si ciues cum sui Cæcini annis fatu genitū memorant. Fluius hic Locrensem agrum à Rhegino diuidens, cicadarum miraculo est memorabilis: Citeriores enim Locridis accolæ æquæ atque aliæ omnes argutæ sunt: At in Rheginorum finibus trans Cæcinum nulla est omnino cicada vocalis. Huius itaque annis Euthymus filius fuisse dicitur. Is cū ex Olympia de pugilatu palmam tulisset, quarta & septuagesima Olympiade, haudquaquā pari euentu ea quæ consecuta est Olympiade certauit. Theagenes enim Theasius vnus ludis pugilatus, & pancratiij palmam appetens, Euthymū quidē cæstibus vicit. Oleaginā verò de pancratio nō accepit, quòd fraude aduersariū circumuenisse iudicatus pugna superiore, ædilium sententia talentum vnum Ioui, sacram multam, alterum item talentum Euthymo ad luendam contumeliæ noxam iussus est pendere. Et in Olympia de quidem sexta supra septuagesimam Ioui Theagenes quod erat imperatum argenti exoluit.

Reliq

Reliquum multæ recusans in pugilatum non descendit. Illa itaque, & altera deinceps Olympiade Euthymo pugilatus corona decreta. Statua eius Rhegini Pythagoræ opus fuit, cum primis quæ spectetur dignissima. In Italiam is cum transmisisset, pugnam cum heroë commisit: De quo quæ sunt memoriæ prodita sic propemodum se habent. Vlysses aiunt errantem euersoriam Ilio tempestatibus huc illuc ad alias Italiæ, ac Siciliae vrbes, & Themessam etiam appulsum, ibi de naualibus focis eius vnum virgine per vinum violata ab oppidanis contumeliam vindicantibus lapidibus obrutum: Vlysses quidem nullum factum vlciscendi inira ratione, inde profectum. Perempti verò socij manes finem nullum sãuendi in cuiuslibet ætatis homines fecisse, priusquam cogitantes patriã relinquere, Themessenses, quo eam pestem effugerent, Apollinis respõso heroëm placare iussi sunt, & cõsecrato ei solo templū excitare. Deuouere ei præterea quotannis virginū vnã quæ ipsis formosissima visa esset: Quod cum illi ex oraculo facere pergerēt, nihil omnino grauius dehinc passi sunt. Forte verò cum venisset Euthymus Themessan, eo ipso tempore, quo solenne sacrum fiebat, re tota cognita, se iotromitti

illum aiunt in templum postulasse: Ibi virginem conspicatum, primo misericordia commororum, deinde etiam amore incensum: Ac puellam quidem, si ab eo seruata esset, se in eius manū conuenturam fidem dedisse: Armis igitur captis cum genio congressum, illum victum moribus, & agro excessisse: Sublatumque prorsus ex hominum cœtu in mare se demersisse. Fuisse memorant, sciuitate vniuersa fœdissima calamitate liberata, maximè illustres Euthymi nuprias: De eodem verò Eurhymo & illud ex antiquitatis monumentis accepimus: Longissimam eum ætatem viuendo implese, neque omnino mortuum, sed alio quodam modo hominem esse desisse. Habitari hac etiamnum ætate Temessan ex nautici negociatoris oratione cognoui. At ex quodam priscarum literarum exemplo hac ad verbum descripsi. Adolestemulus, Sybaris. Calabrus fluuius, Calyca fons, Heraque, & Temessa vrbes fuere. in iis genius, quem eiecit Euthymus: Colore fuit is vehementer atro. cætera specie maximè formidabilis, amictus, lupi pellis erat. Lybantem nomen eæ literæ produnt, sed hæc hætenus. Post Eurhymi statuam, suæ sunt Pytharcho Mantineni stadij decurfori, & Charmidi positæ Elco pugili, pueriles

vtriq; palmas adeptis. Hos vbi spectaueris, in conspectu erunt Rhodij Athletæ Diagoras, & eius omnis proles perpetua ferie collocati. Primus eorum est Acusilaus de pugilatu accepta corona. Succedit Dorieus natu minimus, cui de Pancratio Olympiadibus continuis tribus victoria adiudicata est: Sed ante Dorieum Demagetus pancratij competitores vicerat: Atque hi quidem fratres fuere Diagoræ filij: Postremus est ipse Diagoras, virilem is pugilum palmam meruit. Eius statuam elaborauit Callicles Megarensis, Theocofmi filius, eius nempe, qui signum Iouis Megarensis fecit. Diagoræ etiam è filiabus nepotes Olympiacas coronas de pugilibus meruere. Virilem Euclès è Callianacte, & Callipatera Diagoræ filia genitus: Puerilem Pisidorus: Hunc mater ipsa in gymnici magistri modum ornata, ad ludos tyrocinio deduxit. Positus hic est proximè ad aui materni statuam. Diagoram ipsum tradunt Acusilaum, & Damagetum in Olympiam deduxisse, quem victores iam declarati iuuenes, per mediam, & confertissimam, turbam humeris exportarunt, coniciendis in eum flores Græcis, & liberum causa cum plausu beatum prædicantibus. Duxit mater-

num genus Diagoras è Messene, atque a deo ab ipsius Aristomenis filia. Eius filius Dorieus præter Olympiacas palmas, octo continuatis victoriis Isthmicas, vna pauciores è nemeis abstulit: Pythicam etiam intacto puluere coronam cepisse dicitur: Renuntiati sunt hic & Pisidorus preconis voce Thurij, quod illi Rhodo factione pulsus, Thurijs in Italiam commigrasset. Verum Dorieus aliquot post annis Rhodum postliminio reuersus omnium apertissimè Lacedæmoniorum studia est professus, quocirca & proprijs triremibus nauali bello cum Atheniensibus pugnavit: Quo tempore cum viuus in potestatem hostium venisset, & Athenas pertractus esset, Athenienses qui ante vehementer ira impulsus extrema omnia illi fuerant comminati, simulatque in concionem captiui habitu productum conspexerunt, tanti viri, cuiusque nomen tam insigni gloria fuisset, miseratione adducti, conuersa ad mansuetuetudinem sententia, incolumen dimiserunt, cum tamen multas haberent iusti in eum odij causas. Quæ ad eius vitæ exitum pertinent, perscripta sunt ab Androtione in rerum Atticarum commentarijs. Cum ad Caunum inquit esset regia classis, & Rhodij Cononis imperat

peratoris suasu à Lacedæmonijs defectio ne facta, in regis, & Atheniensium amicitiam venissent, Dorieum peregrinantem circa Peloponnesum comprehensum, ac Spartam in vinculis deductum, ibique à Lacedæmonijs maiestatis damnatum, noxam capitali supplicio iuisse. Quod si vera omnino exponit Androtion, videtur mihi voluisse eiusdem temeritatis Lacedæmonios arguere, cuius crimine se obligarunt Athenienses, cum Thrasylum, & collegas, qui ad Arginussas classe pugnaverant, capite damnarunt. Et Diagoras quidem, & eius posteritas hæc ad ipsorum gloriam quæ commemorari possent reliquerunt. Sed enim & Alceænetus Lepreates, Theanti filius, cum suis liberis Olympicas palmas tulit: Pater virilem è castuum certamine, cum ante etiam puerilem inter secundarios cepisset. Hellanicus, & Theantus eius filij victores de puerili pugilatu renuntiati sunt: ille nona & octogesima Olympiade, hic proxima posteriore: Et horum suæ spectantur in Olympia statua. Succedunt Alceæneti filijs Gnatho Dipenis ex Mænaliorum finibus, & Eleus Licimus. Vterque victor puerili pugilatu ex Olympia discessit. Gnathonem quidè valde puerum palma positum

ritum inscriptio testatur. Huc effinxit Megarensis Callicles. Adfuit Stryphalius Dromeus congruenti sane cum exercitatione nomine: De longiore enim curriculo Olympicas duas, totidem Pythicas, Isthmiacas tres quinque Nemiacas meruit. Primum carnibus vesci cepisse ferunt, cum Athleta ante ipsum caseo è fuscillis alerentur: Hunc Pythagoras: Loco ei proximum Pyrhoclen quinquentionem Eleum, Polycletus expressit. Socratis vero Pellenensis, à quo pueri cursu superati, & Amertæ Elei, qui pueros item in Olympica palæstra constravit, idemque Pythicis ludis viros perculit, deinceps positas imagines videas. Superiorem qui fecerit non traditur: Amertæ effigiem fecit Phradmon Argius. Euanoridas Eleus puerilis luctæ victoriam adeptus, cum vnus de ludorum præfectis esset, ipse etiam eorum omnium, qui ludis Olympicis vicerant, commentarium conscripsit. De pugile vero Parrhasio ex Arcadia, cui nomen Demarcho, quæ memoriæ prodita sunt, præter Olympicam victoriam, fabulatorum hominum figmenta esse arbitror. Quod scilicet in Iouis Lycæi sacris in lupum se verteret, ac decimo rursus anno pristinam reciperet hominis figuram. Quod certe com-

mentum

mentum ex Arcadam ipsorum sermone nequitiam ortum videri potest. Eius enim rei nulla est in statu inscriptione mentio: Ea sic se propemodum habet.

Dinytta genitas Demarchus, dedicat hancce Effigiem Arcadico Parrhasius genere.

At Ebotas Cyreneus, cum ei Ammonis oraculum victoriam è curriculo prædixisset, statuum ante ipse faciendam sibi curavit, eamque, quo die palmam est adeptus, dedicavit. Vicisse eundem etiam curuli certamine ea ipsa Olympiade memorant, quam tamen, quod ludis Arcades præfuerint, raram Elei non habent: Cleoneo quidem Timanthi, qui virilem coronam Pancratiij accepit, Myron Atheniensis: Bacidi verò Troezenio, qui luctatores vicit, Naucydes statuum fecere. Et ipsi quidem Timanthi vitæ exitum in hunc modum contigisse tradunt. Abiunxerat se ætatis causa ab Athletarum certaminibus. Quo vires tamen pristinas exercitationibus tueretur, magnum & robustum cotidie arcum intendebat. Verum cum peregrè profectus consuetudinem intermisisset, eam, reuersus domum, voluit repetere: Sed enim cum sensisset non satis iam ad arcum tendendum virium sibi superesse, rogo extru-

cto

eto seipsum in ignem coniecit: Hoc ve-
 rò qui fecerit, mea profecto sententia, in-
 sania potius affinis videri possit, quam
 laudem fortitudinis assequatur. Post Ba-
 cidis, imagines sunt Athletarum ex Ar-
 cadia. Euthymenes primum è Mænalo pal-
 ma accepta de virili palæstra, cum prius
 etiam de puerili vnam cepisset: Ex Pella
 na deinde, Azan Philippus de pugillatu
 inter pueros victor: Tum Critodamus
 è Clitore, & ipse è castum puerili lu-
 dico victor renuntiatus. Horum imagi-
 nes fecerunt Euthymenis Alypus, Damo-
 criti Cleon, Philippi Azanis Myron. Nam
 de Promacho Pelleneo Dryonis filio pan-
 cratiaste tunc erigendi locus, cum ad A-
 chæorum res gestas deducta fuerit ora-
 tio. Non longè à Promacho, Timasitheo
 Delpho statua posita est, Ageladæ Argiui
 opus. Duas hic Olympicas de pancratio,
 tres Pythicas palmas abstulit. Eiusdem
 fuit & belli gloria insignis, tum virtute,
 tum felicitate. Extremi tamen prælij, fata-
 lis ei fuit conatus. Cum enim Isagoras A-
 theniensis ipsam Athenarum arcem domi-
 nandi cupiditate incitatus occupasset, par-
 ticeps fuit eius facinoris Timasitheus, qua-
 re iis oppressis qui se in arcem concluderant,
 capitis damnatus, Atheniensibus in-
 iuria:

iuriæ pœnas dedit. Theognetus verò Aegi-
 nera è lucta puerorum palmam est ade-
 ptus: Eius fecit statuam Polichus Aegine-
 ta. Magister quidem Policho fuit pater
 Synnoon, illi Aristocles Sicyonius Cana-
 chi frater, neque multo eo inferior gloria.
 Cuius autem rei causa fatiæ pinus, & pu-
 nicæ mali fructum Theognetus præferat,
 non facile mihi fuerit conicere. Ipsi fortas-
 se Aeginetæ hac de re habent patriis ali-
 quid historiis proditum. At secundum eius
 hominis statuam, quem Elei iccirco non
 fuisse in victorum numerum relatum tra-
 dunt, quòd de bigis equarum victor fuerit
 renuntiatus, sed post illius effigiem, lucta-
 tori Mænalio Xenocli statuam posuere.
 Pueros hic in lucta perculit. Adstat Alcetus
 Alcinoi filius Arcas, & ipse è Clitore, pue-
 ros in pugillatu superauit. Et huius quidem
 statuam Cleon fecit, Xenoclis Polycletus.
 Proximus loco est Aristæus Argiuius è lon-
 giore is curriculo palmam tulit: pater verò
 Chemon in lucta vicit. Modico eorum
 statuæ distant intervallo: Illam fecit Pan-
 tias Chius, qui artem à patre Sostrato
 didicit, Chemonis duæ de nobilibus, meo
 iudicio, sunt Naucyde operibus, cum scilicet
 ea quæ in Olympia est, tum quæ Argis
 Romam in pacis templum est deportata.

A Chemone in lucta stratum Taurosthenen Aeginetam memorant: ipsum Taurosthenen in sequenti Olympiade omnem deiecit, qui in lucta certamen descendit: Eodem, quo coronatus est die, spectrum Taurostheni persimile, Aeginæ, victoriam eius nuntiasse dicitur. Iam Philon Eleum, qui pueros in lucta vicit, Cratinus Spartanus finxit. Quæ verò ad Gelonis curram spectant, non longe distantia mihi videri solent ab iis, quæ alij ante me prodidere. Aiunt enim curram illum Gelonis, qui in Sicilia tyrannidem obtinuit, donum fuisse. Et sanè testatur in scripto Gelonem Dinomenis filium Geloum dedicasse. At enim vicit hic Gelon, de quo nunc sermo est, Olympiade tertia supra septuagesimam, cum Syraculis Gelon tyrannus rerum potitus fuerit. Olympiadis septuagesimæ secundæ, anno secundo, quo itidem anno summæ rerum præfuit apud Athenienses Hybrilides, qua scilicet Olympiade victor discessit à stadio Tisicrates Crotoniata: Syracusanum se certe Gelon renunciandum, non Geloum curasser. Credi igitur facile potest priuatum hominem hunc Gelonem fuisse, cuius pater tyranni patri, ipse tyranno cognomen fuerit. Glaucias quidem Aegineta, & curram,

& sta

& statuum Gelonis fecit. Superiore Olympiade Cleomedem Astypalæensem, memoriæ proditum, in pugillatu Iccum Epidaurium interemisse: Eo crimine erepta palma damnatum ab Aedilibus, animi ægritudine, mentis impotem factum. Inde Astypalæan reuersum, cum in ludum lictarium introisset, in quo pueri erant ferme L. X. columnam, qua tectum fulciebatur, cõuellisse: Quare oppressis ruina pueris, cum ciues ipsum cum lapidibus insectarentur, cõfugisse in Mineruæ, mox que se in arcam, quæ in templo erat, conclusisse: Eius arcæ operculum Astypalæenses cum diu conati tollere non potuissent, postremò arcam effregisse: Cleomedem neque viuum, neque mortuum intus visum. Missis ad oraculum de rei miraculo consultoribus, his versibus responsum redditum.

*Vltimus heroum Cleomedes Astypalensis,
Quem iam immortalem superum dignamini
honore.*

Et Cleomedi in sequentibus deinceps temporibus Astypalæenses tanquam heroi honores habuere. Prope Gelonis curram Philonis erecta statua est Aeginetæ Glauciæ opus: In hanc satis appositos ad rem exprimendam elegos fecit Simonides Leo-

prepis filius.

*Glaucus mi genitor, patria est Coreyra, Philoni
Nomen, vinco pugiliam bis Olympiadas.*

Stat ibidem Mantinenſis Agameton pueris pugilatu victis. Præter eos, quos iam percenuimus, videas & Glaucum Caryſtium, quem ex Anthedone Bæotiorum, oriundum à Glaucō marino Deo memorant. Pater huic fuit Caryſtius Demylus. In agro verò colendo à puero verſatum tradunt: Cùmque forte reſixum vomerem manu pro malleo uſus reſtituiſſet in priſtinum aratri locum, patrem cum id animaduertiſſet, puerum in Olympicum pugilatum duxiſſe: Vbi cum Glaucus ab aduerſariis male multaretur, quippe qui proſus erat artis eius inſcius, cùmque congreſſus cum eo, cui extrema obtigerat ſors certaminis, vulneribus iam prope cōfectus ſuccumberet, ioclaſſe dicitur pater: Illam fili ab aratro: Ea itaque voce puerum excitatum, acri plaga aduerſario percuſſo mox victorem iudicatum. Coronas idem cepiſſe dicitur Pythiorum duas, octonas Nemeorum, & Iſthmiorum. Glaucō filius ſtatuum poſuit, opifex fuit Glaucias Aegineta: Vmbratilis pugnæ habitū præſe fert, quod omnium ſuæ aratis manus ad certam legem mouerit aptiſſimè. Cum de

ceſſ

ceſſiſſet à Caryſtiis, in ea inſula ſepultum tradunt, quæ ætate etiam noſtra Glauci dicitur. Demarato Heræenſi Demarati filio, & nepotibus binæ Olympiorum victoriæ obrigerunt. Ipiſi quidem Demarato, quinta ſupra LX. Olympiadem, qua primum inductu eſt armaturæ grauis, curſus: Et ea item, quæ cōſecuta eſt. Statua eius clypeū more noſtrorum militum præ ſe tenet, gaſſea caput, crura ocreis armata ſunt. Eum in curſu ludicri morem, poſteris deinde temporibus Elei, & reliqui item Græci ſuſtulerunt. Theopompus deinde Demarati filius, & huius item filius patri cognomen de quinquertio palmas adepti ſunt. Minori Theopompo de luſta etiam victoriâ obrigit. Luſtatoris huius, à quo facta fuerit ſtatua, planè ignoratur. Patris verò, & aui, ſtatuas Eutelidæ, & Chryſothemidis Argiuorum opera fuiſſe teſtatur inſcriptio. A quibus verò illi didicerint, non docet. Inſcriptionis eius verſus hi ſunt.

*Argiui Eutelidas, & Chryſothemis fabricarūt,
Maiores artem quos docuere ſui.*

Iccus Nicolaidæ filius Tarentinus, Olympicam coronam de quinquertio cepit: Ac deinde inſequentibus Athletarum fuit magiſter, ſui temporis præſtantiſſimus. Poſt Iccum Pantarces victis in luſta pue-

ris erectus est: Fuit hic Phidias in amoribus. Proximo loco Cleosthenis viri Epidamni currus, Ageladae opus: A tergo positus est Iouis, quem Graeci post Plataensem pugnam dedicarunt. Vicit Cleosthenes Olympiade sexagesimasexta: Neque verò suam vnus, sed equorum etiam, & aurigae simulachra posuit. Inscriptae equorum nomina sunt Phoenix, & Corax. Et qui eodem sunt iuncti iugo ad dexteram Cnacias, ad laeuam Samus. Elegi ad currum adscripti sunt.

Cleosthenes posuit me Pontius ex Epidamno Victor equis, palma clarus Olympiaca.

Et omnium quidem Graecorum, qui equorum alèdi studio clari fuere, primus Cleosthenes statuum Olympiæ posuit. Sunt certe, & Miltiadis Atheniensis, & Spartani Euagorae similia dona: verum non insistit in curru Euagoras. Itaque, ac qualia Olympiæ dona Miltiades curauerit statuenda, alio instituti operis loco exponetur. Agrum Epidamni tenent quem iam ante ab initio: oppidum non idem quod priscis temporibus, sed quod à vetere vrbe non longe abest, & à conditore Dyrrhachium appellatur. Consequuntur Athlearum superiorum ordinem Lycinus Herænsis, Epicradus Mantinensis, Telson Thasius, &

& Eleus Agiadas, qui victores de puerilibus ludicris coronas cepere: Lycinus quidem è cursu, reliqui de pugilatu. Epicradium fecit Ptolichus Aegineta. Agiadan Serambus & ipse Aegineta. Lycini statua, Cleonis opus. Telsonem quis fecerit, non est memoriae proditum. Proximae sunt his ab Eleis Philippo Amyntae, & Alexandro eius filio statuae dedicatae: Cùmque his Seleuco, & Antigono: Equestres aliorum, Antigoni pedestris est. Ab his regibus non longe abest Timosthenis filius Theagenes Thasius: Et si Thasij Timosthenis filium Theagenem negant fuisse. Nam cum sacrificulus Herculis, qui Thasi colitur, Timosthenes esset, cum vxore eius visum quoddam Herculi persimile congressum aiunt puerum inde natum, hunc cum annum iam ferme nonum ageret, dum è ludo domum rediret, dei incertum cuius aeneum signum, quod in foro fuerat erectum, eius pulchritudine allectum, è sede sua auulsum, & alteri humero impositum, ad suos deportasse: Incitata verò ob id factum in eum multitudine, virum quendam summa inter ciues existimatione, magno iam natu sententia sua puerum minime occidendum censuisse. Imperasse tantum vt signum in pristinum locum repor-

carer. Id cum ille fecisset, eius fortitudinem, longe latèque per totam Græciam hominum sermone celebrati cœptam.

Et facinora quidem Theagenis maximè illustria, quæ ad Olympicos ludos pertinere, ante exposuimus: Quo loco etiam commemorauimus Euthymo pugile percussio quæ multa ei ab Eleis fuerit imposta. Ac tunc quidem palmâ tulisse de pancratio primus dicitur Dromeus, sine puluere, patria Mantinensis. Ea deinde, quæ consecuta est, Olympiade, ex eodem certamine Theagenes ipse. Adeptus idem est de pugilatu Pythicas coronas tres, Nemias nouem. De mixtis pugilatus & de pancratij certaminibus in Isthmo decem.

Phthiæ verò in Thessalis, omisso pancratij studio, vt in cursu etiam ad nominis celebritatem perueniret, operam dedit. Quare & in longiore curriculo palmæ competitorum vicit: Et cum Achille fuit ei mea sententia æmulatio, quòd in patria heroũ omnium præstantissimi, victorem se cursus declarari cœcupierit. Fuerunt numero coronæ eius omnes quadringentæ. Cum è vita iam decessisset Theagenes ex eius obtrektorum numero quidam ad eius statuam nocte qualibet accedens eam flagris cœdebat: Non alter quàm si in eo ære ipsum

ipsum viuentem vlcisceretur. Cum autem hominem statua subito casu oppressisset, eius filij statuam de eade postularunt.

Est quæ ea Thasiolorum sententia in mare abiecta. Draconis scilicet lege, qui anima etiam carentia, vrbe, agròque exterminanda, cum Atheniensibus leges scriberet, sanxit: si quid forte eorum torrens hominem peremisset. At enim cum per multos deinceps annos frugem ferè nullam terra Thasis redderet, qui sciscitatum Delphos missi fuerant, responsum tulerent, exules reuocandos: Neque tamen exulibus reuocatis finem sterilitatis reperere. Quare cum iterum per legatos questi essent, se quidem dicto audientes fuisse, non esse verò Deorum iram vlla ex parte placatum, respondit rursus Pythia.

Theagenis vestri at nullam rationem habuistis. Ibi cum ea cogitatio sollicitos haberet quam arte statuam Theogenis recipebant, piscatores aiunt in altum prouectos inter pisces rete comprehensam effigiem Theagenis in litus exposuisse: Ea cum in suum locum reposita fuisset, à Thasiis diuinis celebratur honoribus. Multis verò etiam aliis in locis, tum Græcorum, tum Barbarorum Theageni, positis simulachris, diuini honores ab indigenis habent

tur, existimantibus ægris, & quopiam affectis morbo, salutare eius numen esse. Statua hæc in Alti posita Aeginetæ Glauciæ opus est. Proximè est æreus currus, in quem vir ascendit. Vtrinque veredi singuli, pueris insidentibus. Sunt etiam sua de Olympicis victoriis Hieronis monumenta Dinomenis filij, qui fratri Geloni in Syracusanorum tyrannide successit. Hæc dona non sunt ab Hierone missa, sed votum deo persoluit Dinomenes Hieronis filius. Currus Onatæ Aeginetæ, Calamidis, qui vtrunque stant equi, & equestres pueri opera sunt. Prope ad Hieronis currum vir est eodem quo Dinomenis filius nomine, & ipse Syracusarum tyrannus Hieron Hieroclis filius. Is post Agathoclis, qui primum tyrannidem occupavit, mortem, alter est Syracusanis tyrannus exortus: Dominatu potius centesimæ tertiæ ac vicesimæ Olympiadis, anno secundo: ea verò Olympiade victor è stadio discessit Idæus patria Cyrenæus. Fuit huic Hieroni cum Pyrrho Acacidæ filio hospitum prius, deinde affinitas, quòd Pyrrhi filia Nereis fuit cum Gelone eius filio. Et idem sanè Hieron cum bellum Punicum in Sicilia gereretur, & eius insulæ pars maior in Cartha-

ginien

ginienfium officio esset, ad illorum se studia adiunxit: Mox cum Romanorum copias maiores, & affirmiorem esse amicitiam intelligeret, ad eos descivit. Hunc Dinomenes, Syracusanus ille quidem, sed tyrannidi infensissimus, de medio sustulit. Neque multo post Hippocraten Epicydæ fratrem, qui cum paulo ante ab Erbyllo Syracusas venisset, multitudinem se ditiosis fuerat vocibus sollicitare aggressus, stricto telo est adortus: Verum cum præsentem se ille animo tueretur. Dinomenes satellitum impetu oppressus, occubuit. Hieronis statuas equestrem vnam alteram verò pedestrem, Olympiæ dedicarunt Hieronis ipsius filij: opera suere Miconis Syracusani Nicocratis filij. Post Hieronis, Arei, Acrotati filij, Lacedæmoniorum regis, & Arati Clinix filij erectæ sunt statuæ. Et Areum quidem in equum ascendentis habitu dedicarunt Elei, Aratum Corinthij. Arei sanè, & Arati mentio non est in superioribus commentariis prætermissa. Renuntiatum est Aratus de curuli certamine victor. Timoni Aegypti filio, homini Eleo, à quo ad Olympicum ludicrum missi equi sunt, positus est æneus currus: in eum victoriæ, quantum conicio, ro-

bur ascendit. Callonem deinde Harmodij filium, & Machaonis Hippomachum Eleos patria, qui castu pueros vicere, ibi positos videas. Illum Daippus finxit: Hippomachi opifex ignoratur. Is aduersarios tres dicitur perculisse, neque plaga, neque vulnere in vlla corporis parte accepto. Erecti ibidē sunt, Theochrestus Cyrençus, qui equos Afrorū more ad curulia certamina studiose aluit, & auus paternus, etiā ei cognomen: Tulere vterque Olimpiacas de equorū ludicro palmas. Isthmicā præterea auum coronā cepisse, indicat currus inscriptio. Hegesarchi Hæmostrati filij Tritæensis de virili in Olympia pugillatu, in Isthmo etiā, & Nemea victorias elegite stantur, quibus cum Arcades Tritæenses appellentur, nō esse id à vero alienū cōperi. Nam cū illustriū Arcadiæ ciuitatū non sint omnino origenes incognitæ, quæ cum ab initio essent obscuriores, propter imbecillitatē in Megalopolitanū nomē irrepsere, eæ nō omnino cōmuni Arcadū nomine cēsæ fuere. Quare nullā omnino aliā Tritæam, quā quæ Achæorū fuit, inuenias. Tūc autē cū versus illi scripti fuere, facile quis existimarit, Arcadici Tritæenses nominis fuisse quædam modū & nūc Archades habentur, qui se Argiuis cōtribuerūt. Hegesarchi

chi statuā Polyclis discipuli fecere, de quibus & posterius mentionē faciemus. Astylus autē Crotoniata, Pythagoræ opus fuit. Is Olympiacas deinceps tris de cursu repetito palmas tulit. Et huius quidem, quod Hieronis Dinomenis filij studio ductus Syracusanum se renunciandum curasset, infamiæ causa, domum Crotoniatae ad publici carceris vsum destinarunt, & statuam in Lacedæmonia Iunonis dedicatam euerterunt. Extat Olympiæ pila, in qua Lacedæmonij Chionidis victoriæ incisæ sunt. Parum autem quid dicant attendunt, qui dedicatam ab ipso Chionide, non publicè Lacedæmoniis eā pilam arbitrantur: Nam cum testatum in ea sit, nondum fuisse armaturam grauem in curriculum productam, quā diuinare Chionis potuisset. Eleorum lege hoc etiam ludicri genus aliquando sancitum iri? Ac multo sunt quidem hebetiores, qui hærentem pilæ statuam, Chionidis esse censent, cum sit Atheniensis Myronis opus. Accessit prope ad Chionidis gloriam Lycius homo Hermogenes Xanthius, qui ludis trinis Olympiacum oleastrum octies abstulit: Quare equi cognomento à Græcis celebratus est. Possunt iure Politis etiam victoriæ cum admiratione audiri.

diri. Fuit hic è Ceramo Thraciæ oppido: omnémque in Olympia pernicitatis laudem est meritus. Quod enim curriculum spatium ante lentius multo confici solitum fuerat, ad summam ipse breuitatem, & celeritatem temporis contulit: Eodémque die de longiore curriculo, déque stadio, & repetito cursu coronam cepit: & alterum quidem iterum curriculum ingressus: Neque enim vniuersos, sed quatuor, vt quibusque primis fors obtigerit, è carceribus emittunt: Quique ex ordinibus singulis vicerint, iis rursus, cum aliorum ordinum victoribus de eodem præmio decertandum: Quo fit, vt cui fuerit corona decreta, is palmam duplicem auferat. In eo cursus genere excelluit Leonidas Rhodius: Is est enim quatuor Olympiadum præmia consecutus: Nempe qui cum nulli aduersariorum succubuisset, duodecim palmas vnus abstulerit. Non longe à Chionidis pila stat Duris Samius de puerili pugilatu victor. Opus ea statua Hippia est. Vicisse illum testatur inscriptio, cum Samij ex insula eiectioni sunt: Dedicatam statuam, cum in suas iam pristinas fuissent sedes restituti. Iuxta tyranni effigiem Diallo Pollidis filio statua posita est: fuit hic patria Smyrnæus,

&

& Ionici nominis, primum, de puerili pancratio coronam cepisse tradunt. Iam verò Therfilochum Corfyraum, & Aristionem Epidaurium Theophili filium, quorum hic pueros castibus, ille viros vicit, Polycletus Argiuus fecit. At Bycellus, qui primus è cunctis Sicyoniis pueros in pugilatu vicit, finxit Canachus Sicyonius Polycleti discipulus. Prope Bycellum est Mnaseas Cyrenæus graui accinctus armatura, vir Libys cognomento, cuius finxit statuam Pythagoras Argiuus. Factam item Argis Cyziceno Agemacho è continenti Asiæ terra testatur apposita inscriptio. Naxi quidem quam in Sicilia condidere Chalcidenses, Euripi accolæ, ne ipsa quidem ætate mea extant ruinarum fragmenta. Quod verò eius nomen ad posteros proditum fuerit, iure Tisandro Cleocriti filio fuerit ea laus tribuenda: Is enim quater Olympiæ viros pugilatu vicit: quoties Pythicam etiam palmam abstulit. Neque verò tunc omnibus aut Isthmiorum, aut Nemeorū victoribus à Corinthiis, & Argiuis monumenta ponebantur. Phidolæ Corinthij equa prætereunda non est. Hæc ab ipsis statim carceribus sessore suo collapsa, & cursum pristinum æquè ac si rectorem haberet retinuit.

nuit, & circa metam se conuertit: Audito verò tubæ sonitu concitata est vehemens, cumque ad ludorum præfectos auertisset, iam victoriæ se quasi compotem intelligens constitit, Elei Phidola victore renuciato, ei, vt equæ simulachrum dedicaret, concesserunt. Contigit & Lyco Phidolæ filio, & eius filiis de equiriis victoria. In sistit pilæ victor equus cum inscriptione.

Acer equis Lycus hic semel Isthmia vicit: Eide Phidolæ Eleo cinxit honore demum.

Non tamen huic inscriptioni cum literis Eleorum, quibus Olympiorum victores celebrantur, satis conuenit: Ad octauam enim & sexagesimam Olympiadē, & eam quæ consecuta est, Eleorum monumenta Phidolæ filiorum victoriam referunt. Sed hæc qui volet curiosus exquiret. Stant deinceps Elei viri Agathinus Thrafsybuli filius, & Telemachus. Victor hic extirpit de equorum cursu, Agathinum ex Achaia Pellenenses posuere. Posuit & Atheniensem ciuitas Aristophontem Lycini filium, pancratiasten: Vicit is ludis Olympicis viros. At Pherias Aeginera (proximus enim is est ad Atheniensem Aristophontem) octaua supra septuagesimam Olympiade, quod erat adolescentulus, neque in luctandi certamine videbatur villo pacto par aduersario

110 fore, de medio est iussus recedere: Anno deinde sequenti admissus, pueros in lucta vicit. Dissimilis fuit Hylli Rhodij in Olympici ludis fortuna, Annū enim duodeuicesimum natus, reiectus ille quidem est, quominus cum pueris lucta congredetur: Verum de viris palmā adeptus, idēque postea acceptis Nemeorū, & Isthmiorum coronis, annū cum ageret vicesimum, præpropera ereptus est morte, priusquam patriam Rhodum, & penates suos reuiferet. Sed Rhodij palæstritæ laudes mea sententia Artemidorus Trallianus vicit: Qui cum tener admodum pancratiū puerile inisset, amissa ob aratis infirmitatem palma, mox in Ioniam ad Smyrnæos, cum ludos agitarent, venit: Tantum verò ei iam roboris accesserat, vt eodē die & eos quos in Olympia aduersarios habuerat, & in puerili ludicro quos imberbes appellabāt, & iam tertio loco virorum optimū queque superarit: Et impuberum quidem in certamen, ex gymnici hominis prouocatione, in virorum autem, conuitio pancratiastæ laeessitum descendisse ferunt. Virilem certe palmū cepit Olympicam, Olympiade c c x i. Prope Hylli statuā equum ex ære posuit Crocon Eretriensis, accepta de equo desultorio corona. Equo proximus

mus est Telestas Messenius puerilis pugilatus victor, hunc Silanion fecit. At Milonem Crotoniatem Diotimi filium, Dameas, & ipse Crotoniates finxit: Palmas Milo Olympicas adeptus est sex, de lucta omnes, ex iis puerilem unam, sex Pythicas è virorum, unam è puerorum certamine: Cum septimum in Olympiam luctaturus venisset, cum Timasitheo ille quidè, quod cuius erat, & peradolescens, ac certamen recusabat, non est congressus: Suam quidem ipsius statuam dicitur Milo intra Altin suis humeris deportasse. Traduntur de Punico malo, & disco hæc memoratu digna. Punicum malum ita manu compressa tenebat, ut neque qui conatus esset extorqueret, neque ipse tamen illud elideret. Peruncto disco cum insitisset, omnes ludibrio habebat, qui se detrudere quantum impetu facto conarentur. Magnum illud fuit roboris documentum. Caput neruo non aliter quam redimiculo, aut corona incingebat, intercluso deinde quanta maxima vi poterat, compressis labiis spiritu, cum venæ capitis sanguine plurimum intumuisent, neruum rumpebat. Idè ubi porrecta dextera cubitum lateri admovisset, sublatoque pollice reliquos digitos iunctim intendisset, minimum nemo erat qui

qui villo nisu posset à cæteris abiungere. Ferarum hunc laniatu periisse memorat. Conspicatus enim hiantem immisis cuneis quercum, in Crotoniatarum finibus, robore suo pristino fretus, truncum illum manibus dicitur rescindere conatus. Ibi cum relaxatis cuneis, comprehensus manibus Milo detineretur, à lupis, quæ fera frequens est in Crotoniatarum agro, discerptus est. Fuit illi fatalis virium suarum fiducia. Pyrrhum Aeacidæ filium, Epiri regem magnis, & admiratione dignissimis rebus gestis, quas exposui in libro de rebus Atticis, in Alti posuit Thra-sybulus Eleus. Prope Pyrrhum vir quidam pusillo corpore super pila stat tibiastenens. Huic Pythicæ palmæ de tibiariū cantu, primo post Sacadā Argium, decreta sunt: Sacadas verò ludis iis, quos Amphictyones instituere, neque dum essent coronarij, ac deinde binis coronariis vicit. Pythocritus deinde post hos Sicyonius Pythicas tulit palmas sex, solus tibiis cum cecinisset. Satis constat eundem Olympiæ in quinquertio senis ludis præcuisse. Honoris ergo pila ei erecta cum titulo: Pythocriti Callinici tibiicinis moinimenta, Aetoli concilij sui decreto, Cydonei statuam dedicarunt, cum Eleos Ari-

storimi tyranni dominatu liberasset. Iam Gorgum Euclei filium, Messenium, victorem quinquertij, Bæotius Theron, Demaretum verò, & ipsum Messenium, de puerorum pugilatu coronatum, Atheniensis, Silanion finxit. Enim vero Anauchidas Philys filius Eleus de puerili lucta coronam cepit, mox de virili etiam: sed quis eius statuam fecerit, compertum utique mihi non est. Anochus enim Adamatae filius, Tarentinus, qui de stadio, & repetito curriculo victor extitit, Ageladae Argivi opus fuit. Puerum equo insidentem, assidente viro, testatur inscriptio. Xenombrorum esse ex Coe Meropidis terra, equestris victoris præconio nobilem: Eam statuam finxit Philothimus Aegineza, Xenodicum verò in puerorum pugilatu victorem, Pantias fecit. At Pythi Andromachi filij, patriæ Abderitæ, statuam, Lysippus elaboravit: Sui duas ei statuas milites posuere: Duces enim mercenariorum, & bellicis rebus clarum Pythum fuisse, facile iudices. Positi etiam sunt de cursu victores pueri, Meueptolemus ex Apollonia, quæ in Ionio est, & Corcyraus Philon. Ad hos Hieronymus Andrius, à quo deiectus est Olympico quinquertio nobilis Tisamenus: Is nempe, quo postea in Platæensi præ

prælio contra Mardonium Persarum ducem augere Græcivsi sunt. Proximus Hieronymo est puer palæstrita, & ipse Andrius, Procles Lycastida filius: Illum Stomius, hunc Somis fictores fecere. Aeschini Eleo duæ quinquertij palmae evenerunt, & totidè erectæ fuerunt statuæ. Archippo Mityliæno, qui viros castibus vicit, ad nominis celebritatem tribuunt & alias civis sui victorias: Coronas enim tradunt eum Olympicas, Pythicas, & Isthmicas cepisse, cum annum nondum excessisset vicessimum, Zenonem autem Calhrelis filium, è Lepreo Triphyliæ victorem è puerorum stadio, Pyrilampes Messenius finxit. Nam Clinomachum Eleum, quinquertij victoria nobilitatum, quis fecerit planè ignoro. Pantarcen quidem Eleum, ab Achæis dedicatum ipsa testatur inscriptio: Quod scilicet pacis inter Achæos, & Eleos sequeretur fuisset, quodque inter eos, ut captivi permutarentur curasset. Quare cum desultorio equo in Olympia vicisset, hoc ei Achæi monumentum posuerunt. Eleum Olidan dedicavit Aetolorum natio. At Charinus Eleus de repetito cursu, deque armatorum ludicro victoriae monumentum habet. Prope ipsum Ageles Chius, victis pugilatu pueris Theomnesti Sardia

52. PAVS. ELIA. POSTER. SIVE
 ni opus. Clitomachi Thebani effigiem
 statuit Hermocrates Clitomachi pater
 eius maximè illustria opera hæc fuerunt.
 Ad Isthmum viros palæstritas perculit, eo
 demque die de pugilatu palmam tulit, &
 eos qui in pancratium descenderant lu-
 ctando vicit. de pancratio Pythicè eius pal-
 mæ fuere numero tres. In Olympia se-
 cundus hic Clitomachus Thasio Theage-
 ni de pancratio, & pugilatu victor renun-
 tiatus est. Et pancratij quidem palmam
 centesima & quadragesima Olympiade est
 adeptus: Nam ea quæ consecuta est pan-
 cratio, & cæstibus depugnauit. Prodiit
 eodem die Eleus Caper, palæstram & pan-
 cratium professus (delata verò iam Capro
 de palæstra palma) docuit Clitomachus
 ludorum præfectos ius esse pancratium
 committi integris corporibus, priusquam
 vulnus vllū ex pugilatu acciperetur: Quo
 facto in pancratio quidem Capro succu-
 buit: Contra pugiles verò, summa animi
 præsentia, & corpore vsus est firmissimo.
 Erythraei ex Ionia Epithersen Metrodo-
 ri filium bis Olympiæ, toties in Pythicis,
 Istmicis, & Nemeis de cæstibus victorem
 declaratum dedicarunt. At Syracusani
 duas Hieroni publicè, vnam eidem ipsius
 filij statuam posuere. Paulò quidem su-
 perius

perius ostendit, & hunc Hieronem idem
 cum superiore nomen habuisse, & Syra-
 culis itidem dominatum. Posuerunt etiam
 Palenses, quarta Cephaleniorum tribus,
 Timoptolin Eleum Lampidis filium: pri-
 sco certe nomine Palenses Dulichij sunt
 appellati. Et suus ibidem honos est ha-
 bitus Archidamo Agesilai filio, iuxta què
 est vir nescio quis venatoris in modum or-
 natus. Demetrium certe, qui contra Seleu-
 cum bello suscepto, in pugna captus est,
 eiusque filium Antigonum norit, qui ani-
 maduertat Byzantium dedicationes
 esse, Spartano quidem Eutelidæ, octaua
 & tricesima Olympiade de puerili palæ-
 stra vna, de quinquertio palma altera dela-
 ta est. Tunc enim luctatorum prius, ac
 deinde quinquertionum ludicrum com-
 mittebatur. Eutelidæ effigies peruetu-
 sta est, quæque in basi incisæ literæ, sunt
 ipsa iam vetustate, penè abolitæ. Post
 Eutelidan est Areus Lacedæmoniorum
 rex: Eique proximus Eleus Gorgus, cui
 ad meam vsque ætatem vni Olympicæ
 palmæ de quinquertio quatuor, de reperi-
 to cursu, & grauis armaturæ singulæ de-
 cretæ. Virum illum, cui adsistunt pue-
 ri, Ptolemæum esse aiunt Lagi filium.
 Proximo loco statuæ duæ Capri Pythago-

ra filij, qui palæstræ, pancratiſque eodem die palmam cepit: & ei quidem primo omnium binæ de illis certaminibus palma eodem die euenere: Et in pancratio sanè quem habuerit aduerſarium superius expoſui: In palæstra verò Eleum Pæanium ſtrauit, qui ſuperiore Olympiade victor de eadem palæstra renunciatus fuerat, idemque Pythicis ludis pueros in pugilatu vicerat, rursusque in virorum certamine eodem die cæstum, palæstræque coronam acceperat. Capro igitur haudquaquam paruo negotio, aut labore leui suæ obſtigere victoria. Sunt etiam Olympiæ Anauchidæ, & Pherenici statuæ: Elei fuere, & in puerorum lucta victoriam sunt adepti. Phlœceum Eurydami filium, Aetolorum contra Gallos duceſ Theſpienſes dedicarunt. Eleus verò Tydeus Antigonum Demetrii patrem, & Seleucum poſuit. Seleuci cum ob alias res geſtas, tum præcipue ob captum bello Demetrium illuſtre fuit apud omnes gentes nomen. Timoni de quinquertio ludis Græciæ omnibus delatae sunt palmae: Iſthmicis tamen exceptis, quibus ei, ſicuti cæteris Eleis, interdicitum fuit. Indicant tituli cum alias eius laudes, tum verò Aetolis illum ſtipendia feciſſe

feciſſe aduerſum Theſſalos, præſidiique, amicitia Aetolorum ductum, Naupacti præſiſſe. Non longe à Timonis ſtatua, veteris Græciæ, & Elidis ſigna ſunt. Et Græcia quidem Antigonum Demetrii tutorem à Philippo patre datum, vna Philippum ipſum altera manu coronat. At Elis Demetrio, qui Seleuco, & Prolomæo Lagi filio bellum intulit, coronam imponit. Ariſtidi autem Eleo Olympicam palmam de curſu grauis armaturæ, & de iterato curſiculo Pythicam decretam inſcriptio indicat. E Nemeis etiam victorem reſiſſe de equeſtri puerorum curſiculo: Eſt id ſpaciū duo iterata curſicula. Hunc currendi morem Nemiæ, & Iſthmicis ludis intermiſſum, Argiuis reſtituit Adrianus imperator, eumque hybernis Nemeorum ludis celebrari inſiſit. Proximè ad Ariſtiden Menalcæ Eleus Olympici quinquertij victor extat, & Philonides Zoti filius. Patriæ is quidem è Cretenſio Cherrhoneſo, Alexandro verò Philippi filio, ex eo curſorum genere, qui, quòd die vno ingens ementiuntur ſpaciū ſunt Hemerodromi, id eſt Diarij curſores, appellati. Poſt Philonidam Brimias Eleus, & Leonidas è Naxo Aegei maris inſula à Pſophidiis Arcadum gente dedicati.

Asamonis deinde statua, qui viros pugilatu vicit. Tum Nicandri, qui de repetito cursu Olympicas duas, & Nemeis æternas de cursu & repetito cursu sex palmas abstulit. Fuere Asamon, & Nicander Elei. Huius Daippus, illius Pyrilampes Messenius effigiem fecere. Proximi sunt Eualcis Eleus, & Seleadas Lacedæmonius, quorum ille castuum pueros, Seleadas iustæ certamine viros vicit. Ibidem currus positus est non magnus Polygnus Polypithis Laconis. Et super eadem pila Calliteles Polypithis pater palæstra clarus. Lucta hic equis filius coronam promeritus. Ordinarios verò, & priuatos homines Eleos, Lampum Arnisci, & Aristarchum vel hospitij vel aliorum causa meritorum Psophidij posuerunt. Medio stat inter eos loco Lysippus Eleus, victis, qui in luctæ certamine descenderant, pueris. Andreas Arginus Lysippi statuam finxit. Dinosthenes Lacedæmonius è stadio viris denicatis palmam tulit, sibi que in Alti pilam, & statuam posuit. Ab ea quidem pila, via, qua ex Olympia Lacedæmonem iter est, ad pilam alteram, quæ Lacedæmone erecta est, stadia intersunt DC LX. Theodorum qui Pytallo superato in quinquertio victoriam est adeptus, & Pyttalum ipsum Lampidis

filium

filium, qui castibus pueros vicit: Nelandan præterea, qui de stadio, & armatorum cursu coronam cepit, neminem fugiat Eleos fuisse. De Pytallo amplius hoc traditum est, quod fuerit Arcadibus, & Eleis de agrorum finibus disceptantibus, arbiter dat us. Est eius statua Olynthij Sthenidis opus. Succedit Ptolemaus in equum ascendens: Prope eum Eleus Athleta, Pænius Demetrii filius, de lucta Olympiæ vnam, de Pythicis duas abstulit palmas. Clearestus deinde Eleus, qui de quinquertio coronam donatus est. Spectatur & Atheniensis viri Glauconis Etheoclis filij currus: Renuntiatus victor est de curuli certamine integra ætate equorum. Quæ adhuc commemorata sunt, qui in Alti introierint, maximè insignia spectare possint. A Leonida verò monumento rursus ad aram maximam accedentibus digna quæ literis mandentur hæc sunt. Primi ante oculos sunt Damocrates Tenedius, & Crianius Eleus, hic de cursu armatorum, ille de viorum lucta præmia tulere: Et Damocratis Milesius Dionysicles, Crianius Lysus Macedonius statuas fecere. At iis, qui loco sunt proximi, Herodoto Clazomenio, & Philino Coo Hegepolidis filio, sua vtrique patria statuæ honorem habuit. Cla

dd 5

zomenij Herodoto, quòd primus ex ea ciuitate Olympicorum Judorum victor est declaratus, victis in stadio pueris. Philino Cói, quòd illustri admodum fuit gloria: De cursu enim Olympicas quinque, Pythicas quatuor, Nemeorum totidem, ab Istmo vnã amplius quàm decem palmas abstulit. Jam verò Ptolemæus Ptolemæi filius, Lagi nepos, Aristolai Macedonis donum fuit. Eo ipso in loco & pugil positus est Butas Milesius Polynicis filius, Callicrates etiam è Magnesia ad Lechæum, vicit bis in armatorum cursu: Inaugo hæc Lyssippi opus est. Spectantur deinde Emantion de puerili stadio, & Alexibius de quinquertio victores: Fuit huic patria Hera Arcadum oppidum: Imaginem Acestor elaborauit: Emantionis effigiem quisuam fecerit non indicat inscriptio, ex Arcadia tantum fuisse illum planum facit. Colophonij exin Hermesianax Agonei filius, & Icaeus Lycini ex Hermesianactis filia, pueros vtrique in palæstræ certamine superarunt: Et Hermesianacti quidem publicè Colophonij statuam posuere. His proximi Athletæ duo Elei, à quibus pueri in pugilatu victi: Sthenis, Olynthij Charilis opus: Datondæ Sicyonij Theotimus. Hic cum patre Moschione Alexandro

dro contra Darium, & Persas bellanti stipendia fecit: Iam duo item ex Elide: Archidamus quadrigis, & Theogoni filius Epelestus graui armatura victor. Posteriorem hunc vatem etiam fuisse è Clytidarum familia extrema indicat inscriptionis clausula.

*Faticico cretus Clytidarum è sanguine, vates
Atque idem soboles dia Melampodidum.*

Melampus enim Amythaonem vatem patrem habuit: Filium ipse Ioclen genuit: Iocles nascitur Iatu Amphiarus. Cuius Alcæon fuit qui Clytium suscepit è Phegei filia. Hic Elin migravit ab auunculis secedens, quòd eos eadem sciebat Alcæoni machinatos. Statuas deinceps non valde illustribus videas permistas donis: Alexinicum Eleū Sicyonij Canthari opus: tulit hic de puerili palæstra palmam. Tum Leontinum Gorgiam, quem dedicatū tradunt ab Eumolpo Deicratis pronepote, cum quo soror fuerat Gorgiæ. Narus est Gorgias patre Carmantide. Et primus neglectam adhuc dicendi ex arte rationem excitasse dicitur, & ab hominum obliuione vindicasse. Dedit magnum eloquentiæ specimē Gorgias, & in quinquēnali Olympiæ celebritate, & in ea legatione, qua functus est Tisæ collega apud Athenienses.

Nam

Nam & Tisias orationis facultate omnes antecelluit sui temporis oratores: Cui rei fuit perspicuum argumentum oratio ea subtilis hercule & peracuta quam in lite Syracusanæ mulieris habuit: Sed enim multo fuit apud Athenienses clarior Gorgias. Et hunc sanè Iason, qui in Thessalia tyrannide potitus est, pluris multo fecit, quàm Polycratem, qui nulli fuit in Atheniensium scholis eloquentiæ laude inferior. Vixisse autem Gorgiam annos ferunt haud minus quinque amplius quàm centum. Leontinorum certe, vrbs olim deleta à Syracusanis, atate mea restituta est. Spectatur eo in loco & Cratisthenis Cyrenæi currus æreus, in quem ascendit Victoria, tum ipse etiam Cratisthenes, ex quo facile conicias, equis illum vicisse: Dicitur verò Mnasci Cursoris, quem cognomento Libyn Græci appellarunt, filium fuisse. Huius Olympici doni Pythagoras Rheginus opifex fuit. Reperi eodem etiam in loco Anaximenis effigiem: Is & prisca Græcorum, & Philippi, atque Alexandri res gestas diligenter præscripsit.

Hunc ei honorem Lampfacenorum ciuitas habuit, meriti in se gratiam referens. Eam enim ab exitio ciuitatem calliditate sua vindicauit. Erat Alexander Philippi

lippi filius implacabili plerunque ingenio & ad iram procliuior: Hunc Anaximenes irascentem vehementius Lampfacenis, & extrema omnia comminantem, quoddam ad Persarum regem, vel iam defecissent, vel deficere cogitarent, huiusmodi leniuit dolo. Cum illi de liberis, aris, atque focus, & vniuersa planè patria solliciti, hominem etiam ante tum Alexandro, tum Philippo probe cognitum, deprecatum misissent & Alexander cognita aduentus causa verbis conceptis iurasset, Græcorum Deos testatus, facturum se omnia contra quàm ille rogasset, hac eum est Anaximenes oratione adortus: Hoc à te rex precibus contendendo, vt Lampfacenorum coniuges, & liberos in seruitutem redigas, urbem totam excindas, & Deorum templa exuras: His Alexander ambagibus circumuentus, cum se iuratum meminisset, contraria iis quæ precaretur Anaximenes omnia se facturum, Lampfacenis inuitus pepercit. Idem etiam Anaximenes inimicum suum non minus vafre, quàm inuidiosè vltus dicitur. Nam qui ingenio sophista esset, cum sophistarum orationem aptissimè imitaretur, suscepta cum Theopompo Damasistrati filio similitate, historiam conscripsit maledictorum in Athenienses.

Lacedæmonios, & Thebanos plenissimam: Ad vnguem verò cum Theopompi stylum expressisset, supposito eius nomine, per Græciæ ciuitates librum diuulgandum curauit: Quæ res Theopompo magnam apud omnes planè Græcos inuidiam concitauit. Ante Anaximenem quidem nemo subita oratione conatus est dicere. Iam qui in Alexandrum scripti versus eius nomine circumferuntur, mea quidem sententia falsò Anaximeni attribuuntur. Sora-des longioris curriculi victor Olympiade nona supra nonagesimam, Cretensis, uti fuit, renuntiatus est: Ea verò quæ consecuta est Olympiade, accepta publicè ab Ephesijs pecunia, Ephesium se prodi maluit, quo crimine ei exilij pœna est à Creten-sibus inflicta. Primi Athletarum omnium Olympiæ statuas dedicauit suas, Praxidamas Aegineta, qui cæstibus vicit Olympiade vndesexagesima, & qui Lx i. pancratiastas perculit Rhexibius Opuorius: Positæ sunt ante Oenomai columnam, lignea vtraque est: Sed Rhexibij è fico, è cupresso Praxidamantis, & multo sanè minus elaborata. Est in Alti crepido top-hæca, ad eam Iunonis templi partem, quæ ad Aquilonem spectat: Nam quæ ad Austros conuersa est, ad Saturni ædem pertinet:

Super

Super ea crepidine thesauri locati sunt, quales Græci Delphico Apollini fecerunt: Sunt autem donariorum cellæ, Vnus quidem eorum, qui Olympiæ sunt, Sicyoni-orum appellatur: Dedicauit Myron Sicyoniorum tyrannus, parta curuli victoria, Olympiade tertia & x x x. Thalamos duos intus fecit, Dórico alterum, alterum opere Ionico: Vtrunque ex ære fabricatos ipse conspexi. Neque verò è Tartesiaco sint Græcæ, quod Elei affirmant satis comper-tum habeo. Tartesium certe fluum Hispaniæ esse tradunt, hostiis duobus in mare descendente, anni cognominem vr-bem inter vtrunque alucum sitam: Om-nium verò Hispaniæ fluminum maxi-mum, & præ altis vorticosum gurgitibus, Bætin huius ætatis homines nominant. Sunt & qui prisco nomine Tartesium Car-pian vocitaram dicant. Quod ad thalamos attinet, pondus indicat minoris inscriptio talentum quingentorum, dedicatum publicè à Sicyoniis, opificem fuisse Myronem. In thesauro disci collocati sunt tres: quos ad quinquertij ludicrum promunt. Est etiam ibidem scutum ærea lamia con-rectum varia interius exornatum pictu-ra: Galea præterea, & ocreæ. Testa-tur armorum inscriptio Ioui manubias à Myoni

Myonibus dedicatas. Qui populi sint hi, variat hominum coniectura. Mihi certe in memoriam rediit Thucydidem inter Locros, qui Phocidi finitimi sunt, & alias enumerare ciuitates, & Myonenses. Quare qui in scuto nominantur Myones, mea quidem sententia non alij sunt, quam Locrensiū continentis terræ incolæ Myonenses. Literæ inscriptionis illius ipsa vetustate iam exesæ, ac iam prope abolitæ sunt. Et alia quæ recenseantur digna eodē posita sunt loco. Pelopis ensis capulo aureo, & ebore elaboratum, cornu Amaltheæ, Miltiadæ Cimonis filij donum, qui primus ex ea domo in Thraciæ Cherrhoneso imperium obtinuit: Est in cornu incisa prisca Atticis literis inscriptio.

Itē Ioui Olympiaco posuit donum Cheronesus

Miltiadis ductu cum mania cepit Arati.

Simulachrum etiā Apollinis capite inaurato eodem in loco positum est: De dicatum à Locris memorant, qui sunt ad Zephyrium promontorium, opificem fuisse Patroclen Crotoniaten Cratylifilium. Prope Sicyonium, thesaurus est Carthaginiensium. Pothæi, Antiphili, & Megacelis opus. In eo dona sunt Iupiter ingenti magnitudine, & lintæ lorice tres

Gelon

Gelonis, & Syracusanorum victis classe, siue pedestri pugna Pœnis. Tertius deinde, & quartus thesaurus donum est Epidamniorum: In eo Atlas cœlum sustinet, Hercules ad Hesperidas venit, de Hesperidum arboribus malum draco spiris inuoluit: E cedro sunt omnia, Theoclis Eryli filij opus. Autonomum certe filio fecisse aiunt eas, quæ in polo incisæ sunt, literas. Hesperides ipsæ cum inde fuissent ab Eleis amotæ, in Iunonis mea ætate sunt. Thesaurum Epidamniis Pyrrhus, & Lacerates, & Hermon eius filij fecere. Aedificarunt & Sybaritæ thesaurum suum, qui proximè ad Epidamniorum thesaurum constitutus est: Et sanè qui de Italia, eiusque ciuitatibus aliquid sibi inuestigandum putarunt, Lupiam memoriæ prodiderunt oppidum esse inter Brundisium, & Hydruntem, quod prisco nomine Sybaris fuerit. Portus in eo manu extrat factus, Adriani Cæsaris opus. Contingit Sybaritarum thesaurum, is, quem dedicarunt Cyrenæi Libye ciuitas: In eo sunt imagines Romanorum regum. Selinuntios è Sicilia expulere Carthaginienses, sed ante eam calamitatem thesaurum Olympio Ioni dedicarunt, in quo est Liber pater ore, pedibus, & manibus eburnis. At in Metapon-

ee

tinorum thesauro (nam & hi suum iuxta Selinuntiorum thesaurum dedicarunt) Endymion est: Signi eius præter vestem ex ebore sunt omnia. Et Metapontinis quidem quæ fuerit exitij causa, comperit certe non habeo. Aetate sanè meæ eius vr̄bis reliquæ tantùm extant theatrum, & murorum ambitus: Reliqua ad solum euerfa. Megarenfes quoque, Atticæ terræ finitimi thesaurum ædificandum curarunt: In eo reposerunt è cedro signa superinducto auro, Hercules cum Acheloo pugnam: Adstant Iupiter, & Deianira: Mars Acheloo, Minerva (vti semper antea) Herculi adest: Sed hæc in lunonis, ad eum locum vbi Hesperides sunt, translata est. Circa thesauri fastigium gigantum cum dis bellum cernitur, & supra fastigij partem, scutum affixum est, cum inscriptione: Thesaurum Megarenfes posuisse de Corinthiorum manubiis. Potitos ea victoria Megarenfes coniicio, cum Phorbas summæ reip̄. apud Athenienses præflet: Et præfuit ille quidem dum vixit: Nondum enim annui erant Athenis magistratus. Quin & ab Eleis ipsis nondum artes per Olympiadis cœpta fuerant numerari. Fuisse dicitur eius expeditionis participes Argini: Thesaurum certe aliquot post

post pugnam annis Megarenfes faciendum curarunt. Signa quæ in eo sunt par est vetustiora fuisse, cum ea fecerit Dantas Lacedæmonius Dipœni, & Scyllidis discipulus. Postremus omnium thesaurorum stadio proximus est, Gelensium donum esse, & thesaurorum, & signa indicat inscriptio. A signis tamen adhuc vacuus est. Saturnius mons crepidini, cui sunt imposti thesauri, imminet. In vertice rem diuinam Saturno faciunt qui Basila appellatur, verno æquinoctio mense, qui ab Eleis Elaphius dicitur. Ad montis radices Septentrionem versus, medio inter montem, & thesauros spatio, Lucinæ sanum est. In eo Sosipolis patrius Eleorum genius certis celebratur honoribus. Ipsam certe Lucinam Olympiam nuncupant, quæque ei sacra faciat annuam sacerdotem deligunt. At arus ea quæ Sosipolin placat, Eleorum ritu operatur: Piamina infert, & apponit Deo melle subactas offas. In antica sanè templi parte est Lucinæ ara, & ad eam duplex hominibus aditus. Foris Sosipolis colitur. Neque ad eum aditus patet cuiquam, præterquam vni illi sacrificulæ, quæ capite, & facie candido textili velata, ad numinis simulachrum accedit. In Lucinæ virgines, & nuptæ remanentes

hymnum Sosipolidi decantant, odores quoduis genus adolent, vino libandi ritum his sacris alienum ducunt, iusiurandum certe ad Sosipolidis aram magna religione concipiunt. De eo hæc sunt memoriarum prodita. Cum in Eleorum fines hostiliter Arcades inuasissent, contraque eos aciem Elei direxissent, mulierem aiunt in fanti puero mammam præbentem ad Eleorum duces venisse, seque cum puerum eum peperisse diceret, addidisse monitam per somnium, ut eum pugnae socium Eleis adiungeret. Ibi eos, qui summæ rei præerant, (quod mulieris verbis fidem habendam censuissent) puerum nudum ante signa collocandum curasse. Impressione ab Arcadibus facta, puerum in eorum conspectu in anguem mutatum. Eo prodigio hostes exterritos, in fugam se protinus dedisse: acriter Eleos instituisse. Parta verò insigni victoria, à servata civitate nomen Sosipolidi inditum: Quòque loco in cavernam visus fuerat se anguis abdidisse, confecto prælio sanum erectum. Idcirco verò honores Lucinae decretos, quòd ab ea in lucem puerum illum sibi editum interpretati sunt. Cæcis in pugna Arcadibus, sepulchrum extructum est in ulteriore Cladei amnis ripa, quæ ad Occidentem spectat. Proximè

ad

ad Lucinae, ubi Veneris cœlestis cognomento templum fuit, rudera monstrant. Sacra certe & nunc fiunt ad Aras, quæ reliquæ sunt. Intra Altin, in ea, qua pompæ transmittuntur, semita, edes est, quod Hippodamium appellat: Area iugeri spatio maceria circumseptæ: Patet huc fœminis aditus frato quotânis die: Faciunt hæc Hippodamiae rem diuinam, & aliis eam honoribus prosequuntur. Hippodamiam tradunt Midean, quod in Argiuorum agro oppidum est, cum Pelops ob Chryssippi eadem ab ea in primis poenas expeteret, cõfugisse: Ipsum postea Pelopem eius ossa ex oraculo in Olympiam reportanda curasse. Eo loco, quo postrema sunt signa, ex eo signorum numero, quæ de multatitio Athletarum ære dedicata sunt, Porticus est, quam Occultam nominant: Per eam & ludorum præfectis, & Athletis ad stadium accessus est. Ipsum certe stadium terræ agger est, & in eo ludis præfectorum sessio extructa. E regione sessionis illius aram eminet è candido lapide: In ea sedens ludos mulier spectat sacerdos Cereris cognomento Chanynes. Huic & alij ab Eleis honores habentur. Neque verò virginibus interdictum ludicra spectare. In extremo stadio, ubi sunt cursorum carceres,

Endymionis Elei sepulchrum monstrant. Supra eam stadij partem, in qua ludis præfecti confident, destinatus est equinis campus. Et ibi sui sunt equorum carceres. Formam illi eandem prope præ se ferunt, quæ navis prora obverso in curriculum rostro. Qua parte autem cum porticu, cui nomen Agnampio, quod est quasi Flexu carentem dicas, prora ipsa iungitur, ibi utrinque dilatatur. In regula summa rostri, Delphinus æneus prominet: A rostro hinc à dextera, illinc à læva, excurrit pedum quadringenum spatium: In eo pari magnitudine cellulæ: Eas inter se fortiuntur, qui vel quos priuos, vel currus in certamen producunt. Intenditur verò à fronte funis pro repagulis: Ara ad mediam ferè proræ partem è crudo laterculo erecta est: Hanc testorio recenti singulis obliuunt ludorum conuentibus. Super ara ænea aquila latè passis alis extat. Ea, cum machinulâ quandam is commouerit, cui id negotij datum est, statim se in spectatorum conspectum quasi subuolatura attollit: Cum interea ad imam soli aream alia machina delphicus demittitur. Prima omnium ea submituntur repagula, quæ utrinque, iuxta quam paulo ante nominauimus porticum, intenta fuerant: Tum qui ea in par-

te sustinebantur equi, statim se in pedes dant: Ij cum ad alterum equorum ordinem accesserint, eodem modo & illis remittuntur repagula. Idem fit omni ex carcerum parte, vsque dum ad ipsum prore rostrum ex æquata fuerit cursus conditio. Ibi, equis in liberiores se iam campum effluentibus, & aurigarum se ostentat solertia, & quadrupedum pernicitas. Primus qui eam excogitauit carcerum formam. Cleetas fuit, cui tanta est huius operis causa laus tributa, ut hi fuerint versus ad eius, quæ Athenis est, statuum adscripti.

Carcere ab Eleo docuit qui mittere currus

Mi author Cleetas natus Aristocleo.

Post Cleetan Aristiden memorant aliud machinæ genus excogitasse. Alterum curriculum latus aliquanto longius excurrit: In eo ad ipsum aggeris exitum ara est figura rotunda: Ad eam Deus colitur, quem Taraxippum ab incutiendo equis priuore nuncupant: Solent enim iniecto terrore, circa aram hanc equi tam vehementer contestari, ut incertum vnde coorta trepidatione, sæpe illis curribus affligantur aurigæ: Quo igitur æquo, & propitio vtantur Taraxippo, ad eam aram aurigæ vota nuncupant. Variat de Taraxippo Græco-

rum sententia: Sunt qui indigenæ homi-
nis sepulchrum illud esse dicant, præstan-
tis equos regendi scientia, Olenium no-
men produnt, à quo sit in Eleorum fini-
bus Olenium saxum appellatum. Alij Da-
meonem fuisse, qui in Augean expeditionis
Herculi socius, à Cteato Astoris filij
vnà cum equo, quo vehebatur, sit interfe-
ctus: Ab Eleis eo in loco, & ipsi, & equo
inanis habitum sepulchri honorem. Non
desunt qui hoc inane monumentum heroi
cum illud ipsum esse autument, quod Mir-
tylo Pelops posuerit, cum à se perempto
parentaret, quo eius iram placaret: Tara-
xippum verò vocasse, quòd Mirtyli dolo
Oenomai equæ consternatæ fuerint. Ple-
rique etiam Oenomaum illum esse dicti-
tant, qui in curuli certamine equos, & au-
rigas illo exagitet pauore. Audiui etiam
qui Porthaonis filium Alcathoum esse di-
cerent, qui cum inter procos Hippodamiæ
ab Oenomaio fuisset occisus, & eo ipso in
loco humatus, iniuriæ suæ, quam in ipso
curriculo passus esset, atrox, & infestus
vindex ob equitantibus exoriatur. At Aeg-
yptius quidam Pelopen aiebat acceptum
nescio quid ab Amphione eo in loco de-
fodisse, cuius arcana vi conterriti fuissent
Oenomai equi: Et omnes deinde equi eodem

dem afficerentur modo. Et censebat ille
quidem Amphionem, & Orpheum (& si
Trax diceretur) Aegyptios fuisse, pro-
pterea verò alteri feras allicere, alteri verò
fata ad muros extruendos mouere attri-
butum, quòd vterque magorum scientia
excellerent. Mea verò sententia, eorum est
maximè probabilis oratio, qui Taraxip-
pum cognomen esse dicunt Neptuni eque-
stris. Est etiam in Isthmo Taraxippus, qui
Glaucus fuit Sisyphi filius, ab equabus
discerptus ludis funebribus, quos patri
suo fecit Acastus. In Argiuorum Nemea
nullus omnino est Herois genius, qui
equis pauorem immittat: Saxum tantum
eminet in ipso curriculi flexu, colore ru-
tilo, cuius fulgore concitantur equi haud
aliter multo, quàm si immisis ignibus
iniecta esset trepidatio. Sed qui ab Olym-
pico existit Taraxippo, longè est acerrim-
us terror. Ad metarum vnã anea Hip-
podamiæ statua est, tæniam præ se fe-
rens, iam prope victori Pelopi coronam
impositura. Altera Hippodromi pars non
agger, sed collis est minimè arduus, ad cu-
ius extremum finem ædes condita est Ce-
reri cognomento Chanyme: Tutauit qui-
dam priscum esse nomen: Ibi enim cum
Plutonis currum reciperet, terram disces-

fisse, & ad se statim redisse. Alij verò Chanyinū Pisæum hominē memorant, à Pantaleonte Omphalionis filio, qui Pisæ tyrannidem occuparat, quòd acrius illi aduersaretur, & ad defectionem Eleos impelleret, interemptum: De Chanyni verò pecunia templum Cereri ædificatum. Pro veteribus signa reposita deæ ipsius, & filia è pentelico lapide Herodes Atticus in gymnasio, quod Olympia est, in quo certamina meditantur sua quinquertiones & cutores: Crepido sub diuo lapidea eminet, in qua fuit olim erectū trophæum de victis Arcadibus. Ad læuam aditus eius gymnasij minor est ambitus, in quo Athletarum palestræ. Porticum eam gymnasij, quæ ortum Solis prospectat, attingunt Athletarum diuersoria in Africum, & Occasum cōuersa. In vltiore Cladei amnis parte sepulchrum extat Oenomai, terræ tumulus lapide circumseptus: supra tumulum ruinae se ostendunt tectorum, quæ equorum Oenomai stabula putant fuisse. Fines regionis Arcadiam versus in præsentia ad Eleos, iam tum ab initio ad Pisæos pertinere. Extant verò & illi hoc etiam tempore. Trans Erymanthum fluiuium ad Sauri iugum (sic enim locus ille appellatur) Sauri ipsius sepulchrum est, &

Her

Herculis ruinosum temporibus nostris templum. In festum fuisse viatoribus, & accolis Saurum ferunt, ab Hercule verò interfectum, loco nomē dedisse. Fluiuius à Meridie in Alpheum influens, contra Erymanthum montem Pisæum agrum ab Arcadico diuidit. Nomen amni Diagon. A Sauri tumulo stadia ferme x l. progressis, Aesculapij ædes est: Cognomen Deo Demænetus à conditore. Extant templi duntaxat ruinae: Erectum fuerat in edito supra Alpheum loco. Ab hoc templo modico distat intervallo Liberi patris, Leucanitæ cognomen, ædes: Præterlabitur amnis Leucyanas, & ipse etiam in Alpheū illabens. Descendit hic à Pholoë monte. Hinc qui Alpheum transierint, Pisæorum fines ingredientur: Intra eos primum se vertex montis ostendit præacuto fastigio: In eo Phrixæ vrbs ruinae cernuntur, & Minernæ ædes cognomēto Cydoniæ. Hæc ad aræ formā ætate mea redacta est: Dedicasse templū tradunt Clymenum de posteris vnum Idæi Herculis: Venisse verò eum è Cydonia Crete regione, & ab Iardane amne: Pelopë etiā Elei dicunt, priusquā in curule certamen cum Oenomao descēderet, Cydoniæ Mineræ rem diuinā fecisse. Qui processerint paulò longius, ad Parthen

theniæ fluium veniant, in cuius ripa sepulchrum extat Marmacis equorum. Hinc Marmacem procorum omnium primum ad petendam Hippodamiam venisse aiunt, atque adeo primum omnium ab Oenomaio interfectum: Eius verò equas, quarum alteri Partheniæ, alteri verò Eriphæ nomē fuerit, ad Marmacis tumulum Oenomaio iussu mactatas, & ibidem humatas: A Parthenia itaque equarum alteram fluium nomen accepisse. Est in eadem regione Harpinnatis fluius prope Harpinnam urbem: eam urbem cōdidisse Oenomaum narrant, & de matris Harpinnæ nomine appellasse. Hinc paruo interiecto spacio præcellus terræ agger est, & in eo Hippodamiæ procorum tumulus. Neque verò illos Oenomaus insigni honestabat sepultura, sed satis habebat, si eorum cadavera humi defodienda proximis tumulis curasset. At Pelops commune omnibus monimentum operis magnificentia spectandum erexit: Cum ut ipsis eum prociis honorem haberet, tum ut Hippodamiæ ipsius nomen illustrius celebraretur. Mea verò sententia non alia magis de causa, quam ut arguimento esset opus illud, quot, & qualium virorum cæde exultantem Oenomaum ipse percussisset. Occubuerunt autem sicuti iis

carminibus proditū est, quæ magnæ sunt Eoæ appellatæ, ab Oenomaio occisi. Post Marmacem, primus Alcathous Parthaonis filius: Euryalus deinde, Eurymachus, & Crotalus: Horum ego trium parentes, & eorum vnus cuiusque patriam compertam omnino non habeo. Sed qui post hos occisus est. Acriam, facile conici possit Lacedæmonium fuisse, Acriarum conditorem. Ad hos interfectos ab Oenomaio recedent Capetum, Lycurgum, Lasium, Chalcedonem, & Tricolonum: Postremum hunc nepotem, & cognominem Arcades numerant Tricoloni Lycaonis filij. Cōtigit post Tricolonum in cursu mortem oppetere Aristomachum, Priantem, Pelagontem, Aëolium, & Cronum. Sunt qui recensent etiā Erythrum Leuconis filium, Athamantis nepotem, à quo Bœotorū oppidulum Erythræ appellatæ fuerint, & Eiones Magnetes Aëoli, His omnibus cōmune erectum fuit monumentum, ad quod parentasse Pelopem tradunt, quæm diu Pisæorum imperium tenuit. Hinc stadium fermè vnum progressis, reliquiæ templi sunt Dianæ, cognomento Cordaces: Quod Pelopis comites aiunt cum deæ huic pro victoria votos ludos facerent patriam saltationem Cordacem, ad Sipyllum celebrari solitam,

vſurpaſſe. Ab eo templo non longe ædes eſt non vtrique magna, in qua Arca, & in ea Pelopis oſſa conſeruantur. Murorum nullæ extant amplius reliquiæ. Sed vndique vitibus conſtitus locus eſt, vbi olim Piſa incolebatur. Eius vrſis conditorem nominant Piſum Perieris filiũ Aeoli nepotem. Ipiſi quidem Piſæi vehementer irritati Eleis, dum ſibi Olympicorum ludorũ condendi authoritatem cupidius vindicare ſtudent, exitium ſtruxerũt. Olympiade enim octaua Elei Phidonem Argiũ impotentem tyrannum, & cunctæ Græciæ inuidia laborantem, aduocarunt, eiũſque maxime præſidio ſubſiſſi, ludos cõmiſerunt. Quarta deinde & triceſima Olympiade Piſæi comparatis vndique finitimorum copiis, regem ſuum ſecuti Pantaleõtem Omphalionis filium, ſubmotis Eleis, Olympicis ipſi ludis præſuerunt. Has omnes Olympiadas, & præterea quartã & centeſimam, quam Arcades condidere Anolympiadas, ac ſi dicas irritas Olympiadas, vocantes Elei, in faſtos ſuos non referunt. Octaua verò ſupra quadrageſimam Olympiade Damophon Pantaleontis filius, in proditionis ſuſpicionem ad Eleorum multitudinem venit, quòd cum armari in Piſæorum fines excurriffent, re infecta preci-

bus,

bus, & obteſtationibus domum vt redirent perſuaſit. Cum in regnum autem ſucceſſiſſet poſt Damophontem fratrem, Pyrrhus Pantaleontis filius, Piſæi vltro arma Eleis intulerunt: Quo tempore coniuratione facta, ab Eleis defecerunt Maciſtij, & Scilluntij: Hi quidem e Triphylia, ex alia verò vicinitate Dyſpontij: His enim cum Piſæis optimè conueniebat, nempe qui vrſis ſuæ primordia ad Oenomai filium Dyſponteum referebant Eclum Piſæorum, & omnium, qui cum ipſis conſpirauerant populorum, internitione terminatum eſt. Pylæ ruina in conſpectu ſunt, ab Olympia per montanã viam Ehidem contendentibus. Ab eſt à Pylo Elis ſtadia LXX. Hanc urbem, ſicuti multo ſuperius commemorauĩ, condidit Megarenſis Pylon, Cleoſonis filius. Excifa verò ab Hercule, ac poſtea ab Eleis reſtituta, iam pridem ab inquilinis infrequens, & deſerta eſt. Præter ipſam labitur Ladum amnis in Peneum. Ad hanc Pylon diſputant Elei Homeri veſtus pertinere.

genus deduxit ab amne

Alpheo Pylum qui præterlabitur arua.

Ac mihi ſanè id facile perſuaſerunt. Hanc enim præterfluit Alpheus, nam per Pyliorum fines, qui ſupra Sphaſteriam inſulam

fulam sunt, certe non decurrit Alpheus, Neque omnino ullam nouimus in Arcadia terra urbem eodem hoc nomine fuisse. Distat L. ferme stadia ab Olympiæ Eleorum, vicus Heraclea. Adlabitur Cytherus fluuius. Supra fontem, è quo amnis manat, Nympharum templum est. Sua sunt propria Nymphis nomina, Calliphæa, Synallaxis, Pagæa, & Iasus. Communi quidem vocabulo Ionides nuncupantur. Saluberrimæ sunt lauandis aquæ ad lassitudines, & cæteros corporis dolores leuandos. Appellatas autem Nymphas putât ab Ione Gargetti, cum is Athenis profectus in hunc locum Coloniam deduxisset. Quòd si per campos malueris viâ tenere, stadiis cxx. confectis. Letrinos peruenies: Centum enim, & octoginta hinc Elidem interfunt. Iam tum ab initio oppidum fuere Letrini, quod à Letreo Pelopis filio conditum est: Mea verò ætate domorum paucarum extabant reliquæ, & Alpheiæ Dianæ cum simulachro ædes. Deæ ob causam huiuscemodi cognomen impositum memorant. Alpheum, amore captum Dianæ, posteaquam ad nuptias eius conciliandas nihil se aut gratia, aut precibus profe

profecturum intellexit, vim ei offerre conatum: Verum cum illa fugiēs, insequentem amatorem Letrinos usque ad nocturnos choros pertraxisset (interesse enim Nympharum lusibus consueuerat) ibi deam sibi suisque comitibus cæno os obleuisse: Quare cum Alpheus à Nymphis Dianâ discernere nequisset, elusum abiisse. Ab hoc Alpei amore Alpheiam Dianam Letrinæos nuncupasse. At Elei, quibus cum Letrinæis peruetus est amicitia. Elaphiæ Dianæ cerimonias accepisse affirmant se à Letrinæis: & Alphiæ quidem nomine religionem primum sancitam, sed voce corrupta temporis longinquitate, dictum postea Elaphiæan. Aceruorum tamen venatione Elaphiæan appellatam ego ab Eleis existimo. Traditum tamen ab ipsis etiam est, nutricem fuisse Dianæ Elaphiam indigenam mulierem, à qua Deæ fuerit nomen inditum. A Letrinis nihilo quàm stadia sex longius lacus abest, per lineam rectam stadia tria excurrans. In Elide memoratu digna sunt, gymnasium vetus, in quo athletas, prius quàm in Olympiam descendant, omnia facere institutum est, quæ ante certamen fieri mos, ritusque maiorum postulat. Intra mace-
ff

riam in ambitum curriculae, platanis confitae sunt. Septum illud Xystus ex eo appellatur, quod Hercules Amphitryonis filius ad laborum patientiam cotidianis exercitationibus se confirmans, sentes omnes, qui pullularent eo in loco, vellere, ac eradere sit solitus. Aliud est ab hoc seiunctum curriculum, Sacrum incolae appellant. Seorsum & illud est, in quo cursores, & quinquentiones certamen meditates, decurrunt. In gymnasio locus est, quod vocant Plethrium. Area est iugeri vnus amplitudine: In ea per artes, & exercitationum genera sorte ductos Athletas committunt ludorum praefecti. Sunt & Deorum in eo gymnasio ara, Herculis Idæi, Auxiliaris cognomento, Cupidinis, & contrarij numinis, quem eodem Elei, quo Athenienses nomine, Anterotem nuncupant. Cereris etiam, & filiae, Achilli non ara, sed inane monumentum est, ex oraculo dedicatum. Ad illud Eleae matronae, primis ludorum initiis, die statim, inclinate iam in vespertinum Sole, inter ceteros, quos Achilli habent honores, solenni rite pectus plaugunt. Est & minor alius gymnasij ambitus maiore contentus, ab ipsi figura quadrangulum nominant: Eo pro palaestra vtuntur ad exercitationes athletae:

Ibid

Ibidem athletas eos committunt, qui cum à lucta iam vacationem habeant, loris colludunt mollioribus. Est eo in loco alterum eorum signorum positum, quae de Sosandri Smyrnaei, & Polyctoris Elei multa dedicata fuere. Est & tertius gymnasij ambitus, nomine Malchò, à soli leuitate, patet hic puberibus per omne ludorum tempus. In eius angulo signum positum est Herculis extans humeris tenus: Forma etiam vnus de tæniis, quibus palaestra vtuntur. Cupido in ea, & Anteros carati sunt. Hic illi palmae termitem de manibus extorquere conatur. In vtraque primi aditus parte, ad eum ambitum, quem Malchò diximus appellari, stat effigies pugilis pueri. Hunc, qui apud Eleos legibus seruandis praefectus est (Nomophylax dicitur) mihi narrauit, patria Alexandrinum fuisse, ab ea scilicet Alexandria, quae supra Pharum insulam est, Sarapionem nomine. Honorem hunc ei habitum, quod in summa annonae caritate, ad ludos veniens, magnum frumeti numerum Elidem subportandum curarit. Huius in Eleos meriti, & acceptae coronae tempus, numeratur Olympias decima septima supra ducentessimam. In eodem hoc gymnasio curiam suam habent Elei, & huc procedunt qui vel

ff 2

subitæ, vel meditatæ orationis cuiusvis generis copiam profitentur: Lalichmum locus hic, de eius qui dedicauit nomine, vocatur. Affixa sunt circumquaque scuta, ad operis ornamentum, non ad belli usum. A gymnasio ad lauacra tendentes, via accipit, quæ Silentij dicitur, & Dianæ Philomiracis, quod est ac si dicas Adolescentulorum amicæ, templum: Cognomen dea quidem sumpsit à gymnasij vicinitate: Viam verò ex eo silentij appellatum hominum sermo prodidit, quòd ab Oxylo speculatores misisti ad exploranda hostium consilia, mutuis in itinere cohortationibus usi, cum propius iam ad mœnia accessissent, voce compressa, subauscultando propugnatorum sermones excipientes, per hanc ipsam viam intra oppidum irreperunt. Cognitis verò, & perspectis quæ volebāt omnibus, impunè ad Aetolos redierunt. Ab hoc speculatorum silentio viam nomen accepisse affirmant. Exitus alius ad forum excurrit à gymnasio, & ad comitiū, quæ Hellanodiceonē vocāt. Est id supra Achillis tumulū: Hinc ludorum præfectos, qui Hellanodice dicuntur, in gymnasiū venire more maiorum traditū est. Et ante Solis quidē ortum cursores cōmittunt: Dimidiato verò iā die quinque quæstiones, & grauiora quæ vocant

certa

certamina. Forum autem Eleorum, non eadem est descriptione, qua Ionum, & Ionicarum urbium fora, sed antiquiore multo. Porticus modicis interuallis exædificatæ sunt semitis pluribus interfecantibus. Recenti certe nomine Hippodromus forum ipsum appellatur, erudiunt enim hic maximè equos indigenæ. Quæ porticus ad Meridiem est, Doricam præ se fert descriptionem, eam trifariam columnæ diuidūt: Statio ea diurna est ludis præfectorum: Multas in ea porticu Ioui aras erigunt, & in aprica fori parte multæ item aræ sunt: Remouentur autem non magno utique negotio: sunt enim tumultuario opere constructæ. Per hanc porticum ad forum accedenti, ad lauam, circa extremam porticus partem, est Hellanodiceon medio calle à foro diuisus. In eo perpetuos decem menses habitant ludorum præfecti, totūque illud tempus in cognoscendo de legum conseruatoribus, omnique agonali iure consumunt. A porticu ea, in qua statio diurna est, ludis præfectorum, aliam porticum callis vnus disungit: Eam porticum Corcyraicam nominant, ex eo nomine indito, quòd cum Corcyrenses ex Eleo agro, appulis nauibus, prædā egissent ipsi mox Elei Corcyra populationibus

peruastata, multis partibus plura domum reportarint, quàm quæ erepta fuerant. De prædæ itaq; decima porticum erectâ prædicât. Est operis Dorica forma, duplici surgente columnarum ordine: Eorum vnus ad forum, alter ad eas, quæ vltra forû sunt, partes pertinet. Mediæ porticus lacunar non columnæ, sed continens paries sustinet, cuius tam aduersa quàm auersa pars inclusas habet imagines. Ad eam porticus partem, quæ ad forum conuersa est, Pyrrhonis Pistocratis filij statua cernitur Sophistæ hominis, in omni re, atque oratione assensionem sustinentis: Est verò eiusdem sepulchrum non longe ab Eleorum mœnibus: Saxum locus appellatur, & priscus hoc nomine fuisse dicitur Eleorum vicus. Habent Elei in fori area sub diuo hæc maximè insignia opera. Aedes est Apollinis Acesij: hoc nimirum cognominis nihil diuersum ab Auerruncatoris, quod Atheniensibus numen est, significare videri possit. Alia in parte Solis & Lunæ lapidea posita sunt signa: E Lunæ capite cornua è Solis radij existunt. Suum habent & Gratiæ templum: Simulachra lignea sunt, veste inaurata, facies, manus, & pedes è candido marmore: Earum vna rosam, talum altera, myrtum tertia præfert.

Quæ sit insignium ratio facile coniciat, qui attenderit rosam & item myrtum Veneri sacram, quòd stirps vtraque eximiam habeat pulchritudinis speciem: Gratiæ vero Veneri præ cæteris dis attributæ sunt: Talus quidem adolescentulorum, & virginum lusionem significat, quæ à natu grandioribus aliena, teneræ ætati non indecora est, Insistit eidem basi Cupido. Templum ibi Silenus habet, non vt multis in locis cum Libero patre commune: Ei Ebrietas vinum è poculo porrigit. Mortales verò ortu Silenos esse, ex eo facile coniciat, quòd apud Hebræos, & Pergamēnos monstrantur Silenorum sepulchra. No-uam etiam quandam apud Eleos templi formam vidi. Modicæ est ades altitudinis sine parietibus, tectum è quercu dolatris fulciantibus tibicinibus. Sepulchrum id esse inter omnes populares conuenit: Ecquisnam verò in eo sit conditus nō memoriât. Quod si vera senex quidam, quem sum peicōtatus, mihi exposuit, Oxyli esse monumentum statuendum fuerit. In ipso etiam foro, sedecim fœminarum (tot enim sunt, & sic appellantur) domus est, quæ Iunoni peplum contexunt. Continenti cum foro tractu coniungitur antiqua ædes circumquaq; porticibus incincta,

rectum vetustate collapsum corrui, neque inter ruinas reliquum vllum signum est. Romanorum imperatoribus fuit hæc olim ædes dedicata. Est autem ad posticum eius porticus, quæ de manubiis Corciræorum erecta fuit Veneris ædes: Area templo facta, sub diuo non longe abest. Quæ ibi colitur, cœlestem Venerem vocant: Eius ex ebore, & auro signum est Phidiæ opus, altero quidem pede testudinem premit. Area ipsa maceria est circumcepta: Intra maceriam crepido, super qua Veneris, quæ Popularem nominant, signum ex ære, capro insidet ex eadem fabricato materia, Scopæ opus. Quæ vel testudinis, vel capri ratio sit, quibus hæc perscrutari curæ est quærendum relinquo. Iam verò Sumani ambitum, & ædem (vtrunque enim Elei Sumano dedicarunt) semel quotannis aperiant, neque tunc introire cuiquam præterquam sacrificulo fas est. Soli omnium ex cognitis gentibus Elei Ditem patrem ob huiusmodi causam venerantur. Cum exercitum ad Pylon, quæ in Elide est, oppugnandam Hercules adduxisset, opem ei ferente Minerua, præsto etiam sibi ad ferendum auxilium Sumanum fuisse dicunt, quòd ei honores habuissent: vt qui in Herculem offensione animo essent. Testes ve-

rò citat huius rei Homeri ex Iliade versus.
*Pertulit & seuus volueris mala vulnere telis
 Dis patet idem illum tunc, cum Ioue natus ad
 alta*

Tecta Pyli miserum cruciatu affixit acerbo.

Quòd si belli Troiani temporibus, vti ab Homero traditum est, auxilio Græcis venit Neptunus, non alienum à vero videri possit ex eiusdem poëtæ sententia, Ditem etiam patrem Pylios ope sua adiutos voluisse. Elei igitur Sumano de se bene merito Deo, quiq; esset in Herculem animo insensissimò ædem erexerunt, quam quotannis iccirco semel, (vti mea fert opinio) recludunt, quòd semel ad inferos patet hominibus via. Suum est etiam apud Eleos Fortunæ templum. In eius porticu eximia magnitudine signum dedicarunt: Ligneum illud quidem, sed inauratum vndique præter summas tamen manus, & pedes, hæc enim partes è marmore sunt. Decreti etiam in modica cella, ad Fortunæ læuam Sosipolidi honores. Hunc Deum ad similitudinem pinxerunt imaginis cuiusdam, quæ fuerat, nescio cui per nocturnum in somnis visum obuersata. Aetate puerili est, chlamyde amictus varia, & stellata, præ se gerit manu altera copiarum cornu. In celeberrima vrbis parte signum

ex arce erectum est: Iuuenis, nihilo magno homine procerior, facie impubi, pedem pede premens, utraque manu hastæ innixus: Laeua cum veste, interdum lintea, & byssina induunt. Neptunum esse autumant, qui cum ante in Samico Triphylie coleretur, deportato Elidem signo, vel maiore multo in honore esse coeperit. Satrapen tamen ipsum non Neptunum vocant, accepto scilicet à sioitimis Patrensibus Satrapæ nomine: Est verò Corybantis cognomen Satrapes. Inter forum, & Dianium theatrum, est vetus cum templo Libero dedicatum. Deorum omnium vnum maximè Liberum venerantur Elei, & cum sacri sui, quam Thyan nominant, ad eum locum qui stadia ab vrbe distat circiter octo, diem obire distitant. Nam cum in sacello Lagænas tres inanes totidem sacerdotes deponant, presentibus & ciuibus, & peregrinis si quos fortè adesse contigerit, mox verò templi fores, vel sacerdotes ipsi, vel alij, quibus curæ sit huius rei periculum facere, suo quisque obsignant annulo: Postremo verò die agnitis signis, ingressi, vini plenas reperiunt lagænas. Hæc, uti à me commemorata sunt, ex Eleis fide spectatissimi viri, & aliquot item exteri ita se habere mihi

re mihi sanctè deierant. Neque enim res tulit ut ipse adessem cum solenne illud celebraretur. Ferunt etiam Andrij apud se perfectos Liberi patris dies, vinum quotannis sponte sua manare. Quòd si hæc, Græcis ut credamus, adduci possumus, nihil iam prohibet quin & quæcunque Aetiopes, qui supra Syenem font, de Solis mensa fabulantur, vera putemus. In arce Elidis Mineruæ signum est auro & ebore fabricatum: Phidias aiunt opus fuisse. Insistit deæ calsidi Gallus gallinæcus, quod (opinor) hæc est auis omnium pugnacissima, vel fortasse quòd Mineruæ, cui cognomen Ergane, sacra est. Ab elide Cyllenen spaciū interest stadiūm x x. Sira est Cyllene contra Siciliam maritimis nauium appulsibus opportuno prædita portu: Nauale ea est Eleorum, ab Arcade verò homine sumpsit nomen: Et in delectu quidem Græcorum eam planè prætermisit Homerus, verum in operis progressu non dissimulauit scire se Cyllenen opidum esse.

Polydamas, datus est à quo Cyllenus erco,

Phylide socius, magnorum ductor Fpenm.

Cyllene duo sunt deorum delubra, Aesculapij vnum, Veneris alterum, Mercurij quidem, quem egregiè incolæ eorum finium

venerantur, arrectum est super basi fascinum. Est enim verò Eleorum ager & catera ferax, & byssum educat felicissime. Canabem, quidem lioum, & byssum ferunt, quæ gentes idoneum ad hæc ferenda solū colunt: sed enim quæ fila ad texturam usurpant Seres, ea nulla è stirpe sunt. Nascitur in eorum terra vermis, quem serem Græci, ipsi longe alio appellant nomine, magnitudine est id insectum dupla maximi scarabæ, cætera araneo simillimum. Hoc Seres accurate nutriunt, cellas illis cum æstiuas, tum hybernas apte fabricantes: Pedibus (habet verò octo, quot & aranea) sub arboribus textile opus facit. Annos ferme quatuor panico alitur. Quinto demum (neque enim longior contingit vitæ) viridem apponunt arundinem: quo pabulo bestiola illa maximè delectatur, eo satur sagina rumpitur. Educunt inde è visceribus staminum volumina. Satis constat Seriam insulam sitam in rubri maris recessu. Audiui verò qui dicerent Seræ amnem insulam illam facere, non aliter quàm Nilus eam, cui Delta nomen, neque enim mari vlla ex parte incingi. Qui insulam hanc quique proximas Abusan, & Sacæan colunt, vno Aethiopum nomine censentur, & si non desunt qui non Aetiopas, sed Scythas

thas Indis permistos esse eos dicant. Sed hæc hæctenus. Qua verò in Achaiam ex Eli de iter est, stadium circiter centum, & quinquaginta septem, via ad fluuium Larisum ducit. Et hi quidem fines ætate nostra sunt inter Achaicum, & Eliacum agrum, Priscis enim temporibus vtriusque gentis terminus fuit Araxus promontorium.

P A V S A N I A E

A C H A I C A S I -

V E L I B E R

S E P T I M V S .

VAE terra inter Eleos, & Sicyonios media ad mare Orientem versus excurrit, Achaia hoc tempore dicitur, prisco nomine Aegialus appellabatur. Et incolæ Aegialenses nominati, ab Aegialeo Sicyoniæ rege ipsi dicunt Sicionij. Alij à regionis situ, quæ Aegiali tota, hoc est litoris, formam habet. Iam verò Hellene mortuo. Xuthum reliqui Hellenis filij è Thessalia eiciunt eo nempe crimine, quòd paternam sibi solus

lus pecuniam vindicasset. Is cum Athenas confugisset, ab Erechtheo dignus est habitus, cui filiam desponderet, e qua Acheus, & Ion nati. Mox cum e vita decessisset Erechtheus, eius filii de regno disidentibus, disceprator Xuthus fuit: Qui cum Cecropi natu maximo regnum adiudicasset, eum alij Erechthei filij e sinibus exegerunt. Quare cum in Aegialu migrasset, ibique selem constituisset suam, ibidem etiam e vita excessit. E filijs Achaus, assumptis ex Aegialo, & Athenis auxilijs, in Thessalia veniens paternum recepit imperium. At Ion cum bellum esset Aegialensibus, & eorum regi Selinunti illaturus, per legatos ei Seliaus vocam filiam Helicen despondit, sibi que eum adoptionis iure filium fecit. Quod cum Ioni ex animi sententia evenisset, & Selinunti in imperium successit, & a se conditam urbem vxoris suae de nomine Helicen nominavit: Gentem ipsam Ionas nuncupavit: Mansit tamen priscum regioni nomen, quod Homerus in delictu Agamemnonis copiarum, versus illo testatum reliquit.

Aegialon, ut aequae Helicen tellure iacentem.

Ionem Aegialensibus imperantem, Athenienses belli contra Eleusinos gerendi ducem delegerunt: Qui cum diem in

Attica obisset suum, in Potamiorum curia (vbi eius extat monumentum) sepultus est. Mansit penes Ionis posteros imperium, & que dum ab Achais, quos & ipsos Lacedaemonij tunc, & Argis Dorientes exegerant regno spoliati, cum uniuerso populo profugerunt. Quae autem inter Ionas, & Achaeos gesta sint bella mox exponam, cum docuero quae res effecerit, vt soli Lacedaemonij, & Argiui ante Dorientium reditu, ex omnibus Peloponnei incolis Achaei sint appellati. Archander, & Architeles Achaei filij e Phthiotide Argos commigrarunt. Is Danaus filias duas nuptum dedit: Architeli Autonomen, Scæan Archandro. Et Argos quidem illos venisse argumento esse potest, quod filio Archander nomen imposuit Metanastæ, quod perinde est, ac si Profugo dixeris. Confirmato autem imperio obrinuit usus, vt ab Achaei liberis communi nomine Achaei tam Lacedaemonij, quam Argiui, proprio Danai soli Argiui appellarentur. Mox iidem a Dorientibus Argis, & Lacedaemone pulsi, certis conditionibus in domicilij partem ab Ionibus, & Tifameno Orestis filio eorum rege, sine vlllo belli certamine recepti sunt. Ibi Ionum ducibus incessit suspicio, ne vterque populus iam in vnu conueniens regem

regem sibi cū ob virtutes, tum ob generis claritatem Tisamenum declararent. Verum cum in ea re Achæis minimè assentirentur Iones, res ad arma deducta est, & Tisamenus quidem in prælio occubuit: Ionas verò Achæi Helicen, quo se illi è fuga receperant, persecuti, abire eos impune ex pacto conuento suerunt. Tisameni sanè cadaver, cum Achæi Helice sepelissent, Lacedæmonij, Delphici oraculi monitu, eius ossa Sparten deportarunt, & hoc ipso tempore monstratur Tisameni sepulchrum, quo loco epulum celebrant Lacedæmonij, quæ Phiditia nuncupant. Cum venissent in Atticam Iones, ab Atheniensibus, rege suo Melanthe Andropompi filio auctore, in civitatem recepti sunt. Ionis, & eo duce rerum belli gestarum memoria tantum valuit. Traditum etiam est non tam pristinæ amicitie gratia, quàm Doriennum metu receptos: quod scilicet, veriti Athenienses ne se illi armis lacefferent, auxilia quæssissent. Non multis post annis, cum Medon, & Neleus Codri filij de regno dissiderent, negaretque Neleus regnum se Medontis ferre posse, qui pede altero claudicaret: rei cognitione Delphico oraculo permessa, respondit vates deberi Medonti Atheniensium

regna

regnum. Dimissi itaq; in Coloniâ Neleus, aliique Codri filij, & ex Atheniensibus quicumque nomina dedissent, & multo maximam Ionum manum abduxerunt. Tertia fuit hæc Colonia, quæ extero duce, & extera multitudine deducta est. Multis enim ante ætatibus Hercules fratris filius Iolaus Thebanus Athenienses, ac Thespenses in Sardiniam deduxit. Vno verò sæculo priusquam Iones Athenis proficiscerentur, Lacedæmonios, & Minyas è Lemno à Pelasgo eictos, Theras Thebanus, Autefionis filius, in eam insulam deduxit, quæ cū antea Calliste appellaretur, ab eo Thera vocata est. Tertiam deduxere Coloniâ Codri filij, cum nulla esset illis cum Ionibus propinquitas: Paterno siquidem genere, & auito à Codro, & Melanthe è Pylo Messenij, materno Athenienses fuere: Contribuerunt in eam se Coloniâ Ionibus è Graciæ populis Thebani primum Philotam, secuti Penelei nepotem, ex Orchomeniis Minyæ, ob Codri liberum cognationem. Phocenses præterea exceptis Delphis, Abantes etiam ex Eubœa, Phocensibus naues ad transmittendum dederunt: Et ipsi classis duces exitere Philogènes, & Damon Athenienses, Euctemonis filij. Hi omnes cum in Asiam

appulissent, alios alij fines occuparunt. Neleus cum sua manu Miletum tenuit. Milesij sanè ipsi de suis originibus hæc commemorant. Iam tum ab initio Anacloriam fuisse totam eam regionem nominatam, à rege Anaclæ indigena, & Asterio Anaclæ filio. Cretensium verò classe Mileto duce in eam oram appulsa, vrbi, & agro ab eo nomen immutatum: Venisse è Creta Miletum cum factione sua, cum Minos regem Europæ filium fugeret. Incolebant Cares eam Asiæ partem: Ab iis Cretenses in domiciliij societatem recepti. Occupata verò ab Ionibus Mileto, mares omnes interfecti, præter eos, qui, capta vrbe, fuga sibi salutem quesierunt. Illorum coniuges, & filias victores, vxores duxerunt. Nelei quidem sepulchrum non longe à portis est, ad laevam eius viæ, qua Didymos iter. Apollinis certe, quod Didymis templum est, & oraculum, multo ante Ionum commigrationem conditum fuit: **Quin** & Ephesæ Dianæ fanum iam celebre erat antequam venirent in ea loca Iones: Neque tamen Pindaro nota de eo templo fuisse omnia existimo, cum versibus prodidit, ab Amazonibus bellum Theseo Atheniensium duci inferentibus conditum, Mouentes illæ quidem à Thermo

modonte, deæ sacrum fecere: Cum & Herculem fugientes, & multo ante Liberum patrem, quo loco templum esset, quæ supplices eo confugerant, didicissent. Ipsæ tamen eius operis authores neutiquam fuerunt. Cræsus enim homo indigena, & Ephesus, quem Caystri fluminis filium fuisse censent, templum exerunt. Et ab Epheso quidem ipsa etiam vrbs nomen accepit. Incolebant tunc eam oram Leleges Carici nominis, & Lydorum pars magna. Confederant verò in sacro & sancto templi solo deprecandi causa, cum aliud hominum genus, tum Amazonici nominis femina. Androclus quidem Codri filius, Ionum, qui Ephesum venerant, dux. Lelegas, & Lydos in superiore vrbis parte habitantes eiecit: Sacræ verò areæ inquilini scedere cum Ionibus isto, omni belli metu caruerunt. Samiis etiam Samon Androclus ademit, eamque insulam ad quoddam tempus possederunt Ephesij, & omnis ea populorum vicinia. At enim cum pristinas recepissent Samij sedes, Priensibus contra Caras auxilium tulit Androclus: Cùmque Græci è prælio victores discessissent, ipse in pugna cecidit: Eius cadaver sublatum Ephesij, sepulturæ intra fines suos mandarunt. Ostenditur Androcli

sepulchrum hac ætate in via, quæ est inter Dianæ, & Olympij Iouis, media ad portam Magnetidem. Insigne sepulchri est vir armatus. Iones postea Myunte, & Priene colonis deductis, Caras & ipsi finibus exegerunt suis. Et Myus quidem Cyarato Codri filio prouincia obtigit. Prienes deducendæ Ionibus permisti Thebani, Philotas Penelei nepotem, & Aegyptum Nelei filium duces habuerunt. Et prienenses sanè à Bute prius homine Persa, deinde ab Hierone ciue suo maximi affecti calamitatibus, ad Ionas desciuere. At Myuntem oppidani, eo quem iam exponam casu, urbem deferere coacti sunt. Paruus fuit in agro Myusio ad mare sinus, quem Mœander fluius aquarum impetulate summotis ripis, & oblimato hostio stagnum reddidit: Exclusis itaque marinis aquis, tanta repente coorta est è palude culicum vis, vt ea lue victi homines, rebus omnibus suis deorum etiam signis asportatis Miletum migrarint. Mea certe ætate Myunte nihil extat memoratu dignum, præter Liberi templum è candido lapide. Eadem verò calamitas, quæ Myuntem deleuit, Atarnitis, qui infra Pergamum sunt, exitio fuit. Colophonij, quod clari est Apollinis templū, & oraculū ipsa

anti

antiquitate sanctissimum ducunt: Tenentibus enim eos fines Caribus, venisse primos è Græcia Cretas memorant: Rhacium Coloniae ducem fuisse: Et eum quidem collecta vndeunque multitudine, eam oram, quo præualida appulerant classe occupasse, cum incoherent etiamnum Cares magnam eius regionis partem. Thebas verò cum Therander Polynicis filius, & Argiui cepissent, inter captiuos Delphos abducta est ad Apollinem Mantò, cum eius pater Tiresias in via ad Haliartum diem obiissent suum. Ij captiui, cum iussisset oraculum Coloniae capefere, nauibus in Asiam transmisere. Ad Claron expositis, Cretenses armati occurrere à quibus ad Rhaciū deducti illi sunt. Is cum ex puellæ oratione, & qui essent, & quæ fuisset in Asiam veniendi causa, cognouisset, Mantò, in domiciliij societatem eius comitatu recepto, vxorem duxit. Rhacij satu è Martoë ortus Mopsus, Lelegas omnes è ditionis suæ finibus eiecit. At Iones icto cum Græcis, qui Colophonē confederant, scødere, æquabili cum illis iure ciuitate eadem fruebantur, regnum Ionum penes Damafichthonem & Promethum Codri filios fuit. Promethus autem post hæc Damafichthone fra-

102 PAUSA. ACHAICA SIVE
tre occiso, in insulam Naxum effugit, ibique diem suum obiit. Eius ossa Damafichthonis filij domum reportata receperunt: Extat in vico, cui Polytrichides nomen, Promethi sepulcrum. De Colophoniorum verò excidio tunc egimus cum Lysimachi res gestas persequeremur. Ex omnibus autem Asia inquilinis cum Lysimacho, & Macedonibus bellarunt Colophonij: Extat commune Colophoniorum, & Smyræorum, qui in præliis ceciderunt, sepulchrum, ad viam læuam, qua Claron iter est. Lebediorum urbem euerit sanè Lysimachus, non aliam ob causam, quam ut profugorum accessione cresceret Ephesiorum ciuitas. Est verò ager insigni fecunditate, & calidarum in eo sunt aquarum balneæ, plurimæ, & corporibus suavissimæ. Lebedon initio Cares tenuerunt, quos postea Andræmon Codri filius, Ionum dux expulit. Est Andræmonis sepulchrum ad militaris viam læuam Colophone discedentibus in vltiore Caliontis amnis ripa. Teon Orchomenij deduxere: Minyæ duce Athamante in ea loca profecti. Fuisse hic Athamas dicitur Athamantis eius nepos, quem Aëolus genuit. In hac etiam ciuitate permisti Græcis Cares constitere. Taon qui

LIBER VII. 103
quidem Ionas in Coloniam deduxit Melanthi abnepos, neque grauius omnino quidquam in Orchomenios, & Teios consuluit. Non multis post annis eodem inquilini deducti sunt Athenis & ex Bœotia. Attice Colonia Damafus, & Naoclus Codri filij, Bœoticæ Geres Bœotius fuere: Vtranque gentem priores inquilini cum vetere duce suo haud grauate acciperunt. Erythræi origines suas ad Erythrum referunt Rhadamantus filium, à quo se Creta deductos memorant, & vrbi à duce nomen impostum, cum illam ante vna cum Cretensibus Lycij, Cares, & Pamphylj tenerent: Lycij quidem ob Cretensium consanguinitatem: Oriundi enim è Creta Lycij fuere, ab iis scilicet, qui cum Sarpedone profugerunt: Cares verò propter veterem cum Minoë amicitiam: Et Pamphylj quòd genere Græcos attingerent: Ex eo nanque hominum numero fuere, qui excisa Ilio cum Calchæte errarunt. Cum omnes quos enumeravi, populi, Erythras incolerent, Cleopus Codri filius congregata ex Ioniam vrbibus eorum manu qui nomina in Coloniam dedissent, cum Erythraeis eos munium communione coniunxit. Clazomenij sanè & Phocæenses, ante Ionum in Asiam aduentum urbem planè nullam

habuere: Ionum primum pars post diutinos errores, accepto à Colophonis Gaphoro duce, oppidum ad Idam montem condiderunt: Quo postea relicto, in Ioniam reuersi, Scypium in Colophoniorum finibus condiderunt: Mox & inde migrantes, in ea, quam nunc colunt, regione confederunt, oppidumque in continenti Clazomenas munierunt: Sed enim Perfarum terrore in insulam è regione sitam transfugerunt. Cogitabat Alexander Philippi filius, Clazomenas, ducto à continenti solo, ad insulam aggere, in peninsulae formam redigere. Fuerunt autem magna Clazomeniorum pars non Iones, sed Cleonæi, & Phliasij quoruncumque scilicet, Doriensibus postliminio in Peloponnesum reuersis, vltro solum vertere. Phocæenses ab ea nempe Phocide genus ducunt, quæ ad Parnassum montem est. Philogenem hi, & Damonem secuti Athenienses duces, in Asiam traiecerunt, agro non armis, sed Cumæorum concessu certis conditionibus potiti. Eos cum Iones in concilij sui communionem, quod Pamonium appellant, non admitterent, nisi reges è Codri genere creassent, ab Erythris, & Teo Oeten, Periclum, & Abartum accesserunt. In ipsis verò contra Asiam insulis

lis ciuitates Ionum sunt, Samus supra Mycalen, & Chius ex aduerso Minantis. Asius filius Amphiptolemi Samius carnibus mandauit, Phenici ex Perimeda genitas Astypalæan, & Europen. Neptunifatu ex Astypalæa natum filium Ancaum: Hunc populis, qui Leleges dicebantur, imperasse, & amnis Mæandri filiam Samiam vxorem duxisse, quæ ei Perilauum, Enadum, Samum, Alitherfen, & in super Parthenopen filiam peperit. E Parthenope Ancaï filia Apollini Lycomeden genitum. Hæc versibus testatus est Asius. Ac eo quidem tempore qui insulam incolabant, vi potius coacti, quam beneuolentia adducti, in penatium suorum societate Ionas receperunt. Fuit Ionum dux Procles Pityrei filius, & ipse Epidaurius, & qui magnum Epidauriorum numerum deducebat: Eiectos nempe ex Epidauria terra à Deiphonte, & Argiuis. Genus Procles ducebat ab Ione Xuthi filio. Huius filio Leogoro bellum intulerunt Ephesij duce Androclo, cum patri in Samiorum regnum successisset. Et prælio quidem victos extra insulam Samios expulerunt, criminibus illud dantes, quod cum Caribus de bello Ionibus inferendo consilia agitassent. Profugorum è Samo pars in Thraciæ in-

fulam è regione Dardaniæ, quæ duplicato nomine est postea Samothrace nuncupata, Coloniam deduxere. At qui Leogorū secuti sunt ij, ad Anæã in aduersa cōtinēti terra, castellum permunierunt: Vnde decimo post anno Samū adorti, pulsīs Ephēsiis, infulam receperunt. Fanum Iunonis, quod Sami est, sunt qui dicant Argonautas ipsos dedicasse, illuc signo deæ Argis deuecto. Eiuuero Samij ipsi, natam tradunt in ea insula ad flumen Imbrasum Iunonem, sub vitice, quæ hac ipsa ætate in Iunonis sacro solo ostenditur. Esse verò templum maximè priscum ex ipso simulachro facile conici possit: Est enim Smilidris Aeginetæ Euclidis filij opus. Fuit Smilis Dædalo æqualis ætate, gloria multo inferior: Nam Dædalus, cum à regia stirpe, eius gentis, qui Metionidæ sunt appellati, Athenis ortum duceret, non magis artis præstantia, quàm erroribus, & casuum varietate multo fuit apud omnes gentes nominis celebritate. Is enim cum occiso sororis filio, quàm patriis legibus noxam meruisset, probe nosset, in Cretam ad Minoem confugit, vbi & regi ipsi, & eius filiabus miri operis signa fecit, sicuti Homerus in Iliade memoriæ

prodi

prodidit. Verum postea à Minoë capitalis fraudis damnatus, & è vinculis cum filio elapsus, Inycū, (ea Sicilia: vrbs erat) euasit ad regem Cocalum. Et ea fuit Siculis cura Minoë bellandi causa, quòd poscente Minoë Dædalū sibi dedi, Cocalus recusasset. In tanto verò ob artis excellentiam apud Cocali filias honore fuit, vt de nece Mino inferenda consilium inierint. Neque verò quidquam fuit Dædali fama vel in Sicilia, vel in Italia illis temporibus clarius. At similis, nuspiam apud alias gentes quàm Samios, & Eleos peregrinatus est, quod sit memoriæ proditum: Samiis certè similis Iunonis signum fecit. Ion verò tragædiarum scriptor historiarū monumentis mandauit, Neptunum in desertam aliquando insulam venisse: In ea cognitam ab ipso Nympham quandam, & ea parturiente repente multā è cælo niuem effusam, à quo rei euentu nomen filio Chius impositum fuerit: Eundem ex alia quadam Nympha filios Angelum, & Melana suscepisse. Oenopionem postea è Creta in Chion insulam appulisse, & cum eo vnà filios Talum, Euanthen, Melana, Salagum & Athamantem, Oenopione regnante Caras, & Abantas eodem venisse: Successisse deinde in regnum Oenopioni, & filiis Amphiclum adue

aduenam hominem ab Estiæa Eubææ, ex Apollinis Delphici oraculo. Fuit Amphicli abnepos Hector: Is regno inuito cum Caribus, & Abantibus insulæ inquilinis bellauit, & eorum parte iusto prælio fusa, reliquos in deditionem acceptos à sedibus suis expulit: Compositis demum rebus in memoriam Hectori rediit, commune sacrum fieri à se oportere cum vniuerso Ionum conuentu, & ab eodem conuentu. tripodem illi ferunt virtutis præmium delatum. Hæc Ionem tradidisse comperi: cum causam tamen ille non exposuerit, quamobrem cum Ionibus cepti fuerint Chij censerent. Iam verò Smyrna, cum vna esset de duodecim Aeolensium vrbibus, tamque frequens, quam nunc est, tota esset regio, Iones è Colophone profecti, vrbem, quam Archæan, idest priscam nominant, Aeolensibus ademerunt. Insequentibus deinde temporibus, concilij sui ius cum Smyrnæis Iones communicarunt. Huius verò, quæ nunc extat, vrbis conditor extitit Alexander Philippi filius, per visum in quiete, vt id faceret, monitus: Venationibus enim intentum Alexandrum in Pago monte, eo ipso quo erat ornatu, ad Nemesium fanum accessisse tradunt: Cum verò ad fontem sub platano proximis aquis ir-

rigua

rigua somnum caperet, obuersatas in somnis Nemeses mandasse, vt eo in loco vrbem conderet, atque vt eò Smyrnæos deduceret. Missos tunc Claron consultores à Smyrnæis de summa rerum, quibus talis fuerit è templi penetralibus reddita vox.

Terq; quaterq; viris aderit fors. læta beatis.

Vltiora colent sacri qui rura Metent.

Facile itaque se deduci Smyrnæi passii sunt. Ac Nemeses quidem plures, non vnã tantum venerantur, & earum matrem Noctem perhibent: Sicuti Athenienses eius, quam Rhamunute eodem nomine colunt deæ, Oceanum patrem esse dicitant. Ionum terra cœli clementia fruitur plurima: Tempia in ea spectantur qualia non facile alibi. Præstat magnitudine, & opulentia Dianæ Ephesiæ: Proxima duo non perfecta illa quidem Apollinis, alterum in Milesiorum finibus Branchidæ, Colophone alterum Clarij. Duo Persarum furor in eadem Ionia exussit, Sami Iunonis, ad Phocæan Mineruæ, vtrunque fanum igni corruptum cum admiratione tamen spectatur. Erythris præterea Herculis, & Priene Mineruæ delubra magna cum voluptate visas. Hoc certe propter deæ signum, illud ob vetustatem. Ipsum

fanè

sanè simulachrum, non iis quæ Aeginea vocatur, non Atticis, non posremo Aegyptiis, vel aliis quibusvis elaboratè factis, consimile est. In lignorum rare insertus est Deus, uti è Tyro Phœnices mari delarum, neque qua tamen causa id acciderit, memorant Erythæi. Satis constat eam ratem per Ionij pelagus appulsam, primū ad Heram, quæ Media appellatur, quod scilicet è portu Erythrorum Chion soluentibus propemodum media est. Cum iam terram attingisset, conspecto signo, summis viribus Iones, & Chios certatim ad se illud pertrahere conatos. Erythraus postremo quidā, cui è mari, & piscatu victus fuerat, sed ex morbo erat oculis captus (nomen ei viro Phormio fuit) quod per somnum moneri sibi visus fuerat, exposuit oportere, Erythrorum fœminas comas tondere, è capullo earum si viri funes contextuissent, non difficulter quo vellent ratem pertracturos. Ei somnio ut obtemperarent cum ciues fœminæ in animum sibi non inducerent, & Thracia mulieres, quæ voluntaria seruitute, ingenuæ ortu cū essent, victum sibi apud Erythreos quæritabant, se tondendas præbuerunt. Quare iam rate portiti Erythraei, edixerunt solis è Thracia mulieribus in Herculis fa-

num

um introire ut liceret: Ostendunt autem funiculum illum è comis, hac etiam ætate, à se diligenter conseruatum: Et piscatorem illum oculorum calamitate liberatum, in reliquum omne vitæ tempus oculis probe vsu affirmant. Est Erythris ædes Poliadis Mineruæ, cuius è ligno simulachrum eximia magnitudine, in solio sedens, vtraque manu colum tenet, capite polum gestat. Opus hoc fuisse Endæi & aliis argumentis coniecimus, tum ex toto simulachri opificio, tum verò maximè ex Gratiarum, & Horarum signis, quæ ante aduentum illuc meum è candido lapide sub diuo posita fuerant. Smyrnæi Aesculapij delubrum ex ædificatum ætate mea habuerunt inter montem, quem Coryphen, idest Verticem, nuncupant, & alienæ aquæ impermissum mare. Ionia ipsa, præter templorum magnificentiam, ac cœli salubritatem, multa habet quæ literis mandentur dignissima. Ephesus ager Cenchrium amnem, Pionis montis, idest Pinguis, fertilitatem, & fontem Alitæan, quæ merito celebrentur habet. In Milesiorum finibus Biblis fons, ad quem ea contigerunt, quæ sunt de Biblidis amore olim decantata. Apud Colophonios lucus visitur Apollinis, straxinis condensus:

sus: Ab eo non longe fluvius Ales Ionico-
rum amovum frigidissimus, Lebediorum
balneæ hominibus admirandæ, æquæ ac
salubres. Sua sunt Teiis lauacra in mon-
te Macria, partim illaborata è cauerno-
so saxo erumpentibus aquis, partim ad
opum ostentationem exornata. Habent
& Claxomenij lauacra, ad ea Agamemnon
colitur, ubi antrum est Nymphæ, quæ Pyr-
rhi mater dicitur. Vulgatus est apud eos
de Pyrrho pastore sermo. In Erythraïs
est Chalcitis regio, à qua tertia ipsorum
tribus nominatur: Porrigit se inde in pe-
lagus promontorium, in quo marinarum
aquarum scatebræ balneas edunt omnium
quæ in Ionia sunt agris maximè vtilis.
Apud Smyrnæos longe pulcherrimus est
amnis Meles, ad eius caput antrum, in quo
Homerum tradunt carmina sua fecisse. In
Chiis est Oenopionis sepulchrum, & ope-
re ipso, & ob rerum ab Oenopione gesta-
rum prædicationem spectandum. Sami
in via quæ Iunonis ducit, Rhadines, &
Leontichi sepulchrū est, ad quod vota nun-
cupare solenne est Ionibus, quoties acri se
amore affectos senserint. Sunt verò re-
rum miracula in Ionia quamplurima, &
haud multo pauciora, quàm in reliqua cun-
cta Græcia. Sed ut ad prima redeam, post
Ionum

Ionum profectiosem, Achæi eorum fines
inter se diuiserunt, dispersito in duode-
cim vrbes regno: sunt verò eæ vrbes apud
vniuersos Græcos notæ, & illustres. Prima
omnium Dyme ab Elide abeuntibus, tum
Olenos, Pharæ, Tritia, Ripes, Thasium,
Cecyrina. Bura, Helice, Aegæ, Aegira, Pal-
lene, ad Sicyoniorū fines omnium postre-
ma. In his domicilia sua constituerant
Achæi, cum ante Iones eas incolerent. Pri-
mæ Achæorum imperij partes fuere penes
Tisameni filios, Dæmenen, Spartonem,
Tellen, & Leontomenen: Nam eorum na-
tu maximus Cometes multo ante in Asiã
transmiserat. Hi nempe quos enumera-
ui, & præterea Damalias Penthilo Orestis
filio genitus, Tisameni liberum patruelis,
summa rerum præfuerunt: æquo tamen in
regno iure fuere à Lacedæmone profecti,
& ipsi Achæici nominis Preugeses, & eius
filius, cui nomen Patreus: Ei urbem Achæi
assignarunt, quæ à rege postea suo Patre
nominata est. De rebus bellicis Achæo-
rum, hæc memorari possunt. Troicis tem-
poribus Achæi, cum essent eorum in potes-
tate Sparta, & Argos, Græci nominis pars
maxima fuere. Persis verò cum Xerse in
Græciam inuadentibus, neque Leonide ad
Termopylas, neque Themistocli Athe-

nienſium imperatori inter Eubœam, & Salaminem claſſe prælianti, præſto Achæi fuere: Neque enim vlla vel in Athenienſium, vel in Lacedæmoniorum delectu, eſt eorum facta mentio: Quin & ad Plataeas pugnae tempus non obiere: quare in Græcorum communibus donariis, quæ Olympiæ ſunt, Achæorum nomen nuſquam inſcriptum fuit: Eos ego exiſtimo patriam ſuam quoſque tutari voluiſſe: Simul etiam Troicæ victoria elati Dorienſes, Lacedæmoniis parere indignum ducebant, quod aperte longo poſt tempore declararunt. Armis enim cum de Græciæ imperio decernerent Lacedæmonij, & Athenienſes alacriter tulere auxilium Patrenſibus Achæi: ſidẽmque animo fuere, & ſententia in Athenienſes multo propenſiore. Communibus verò Græcorum expeditionibus neutiquam poſtea defuerunt: Nam ad Cheroſeam contra Philippum in acie ſterere. Fatentur tamen iccirco ſe in Theſſaliam non mouiſſe, & prælio ad Lamon in toto non interuiſſe, quod nondum à Bœotica elade res ſuæ ſibi ſatis placerent. At omnis antiquitatis inter patrenſes virũ coſultiſſimum mihi narrare memini, ex omnibus Achæis vnum Chilonem palæſtriam priuatim ad Lamiam in certamen

prod.

prodiſſe. Et ipſe ſatis ſcio Lydum hominem Adraſtum priuatis opibus, & conſilio Græcos iuiſſe. Huic Adraſto ſtatuam ex ære poſtere Lydi ante Dianæ Perficæ ædem, addita inſcriptione, oppetiſſe mortem Adraſtum pro Græcis cõtra Leonatum præliantem. Thermopylarum autem ſalutem iam ſuperantibus Gallis, non Achæi ſoli, ſed vniuerſi Peloponneſij, occurrendum ſibi non putarunt: Nam cum nullam omnino claſſem haberent Barbari, ſatis aduerſus eos magnum ſe præſidium habituros ſperarunt, modo vt Corinthiacum Iſthmum, quantum inter vtrũque mare à Lechæo promontorio ad Cenehræas intereſt, permuſſent. Fuit hæc tunc communis omniũ Peloponneſiorum ſententia. Poſtea verò quàm Galli nauigiis vnde cumque contractis in Aſiam transferunt, tam grauiter ſunt variis acciſæ caſibus Græcorum res, vt nulla ſibi ciuitas poſſet aliarum imperium vindicare. Lacedæmoniis enim, cum Leuſtrica clades, tum Arcadum in vnicam ciuitatem (quæ Megalopolis fuit) cõuentus, & Meſſeniorum vicinitas, quo minus priſtinas vires reciperent, obſtiterunt. Thebanos adeo vrbe ipſa euerſa afflixit Alexander, vt ne à Caſandro quidem reſtituti, quæ ta-

men amiserant recuperare potuerint. Iam Atheniensibus Græcorum certe beneuolentia ex rerum gestarum memoria non defuit: sed nullo vnquam tempore fuit à Macedonum armis securitas. Quare iis temporibus, cum non in commtine confulerent Græci, sed suum quique negotium agerent, non erant qui opibus cum Achæis conferri possent. Eorum enim omnes ciuitates, vna excepta Pallene, nullo à multis retro annis deuinctæ fuerant tyrannorum dominatu. Porro leuius etiam multo quàm alias Græciæ partes, vel bellorum impetus, vel pestilentiæ acerbitas Achaïam vexarat. Nihil itaque aut concilium, quod Achaicum vocabatur, aut quædomi foris que geri oportebat, intermittebantur. Ac tunc quidem conuentum omnium ciuitatum Aegium edici placuit, quòd delecta eluionibus Helice, iam tum ab initio cæteris Achaicis ciuitatibus hæc dignatione, & opibus præstabat. Ex aliis verò Græcis primi omnium in eius concilij censum venire Sicyonij: Post eos & alij è Peloponneso vel statim, vel certe aliquandiu cunctati se Achiuis contribuerunt. Multos etiam ex iis, qui extra Isthmum erant, in concilij societatem acciuerunt, secundi Achiuorum progressus, cum

eos in dies viderent, meliore vti fortuna. Soli Græcorum Lacedæmonij, & offensicribus semper amimis in Achæos fuerunt, & postremo aperte etiam contra eos arma ceperunt. Sed enim cum Pellene Achæorum urbem Agis Eudamida: filius vicepsisset, mox inde ab Arato Sicyoniorum duce eiectus est. Cleomenes deinde Leonida Cleonymi filio genitus, ex altera quâ fuit Agis regia stirpe, Aratum & Achiuos collatis signis magno prælio fudit: Pacem deinde Antigono, & Achiuis dedit. Antigonus Philippi adhuc impuberis tutor, Macedonum imperium regebat. Fuit Philippus demetriij filius: Eius erat Antigonus, & patruelis, & vitricus. Fœdere igitur cum Antigono, & Achiuis perpetrato Cleomenes, Arcadam caput, fide mox violata, Megalopolin diripuit. & sanè noxæ piaculum accepta ad Sellasiam clade Lacedæmonij, & eorum dux Cleomenes luisse iudicari merito possunt. Sed in libro de Arcadam rebus ad Cleomenem redibit oratio. Philippus autem Demetriij filius, cum ad virilem ætatem peruenisset, accepto regno ab Antigono non sanè inuito, magnum vniuersis Græcis terrorem incussit, cum ipso Philippi superioris nomine (à quo tamen oriundus non erat,

nam Amyntæ filius Philippus, dominus planè huius gentilibus fuit) tum verò quòd Philippi ipsius facinora æmulabatur. Fuit hercule utriusque commune pecunia sibi civitatum principes conciliare, quos intelligerent privati sui lucri quàm patriæ libertatis maiorem rationem habere. Hoc minori Philippo peculiare, in conuiuiis, dum mutuis de more poculis poscerent, mortiferas potiones propinare, quòd Amyntæ filio, nisi fallor ne in mentem quidem unquam venit: At huic Demetrii filio Philippo familiare hoc fuit scelus, & sanè in leuissimis ducebat noxis, veneno hominem tollere. Vrbes hic tres, quibus aduersus Græciam pro militum suorum receptaculis vteretur, præsidii firmavit: Eas in Græcorum contumeliam multa suffultus confidentia, Græciæ claus nuncupabat. Vnam in Peloponneso Corinthum, cuius etiam arcem munivit accuratius. Alterum fuit ei contra Eubœam, Bœotos, & Phocenses propugnaculum, Chalcis ad Euripum. Tertium opposuit Thessalis, & Aetolorum nationi Magnesium sub Pelio monte. Præ cæteris verò cum iustis exercituum aggressio-nibus, tum repentinis latronum more excursionibus Atheniensibus & Aetolis infestus

festus fuit. Atticarum rerum descriptio, ne iam pridem exposui, quæ à Græcis, vel Barbaris missa fuerit Atheniensibus contra Philippum auxilia, & quemadmodum belli diuturnitate afflicti Athenienses Romanorum fidem implorare coacti fuerint. Miserant & paulò ante Romani, verbo quidem Aetolis contra Philippum auxilia, re verò Macedonicarum rerum speculatores: Verùm Atheniensibus plenissimum, atque instructissimum exercitum mittendum censuerunt: Decreta ea prouincia est Atilio Cos. Nomen hoc ei viro maximè insigne fuit: Non enim Romani Græcorum ritu vnico à patribus accepto nomine appellantur, sed tria fere singulis vt pauciora, plura etiam imponuntur nomina. Id negotij duntaxat à S. P. Q. R. Atilio datum, vt Athenienses, & Aetolos contra Philippi arma tueretur. At ille è mandatorum præscripto reliqua, illud non ex P. R. sententia, sed arbitrari suo gessit: Quod Eubœensium Hestiam & Anticyram in Phocide, quæ oppida Philippi imperata facere coacta fuerant, expugnauit, & euerit. Quæ res ad Senatum delata, mea quidem sententia effecit, vt Atilio Flaminius, quamprimum successor mitteretur: Qui primo aduen-

tu superato Macedonum praesidio, Eretriam diripuit: Corinthum, cui rex praesidium imposuerat, & suis ipse copiis circumfedit, & ab Achiuis ad eam obsidendam per legatos, cum pro inita cum Romanis societate, tum verò pro ea quam in Græcos omnes præ se ferebant beneuolentia, auxilia postulauit. Sed illi quod ante in Acilto indigne tolerant, Flaminio etiamnum crimini, dabant: Quod scilicet praesidium Græciæ vrbes, quæ nihil in Romanos commiserant, quæque Macedoni inuita paruerant, eas armis adorti fuissent. Prouidebant autem facile iam Romanos illud agere, vt pro Philippo, & Macedonibus Achaia, & vniuersæ Græciæ ipsi imperarent. Causa hæc in Achiuorum concilio magna inter dissidentes sententias contentione acta: Eicere postremo, qui partem Romanorum fuere, vt ab Achæis ad oppugnandam obsidione Corinthum auxilia mitterentur. Corinthii quidem cum in Macedonum potestate esse desissent, ad Achæorum se concilium aggregarunt, in quo & prius locum habuerant, cum Aratus Sicyoniorum dux è Corinthi arce Antigoni praesidium eiecisset, Perseo praesidij profecto occiso. In postero dehinc omne tempus Romanorum

focij

focij Achæi appellati sunt, nempe qui ad omnia rerum momenta se promptos, & alacres praestitere. Nam & in Macedonia cum Romanis contra Philippum penetrarunt, & susceptæ in Aetolos expeditionis comites fuere: In Syriam denique contra Antiochum sunt cum Romanis profecti: Et Macedonico quidem, atque Antiochi bello interfuerunt Romanorum amicitiam secuti. Cum Lacedæmoniis verò iam pridem similitates proprias exercuerant. Quare Nabidis tyrannide, cuius intollerabilis fuerat crudelitas, sublata, Spartam Achæi in ordinem statim redactam, Achaico concilio subiecerunt: rebusque per seuerissima iudicia reperitis, mox vrbes muros demoliti sunt. Spartæ quidem muri Demetrio, & Pyrrho olim oppugnantibus, tumultuario opere extructi fuerant: Nabis postea tales faciundos curauit, vt nihil omnino ad eorum firmitatem desideraretur. Eos itaque muros tunc Achæi deiecerunt, & spartanorum liberis interditam, quam legibus Lycurgus sanxerat disciplinam, ad Achæorum puberes transtulerunt. Verum hæc à me plenius exponuntur in eo, qui Arcadum rebus attributus est, libro. Lacedæmonij cū Achæorum imperata grauitè ferrent, Me

hh 5

tellum Romanorum legatum, & eius col-
legas appellarunt: Misi hi fuerant non vt
Philippo bellum indicerent, cum quo ritè
fuerat pax perpetrata, sed vt de crimini-
bus, quæ à Thessalis, & Epirotis Philip-
po obiiciebantur, cognoscerent. Et Philip-
pus quidem maiorem multo re cladem,
quàm verbo à Romanis accepit: Magno
enim prælio ad Cynocephalus à Flaminio
victus, & exercitus robur amisit, & dedu-
ctis præfidiis earum, quas bello subegerat,
Græciæ urbium, imperio cōcedere ex tēde-
ris pacto cōuento coactus est. Pacem certe
non tam euentu vtilem, quàm nomine de-
coram precibus, ac etiam precio impetra-
uit. Macedonum certe bellicam gloriam,
& imperij magnitudinem Philippo Amy-
nte filio regnante partam, alterius Philippi
temporibus pessum ituram diuinitus his
versibus prædixit Sibylla.

*Hæmæthia populi, Argiade qui gloria reges,
Commoda nunc pariet, regnans, nunc damnata
Philippus*

*Namque duces maior populis, atq; vrlibus vnus
Imponet: sed enim Hesperus domitus minor armis
Mox etiam Eois illustres perdet honores.*

Romani enim, qui ad Occasum sunt At-
tali, & Myforum, qui ad Solis ortum ver-
gunt, auxiliis assumptis, Macedonum re-
gnum

gnum euerterunt. Sed vt vnde huc digres-
sa est oratio, redeam, Metellus, ceterique
legati non esse Lacedæmoniorum querelas
contemnendas censuerunt. Quare ab A-
chæorum magistratibus dari sibi consi-
lium postularunt, quo scilicet pro concio-
ne iure æquiore cum Lacedæmoniis agen-
dum Achæis persuaderent. At enim illi
pernegare aut illis, aut aliis quibusuis con-
silium se daturos, qui de qua re misi es-
sent, senatus decretum non attulissent.
Metellus, & collegæ, quod Achæi se dicto
audientes non præbuerant, durius accepe-
re: ac Romam reuersi, multa de illis ad
inuidiam conflandam, neque omnino vera
omnia, ad senatum detulerunt: Sed inuidio-
sus multo Achæos criminati sunt Areus,
& Alcibiades: Illi quidem apud Lacedæmo-
nios existimatione summa, sed in Achæos
iniquiores: Nam cum eos Nabide eiecisset,
apud Achæos exularant, moxque ab iis-
dem, Nabide mortuo, in patriam con-
tra populare Lacedæmoniorum decretum
reducti fuerant. Verum & ipsi in sena-
tum Romanum intromissi in magnam
inuidiam Achæos vocarunt. Qua lacefsiti
iniuria Achæi simulacex vrbe Ro. discessi-
se eos audierunt, clarigatio vt essent edixe-
runt. Romani Appium Claudium, & atlio
legatos

legatos miserunt, qui inter Achæos, & Lacedæmonios disceptarent: Sed minimè fuit eorum aduentus Achæis gratus: Secum enim illi Arcum, & Alcibiaden, quos hostes Achæi iudicauerant, habebant. Illud certe homines multo grauius offendit, quod in Achæorum conuentu Romani iracundius, & minimè ad persuadendum accommodatè verba fecerunt: In eo conuentu erat Lycortas Megalopolitanus Arcadum facile princeps, & qui amicitia Philopœmenis fretus, animum paulo elatiorem ad sententiam dicendam afferebat. Is causam Achæorum summa libertate dixit, & Romanos etiam oratione sua nonnihil pupugit. Legati Lycortæ dicta quasi illudentes pro nihilo habere. Quin Arcum, & Alcibiaden sententiæ suæ nihil graue in Achæos commississe declararunt: Et Lacedæmoniis vt Romam legatos mitterent concesserunt, cum tamen per fœderis conditiones cautum fuisset, ne ciuitas vlla, quæ cum Achæis faceret, seorsum ab vniuerso concilio legatos mittendi liberam facultatem haberet: Missa etiam ab Achæis contraria legatio est. Cum multis vtrinque disceptationibus in senatu res agitata fuisset, eosdem iterum legatos Romani misere, eiusque legationis princi-

pem

pem Appium, cum liberis mandatis de Achæis, & Lacedæmoniis, quod visum esset, statuendi. Ti primo statim aduentu, & quos Achæi exilio multassent Spartanos restituere, & damnatos ab Achæis antequam ipsi de criminibus cognosceret, omni scelere, & pœna liberarunt. Immunitatem præterea omnium quæ in commune pro concilio obeunda essent, muniorem, Lacedæmoniis dederunt. Indicia præterea capitis ab externis vt hominibus fierent decreuerunt, leuiorum causarum cum Spartanis ipsis, tum Achæorum reip. cognitione relicta. Nouo denique murorum ambitu oppidum muniendum curarunt. Recepta exules patria, consilia sua ad Achæos exagitandos omnia contulerunt: Quocirca hoc se illos pacto probe vlcisci posse sperantes, Messeniis omnibus iis, Achæis etiam, qui eo crimine hostes iudicati fuissent, quòd eius coniurationis, qua Philopœmenes occisus fuerat, conscij essent, persuasere, vt Romam querelas ad Senatum deferrent. Et iis quidem cum & ipsi adfuissent, haud magno negotio reditum confecerunt. Fauente enim summo studio Lacedæmoniis Appio, Achæorum verò causam acriter impugnante, ea Senatus decreuit, quæ maximè voluerunt Messenij, &

Achæi

Achæi exules. Missæ itaque Athenas, & in Aetoliam literæ quibus imperabant Romani, ut Messeniis, & Acheis exulibus suum unicuique ius suæque bona restituerentur: Vehementer hæc res animos Achæorum commouit, præsertim cum se & ante iniuriosius à Romanis tractatos interpretarentur, & sua in Romanos pristina merita, non fuisse qua sperant gratia excepta, viderent: Cum qui contra Philippum, Aetolos, Antiochum egregiam Romanis operam nauassent, iam exulibus, & iis hominibus, qui in castas manus haberent, impotentia subiicerentur: Imperata tamen sibi facienda, ac tempori parendum duxerunt. Atque ea quidem perditissimorum hominum perversitas, qui patriæ salutem hostibus vendere nihil verentur, Achiuis exitio fuit. Neque verò scelus hoc, ut semel in Græcia: furpari ceptum est, vllum finem reperit. Dario primo Hystaspis filio in Persis regnate, Ionum res afflicte propè sunt, classe prodita ab omnibus triremium præfectis, vndecim duntaxat Samitis exceptis. Post oppressos Ionas dirpuerunt Eretriâ Persæ, cum ciuitatis suæ Principes Philabrius Cynei filius, & Alcimachi Euphorbus, patriam suam, hostibus prodidissent.

Nam

Nam Xerxi in Græciam irruenti Thessaliam Aleuada, Thebas Attagilus, & Timagenidas Thebanorum primores proderunt. At Peloponnesiaco bello quod inter Athenienses, & Spartanos gestum est, Agidi Lacedæmoniorum duci Xenias Eleus Elin ipsam tradere est aggressus. Lyfandro debinc, qui hospites eius appellabantur, donec patrias proderent suas, quiescere nunquam potuerunt. Philippo verò Amyntæ filio ad Græciæ imperium aspirante, vnam inuenias proditionis immunem Spartam: Cæteras Græcorum vrbes non magis pestilentia supetiorum temporum, quàm proditiones deleuerunt. Alexandri felicitas effecit, ut nulum magnopere insigne proditionis exemplum, quo res eius adiuta fuerint, possint commemorari. Post acceptam ad Lamiam cladem, cum Antipater festinaret in Asiam transmittere, conuersis que ad illud bellum opibus, facile videretur Atheniensibus pacem daturus, quod rationibus suis minimè alienum putabat, si Athenas ipsas, atque adeo vniuersam Græciam liberam esse sineret, Demades, & alij consiliorum socij, homini à sententia oratione sua deducto, nihil mirè, aut benignum in Græcos cogitandum persuaserunt: Quin cum

Athen.

Atheniensem populum vehementer perterrefactum viderent, & Athenis, & in aliis urbibus ut Macedonum imponerentur praesidia authores fuere. Confirmat orationem meam rerum euentus. Athenienses enim & si magnam acceperant in Bœotii cladem, bis mille ex acie sua captis, mille occisis, non continuo tamen Philippi imperata fecerunt. Ad Lamiam verò ducentis ferme, ac nihilo pluribus militibus amissis, Macedonibus succubuerunt. Nullis deinde temporibus hæc praedictionum quasi pestis quædam Græciæ desit negotium faceffere. Achæos quidem Callicratis Achæi hominis perfidia Romanis parere coëgit. Initia tamen malorum omnium Achæis, Persei regis, & Macedonici imperij exitium, importarunt. Nam cum Perseus ictum cum Ro. à Phillippo patre fœdus violasset, regemque Saporum, quorum facit in iambicis mentionem Archilochus, Abro urbe expugnata, populi Ro. socium & amicum sedibus expulisset suis, & Romani vlti sociorum iniurias, Perseum ipsum, totumque eius regnum in potestatem suam redegissent. Missi à Romano senatu sunt decem legati ad Macedoniae res (vti in rem suam foret) maximè ordinandas. Eos omni obsequij,

& ad

& ad assentationem appositæ orationis genere Callicratis circumuenire aggressus, ex illis etiam vnum, ad iustitiam tuendam minimè propensum, in consilium produxit: Is frequentissimo Achæorum conuentu criminose queri cœpit à potentioribus pecunia, & aliis studiorum significationibus contra Romanos Perseum adiutum: Postulare vt capitalis rei damnarentur, se damnatos demum, suo quenque nomine indicaturum: Id enimvero per iniquum vniuersæ concioni videri; Contendere, vt quos diceret Perseo fauisse, palam nominaret: Ius omnino non esse quenquam condemnari, cuius nondum esset nomen delatum. Ibi Romanus, cum ab omnibus eius postulatio coargueretur, ex composito nominare non dubitavit omnes, qui prætores Achæorum exercitus duxissent, & omnes affirmare eam noxam commisisse, quod scilicet Persei partes fouissent, Hæc ille à Callicrate subornatus. Tunc Xenon non minima inter Achæos auctoritatis vir, quod ad hoc (inquit) crimen attinet, ipse etiam Achæorum copiis præfuit, sed neque vlla vnquam Romanos in re laxi, neque vlla mihi omnino fuit cum Perseus amicitia. Atque huius quidem criminis vel in Achæorum conuentu, vel

in ipso Romanorum Senatu non dubitarem iudicium sustinere. Hoc à Xenone dictum ex innocentiae conscientia fidenter, arripuit Romanus tanquam accommodatum fraudi suae consilium. Quare quorcumque in prodicionis crimen Callicrates vocarat, eos omnes Romam ad causam dicendam mitti imperat. Nouum id fuit, & inusitatum Graecis. Neque enim aut Philippus Amyntæ filius, aut Alexander, qui Macedoniae regum longe potentissimi fuere, aduersarios vnquam suos à Grecia in Macedoniae disceptandi causa mitti postularunt, sed facile passii sunt, quibus de rebus ambigeretur, ab Amphictyonibus cognosci. At Romani quencunque cuius modo nomen Callicrates derulisset, nocentem, innocentemve Romam edicto suo deduci imperarunt. Fuerunt qui deducti sunt plures ferè quàm mille, quos Senatus quasi Achaeorum prauidicio damnatos, in publicas custodias per Hetruriae oppida diuiserunt. Alios deinde super alios ab Achaëis missos legatos, & deprecatores nihili omnino fecerunt. Post septimum, ac decimum demum annum, triginta ferè viros, atque eo etiam pauciores, qui ex omni numero restiqui erant in Italia, à custodiis dimiserunt.

serunt, satis iam eos poenarum dedisse rati: At eos, qui effugere conati sunt, vel ex ipso itinere antequam Romam perducerentur, vel ex iis, in quas relegati fuerant, vrbibus à fuga retractos, capitali supplicio affecerunt. Miserunt etiam Romani ad dirimendas inter Lacedaemonios, & Argiuos de finibus controuersias, Senatorium virum Sulpitium Gallum, qui multa & dixit, & fecit insolenter, & planè vtraque ciuitatem ludibrio habuit: Nam quæ rerum gestarum gloria aliquando floruerant, quæque de agrorum finibus magno, & diutino bello certauerant, eas hic dignas non putauit, quarum causam cognosceret, cum & Philippum antea Amyntæ filium disceptatorem habuissent. Sed eam Gallus totam cognitionem ad Callicratem impurissimum hominem, cuncta quæ Graecis iustissimum reiecit. Præterea cum Aetoli à Pleurone ad eum ventientes, se iungi se ab Achaeorum concilio postulasent, eis permisit, vt suis propriis auspiciis legatos Romam mitterent. Est verò Senatus auctoritate eorum ab Achaëis defectio comprobata, & Sulpitio mandatum, vt quam posset plurimas ciuitates ab Achaeorum conuentu disungeret. Quod ille impigre effectum reddidit. Interea

cum Athenienses egestate potius, quam libera voluntate impulsi, sociam civitatem Oropum diripuissent, nempe qui Macedonico bello rebus accisis, Græcorum iam prope omnium essent egentissimi, Romanum Senatum Oropij appellarunt, qui cum iniuriam factam illis censuissent, Sicyonios iussit ab Atheniensibus multam petere, quanti scilicet illatam Oropiis iniuriam ipsi aestimassent. Sicyonij, cum diem iudicij non obissent Athenienses, multam illis talentum quingentorum irrogarunt: Recusantes eam pēdere Athenienses, ad Senatum Ro. prouocarunt, cuius decreto omnis ea multa ad centum duntaxat talenta redacta est: quod ipsum etiam non est persolutum. Quin Oropios cum promissis, tum muneribus delinitos adduxerunt Athenienses, ut obsidibus datis præsidium intra oppidum acciperent, ea tamen lege, ut si nouæ factæ essent ab Atheniensibus iniuriæ, & præsidium quod imposuissent vltro deducerent, & obsides redderent. Non ita multo post à præsidariis in oppidanos iniuriæ factæ: quocirca legatis expostulatum Athenas missis, contendebant Oropij ut ex pacto conueno, & præsidium deduceretur, & obsides redderentur. Verum non esse

pub

publicas illas populi iniurias Athenienses responderunt, sed paucorum qui in præsidio eo fuissent, & illos quam commeruissent pœnam suscepturos. At Oropij Achæorum auxilium implorarunt: Quod cum illi ferendum non censerent, amicitiam, quæ sibi cum Atheniensibus intercedebat, veriti. Menalcida homini Spartano quidem, sed qui tunc copiis Achæorum imperabat, decem talenta se duros pollicentur, si Achæorum sibi auxilium præsto ut esset effecisset. Menalcidas cum intelligeret magnas esse, propter Romanorum amicitiam, inter Achæos Callicratis opes, cum illo æqua parte pretium communicat. Porro coniunctis studiis efficiunt ut Oropiis auxilium decernatur. Id cum rescissent Athenienses, quanta maxime potuerunt celeritate Oropum adorti præde superioris reliquii, si quæ forte supererant, asportatis, præsidium deducunt. Achæis, cum serius quàm oportuerat auxilium misissent, persuadent Menalcidas & Callicrates, ut Atticam terram hostiliter inuadant. Verum cum & ex aliis Græciæ partibus, & è Lacedæmone ad hostem repellendum auxilia conuenissent, exercitum Achæi suum domum reportarunt. Ab Oropiis certe, & si

nulla ex parte ad eorum salutem quidquam profecerat Achæorum societas, promissum tamen Menalcidæ pretium persolutum est. Quo ille accepto, alienum omnino rationibus suis putavit questus participem Callicraten facere: Quare hominem primum expectationibus eludere, mox dolo circumuenire, postremo aperte etiam fraudare. Quæ res vetus illud verum esse declaravit.

Et ignis est alio magis qui urat igne,

Lupisq; sauior lupus est alijs,

Accipiter ecyis accipitre volat,

Sic Callicratem ipsum inmaniorem ante alios

Superavit perfidia Menalcidas.

Hominem enim omnium nequissimum Callicraten, perfidia facile qui superaret Menalcidas est inuentus. Callicrates, ut homo erat, cum gratis habere se susceptas cum Atheniensibus inimicitias permolte ferret, Menalcidam iam abeuntem magistratu, capitis arcessiuit: Crimini dabat, legatione apud Romanos contra Achæos functum, ac operam enixe dedisse, ut Spartanos ab Achæis abduceret. Ibi Menalcidas cum se in fortunarum discrimen deductum videret, Diæo homini Megalopolitano successori suo ex Oropica illa pecunia talenta elargitur tria: Hoc

ille

ille distinctus munere, inuitissimis ferè Achæis omnibus, Menalcidam capitis periculo eximit. Ea res cum Diæo publice, ac priuatim magno esset probro, homo vafer auertendæ inuidiæ causa, ad maiorum negotiorum cogitationes, & secundarum rerum spem Achæorum animos erigit. Lacedæmonij suas de finibus agrorum controuersias ad Ro. Senatum detulerant: Senatus omnia omnium rerum, præterquam capitis iudicia, ad Achæorum conuentum reiecerat. At Diæus gratioso mendacio multitudinis animos mulcens, iudicio Achæorum capitis etiam crimina permissa comminiscitur. Et Achæi quidem cum ei fidem habuissent, de Spartanorum capitalibus causis iudicia facere aggressi sunt: Recusabant Lacedæmonij, & mendacij Diæum arguentes, rursus Ro. Senatum ea de re se per legatos consulturos aiebant. At Achæi hoc ipsum arripere, & in crimen vocare: Cum diceret earum vrbium, quæ secum facerent, nullam omnino sui esse iuris, aut posse earum aliquam sine publico vniuersi concilij decreto Romam legatos mittere. Ex his concertationibus belli causæ inter Achæos, & Lacedæmonios extiteret. Satis intelligebant Spartani multo se esse Achæis opibus inferiores:

Quare dimissis per vrbes, quæ Achaica ditionis erant, ad ipsum etiam Diæum priuatim legatis, bellum deprecabantur: A ciuitatibus responsum tulere, cum iam prætor suus vt iuuentutem armatam educentes denuntiafferet, oportere se dicto audientes esse: Prætor ipse Diæus non Spartæ aiebat se, sed iis, qui eius ciuitatis ocium turbarent, bellum illaturum. Ac rogante Senatu quot nam esse putaret ocij, & tranquillitatis hostes, optimatum ille vigintiquatuor nomina edidit. In ea rerum trepidatione probata est Agasisthenis sententia, hominis clari etiam prius, & honorati, sed ad cuius laudes ex hoc ipso ciuibus suis dato consilio magnus accessit cumulus. Persuasit illis ipsis primoribus, quos Diæus Achæis dedi postularet, vt voluntario exilio, belli in patriam suam conflati, incendium restinguerent. Futurum enim, vt primo quoque tempore à Romanis restituerentur. Cum itaque exilij causa solū vertissent, absentes capitis à Spartanis damnati sunt. Miserunt & Achæi Romam Callicraten, & Diæum, qui in Senatu contra Spartanos exules causam dicerent: Et Callicrates quidem cum Rhodum diuertisset, ibi morbo interiit. Diæus, & Menalcidas Romam peruenērunt: Ij cum

multa

multa vltro, citroque per altercationem contumeliosius inter se iactata dixissent, audissentque: postremo respondit Senatus, legatos in Græciam venturos, qui de quibus inter se disiderent Lacedæmonij, & Achæi rebus, cognoscerent. Legati ex vrbe ociosus iter fecerunt: Quociens tantum interfuit spatij, vt interea Diæus Achæos, Menalcidas Spartanos dolo circumuenire potuerint. Illæ Achæis persuasit Romanorum decreto Spartanos in Achæorum officio, ac potestate fore. Lacedæmonios in eam facile sententiam adduxit Menalcidas, vt crederent à concilio se iam Achæorum seiunctum iri. He controuersiæ in causa fuerunt, vt renuntiato nouo iam prætore Damocrito, Achæi denuo contra Lacedæmonios arma caperent. Eodem fermè tempore Metellus Cos. Po. Ro. exercitum in Macedoniam transportauit: Bellum enim ei decretum fuerat contra Andrisum Persei filium nouas in Romanos res molientem. Ibi non magno vtique negotio cum debellatum esset, Metellus iis, quos miserat Senatus in Asiam cum imperio, persuadet, vt priusquam transmittant, cum ducibus Achæorum congressi, edicant, ne bellum contra Lacedæmonios susciperent: atque vt

ii 5

omnino expectarent legatos eos, qui à Senatu mitterentur, arbitri inter Achaos, & Lacedaemonios futuri. Mandata illi quidem ad Damocritum, & Achaos detulerant, cum iam illi contra Lacedaemonios exercitum ducerent: Quare cum nihil sanè se vlla oratione contra Achaorum peruicaciam profectura intelligerent, in Asiam perrexerunt. Ipsi quoque Lacedaemonij animi elatione magis quam viribus subis, cum suis copiis hosti occurrerunt: Satis illi quidem habituri, suos si fines defendere possent. Prælio dehinc superato, cum circiter mille, & ætate, & viribus florentes milites occubuissent, intra mœnia se reliqui effusissima fuga receperunt: Quod si hostem persequi maturasset Damocritus, eodem tempore Achæi, quo fugientes Lacedaemonij, apertis introrumpere potuissent portis: Verùm ille & tunc canere iussit receptui, & exinde se ab vrbe obsidenda ad excursiones, & agri populationes conuertit. Is reportato domum exercitu maiestatis damnatus est, multa quinquaginta talentum irrogata. Eam cum vnde solueret non haberet, clanculum è Peloponneso aufugit. In Damocriti locu prætor enuntiatus est iterum Achaorum suffr

suffragiis Diæus. Ad eum cum legatos rursus misisset Merellus, res ita conuenit: Induciè vt inter Achaos, & Spartanos essent, vsque dum adessent, qui disceptandi causa à Romanis missi fuerant: Callidum interea aggreditur Achaicus prætor facinus. Oppida omnia, quæ in orbem Laconibus finitima erant, variis artibus ad Achaorum amicitiam pellicit, & ea præditiis firmat, quo vnde erumperent, quòue se reciperent, contra Spartanos castella haberent Achæi. Decreuerant & Lacedaemonij imperium Menalcidæ, qui, & si Lacedaemonios ad extremam cum reliquarum copiarum, tum verò pecuniæ inopiam redactos intelligebat, præsertim verò cum neque coli, neque feri ager potuisset, educto tamen, violata induciarum fide, exercitu, Iasum oppidum, quod intra Laconia fines erat, sed ad Achaorum ditionem pertinebat, subito impetu captum, diripit. Non potuit alienissimo Lacedaemoniis tempore, nouo bello concitato, suorum ciuium inuidiam Menalcidas sustinere: Quare epoto veneno sibi mortem consciuit. Huc Menalcidas vitæ exitum habuit, vir vt in Lacedaemoniorum imperio minimè omnium prudens, sic dum Achaorum rebus præfuit singulari perfidia. In Græciam

ciam tandem peruenere ex Vrbe disceptatores, quorum princeps Orestes fuit: Ad eos Corinthum cum magistratus Achaiae ciuitatum singularum venissent, & in primis Diaus, Orestes renuntiavit Senatui censere, neque Lacedaemonios, neque Corinthum ipsam Achaëis contribuere se debere: Argos præterea, Heraclæam, quæ ad Oetam est, Orchomenios Arcadici nominis ab Achæorum concilio seiuungendos. Neque enim his esse populis ullam cum Achæis cognationem: & eas ciuitates cœpisse cum illis seruis facere. Hæc dum Orestes exponeret, Achaici magistratus prius etiam quàm ille peroraret, è diuersorio Orestis exiuerunt, conuocarunt mox ad concionem multitudinem: Ea cognita Romani senatus sententia, repente in Spartanos eos, qui forte Corinthi erant, impetum fecit, omnesque, quos vel ex tonsura, vel calceatu, & reliquo vestitu Lacedaemonios esse vel agnoscebant, vel suspicabantur, spoliavit: Quin eos etiam qui se fugientes in diuersorium Orestæ recepissent, vi inde extractos violarunt. Legati furorẽ illum cõpescere conati, monere identidẽ, & queri, ab ipsis prioribus iniuria se, & contumelia lacepsitos. Paucis post diebus

Lacedaemonij, omnes, qui deprehensi, captique fuerant, in carcerem coniecti, dimissis his quos non esse Laconici nominis constitisset. Missi deinde Romam & alij primores, & Theridas legationis princeps, ij, cum in via alijs legatis à Romanis eadem de causa post illam Orestis legationẽ missis, obuij facti essent, pedem retulerunt. Iam Diaus imperij sui tempus expleuerat: In eius locum successerat Critolaus: Huic acris inceserat cupiditas cum Romanis bellandi. Quo circa cum noui iam adessent à Romanis missi arbitri, occurrit illis quidem ad Tegean Arcadiæ urbem: Ne verò in publico Achæorum concilio mandata exponeret arte cauit: Nam legatis quidem audientibus, edici concilium iussit: Clam verò per literas conciliariis suis denũciauit, concilij diem ne obirent. Conuentu in diem dictam frustra expectato, se planè elusos Romani intellexerunt: Præsertim verò cum, aliud Critolaus iuberet legatos certum, & statum conciliũ in mensẽ sextum expectare: Neque enim ius esse agendi sibi aiebat de rebus publicis alibi quàm in concilio. Legati igitur cum nihil omnino egissent, domum redierunt. Edicto Corinthum concilio Achæis pro concione persuadet Spartanis, bellum inferant,

ferant, atque vt apertè contra Romanos arma capiant. Regem quidem, vel ciuitatem quampiam, suscepto bello male rem gerere Fortunæ vitio sapius contigit: At enim soli temeritati, ac furori ducis sui euenta Achæorum adscribèda merito fue-
re. Incitauit vehementer Achæos Pytheas Boeotorum magistratus, Thebanis vltro profitentibus belli se contra Romanos gerendi socios fore. Pecuniam vt Phocensibus penderent Metellus imperarat, quòd in eorum fines armati excurrerant: Alteram item multam Eunoensibus, quòd agrum eorundem Phocensium populationibus euastassent: Tertiam Amphissensibus debere Thebanos pronunciarat, quòd eorum sub messis tempus frumenta defecussent. Romani ex legatorum oratione, & Metelli litens edocti, quæ egissent Achæi, bello eorum iniurijs perseguendas censuerant. Creatus iam Cos. fuerat Mummius, & ei ad bellum Achaicum classis, pedestres, & equestres copiæ decretae. Metellus accepto de successore nuncio, omnino studio contendebat bello finem imponere, ne Mummius eius ipse gloriæ compos fieret. Per nuncios itaque Achæis edicit, vt Lacedæmonijs, & alias omnes ciuitates, quæ se in P. Romani diem velam tradi-

dissent,

dissent, ab Achæici concessus officio discedere æquo animo ferrent: Id si facere non recusassent, pristina in Romanos contumacia veniam pollicebatur. Eodem tempore in Macedoniam per Thessaliam præter Lamiacum sinum ducit, Critolaus tantum abfuit, vt vllam orationem, quæ ad ocium spectaret admitteret, vt Heraclean recusantem Achæis parere, circumfessam magnis Achæorum copiis tenere ausus fuerit. Cum audisset tamen de speculatoribus Metellum cum exercitu Sperchion transisse, Scarphean (Locorum ea vrbs est) confugit: Neque cum posset in iis, quæ sunt inter Heraclean, & Thermopylas angustijs consistere, Metellum ausus est expectare. Cum ex eo tamen loco Lacedæmonij contra Persas, & contra Gallos Athenienses præclara dedissent virtutis documenta, Fugientes priusquam Scarphean se recipere Metellus assectus, magnum eorum numerum cecidit, viui haud minus mille capti. Critolaus neque post pugnam spem viuis, neque iociter cadavera repertus. Quòd si forte in eam se maris demisit paludem, qua sub Oeta monte est, mirum nihil fuit, cæca & profunda voragine absorptum, euasisse. Sed alia etiam de eius morte conijci possunt.

sunt. Arcadum cohors lectissimorum hominum circiter mille Elateam in Phocidem contenderunt: In eam urbem cum propter veterem nescio quam cognationem recepti fuissent, paulò post Critolai, & Achæorum clade cognita, eos inde Phocenses eiecerunt: In Peloponnesum retrocedentes, in Metelli exercitum ad Cheroneam inciderunt: Ibi ad internitionem cæsi, diuinitus scelere suo dignas dedisse pœnas videri possunt, eo potissimum loco à Romanis oppressi, quo Græcos cum Philippo Macedonum rege acie dimicantes deseruerant. Achæorum imperiù ad Diæum rediit, qui quod Miltiades ante pugnam Marathoniam fecerat, imitatus, vocatis ad pileum seruis, & ad arma omni militari ætate Achæorum, & Arcadum conscripta, exercitum contraxit: Ex collectitia ingenuorum pariter, & seruitiorum turba, equitum sexcentorum, grauis armaturæ peditum quatuordecim milium. Ad imperatoris Achaici vecordiam nihil omnino ad se poruit, qui cum ante oculos prope haberet omnem Achæorum superiorem apparatus, & infelicem Critolai pugnam, ex illo tamen delictu ad quatuor milia hominum selegit, eosq; duce Alcamente Me-

garum

garam misit, quo & urbi præsidio essent, & Metello in Peloponnesum iam inuadenti obstitissent. At ille fusis ad Cheroneam Arcadibus, Thebas infesto agmine contendit. Obsidebatur tunc à Thebanis vna cum Achæis Heraclea, & interfuerant fanè iidem prælio ad Scarpheam: Metello iam appropinquante Thebanæ mulieres, & cuiusvis ætatis viri urbe relicta, partim per Bœotia agros, & oppida palantes dilapsi, partim in montium iuga confugere. Vacuam urbem ingressus Imperator Romanoque Deum templa exuri, neque domos euerti passus est: Edicto etiam cauit ne quis fugiens occideretur: Pythean (si caprus fuisset) ad se duci iussit: Et is quidem ubi in hostium potestatem venit, ad Metellum perductus, merito affectus est supplicio. Cum iam prope ad Megaræ mœnia Romanus accederet, statim Alcamentes cum præfidiariorum manu Corinthum, in Achæorum castra confugit. Megarense urbem sine certamine Romanis dederunt. Metellus ubi primum Isthmum attingit, & si prospere ei omnia eueniant, ad pacis tamen condiciones vltro Achæos inuitabat: Vehementius enim sollicitabat hominem vtriusque belli. Macedonici scilicet, & Achaici conficiendi spes:

k k

Huius quominus fieret voti compos, Dixi stultitiæ plenum consilium obtulit. Dum hac aguntur, Mummius Orestem, qui ante inter Achæos, & Lacedæmonios arbitratu fuerat, secum habens, ad exercitum peruenit. Et Metello quidem cum suis copiis in Macedoniam amandato, ad Isthmum ipse vaiuersum agmen coëgit. Fuit militum numerus, equites ter mille & quingenti, peditum viginti tria milia. Præsto fuerunt Cretenses sagittarij, & Pergamo, quæ supra Caicum est, ab Attalo missam manum adduxit Philopœmen. Secura etiam auxilia Mummius fuerant ex Italia. Aberant castrorum excubiæ duodecim ferme stadia: Eas Achæi adorti præ nimia fiducia dissipatas, multos occidit, plures loco pulsos vsque in castra persequuntur, scuta ferè quingenta capta. Hoc elati successu, priores pugnam poscere sunt ausi: Verùm ubi Mummius in hostem aciem direxit. Achæorum equitatus ad primum Romanorum equitum, contra quos steterat, impressionem, in fugam se dedit: Sustinuit grauis hostium armatura primum Romani peditatus congressum, & si animos non mediocriter fregerat subita illa equitum fuga. Et sola quidem audacia longe impares, numero, &

iam

iam dimicando fatigati, restiterunt tamen, quousque mille hominum lectissimorum globus etrasuerso in latera transfugerunt: Tunc enim ex omni parte effusissimam fugam fecere. Quod si Diæus ab aduerso prælio Corinthum se recepisset, eodemque dispersas suorum reliquias coëgisset, potuissent fortasse Achæi à Mummiio obadiionis moram non satis æquo animo patiente, miris aliquid impetrare. At ille ut primum sui ferga hosti vertere cœperunt, recta Megalopolin euasit: In Achæis seruandis haudquaquam eæ vsus animi magnitudine, quæ Callistratus Empedi filius olim suorum saluti consuluerat. Is enim in Sicilia ad Asinarum amnem Atheniensium, & eorum qui eius expeditionis socij fuerant copiis prope ad internicionem delatis per medios hostes equitibus, quorum ipse dux erat, viam fecit: Ac deinde Cataien cum magna suorum parte incolumis elapsus, mox eadem via Syracusis pergens, eos opprimere est conatus, qui castra Atheniensium diripiebant. Ibi quinque ex hostium numero casis, ipse equo lauto aliquot lectalibus vulneribus acceptis, parca & Atheniensibus, & ubi insigni gloria, seruatisque quibus im-

perarat equitibus, mortem oppetit: At
 Dixus illius virtutem minime amul-
 tus, amissis Achæorum copiis, Mega-
 lopolitans imminentis calamitatis nun-
 cum attulit: Ac postremo manu sua vx-
 ore, ne captiua in hostium potestatem ve-
 niret, occisa, hausto veneno occubuit:
 Et sanè uti pecunia cupiditate Menalcidæ
 par fuit, sic propemodum vitæ exitum
 habuit mortis turpitudine consimil-
 limum. Achæi, qui Corinthum confu-
 gerant, intendentibus se noctis tene-
 bris, clam abiere, & cum illis Corinthio-
 rum longe maximus numerus. Mum-
 mius, & si apertas videbat portas, suorum
 tamen celeritatem cohibuit, quòd ne in-
 tra muros infidie comparata fuissent, me-
 ruebat: Tertio demum post pugnam die
 Corinthum funditus evertit, cremanti-
 que. Viri omnes trucidati, feminae, &
 pueri Mummij iussu sub corona venditi:
 Venditi etiam serui, quicumque manu-
 missi in Achæorum acie steterant, neque
 in praelio ceciderant: Ornamenta, & signa
 admiratione quæque dignissima Romam
 asportata: Reliqua Attali auxiliorum
 duci Philopemeni donata: Et, hac ipsa
 etiam ætate apud Pergameno inter cæ-
 tera Corinthiorum spolia visuntur. Alia-

rum

rum vrbiū, quæ contra Rom. bellum
 susceperant, muros Mummus deiecit, ar-
 ma ciuibus ademit: Atque hæc omnia
 egit priusquàm ab vrbe mitterentur, quorū
 cōsilio in Græciæ rebus ordinandis vte-
 tur. Vbi verò adfuerunt illi, statim om-
 nem è ciuitatibus popularem administrati-
 onem sustulit. Magistratus ex censu in-
 stituti. Tributa vniuersæ Græciæ impo-
 sita. Locupletibus extra fines suos agri pos-
 sessione interdictum. Concilia omnia
 singularum Achæia nationum, siue in
 Bœotia, siue in Phocensibus haberentur,
 abolita. Non multis post annis Roma-
 nos Græcorum misericordia cepit: Qua-
 re & prisca concilia sua omique genti resti-
 tuta, & agros extra fines habere permis-
 sum, remissa etiam, quas Mummus ciui-
 tatibus constituerat, multa. Bœotios
 enim ille, & Eubœenses Heracleotis ta-
 lenta centum, Achæos Lacedæmonis ce-
 pendere iusserat. Hæc illis ciuitatibus
 pecunia omnis à Romanis condonata:
 Porro redacta vniuersa Græcia in pro-
 uinciæ formam, mittitur ad eam obtinen-
 dam ex vrbe Prætor, quem Achæia, non
 Græcia appellant, quòd scilicet Græci
 subacti sunt: principatum obtinentibus
 Achæis. Confectum est Achæicum bel-

kk 3

lum, summum magistratum Athenis gerente Antistheo, Olympiade c l x. qua de stadio victor est renunciatus Diodorus Sicyonius. Atque his quidem temporibus Græcia iam pridem multis lacerata, & vexata aduersis reuinculis, serpente à singulis membris fati sui, quasi tabe quadam, ad ipsa vniuersi corporis, vti ita dixerim, vitalia, quod reliquum fuit opum, atque imperij, amisit. Argos, quæ heroicis olim temporibus potens, & opulenta fuerat ciuitas, translato, ad Orientis regno, acerbiorem experiri fortunam coepit. Atheniensium repub. post Peloponnesiaci belli, & pestilentie cladem respirantem, & quasi exorientem Macedonum impotentia appressit. Bœotii Thebis Alexandri iracundia exitio fuit. Lacedæmonios Thebani Epaminundæ virtus, ac deinde Achæorum arma perculere. Postremo Achæorum imperium, cum quasi ex intermotta materie rediduum sarmentum, surgere coaretur, quominus inualesceret Imperatorum suorum obsticit improbitas. Multis post ætatibus, cum ad Neronem Romanorum imperium peruenisset, is Græciæ sine Romani imperij detrimento suam reddidit libertatem; Pro ea enim Sardiniam

niam prædiuitem insulam in provincia formam redegit: In hoc Neronis factum cum intueor, rectissime mihi videtur Plato Aristonis filius dixisse, grauisima quæque & maxime insignia peccata non esse leuiorum, aut mediocrium ingeniorum offensiones, sed ab animi præclara quadam indole vitiosa educatione deprauata proficisci consueuisse. Sed enim non fuit hoc beneficium Græcis ad diuturnitatem stabile. Nam cum imperij gubernacula Vespasianus teneret, is Græcos, quasi patrio morbo seditione laborantes, coercuit, & annuo vestigali imposito Romanis magistratibus parere iussit, quod diceret libertate vti Græcos iam dedidisse. Et hæc quidem de Achæorum rebus gestis quæ commemorarem habui. Agri fines inter Eleos, & Acheos Larissus amnis est, & in ipsa ferè fluminis ripa Mineræ templum, quod Larissæum dicitur. Abest à Larisso Achæorum vrbs Dyme stadia fermè quadringenta: Hanc Philippus Demetrii filius bellum cum Achæis gerens, vnam ex omnibus, quæ Achæis parent, dicto audientem habuit: Et hanc vnam ob culpam Vlympicus, & ipse Ro. dux militi Dymen diripiendam dedit. Augustus eam postea Patrensisbus

attribuit. Priscis temporibus Palea est appellata: Hoc quod nunc habet nominis tunc accepit, cum in Ionum iura concessit. Neque verò satis mihi liquet, utrum à Dyme femina indigena, an à Dymante Aegimiri filio sit nuncupata: Quòd si quis forte elegos legerit, qui ad Oeboræ statuam in Olympia inscripti sunt, is facile de huius urbis nomine ambigere possit. Oeboræ quidem Dymeo palma de stadio data Olympiade vi. Statua tamen ex Delphico quòdam responso Olympiade non nisi octogesima erecta, ad eam hi versus inscripti.

Oenia Oeborus stadium qui vicit Achivus

Per quem Palea clarius enituit.

Sed nihil nominis hæc commutatio, quòd scilicet non Dyme, sed Paleam hi versus nominent, quenquam conturbabit. Prisca enim nomina carminibus aptiora iudicantur: Et ea in primis vsurpant Græci poëtæ, qui Amphiaræum, & Adrastum Phoroneadas, Erechthiden Theseum solent appellare. In suburbano Dymes agro ad viam dexteram Sostrati sepulchrum extat. Fuit hic indigena adolescentulus, Herculi, ut aiunt, in amoribus: Et superstitem illi Herculem ipsum tumulum puero fecisse memorant, capillumque inferias

rias misisse: Aetate etiamnum mea imminet terræ aggeri pila, cui Herculis sinum insistit. Parentare verò Sostrato populares suos accepi. Habent iidem Dymæi Mineræ adem, & signum prisci utrunque operis. Aliud etiam apud Dydymeos Didymenæ matris, & Attæ dedicatum est fanû. Attres quidem hic quisnam fuerit, nihil omnino arcani vsquam comperi. Hermasianæ elegorum scriptor versibus prodidit, Calai Phrygis filium fuisse & ad sobolem suscipiendam planè inutilem editum à matre Cum iam adoleuisset, in Lydiam migrasse, ibique Magnæ matris ceremonias monstrasse: Tanto verò in honore apud eam fuisse, ut id moleste ferens Iupiter, immanem aprum in Lydorum segetes immiserit, à quo & alij è Lydis, & ipse Attes interemptus fuerit. Fidem rei faciunt Gallogræci Pessinuntis incolæ. Sue enim tanquam impura bestia omnino abstinent. Sed alius longe sermo de Atte est apud ipsos memoriæ consecratus: Iovem fabulantur per somnum in terram semen profudisse, ex eo terræ conceptu Genium humanæ quidem figuræ, sed ambiguo sexu, in lucem prodidisse, Agdisten appellatû: Deos môstro exterritos virilem ei partem excuisse: Ex ea amygdalû enatam, cutus cum

maturus fructus appetisset Sangarij amnis filia, eosque in sinum abdidisset, cuavuisse illos quidem: Verum puellam grandiam factam, puerum enixam: Hunc in sylva expositum, à capella educatum cum adoleuisset, eximia fuisse, & multo quam humana excellentiore pulchritudine: Quocirca acri eius amore captum Agdistin, cum ad virilem ætatem peruenisset, Pessuntem eum propinquum sui miserunt: Ibi cum regis filiam uxorem esset ducturus, & iam nuptiale carmen cantaretur, repente Agdistis interueniens tantum Attæ immisit furorem, ut ibi pudenda præcideret: Hoc item socer ipsius fecit. Agdistin facti pœnituit, quare à Ioue impetrauit, ne qua in posterum corporis Attæ pars corrumperetur: aut tabesceret. Hæc de Atte memoria prodita. In Dymeorum sinibus Oebotæ, cursoris victoriæ monumentum extat: qui cum primus ex Achæis Olympiæ coronam meruisset, neque vllum apud ciues suos eo nomine præcipuum honorem esset adeptus, imprecatum Achæis aiunt, nequis ipsorum vnquam palmam Olympicam ferret: Extitit omnino deorum aliquis, cui fuit curæ ratam facere eam Oebotæ execrationem: Id tum demum rescuerunt Achæi, cum se mirantes Olympi-

caru m

carum palmarum compotes fieri nūquam amplius potuisse, Delphos ad oraculum miserunt. Et tunc quidem cum & alia in Oebotæ honorem instituissent, viri que statim in Olympiam misissent, mox Sofstratus Pellenæus in stadio pueros vicit. Et hæc ætatem etate Achæis athletis solenne, ut priusquam in certamen descendant. Oebotæ parentent, eiusque statuæ victores coronam imponant. Stadia ferme x l. progressis à Dyme Terus amnis in mare decurrit: In cuius prope ripa Achæorum vrbis Olenus olim incolabatur. Et Herculis sane, qui vitam, ac res gestas versibus commemorarunt, prope omnes in eo non minimam carminum suorum partem consumpserunt, à quo Oleni rege & quibus muneribus hospitaliter fuerit acceptus: Ac paruum certe ab initio olim fuisse oppidum testatur elegi, quos in Eurytionem centaurum fecit Hermesiana: Insequentibus dein temporibus ex Oleno propter ciuitatis imbecillitatem Peras, & Buryteas se incolas recepisse. Ab amne Pero stadia ferme l x x x. distat Patrensiū vrbis, à qua non procul in mare Glæucus amnis erumpit: Qui de Patrensiū antiquitate monumenta conscribit, eam regionem primū omnīū incoluisse in digea

digenam Eumelum tradunt: Ad eum ex Attica venisse Triptolemum, à quo & fruges acceperit Eumelus, & rationem vrbis condendæ: Et primam quidam urbem sumpto nomine de terræ cultu Aroan appellatam. Triptolemo consopito Eumeli filium Anthean ad illius currum dracones iungere ausum, & ex eo frumēta ferere, de curru verò excussum diem obisse: Eumelum, & Triptolemum de pueri nomine communi consilio à se conditam urbem Anthean nuncupasse: Quo tempore tertiam urbem inter Aroan, Anthean, Messatin erectam memorant. Quæ verò Patrenses prædicant de libero patre, quod intra Messatin oppidum educatus, quodque ibidem Panum insidiis prope fuerit circumuentus, nihil sermones de Messatis nomine refellens, ipsi sicut rem totam exponendam relinquit. Electis deinde ab Achæis Ionibus, Patreus Preugenis filius, Aganoris nepos, Achæos edicto vetuit Anthean, & Messatin incolere: Aroës verò pomerio ampliato veterem oppidi ambitum nouo inclusit, & Aroën de suo nomine Patras vocauit. Agenor fuit Preugenis pater, Arei filius, Ampycis nepos fuit, Ampyx Peliaz filius. Is ab Aegineta, Dereto, Harpalo, Amycla, Lacedæmone ordinem gentilitatis

tatis ducebat. Hi Patreo natales fuere. Patrenses quidem priuatim aliquando soli ex Achæis omnibus in Aetoliam transfugerunt, quo Aetolis veteribus amicis aduersus Gallos auxilium præstiterunt: Insigni verò clade pluribus præliis accepta, fortunis prope omnibus euersi, Patras longè maxima pars reliquere: Hi per agrum dispersi, quo se à terræ cultu recipere, oppida incolere cœperunt Messatin, Anthean, Bolimen, Argyran, Arban. Augustus deinde, vel quòd ad nauium appulsum Patras valde esse appostas iudicaret, vel alia quacunque de causa, remigrare omnem illam multitudinem ex illis oppidis Patras iussit: Quin eodem Rhypis Acheorum vrbe funditus euersa multitudinem omnem traduxit. Et solis certe Patrensibus, ex Achæis omnibus, vt sua libertate vtrentur concessit, atque alia in eam ciuitatem beneficia contulit, quibus à se deductas colonias Romani afficere consueverunt. Est Patrensibus in arce Laphria Diana sanum: Peregrinum Deæ cognomen & ipsum Deæ signum aliunde huc deportatum. Calydonem enim, atque adeo vniuersam Aetoliam cum peruastasset Augustus, quo Nicopolin à se conditam urbem ad Actium promontoriū nobilitaret, Aetolicum

colicū hoc Laphriae simulacrū Patrēsbus
 datū. Nā cū multa, quae Aeoris, & Arcana-
 nibus ademerat, signa Nicēopolin trāspor-
 tanda curasset, de spoliis Calydonis, & a-
 lia ornāmenta Patrēsbus, & hoc ipsum
 Laphriae Dianae signum donauit, quod hac
 ipsa etiam aetate à Patrēsbus in arce co-
 litur. Cognomen deae inditum à Phocen-
 si homine tradunt. Laphrium enim Ca-
 staliū fratrem, priscum Dianae signum apud
 Calydonios dedicasse. Sunt qui ex eo id co-
 gnominis extitisse putent, quod temporis
 longiore spacio fuisset leuior in Calydo-
 nios Deae ira, quā ante grauissimam
 aduersus Oeneum exercuerat. Praefert
 signum venaticis habitum, ex ebore ve-
 rō, & auro est fabricatum: Opifices fuerūt
 Naupactii Menocheus, & Sojdas, quos
 Canacho Sicyonio, & Colone Aegineta,
 non multo aetate fuisse inferiores con-
 ciunt. Laphriae anniuersarium sacrum pa-
 trio ritu Patrēses faciunt. Viridia ligna
 sedecim cubitum longitudine circa aram
 in orbem disponunt: inter aram aridissi-
 ma: Cladium ad aram sub festum diem
 subacto limo ad gradus aggesto extruunt.
 Pompam deae magnificentissimo appa-
 rere erant solent. In ea virgo, quae sacer-
 dotio fungitur, postrema omnium certo

rum biingo curru inuehitur. Postero die
 sacra rite celebrantur magno cum publi-
 eo, tum priuato omnium studio. Intra arae
 septum viuētia animalia coniciunt, escu-
 lentas aues, & cuiusuis generis victimas,
 apros etiam, ceruos, capreas, leporum, &
 vrsorum catulos nonnulli praegrandes, &
 adultas iam feras. Addunt & pomiferarum
 cuiusuis generis arborum fructus. Immis-
 sis ignibus, vrsos vidi, & alias feras in ex-
 teriorem arae partem flammarum impetu
 eiectas, nonnullas etiam ē vinculis elapas.
 Omnes ē fuga reportatas in rogam repo-
 nunt. Neque omnino vquam vt à fera
 quisquam vlla laederetur, vti ipsi aiunt, con-
 rigit. Est inter Laphriae Dianae aedem
 & aram, Eurypyli monumentum. Hic
 quisquam fuerit, & quam ob causam, huc
 venerit, iam exponam, si prius tamen sub
 Eurypyli aduentum, qui fuerit in his locis
 hominum status enarrauero. Tenentibus
 Aroen, Anthean, & Mellatio Ionibus, in
 domo quadam sacra fuit arca, & aedes Dianae
 cognomento Trichariae: Huic quotan-
 nis festos dies agitabant, & lectisternium
 faciebant Iones. Sacerdotium penes vir-
 ginem erat, vsque dum illa nuberet. Acci-
 disse autem aiunt, vt cum hoc fungere-
 tur sacerdotio virgo eximia admodū spe-
 cie

cie Comæthò nomine, eius amore Melanippus caperetur, adolescens cum cætera is laudibus, tum verò corporis forma equalium suorum longè præstantissimus. Hic cum amore sibi mutuo puellam deinxisset, uxorem eam à patre sibi poposcit. Enimvero est ita natura comparatum, ut senes quavis in re iuuenibus aduersentur: Atque in primis, oblitum se iuuenes aliquando fuisse, eorum sint amoribus oppido quàm iofensu. Quare nihil iuuenis æquum, aut mitè vel à suis, vel à puellæ parentibus impetrare potuit. Sed enim quantum cum ad humana, tum ad diuina iura violanda vim habeat amor, & alia sepe rerum euenta, & Melanippi casus facile declarauit. Etenim in ipsa Diane æde iuuenes congressi cupiditatem suam explerunt ac sæpius deinde templo æque, ac thalamo geniali abusi sunt. Atque illi quidem breui morbo consumpti, impietatis pœnas Dianæ dedere: Consecuta verò est ex læsi numinis ira summa terræ sterilitas, & miseranda hominum lues: indicauit tandem Delphici oraculi vox, Melanippi, & Comæthûs libidinem tantæ calamitatis causam fuisse: & simul Dianam placari posse docuit, si quotannis virgo, & puer, qui forma essent præstantissima,

deæ

deæ mactarentur. Cum sacrum itaque fieri institutum fuisset, ex eo fluuius, qui Triclarix Dianæ templum præterlabitur, Amelichus, quod est ac si Immitem dixeris, est appellatus: Nam ante sine vlllo fuit nomine. Attulit Melanipi, & Comæthûs incestum facinus, pueris, & virginibus, qui nulli ipsi culpæ affines fuerant, perniciem, & eorum parentibus luctum: Ipsi verò, quos maximè noxios esse oportuit, pœnam omnem morte effugerunt: Sed amatoribus longissimæ vitæ instar fortasse fuit fructus is, quem ex amoribus suis capere potuerunt. Sacri tam immanis eum memorant finem fuisse: Quod cum ex Delphici Apollinis oraculo cognouissent, à peregrino aliquando rege, peregrinum item deum importatum iri, ac tunc demum desituros humana hostia facere. Ilio capto in diuisione præde Eurypylo Euæmonis filio arca obrigit, in qua inclusum fuerat Liberi patris signum, quod à Vulcano fabricatum putabant: dono verò à Ioue Dardano datum. De ea arca duplex sermo proditur: Alij enim ab Aenea in fugam iam se conicientem relictam, alij à Cassandra dedita opera abiectam dixere, cum sciret illa magno Græcorum alicui, qui eam forte su-

11.

stuliffet, malo futuram. Arca Eurypylus aperta, statim vt simulachrum confpexit, mentis impos est factus. Atque adeo, vt cum perpetua prope ageretur infania, raro admodum ratione vteretur. Quare cum ita efferat affectus, non in Thessaliam suam cursum nauigationis direxit, sed cum Cirtham per Cirrhæum sinum applicuiffet, oraculum quam ratione furoris illo morbo liberari posset, consuluit: Responsum verò ei redditum, vt quo in loco homines offendiffet externo ritu sacrum facientes, ibi arcam expositam dedicaret, & ipse sedem ibidem sitam statueret: Delatus inde ventis Aròño Eurypylus, cum in litus descenderet, forte in illud incidit tempus, quo ad Triclaræ aram puer, & virgo prope erat vt mactarentur: Atque ille quidem haud magno negotio sacrum illud animaduertit cum oraculi voce cõgruere: Rediit & iacolis in memoriam, cum regem, quem ante nunquam viderant, & arcam simul confpexiffent, quod iam pridem & ipsis prædictum fuerat: Ac, quod res erat, illa arca dei cuiuspiam signum contineri suspicati sunt. Hic rei fortuitus euentus Eurypylum infania, sacri infamia oppidanos liberauit, & fluius mutato nomine, Melichus, quod mi-

tem

tem significat, coeptus est appellari. Scripsere nonnulli non accidisse quæ commemorauimus Eurypulo Thessalo, sed Eurypylum Dexameni Oleni regis filium ab Hercule, cuius in oppugnatione Ilij comes fuerat, arcam accepisse. Quadrant alia cum superiore expositione. Sed enim neque Herculem adduci possum quid in arca abditum efferat ignorasse, vel id si resciffet, fatale donum belli duntaxat societate sibi coniuncto homini daturum fuiffet. Patrenses quidem ipsi Eurypylum vnum ex antiquitatis patriis monimētis norunt Euæmonis filium, cui parentalia faciunt anniuersaria post Liberi patris sacrum: Deo cognomen, qui in arcam fuerat abditus, Aesymnetes. Præsumt eius religioni nouem viri è ciuitatis principibus, & foemina primariæ totidem: Ac per dies quidem festos, nocte vna signum ex arca depromit sacerdos: Ea nox hanc habet solennis pomæ quasi prerogatiua: Descendunt ad Melichum fluium oppidanorum liberi cum spiceis coronis, & eodem omnino ornatu, quo ad aram Dianæ, qui mactandi erant, deducebantur. Eas coronas deæ suspendunt. Ac deinde vbi se flumine abluerint, nouis ex hedera assumptis coronis recta ad Aesymnetæ sanū pro-

cedunt. Ad hunc propemodum ritum sacerum peragitur. Intra Laphriae ambitum Mineruae etiam aedes est cognomento Parnachaidis, cuius signum ex auro, & ebore. Descendentibus ad inferiorem urbis partem, est matris Dindymenes delubrum, in quo Artes etiam colitur, & si nullum eius monstratur signum, nam Magnae matris ipsius marmoreum est. In foro Iouis Olympij templum est: Sedet ipse in solio, prope adsistente Minerua. Secundum Olympij Iunonis est simulachrum. Apollini etiam sanum dedicarunt: Dei nudum est ex aere signum, pedibus tantum calceatis, quorum altero bouis caluae insistit: Delectatum vero bobus Apollinem, in hymno, quem in Mercurium fecit, docet Alcæus, boues ereptas Apollini à Mercurio memorans. Sed ante Alcæum versibus prodidit suis Homerus, certa mercede, Laomedontis armata Apollinem pauisse: Idemque ita loquentem Neprunum fecit.

*Ipsè ego Troianam vallabam manibus urbem
Tam latè, pulchrisq; ut inexpugnabilis esset:*

Actu Phœbe boues camuras tunc pastor agebas.
In foro sub diuo positum est Mineruae signum, in cuius fronte est Patrei sepulchrum. Cum foro Odeum, quod est ac si Cantile-narium dixeris, coniunctum est: in eo Apol-

liniæ

linis simulachrum eximia admodum specie: De manubiis illud Patrenses fecere, cum ex Achæis omnibus soli, Aetolis contra Gallos auxilium tulere. Exornatum Odeum illud est omnium, quæ in Græcia sunt, magnificentissimè, excepto duntaxat eo, quod Athenis est: Illud enim & magnitudine; & ornamentorum insignibus facile superat quorumuis operum splendor. Ab Herode vero Attico in mortuæ vxoris memoriam est dedicatum. Eius certe operis in commentario de rebus Atticis idcirco nullam fecimus mentionem, quod eam historiam ante quam Herodes Atticus exadificationem illam instituisset perscripseramus. Sed ad Patrenses redeo. E foro abeuntibus, qua parte est Apollinis aedes, porta est in eorum exitu, & supra portam inauratæ statuæ puerorum eminent, Patreus, Preuges, Atherion: Qui dum Patreus puer esset, eius æquales fuere. In aduersa fori regione, sanum est cum area sacra Dianæ Limnatidis. Aiunt tenentibus iam tum ab initio Lacedæmona, & Argos Dorientibus, Preugenem ex quodam somnio Limnatidis signum Spartanis eripuisse: in ea re serui, cui fidem habebat maximam, opera usum: Mesoæ reliquo tempore seruatur, quo à Preugene primum est è

Sparta deportatum: Verùm ipso Limnati-
dis festo die è sacris feruis vnus transfert
illud Patras, in aream deæ. In ea area sunt
& aliæ sacræ ædes in operto, ad quas per
porticus quasdam est aditus. Ibi Aescula-
pij signum, præter vestem, è marmore, Mi-
neruæ ex ebore, & auro est fabricatum.
Antè Mineruæ templum Preugenis sepul-
chrum est, ad quod anniuersaria sit paren-
tatio, eo ipso tempore, quo Limnati di so-
lennia peraguntur sacra. Nō longe à thea-
tro ædes duæ sunt, Nemesis vna, Veneris
altera, vtraque insigni magnitudine. Dea-
rum signa è candido marmore sunt. In ea-
dem vrbs regione Liberi patris, cui co-
gnomen Calydonio (est enim dei signum
è Calydone deportatum). Fuit dum Caly-
don stetit, inter alios Liberi sacerdotes Co-
refus, cui ex amore acerbissimi casus eue-
nere. Amabat hic Callirrhoën virginem,
& quanto erat Corefi amor vehementior,
tanto erat puellæ animus ab eius cupidita-
te alienior. Quare cum neque precum ne-
que munerum vllò genere, omnia exper-
tus Corefus, virginem flectere potuisset,
postremo supplex ad Liberi signum consu-
git, veniam poscens. Non fuit irrita sa-
cerdotis precatio, siquidem incesit statim
Calydoniis ebrietati persimilis quidam

furor, ex quo passim populari vesaniæ
morbo interibant: In ea lue Dodonæ ora-
culum cōsulendum cœsuerunt: Erat enim
illis temporibus apud eius oræ incolas
Aerolos, & eorum finitimos Acarnanas, &
Epirotas columbarum, quæ è quercu re-
sponfa dabant, eorum populorum fide fan-
cita, valde inclyta fama. Responsum qui
missi fuerant tulere, placandum Liberum,
cuius ira tantum apportasset perniciem.
Esse verò placandi numinis vnam illam
rationem, si ad eius aram Corefus, vel
Callirrhoën immolasset, vel alium, qui se
pro illa deuouisset. Puella cum frustra
deprecando, ne imperato quidem eorum,
à quibus educata fuerat, auxilio, cædi de-
stinata esset: Et iis omnibus comparatis,
quæ ad sacrum rite peragendum in prom-
ptu esse oportere Dodonæi Iouis oracu-
lum monuerat, cum infulis victimæ orna-
tu ad aram iam deducta fuisset: Corefus
ipse, qui sacris præerat, amore victus, nihil
iam pristinæ in puellam iræ indulgens, se
ipsum pro illa occidit. Ac dedit ille om-
nium, quorum extet memoria, maximè
sæuum amoris specimen. Commota rei
spectaculo Callirrhoë animum flexit, &
in commiserationem tam diri casus ver-
sa, & ipsa semet ad fontem, qui nam pro-

cul abest à Calydonis portu, iugulavit: Eum fontem posteri de puellæ nomine nuncuparunt. Est apud Patrenses non longe à theatro indigenæ cuiusdam fœminæ sacrarium, in quo Liberi signa totidem, quot sunt oppida Achæorum, & iisdem prope nominibus, Mesateus, Antheus, & Arcus. Signa hæc, ipsi liberilibus, in Aesymnetæ deportant. Templum in maritima urbis parte situm est, ad eius viæ, quæ è foro exitus patet, dexteram. Descendentibus ab Aesymnetæ, aliud conspicias è lapide signum, quod Salutis nuncupatur, dedicatum aiunt iam tum ab Eurypilo, cum infantiæ morbo liberatus fuisset. Proximè ad portum Neptuni ædes est, cum signo marmoreo cuius relictus est status. Neptunum quidem, præter ea cognomina, quæ à poetis ficta sunt, ornandi carminis causa, suis gentes prope singulæ patriis appellarunt nominibus. Communia verò ferè omnibus, & maximè insignia, Pelagæus, Asphaliæus, & Hippius: Ad mare, & portuum securitatem priora videntur cognomenta pertinere: hoc postremum, quod equestrem significat, aliis alia de causa Deo inditum suspicari possit. Ego ex eo coniicio, quòd equitationem primus Neptunus invenisse dicatur.

tur. Homerus quidem, quo loco certamen equorum describit, Menelaum facit iurandum concipientem, per huius ipsius dei numen.

*En age equos tangens Neptuni numina iura
Fraude meos nulla prudens tardare iugales.*
Pamphus verò, apud Athenienses hymnorum maximè priscus author, Neptunum appellat equorum, ac turritarum, velatarumque navium largitorem. Satis itaque probabile non aliunde cum, quàm ab equitatione nomen adeptum. Patris quidem non procul à Neptuni, Veneris tēpla sunt: Deæ signum è duobus, quæ ibi dedicata sunt, alterum à mari piscatores funda extraxerunt, aliquot ante ætatem meam annis. Sunt & ante portum ex ære Martis signa. Est sacra etiam Apollini, & Veneri communis area, cum ipso ferè portu coniuncta. Simulachris os, manus, & imi pedes è marmore, reliquæ partes è ligno sunt. Est etiam in ipsa maritima ora Lucus, in quo curricula luculenta, & æstivæ stationes valde elegantes. In eodem loco Apollinis, & veneris delubra spectantur cum signis marmoreis. Proximum loco est Cereris fanum: Dea ipsa, & Proserpina stant. Telluris effigies in folio sedet. Pro Cereris æde fons est, qui à tem-

plo lapideo pariete secluditur: Ad eum fontem per exteriorem tramitem descenditur. Ibi oraculum maximè veridicum est. Cognoscuntur ex eo non rerum omnium, sed morborum duntaxat euenta. Speculum tenui suspensum funiculo demittunt, ut in fonte omnino non mergatur, sed imo ambitu summam aquam contingat. Vbi odores adoleuerint, & rite deam precari fuerint, inspiciunt in speculum, & ex eius imaginibus periturusne, an victurus is æger sit, de quo consulerunt, diuinant. Neque latius omnino huius aquæ diuinatio patet. Est verò in Cyaneis ad Lyciæ fines Apollinis Thyrxæi oraculum, Cyaneis petris proximum, ubi qui in fontem descenderit, planè omnia quæcunque velit præscire posse dicitur. In Patrensi luco duo sunt Serapidis templum, in quorum altero Aegypti Beli filij sepulchrum. Aegyptum Aroën venisse tradunt Patrenses, filiorum luctu confectum, cum ipsum Argorum nomen exhorresceret, & in primis à Danao sibi plurimum metueret. Est etiam apud Patrenses supra arcem, ad ipsam oppidi portam, per quam exeunt qui Messatin iter habent, Aesculapij templum. Fœminarum Patris quam virorum duplo ferè

ma

maior est numerus, & hæc quidem si quæ aliæ ad venerem pronæ: Texendis è bysso Eliaca reticulis, & alia veste earum complures victum queritant. Phæræ Achæorum oppidum Patrensis est ab Augusto attributum. Via interest stadiùm centum, & quinquaginta. A mari verò ad continentem superiorem oram stadiùm interuallum circiter LXX. Præterfluit Pharensium agrum fluius Pierus: idem opinor qui & Oleni ruinas præterlabitur, quem maris accolæ Perum nominant. In eius ripis platanorum lucus est, tanta arborum magnitudine ex ipsa vetustate, ut intra caernas (multæ enim concauæ sunt) qui velint & epulari, & recumbere possint. Fori area magno, & late patenti ambitu est, quo scilicet spatio esse consueverant prisorum fora. In medio Mercurij marmoreum signum, cum barba, è quadrata basi eminens, modica magnitudine. Testatur inscriptio à Messenio Simulo dedicatum. Cognomen ei est Agoræo, quod idem omnino est ac si Forenses dicas. Proximo loco oraculum est. Ante Mercurij signum Vesta, & ipsa marmorea: Adpositæ ei sunt plumbo ferruminatæ æneæ lucernulæ. Qui Deum consulunt, Vestam primùm thure incenso placant, dein

deinde oleo infuso lucernas accendunt: Tum verò in aræ dextera parte nummum patria nota signatum, appellant æreum, dedicant. Vbi quod ex usu fuerit rogant, aurem simulachro admonet, inde è foro abiens manibus aures premit: Vbi è foro excessit amota manu quam primum ex cepit vocem eam sibi oraculi loco ducit. Eadem apud Aegyptios in Serapidis celebratur oraculi religio. Est item Pharis aqua Mercurio sacra, Hama fonti nomen: Piscibus parcent, quòd sacros Deo putant. Prope ipsum Dei signum lapides ferè x x. erecti sunt quadrangula figura: singulos certis deorum nominibus appellantes venerantur. Et sanè Græcis olim omnibus patrium fuit rudes lapides prodis perinde ac simulachra ipsa colere. Est procul ab oppido stadia fermè xv. Castoris, & Pollucis lucus, lauris confitus plurimis: Aedes verò, aut signa in eo omnino nulla: Aiunt incolæ Romam quæ fuerant deportata: Ara tantùm extat lapide exquisito extructa. Oppidani pro certo non habent Pharis ne Philodamea Danai filia natus, an alius quis illi cognomen, eam urbem condiderit. Tritia quidem Achæorum & ipsa vrbs à litore interior, Patrensis, hæc quoque attributa Casa-

ris voluntate. Abest à Pharis stadia centum & viginti. In suburbano agro, Sepulchrum visitur candido lapide extructum, insigne illud quidem, cum reliquo opere, tum maximè quòd in eo Niciæ ostenduntur picturæ. In sella sedet eximia specie puella: Adfuit puellæ ancillula, cum galericulo, & adolescentulus planè impuber tunica amictus, & supra tunicam punicea chlamyde. Sequitur eum seruulus cum iaculo venaticos canes duccens. Nomina certe cognoscere non potuimus, sed facile fuit coniecere illud esse viri, & vxoris monumentum. Tritiæ quidem conditorem Celbidam sunt qui dicant fuisse: Venisse verò illum è Cumis Opicæ terræ. Alij à Marte tradidere Tritiam Tritonis filiam compressam. Fuisse eam Mineruæ sacerdotè dum virgo esset: Melanippum Marte & Tritia natum, urbem condidisse, & à se auctam de matris nomine appellasse. Est Tritiæ sanum quod Maximorum deorum vocatur. Simulachra fictilia sunt. Sacra his non alio ritu fiunt, quàm Libero patrè apud cunctos ferè Græcos. Mineruæ etiam aedes extat: Deæ signum marmoreum hac ætate cernitur: Priscum Romam fuisse deportatum Tritæenses ipsi memorant. Eodem

in templo Marti etiam, & Tritiæ solenne habent rem diuinam facere. Atque hæc quidem procul à mari, & planè interior, res in continenti terra oppida sunt. Navigantibus Aegium à Patris, distat stadia quinquaginta promontorium, cui nomen Rhion, portus ab opportunitate Panormus, longe abest à promontorio stadia xv. Totidem à Panormo distant qui Mineræ muri dicuntur: A quibus ad portum, cui Caprifici nomen, oram legentibus interuallum stad. xc. Inde ad Aegium l. x. pedestre iter breuius stad. xl. Paululum abest ab ipso Patrensi oppido Melicus amnis, & Triclaris templum, in quo signum omnino nullum reliquum est. Ad viam dexteram hæc sunt. Paulò longius progressis alius est amnis, cui Charadrus nomen, è quo, quæ potarint pecudes mares gignere creduntur foetuum partem maximam, cæque de causa pastores aliorum greges agunt, præter bouillum tamen pecus. Id ab eo flumine idcirco non reiciunt, quòd mares, & ad usum sacrorum, & ad agrorum cultum magis idoneos esse arbitrantur. Cæteri pecoris feminas maiore multo æstimatione dignantur. Secundum Charadrum ruinæ sunt non magnò pere insignes Argyræ urbis, &

ad

ad dexteram viæ popularis fons Argyra, & Selemnus fluius in mare ea parte exit. De eo indigenarum est peruulgata fabula. Selemnus egregia forma puerum amatum ab Argyra nympha, illam è mari subnatantem, in fluminis alueo cum puero cubare solitam: Non longo post temporis interuallo, cum pueri forma defloruisset, ad eum accedere nympham desisse. Desiderio puerum contabuisse, & à Venere in anem mutatum. Verùm cum in aquam etiam versus puellæ amore teneretur (hæc enim ipsi Patrenses memorant) ad eam (vti de Alpheo, & Arethusa proditum est) aquas subiens penetrabat: donec Veneris munere nymphe puerum cepit obliuio. Inde eam vim Selemnus habere creditum, vt qui viri, quæue foeminae se in eo abluerint, amorum suorum obliuiscantur: Quod nisi commentitium esset, quantavis pecunia videri posset, ea Selemnus aqua preciosior. Ab Argyra modico interuallo fluius abest Bolinaus: Fuit ei proxima olim Bolina urbs. Virginem ab Apolline, cui Bolina nomen, amatam tradunt, quæ fugiens in mare se proximum abiecerit, ac postea Apollinis miseratione immortalitatem sit adepta. Promontorium inde mari imminet. In

hoc

hoc ipsum mare fabula vulgavit, Saturnum falcem abiecisse, Cælum patrem cum excuisset, & ex eo promontorium Drepanum vocatum. Paululum supra militarem viam cernuntur Rhyum ruinae: Ab illis distat Aegium stadia circiter xxx. Agrum præterlabitur fluvius Phœnix, & item Meganitas, ambo in mare influunt. Porticus suburbana Straton athletæ erecta, qui Olympiæ eodem die pancratij, & luctæ coronas cepit, quocertum ubi se exerceret locum haberet. Habent Aegienfes vetustum Lucinæ fanum: Deæ ligneum signum à vertice ad calcem tenui carbaso velatum, præter os tamen, summas manus, & pedes. Sunt verò quæ non teguntur partes è marmore Pentelico. Alteram manum porrigit, altera facem præfert. Attributas ei faces ex eo suspicari possis, quòd parturientes dolores vrere videantur, vel quòd ipsa in lucem factus profert: Simulachrum illud fecit Damophon Messenius. Non longe à Lucinæ, est sacra Aesculapio ara, in qua Hygeæ sunt, & Aesculapij ipsius signa: In basi incis. iambi indicant, Messenij Damophontis opus esse. In hoc Aesculapij templo altercatio mihi fuit cum Sidonio homine, qui & rerum

omn

omnium diuinarum peritiores esse Phœnicas, quàm Græcos contendebat, tum verò & inter ipsos aiebat Aesculapij patrem Apollinem celebrari: Matrem verò ei mortalem fuisse negabat. Aesculapium enim aliud nihil quàm aërem esse ex quo Bona valetudo, quam Græci Hygiean appellant, tam homini, quàm cunctis aliis animantibus, existeret: Apollinem, qui Sol ipse est, iure patrem Aesculapij perhiberi, quòd anniuersarias vicissitudines cursu conficiens suo, aëri salubritatem impertiat. Hæc ego illi facile assentiebar, sed non esse magis Phœnicum eam opinionem, quàm Græcorum ostendebam: Cum Titane etiam, quod est Sicyoniorum oppidum, Aesculapij signum, salubritatis dicatur. Esse verò vel puero manifestum aiebam, corporum salubritatem Solis cursu effici. Est item apud Aegienfes Mineræ delubrum, & Iunonis lucus. Mineræ ipsius duo sunt è candido lapide signa. At Iunonis nemini præter eam mulierem cui sacerdotium obtigit fas aspicere. Liberi etiam ædes proxima teatro: Signum impubere est. In foro Iouis est area, cognomento Seruatoris, & in primo sanè fori aditu ad læuam simulachra ænea duo, quo-

m m

rum alterum imberbis effigiem præ se ferens, multo esse videretur antiquius. At aenea signa, quæ recta per militarem viam progressis, in cella quadam Neptuno, & Herculi dicata sunt, Argeos nuncupant, vel quòd (vt Argiui dicunt) Argis fabricata fuerint, vel (quòd Aegientes ipsi vulgarunt) deposita illa apud se ab Argiuis, asseruarint: Quibus cum iussi essent cotidie sacra facere, quòd id sine publica impensa fieret, excogitasse, vt ea ipsa, quibus postea in epulationibus vescerentur, dis quæ sem diuinam facerent, consecrarent: sed enim cum depositum aliquando reperissent Argiui, se quoque reperisse, quam in sacra erogassent pecuniam, illos cum soluendo non essent, signa reliquisse. Prope forum communis Apollini, & Dianæ ædes dedicata est. In foro etiam est Dianæ templum, sagittas dea eiulantis effigiem præ se fert. Est etiam Talthybij caduceatoris sepulchrum, cui Spartæ quoque tumulus est aggesta terra extructus: Vtraque ciuitas Talthybio parentat. In maritima Aegij parte Veneris delubrum est: Neptuni deinde: Proserpinæ etiam, & Ioui Homagyrio, quod est ac si Congregatori dicat, templa dedicata fuere. In Iouis,

dei ipsius, Veneris, & Mineruæ signa exant. Homagyrium cognomine appellarunt, quòd in hunc locum Græciæ principes Agamemnon coëgit, quo de illorum sententia consilium caperet, quæ foret Priami regnum bello adoriendi optima ratio. Agamemnoni ipsi & aliæ potuerunt laudes attribui, & ea summa fuit omnium, quòd semel habito delictu, cum iis tantum qui nomina dederant, nullo cuocato e Græcia supplemento, & Ilium & finitimas vrbes expugnarit. Proximum est Homagyrij Panachææ Cereris sanum. Sunt in Aegientium litore eodem in quo templa, hæc memoratu digna. Aqua perennis, & ex ipso capite bibentibus suauissima. Salutis sanum, in quo signum cernere fas nemini præter eos, qui sacerdotio funguntur. Ibi sacra, & alia ritè peragunt, & ex ara sumpta liba in mare porriciunt, mittere se illa Arethusæ Syracusæ testantes. Sunt & alia apud Aegientes ex ere fabricata signa, Iupiter puerili facie, & Hercules impuber, Ageladæ Argiui opera: His deliguntur quotannis sacerdotes, quorum in ædibus asseruantur signa: Præcis quidem

180 PAVSA. ACHAICA SIVE
temporibus decernebantur Iouis sacer-
dotia pueris, qui primas pulchritudinis
tulissent: Quibus iam pubescentibus
alij succedebant. Hæ patriæ Aegien-
sibus religiones. Conuentus autem apud
eos Achæorum, hac etiam ætate celebra-
tur, vti ad Thermopylas, & Delphos, Am-
phictyonum. Hinc progressis, amnis
Selenus, & ab Aegio stadium interuallo
x l. vicus est Helice, frequentis olim vr-
bis nomen. In ea fuit Ionibus religio-
sissimum Neptuni Heliconij templum.
Mansisse apud se cultum eius dei memo-
rant à quo primum tempore ad Achiuis
eiekti, Athenas primum, atque inde post-
ea ad maritimam oram confugere. In
Milesiis etiam, qua ad Bibliadem fon-
tem iter est, ante ipsam urbem ara mon-
stratur Heliconi. Et item apud Teios
ambitus, & ara Heliconij est planè opere
spectando. Quin & Homerus Helices, &
Heliconij Neptuni mentionē versibus in-
seruit suis. Interiecto dein tempore, cum
Achæi supplices è templo abstractos truci-
dassent, nō fuit lenta, aut signis Dei ad præ-
nam reposcendam ira. Ingens enim terræ,
ac repētinus motus, nō ipsa tantū mœnia,
& ædificiorum superficiem subuertit, sed
urbis

urbis etiam totius aream ita obruit, vt ne
vitiigia quidem vlla posteris agnoscenda
relinquerentur. Et antè quidem quoties
labes huiusmodi aliqua insignior facta est
quæ terram longe, latèque concusserit,
præcesserunt certa quædam diuinitus re-
rum miracula: Perpetui imbres: Diutur-
næ siccitates: Tepidæ hyemes: Aestate an-
ni Solis orbis vel caligine obductus, vel
incensus rutilo, vel subatro liuidus fuit
colore: Fontes exicati: Ventorum turbi-
nes, quocunq; vehementius irrupissent,
præualidas arbores radicitus cōuellerunt.
Iam verò ignes longo flammaram tractu
per cœlum discurrere. Siderum etiam non
antè conspectæ formæ sæpe hominibus
pauorem incussere. Densiores præterea
ab ima terra halitus erupere. Tam multis
prodigiis antequam terræ tam violenti
motus euenirent, homines præmonitos
dij voluere. Huius tantæ motionis,
non vnā nobis quasi formam, aut
simplex genus, ij quibus hæc iam pri-
dem inuestigare curæ fuit, & eorum
discipuli, ac sectatores prodidere: Plu-
ribus enim modis tremente terra, af-
fici quæ moueantur animaduertere.

Leuissima est omnium motio (si quid
tamen leue esse possit in tam atroci

malo) quoties quæ in partem vnam impulsæ fuerint, & prope iam solo æquata, obnitens ab imo contrarius quidam motus subrigat, & restituat. Videre itaque est cum terra in hunc modum mouerit, columnas à recto statu iam penè humi deiectas, erigi, & distractas parietum partes denuo coagmentari, trabes etiam loco dimotas in pristinam sedem reponi. Ad hæc fistulas, & qui fastigio ducendis aquis defodiuntur, tabulos, si forte conuulsi discesserint, ad vnguem rursus compingi, vt non aptius fabricorum arte cohæere posse videantur. Diuersus est ab hoc impetus, quo irruente, nulla est tectorum, aut mœnium tam firma superficies, quæ non corruat, ac sternatur, æquè ac si fuisset bellicis tormentis labefactata. Omnium est in hoc genere perniciosissimus ille motus, quem cum vitali spiritu similitudinem quandam habere autumant. Sicuti enim ille, febris viè corporis irrimis quasi penetrabilibus quandoque erumpens, tum alibi, tum verò maxime in venis, quæ circa articulum eum sunt, quo extremum brachium cum manu coniungitur, motus vehementiores eiet: Ita propemodum terræ caueris inclusum spiritum, dum sibi eruptio-

nem molitur, ædificiorum fundamenta magnò impetu subruere: non alio ferme modo, quàm terram talpæ subpelentes egerant. Atque hac quidem fauientis veluti terræ trepidatione adeo quasi absorpta mœnia, domosque subfidere, vt nulla ferè reliqua fiant habitaculorum vestigia. Hoc vastitatis genere percussam ab imo solo Helicen memorant: Accessisse verò & alteram huiuscemodii cladem: Maris Elunione hycæme anni Helicen totam circumquaque incindam, idumque Neptuni lucum ita inundatione ea obrutum, vt vix summa extarent arborum cacumina: Quo factum vt repente cum terræ motione violentissima, tum verò effusus maris æstu stagnante, vrbs tota cum omnium numero pessum ierit. Talis & vrbem, quæ fuit olim in Sipylo monte, casus delcuit: Et si fuit ille apperientis se terræ hiatus: Ac montis quidem ipsius labe facta, defluentes aquæ portum effecere in extremis eius voraginis faucibus, cui nunc Saloë nomen. Et sanè in eo portu cernebantur eius vrbs ruinæ priusquàm omnia torrentium limo obducerentur. Ruinæ etiam quædam Helices eminent, ea facie, qua esse consueuerunt, quæ mari-

nis exesa sunt aquis. Ob violatos quidem supplices implacabilem esse numinis iram non Helices modò exitium, sed alia etiam talium euentorum exempla documento esse possunt: Extat enim Dodonæi Iouis oraculum Atheniensibus Aphidantis atate redditum, quo supplices sacrosanctos esse debere his versibus monentur.

Ara tibi Eumenidum fumans, & curia Martis

*Sint cordibus bello domiti nam forte Locones
Suppliciter tristes venient, tu proiice tela
Supplicibus parcens, diuum quos iura tuentur.*

Hæc redierunt in memoriam Græcis, cum essent Peloponnesij Athenas adortî regnante Codro Melanti filio: Tunc enim ex Attica reliquæ Peloponnesiorum copiæ retrocesserunt, audita Codri morte, cognitòque mortis genere: Neq; enim vlla fuit victoriæ reliqua spes, cum ex Delphici Apolliniis responso se Codrus deuouisset. Ibi qui è spartanis iam intra portas irruerant, vbi se destitutos animaduertentur à suis, nocte ea delituerunt: Iam verò cum illuxisset, & in eos Atheniensium ex omni vrbis parte concursus fierent, ad aras deorum, quæ Seueræ appellantur, in Areopagum se receperunt. Et tunc quidem incolumes dimissi sunt. Post aliquot deinde annos

annos cum iidem magistratus eos, qui cum Cydone in arcem ad Mineruæ supplices confugerant, violassent, & ipsi, & omnes eorum posteri violatæ per eadem religionis damnati, obnoxij deæ fuere. Lacedæmonij etiam cum in eos viros sauisent, qui supplices in templum Neptuni, quod ad Tænarum est, euaserant, Sparta tam vehementibus, tamque crebris terræ impulsibus concussa est, vt nulla prope domus ruinæ expers fuerit. Deleta est ad internicionem Helice, Asteo Athenis sumum magistratum gerente, Olympiadis primæ & centesimæ anno quarto, qua Damon Thurius victor primum renuntiatuus est. Ab Helice, & eius maritima ora diuertens dextrorsum ad oppidum peruenias in monte conditum supra militarem viam, cui Cerynea nomen, siue ab eorum locorum regulo, siue ab amne proximo, qui Cerynates dicitur: Profluit is è Cerinea Arcadiæ monte, & Achæorum finitimos agros præterlabitur. Huc aliquando commigrarunt Mycenæi ex Argiuorum finibus profugi, cû Mycenes enim muros Argiui deiicere non potuissent: quò validissimi essent, atque adeo vt à Cyclopiibus, sicuti Tirynthis etiam muri, extructi dicerentur: Postremo fame victi

urbem deserere Mycenæi coacti sunt: Eorum alij Cleonas, sed maior dimidia ferè populi pars in Macedoniam ad Alexandrum regem, eum nempe, cui Mardonius Gobriæ filius mandata ad Athenienses dedit: Reliqua multitudo Ceryneam confugit. Ea inquilinorum accessio, opulentio rem multo, & clariorem Ceryneam reddidit. In eo oppido Eumenidum sanum est dedicatum ab Oreste tradunt. Huc si quis vel cæde, vel quouis incesti, aut impietatis genere pollutus intrarit, spectandi causa, statim eum mente capi diris terroribus exagitatam credere: Quare omnibus etiam alio contententibus templi aditu interdictum. Dearum signa è ligno: modica magnitudine elaborata. Intra templi vestibulum posita sunt muliebres imagines marmoreæ exquisitæ artis. Secerdotes eas fuisse Eumenidum putant. E Cerynea reuersos in militarem viam, atque illinc aliquanto longius progressos, relicto ad dexteram mari, deuius trames Buram ducit, quæ in monte ipsa etiam sita fuit: Appellatam vero aiunt à Bura Xuthi, & Helices filia. Oppidum hoc idem terræ qui Halicen deleuit motus, tam vehementer perculit, ut in templis prisca omnia deorum signa

CORRUC

corruerint. Hominum ij duntaxat reliqui fuere, qui fortè vel militiae, vel negotij cui iuspium obeundi causa domo abfuisent. Atque ij quidem lapsam, & penè excisam ciuitatem restituere, Buræ ædes est Ceryris, Veneris, Liberi patris, & Lucinæ. Horum numinum simulachra è Pentelico lapide sunt, Atheniensis Euclidæ opera. Ceres veste velatur. Habet etiam Isis templum. Quà ad mare descenditur, amnis est Buraicus nomine. In proxima spelunca non utique magnum Herculis signum Buraico & ipsi cognomen: Oraculi sortes capiuntur ex tabula per talos: Qui consultum venire, precatione ad signum peracta, votisque nuncupatis, talos, ex ea, quæ in promptu est, copia, iaciunt quatuor super mensam. Inscripti sunt certis notis tali singuli, earum illi notarum interpretationem in tabulis similitudinem secuti requirunt. Ab Helice ad Herculis via ducit recta stadium fermè xxx. Ab hercule discedentes perennis aquæ fluuius excipit, & Arcadiæ monte in mare defluens, nomen & monti in quo fons & flumini Crathis, à quo Italiæ fluuius Cratis nomen accepit. Ad hunc Achaicum amnem celebris olim fuit vrbs Aegæ, quam postea desertam cū pristinis fuisse spolia

spoliata opibus ferunt. Huius verbis mentionem Homerus fecit, eo quem Iunoni tribuit sermone.

Ast hi grata ferent Helicen tibi munera, & Aegaeas.

Quod scilicet æquè Helice, atque Aegis Neptunus coleretur. Non ita procul à Crathide ad dexteram viæ sepulchrum offendas, cum equestris viri iam penè abolita pictura. Ab eo tumulo triginta circiter stadiùm via Gæum ducit: Telluris id factum est, quam Eurysternon, idest Latideam pectoris, cognomento nuncupant. Sacerdotium mulieri decernitur, quo statim suscepto, vitam illa agit cœlibem omne ætatis reliquum tempus: Quanquam & ante eam oportuit cum vno tantùm viro matrimonij causa fuisse. Taurini sanguinis haustu periculum faciunt, quo illa epoto, si legi fraudem fecerit, statim flagitium dicitur morte luere. Quòd si plures forte sacerdotium petant, sorti creatio committitur. Ad Aegiratarum nauale, cui idem quod Aegiris vrbi nomen est, stadia interfunt LXXII. ab Hercule Buraioco. Nihil verò in maritima ora habent Aegiratae memoratu dignum. A nauali superior vrbs stadia abest XXI. appellata ab Homero est Hyperesia, Recentius enim

enim nomen ea vrbs quam Iones ante Coloniam deduxerant, ob huiuscemodi causam accepit. Cum Sicyonij comparato exercitu agrum inuasuri essent, intelligerentque Hyperæsienses nullo se pacto pares illis numero futuros, captas omnes quæ intra fines erant, in vnum coegerunt, alligatasque ad cornua faces, in tempesta nocte accendère. Hostes ignes eos esse ab auxiliariis Aegiratarum suspicati, retro agmen egère. A Capris itaque mutato veteri nomine vrbs Aegira est appellata: Quòque loco ex illis vna eximia specie, quæque cæteris dux erat procubuerat, ibi templum Dianæ Agrestis erexere, quòd illius propitio numine in mentem sibi venisse interpretati sunt eo dolo hostem eludere. Neque verò continuo nouum nomen inoleuit. Nam sic propemodum Hyperesiae nomen mansit, vt Oreum in Eubœa non desunt qui hac ipsa ætate veteri nomine Estiæan appellent. Habet Aegira quæ literis mandentur digna, Iouis templum, & in eo signum Dei sedens, è Pentelico lapide, Euclidæ Atheniensis opus. Ligneum etiam Mineræ signum, facie, summis manibus, ac pedibus eburneis, reliquum corpus inauratum, & coloribus distinctum est. Habet & Dianæ eodem cum simulachro quod

quod temporis nostri artem præ se fert. Rem diuinam facit puella ad nubilem vsque ætatem. Extat priscum signum, quod Iphigeniæ esse dicuntur Aegiræ Agamemnonis filia: Id si ita est, credi facile potest, iam tum ab initio ædem fuisse Iphigeniæ dedicatam. Spectandum ipsa maximè antiquitate Appollinis delubrum: Vetera sunt testudinis ornamenta, vetus ipsum Dei maximè signum, nudum id est, atque insigni magnitudine, neque quis fecerit opifex populares habent dicere: Qui tamen Sicyone Herculem viderit, facile ex operum similitudine coniciat, vtrunque opus fuisse Phliasij Laphais: Sunt præterea in eodem delubro signa aliquot Aesculapij stantia, & seorsum Serapidis, & Iſidis è lapide omnia Pentelico. Præ cæteris quidem diis religiosissimè cœlestem Venerem colunt, in cuius ædem penetrare viris nefas. In eius verò, quàm Syriam nominant, deæ non nisi statis diebus intrant, vbi se, & reliquis certo ritu expiationibus, & victus præcipuè moderatione lustrauerint: Aedicula etiam quædam Aegiræ est, in qua Fortunæ signum sum conspicatus Amaltheæ cornu præ se gerens, cui adfluit volucer Cupido. Significat hæc nimirum Amoris cum Fortuna

coniun.

coniunctio, plus ferè in amore homines ope Fortunæ quàm pulchritudine proficiscere. Facile autem mihi Pindarus cum alia multa persuadet, tum verò vnam esse Parcarum Fortunam, & eam quidem potestate sororibus antecellere. Est in eadem aedicula vir senex iam propemodum, lugentis facie: Mulieres tres armillas sibi detrahunt, & adolescentes totidem. Vir ille lorica induit. Hunc Achai belliea virtute omnibus Aegiratis præstitisse tradunt, qui cum fortissimè pugnans cecidisset, fratres eius mortem domum nunciarunt: Sorores itaque luctus causa, vsitati cultus ornamenta abiiciunt: Patrem ipsum populares miserabilem nuncupant, quòd ipsa etiam effigies miserationam sibi conciliat. Recta sanè ab Aegira discedentes à Iouis templo, & per montes, ardua, stadium x l. nihilo breuior Phelloën via ducit Castellum, id est minimè clari nominis: nam neque Ionibus quidem ea loca ténentibus inolebatur, Ager vires feliciter educat, ea, qua maximè faxosus est, parte. Multæ passim quercus, multæ item fere, cerui in primis, & apris. Ac si vlla Græcorum castella maximè sunt perennis aquis irrigua, inter ea merito fuerit Phelloë numeranda. Sunt illic deorum temp.

templa, Liberi, & Dianæ. Diana ex ære fabricata, sagittam è pharetra promens. Liber pater è ligno cinnabari illitus. Ab Aegira descenditibus ad nauale, atque illic progressis paulò longius, ad viæ dexteram, est ædes Agrestis Dianæ, quo loco capellam procubuisse memorant. Aegiratis contigui Pellenenses, Achæorum postremi inter Sicyonem, & Argolicæ terræ fines. Appellatos ipsi se prædicant à Pallante, qui fuerit de Titanibus vnus: At Argiui à Pellene putant Argiuo, Phorbantis filio, Triopæ nepote. Inter Aegiran, & Pellenen castellum est sub ditione Sicioniorum, cui Donussa nomen, deleta ab ipsis olim Sicyoniis. Et eius mentionem ab Homero factam affirmant in Agamemnonis delectu, eo scilicet versu:

Quiq; Hypersia, atque alta coluere Donussam.

Sed enim Pilsitratum, cum dissipata Homeri carmina, & passim per alia literarum monumenta dispersa, in vnum collegisset, vel ipsum, vel operis illius adiutorem loci ignoratone nomen immutasset. Suum Pellenæorum nauale Arifsonautæ appellatur. Distat ab Aegiræ maritima parte stadia cxx. dimidio breuior à nauali Pellenen via. Hoc nominis inditum ferunt, quòd in eum portum appulerint Argonautæ

gonautæ. Est oppidum ipsum in iugo situm: Iugi supremus vertex in acutissimū affurgit fastigium, sed nullæ ea in parte, quòd maximè ardua, & prærupta est domus. In planiore cliui parte infra montis cacumen vtrinque habitatur. Qua Pellenen iter, in ipsa via Mercurij signum est, cui cognomen Dolio, hominum vora maximè rata facere creditur, figura est quadrangula, barbatus, galero caput velante. In eadem via est Mineruæ templum, lapide extructum vernaculo: Deæ signum ex ebore, & auro: Artificem Phidiam fuisse dicunt: Atque hanc quidem Mineruam elaborasse illum ante quàm vel Atheniensibus eam, quæ in arce collocata est, vel suâ Plataensibus Mineruam fecisset. Aiunt Pellinæi sub ipsa Mineruæ basi alte descendere adytum, atque ex eo humidum halitum effari, qui sit ebore tuendo peridoneus. Supra Mineruæ delubrum lucus est muro circumseptus, Dianæ sospitæ sacer: Per huius numen de rebus maximis iusiurandū concipiunt: Nulli verò cuiquã hominum præter quã sacrificulis illuc aditus patet. Præsident sacris indigenæ homines, generis dignatione clarissimus quisque. Contra lucum Sospitæ, & Liberi patris templum, quem Lamptera à luminibus

bus nuncupant, festumque ei diem Lam-
 pteriam celebrant, illatis noctu intra ædem
 accensis facibus, passimque per urbem
 dispositis vini cadis. Est etiam apud Pelle-
 naos Apollinis Theoxenij templum, cu-
 ius ex ære simulachrum: Ludos verò faciit
 in honorem Apollinis Theoxenia: Argen-
 tum victoribus præmium exponitur: De-
 scendunt in certamen soli ciues. Prope
 Apollinis, ædes Dianæ est: Iaculatricis or-
 natum dea præ se fert. In foro erectum vi-
 deas aquæ per occultos meatus ductæ con-
 ceptaculum. Ad lauacra ex imbribus col-
 lectitia vtuntur. Nam poculentæ pauci
 sunt infra urbem fontes, eo loco, quas à
 dulcibus aquis Glyceas appellat. Priscum
 ibi gymnasium, vbi se ophebi exercent.
 Neque verò ad rempu. quisquam admir-
 ritur, nisi ante puberum exercitationes
 obierit. Hoc in gymnasio posita statua est
 Promacho Pellena Dryonis filio, vna ex
 Olympicis, tribus ab Isthmicis, duabus è
 Nemeis ludis de pancratio palmis repor-
 tatis. Vnam ei sui ciues ex ære Olympicæ
 alteram è marmore, quo ante diximus lo-
 co statuam dedicarunt. Hunc Promachum
 bello quod inter Pellenæos, & Corinthios
 gestum est, vnum hostes quamplurimos
 pugnantem occidisse, memoriæ proditum:

Ab eodem etiam Olympicæ superatum Po-
 lydantem Scotussum, quo tempore à
 Persarum rege in patriam restitutus Po-
 lydamas, in Olympicum certamen iterum
 descendit. At Theffali & Polydamantem
 ex vilo vnquam certamine inferiorem dif-
 celsisse minimè cõfitentis, & alia eius rei
 afferunt argumenta, & in primis elegos
 ad Polydamantis statuam adscriptos.

Tuq; Scotussa alitrix inuicli Polydamantis.

Pellenenses verò magno Promachum ho-
 nore prosequuntur, diuâque eius de lucta
 ad Cheroneâ, quatuor Olympicæ acceptas
 palmas prædicant. Nominare tamen eum
 respuunt, ob eam causam credo quòd Pel-
 lenensiu temp. sustulerit: Corruptus enim
 ab Alexandro Philippi filio, inuidiosissi-
 mo dominationis munere, se patriæ suæ
 tyrannum imponi facile passus est. Est Lu-
 ciæ etiam ædes, à Pellenensibus in parte
 oppidi minore dedicatum. Posedion,
 id est Neptunium dicitur: Fuit olim curia
 atate nostra desertus planè hunc, infra
 gymnasium: Coli tamen in hunc vsque
 diem tanquam Neptuni sacrum nunquam
 desitus, A Pellene stadia circiter sexaginta
 abest Mysæum Mysæ Cereris sacrarium,
 dedicatum ferunt à Mysio Argiuo homi-
 ne, & ab eo quidem hospitio Cererem ac-

septem Argiuorum sermo vulgavit. Lusus est in Mysæo condensus multis ac variis arboribus, & perennium fontium aquis irriguus. Festos dies agitant septem, quorum tertio è templo viri omnes exeunt, mulieres verò intus relictæ, ritu à maioribus tradito nocturnum peragunt sacrum. Neque verò viros tantum excludunt, sed canes etiam masculos eiiciunt. Postero die reuisunt fœminas viri, multoque cum risu vtro citroque sales, & dicta iaciuntur. Modico à Mysæo interuallo surgit Aesculapij templum, Cyrum appellant. Multa hic monstrantur morborum remedia. Leniter fluentis aquæ aliquot ibi fontes, ad quorum maximum Dei ipsius positum signum. Flumina item aliquot descendunt è montibus qui supra Pellenen sunt: Eorum vnus ad Aegiras defluens, Crius appellatur, à Crio Titane nomen inditum putant. At Alsus nominatur, qui è Sipylo descendens in Herium influit. Qua verò parte finitimi sunt Sicyoniis Pelonenfes, amnis quidam Achaicorum postremus in Sicyonium mare decurrit.

PAV

P A V S A N I A E

A R C A D I C A

S I V E L I B E R

O C T A V V S.

ARCADIAE partem eam quæ fines Argiuorum contingit, Tegeatæ, & Mantinenses tenent: Et Arcadici quidem domini populi omnes Mediterraneum Peloponnesum agrum colunt. Corinthij enim primi Isthmum occupant: His contigui Epidaurij, quæ parte ad Aegeum ora est exposita. Medius inter Epidaurum. Troezenen, & Hermionen Argolicus sinus, cuius accolæ, Argiuorum mari quique proximi. Adiacent circunquaque Lacedæmoniorum ciuitates: His finitima Messenia, quæ ad mare descendit, Methonen vsque, Pylon, & Cyparissias: Ad Lechaum vicini Corinthiis Sicyonij, postremi hi Argolicorum hac in parte finium: Sicyonem excipiunt Achæi litoris accolæ. Ad id Peloponnesum latus, quod Echinadibus insulis ex aduerso est, habitant Elei: Elei agri fines cum Messenia iungitur, qua parte Olympia est, & Alpei

hostium: Nam inter Eleam terram, & Achaiam medij Dymæi sunt. Pertinent populi quos enumeravi ad mare omnes. In teriores Arcades à mari vñdecunq; seclusi. Quare Homerus profectos ad Troiã dicit, non suis ipsorum, sed acceptis ab Agamemnone nauibus, Ac primum quidem omnium Pelasgum memorant Arcades in hac terra extirxisse: Sed contentaneum certe est non solum illum, sed alios etiam in iisdem locis vnã cum eo fuisse: Nam quibus omnino imperasset hominibus? Crediderim ego Pelasgum magnitudine, robore, virtute, ac forma cæteris præstitisse, eamque ob rem ei à suis regnum decretum: Quod ei testimonium suis versibus Asiis dedit.

*Motibus alticomus peperit nigra terra Pelasgũ
Dis similẽ, et generi tribuit noua regna futura.*
Pelasgus igitur cum regnare cœpisset, primum quidem rudes homines docuit tugiaria, ad frigoris, imbrium, & æstus incommoda arcenda, ædificare. Idem tunicas facere instituit è suillis coriis, qualibus his ipsis temporibus in Eubœa, & Phocide tenuiores homines vtũtur. Ad hæc cum vulgo virente adhuc fronde, herbisq; ac radicibus non modo non cibariis, sed plerunq; perniciosis incautius vescerentur,

tur, salubriores multo glandes esse, neque omnes, sed quæ è sola fago legerentur, per suasit. Fuit verò tam frequens, ac diuturnus hic glandium cibus Arcadibus, vt quo tempore monuit Apollo Lacedæmonios, ne Arcades bello lacerarent, hunc illis vitũ è glandibus hisce versibus attribuerit.
*Glãde satur multa, obfistet tibi plurimus Arca.
Nostra tuis non sunt contraria numina captis.*
Ab hoc rege totam regionem eam Pelasgiam appellatam ferunt. Huius filius Lycæon nonnulla, vel sapientiam quam pater suus excogitauit. Lycosuram hic urbem in monte Lycæo cõdidit, Iouem Lycæum appellauit, ludosque in eius honorem Lupercalia instituit. Facile vt credã adducor, nondum apud Athenienses Panathenæa celebrari cœpta: Siquidem cum antea ludi Athenæa dicerentur, authore verò Thesco Atheniensis populus, qui antè dispersus vicatim habitabat, in vnã fuisset ciuitatẽ, atque intra vna mœnia congregatus, apparatius facti, ab Atheniensium communione Panathenæa insequentibus dehinc temporibus nuncupata. Nam Olympici ludi, in quibus Iouem cum Saturno luctatum, & curetas cursu certasse memoria proditum, cum ad vltimas ferè hominum ætates referantur, eorum ego antiquitatem ora-

tione mea in dubium non reuocarim. Eadem verò ætate & Cecropem Athenis, & Lycaonem in Arcadia regnasse comperio: Prudentia tamen rerum diuinarum multo Lycaonem inferiorem fuisse censeo. Ille enim cum primus Iouem cognomine supremum appellasset, nihil vita præditum ei immolandum duxit, sed liba tantum patria, Pellanos Attici vocant, ut ad aram porricerentur sanxit. At hic ad Iouis Lycæi aram infante mactato, humanum sanguinem libauit: Quare inter ipsa sacra in lupum mutatum tradunt, cui certe famæ facile possum assentiri: Nam præterquam quod Arcadum sermonibus iam tum ab initio vulgatis prodita posteris est, à ratione etiam non abhorret. Erant enim prisca illi homines dis ipsis hospites, & coniuæ, pro iustitiæ, & pietatis merito. Et sanè bonis, & piis præmia certissima, fontibus ex deorum ira supplicia erant exposita: Quin etiam recepti cælo multi ex hominibus, quibus & adhuc sui permanent honores: In quo numero fuere Aristæus, Britomartis Cretica, Almenæ filius, Hercules, & Ioelis Amphiaræus: In primis verò Pollux, & Castor. Quare neque absurdum dictu videri possit Lycaonem in feram, & Nioben Tan-

tali filiam in saxum conuersam. At enim ætate nostra, qua gliscens fraus, & audacia omnes prope orbis terræ partis, vrbisque occupauit, nulli iam homines in deorum numerum veniunt: nisi fortè per inanes titulos, & immodicæ adulationis licentiam: Et noxam commeritis, cum deum è vita excesserint, seræ deorum iudicio pœnæ irrogantur. Ac omnibus quidem seculis veteribus, & obsoletis iam rerum euentis, fides eorum culpa in vulgus est abrogata, qui veritatis tanquam fundamenta superstructis fabulis obruerunt: Nam & post Lycaonem in iisdem Lycæi Iouis sacris alios fuisse ex hominibus lupos factos tradunt: Non tamen in reliquum omne vitæ tempus, sed decimotandem anno, si interea humana carne abstinuisent, pristinam hominis figuram recepisse: sin hominis carnes gustassent, lupos esse nunquam desisse. Eadem vanitate Nioben illachrymari ætate anni fabulantur. Audiui etiam quosdam cum narrarent & alia quædam rerum miracula, & gryphibus vti pardis segmentatam, & maculis distinctam esse pellem. Iam verò Tritones voce humana præditos, & eosdem concham instantes canere. Ita verò comparatum est, ut qui

huiusmodi figmentorum portentis aures præbent, & ipsi mox aliquid adfingant, quo fit, vt mendaciorum quasi colluue veritas vitata, suam prorsus auctoritatem perdat. Tertia post Pelasgum atate regio tota, & vrbium, & hominum numero magnos habuit processus. Nam cum Nyctimus Lycaonis liberum natu maximus, paternum imperium adisset, reliqui sibi diuersis, arbitrio quisque suo, agri partibus occupatis, oppida munieret. Pallantium Pallas, Orestheus Orestasium, Phigaliam Phigalus excitarant. Et Pallantij quidem Stesichorus Himeræus in Geryone Ioue mentionem fecit: Sed Oresthasij nomen vetustate immutatum, & ab Oreste Agamemnonis filio Oresteum est oppidum illud appellatum: Quin & Phigalia à Bucolionis filio Phialo minore mutato nomine Phialia est vocitata. Reliqui fuere Lycaonis filij, Trapezeus, Eleatas, Macareus, Elisson, Acacus, Thnocus: Horum postremus vrbem Thnociam condidit: Acacus Acacesium: Ab eodem sanè Acaco cognomen Mercurio ab Homero datum Arcadam sermo asseuerat. A cæteris Elisson vrbis, & eodem nomine fluuius, tum Macaria, Elea, Trapezus nomina nactæ.

Sed

Sed & alij Lycaonis liberi numerantur, singuli vrbium conditores. Orchomeno Methydriion, & Orchomenij, quos Polymelos, hoc est pecudum diuites Homerus nominauit: Hypfunri Melenææ, & Hypsus: Ad hæc Thyraum, quod hæc etiamnum atate extat, quin & Arcadam opinione Thyraam in Arguorum finibus, à qua finus Thyraata adscribuntur. Iam verò celebri maximè nomine vrbem Manalum, Tegeam, & Mantincan, Mænalus, Tegeus, & Mantineus constituere, Chromi à Chromo nomèn habuere. Charisia Charisium auctorem perhibet: Tricoloni à Tricolono, Perathenses à Peratho, Asæa ab Asæate, à Lyceo Lyceata, à fumateo Sumatia: Postremo ab Aliphthoro, & Hereo vrbes nomina, & origines acceperunt. At natu minimus Oenotrus pecunia, & viris à fratre Nyctimo acceptis, classe in Italiam transmisit, à quo fuit ea, in qua consedit, terra, de regis nomine Oenorria vocitata. Atque hæc prima à Græcis Colonia deducta. Porrò neque Barbaræ gentes ante Oenotrum (vt accuratissimè omnis antiquitatis memoria reuoluatur) ad exteras gentes commigrasse reperiuntur. In liberum tanto sobolis vi-

reuertere ad hanc partem libris

rilis numero, vnica Lycaoni filia fuit, Callisto nomine: Eam (quæ inter Græcos decantata sunt memoro) vitiauit amore captus Iupiter: Deprehensam Iuno in vrsam vertit: Ac deinde in gratiã Iunonis puellam sagittis confixit Diana. Iupiter quem illa ferebat vtero puerum Mercurio seruandum mandauit, matre in siderum numerum relata, quæ Vrsa maior dicitur: Cuius Homerus, quo loco Vlyssis à Calypsoe nauigationem exponit, his versibus meminit.

*Pleiadarq; aspectantem, tardumq; Booten,
Atque vrsam, quam plaustrum etiam cognomine dicunt.*

Sed probabilius fortasse fuerit, quo honos puellæ haberetur, sidus illi dicatum, præsertim cum sepulchrum eius ostendant Arcades. Mortuo Nyctimo Arcas Callistus filius regnum suscepit: Hic & frumentum à Triptolemo acceptum popularibus suis tradidit, Panem facere docuit, vestium texturam, totumque lanificium, quod ab Adrasta didicerat, monstrauit. Ab hoc rege & ipsa, quæ ante Pelagia dicebatur, Arcadia terra, & gens Pelasgi qui fuerant, Arcades nominati. Duxisse verò illum uxorem non mortalem foeminam, sed vnam è Dryadibus nymphis tradunt: Dryadas enim

enim ipsi suas, & Epimeliades, quæ ab aliis Naiades dicuntur, patria voce appellantur: Homerus quidem Naiadas crebro nominat. Eius verò nymphæ, quæ cum Arcade nupta fuit, Erato nomen fuisse memorie prodiderunt: Ex ea genitos Arcadi, Azana, Aphidanta, Elatum: Nam ante nuptias Autolam suscepisse. Ac filiis quidem regnum trifarium diuisit. Ab Azane itaque Azania, quæ ei euenit pars appellata, ex qua deducti Colonia ij omnes populi, qui circa Phrygiæ antrum, cui Steunos nomē, & amnem Pancalam habitant. Aphidas Tegeam, & quæ adiacent sortitus est: hinc poëtæ Tegeam solent Aphidantiam sortem nuncupare. At Elatus montem, quæ Cyllene nunc vocatur, obtinuit, tunc nondum ei nomen inditum fuerat: Is in eam terram inde abiit, cui Phocis nunc nomen est: Cùmque Phocenses, cum Phlegysis minus æquo certamine bellantes armis iuisset, in eorum finibus de suo nomine oppidum Elateam muniuit. Filium Azani Clitorem, Aphidanti Aleum, quinque Elato genitos memorat, Aepyrum, Pereum, Cyllena, Ischyn, Stymphalum. Azani vitæ muneribus perfuncti, ludi funebres primum facti, haud scio an & alij, de equiriis certe affirmare possum: Clitor Lycosuræ regiã

constituit, & sanè fuit regum, vt illis temporibus, omnium potētissimus, vrbemque Clitora de suo nomine condidit. Aleus intra eam, quam pater assignauerat, regionem se continuit. Quòd verò ad Elati filios pertinet, à Cyllene mons nomen accepit: A Stymphalo fons, & fonti cognomen vrbs Stymphalus. De Ischyis verò Elati filij morte egimus, dum res Argolicas exponeremus. At Pereo nullam fuisse virilem prolem aiunt, filiam habuisse Nearam: quam Autolycus Parnasi montis incolam vxorem duxerit: Mercurij is filius dicebatur, cum se ipsa Dardalionis esset. At enim cum Clitor Azanis filius nullos reliquisset liberos, ad Aepyrum Elati filium Arcadum regnum peruenit. Hunc venatum egressum, non ferocior aliqua bellua, sed incautum seps confecit. Vidi & ipse aliquando serpentem hanc: magnitudine est minimæ viperæ, cineris colore, notis inter puncta variis, capite lato, gracili collo, alio obesiore, perbreui cauda. In serpentum genere seps, & cerastes, quo fermè modo gradiuntur cancri, in obliquum reuertitur. Aepyro succedit Aleus, nam Agamedes, & Gortis filij Stymphali quarto posteritatis gradu ab Arcade abebant, à quo Aleus Amphidantis filius tertius duntaxat numerabatur.

batur. Exadificauit Aleus vetustum illud, quod Tegeæ vrbis, Aleæ Mineræ fanum, ibidemque regiam suam cõstituit. Gortys verò Stymphali Gortina vrbem ad proximum annum Coloniam deduxit: Anni etiam ipsi fuit Gortynius nomen. Mares habuit liberos Aleus Lycurgum, Amphidamentem, & Cephæum, filium Augen: Cum hac quod scriptum Hecataeus reliquit, Hercules conubuit, cum forte Tegeam venisset: Id vbi ex puerperio filia rescivit Aleus, puerum cum matre in arcam conclusos in mare abiecit: Delata æstu arca est ad Theuthranem pollentem dominatu hominem in campis ad Caycum annum: Is puellæ forma allectus, sibi matrimonio iunxit. Extat Pergami, quæ supra Caycum vrbs est, Auges sepulchrum, terræ tumulus lapidea circumseptus crepidine, in sine eius tumuli, nuda mulier ex ære fabricata. Aleo mortuo regnat Lycurgus, eius liberum natu maximus. Is nihil ad memoriam aliud edidit facinus, quàm quod Arethum hominem bellica virtute clarum, non æquo Marte, sed dolo perculit. Filios habuit duos Ancaum, & Epochum: Epochus morbo est absumptus: Ancaus cum expeditioni Colchiæ parriceps fuisset, ac deinde Melea

Meleagro in pugna Calydonij apri operam nauasset suam, ab eadem stratus bella occubuit. Lycurgus quidem ipse exacta iam ætate, utroque orbatus filio, diem suum obiit, post quem Arcadum regnum ad Echemum peruenit Aeropi filium Cephæi nepotem, Alei pronepotem. Hoc regnante Achæi Dorienses ad Isthmum Corinthiorum prælio fuderunt, reditum sibi in Peloponnesum Hyllō Herculis filio duce molientes: In ea pugna Echemus Hyllum occidit, cum eo singulari certamine ex prouocatione congressus. Hæc mihi propiora uero uisa sunt, quàm quod à nonnullis scriptum comperi: penes Orestem tunc Achæorum regnum fuisse, atque eius maximè temporibus Dorienses redditum tentasse. Verùm si maior habeatur superius expositæ rei ratio, credendum illud etiam est apud Echemum, à quo Hyllus occisus, matrimonij causa Timandram fuisse Tyndarei filiam. Agapenor dehinc regnat Ancaï filius, Lycurgi nepos, quo duce Arcades ad Troianum bellum profecti: Illo uero euerso, quæ Græcos domum redeuntes didicit tempestas, Arcadum classem ab instituto nauigationis cursu Cyprum auertit. Ibi Agapenor Paphum urbem Coloniam deduxit, & in

ea Veneris fanum erexit: Cum ante apud Cyprios dea hæc in modico oppido, cui Golgi nomen, coleretur. Interiecto dein tempore, Laodice Agapenoris filia Mineruæ donum Tegean pepulum misit: Id ipsius doni inscriptio, & simul unde esset Laodice oriunda indicabat.

Laodices pepulum hoc: sacrum ut foret illa Mineruæ,

E Cypro celebrem transtulit in patriam.

Cum ad suos non reuertisset Agapenor, suscepit Arcadum imperium Hippothous Cercyone patre, uo Agamede, Stymphalo proauo genitus. Huius uita nullo celebratur insigni rerum euentu, præter illud unum, quod regni sedem Tegea Trapezuntin transtulit. Hic regnum filio Aepyto per manus tradidit. Et Aepyto quidem regnante Orestes Agamemnonis filius Mycenis oraculi Delphici monitu in Arcadiam demigravit. Aepytus cum in templum Neptuni quod Mantineæ est, penetrare esset ausus, quo nulli cuiquam homini hæc ipsa etiam ætate fas est accedere, oculis primùm captus, deinde non ita multo post è uita excessit. Eius filio Cypselo regnum adeptò, Dorici nominis exules copis contractis, non ut tribus ante ætatibus per Isthmum, sed classe Rhion pro-

montorium præteruecti, in Peloponne-
sum inuaserunt. Forte Cypselus dum stu-
diosius omnia exquirat, cognoscit Cres-
phontem Aristomachi filium nullis etiam
dum nuptiis illigatum: Quare desponsa
ei filia, se, omnemque regni partem noua
affinitate contra eius belli terrorem faci-
le tutatus est. Cypselo successit Olæas: Is
Aepyrum sororis filium cum Herculis po-
steris, qui Lacedæmone, & Argis in auxi-
lium venerant, Messenem reduxit. Buc-
lion dehinc patris regnum excipit, idem-
que filio relinquit Phialo. Hic Phigaliam
urbem, erepto suæ laudis monumento con-
ditori Phigalo, Phigaliam de suo nomine
uoluit appellari, quod tamen non est omni-
no constanter usurpatum. Iam regnabat
Simus Phialij filius, cum Cereris cogno-
mento Nigræ peruetustum signum, quod
religione venerabantur Phigalenses, est
igni consumptum: quæ res Simo uitæ finem,
qui breui consecutus est, facile uideri po-
tuit portendi. Paternum regnum adit
Pompus. Eo regnante Aeginetæ nauibus
primum Cyllenen appellere cõmercij cau-
sa instituere: Inde uerò ad Arcadas iumen-
tis impositas merces peruehebant: Ea erga
se, popularésque suos Aeginetarum studia
tam illustri gratia Pompus exceperit, ut filio
etiam

etiam Aeginetæ nomen imposuerit. Aegi-
netam consecutus est eius filius Polyme-
stor. Tunc primum Lacedæmonij Charilli
ductu Tegeatarum fines cum exercitu ador-
ti sunt: Eos non uiri solum, sed fœminæ
etiam sumptis armis prælio fuderunt, &
cum magna hostium manu ipsum quoque
ducem uiuum cepere. Verum de Charillo,
totaque hac eius expeditione plura memo-
rabimus, ubi res Tegeatarum fuerint ex-
plicandæ. Polymestori successit Aechmis,
Polymestoris fratris Briacæ genitus: Fuit
uero Aeginetæ Briacæ etiam filius, Poly-
mestore natu minor. Dum Aechmis re-
gnum obtineret, bellum inter Lacedæmo-
nios, & Messenios geri ceptum. Fuerat
antiquitus Arcadibus cum Messenijs ami-
cicia: Quocirca tunc minime occulte cum
Aristodemo Messeniorum rege in acie cõ-
tra Spartanos sterere. Aechmidis uero fi-
lius Aristocrates, & alia forasse contra
suos populares insolenter egit: Sed quod
in Deos ipsos immortales eum admisisse
nefarium facinus compertum habeo, hoc
loco non præter miseriam. Est inter Orcho-
meniorum, & Mantinensium fines Dia-
na: Hymniæ cognomento, prisca accola-
rum, & in primis Arcadam religione sa-
cro sanctum sanum, Deæ sacris tunc uirgo

212 PAVS. ARCADICA SIVE
præsidebat: Eam cum ad stuprum pellicere
Aristocrates non potuisset, postremo ad
aram deæ confugientem violauit: Scelere
patefacto, incestum hominem Arcades la-
pidibus obruerunt, & à virgine ad nu-
pram mulierem sacerdotij honorem tran-
stulerunt. Huic filius fuit Icetas: Iceta mi-
nor Aristocrates, auo tam exitu vite, quam
nomine similis: Nam & hunc lapidum
coniectu necarunt Arcades manifestæ pro-
ditionis damnatum: Constabat enim do-
na eum à Lacedæmoniis cepisse, eiusque
maximè scelere insigni clade Messenios
ad Magnam fossam affectos: Effecit hoc
flagitium vt à Cypseli domo Arcadum im-
perium remoueretur. Atque hæc quidem
quæ de regum serie, ac gentilitate sum ac-
curatè persecutus, omnia mihi studiose
percontanti Arcades quidam, quibus erant
hæc cuncta diligentissimè explorata, enar-
rarunt. Quod verò ad res eorum publi-
cis totius gentis auspiciis gestas attinet:
Antiquissima memoria est Iliacæ expedi-
tionis. Alterù obtrinet antiquitatis locum
Messenici belli societas. Fuerunt & ipso-
rum partes aliquæ in pugna Plataensi,
qua Persæ fusi fuere. Spartanis contra A-
thenienses non partium studio adducti,
sed necessitate potius coacti auxilia mi-
sere.

LIBER VIII. 213
fere. Transmiserunt etiam in Asiam cum
Agesilao: Quin & Leuetricæ pugnae in-
terfuerunt. Fuisse tamen semper ambi-
guo se animo in Lacedæmonios & aliàs
deklararunt, & tunc maximè cum post Leu-
tricam cladem primi statim omnium ad
Thebanos desciscuerunt. Idem cum reli-
quis Græcis neque contra Philippum Ma-
cedonum regem ad Cheroneam, aut An-
tipatrum in Thessalia arma cepere: Non
tamen hostile quidquam in Græcos ad-
miserunt. Quod verò ipsi quoque ad Ther-
mopylas contra Gallos non prodierint,
eam nempe afferunt causam: Veritos ne
interea dum militaris ætas abesset, Lace-
dæmonij agrum populationibus vexa-
rent. Hæc in commune ab Arcadibus di-
uersis temporibus gesta: Quæ verò ges-
sisse priuatim vrbes singulas acceperim,
suis illa locis referentur. Ducit in Ar-
cadiam ex Argiuorum finibus tramesis,
qui ab Hylis ad Parthenium montem
in agrum Tegeaticum peruadit: Duo
verò alij accessus circa Mantineam, per
Primum (loco ab Ilice opinor nomen)
& Scalas, sed posterior hic latior, & ex eo
nomen habet, quòd olim gradus in ea se-
mita per quos descendebatur, de indu-
stria facti fuerant. Perueniunt qui hinc

descenderint ad vicum, cui nomen Melangea, unde poculenta aqua Mantinensibus intra oppidum defluit. Abest à Melangeis stadia v. l. aqua conceptaculum, & Liberi templum vbi vicini Maliafa Orgia celebrant. Est ibidem etiam Veneris cognomine Melanidis, id est Nigellæ ædes: Cognominis causam non aliam esse arbitror, quàm quòd homines noctu maxime liberis operam dent, cum pecudes interdium ferè sui quæque semper generis fœminas ineant. Trames alter, qui per Artemisiam ducit, longe est angustior. Huius montis & ante mentionem feci, in quo esse dixi Dianæ templum, & simulachrum: Fons etiam in eo Inachi amnis. Is quæ per montem decurrit, inter Argiuos & Mantinenses terminus est. Ab hoc verò diuerticulo solùm iam Argiuorum agrum præterlabitur: Quare & alij, & Aeschylus poëta Argium fluuium appellant. Hinc Artemisio superato in Matinensium fines descendentes planicies excipit, æquæ, ac nomine iners. Argum vocant: Cuius immune solum efficit è proximis montibus defluens aqua pluuiæ: Quo minus totus omnino campus stagnum fiat, illud vnum obstat, quòd aqua specum nacta se cōspectu eripit, rursus verò circa Dine

erump

erumpit. Est Dine ad Genethlium (in Argolica terra hoc nomine vicus dicitur) dulcis aqua è mari per subterraneos meatus erumpentis lacus. In Dinem Neptuno equos porriciunt frenatos, & ad speciem phaleris exornatos. Dulcis verò aqua venas è mari effundi non in Argolicis tantum finibus, sed in Thesprotide etiam prope eum locum, quod vocant Chimerium, satis constat. Mirabilius tamen quod in Mæandro partem è saxo, quo annis circumsiuit, partim etiam è fluuiali limo feruens aqua profluit. Sicuti & iuxta Dicarchian Tyrrenorum oppidum, qui Puteoli iam recentiore nomine appellantur, calidæ efferuescunt in mari aqua: Vbi iactis molibus de industria extracta est insula cum balneis aquarum calidarum, ne planè naturalis eius muneris nullus esset vsus. Ad læuam eorum camporum, quos Argos diximus appellari, mons in Matinensibus eminet, in quo Phillipi Amyntæ filij castrorum, & pagi, cui nomen Nestane, reliquæ extant: quòd illic castra Philippus habuerit fontem etiam proximum ex eo Philippeum nominant. Venit in Arcadiam Philippus, vt cum à reliquis Græcis Arcadas disiunxisset, eos imperio suo adiceret. Et Philippum quidem facile quiuis

sibi persuadeat, rerum gestarum magnitudine omnes Macedonum reges, qui ante fuerunt, qui que ipsum consecuti sunt superasse: Nemo tamen, qui recta sit in rebus existimandis sententia, ei boni imperatoris laudem tribuerit: nempe qui iurandum semper contempserit, fœderum religionem nunquam sanctam habuerit, vnusque omnium in minimis fidem duxerit, pœnas tamen non vtique seras dis, quorū læsarat maiestatem dedit: Neque enim natu grandior annorum XLVI. Delphici oraculi vocem vitæ exitu comprobauit. Confulenti de persico bello redditum fuerat responsum.

Serua ferit taurus, sine manet, adstat aruspex.

Quod non ad Persarum regem, sed ad ipsum Philippum referendum fuisse rei euentus satis perspicue demonstrat. Philippo interempto, paruulum eius filium, quem ille ex Cleopatra, cui pater fuerat Attali frater, susceperat, in cœna pelui ignibus circumdatis cruciatum, Olympias enecuit. Eadem paucis post annis, Aridæum etiam de medio sustulit: Deleuit autem insensibilis fati vis Cassandri etiam sobolem, extinctis filiis quos ille ex Thessalonica Philippi filia susceperat: Thessalis quidem matribus Thessalonice, & Aridæus

geniū

geniti fuerant. Iam qui Alexandro contigerit vitæ exitus vel pueris notissimum. Quod si Philippus quoties aliquid moleretur elogium illud in Spartanum Glaucum editum in memoria habuisset, eiusque sibi rationem habendam duxisset:

Castra patris melior sequitur vestigia preles,
causa opinor nō fuisset, quam obrem deorum quis Alexandro extincto, Macedonum etiam opes euerteret: Sed fuerit hæc nobis nō intempestiua digressio. Post Nestanes ruinas, Cereris sanum est multæ religionis: In eo Mantinenses festos dies quorundam agitant. Subiacet Nestane planities inertium camporum pars, Mæras ei loco nomen: Ab eo stadia x. patet egressus ex inertibus campis. Vbi paululum hinc processeris, ad alios campos venias: In his fons est prope militarem viam, nomine Arne, causam nominis talem Arcades prodidere: Rhea cum Neptunum peperisset, puerum in ouili abditum, opilionibus educandum inter agnos tradidit, pro eo verò equinum pullum, quem se enixam simularat, Saturno vorandum obtulit, sicuti eadem dicitur pro Ioue lapidem fasceis inuolutum apposuisse. Porro in prima ad hos commentarios aggressione poetas, quibus hæc fabulari in mentem venisset,

futilitatis plurimæ arguebam. Sed enim
 a | Arcadum iam res progressus, huiusmo-
 di figmentorum causa attentius considera-
 ta, sic statuo: Qui apud Græcos sapientiæ
 nomen meruerunt, eos de industria qua-
 rundam rerum narrationes ambagibus
 inuoluere voluisse, à quo sanè Græcorum
 sapientum consilio, id ipsum quod modo
 de Neptuno memoravi profectum conti-
 cio. Sed nimrum de rebus diuinis non
 aliter omnia atque à maioribus accepimus
 exponenda. Matinensium vrbs ab
 eo, de quo iam locuti sumus, loco, sta-
 dia non amplius duo abest: Matinen-
 sium Lycaonis filium alia in regione vr-
 bem olim munisse constat, quam hoc
 etiamnum tempore de illius nomine ap-
 pellant Arcades. Verùm postea Antinoë
 Cepheo Alei filio genita, ex quodam ora-
 culo huc ciuitatem transportauit, serpen-
 tem itineris ducem (quod genus fuerit
 non tradunt) secuta. Ex eo qui oppidum
 præterfluit amnis, Anguis nominatur.
 Quod si ex Homeri versibus coniecturam
 aucupamur, draconem illum fuisse existi-
 mare possumus: Is enim cum in enumeran-
 dis Græcorum nauibus, relictum in Lem-
 ne insula Philocteten memoret, grauius
 ex hydri morfu laborantē serpentis eo lo-

co nomen non vsurpat: At idem draconem
 ab aquila demissum in Troianorum con-
 cionem fingens, serpentem vocat: quare &
 hunc Antinoës ducem, draconem fuisse, fa-
 cilè vt credamus adduci possumus. Manti-
 nenses quidem in Dipœensium finibus cõ-
 tra Lacedæmonios cum cæteris Arcadibus
 non sunt præliati: Bello tamen Pelopon-
 nesiaco, cum Eleis pro Atheniensibus con-
 tra Lacedæmonios arma rulare: Athenien-
 siumque auxiliis freti, signa cum Lacedæ-
 moniis contulere. Eadem verò cum Arhe-
 niensibus in Siciliam pro pristina amicitia
 susceptæ expeditionis consortes nauiga-
 runt, Interiectis temporibus Lacedæmoni-
 j duce Agasipolide, Pausaniæ filio, Matinẽ-
 sium fines hostiliter ingressi, hostes prælio
 superatos, intra mœnia cõpulerunt, neque
 ita multo post oppidum non obsidionis a-
 perta vi, sed militari astu ceperunt. Ophin
 enim fluium ad muros detorserunt, quo
 factum, vt muri, cum essent è crudo latercu-
 lo extracti, ea alluuiæ resoluèrentur: Vt
 enim structura hæc tormentorum impe-
 rum debilitet. (Duriore enim lapides
 concussi infringuntur, & è suis dissiliunt
 compagibus) ita tamen aquis diluitur, vt
 cera igne, vel Sole liquefcit. Hanc expugnã-
 di artem non primus excogitauit Agasipo-
 lis,

lis sed eam ante vsurparat Cimon Militiadis filius, in Eione ad Strymonem amnem obsidenda, propugnante Boë Medo homine cum Persarum præsidio. Hoc illius factum, cum ex Pellesensibus audisset, unitatus est Agesipolis. Et captam quidem Mantineam magna ex parte diruit: Paucis relictis ad habitandum ædificiis, reliquam multitudinem in proximos vicos diuisit. At Thebani post Leuctricam pugnam, è vicis, in quos fuerant dissipati, rursus in pristinas sedes Mantineses reduxerunt. Non tamen illi fatis gratos se præbuerunt: Nam per legatos pacem cum Lacedæmoniis seorsum ab Arcadum concilio pepigerunt: Aperte quidem societatem cum Spartanis profiteri, Thebanorum similitatem veriti, non sunt ausi. In Mantinei certe pugna Lacedæmoniis contra Epaminundam præsto fuere: A quibus postea, dissidio orto, desciuere ad Achæos: Aginque Eudamidæ filium, Spartanorum regem, prælio fultum, extra fines suos eiecere: non ipsi quidem per se, sed aditis in auxilium Achæis, eorumque duce Arato. Iidem cum Achæis, aduersum Cleomenem arma tulere, & Lacedæmoniorum opes infringere. Antigono verò, dum Philippi, qui Persel pa-

ter

ter fuit: tutelam gereret, quòd is Achæorum perstudiosus esset, & alios honores habuere, & in eius gratiam Mantineam mutato nomine Antigonean appellauerunt. Iam verò multis post ætatibus in pugna Actiaca ad Apollinis promontorium Augusti studia secuti sunt, cum cæteri Arcadici nominis populi cum Antonio facerent, non aliam, opinor, ob causam, quàm quòd Lacedæmonii in Augusti erant partibus. Ætatibus deinde post hæc, amplius x. cum ad imperium Adrianus accessisset, aduentitium cognomen vrbis illud Macedonicum sustulit, eamque suo pristino nomine iussit vocari. Mantineæ ades geminæ sunt, medio pariete dispersitæ: In vna Aesculapij signum visitur, Alcamenis opus: In altera Latonæ, eiusque filiorum cella est: Signa fecit Praxiteles. tertia post Alcamenen ætate: In basi Musa insculpta, & Marfyas tibiis canens: Pile insistit Polybius Lycortæ filius, de quo alio loco nobis erit mētio. Habent & alia Mantineses delubra: Iouis Seruatoris, & eius, quem idcirco, quòd hominibus fortunans exauget, Epidoten nuncupant. Gemellorum etiam, & in diuersa vrbis parte Cereis, ac Proserpinæ. Hoc in fano ignem accendunt, cui summa religione ne extinguatur

guatur cauent. Vidi etiam prope theatrū Iunonis aedem: Deam Praxiteles in folio sedentem fecit, ei que assidentes Mineruam, & Heben. Ab ara deæ proximè abest Arcadis Callistūs filij tumulus: Huc enim ex Delphici Apollinis oraculo è Mænalo sunt Arcadis ossa deportata, Oraculi vox fuit.

Frigida Mænalie regio est, vbi cōditus Arcas, Arcades à cuius dicuntur nomine cuncti.

Huc ego ferre pedem iubeo te, & pectore lato Arcada iubilatum pulchrā transsonere in vrbē, Quæ triuia est, quæ quadrinia, & quæ quinque viarum.

Hic Arcas lucum sacrorum hic munera habeto. Locum, vbi Arcadis est sepulchrum. Solis aras vocant. Non longe à theatro illustria extant monumenta: Inter ea focus, qui cōmunis dicitur, rotunda figura, in quo situm Antonoēn creditum Cephē filiam: Eminent pila supra tumulum cum equestri statua: Gryllus is est Xenophontis filius. A tergo theatri reliqua adhuc sunt templi vestigia, quod Veneri olim dicatum fuit Sociali, & in eo signa quædam: Indicat in basi incisa inscriptio, dedicasse Nicippen Pasce filiam. Templū erexere Mantinenſes, quo monumentum esset posteris cum navalis ad Actium pugna committeretur in quibus

bus Romanorum ipsi partibus fuissent. Mineruam præterea Alean cognomento venerantur, cui templum, & signum dedicarunt: Antinoi etiam religio est diuinis honoribus sancita. Est Antinoi aedes Mantinenſibus recentissima, quam præcipua quadam cura Adrianus imp. exornauit: Illum ego viuentem non vidi, statuas certe, & pictas imagines sum conspicuas. Habentur ei cum alibi honores, & in Aegypto apud Nilū vrbs de eius nomine est appellata. Colitur Mantineæ ob huiusmodi causam. Patria ei fuit Bithynia supra Sangarium amnem. Bithyni ipsi ex Arcadia oriundi, Mantinēſes olim fuere. Ob eā rem diuinis ei honores à Mantinenſibus haberi voluit imperator Ro. annua præterea iustitia, & quinquennale ludicrū celebrari. Domus gymnasium est, in qua Antinoi signa seruantur, tum reliquis ornamentis, tum lapidū nobilitate, tū verò pictis Antinoi imaginibus insignis. Earum imaginum multæ Liberi patris insignia præ se ferunt. Et sanè quæ in Ceranico Athenis picta est pugna ad Mantineā ab hoc veluti exemplari sumpta videri potest. Est præterea in Mantinenſium foro mulieris aenea effigies: Deomeanean vocant: & Arcadis filiam dicunt fuisse. Sepulchrum etiam heroicum Podaris, quem

quem in acie cecidisse aiunt, contra Epami nondam, ac Thebanos pugnantem. Tribus autem ante me ætatibus inscriptionem tumuli ad minoris Podaris, qui superioris nepos, eodem fuit nomine, transtulerunt. Vixit hiciis temporibus, vt Romanorum etiam reipublicæ particeps fuerit: Sed enim ætate mea apud Mantinenses antiquior Podares colebatur. In ea enim pugna, cum virtute ciues, ac socios omnes anteisse Gryllum Xenophontis filium fateantur, alteram quidem palmam Cephifodoro Marathonio, qui Atheniensium equestres copias duxit, tertiam huic ipsi Podari, de quo nunc loquimur, tribuunt. In reliquam Arcadiam viæ ex Mantinea ducunt, in quarum vnaquaque quæ spectantem detinere possint iam persequor. Tegean contendentibus ad læuam militaris viæ ante ipsos Mantinææ muros campus est, vbi equorum curriculum, & stadium ludicro, quod in Antinoi honorem celebratur, attributum. Supra stadium mons est Helesium, ab erroribus Rheæ sic appellatum tradunt. In eo monte Cereris lucus, & vbi mons desinit, ædes confurgit equestris Neptuni, non procul à stadio: De qua æde nihil ego præter auditum habeo: Sed neque quisquam alius qui eius mentionem

tionem fecerit. Quod enim ætate nostra extat templum, exædificandum curauit D. Adrianus, adhibitis inter fabros speculatoribus, ne quis aut intra vetus templi aspiceret, aut ruderis ex eo quidquam sinneret aliò transportari. Priscum illud templum quernis inter se arcte compactis trabibus Agamedes, & Trophonius erxisse dicuntur. Aditu autem homines prohibuisse, non obicis vllius oppositu, sed laneum duntaxat funiculum obtendisse, siue quòd, vigente tunc religione, factis sacrosanctum esse deum metu locum putarint, siue quòd ei funiculo occulta inesset ad homines arcendos vis. Vulgatum est certe Aepyrum Hippotæ filium cum neque subisset, neque transiisset, sed filium conscidisset, vbi primum templum intrauit, marinæ aquæ è sacris scatebris erumpentis vi subita obcæcatum, neque multo post suo oppressum fato. Peruetus fama prodidit in hoc templo marinæ vndæ conceptaculum esse. Idem est etiam de aqua marina Atheniensium arcis, proditum memoria: de que eo fonte, qui apud Mylasenses, quæ Carinæ ciuitas est, in eo templo, quod ipsi patria lingua Ogoa nominant: tantum interest, quod Athenæ à Phalero (ab ea enim parte mare pro-

ximum est) absunt stadia haud amplius xxx. Mylasensium verò nauale abest ab oppido stad. Lxxxi. At Mantinensibus cum plurimum à mari recedant, non nisi diuinitus extitisse eam in templo aquam existimandum. Vbi Neptuni templum præterieris, trophaum lapideum videas, de Lacedæmoniiis victis, eorùmque duce Agide erectum. Pugna ad hunc modum commissa narratur. Dexterum cornu tenere Mantinenses ipsi, habito ex omni ætate delectu: Dux fuit Podares, Podaris illius pronepos, què paulò ante cum Thebanis strenuè pugnasse memorauimus. Aderat vates Eleus Thrasylbulus Aenei filius ex Iamidarum gente, qui & victoriam prædixit, & periculi socius Mantinensibus fuit. Steterè in lauo cornu reliquæ Arcadici nominis copiæ. Suos ciuitates singulæ duces habuere: Duos Megalopolitæ, Lydiadem, & Leocydem. Media acies Arato Sicyoniorum, & Achæorum duci commissa fuerat. Lacedæmonij phalangem suam dilatarant, quo in hostilem aciem omni ex parte frontem obuertent: In medio agmine Agis, cum suo globo constiterat. Ibi Aratus (rei ita cū Arcadibus composita) cum sua manu fugam simulat, quasi verò impressionem Spartano-

norum sustinere non posset. Ea fugæ specie acies in Lunæ modum incuruata est: Agis cum sua cohorte victoriæ spe incitatus, fugientes vrget: Iam & à cornibus vtrinque imperatorem suum cupidius secuti in eandem incumbunt partem, quippe qui confectum negotium interpretabantur, si Arati manum fudissent: A tergo inconsultius progressos Mantinenses adorti, mox densa incingunt corona. Spartano- rum magnus numerus cum Agide Eudamidæ filio rege suo cæsi. Visum in eo prælio Neptunum dimicantem pro suis partibus memorant Mantinenses, ob idque erga se meritum ei trophæum dedicarunt. Ac deos quidem præliis hominum, ac cadibus interesse solitos testantur, quicunque heronum apud Ilium casus persecuti sunt. Prædicant Athenienses ad Salaminem, & Marathonem præsto sibi deos fuisse: Nihil verò certius quàm ab Apolline, & patriis dis deletum apud Delphos Gallorum exercitum. Quominus mirum videri debet, si Neptuni præsentis ope Mantinenses tunc prospere pugnarunt. Leocyden nempe eum, qui Lydiade collega Megalopolitanis eo bello præfuit, nono gentilitatis gradu oriundum ab Arcesilao fuisse tradunt, eo sanè, qui cum Lycosuræ domi-

cilium haberet, ceruam vidisse dicitur, eiquam Dominam nominant, deæ sacram confectam iam ætate, cum torque, in quo incisæ erant literæ:

Hinnulus excipior solvente Agapenore Troiam.

Argumento versus hic est, multo esse quàm elephantum ceruum viuaciorem. A Neptuni fano in saltum peruenias quercubus cõdensum, Pelagus nominant: Per medias quercus via à Mantinea Tegean ducit: & inter Tegeatas quidem, ac Mantinenses terminus est, rotunda in populari via, ara.

Quod si à Neptuni ad læuam deflectere malueris, stadiũ v. itinere confecto, ad Pelixæ filiarum tumulos peruenias: Has Mantinenses narrant paternæ necis inuidiam fugientes huc se recepisse. Medea enim vbi primum Iolcon venit: Pelixæ infidias machinata est, re quidem Iasoni ad regnum viam muniens, cum in eum tamen verbo hostili animo esse videretur. Persuadet itaque regiis puellis earum parentem se medicamentis à summa senectute ad iuuenturem reuocaturam, Nam & vetulum arietem dedita opera iugulatum, cum inter venena coxisset, tenellum agnũ dicitur è lebetè eduxisse. Mox verò cũ Pelian ipsum in frustra dissectum in feruentis aquæ lebetè immisisset, senis corpus filix
ita

ita resolutum recipere, vt ne reliquum quidem quidquam esset, quod sepulcræ traderent. Hic casus vt in Arcadium exilij causa abirent puellas adegit. Ac fato quidẽ suo perfunctis sepulchra congesta terra ab Arcadibus extructa. Nomina virginum, poëtarum indicauit nemo, corũ, quos ipsi legimus. Micon certe pictor earum imaginibus Asteropean, & Antinoën adscripsit. Ab iis tumulis stadia fermè xx distat locus, qui Phœzorum dicitur: Ibi Phœzorũ tumulus crepidine circumseptus, modice à terra surgit. Est ea in parte via valde angusta: Monstrant incolæ Areithoi sepulchrũ, cui Corynetæ, à claua, qua in pugna utebatur, cognomen fuit. Iam secundũ eam viã, qua Pallantium iter est, à Mantinea stadia fermè xxx. progressos, iuxta militarem viam saltus excipit, quem Pelagi nuncupant. In eo loco equestres Atheniensium, & Mantinensium copiæ, cum Bœotiorum equitatu conflixere, cum in eo prælio Epaminondas cecidisset. Mantinenses à Machæriõne suo ciue occisum prædicant. Lacedæmonij Machæriõnem hunc Spartanũ fuisse contendunt: sed Athenienses, quibus assentiuntur Thebani, transfossam à Gryllo dicitant, attestante id pictura, in qua Mantinensis pugna exposita est: Id & Mantinea

ses videntur sensisse, qui cum Gryllum publico funere extulissent, eidem statuam posuerunt erecta pila, quòd præ omnibus locis virtus eius enitisset. Macharionem verò verbo potius, quàm renouere Lacedæmonij, nã neque Sparta, neque apud Mantinenses ipsos, cuiquam virtutis ergò, cui fuerit Macharioni nomen, honorè habitù cõperi. Epaminondas quidẽ cum faucium sui ex acie retulissent, vulnus opposita manu compressit, pugnamq; prospectans ex eo loco, quem Speculam postera ætas ab ipsius factò appellauit, dolorè confq; per tulit, donec æquatũ vidit pugnae exitum. Inde cum amota manu animam efflasset, eo ipso in loco, quo fuerat prælium commissum, est sepulturae mandatus. Ejus tumulo imposita est columna cum scuto, in quo serpens cælatus est. Indicat hoc insigne Epaminondam ab iis ortum ducere, qui Sparti sunt nuncupati, quod editi in lucem dicantur è draconis dentium satione. Pila verò duæ eminent, præsci opetis altera cum Bœotica inscriptione, alterã Adrianus imperator dedicauit, & inscriptionem ipse addidit. Et Epaminondam quidem gloria præstantibus apud Græcos imperatoribus, iure optimo parem potius, quàm inferiorem quouis ducas. Nam cum Lacedæmo

dæmoniorum, & Atheniensium ducibus præficus patriæ splendor magno fuerit ad res magnas capessendas adiumento. militèsq; ipsi ducum magnitudini virtute sua facile respõderint, Epaminondas Thebanos, quos rebus suis maximè diffidentes nactus fuerat, & aliorum Græciæ ciuitatum imperiis assuefactos, ad principatus gloriam euexit. Acceperat is iampridè ex Delphici Apollinis oraculo Pelagus sibi cauendum: Quare fuit illi præcipua cautio ne aut triremibus, aut onerariã in quã nati veheretur: At præmonuerat deus nõ mare, sed saluum eum deuitandum, cui Pelagus nomen. Hæc nominum ambiguoꝝ similitudo Annibalè postea Carthaginiensem, & Athenienses antea fefellit. Annibali quidem oraculum redditum fuerat ex Amonis fano, fore vt mortuus Libya humo contegeretur, quare in spem venerat, deletò Romanorum imperio, in patria se postremum vitæ diem exacta iam atate clausurum. At enim cum Flaminius illum ex foedere viuum sibi dedi postulasset, à Prusia Bithyniæ rege, ad quem supplex cõfugerat, reiectus, cum in equum ascenderet sponte ense nudato digirum laßt, atque inde non multorum sanè stadioꝝ itinere confecto, cum eius vulneris inflam

mationem febris esset consecuta, tertio post die interiit: Oraculi itaque vocem fatalis vici nomen impleuit, Libysam enim Nicomedenses appellabant. Atheniensibus etiam responsum è Dodona redditum fuerat, Siciliam Coloniam deducendam: Non longe ab urbe aberat terræ non sanè magnus tumulus, cui Siciliae nomen: At illi oraculi vocem alio trahentes, extra fines bellum inferre auct, apud Syracusas magna clade remeritatem suam luere: Sed persimilis errationis multa colligi possint exempla, ab iis, quibus hoc præcipuè fuerit curæ: Nos ad institutum redeamus. Ab Epaminondæ sepulchro haud amplius vno stadio distat Iouis templum, Charmonis cognomine. In Arcadum saltibus quæcus diuersa inter se forma sunt, earum alias à latiore folio platyphyllos, alias fagos nuncupant: Tertium est genus tam exucco, & leui cortice, vt ex eo anchorarum in mari indices, & fundarum faciant. Quare & Iones reliqui, & Hermesianax elegorum poëta, Phellon, id est suberem eum ipsum corticem nominant. Ad Methydrium non sanè amplius oppidum, sed vicum Megalopolitarum ditionis, via vna à Mantinea perducit: Progressos stadia xxx. campus excipit, cui nomen Alcime-

don,

don, supra quem mons Ostracina, in quo antrum, vbi Alcimendon habitauit: Fuit hic de heroibus vnus, cuius filiam nomine Philonem vitiatam ab Hercule Phigalij memorant: A patre, verò statim à puerperio in proximum montem feris expositam cum puero: Ibi vagientem infantem cum pica imitaretur, ad auis vocem, quod puerilem esse credidisset, Herculem fortè illac iter habentem conuersum, puellam, & à se genitum puerum, quem Aechmagoram appellatum tradunt agnouisse, ambòsque vinculis liberasse. De rei euentu fontem proximum Cissan, id est picam nuncupatum. Ab hoc fonte stadia XL. abest Petrosaca vicus, in ipsis Megalopolitarum, & Mantinensium finibus: sed præter duas, quas ante indicauimus vias, toridem alia Orchomenum deducit: in earum vna stadium est, quod Ladæ appellant: quòd in eo se Ladas ad cursum exercere sit solitus. Proximè est Dianæ ædes, & ad viam dexteram terræ editus agger: Penelopes tumulum esse dicunt: Neque enim de Penelope Arcadum sermo cum Thesprodite poësi congruit: In ea enim proditum est memoria, post Vlyssis à Troia reditum, Penelopen ei Ptoliporthum peperisse: At mantinenses longe alium distulerunt sermo-

nem, ab Vlyſſe eo crimine damoatam, quòd vltro procos inuitaſſet, domòque exactam, Spartam prius, deinde Mantinean ſe recepiffe, ibique vitæ ei finē contigiffe. Proxima, atque adeo huic tumulo contigua planicies eſt, non ſanè magna: In ea mons, vbi ruinae cernuntur priſcæ Mantineæ: Locus hac etiamnum ætate Ptolis dicitur. Hinc digreſſus modico viæ ſpatio conſectò, ad fontem Alalcomeniæ peruenias. Ab vrbe ſtadia xxx. Aquilonem verſus abſunt rudera vici, cui Mœræ nomen. Si Mœra hoc in loco, & non in Tegeatum finibus fuit ſepulta, veri enim quæ de eius ſepulchro dicunt Tegeatæ, quàm quæ Mantinenſes ſimiliora videntur: Fuiſſe ſcilicet Atlantis filiam Mœram apud ſe humatam: Forte verò ex huius ſtirpe, alia & ipſa nomine Mœrã in Mantinenſium fines venit, quæ ibi ſepulta, vico nomen reliquit: In altera viarum, quæ Orchomenum continent, Anchifæ mons eſt, & ad imum montem Anchifæ ſepulchrum: Cum enim in Siciliam transmitteret Aeneas, in Læonicam terram diuertit, atque ibi Aphrodiſiade, & Oeetide vrbibus conditis, Anchifem patrem, qui, cum in ea loca quacua-

que

que de cauſa veniſſet, diem ſuum obierat, ad ſepulturã dedit. Anchifæ itaque monti ab Anchifæ nomen. Huic rei fidem facit, quod Aeolenſes, qui ætate noſtra Ilium incolunt, uſquã Anchifæ tumultum eſtendunt. Adiacent Anchifæ ſepulchro, templi, quod Veneri dicatum fuerat, rudera. Sunt etiam ad Anchifæ agrorum inter Mantinenſes & Orchomenios termini. Intra Orchomeniorum fines ad viam la-uam iis, qui ab Anchifæ digreſſi fuerint, in decliu montis parte ædes eſt Dianæ, Hymniæ cognomento: In ea Mantinenſes etiam, rei diuinæ operam dant: Sacerdotem ſceminam, & virum patrio inſtituto deligunt, & reliqua propinquitate, & matrimonio coniunctos: His non balnea, non cætera victus ratio cum vulgò communis, neque in priuati vllius hominis ædes pedem vnquam inferunt. Eadem ſanè ab iis etiã, quibus Ephēſe Dianæ ſacra cõmittuntur (Eſtiatoras, & Eſſenas, id eſt epulones, vel ſodales, vocãt) obſeruari nouimus, ſed per annuas tantũ vices. Ac Hymniæ quidem Dianæ anniuerſariũ faciunt ſacrũ. Orcho meniorũ vetus oppidũ in ſummo olim fuit montis vertice, quo in loco reliqua ſunt fori, & mœnium veſtigia, Nam quæ hac ætate habitatur vrbs, ſub

ſub

sub ipso est veterum murorum ambitu, Spectatu in ea digna, Fons perennis aque, Neptuni, & Veneris delubra cum signis marmoreis. In suburbanis Dianæ in magna cedro inclusum, est præsci operis lignea effigies: Deam ab arbore Cedreatim appellant. Infra oppidum per intervalla sunt è congestis lapidibus tumuli, quos in honorem peremptorum in prælio hominum erectos apparet: Verùm cum quibus vel Peloponnesiorum, vel Arcadum ipsorum bellatum sit, neque vllæ indicant inscriptiones, neque ipsi Orchomenij memoriæ proditum habent. Ex aduerso vr̄bis mons est, cui Trachys, id est Asper, nomen. Inter eum montem, & vr̄bis mœnia, pluvia aqua profundo excepta alueo, in alteram Orchomeniorum planiciem defluit, longe, latèque illam quidem patentem, sed cuius maximam partem palus occupet. Ab Orchomeno stadia prope tria profectis, via se ostendit, qua Caphyan recta iter est, siue per alueum, siue per stagnantis aquæ paludem. Vbi aquam traieceris, quæ per alueum præterfluit: via altera est sub Trachy monte, iuxta quam Aristocratis sepulchrū: Eius nempe, qui Hymniæ Dianæ sacerdoti per vim vitiū obtulit. Modico ab Aristocratis sepulchro interuallo absunt fons

fontes, Teneæ appellati: Distat ab his stadia fermè septem Amilius: Huic vico idè nomen, quod olim præcæ vr̄bis esse tradunt. Hic se rursus in binium findit via: Pars eius altera Stymphalon, Pheneon altera ducit. Per hanc progressos mons excipit: In monte iuncta sunt Orchomeniorum, Pheneatum, & Caphyatam confinia: supra eos præruptum saxum est, petram Caphyaticam accolæ nominant. Secundum fines ipsos, iis quas paulò antè nominauimus, vr̄bibus, vallis subiacet: Per eam via trāsīt, qua Pheneon iter est: In media valle aqua oritur è fonte: In extrema est vicus, cui nomen Caryæ. Pheneatarum campi Caryis subiecti, ex iis campis aqua immodicè stagnante veterem Pheneon deletam memorant. Manent atate etiam nostra, in montibus eius eluutionis signa, quæ quantum aqua ascenderit indicant. A Caryis stadia quinque distant montes Orexis, & Sciathus. Ad ima vtriusque montis ingentes foueæ sunt, quæ aquam è campis defluentem excipiunt: Eas foueas manu factas Pheneatæ putant. Herculé hoc operis effecisse, dum Phenei apud Laonomen Amphitryonis matrem degeret. Amphitryonè enim Alceæ ex Guncæ filia Laonome, fœmina Pheneatide, non aurem ex

Laodice Pelopis genitum ferunt: Quòd si non vanus est hominum sermo, ad Pheneatas Herculem migrasse, adduci quis facile possit ut credat, Tirynthe ab Eurystheo pulsum, non Thebas eum tunc primum, sed Pheneum se recepisse. Ac fossam ille quidem per medios Pheneatici agri campos duxit. ut per eam Olbius amnis, quem Arcadum, alij Araonium appellant, laberetur. Operis longitudo stadia L. excurrit: altè subsidit, quæ ripæ integræ sunt, pedes haud minus xxx. Verùm hoc Herculeo alueo iam destituto fluvius meatum pristinum suum illum veterem reperiit. Ab iis quidem foueis, sub iis mōtibz de quibus ante egimus, dehiscens, sita est, vrbs ipsa Pheneos, cuius conditorem Pheneatæ perhibent Pheneum virum indigenã. Arx est vndique prærupta, & partim natura loci, partim etiam operibus munita. In ea Mineræ templum fuit, cui Tritoniæ cognomentum: sed eius iam sola rudera reliqua sunt. Neptuni etiam cognomine equestris, ex ære simulachrum, Vlysses dedicasse aiunt: Cum enim equas perdidisset, & eas quærens totam Græciam peragrasset, postremo quo loco eas reperit, ibi Dianæ templum, quam Eurippen cognominavit, addito equestris Neptuni signo, erexisse:

Ac

Ac sanè inuentas equas, ita in ea Pheneatici agri parte, ut in continentis contra Ithacæam terra boues, pascendas locasse. Mihi quidem Pheneatæ in simulachri basi inscriptas literas monstrarunt, quibus, quæ cum pastoribus Vlysses pepigisset consignata fuerint. Non tamen, ut cæteris quæ dicunt fidem habeam, illud assentiar adduci possum, ex ære signū ab Vlysse dicatum, cum nondum illis temporibus traditum fuisset signa ex ære facere, tanquã vestem in textina: Sed quale fuerit tunc æris opificium, ostendi iam antè in eo, qui est de rebus Laconicis, commentario. Primi æs conflare, & cudere docuerunt Rhæcus Philæi, & Telectis filius Theodorus, ambo Samij. Theodorus certe smaragdum illū cælavit, quem frequentissimè gestabat, quòque maximè delectabatur Polycrates Samiorum tyrannus. Quà ab arce Pheneatum descenditur stadium est, & in edito vertice sepulchrum Iphiclis, qui frater fuit Herculis, Iolai pater: Herculis laborum consortem magna ex parte fuisse Iolaū Græci testantur. Eius verò pater Iphicles cum in prima Herculis contra Augean Eleorum regem pugna, ab Actoris filiis, qui Molionidæ sunt à Molione matre appellati, vulnus accepisset, à propinquis Pheneō delatus: Ibi cum

eum Pheneates Buphagus, & eius, vxor Promne valde accuratè tractarunt, & ex vulnere mortuum sepelierunt, & Iphicli hac etiam ætate tanquam heroi parentare solenne habent. Deorum verò omniū maximè Mercurium Pheneatæ venerantur, eique ludos faciunt Hermæa. Templum extat Mercurij cū signo marmoreo, quod fecit Atheniensis. Euchir Ebulidæ filius. A tergo templi, est Myrtili sepulchrum, quem Græci Mercurij filium fuisse tradidere. Oenomai aurigam: Quoties, verò quis de præcis filia in certamen descendisset, currus ea arte regere solitum, vt Oenomaus victores assécutus, hasta eos emissa transfigeret. Hippodamix ipse etiam amore captus, cum non auderet in certamine fortunam experiri suam, pergebant aurigæ munera obire: Proditum postremo ab eo Oenomaum narrant, cum Pelopem iureiurando adesset, vt prima sibi Hippodamix nocte cõcederet: Verum cum victorè promissi moneret, ab eo è nauis in mare abiectum aiunt. Eius cadauer æstu eiectum sepultura mandasse Phæneatæ dicuntur: sua certe Myrtilo parentalia: stato quotannis die faciunt: Satis perspicuum est nõ fuisse longinquo mari vectum Pelopem, sed ab Alpei ostio profectum, ad Eleorū nauale appli-

applicuisse. Quare ne Myrtoum quidem mare à Myrtilo Mercurij filio nomen accepisse credendum, cum ab Eubœa ferè incipiens, ad insulam desertam, quæ Helene dicitur, cum Aegæo iungatur. Probabilior mihi Eubœensium sententia videtur, qui à Myrtone puella nomen ei pelago inditum putant. Est apud Pheneatas Cereris cognomento Eleusiniæ fanum, cui initia eodem ritu, quo apud Eleusinem peraguntur, cum ipsi tamen ea sacra apud se primum instituta autument: Venisse enim in hac loca ex Apollinis Delphici oraculo Naum, à quo sacrosum ritus accepert: Et Naum quidem Eumolpi pronepotem fuisse. Prope fanum Eleusiniæ, lapides eminent prægrandes duo alter aptè alteri impositus, Petroma vocant: Eos lapides, vbi anniuersarij sacri quæ Maiora nominant initia, dies appropinquant, disiungunt, atque inde literas educunt, quibus pompæ ritus, & quæ fieri oportet omnia consignata sunt. Eum commentarium cum sacrificulis audientibus recitandum curarint, ea ipsa quæ consequitur nocte in pristinam sedem reponunt. Ad eam lapidum compagem compertum habeo, Pheneatarū multitudinem de maximis quibusque rebus iusiurandum concipere solitam. Saxo su-

periori operimentum imminet rotundo ambitu, in eo effigies Cereris cognomen. to Cidaræ servatur: Eam effigiem sacerdos tanquam personam indutus stans, quæ Initia maiora appellantur, diebus populares patrio quodam ritu virgis cædit. Venisse in hæc loca Pheneatæ Cererem distant ante Naum, dum errabunda Proserpinam quaeritaret, & iis, qui se comiter, ac liberaliter accepissent, legumina diuisisse omnia, præter fabam: Quæ enim maxime de causa impurum legumen faba sit, arcanis commentariis mandatum est. Iam verò qui (vti Pheneatæ narrant) Cererem hospitio acceperunt, quique ei templum ad imam Cyllenen erexerunt, & Initia deæ instituire, quæ nunc etiam in officio permanent, Trisaulæ iis, & Damithales nomina. Abest quod diximus sanum ab vrbe stadia prope decem. Quæ Pellenen, & Aegiran à Pheneo iter est stadia circiter x. progressi, ad Apollinis Pythij templum accedant: Sed enim ex eo sola rudera, & magna è candido lapide aram vetustas reliqua fecit. Ad eam aram Pheneatæ hoc etiam nunc tempore sacris operam dant: Herculem Elide captæ eam memorant dedicasse. Extant heroum illorū sepulchra, qui cum eius expeditionis Herculi socij fuissent

fuissent, pugnando cecidere. Ac Telamon quidem proximè flumen Aroanium modico ab Apollinis intervallo conditus est: Calchodon non longe à fonte Oenoe. Neminem verò errare velim existimantem, vel Calchodontem hunc Elephenoris, qui inter duces classe ad Ilium profectus est, vel quem ante nominauimus Telamonem Aiæcis, & Teuceri patres fuisse: Quæ enim Herculem Calchodon in hoc bellum sequi potuit, cum interfectum ab Amphitryone haud dubiis Thebanorum monumentis testatum sit? Vel quo nam pacto Salaminem in Cypro condidit Teucer, si nemo eum à Troia redeuntem domo prohibuit? Hæc quisnā verò arcere eum præter Telamonē potuisset? Quocirca alios omnino hos, qui Hercule iuuerint ab Euboico Calchodonte, & Aegineta Telamone, fuisse statuendum est. Enimvero vti nostra ætate, sic propemodum superioribus omnibus seculis, illustriorum plerumque virorum nomina cum iis, qui nō tam clari fuerint, communicata sunt. Pheneates autem ab Achæis, non vni dirimunt fines: Nam ad Cyllenen inter utrosque terminus est fluuius, qui Porinas dicitur, ad Aegiraticum agrum Dianium. Intra Pheneatarum fines, secundum Pythij

Apollinis templum paululum progressus, in viam ingrediare, quæ ad Crathin montem ducit. In eo monte Crathidis amnis fontes sunt: Labitur is ad mare præter Aegas, desertum ætate mea vicum, Achæorum olim urbem: Ab eo nomen accepit Crathis Italiæ in Brutiis fluvius. Est in Crathide monte Pyroniæ Dianæ fanum: Ex eo antiquitus Achæi ad Lernæ ignem deportabant, A Pheneo Orientem versus iugum est Gerontei montis, terminus hic inter Pheneatas, & Stymphalios. Ad lævam montis per Pheneaticum agrum contendentibus, fines ij sunt, quæ Tricræna nominant, à tribus, qui illic sunt, fontibus, quasi Trifontium dixeris. In illis aquis, recens in lucem editum Mercurium accolæ montis nymphæ abluisse dicuntur, ob eamque rem eos fontes tanquam Mercurio sacros multa cum religione colunt. Non longe à Trifontio mons est, cui Sepia nomen, ubi Aegyptum Elati filium serpentis morfu perisse dicunt, eoque in loco humatum, quod longius cadauer efferre (ob odoris opinor gravitatem) non potuerint. Eius generis in eodem monte ali nostra etiam ætate serpentes Arcades tradunt, sed valde iam paucos, quod, cum densis niuibus mons magna

anni parte vndique obducatur, vel sub diuo deprehensi necentur, vel si forte in sua lustra confugerint, gelu tamen conficiantur. Atque eo quidem Aepyti sepulchrum valde studiose sum contempletus, quod eius mentionem facit Homerus. Est verò terræ agger lapidea crepidine in orbem circumseptus: Fuit sanè Homero admirationi, quod scilicet nullum fuerat ille nobilius monimentum conspicatus. Nam & idem chorum in Achillis clypeo à Vulcano fabricatum, idcirco cum Ariadnæ choro, quem fecerat Dædalus, comparat, quia nullum solertioris artificij opus viderat. Equidem cum multa norim ubi sint admiratione digna sepulchra, duorum tamen duntaxat hoc loco mentionem faciam. Alterum Alicarnassi est: In Hebræis alterum. Erectum illud fuit Mausolo, qui Alicarnassi regnavit, ea operis magnitudine, atque omni ornamentorum magnificentia, ut Romani rei miraculo adducti, magnificentissima quæque monimenta Mausolea appellarint. At apud Hebræos in Solymorum urbem, quam Romanorum Imp. funditus excidit, Helenæ indigenæ mulieris sepulchrum miri operis est: In eo enim hostium fabricatum est è marmore, vti cetera sepulchri

partes: Id anni stato die, atque hora, occulto machinæ cuiusdam motu aperitur, neque ita multo post occluditur, quòd si alio tempore aperire conatus fueris, effringas facilius, quàm vlla vi recludas. Ab Aegypti sepulchro ad Arcadicorum omniù montium excelsissimum Cyllenen venias. In eius summo vertice Mercurij templum eminet. Dubium verò nihil est, & monti, & Deo à Cylleno Elati, filio cognominata indita. Ac prisca quidem homines quantum ex antiquitatis monumentis didicimus, non aliis materiæ generibus ad simulachra deorum vsi sunt, quàm hebeno, cyparisso, cedro, quercu, edera cilia, Ioto: Verùm Mercurio Cyllenio è citro signum ædificatum est, pedum, vti coniectio, haud minus VIIII. altitudine. Habet præterea (quod admirare) Cyllene mons merulas vnde cūq; albas. Nam quæ aues hoc nomine à comicis appellantur, aliud quoddam genus sunt, haud quaquam canora. Aquilas quidē, quas Cycnias vocamus, candore oloribus persimiles: ipse in Sipylo ad stagnū, quod Tantali dicitur, conspexi. Apros certe, & ex Tracia vrsas albas: vulgo priuati homines lepores albos inter altilia Libyes habent: ceruas verò albas Romæ vidi, neque percontari in mentem tamen venit, è medi

mediterraneis ne orbis terræ partibus, an verò ex insulis fuerint deportatæ. Huc sum digressus, ne commentitium quis putaret, quod de Cylleniis merulis commemorauit. Coniungitur cum Cyllene mons alius, cui nomen Chelydorta: In eo nempe Mercurius dicitur repertam testudinem ad Lyrae formam redegisse. Hic fines inter Phœneatas, & Pellenenses. Montis multo maximam partem Achæi possident. A Phœneo ad eam, quæ ad Occalum est, partem discedentes, viæ excipiunt duæ, Clitorem laua, Nonacrin dextera, & ad Stygis aquam perducit. Fuit olim Nonacris Arcadum oppidulum, cui nomen Lycaonis filia dederat. Solæ atate nostra ruinæ extant, & eæ quidem magna etiam ex parte obrutæ. Ab iis ruini non longe credido montis tam alte se attollit, vt locum nusquam viderim celliorem. Ex ea aqua stillatim defluit, quam Stygis Græci nuncupant. Ac Stygem quidē Hesiodus in eo libro, qui de Gentilitate deorum inscriptus est (neque enim defunt, qui carmen illud Hesiodo ascribant) Oceani filiam, & Pallantis uxorem fuisse memoria prodidit. Ab his nihil ferè discrepantia suis etiã versibus Linum cecinisse tradunt. Mihi quidem vtriusquæ poëtæ carmina accuratè

legenti, non esse hæc illis attribuenda videri solet. Epimenides Crætenſis Stygem filiam Oceano genitam dixit, non tamen Pallæti, sed Piranti nuptam, quicumque ille Piras fuerit, cui etiam hydram pepererit. Omnium maximè Stygis nomen in pœmata sua induxit Homerus. Nam & qua in parte iuſſurandum concipientem Iunonem fecit, sic inquit:

*Hoc ſciat omniparens tellus, cælumq; profunda:
Undæque de Stygÿs emanans fontibus.*

Ad naturam nempe respexit ſtillantis aquæ, vt qui locum ipſe eum eſſet conſpicatus. Iam verò in enumeratione eorum, qui Guneum ſecuti ſunt, vbi Titareſium amnem nominâr, fluere à Styge illum autumant. Poſtremo eſſe apud inferos Stygem dicit, quo loco exprobrantem Ioui Mineruam facit, quòd non meminerit ſua maximè opera ſeruatum Herculem, quominus iis quos imperaſſet Euryſtheus, laboribus conficeretur.

*Quòd ſi ego præſaga id potuiſſem mente videre,
Tunc cùm ipſum indomiti demiſit in atria Ditis,
Colla canis traheret, furui quo regis ab aula,
Nulla arte elapſus Stygÿs remiſſet ab undâ.*

Aqua ſanè illa ex prærupta rupe ad Nonacrin gurgatim in præcelſum ſaxum cadit, inde in Crathin fluuium delabitur. Mortifera

fera illa quidem eſt cum homini, tum cuiuis alij animantium generi: Nam & capellæ ſapius aquæ eius potu extinctæ ſunt, quod tamen ex interuallo temporis cognitum eſt. Accedit & aliud ad eius aquæ miracula. Vaſa, & pocula omnia, ſiue vitrea, ſiue cryſtallina, ſiue murrhina, ſeu è lapide, aut teſta ſint fictili, aquæ illius vi franguntur: Quinetiam ferrum, æs, plumbum, ſtannum, argentum, & electrum ea aqua infuſa ſoluuntur. Ipſum quoque aurum, quòd neque ſitu, neque rubigine deteri, & Leſbia pœtria teſtatur, & res ipſa indicio eſt, aquæ tamen huius virus non ſuſtinet. At enim vilioribus plerumque rebus vim eam Deus indidit, vt ea ſuperarent, quæ maximæ eſſent inter homines æſtimationis: Nam & aceto vniones reſoluuntur, & adamantem lapidum omnium aduerſus quemlibet iſtum peruiaciſſimum, hirci ſanguis tabefacit. Conſimili modo Stygis aqua vngulam equi ſuperare non poteſt: Hac enim ſola ita continetur, vt vaſculum non ſindat. Fuerit ne hoc veneni genere eneçtus Alexander Philippi filius pro certo non habeo, memoriæ certe proditum ſcio. Supra Nonacrin montes ſunt Aroania appellati, in quibus ſpelunca, intra quâ ſurore actas Præti filias memorât ſe abdi-

diffe: Inde verò extractas à Melampòde ar-
 canis quibusdam facris, & expiationibus
 in eum vicum venisse, quos Lufos nuncu-
 pant. Aroaniorum partem utique magnam
 Pheneatæ incolunt: Nam Lusi intra fines
 Clitoriorum sunt: Urbem hanc olim fuisse
 tradunt: Agefilaus certe Lucensis victor
 renuntiatus est, accepta de iniuge equo
 palma, cum primam à decima Pythiadè lu-
 dos Amphictyones faciundos curassent.
 Nostra tamen ætate Mepfæ quidem Lufor-
 um rivinæ extant: Filias certe Præri Me-
 lampus Lufos compulit, Iustratúsque in
 Dianæ, insaniam liberauit. Ab eo sanè tem-
 pore ad hodiernum vsque diem Hemere-
 fiam, quasi placabilem dixeris, Dianam
 templi eius præsidem Clitorij nuncupant.
 Est verò etiam Arcadici nominis gens ea,
 qui Gynæthæncæ vocantur: Hi in Olympi-
 a Iouis signum posuere, fulmen utraque
 manu præferens: Absunt hi à Dianæ sta-
 dia fermè x l. In eorum foro & aræ mul-
 tæ deorum, & Adriani Cæsaris est effigies.
 Quod verò memoratu apud ipsos non in-
 dignum est, Liberi patris templum habet,
 in quo festos dies anni summa hyme agi-
 tant, adipe peruncti, sublatum, humeris è
 grege taurum, quem ipse Deus vt dilige-
 rent in mentem venire voluisset: ad tem-
 plum

plum deportant: Hoc solenne ipsis est sa-
 crum. Abest ab oppido stadia haud am-
 plius duo, fons prægelidæ aquæ, fontem
 obumbrat platanus: Si quis ex rabidi canis
 morsu, vel vulnus, vel noxam quouis mo-
 do traxerit, aqua hausta statim sanatur: E-
 re itaque ipsa fontem Alysson, quod per
 eum sedetur rabies, nominant. Videtur
 itaque natura Arcadibus, cum Stygis
 aquam ad perniciem hominum dedisset,
 hunc etiam, qui in Cynæthæncibus est fon-
 tem Aongè diuersa vi, æquata boni, mali-
 que sorte, salutis causa tribuere voluisse.
 Reliqua est earum, quæ à Pheneo ad Solis
 occasum ad lauam viæ sunt, vna, quæ Cli-
 torem ducit: Peruenit autem ad illud Her-
 culis opus, quo effecit, vt perenni Aroa-
 nius amnis aqua flueret, secundum quem
 amnem ad Lycuriam vicum iter est, vbi
 inter Clitorios, & Pheneatas agrorum
 sunt fines, Progressus hinc stadia prope l.
 ad Ladonis fontem accedas. Equidem audi-
 ui aquam eam, quæ in stagnum se in Phe-
 neatico agro diffundit, illinc proximorū
 montium cauernas subeuntem, mox hoc
 loco eruptione facta fontes Ladonis effice-
 re. Id ego ita ne se habeat, an verò aliter,
 non hebeo tanquam de explorata re dice-
 re. Ladon quidem ipse aquæ pulchritudine
 omnib

omnibus Græciæ fluminibus antecellit.
 Celebratur verò maximè Daphnes causa,
 & ob ea quæ de illa poëtæ decantarunt.
 Ego sanè de Daphne quæ commemorant
 Syri Orontis accolæ, prætereo: Nam lon-
 gè diuersa ab Arcadibus, & Eleis tradita
 sunt. Oenomao narrat Pisæ regi filium
 fuisse Leucippum nomine, qui puellæ amo-
 re captus, cum eam si vxorem sibi palam
 peteret, operam se lusurum pro certo ha-
 beret, quòd illa omnino à marium consue-
 tudine abhorrebat, ad eam fallendam hu-
 iusmodi excogitasse astum dicitur. Alebat
 adolescens Alpheo comam: Eam ille cum,
 quo virgines more solent, religasset, cum
 muliebri veste ad Daphnen venit, filiam
 se Oenomai simulans, quæ socia venatio-
 nis esse cuperet: Cum itaque virgo esse ex
 corporis habitu facile crederetur, antei-
 ret verò cæteras comites generis dignita-
 te, ac venandi peritia, & in primis obse-
 quentem se illis maximè præberet, miro
 sibi Daphnen amore deuinxit. At qui de
 Apollinis amore fabulam vulgarunt, hoc
 amplius addunt. Apollinem grauitè se-
 rentem Leucippi in amore felicitatem, ef-
 fecisse, vt Daphne cum suo comitatu virgi-
 num natandi causa in Ladonem descen-
 dens, ipsum etiam Leucippum recusantem,

rem, & inuitum illuc pertraheret: Ac mox
 veste detracta, cum virginis ementitum ha-
 bitum deprehendissent, impetu facto ipsæ
 Daphnes comites illum iaculis, & pugni-
 culis transfixum interemerint. Hæc in vul-
 gus de Daphne prodita. Abest verò à Lado-
 nis fontibus haud minus l x. stadia Cli-
 toriorum vrbs: Huc via ducit ab ipsis fon-
 tibus Ladonis secundum Aroanium amnè
 angusto calle: Prope ipsum Clitoriorum
 oppidum traicitur Clitor amnis: Inluit
 is in Aroanium stadia haud plus septem
 procul ab oppido. Pisces educat Aroa-
 nius, qui Pœcilia, credo à coloris varieta-
 te, appellantur: Hos haud ab similem tur-
 dorum vocisonum fundere aiunt: Vidi
 ego sanè pisces iam captos, vocem verò eo-
 rum nullam audiui, cum tamen ad Solis
 vsque occasum circa Aroanium commora-
 tus essem, quòd eo maximè tempore voca-
 les eos esse pisces distitant. Vrbi nomen
 ab Azanis filio est impostum: Sita est pla-
 no loco, non magnis circumuallata mon-
 tibus: Templâ in ea sunt maximè illustria
 Cereris, Aesculapij, Lucinæ, * ne-
 que numerum versibus prodidit: At Ly-
 cius, qui multo fuit ætate superior pa-
 tria Delius, hymnis & in alios deos, & in
 Lucinam ipsam conscriptis, Eulinon, quasi
 dicas

dicas Lanificam, appellat, eandem esse in-
nuens, quæ & Pepromene, hoc est Fati fors
dicitur, nam & Saturno antiquiorem me-
morat. Est etiam apud Clitorios Casto-
rum templum Magnorum Deum nomi-
ne, ab vrbe seiunctum stadia quatuor: Si-
gna dis ænea extant. Iam verò in montis
vertice procul ab vrbe stadia ferme xxx.
ædes est cum signo Mineræ Coriæ. Sed
me proposita expositio reuocat ad Stym-
phalum, & ad Stymphaliorum montem
Geronteum. Stymphalij quidem ipsi non
Arcadibus iam se contribuunt, sed ad
Argiuorum se consilium vltro defectione
facta applicuerunt. Cognatos verò Arca-
dum esse Homerij carmina testantur: præ-
terquam, quod Stymphalus oppidum mu-
niit, Arcadis Callistûs filij pronepos. Non
tamen quo nunc loco extat, sed in par-
te diuersa conditum fuisse memorant:
In prisca verò Stymphalo Temenum ha-
bitasse, à quo fuerit Iano educata, cui
fana tria deæ cognominibus totidem de-
dicatæ. Puellam enim, dum virgo ef-
set: Ioui verò iam nuptam, Adultam: Di-
uortio à Ioue facta, cum Stymphalum
se recepisset, Viduam appellasse: Atque hæc
de vetere Stymphalo, ac Iunone prodita
memoriæ non ignoro: Nam horum nihil

hæc

hæc habet, de qua nunc agimus, vrbs. Sunt
autem alia, quæ de ea memorari possunt:
arque hæc propemodum. In agro Stym-
phaliorum fons est, è quo Adrianus Cæsar
aquam Corinthiis intra mœnia deduxit.
In oppido stagnans hyeme fons, lacum
efficit, vnde Stymphalus amnis exit: Aë-
state quidem lacu siccato, amnis æqua-
to labitur alueo: ac terram per cunicu-
lum subiens, in Argolico se demum agro
profert, ibique nomine mutato, pro
Stymphalo Erasinus vocatur. Fabulis vul-
gatum est Stymphali aliquando aues, quæ
humana carne pascerentur, ab Hercule sa-
gittis confectas: At Pisander Camirensis
non peremptas eas, sed crepitaculo-
rum sonitu è loco pulsas tradidit. Arabiæ
quidem deserta præter ceteras feras, vo-
lucres etiam alunt, Stymphalidas nuncu-
pant, hominibus nihilo mitiores leoni-
bus, & pardis: Siquidem in eos, qui ad ea-
rum aucupia exierint, inuolant, & rostris
corpora verberantes, ac ænea quidem, vel
ferrea corporis tegumenta facile rostris
perfodiunt: At si è libro se quodam, qui eas
captant factis amiculis velarint, haud ali-
ter volucrum rostra caudicibus deprehen-
sa tenentur, quam visco auicularum pin-
næ: Gruibus illæ quidem sunt magnitu-
dine.

ib

dine

dine pares, forma ibibus per similes: Rostra tamen & validiora, neque ut ibes adunca habent. An fuerint verò aliquando in Arcadia aues eodem nomine, quo sunt etate mea in Arabia, non eadem tamen forma id ego perspectum non habeo: At si ita est sum Stymphalidum genus, ut accipitrum aquilarum, & aliarum volucrum, facile adducor indigenas eas esse Arabiae aues, quarum deuolarit aliquando pars in Arcadiam ad Stymphalum, unde nomen acceperint: & sanè cum ante alio fortasse in Arabia nomine appellarentur, Herculis gloria, & Graecorum nomen, multo quam Barbarorum honoratius, obtinuit, ut quae in Arabia desertis degunt, & ipse Stymphalides nominentur. Stymphali Dianae etiam vetusta aedes est Stymphaliae cognomento: Dae signum è ligno, rude, atque impolitum, vndique tamen inauratum: Sub templi lacunaribus Stymphalides aues posita sunt: Lignae ne illae, an gypsee sint, à solo conspicientibus non est facile inter noscere. Mihi quidem, quantum coniectura consequi potui, è ligno potius, quam è gypso factae videntur. Sunt ibidem, in postica tamen parte, virginum signa cum auium cruribus è candido lapide. Miraculum vero in hoc templo aetate nostra huiusmodi

di euenisse narrant. Cum Stymphaliae Dianae solenne sacrum indiligentius omni ex parte factum esset, ac in primis patrii ritus praetermissi, lucus repente supra eam cauernam corruit, quam subter Stymphalus amnis meat: Obsepto igitur hostio aqua refluens late omnem campum haud minus stadium cccc. perpetuo stagno occupauit. Fortè ita accidit, ut venator ceruam fugientem persequens, cum illa se in eius paludis coemum abiicisset, animi impetu concitatus, per aquas natans eam vrgere non prius desierit, quam idem hiatus & feram, & venatorem absumperit: Mox & stagnantem aquam amni via patefacta, consecutam, ac totam paludem vno die siccaram tradunt. Sacrum Dianae apparatus, & magnificentius factum. Post Stymphalum, Helea inter Arcadiae oppida numeratur, Argolici tamen conuentus particeps. Haleum Aphidantis filium conditorum celebrant. Tempia illic extant Dianae Ephesiae, & Mineruae Haleae: Liberi patris delubrum cum simulachro: Huic anniuersarios dies festos agitant, in quibus, quo more apud spartanos ad Orthiae aram ephēbi, foeminae flagris caeduntur. Dictum est, quo loco de Orchomeniis egimus, secundum alueum parui torrentis iter esse:

Inde verò ad læuam stagnantem aquam
 conspici. At in Caphyensium campis emi-
 net agger, ad aquam, quæ ab Orchomenio
 rum finibus hæc euadit, arcendam, ne sci-
 licet alluionibus Caphyatarum arua, ob-
 noxia sint. Intra aggerem aqua alia iusto
 præterlabitur amne, quæ ex intervallo ter-
 ræ hiatu excepta erumpit rursus ab scate-
 bras eas, quæ Nafsi vocantur. Vicus iuxta
 quem se aqua iterum ostendit, Rheunus
 dicitur, inde elapsa, fluuium perënis aquæ
 efficit, qui Tragus, vocatur. Oppido nomē
 impositum à Cepheo, Flæci filio, satis con-
 stat: Vt Caphya tamen appellentur. Arca-
 dicæ linguæ consuetudo obtinuit: Ac se
 Caphyenses quidem ex Attica terra oriun-
 dos: eiectos verò ab Aegeo, cum ad Ce-
 pheum supplices confugissent, ab eo se di-
 cant in domiciliij partem receptos. Oppi-
 dum sanè modicum est: in extremis cam-
 pis ad imos montes, non valde illos qui-
 dem editos: Templi ibi, Nepruni, & Ena-
 calysæ Dianæ: A monte dea Cœcæto no-
 men accepit, in quo anniuersaria ei inibi
 peraguntur. Paulo supra oppidum fons
 est, & prope fontem ingens, & eximia spe-
 cie platanus, quam Menelaida nuncupant
 Menclauum Troiano bello suscepto, ad cœ-
 paradas copias huc venisse, & eam ab ipso

platanum satam dititates. Hoc sanè tem-
 pore, & fontem, & platanum Menelaida
 appellant. Quòd si ex Græcorum moni-
 mentis vetustissimas arbores adhuc super-
 sites, & vegetas percensere velimus, anti-
 quissima omnium vitex est, quæ apud Sa-
 mios ad Iunonis extat: Ei vetustate proxima
 quercus Dodonea: Olea deinde in Athe-
 narum arce & quæ Deli adhuc extat pal-
 ma. Nam tertium viuacitatis locum lauro
 suæ iure fortasse Syrii tribuerint. Præter
 has, platanus hæc est omnium veterrima.
 Abest à Caphyis stadium haud longius
 vnum Condylea vicus, in quo lucus, &
 prisicum sanum Dianæ Condyleatidis: Im-
 mutatum verò hoc deæ cognomen ob hu-
 iusmodi causam ferunt. Cum pueri ali-
 quot (neque enim certus traditur nume-
 rus) circa templum luderent, funiculo,
 quem repererant, Dianæ signum obliga-
 to collo per lusum trahentes, Dianā stran-
 gulari dititabant. Eos Caphyenses cum
 deprehendissent, violati numinis crimine
 damnatos, lapidibus obruerunt: Quod ta-
 men factum non bene eis vertit. Commu-
 nis enim pestis sceminis incessit, vt omnes
 quæ vterum ferrent, foetus, per abortum,
 abicerent: Neque ante malum cohiberi
 potuit, quàm oraculi monitu iussi sunt se-

pulturæ pueris honorem habere, & illis quotannis inferias mittere, quòd in fontes perempti essent. Obseruant itaque & alia omnia Caphyenses ex oraculo, hac etiam ætate, & Dianam (nam & hoc ad Apollinis vocem referunt) Apanchomenen, quod est ac si laqueo comprehensam dicas, appellarunt. A Caphyis stadia ferme septem ad uerfo cliu profectus, mox in vicum descendens, quem ante Nassos dixi vocari: hinc stadia prope 1. progressus, ad amnè Ladonem peruenias, quem vbi transferis ad syluam Soronem accedas, per vicos, qui Argeathæ, Lycuntes, Scotane nominantur: Inde per Soronem via Psophidem ducit. Hæc, vti alia, Arcadū syluæ, feras alit, apros, vrsos, testudines insigni magnitudine, ex quibus Lyræ fieri facile possint, pares iis, quæ ex Indica testudine fiunt. Non longe à Sorone absunt Pai veteris vici, ruinæ, & vltorius paulò vicus alter, cui Siræ nomen: sunt autem Siræ agri fines inter Clitorios, & Psophidios. Psophidis conditorem fuisse tradunt Arrhonis filium Psophidem, perpetua maiorum suorum serie, ab Erymantho, Arista, Parthaone, Periphete, Nyctimo originem ducentem. Non defuerunt tamen qui vrbis primordia attribuerint Psophi-

di pa

di puellæ Xanti filia, cum Xanthū ipsum Erymanthus genuisset Arcadis filius. Verum hæc Arcadam monumentis de suis verbis mandata sunt. Est enim multo verisima diuersa à superioribus sententia. Erotis principis in Sicilia viri filiam fuisse Psophidem: Patrem cum oblatum puellæ vitium comperisset, & grauidam domo sua non dignaretur, eam Phegiæ, quæ vrbs ante Phegei regnum Erymanthus dicebatur, apud Lycortam hospitem suum reliquisset: Ibi educatos Promachum, & Echephrona, è Sicana puella saturo Herculis editos, de matris nomine Phegiam Psophidem nuncupasse. Sed arci etiã Zacynthiorum Psophis nomen, quòd primus in eam insulam classe transtulit Psophidius cuius Zacynthus, Dardani filius, à quo, conditore videlicet suo, vrbis nomen inditum. Abest à Siræis Psophis stadia xxx. Præterfluit amnis Aroanius, & modico ab vrbe interuallo Erymanthus: Fontes hic habet suos in Lampea monte, qui sacer Panos esse dicitur: Venari solitum in Taygeto, & Erymantho Lampea amatorem Erymanthum suis Homerus versibus mandauit: Intersecans fluuius hic Arcadiam relicto ad dexteram Pholoë monte, ad læuam verò agro, quæ Thelpussa dicitur, in

Alpheum illabitur. Peruulgatū est etiam, Herculem Euryſthei iuſſa exequentem, in Erymantho aprum cōfeciſſe, inſignem magnitudine, & robore: Cumanī verò in Opicis, dentes monſtrāt in Apollinis templo ſuſpenſos, quos apri Erymanthij eſſe dicunt: ſed nihil omnino ad fidem faciendam ſatis probabile afferunt. Pſophidiis fuerunt intra urbem templa duo, Veneris Erycinæ cognomento alterum, cuius hæc ætate ſolæ extant ruina: Dediſſe creditur Pſophis Erycis filia: Neque id omnino à veritate abhorret: Nam & in Sicilia in ſubiecto Eryci monti agro, Erycinæ Veneris fanum viſitur, magnæ iam tum ab initio religionis, & eo, quod Paphi eſt, nihilo donariorum opulentiâ inferius. Extant ætate mea Promachi, & Echephronis Pſophidis filiorum heroica ſepulchra, egregio opere exornata. Alcmæon etiam Amphiarai filius Pſophide ſepultus eſt. Eius tūmulus neque magnitudine, neque vllō ornatus genere inſignis. Creuerunt circa eum cupreſſi eo vſque, vt earum proceritate mons etiam is, qui Pſophidi imminet, ſuperetur. Eas non cædunt, quòd Alcmæoni ſacras putant: eadēque Virgines indigenæ appellant. Enimvero Alcmæon occiſa matrē Argis fugiens, Pſophi

dem,

dem, quæ tunc Phegia à Phegeo nominabatur, ſe recepit: Ibi Phegei filiam Alpheſibæan vxōrem duxit, cui inter cætera nuptialia dona, decantatum etiam illud monile dedit. Vbi verò in Arcadibus domicilium habenti in ſaniæ morbus non deceſſit: ad Apollinem Delphos veniens reſponſum accepit, in eam terram ei migrandum, quæ omnium eſſet recentiſſima: quàmque mare edidiſſet, poſteaquam ille ſe Eriphyles matris ſanguine polluiſſet: neque enim eò maternas diras ipſum conſecuturas. Quare naſtus terram, è qua Achelous in mare erumpit, ex ipſa amnis alluione extantem, in ea conſedit, ibique Callirrhœn, quam Acheloi ipſius filiam incolæ putabant, in matrimonio habuit: Ex ea Acarnana, & Amphoterum ſuſcepit: Ab Acarnanæ gentem, quæ proximâ oram tēuit, appellatam exiſtimant, cum ante Curetes vocarentur. Extimulant ſæpe viros, multo verò ſapius ſceminas aciores cupiditatum aculei. Quare & Callirrhœ monilis, quòd Eriphyles fuerat, potiūdi, vehementi flagrauit cupiditate: Alcmæonem itaque etiam inuitum, vt Phegian veniret, perpulit: Ibi ille Phegei filiorum Temeni, & Axionis inſidiis circumuentus, periit: Idem verò Phegei filij monile

1137

Delphico Apollini dedicarunt. Græcos quidem ad Troianum bellum profectos dicunt Psophidij quo tempore ipsi regibus parebant, & vrbs Phegia adhuc dicebatur: Non tamen fuisse se eius expeditionis socios, propter simultates Argiuorum ducum cum regibus suis susceptas, quòd eorum bona pars Alcmæonem propinqua te attingebant, & ad Thebas altero bello eum secuti fuerant. Quòd verò Echinas in insula non sint adhuc continenti terræ annexæ, Aetolorum opera factum est: Sedibus enim suis pulsi, agrum colere desierunt: Eo factum, vt Achelous, minus iam lutulentus per deserta fluens, medium inter continentis terræ litus, & eas insulas fretum, non obliuauerit. Huic rei Mæander argumento esse possit, qui Phrygum, & Carum feracissimos agros præterlabens, medium inter Prienen, & Miletum mare breui in continentis oræ naturam vertit. Est apud Psophidios ad Erimanthum, Erymanthi templum, cum signo ipsius herois. Sunt in eadem æde nobilium animum è candido marmore signa: Vnius Nili simulachrum è nigro lapide. Certa enim ratione traditum est, fluminis eius, quòd scilicet per Aethiopas ad mare delabatur, nigra signa fieri. Quòd

verò

verò Psophide audiui Aglaum Psophidium, sicuti & Cræsum Lydorum regem vitam omni suæ ætatis tempore beatam egisse, id ego vt credam non facile adducor. Nam vt hominum quis leuioribus multo quàm alius quisquam qui iisdem vixerit temporibus incommodis affectus, non difficilimè fortasse reperiatur, vti nauis aduersis tempestatibus minus agitata: sic propemodum neminem vnquam crediderim perpetuò molestiarum, & calamitatum immunem fuisse, quando neque vlla nauis memorari possit, quæ semper secundissimis vsa fuerit tempestatibus. Nam & Homerus id sensisse videtur, quo loco duo, bonorum vnum, alterum malorum, dolia apud Iouem statuit: id enim ille ex Delphico Apolline didicerat, qui ipsum & miserum simul, & beatum dixerat, & ad vtranque vitæ sortem genitum. Thelpusan à Psophide iter habentibus, ad læuam Ladonis vicus est, cui Throphea nomen: Trophæis adiacet saltus, quod Aphrodisium vocatur: Incisæ illic in columna peruetustæ literæ, fines eos esse inter Thelpusios, & Psophidios indicant. In Thelpusiaco agrum amnis præterlabitur Arsen: Eum vbi transferis, ad vicum accedas, cui Alunti nomen, quem vicum

Aesculapieriam sanum appellant, quod in via dei huius templum erectum est. Ab Aesculapij distat stadia ferme XL. vrbs; cui à nymp̄ha Thelpusa nomen impositum tradunt, eam verò Ladonis filiam fuisse: Ladonis ipsius fontes in agro Clitorio sunt, sicuti & ante exposui. Inde præter Leucasiū vicin, & Mesoboa, perq; Nallos, ad Orygem, quem & Aluntem vocant, elapsus, ad Thaliadas, & Cereris cognomento Eleusiniæ euadit. Est hoc templum in Thelapsiorum finibus: Signa in eo sunt, septenū haud minus eorum quodlibet, pedum, Cereris, Proserpine, Liberi patris, è marmore æque omnia. Ab Eleusiniæ Thelpsan urbem à læua præterfuit Ladon: Eminent illa in præcelso tumulo, sed ætate nostra maiore ex parte deserta: Quandoquidem forum, quod olim fuisse dicunt in ipso vrbs umbilico, in extremo nunc recessu est. Aesculapij inter Thelpsan ruinas, & duodecim deorum delubra extant, quorū tamen magnam partem solo æquauit vetustas. Thelpsan præterlapsus ad Cereris, quod in Oncio est, templū Ladon defluit: Thelpsij deā Erinnyn nominant: Quod ipsum cognomen agnoscit Antimachus, illud vsurpans eo carmine, quo alteram in Thebanos expeditionem per

persecutus est. Delubrum Cereris fama est ubi Erinydos esse. Hanc quidem ædem Apollinis fuisse demum fama proditum: Is enim ad Oncium in Thelpsio agro aliquando principatum obtinuit. Dea verò ipsa Erinnys cognomēto appellata est ob huiusmodi causam. Neptunum aiunt Cereri, dum illa errans filiā quæreret, eius amore captum, vitium offerre cognatum: Sed cum in equam se dea vertisset, & ad Oncium gregibus permista pasceret, Neptunum non fefellit: Nam & ipse in equum mutatus, eam compressit: Quod illa primum iracundē tulit: Verū postea placabilior facta, lauiffe dicitur in Ladone: Cognomina itaq; attributa, Erinnis, à verbo, quod furere Arcadibus est: Lusina verò quod se in flumine abluisset. Signa eius templi, os, summas manus, & imos pedes è Pario marmore habet, reliquæ partes lignæ sunt. Erinnys cistā læua, dextera facie tenet: Proceritate pedū nouē esse conicio: Lusina pedes non amplius quā sex eminent. Qui verò Themidis, non Lusina signum hoc esse dicunt, neuiquam audiendi sunt. Cererem quidem ipsam Neptuno filiam peperisse tradunt, cuius nomen ne ad prophanos ederetur, religione sanxerunt: Equum præterea, cui

nomen Arion fuit, & Hippeū id est Equitium Neptunum, ab Arcadibus primum nuncupatū autumant: Testimonia ex Iliade, & Thebaide afferūt: Ex Iliade quidem versus eos:

*Non etiam si à tergo agitans, vel Ariona dium
Adraſti moderetur equum, diuinitus ortum.*

Ex Tebaide verò, vni de Adraſti fuga agit,
Cum pullo ornatu, Glaucus quē vexit Ario.

His certe verbis innui putant Neptuni fatu ortum Arionem, & si Antimachus è terra genitū Arionē his verbis cecinit.

*Adraſtus Talao genitus Cretheide, Graium
Primus duxit equos inſigni laude ſuperbos:
Et Cærum pernitem & Ariona Telpuſſeum.
Quem iuxta Oncai Phæbi nemus edidit ipſa
Terra parens cunctorum oculis mirabile mon
ſtrum.*

Quòd ſi equos illos terra edidit, & diuino ſemine ortos, & cœrulea iuba fuiſſe cõſentaneum videri poſſit. Narrātur & alia quædam ad hūc prope modum Herculem cum Eleis bellantem equum ab Onco poſciſſe, eòque inuectum Eliden expugnafſe: Ab Hercule deinde Adraſto concefſum. Hoc de Arione verbis mandauit Antimachus:

*Tertium ab Adraſto eſt domitus ductore Pe-
laſgum.*

At

At Ladon Erinnyſ templo relicto: à læua Aefculapij Oncæte præterlabitur ad dexteram Aefculapij pueri ædem, vbi Trygonis nutricis eſt ſepulchrū: Aefculapij ipſius hanc nutricem fuiſſe memorant: Cū Aefculapium enim expoſitū in Thelpuſio agro offendiſſet Autolaus Arcadis nothus filius inſantem dicitur ſuſtulſiſſe. Hinc facile adducor Aefculapio puero adē dicatā, quod ipſum in explicadīs etiam Epidauriorum rebus expoſui. Inſluit in Ladonem Tuthoa amnis prope Heræſium fines, quem locum Arcades planiciem nūcupant. Quà verò ladon ipſe in Alpheum erumpit, cornorum locus ille, Naſos id eſt inſula nomi natur. Non defuerunt qui Eniſpen, Stratiā, & Rhipen, quæ loca Homerus enumerat, inſulas in Ladone, fuiſſe putarent ab hominibus olim habitatas: Quod ego qui credant magnopere errare arbitror: Vix enim Pontonibus pares inſulas Ladon habet, qui vt ſit fluuiorum omnium, qui vel Barbarorum, vel Græcorum terras permeant, multo pulcherrimus, nō tamen eā eſt magnitudine, vt in eo quales vel in Iſtro, vel in Pado inſula exiſtere potuerint. Heræam condidit Neræeus Lycæonis filius ad Alpei amnis dexteram: Oppidi pars vna in cliuo molliter ſurgenti,
altera

altera ad Alpei ipsius ripas sita est: Curricula prope amnē myrtis, & aliis felicibus inter septa arboribus: Ibidem balneę sunt: Templā præterea Liberi patris duo, Politen vnum, Axiten alterum vocant: seorsum ædes, in qua initia Liberi patris celebrantur: Habet & Pan templum suū, quippe qui Arcadibus indigena deus est. Fani quidem eius, quod olim Iunoni dicatum fuit, rudera tantum, & columnę reliquę sunt. Athletas verò omnes, quorūcūque Arcadici nominis fuerunt, gloria vicit Demaratus Neræensis, qui primus ex armatorum cursu palmam tulit. Ab Heræa stadia fermè x v. progressus, Ladonem traicias, atque inde stadiis confectis circiter x. ad Erymanthum peruenias. Heræa fines, & Eleæ terræ medios, Arcades Erymanthum ipsura prodant: At Elei Corœbi sepulchrū agri sui terminum distitant. At enim cum Olympicos ludos olim intermissos Iphitus restituisset, & cursus duotaxat certamina proposuisset, primis ludis Corœbus vicit: Hęc inscriptio tumuli testatur: Primū scilicet vicisse, & sepulchrū ei in ipsi Elei agri finibus erectum. Est & Aliphera ciuitas haud sanè magna, quod multitudinis bona pars tunc discessit, quo tempore, communi Arcadam consilio, Megalopolis

lis Colonia deducta est. Huc ab Heræa si veniendum fuerit, Alpheum vbi transferis, stadiis prope x. confectis, ad montem accedas, vnde stadiū penè triginta itinere per cliuum in oppidum ascendas. Nomen Alipheræ à Lyaonis filio Aliphero inditum. Aedes ibi sacræ Aesculapij, & Mineruæ, quam, quod apud se natā, & educatam prædicant, præcipuis dignantur honoribus. Quo loco & Lecheatæ Ioui aram dedicarunt, cognomine ab eo ducto, quod ibi Mineruam pepererit, ad eum, quæ de Tritonide annē vulgata sunt, referentes. Deæ ipsius ex ære signum est, Hypatodori opus, spectatu dignum, tum magnitudinis, tum opificij causa: Iam verò & nundinas celebrat, cui deo non satis constat, Mineruæ arbitror. In iis nundinis vni autē omnes Myiagro rem diuinam faciunt, proque hostiis heroem precari, & Myiagri nomine implorato, securitatē sibi fore inter immolandum ab omni muscarum proteruitate pro certo habent. Circa viam, quæ ab Heræa Megalopolin ducit, Meleneas sunt quas Lyaonis filius Meleneus condidit: Aetate verò nostra desertus vicus, aquis stagnantibus diluitur. Supra Meleneas stadia abest x l. Buphagiū, vbi fontes habet suos Buphagus

phagus amnis: Is in Alpheum influit. Ad ipsos Buphagi fontes, inter Heræenses, & Megalopolitanos fines sunt: Magalopolis quidem ipsa non solum Arcadicarum, sed Græcatum etiam omnium ciuitatum recentissima est: Is tamen exceptis, in quas post imperij calamitatem ab vrbe Roma coloni immigrarunt: roboris autē sui confirmandi gratia, Megalopolin Arcades deduxerunt. Meminerāt enim Argiuos iam tam ab initio nullo non pene die, summo cum libertatis periculo, à Lacedæmoniis bello vexari solitos: Eisdem aliquot non sanè magnæ æstimationis oppidis, Tyrinthe, Hyliis, Orneis, Mycenis, & Midea excisis, traductaque ex illis Argos multitudine, ciuitatem inquilinorū numero adeo auxisse, vt in posterum & à Lacedæmoniis minus multo sibi metuerent, & aduersus alios suuicimos firmiora haberent præsidia. Hoc igitur cōsilio Arcades è suis quique vrbibus Megalopolin commigrarūt. Coloniae verò author Thebanus Epaminundas iure optimo vocetur. Is enim Arcadas in vnum congregauit, & mille Thebanorum delectam manum, duce Pamene Arcadibus misit, qui auxilio essent, si forte Lacedæmonij, Coloniam quo minus deduceretur, impedire essent aggressi. Ab ipsis

verò Arcadibus viri x. quorum ductu, & auspiciis in Coloniam iretur, delecti sunt: E Tegea Timon, & Proxenus: Ex Mantinea Lycomedes, & Poleas: E Clitoriis Cleolus, & Amphius: A Mœnalo Eucampidas, & Hieronymus: Ex Parrhasiis Pasicrates, & Theoxenus. Ciuitates verò quæ tum nouæ Colonie studio, tum Lacedæmoniorum odio, vt patriam suam quæque deferent, facile sibi ab Arcadibus persuaderi passæ sunt, hæc fuere. E Mœnalo Halia, Pallantium, Eutafum, Amatium, Iasæa, Aptætes, Elifson, Orethastum, Diopœa, Alycæa. Ab Eutresis, Tricoloni, Zethium, Charisia, Prolederma, Cnauſon, Paroria. Ab Aegienſibus Scirtonium, Malæa, Cromi, Blenina, Leudron. Ad hos, Parrhasiorum, Lycosurēſes, Orisibocnenses, Trapezūtij, Prosēsēs, Acacesium, Acōtimacaria, Dasea. Ex Cynurēis, iis nēpē, qui in Arcadia sunt, Gortis, Thisa, quæ ad Lycaum est. Lycotē, & Aliphera. Iam ex iis, qui cum Orchomeniis censebātur: Thisoa, Methydrium, Teuthis quibus & Tripolis, Callia nomine, accessit, nec non Dipœna, & Nonacris: Ex iis omnibus populis, ceteri communi Arcadum decreto, nihil omnino recusantes, paruērunt, summâque alacritate nomina in Coloniam dedere. Lycosurēſes

duntaxat, & Trapezuntij ab Arcadibus descivere, quippe qui antiqua patriæ suæ ut reliquerent mœnia, adduci non poterant: Horum pars magna inuicti, Megalopolin conueniunt. At Trapezuntij, in quos primo iræ impetu Arcades non fruerant, è tota, prorsus Peloponneso abierunt: Eos, cum nauibus in Pontum incolumes applicuissent, qui Trapezuntem iam Metropolim, in Euxini ora condebant, tanquam gentiles suos recepere. Lycosurenses verò, & si neque ipsi in officio permanferant, quòd tamen in Ceresis, & Proserpinæ confugerant, violare Arcades veriti sunt. Aliarum certè omnium quas percensuimus urbium, partim hodie desertæ sunt, partim in vicorum formam redactas Megalopolitani tenent. Gortynam, videlicet, Diprynam, Thissoam: Ad Orchomenum, Methydriam, Theutidem, Callias, Elisantem. Vnum Pallantium deos habuit minores. Sed & Alipherenses in hunc vsque diem urbis suæ vetus nomen retinuerunt. Deducta autem Megalopolis est, eodem anno, paucis post mensibus, quàm Lacedæmonij Leuctricam cladem acceperunt: Athenis summum magistratum gerente Phrasclide, Olympiadis centesimæ secundæ anno altero, qua Thurius Damon è stadio pal-

mam

mam tulit. Ac tunc quidem Arcades Thebanorum societate freti, nihil omnino sibi à Lacedæmonijs metuebant. At postquam Thebani à Phocensibus, qui & Bœœtorum vicinitate nitebantur, & spoliato Delphici Apollinis templo pecunia abundabant, armis Lacesiti, in id bellum, quod Sacrum fuit appellatum, incubuere. Lacedæmonij, & alios Arcadas, ob ea, quæ in Thebanos profecti fuerant, studia, & in primis Megalopolitas, suis derurbare sedibus, adorti sunt: Verùm cum ciues acriter obstitere, & à finitimis alacritate summa adiuuantur, nihil vtrinque memoratu dignum geri contigit. Philippum quidem Amyntæ filium, & Macedonum imperium, Arcadum in Lacedæmonios odium ad summas opes prouexit: Neque enim aut ad Cheroneam, aut in eo prælio, quod in Theffalra commissum est, Græcis Arcades præsto fuerè. Non longo verò post tempore Megalopolitanis Aristodemus tyrannus exortus est: Phigalensis ille quidem patria, Artylæ filius, quem tamen Tritæus, homo non tenuis in sua ciuitate census, sibi adoptauerat. Huic nihil dominatus obfuit, quominus Fringi cognomento diceretur. Aristodemo dominante Lacedæmonio tum exercitus duce Acro-

tato Cleomenis filiorum natu maximo, cuius gentilitatem omnem, & Spartauorum omnium regum iampridem percensuimus, in Megalopolitanorum fines inuasit: Ibi acerrimo prælio commisso, multis vtrinque cæsis, superiores tamen Megalopolitani ex eo certamine discessere: In acie & ipse Acrotatus cecidit: Quare ad eum paterni Imperij successio non peruenit. Post Aristodemum duabus ferme ætatibus ad tyrannidem aggressus est Lydiades obscuro genere, sed apprime generosæ indolis vir, & vt res ipsa postea indicauit, etiam publicæ libertatis amator. Cum enim admodum adolescens imperare cœpisset, vbi ad ætatem prudentia accessit, eo ipso tempore, quo opes iam suas in tuto collocarat, vltro se tyrannide abdicauit: Cùmque postea se ad Achaicum concilium Megalopolitani aggregassent, & suis est ciuibus, & Achæis vniuersis tantopere probatus, vt vnus cum Arato vitæ dignitate comparari posse videretur. Iam tertio Lacedæmonij magnotius populi concursu, Agide Eudamida filio ex altera familia regia imperante, maiore multo copiarum apparatu, atque instructiore, quàm is fuit, exercitus, cui Acrotatus præfuit, Me-

galop

galopolin adorti sunt. Ac in pugnam quidem prodeuntis oppidano primo congressu fuderunt: Deinde admota ad muros præualida machina, turrim ex ea moenium parte tam vehementer concusserunt vt nihil iam dubitarent se illam postero die deiecturos. Sed enim ita accidit, vt Boreas non semel imminentem Græcis perniciem auerteret: Idem enim qui multas è Perfarum classe naues ad Sepiadem promontorium scopulis illis, quo minus Megalopolis expugnaretur, disiecta vehementi pertinacis venti impetu hostium machina, perfecit. Hic vero ipse Agis, qui Boream in oppugnatione Megalopolis aduersarium habuit, is nempè est, cui Aratus Sicyoniorum dux in Achaia Pellenè ademit, qui que postea ad Mantinean dimicans cecidit. Post hæc non sanè longo interiecto tempore, Cleomenes Leonidæ filius Megalopolin fœderis religione neglecta oppressit. Oppidanorum partim armati pro patria mortem oppetierunt, inter quos Lydiades fortiter dimicans memoria hominum dignum vitæ exitum reperit. Partes populi prope duas tam militaris ætatis, quàm pueros, & mulieres Philopœmen fugiens secum in Messeniã traxit. Reliquos Cleomenes vrbe excisa trucidauit. Sed quo nã mo-

do suos fines, & vrbis arcem receperint Megalopolitæ, quæque reduces gesserint, id à nobis in explicandis Philopæmenis rebus gestis exponetur. Eius certe Megalopolitarum cladis culpa Lacedæmoniorum ciuitas prorsus vocauit: Vnus inuicem author fuit Cleomenes, cum reipublicæ formam à regno ad tyrannidem traduxisset. Fines quidem inter Megalopolitas, & Heræenses, vti ante dictum est, ad Buphagi amnis fontes sunt. Nomen amni ab heroe Buphago, Iapeti, & Thornacis filio, inditum tradunt. Thornacis ipsius in Laconica etiam terra nomen celebratur. Sed Buphagum Dianæ sagittis in Pholoë monte, impium in deam facinus molientem, confixum memorant. A fluuij fontibus discedentes vicus excipit Maratha. De hinc pagus ætate nostra, olim oppidum Gortys. Est illic Aesculapij ex Pentelico lapide delubrum, & signa impuberis Dei, & Hygeæ Scopæ opus. Tradunt populares, ab Alexandro Philippi filio lorica, & hastam in Aesculapij dedicatam. Mea certe etiamnum ætate, lorica, & hastæ cuspis ibi cernuntur. Gortynam fluuius præterlabitur, quæ circa suos fontes Lusium appellant, quod in eo Iouem recens natum lotum credunt: Quæ verò longius à fontibus discedit,

Gorty

Gortynius dicitur. Hic vnus omnium aqua fuit multo frigidissima. Istrum enim, Rhenum, Hypanim, & Borysthenem, quorum aqua hyeme congelascunt, glaciales rectius, & brumales, quàm frigidus appellare possumus: Meant siquidem illi per terras quouis serè anni tempore multa niue obductas, & prægelido aëre vndique circumfuso rigentes: Nam & eos annes, quotcumque ij numerari possint, qui temperatas regiones præterfluunt, æstate omni vel bibentium, vel lauantium æstum leuent, hyeme verò multo sint inclementissimi, illos neutiquam frigidam aquam suppeditare hominum vsibus dixerim.

Sed maxime iucundo aquarum frigore sunt Cydnus, qui Tarsensium fines præterlabitur: Melas, qui prope Sidam Pamphyliorum decurrit: Tum verò Halest ad Colophonem frigidam aquam qui elegos fecerunt poëta celebrant: Sed hos omnes æstate præsertim aincit Gortynius. Fontes habet ad Thisoan proximo Methydriensibus loco: Rhæteas vocant Alpei, & Gortynij confluentem. Thisoa regiuncula est, qui finitimus pagus, Teuthis: oppidum olim fuit, ac Troiano quidem bello ducem hinc missum narrant, cui nomen Theuthis, Ornytum tamen alij appellat: In-

379

SS 4

ter hunc, dum Græci Aulide ob aduersas
 tempestates interclusi detinerentur, & A-
 gamemnonem simultates fuere: Quare
 cum cohortem suam Theuthis domum re-
 portaturus esset, Palladem aiunt, a simu-
 lantem Melänen Opis filium, illum retra-
 here conatam: Sed is, quod erat in tumore
 præ ira animus, hasta dicitur deæ fœmur
 percussisse: Vbi verò domum rediit, deam
 se ei ostendisse nudantem faucium fœ-
 mur: Atque ab eo primum tempore Teu-
 thidem letali tabis morbo correptum: In
 ea verò vna parte Arcadiæ nullos planè
 fructus è terra editos. Interiecto dehinc
 tempore è Dodona oraculum redditum, vt
 deam placarent: Faciundú itaque oppida-
 ni signum curarunt, saucio fœmore, quod
 ipse etiam vidi purpurea fascea vulnus
 obligante. Sunt Teuthide cum alia, tum
 Veneris, & Dianæ fana. Atque hæc qui-
 dem illic. Ad eam verò viam, qua Gor-
 tyne Megalopolin iter, sepulchrum eo-
 rum visitur, qui contra Cleomenen pugná-
 res occubuerunt: Appellat monumentum
 illud Megalopolitæ Paræbasium: Violatú
 nempe fœelus à Cleomene eo nomine testi-
 ficantes. Adiacet Paræbasio cãpus stadiúm
 fermè l. x. Berenthes vrbis ruinæ ad viæ
 dexterã se ostédunt, præterfluente. Beren-

theate

theate amne, qui se hinc nõ longius quàm
 stadiis v. in Alpheú demisit. Trans Alpheú
 ager est Trapezuntius in quo Trapezuntis
 vrbis ruinæ. Inde cū ad Alpheum descende-
 ris, ad læuam videas non longe ab ipso flu-
 mine altè subsidentem vallem cui Bathos
 nomen: Illic tertio quoque anno initia
 Magnarum dearum peragunt: Fons ibi-
 dem est, Olympias appellatur, è quo alter-
 nis annis aquæ manant: proximè ignis e-
 rumpit. Vulgarum inter Arcades est, Gi-
 gantes hoc in loco, non autem ad Traciæ
 Pallenen præliatos: Rem itaque diuinam
 fulguribus, procellis, & tonitribus faciūt.
 Gigantum quidem Homerus nullam om-
 nino in Iliade mentionem fecit, in Odyf-
 sea memorat Læstrygonas Gigantibus
 persimiles homines Vlyssis classem ador-
 tos. Phæacum etiam regem dicentem fe-
 cit, Phæacas deorum propinquos esse, sicuti
 cyclopas, & gigantum progeniem: Qui-
 bus in locis haud obscure ostendit, morta-
 les fuisse, non autem deorum satu ortos gi-
 gantes. Quod ipsum apertius illis verbis
 docet.

Imperio indomitos qui rexerat ante gigantes,

At populo immani amisso confectus & ipse est.
 καί enim apud Homerum multi interpre-
 tantur hominum multitudinem esse. Dra-

cones verò pro pedibus gigantes habuisse, tum aliis rationibus facile refellitur, tum ex hoc maximè absurdum ostenditur. Orontem Syriæ fluvium, ad mare non per campos ubique, sed per valde declivia, & prærupta citato cursu descendentem, Romanorum imperator Antiocheam contendens, clausi peruium reddere conatus est. Magno itaque labore, & impensa fossa deducta, in eam flumen auerit: Vetere verò alueo exiccato vrna fictilis reperta est cubitorum x l. & in ea cadauer nihilò breuius humana specie ex omni parte corporis. Hunc Orontem fuisse ex Indorum gente, Clarij Apollinis oraculum Syris consulentibus responsum fuit. Quòd si vda initio terra, & humore grauida, Sole concalescens, primos edidit homines, equeñam mundi pars terra: India humidior: Vel quæ omnino maiores gignere homines debuit, quàm quæ his etiam temporibus vastissimas, & miranda forma belluas alit: Ab eo loco, qui Bathus dicitur, stadia fermè x. distat Basiliis: Eam urbem condidit Cypselus ille, qui Cresphonti Aristomachi filiam nuptum dedit. Aetate nostra Basilidis ruinæ solæ extant, & inter eas Eleusiniæ Cereris templum. Hinc progressus, Alpheum vbi iterum transieris, Thocn

Thocniam peruenies, cui è Thocno Lycaonis filio nomen, ætate nostra profus deserta est. Et urbem quidem eam in collis vertice munisse dicitur Thocnus, collem Amnio amne prætersuente: Is in Elifontem illabitur, in Alpheum Elifon. Ortus Elifon habet suos è Pago eiusdem nominis: Inde Dipœnsium primum, Lycæatem deinde agrum præterlapsus, postremo stadium prope xxx. interuallo, per Megalopolitarum urbem in Alpheum decurrit.

Proximè ad vrbis incenia templum est Nepruni speculatoris, Epoptæ appellant: Simulachri solum caput relictum est. Urbem ipsam cum diuidat amnis Elifon, non secus quàm Cnidon, & Mitylenen Euripi interfecant: In dextera parte, qua fluminis ripæ eminent, ad Septentriones forum expositum est, lapidea circumseptum maceria: Templum illic Iouis Lycæi, quo nulla ducit semita: Quæ nam sunt intus in conspectu sunt omnia: altaria Dei duo, mensæ duæ, totidem mensis pares aquilæ: Panos lapideum signum, cui Sinoës cognomentum, à Sinoë nympha, quæ vnà cum cæteris nymphis, & seorsum ab illis Pana creditur aluisse. Ante sacram aream, Apollinis est ex ære simulachrum spectatu dignum, pedum x l. magnitudine:

Id à Phigalensibus sociis ex collata pecunia, ad Megalopolin exornandam huc cōportatum tradunt: Locus vbi signum dedicatum est, iam tum ab initio à Phigalensibus Bassæ nominatæ: Quam verò ob causam Epicurij cognomen, è Phigalensium finibus demum sit consecutum, cum de rebus eius ciuitatis agemus, ibi exponetur. Ad Apollinis dexteram signum est non vtrique magnum, Deum matris. Templi verò præter columnas iam aliud nihil reliquum. Pro Magnæ matris æde nullum omnino stat amplius signum: Extant scammilli, qui statuas olim sustinere: Eorum vnus inscriptio testatur legis versibus, fuisse effigiem illam Diophanis Dixi filij: qui primus cunctam Peloponnesum cum Achaico concilio coniunxit. Porticus verò Philippea nominatur, non quod eam extruxerit Philippus Amyntæ filius, sed quod Megalopolitæ gratiam regis captantes, sub eius nomine opus illud dedicarunt. Contingit eam porticum Mercurij Acacesij templum, cuius reliqua iam pars nulla, præter lapideam testudinem. Philippeam porticum excipit porticus altera, magnitudine illi neutiquam par: In ea Megalopolitæ cellas prætorias consinenter sex erexere: In earum vna est

Ephesæ Dianæ signum, in altera Pan ex ære cognomento Scolitas: cubitali magnitudine. Transtulerunt huic eum è tumulo, qui intra muros est, eodem nomine nuncupatus, in quo fons, vnde aqua in Elifontem effluit. A tergo cellarum ædes Fortunæ sita est cum signo marmoreo pedum v. nihilo breuiore. Iam verò porticus, quæ Myropolin, hoc est Vnguentariam, nuncupant fori pars est: Aedificarunt verò eam de manubiis Lacedæmoniorum, qui duce Acrotato Cleomenis filio ab Aristodemo Megalopolitarum tyranno fusi sunt. In eodem foro à tergo septi eius, quod est Ioui Lycæo dicatum, pilæ insistit Polybius Lycortæ filius cum inscriptione, quæ elegis indicat, vagatum illum esse per terras, & maria omnia: amicum & socium Romanorum fuisse, quos etiam iratos Græcis placarit. Scripsit Polybius hic & alias res gestas P. R. & bella cum Carthaginensibus suscepta: Quæ fuerit illorū causa, & quam spisse, & vix multis defuncti periculis ciuis cuiusdam sui virtute, quem Scipionem Africanum cognomento appellarunt, excisa Carthagine bellum Romani confecerint: Et sane, quæ Polybij monitu gessit Romanus imp. omnia bene, & feliciter ei euenisse: In quibus verò minus se
cuis

eius viri dicto audientem præbuit, in his
 offendisse memoria proditum est: Ciuita-
 tes planè omnes, quæ se Achæis contribuif-
 sent, Polybium nactæ sunt rerum suarum
 publicarum authorem, legum etiam lato-
 rem. Ad lauam Polybij statux curia est:
 Fori porticum Aristandriam nominant:
 Eam enim ab Aristandro eius suo exædi-
 ficatam tradunt. Proximè eam porticum,
 contra Solis ferè ortum templum est Io-
 uis cognomento Seruatoris, columnis
 circumquaque suffultum & exornatum, Io-
 ui in folio sedenti à dextera parte adssit
 Megalopolis, à laua Dianæ Sospitæ simu-
 lachrum, quod è Pentelico lapide Cephis-
 odotus, & Xenophon Athenienses elabo-
 rarunt. Extramæ porticus latus alterum,
 quod ad Occasum porrigitur, Magnarum
 dearum circumseptam aream continet:
 Sunt verò Magnæ deæ, sicuti in Messenio-
 rum rebus exposui, Ceres, & Proserpina:
 Sed Proserpinam Soteran, id est Sopitam,
 vocant Arcades. Pro areæ aditu signa e-
 recta spectantur, qua Diana, qua Aescula-
 pius, & Salus. Deæ ipsæ magnæ, Ceres è
 marmore tota est, Sospita quæ veste velatur
 è ligno. Singularum magnitudo quinde-
 cim ferè pedum. Præferunt puellæ duæ,
 calaribus amictæ rupicis, calathos, vtræque

capite floribus refertos: Damophontis eas
 aiunt fuisse filias. Sed qui ad cœlites si-
 gna illa referunt, Minervam, & Dianam
 flores in Proserpinæ comitatu legentes,
 esse putant. Ante Cereris pedes Hercules
 collocatus est magnitudine cubitali: Hunc
 Herculem vnum de iis fuisse, qui sunt Idæi
 Dactyli nūcupati, versibus mandauit Ono-
 macritus. Horæ præterea duæ ibidem affa-
 brè effictæ, & Pan fistula, cithara Apollo
 canens. Indicat inscriptio esse eos è pri-
 moribus diis. In mensa nymphæ emi-
 nent: Nais inter eas paruulum Iouem gre-
 mio ferens: Anthracia ex Arcadicis nym-
 phis vna faciem præfert: Agno manu altera
 hydriam, phialam altera Anchirroë, &
 Myrceffa & ipsæ hydrias effluente aqua
 præferunt. Intra circumseptum eum am-
 bitum cella est Iouis amicitiarum præsidis,
 Philium appellant, simulachrum Libero
 patri orbatu persimile fecit Arguius Po-
 lycletus: Nam & ei cothurni pro calcea-
 mentis sunt, & altera poculum, Thyrsus
 altera tenent. Thyrsus aquila insistit, quod
 vnum cum iis, quæ Libero patri ateribuun-
 tur, non satis quadrat. A postico templi
 lucus est, non utique magnus, maceria
 circumseptus, Intra eum nullus hominibus
 ingressus patet: Ante eum lucum posita
 sunt

sunt Cereris, & Proserpinæ non maiora pedum trium signa: In septo interiore, Magnarum dearum, & Veneris ædes est: In vestibulo prisca operis lingneæ effigies, Iuno Apollo, Musæ: E Trapezunte huc deportatas ferunt. In ipsa æde simulachra, Mercurium è ligno, ac Venerem, & ipsa prisca operis, Damophon fecit: Veneris manus, os, & imi pedes è lapide sunt: Cognomen deæ Machinatrix, ac merito quidem inditum, quòd veneris causa homines quoduis artium, & fraudum genus, tam in factis, quàm in dictis excogitarunt. Virorum in cella erectæ statuæ sunt, Callignoti, Mentis, Sofigenis, & Poli, qui primi Megalopolitanis initia Magnarum dearum ad exemplar Eleusiniorum sacrorum tradidisse dicuntur. Intra ambitum hæc posita sunt aliorum deorum signa quadrangula forma: Mercurius cognomento dux, Agetorem nuncupant: Apollo, Minerua, Neptunus, Sol præterea cognomine Seruator, & cum his Hercules. Templum insigni sanè magnitudine erexere, in quò Dearum magnarum initia peragunt: Ad eius templi dexteram sanum est Cereris, & Proserpinæ: Signa marmorea sunt pedum octo magnitudine: Basin vndique incingūt tæniæ. Huc sceminis quouis tēpore

aditus

aditus patet, viris quotannis duntaxat semel. Continenter Solem occidentem versus foro gymnasium adhæret. A tergo verò porticus eius, quam Philippi vocant, tumuli duo, non valde illi quidem editi, consurgunt: In altero Mineruæ Poliadis rudera, Iunonis in altero est Teleæ Adultæ ædes, cuius nihil præter ruinas reliquū est. In hoc eodem colle fons est Bathillus, & ipse aquas ad Eliffontis auctus conferens. Hæc sunt illic, quorum sit ratio aliqua habenda. Iam verò vrbis pars ea, quæ in vltiore amnis ripa, ad meridiem conuersa est, theatrum habet ad memoriã insigne, & eorum omnium, quæ in Græcia sunt, maximum, in quo aquæ perennis fons. Non longe à theatro curiæ fundamenta reliqua sunt: Ea curia infinitæ prope Aræ dum multitudini fuerat destinata. Nomē ei à conditore Thersilia. Proxima domus, ætate mea priuati hominis prædium, Alexandro olim Philippi filio publicè exædificata: Ante eam domum situm est signum Ammonis, eadem qua Hermæ, quadrati figura, arietis cornua capite præfert. Fani verò eius, quod Musis, Apollini, & Mercurio commune dicarunt, sola super sunt fundamenta, neque ea multis in locis: De Musis vna reliqua est: Apollinis quidem effi-

t t.

gies eodem est, quo quadrati Herme, opificio elaborata. Veneris etiam ædes aliud nihil est, quàm ruinosæ reliquæ: Antica duntaxat templi pars manet, & in ea dei simulachra tria: Vnum cœlestem Venerem, alterum Popularem, tertium sine proprio colunt nomine. Nō longe hinc abest Martis ara, erectam tradunt iam tum ab initio. Supra Veneris, stadium theatro coniungitur: Fons illic, quem Libero patri sacrum censent. In extremo stadij sine Liberi ædes, quam tactam de cælo fuisse duabus ante atatis memorant: Non multa sanè eius vestigia nunc inter ruinas apparent Herculis verò, & Mercurij commune ante stadium, tempus nullum iam extat, sola ara reliqua est. In hac eadem vrbis parte collis ad orientem Solem expositus confurgit, in eo Dianæ est Agrotæ, id est Agrestis, siue Venatricis ædes, ab Aristodemo ipsa etiam dedicata. Ad Agrotæ dexteram sacra est area vbi Aesculapij templum: signa in eo dei ipsius, & Bonæ valetudinis: Pauxillum descendentibus dij se ostendunt è quadratis lapidibus, Ergatæ, id est Operarij, cognomento: Minerva inter eos Ergane, & Agyeus (quasi Compitalicium dicas) Apollo. Mercurio, Herculi, & Lucinæ sua sunt ex Home

meri versibus attributa munera. Mercurius enim à Ioue mandata præfert, idēque animos eorum, qui è vita excesserunt, ad inferos deducit: Hercules multis, & grauibus æumnis est exercitus: Lucina, vti Iliados carmina testantur, mulierum partus leuat. Est ad imum collæ aliud pueri Aesculapij templum, cuius recto statu signum nihilo est cubitali maius. Apollinis sedentis in folio forma est, magnitudine pedum sex, ac nihilo omnino breuiore. Eo ipso in loco ossa spectantur maiora multo, quàm vt humana existimari possint. Esse verò ea dictitant eorum gigantum vnus, quos Heræam in auxilium Hoplodamus aduocauit, quæ de re suus erit in sequenti historia sermo. Huic templo fons proximus, ex quo manentem aquam excipit Helissen. Megalopolis quidem ipsa magna alacritate, & conspiratione Arcadum, omnia sibi ad spem optimam de noua vrbe proponentium condita, veteribus iam omnibus ornamentis, ac pristinis opibus amissis, magna iam ex parte inter ruinas, & rudera iacet. Quæ res nullam mihi omnino admirationem affert: cum sciam noui semper aliquid fata moliri, & arbitrari suo Fortunam æquè valida, atque imbecilla, neq; minus orien-

ria, quam iam occidentia impotenti quadam necessitatis vi agere ac ferre. Nam & Mycenæ, quæ vrbs Troicis tēporibus Græciæ cunctæ imperabat, & regia Assyriorum Ninus, funditus deletæ sunt: in Bœotia verò Thebæ, quæ sibi olim Græciæ principatum vindicabant, ad arcem iam vnam, & non ita multos incolas redactæ, veteris nomen vix dum seruant. Iam verò quæ cunctas vrbes opum magnitudine antecellabant Aegyptiæ Thebæ, & Minyarum Orchomenus, ne per mediocres quidem nunc priuati hominis fortunas adæquant. Delos commune olim Græcorum conciliabulum, tantopere iam deserta est, vt præsidio templi amoto, quod Athenienses mittunt, hominibus, si Delio tantum numeres, prorsus orbata sit. Babylon omnium, quas vnquam Sol aspexit, vrbium maxima, iam nihil præter muros reliqui habet, quod ipsum de Tirynthe Argolica vrbe euenit. Hæc inquam ad nihilum Fortuna redegit. At ea quæ ab Alexandro in Aegypto, & ad Orontem amnem à Seleuco nuper, atque adeo heri aut nudiustertius conditæ fuerunt, eo felicitatis, & magnitudinis progressæ sunt, vt eas in cōplexum prope suum Fortuna recepisse videatur. Sed enim in vrbium vel secundis,

vel

vel aduersus casibus, maius quoddam, & mirabilius specimen ætate nostra Fortuna dedit. Chryse enim insula fuit, in quam è Lemno modicus erat nauigationis cursus: Ibi olim Philocteres à serpentis ictu grauiter dicitur laborasse. Eam insulam estus alluuiis ad ima maris depressam aboleuit. Alia verò, cui nunc Hiera nomen, tunc emerfit, cum ante nulla omnino fuisset eo in loco insula. Caducæ nimirum, & fluxæ res humanae sunt, neque est quidquæ stabile perpetuò & firmum. Distat à Megalopoli Messeniam versus stadia haud amplius VII. ad laeuam viæ militaris deorum sanū, quas, & item sacrum ipsis agrū, Mavias vocant: Est, quantum coniectura assequor, Furiarum appellatio: Hoc in loco ob matris cædem insanisse Orestem tradit. Non longe ab eo fano terræ agger surgit non utique magnus, è lapide excisum digitum, insigne prætendens: Vnde & illi tumulo, Digiti monumentum nomen est: Ibi furentem Orestem tradunt alterius magous digitum alterum abroxisse. Prope est alter tumulus. Ace nomine, quòd ad eum insanix medelam Orestes nactus fuerit: Et illic est alterum furiarum templum. Has deas Orestis, cum primum est mente, captus, nigras obuias fa-

Etas memorant: Easdem cum digitum ad-
 edisset, albas apparuisse, & earum aspectu
 statim illum ad se redisse: Idcirco iis, qua-
 rum effugit iram, inferias misisse: Poste-
 rioribus verò rem diuinam fecisse dicitur.
 Ac Candidis quidem deabus, & Gratiis pa-
 riter hac etiamnum arate incolæ sacra faci-
 unt. Proximum Aee est templum aliud,
 Tonstrinum appellant, quòd huc ingressus
 comam Orestes totonderit. E Peloponne-
 sis qui prisca res memoriae produnt. Ore-
 sti hæc in Arcadia accidisse affirmât, prius
 quam de eius facto in Areopago iudicium
 fieret. Accusatorem quidem non fuisse
 Tyndareum, quòd è vita iam excessisset,
 sed à Perilao Clytemnestræ patruelè de
 matris cæde accusatum: Fuit verò Perilæus
 Icarij filius, cum filias etiam post eum Ica-
 rius genuisset. A Mantineabus ad Alpheum
 viâ x l. ferme stadiùm ducit, qua parte Ga-
 theatas amnis assumpto prius Cranione
 in Alpheum influit. Et huius quidem fon-
 tes in Aepyride terra sunt, infra Cereatæ
 Apollinis templum. Gatheatæ verò in vi-
 co Gatheis agri Cromitij, stadiis ferme
 l x. supra Alpheum, & ibi Cromonis vr-
 bis iam prope abolita vestigia, vnde ad
 Nymphada vicum stadiùm circiter x x
 internallum: Est Nymphas valde irrigua

& arboribus condensa: Inter sunt ab ea ad
 Hermæum, quod est Mercurio sacrum, sta-
 dia prope x x. Quo in loco terminus est
 inter Messenios, & Megalopolitanos, Mer-
 curius è pila eminens. Atque hæc quidem
 viâ Messenen, altera Carnasium, quod Mes-
 seniorum oppidum est, ducit: Ea progres-
 sos Alpheus excipiet, eo potissimum loco,
 quo aquis communicatis Mallus, & Syrus
 ei immiscentur. Inde Mallunte ad dexte-
 ram labente, secundum leuam eius ripam,
 vbi fluium traieceris, per accliuorum sui
 extrema parte tramitem, ad vicum, quem
 Phædrian nuncupant peruenias: Abest à
 Phædria stad. x v. prope Dominæ ædem,
 vicus Mercurio sacer quod Hermæum di-
 citur: sunt hi etiam inter Messenios, & Me-
 galopolitanos termini: Et eodem in loco
 non magno vtique signa Dominæ ipsius,
 & Cereris: Mercurij etiam, Herculis præ-
 terea, quin & rude Herculis è ligno simu-
 lachrum, quod fabricatus est Dædalus, fuis-
 se olim in hac finium parte erectum con-
 iicio. A Megalopoli Lacedæmonen viâ se-
 cundùm Alpheum ducit stadiùm ferè x x x.
 ad Thiuntem amnem, & hic cum Alpheo
 se coniungit: Fluente ad læuam Thiunte
 stadia x l. vbi confeceris ad Phalæas ac-
 cedas: Absunt Phalæas stadia x x. à Mer-

curij templo, quod ad Belemnam est. Narrant arcades Belemnam olim ad suos fines pertinetem à Lacedæmoniis abscissam, sed enim non satis rationi consentanea dicere mihi videntur: Neque enim fuisset hac in parte Arcadium causa à Thebanis neglecta, si iure vindicari eum agrum posse arbitrari essent. Megalopoli ad castella aliquot, quæ intra Arcadiæ fines sunt, ac primum quidem ad Methydrium via est stad. c. & Lxx. Non longe stad. xlii. ad Scian, ubi templi eius, quod Sciaditidis Dianæ fuit, reliquæ. Condidisse dicitur Aristodemus, dum in Arcadibus dominaretur: Ab hinc x. ferme stad. Charistori, vrbs ea quondam fuit: Vestigia nunc ostenduntur, & ea quidem non ita multa: Inde ad Tricolonos totidem stadiam via est fuerunt olim & ipsi Tricoloni vrbs: Ad hæc vsque tempora mansit in colle Neptuni templum, cum quadrato signo: Lucus templum ambit multis opacus arboribus: Eam urbem Lycaonis filij condiderunt. Zærtian verò à Tricolonis xlii. plus minus stadiis distantem, non recto itinere, sed ad Lævam diuerrentibus Zærtium Tricoloni filium eo Coloniã deduxisse tradunt. At Paroreus Tricoloni & ipse minor natu filius, Parorian, excita-

uit

uit, à Zærtia non longius stad. x. Deserta ætate mea utraque est. Extant hac ætate Zærtiæ, Cereris, & Dianæ delubra. Alia verò urbium ruinosæ visuntur monumenta. Thyraei à Paroria interuallo stad. xv. Hypsuntis in monte, supra planiciem: monti idem quod oppido nomen: Media inter Thyraum, & Hypsuntem regio tota montana, tota feris referta. Fuisse Lycaonis vrbes Thyraum, & Hypsuntem, superius à nobis est indicatum. Tricolonis ad dexteram via primùm acclivis est ad fontem, cui Cruni quasi ductus aquæ dixeris, nomen: A Crunis xxx. stadiam abest interuallo Callistus sepulchrum, editus terræ agger, multis cum infecundis, tum pomiferis vestitus arboribus. In vertice attollit se Dianæ ædes, cui Callistæ, hoc est Pulcherrimæ, cognomentum: Primus autem, quòd sciam, Pamphus Dianã, accepta ab Arcadibus nomine, versibus Callisten appellavit. Iam verè stadia hinc xxxv. à Tricolinis prorsus c. Helisfontem versus, recta verò à Methydrio (sola enim hæc de Tricolonis reliqua est) Anemosa vicus abest, & mons Phalanthû. In monte Phalanti vrbs reliquæ sunt: Agelai, qui Stympheli fuit, Phalanthum filium fuisse dicunt. Campi subiacent

monti, qui Pali nuncupantur: Inde Schœnus oppidum, cui à Schœneo Bæoto nomen. Quòd si Schœneus ille in Arcadiam aliquando venit, curricula etiã, quæ Schœnunti proxima, Atalintæ dicuntur, ab eius filia nomen accepisse videri possunt. Dehinc, uti mea fert opinio, alia etiã fuerunt oppida: Arcadiæ enim finibus hæc omnia ab omnibus loca adscribuntur, sed ad hominum memoriam iam solum relictum est Methydrium, quò à Tricolonis via perducit stad. cxxxvii. Id nominis oppido est, quòd medio loco inter Malætan, & Mylaontem flumina, illud olim Orchomenus condidit. Ac Methydrienses quidem, antequam se Megalopolitanis adiungerent, suos & ipsi Olympicorum ludorum victores prædicere potuerunt. Est Methidrij Neptuni equestris ædes ad Milaontem fluuium. Thaumafius verò mons, qui est à miraculis appellatus, supra Molossum amnè est: Huc se Rheam Iouem vtero ferentem recepisse credi volunt Methydrienses: Hoplodamo, & aliis eius sociis gigantibus in auxilium accitis, si fortè Saturnus vim ei vltiam intèntaret. Ac fatentur illi quidem Rheam in quadam Lycei parte peperisse, dolo verò Saturnum, pro puero lapide

appo

apposito, in hoc ipso monte circumuentum prodidere. Spectatur in iugo spelunca Rheæ, quò nulli hominum, præterquam solis deæ sacra facientibus fœminis introire fas est. A Methydrio stadia plus minus xxx. abest Nymphæia fons: Totidem inter sunt à Nymphæia ad Communes Megalopolitanorum, Orchomeniorum, & Caphyatum fines. Ac Megalopolitanis quidem per Angustias, quæ portæ ad Heleos nominantur, via patet ad Manalum præter Helifontem contendentibus. Ad eius viæ laeuam Boni dei ædes est. Quòd si di hominibus bonorum authores sunt, deorum verò supremus est Iupiter: recte quidem hoc Iouis maxime proprium cognomen esse conicere possis. Paulò hinc longius terræ agger est, Aristodemi sepulchrum, cui viro ne ipsa quidem tyrannis Boni cognomè eripuit. Mineruæ etiam illic Machinatricis delubrum: Hoc deæ cognomen inde est, quòd ipsa consiliorum omnium, & artium hominibus inuentrix extitit. Ad viæ dexteram Boreæ area dicata est, cui anniuersarium sacrum Megalopolitani faciunt, neque vlli deorum maiores habent honores; quòd per eum contra Lacedæmoniorum, & Agidis conatum seruati fuerint.

Proximo loco est recta

prog

progredienti Oiolei Amphiarai patris sepulchrum: si modo in Arcadia ille, ac non Troiam, cum Herculem aduersus Laomedontem profectum secutus esset, extremum diem obiit. Exinde est Cereris, quæ ad Heleos nominatur, fanum cum Iuco: Ab vrbe nihilo longius abest, quàm stad. v. Huc solis mulieribus ingredi fas est. Mox stad. xxx. spacio confecto, ager adiacet Paliscius nomine, vnde relicto ad dexteram Elapho amne, minimè illo quidem perenni intra stad. circiter. xx. ad Parathei reliquias peruenias, intra quas Panos templum reliquum est. Quòd si torrentem transeas, illinc recta promouenti ad decimum octauum ferme stadium campi sunt, & eodem quo campi nomine mons Mænalius. Ad imum montem Lycoæ vrbs vestigia, & Dianæ fanum, ac signum ex are cognomento Lycoatidis. In ea montis parte, quæ ad Meridiem est, Sumitia olim vrbs munita fuit: Et in eodem monte locus, quæ Trivia nuncupantur, vnde Mantinenfes Delphici oraculi monitu Arcadis Callistus filij ossa sustulerunt. Mænalia etiam ruinae extant, & Mineruæ ædis. Stadia præterea duo, ad athletarum pugnas alterum, ad equorum, alterum cursus appositum. Mænaliū certe montem tam pro-

prium

prium esse Panos prædicant, vt fistula canentem deum se audire, accolæ affirmare non dubitent. Inter Dominæ fanum, & Megalopolitanorum mœnia stad. interfuit. x. Ibi iam dimidia viæ parte confecta: Alpheus transmittitur. Hinc stadia duo absunt Macæorum ruinae, inde vii. Daseorum, totidem à Daseis. Acacesius tumulus: Infra eum Acacesium vrbs fuit, & Mercurij Acacesij è marmore signum hac etiam nūm̄ etate in eo tumulo extat: Nutritum illic Mercurij, & Atacum Lycaonis filium, eius nutritium fuisse Arcadum sermo vulgauit: Longe diuersa Thebani memorant: Ac rursus à Thebanis dissentiunt Tanagræi. Ab Acacesio distat stadium duobus Dominæ, siue ea Hera sit fanum. Illic primum visitur Hegemones, idest duæ Dianæ ædes: Aeneum deæ signum faces præfert: Pedum vii, magnitudine id signum esse coniciamus. Hinc ad sacrum Dominæ septum aditus est: Accedentibus ad ædem, & porticus ad dexteram est, & in pariete inclusa sigilla è candido marmore: Vna in parte Parcæ, & Parcarum dux, Mœrageren vocant, Iupiter: In altera Hercules. Apollini tripodem eripiens. Quæ verò de his audierim, si quando ad eam Phocensis historiae partem quæ ad

Delphos

Delphos pertinet, pervenero, tunc exponam. In porticu verò ad Dominæ, inter ea quæ percensui sigilla, tabula est, in qua picta sunt initiorum ceremoniæ: Tertio loco Nymphæ inter sigilla, & Panes sunt: Quarto Polybius Lycortæ filius. Inscriptio testatur nihil ab initio offensuram fuisse Græciam, si Polybij consiliis paruisset: Iam verò grauter affectæ vnum illum præsidio fuisse. Ante fanum aræ erectæ, Cereri vna, Dominæ altera, Deum magna matri tertia: Signa Cereris, & Heræ, folium in quo sedent & item quod pedibus subiacer scabellum, è solido, & vnico lapide sunt. Nam neque vestes, neque extranea quædam solij ornamenta, vllò vel ferri, vel glutinis coagmento compacta sunt: sed vno prorsus omnia lapide constant: Neque verò eum lapidem aliunde deportatum, sed somnij monitu quo loco fodiendo tellurem aperuerant, inuentum memorant: Vtriusque simulachri formam magnitudo instare eius est, quod Matris deum Athenis visitur. Sunt & hæc Damophotis opera. Ceres ipsa faciem dextera præfert. Ixum Heræ admouet. Hera sceptrum & vas, quæ cista dicitur, genibus sustinet: Assistit Iolio, quàm late vtrunquæ patet latus, Diana ceruina pelle velata, pendente

dente ex humeris pharetra: Altera manu lampadem, dracones duos altera gestat: Adiacet canis de venaticorum genere. Adhæret Heræ signo Anytus, armati hominis habitu: Hunc aditui deæ nutricium fuisse tradunt, illum quidem de Titanibus vnum. Sanè Titanas primus omnium Homerus suis carminibus commentus est, deos esse earum sedium incolas, quibus Tartaro nomen est: Ea de re poetæ verus in lunonis iureiurando sunt. Sumpto deinde ab Homero Titanū nomine Onomacritus, quo libro Liberi patris Orgia exposuit, illorū opera grauibus affectū erūnis Liberum, versibus mādauit. Sed quædam Anytum pertinet ab Arcadibus memoriæ prodita sunt. Cereris verò filiā nō Latonæ Dianā fuisse, ab Aegyptiis acceptū sermōnem Græcos docuit Aeschylus. Euphorionis filius. Iam de Curetibus, nam & hi infra ea signa cernuntur, & si vnus intelligo longe alium quàm Curetis habitum esse: Deque Corybantibus, qui in basi insculpti sunt, omnia consulto, missa facio. Intra hoc fanum Arcades pomiferarum omnium arborum præter quàm Punice mali fructum inferunt: Ad dexteram è delubro egredienti speculum in tectorio parietis apte inclusum est, in quod qui inspexerit, suam ipsius imaginem, aut pa-

rum perspicuè, aut prorsus nihil cernet: Deorum tamen signa, & solum ipsum dilucide intuebitur. Præter Heræ fanum ascenditibus ad dexteram est quod Megaron vocant, ac si magnificè exædificatum basilicam dixeris: Ibi arcana sacra celebrantur, Heræque victimas complures, & peropimas mactant: Et immolat quidem pro suis quisque copiis, neque verò guttura dissecant, uti aliis in sacris, sed artum quem quisque fortuito primum apprehenderit, illum præcidit. Hanc deorum omnium maximè venerantur Arcades. Filiam illam quidem esse Neptuni dicitant: Ceres tamen ipsa vulgo hoc Heræ cognomen habet uti fatu Iouis genitam *novæ* idest puellam, vocant: Cuius tamen proprium nomen Persephone est ab Homero, & ante eum à Pampho usurpatum. Is autem Heræ nomen non est ausus ad prophanos prodere. Supra eadem eam, quod vocari diximus Megaron, Heræ sacer lucus est, ambiente lapidum materia: In eò loco & aliæ sunt arbores, & ex vna, atque eadem radice oleæ, & ilices enatæ, quod sanè nulla effectum est agrorum arte. Supra lucum equestris Neptuni, nempe qui Heræ pater creditur, & aliorum deorum aræ sunt: Ea-

rum extremam indicat inscriptio cõmunem esse illam dis omnibus. Illinc per cocleam in Pandos delubrum ascendas: Adiacet delubro porticus: Intus est numinis haud sanè magdum simulachrum. Huic deo æque ac potētissimis quibusque, & hominum vota rata habere, & merita improbos, pœna lassacere attributum est. Ignis ei perpetuus ardet: Quin & responsa oraculorum præcis temporibus reddere solitum autumat, eisque interpretem Eratonympnam fuisse: quæ cum Arcade Callistis filio nupta fuerit: De qua eadem memoria prodatur, quæ ipsi etiam percensuimus. Est eodem in loco Martis ara. Sunt intra eadem Veneris duo signa, è candido, alterum marmore, vetustius, alterum è ligno. Apollinis item è ligno, & Minervæ præfca sunt signa. Minervæ cellam etiam suam habet. Paululum supra huic locum, Lycosura murorum ambitus extrat, intra quem pauci sunt incolæ: Urbium certe omnium, quas vel continens terra, vel insula sustinent, vetustissima est Lycosura: Hanc primam omnium Sol aspexit: Et ad huius templum urbes ceteri homines conderè didicerunt: Ad laicam Hezæ Lycæum mons est, quem Olympum etiam: Sacrum alij Ar-

cadum iugum nuncupant. In hoc monte educatum Iouem vulgo traditum est. Ager est in Lycæo, quæ Cretea vocatur, ad leuam luci, qui Apollini sacer est, cognomento Parrhasio. Hæc esse locus, in quo sit educatus Iupiter, non autem Cretam insulam, contra Cretensium sermonem cõtendunt Arcades: Nymphas etiam nominant, quæ Iouem nutrierint Thifoon, Neda, & Agnò: Et à Thifoa quidem nominata vrbs fuit olim frequens in Parrhasiorum finibus: Est verò nunc Thifoa pagus, Megalopolitanæ agræ pars. Neda flumini nomen dedit, Fonti Agnò, qui in Lycæo monte est. Istro flumini hibernæ astiueque aquæ natura quàm simillimus: Quod si forte siccitate solum laboraret, atque ex eo segetes & stirpes exarscant, ibi Lycæi Iouis sacerdos ad aquam eius fontis cum precatione conuersus, ritèque re diuina inactatis hostiis peracta, è quercu ramum non alitè, sed in summam aquam porricit: Existit repente comota aqua, ater halitus nebulæ perfimilis, neque ita multo post nubes attollitur, moxque pluriùm nubium accessione obducto cælo Arcadium fines optatis imbris bús perfunduntur. Est in Lycæo Panos sanum condensa circumseptum Igco, adiaz-

et Hippodromus, Hippodromo stadium, in eo iam tum ab initio Lupercalia celebrabantur. Sunt ibidem aliquot statuarum cippi statuis amotis: Eorum vnus inscriptio, legis testatur, fuisse eam Astyanactis effigiem, Arcadis patria hominis. Mons ipse multa quæ visentes admirentur habet: Hoc inter cætera: Area est Lycæi Iouis, quo hominibus non est accessus: Si quis loci religione contempta introierit, necesse omnino est eum intra annum è vita excedere. Mirum est etiam quod aiunt, tam homines quàm bestias, quæ fortè intra eius loci ambitum se immiserint, nullas è corporibus suis umbras reddere: Ac feras quidem venator illuc confugientes non sequitur, sed foris consistens, nullam sanè umbram ab eius corpore mitti animaduertit. Eacerte anni parte, qua Cancer Solem gestat, Syenæ, quæ Aethiopiæ vrbs est, nullæ è corporibus umbræ se ostendunt: Verùm in Lycæo hoc nulla non anni parte contingit. In supremo omnium montis iugo est terræ editissimus tumulus: In eo Lycæi Iouis ara, vnde omnis prope Peloponnesus prospici potest: Ante aram duæ eminentiæ pilæ ad Solis ferè exortum, insidunt aquilæ inauratæ peruetusti operis. Ad hanc

aram Ioui Lycæo in operto faciunt. Sacri eius ritus curiose mihi exquirere non est collibitum : quare ita se habeant, ut præfenti, & præfenti temporis religione sanciti sunt. In ea montis parte, quæ ad Orientem spectat, est Apollinis fanum cognomento Parrhasij, eundem Pythium appellant : Ejus deo festos quotannis dies dum agitant, aprum Apollini Auxiliari immolant : Ibi re diuina peracta, in Apollinis Parrhasij hostiam deportant, cum solenni pompa ad tibiam cantum : Fœmora deinde excisa adolent : Viscera quidem eodem in loco absumunt : Hæc patrio more religio sancita est. In Lycæi parte, quæ ad Aquilonem vergit, Thisoænsis ager est : Incolæ præceteris numinibus Thisoan nympham venerantur. Præterlabentes amnes influunt in Alpheum : Mylaon, Nus, Achelous, Celadus, & Naphilus. Acheloo Arcadico cognomines : alij duo amnes, sunt multo illi quidem nobiliores. Eorum alterum ad Echinadas insulas per Arcarnanas, & Aetolos decurrentem, Home rus in Iliade fluviorum regem nuncupavit : Alterum idem pœta è Sipylō monte fluentem, cum ipso monte ad ea, quæ de Niobe prodidit, adiecit. Tertio huic ipsi Acheloo nomen est, qui præter Lycæum

mont

montem labitur. Lycosuræ ad dexteram confurgunt montes, qui Nomij dicuntur : Est in illis Nomij Panos fanum : Vicum proximum Melpean, ac si Modulatricem dicas, nominant, quod fistula modos illic Pani primum excogitatos didicant. Nomios verò montes à Panos passionibus vocatos fuisse, obuia esse possit, & exposita cuius coniectura : Ipsi tamen Arcades de nymphæ cuiusdam nomine vocitari affirmant. Lycosuram præterfluit Occidentem versus, fluuius, cui Platoniston nomen, quem traicere necesse habent, qui Phigalian contendunt : à flumine cliuus se attollit stad. non minus xxx. sed neque altius multo. Quæ verò ad Lycaonis filium Phigalum pertinent : Fuit enim is primus vrbis Phigaliæ conditor : ea quemadmodum à Bucolione Phigali filio nomen acceperit, ac deinde rursus pristina appellatio inualuerit, est à nobis in hoc ipso rerum Arcadicarum commentario expositum. Traduntur etiam alia fide non satis digna : Indigenam hominem Phigalū fuisse, non autem Lycaonis filiū : Ex horū sermōe Phigalia nymphæ una de Dryadibus fuit. Quò tempore Lacedæmonij Arcadas bello adorti, in eorum fines cum exercitu inuasērunt : Ho-

stibus verò praelio victis urbem obsidione cinxerunt: Cùmque parum abesset quin muri expugnarentur, Phigalenses effugere, sub certis conditionibus à Lacedæmoniiis dimissi. Excisa est Phigalia Phigalensibus omoibus eiectis Milriade summum Athenis magistratum gerente, Olympiadis tricesima, qua tertiam palmam tulit Chionis Lacon, anno secundo. Qui è Phigalensibus eam cladem effugerant censerunt Delphici Apollinis oraculum de reditu consulendum: Sciscitantibus responsum est, si soli per seipsos redire conati essent, nullam fore iam reliquam postliminij spem: At si ab Oresthasio centum lectissimos viros assumpsissent, illos quidem ad vnum in pugna perituros, Phigalenses reditus compotes fore. Orestasij eo responso cognito, optimus quisque certim in eam expeditionem nomina dedere. Congressi verò cum Lacedæmoniorum præsidio, ratam omni ex parte oraculi vocem fecere: Strenue enim dimicantes, Spartanis pulsus, cum ipsi ad vnum mortem oppetiissent, Phigalensibus patriam reddidere. Sita est Phigalia edito, & prærupto loco, multoque maior mœnium pars sub ipsis extructa fuit rupibus: Montis iugum ascendentes excipit plana, & minime sale-

brosa

brosa area, in qua sospita Diana: ædes est, stante marmoreo signo: Ab eo templo more maiorum pompas ducere solenne habent. In gymnasio simulachrum Mercurij positum est, eo habitu, ut pallium induere videatur, in quadrangulam figuram desinens, neque pedum tenus expositum. Libero etiam patri templum erectum est: Acratophorum cognomento iucola appellatur: Signi partes inferiores conspici nequeunt, quod hedera, & lauri densi fronde velantur: Quæ in conspectu sunt, cinnabari oblita illuminantur: Cinnabari ipsum cum auro erui tradunt ex Iberorû metallis.

Est Phigalensibus in foro paocratiastæ Arrhachionis statua cum cætera peructus tum ipsa maxime figura: Sedes modico distant intervallo: Manus lateribus hærent, ad coxendices demissæ: E lapide statua est, cui fuisse adscriptum elogium dicunt, sed illud vetustas aboleuit. Tulit Arrhachion palmas duas è superioribus Olympiadibus, & quarta supra quinquagesimam, tam iusta eorum qui ludis præfidebant sententia, quam virtute sua oppido, quam insignem meruit. Cum enim victis aliis adversariis, vixit quo cum de Oleastro certaret, reliquus esset, ille eodem impetu, & pedibus Arrhachionem incin-

311

VV 4

xit: & manibus collum obstrinxit: Eius digi-
 tum Arrhachion pedis infregit, & dum
 strangulatus iam animam ageret, prædigi-
 ti dolore aduersarius eodem temporis mo-
 mento corruit: Elei itaque Arrhachionis
 cadaveri victoriam præconis voce adiudi-
 carunt. Confinile fuisse iudicium Argi-
 uorum de Creugante Dyrhachino pugil-
 le noui. Ei enim iam mortuo Nemeoram
 coronam detulerunt, quod Damoxenus
 Syracusanus eius aduersarius pacta inter
 ipsos conuenta violarat. Nam cum diem
 pugillatu ad vesperum exemissent, inter
 eos ita conuenerat cuncta audiente spe-
 ctatorum corona, vt vicissim alter in
 quam iussus esset corporis partem, singu-
 las alterius plagas acciperet: Nondum in-
 stituerant pugiles castus, attenuato in acu-
 tum loro, ad vtriusque manus articulum,
 quem Græci *κνυβίον* vocant, religare: Sed
 è crudo bouis corio, implicatis arte qua-
 dam vetere inter se torulis (Melichas ap-
 pellabar) & ad volas reuinctis depugna-
 bant: Quo fiebat vt digiti nudi relinque-
 rentur. Tunc quidem Creugas prior Da-
 moxeno in caput plagam infixit: Iussit
 hic illum manum immoram sustinere:
 Quod cum ille fecisset, Damoxenus infe-
 stis digicis partem eam alui petiit, quæ in-
 fra

fra costas est: Ea verò fuit cum vnguium du-
 ritia, tum incursionis impetus, vt immisisis
 vtrinque manibus viscera apprehenderit,
 eaque dilaniata extraxerit. Expirauit sta-
 tim Creugas. Argiui Damoxenum, quod
 pactis non steterit, quippe qui non vno,
 sed pluribus vulneribus aduersarium con-
 fecisset, exilio multarunt: Creugæ iam
 mortuo palmam detulerunt, eidemque sta-
 tuam Argis posuerunt, quæ ad meam vs-
 que ætatem in Lycij Appollinis fuit. Ha-
 bet Phigalensium forum commune sepul-
 chrum lætissimæ illius, de qua ante dictum,
 Oresthasiorum manus: His eodem quo he-
 roibus ritu quotannis inferias mittunt.
 Fluuius, qui Lymax dicitur, Phigaliam præ-
 terfluens cum Neda coniungitur. Hoc ei
 nominis à Rheæ purgatione inditum fe-
 runt: Quod nempe cū Iouem illa peperis-
 set, in hunc anem nymphæ puerperij col-
 luuiem abiecerunt: Colluuiem à Græcis
κλυμια, dicta fuisse restatur Homerus, quo
 loco à pestilentia Græcos purgatos dicit,
 eaque purgamina, quæ lymata nominat, in
 mare abiecta fuisse. In Cerausio monte Ne-
 dæ fontes sunt: Mons ipse Lycij pars est
 quod quam proximè ad Phigalensium vr-
 bem adlabitur Neda, eius cinitatis pueri
 crinem fluuiò detondent. Nede alueus ma-

xit: & manibus collum obstrinxit: Eius digi-
 tum Arrhachion pedis infregit, & dum
 strangulatus iam animam ageret, præ digi-
 ti dolore aduersarius eodem temporis mo-
 mento corruit: Elei itaque Arrhachionis
 cadaveri victoriam præconis voce adiudi-
 carunt. Consimile fuisse iudicium Argi-
 uorum de Creugante Dyrrhachino pugil-
 le noui. Ei enim iam mortuo Nemeorum
 coronam detulerunt, quod Damoxenus
 Syracusanus eius aduersarius pacta inter
 ipsos conuenta violaret. Nam cum diem
 pugillatu ad vesperum exemissent, inter
 eos ita conuenerat cuncta audiente spe-
 ctatorum corona, ut vicissim alter in
 quam iustus esset corporis partem, singu-
 las alterius plagas acciperet: Nondum in-
 stituerant pugiles cæstus, attenuato in acu-
 tum loro, ad utriusque manus articulum,
 quem Græci *ναπη* vocant, religare: Sed
 è crudo bouis corio, implicatis arte qua-
 dam vetere inter se torulis (Melichas ap-
 pellabat) & ad volas reuinctis depugna-
 bant: Quo fiebat ut digiti nudi relinque-
 rentur. Tunc quidem Creugas prior Da-
 moxeno in caput plagam infixit: Iussit
 hic illum manum immoram sustinere:
 Quod cum ille fecisset, Damoxenus infe-
 stis digitis partem eam alij petiit, quæ in-

fra

fra costas est: Ea verò fuit cum unguium du-
 ritia tum incurfionis impetus, ut immisissis
 utrinque manibus viscera apprehenderit,
 eaque dilaniata extraxerit. Expirauit sta-
 tim Creugas. Argiui Damoxenum, quod
 pactis non stetit, quippe qui non vno,
 sed pluribus vulneribus aduersarium con-
 fecisset, exilio multarunt: Creugæ iam
 mortuo palmam detulerunt, eidemque sta-
 tuam Argis posuerunt, quæ ad meam vs-
 que ætatem in Lycij Appollinis fuit. Ha-
 bet Phigalensium forum commune sepul-
 chrum Iestissimæ illius, de qua ante dictum,
 Oresthasiorum manus: Is eodem quo he-
 roibus ritu quotannis inferias mittunt.
 Fluuius, qui Lymax dicitur, Phigaliam præ-
 terfluens cum Neda coniungitur. Hoc ei
 nominis à Rheæ purgatione inditum fe-
 runt: Quod nempe cum Iouem illa peperis-
 set, in hunc amnem nymphæ puerperij col-
 luuiem abiecerunt. Colluuiem à Græcis
λύματα, dicta fuisse testatur Homerus, quo
 loco à pestilentia Græcos purgatos dicit,
 eaque purgamina, quæ lymata nominat, in
 mare abiecta fuisse. In Cerausio monte Ne-
 dæ fontes sunt: Mons ipse Lycij pars est:
 quod quam proximè ad Phigalensium vr-
 bem adlabitur Neda, eius cinitatis pueri
 crinem fluuiò detondent. Nede alueus ma-

ri proximus, nauigijs haud sanè magnis subnauigatur. Amniù quos nouimus omnium maxime multiplici, & sinuoso flexu labitur Mæander plurimis in se reuolutus, ambagibus. Ea vorticosi & sapius vltro, citroque remeantis lapsus natura vnus Ne da est, qui cum illo conferri possit. Stadiis ferè x i. supra Phigaliam, calidarum aquarum balneæ sunt, à quibus non longe in Nedam Lymax descendit: In eorum amnium confluenti, veteri religione sanctissimum sanum est Eurynomes, ob loci asperitatem aditu difficile: Circa ipsum multa, & condensæ surgunt cupressi: Eurynomen Phigalensium plebs Dianæ cognomen esse credit. Quicunque verò antiquitatis monumenta pertractarunt, Oceani fuisse filiam norunt cuius & Homerus in Iliade fecerit mentionem, cum eam vnà cum Theride ad Vulcanum venisse dixerit. Statio quorandis die Eurynomes templū aperiri: Aperiri alio tempore mos patrius nō est: Sacra eo die publicè, ac priuatim fiunt: mihi certe non contigit, vt eo tempore adessem, neque Eurynomes simulachrum videre potui: Audiui de Phigalensibus aureis catenis reuinctum esse: Foxminea facie vsque ad summa femora, cætera piscis figura. Quæ sanè forma nulla satis probabili ra-

tione Dianæ conuenire posse videatur. Incingitur Phigalia montibus, à læua Cotylio, à dextera imminet qui Elaius vocatur: Distat ab vrbe Cotylius stad. prope x i. In eo vicus est, cui nomen Bassæ, (à valibus opinor) & Apollinis Epicurij, id est Auxiliaris, ades, lapideo lacunari. Templorum sanè omnium, quæ in Peloponneso sunt, excepto eo vno quod Tegeæ est, cum lapidis pulchritudine, tum verò structura concinnitate, est hoc longè præstantissimum. Cognomen illud est Apollini tributum, quod pestilentia laborantibus operi tulerit: Qua etiam de causa est idem Apollo apud Athenienses Alexicacus, quasi Aueruncum dixeris, quòd pestilentem morbum auerterit, nun cupatus. Bello certe, quod cum Peloponnesis Athenienses gessere, neque alio omnino tempore hoc Dei extitit in Phigalensibus meritum: Testatur id cum cognominum rei congruentium similitudo, tum verò quod Edinus architectus, qui templum exædificauit Phigaliæ, iisdem quibus Pericles Athenis temporibus vixit: Idemque Atheniensibus ædem eam, quem Parthenonem vocant, quod est ac si Virginum ædem dicas, erexit. In superiore quidem huius commentarij parte ex-

positum est, fuisse Apollinis signum hoc Megalopolitanorum foro. In Cotylio fons est, à quo, qui Lymacem amnem ortum ducere historix mandauit, id sanè script, quòd nèque ipse vidit, neque ab iis qui viderint audiua: Nam & amne profluentem vidimus, & è fonte, qui in Cotylio est, non multum illam quidem manantem aquam, quæ intra modicum soli spatium euanescit: Non tamen in qua esset Arcadiæ parte Lymacis fons, in mentem venit curiosius inuestigare. Est supra Apolini Epicurij, eo loco, quod cognomento Cotylio appellatur, Veneris ædes sine tecto: signum deæ extat. Elaius mons alter abest à Phigalia stadia propè x x. Est eo in loco Cereris antrû cognomèto Nigræ, Cum iis certè, quæ de Cereris cum Neptuno concubitu Thelpusij prodiderunt, ea conueniunt, quæ Phigalenses sacris peragendis celebrant: Peperisse verò Cererem non equum memorant, sed eam, quæ ab Arcadibus Hera nuncupatur: ac nigram quidem illam vestem, tum ira in Neptunum, tum luctu de Proserpinæ raptu commotam sumpsisse: In hunc certè specum cum se abdidisset, diu lucem vitasse: Ita verò accidisse, ut cum omnes, quos terra educat fructus corrumpentur, & homines

nes passim pestis conficeret, diis ceteris Cereris latebras ignorantibus, Pana per Arcadiæ montes alios inter venandum errantem. cum ad Elaium venisset, ibi Cererem offendisse, tali cum ornatu & vestitu: Iouem re de Panos oratione cognita, Parcas misisse, quibus deprecantibus compressa ira & luctu lenito, placata Ceres fuerit.

In rei memoriam se Phigalenses dicunt antrum illud cum ligneo simulachro deæ dedicasse: Simulachrum ita fabricasse, ut saxo insideret muliebri figura, præter caput, quod equinum atque adeo cum iuba esset: Serpentibus, & aliis feris ad caput alludentibus, reliquo corpore ad imos pedes tunica velato, altera manu delphinem, columbam altera præferente: Quæ simulachri ratio sit homini neque vlla in re imprudenti, eidemque tum aliarum rerum non imperito, tum verò in omni antiquitatis memoria versato, satis perspicuum fuerit. Nigram sanè appellatam tradunt, quòd pullum sumpserit vestimentum. Cuius opus ligneum illud fuerit signum, vel quo nam modo sit flammis correptum, non est memoriæ proditum. Phigalenses quidem illo deleto, alud non modo non restituere, sed quæ ad statas etiam ceremonias, & sacra pertinebant, magna ex parte neglexer

glexerunt: Quare cum fruges agri
ferre desissent, deprecantibus respondit
Pythia.

*Arcades Axanes & glandiuori Phigaleam,
Almæ qui Cereris stela reposta habitati:
Scitatum accessu, causamque, famisque leuamè
Soli bis Nomades, Baccis syluestribus alii,
Ipsa Ceres stauam segetem subtraxit, & ipsa
Fecundam inuidat miseri pastoribus herbam,
Præmiaque eripiens, & prisca commoda honoris,
Liba iterum donata deus absumere adegit:
Coget ea & natos & mædere membra virisim,
Ni festo plebes placet libamine diuam:*

Diuinæque sacros exornet honore recessu.
Accepto Phigalensis responso, & aliis ma-
ioribus multo quàm ante honoribus deã
affecerunt, & Onatæ Miconis filio Aegi-
netæ quanti poposcerat, nouum signum fa-
ciendum locarunt. Huius Onatæ Perga-
meni ostendunt æneum Apollinem, cum
magnitudine, tum artificio spectabilem.
Idem sanè vir vel prisca aliquam tabu-
lam, vel signum ligneum nactus, ad eius si-
militudinem æneum hoc Phigalensibus
signum fecit: Quin etiam maiorem eius
partem ad somniorum imagines effinxit:
se dicitur: Aetatibus certe aliquot hoc o-
pus fecit post Perlarum in Graciam irru-
ptionem: Testimonio orationi meæ ea res

est, quod Xerxis transmissio in idem tem-
pus incidit, quo Syraculis, & in reliqua Si-
cilia dominabatur Gelon Dinomenis fi-
lius, cui demortuo Hieron frater successit.
Iam verò cum & hic è vita excessisset, ante
quàm Olympio Ioui dona, quæ pro eque-
stribus victoriis vouerat, perfolueret. eius
filius Dinomenes patris vicem impleuit.
Sunt verò dona ea Onatæ opera. Eorù in-
scriptiones huiusmodi sunt. Vnius quidè:
*Iupiter Eleo redijt qui à puluere victor
Quadrigæque semel iniuge bis & equo
Vouerat hæc Hieron: natus monumenta pa-
rentis*

Dinomenes posuit clara Syracusij.

Alterius verò
*Ista Micon olim proles tua fecit Onatas
Insula in Aegina, cui patria, atque domus.*
Aetate floruit Onatas eadem qua Hegias
Atheniensis, & Argiuis Agelades. Huius
ego maximè Cereris spectandæ causa
Phigaliã diuerti: Ac deæ quidem ho-
stiam planè nullam cecidi, sed patrio in-
colarum ritu è constitis arboribus, & in
primis è vite fructus obtuli: Fauos preter-
ea, & lanas, non illas quidem ad lanificij
opus purgatas, sed planè succida, & suis
sordibus referta vellera: Hæc enim illi ad
aram porriciunt, quæ pro spelunca extracta

est: Porrectis oleum super infundunt. Huiusmodi publice, priuatimque quotannis sacra peraguntur. Sacerdos fœmina sacris præest, ministrantque sacrificulis (Hierothydas appellant) natu minimo: Suae, verò ij tres è ciuium numero. Ambit speluncam quercuū, lucus, prægelida è terra erumpente aqua Ipsum sane, quod Onatas fecerat simulacrum, neque cum ego illuc veni amplius extabat: neque an vquam extitisset. Phigalensium multitudo compertum habebat: Audiui tamen grandem natu hominem, qui cum forte sum congressus, cum diceret, tribus ante se natum ætatibus vetus, illud signum, collapsis è culmine saxis ita cōfractū, vt species eius omnis pristina aboleretur: & sanè in ipso culmæ vestigia facile cernebam, vnde saxa conuerant. Postulat locus hic vt ad Pallantium transeam, quæque memoratu illic digna, vt oratione persequar. Nec omittam quate imp. D. Antoninus maior, urbem ex pago fecerit, & incolis libertatem, & à tributis immunitatem dederit. Euandrum narrant nymphæ Ladonis filia, & Mercurio genitum, consilio: & bellica virtute Arcadas ceteros antecelluisse. Hunc à Pallantio in Coloniam missum, deducta in locū Tyberij proximū

Arcadum manu, oppidum cōdidisse, quod vrbs Romæ postea pars fuerit: Appellatum verò de Arcadici oppidi nomine ab ipso Euandro, & inquilinorum comitatu Pallantium, quod nomen consecuta ætas literis duabus submotis immutauit. Hæc ipsa res Antoninum Cæsarem adduxit, vt de Pallantiensibus quamoprimè mereretur. Hic Antoninus, qui tam benigne Pallantiensibus fecit nullius omnino belli gerendi Romanis voluntarius author fuit: Sed Mauros Libyrum suis viuentium legibus partem maximam, vagos, & errantes, quippe qui inter Nomadas censentur, Scythicis gentibus eo minus expugnabiles, quòd non plaustris, sed equis cum vxoribus inuecti erant: eos ille finibus pulsos suis, in vltimas Africæ solitudines ad Atlantem montem, eiusque montis accolæ populos expulit. Brigantibus verò, qui in Britannia sunt, quod Genuinos P. R. socios armis lacestierant, magnam agri partem ademit. Præterea cum Lyciorum, & Carum vrbes, Coon etiam, & Rhodon terræ ingens motus euertisset, eas Antoninus infinitis prope sumptibus, & summa in Colonia deducendis diligentia restituit. Nam quoties & Græcos, & Barbaros inopia laborantes pecunia iuuerit:

qua operum magnificentia Græciam, Ioni-
am, Syriam, & postremo Carthaginem
exornarit, est ab aliis accuratissime scri-
ptum. Idem Impe. aliud huiusmodi li-
beralitatæ suæ monumentum reliquit.
Lex erat, vt socij, qui iure Quiritium do-
nati essent, si eorum liberi in officio non
permanissent, quòd scilicet cum Græcis
censeri se mallet, bonorum partem ali-
quam alienis relinquerent, vel si collibi-
tum fuisset in principis fiscum referrent:
Licere voluit Antoninus ipsis etiam filios
ex asse hæredes facere, cum satius esse du-
ceret laudem humanitatis mereri, quàm
appositam illam ad pecuniam ac cumu-
landam legem seruare. Hunc Romani
Pium cognomine appellarunt, quòd vovs
omnium religionum studiosissimus fue-
rit: Sed opinione mea Cyri etiam maio-
ris cognomen promeruit, vt scilicet com-
munis hominum pater diceretur. Imperij
reliquit successorem eiusdem nominis fi-
lium. Is & ferocissimos Germaniæ popu-
los, & plurimas Barbarorum in Europa na-
tiones, & in his Sauromatarum gentem, à
qua multis iniuriis, & iniusto bello fue-
rat prouocatus, armis domuit. Sed reli-
quas iam partes institutæ de Arcadum re-
bus historiæ persequamur. A Megalopoli

Pal

Pallantium & Tegeam vsque ad eum lo-
cum, qui Agger dicitur, via ducit ea, in qua
suburbanus vicus est, qui Ladocea à Lado-
co Echemi filio nominatur. Adiacebant
prisca temporibus vrbes Hæmonia, qua-
rum fuerat conditor Hæmon Lycaonis
filius: Mansit ad hunc vsque diem vico no-
men, quæ Hæmonia dicuntur. Ab Hæmo-
niis discedenti, ad dexteram viæ, Orestha-
sij vrbis, & aliæ extant reliquiæ, & è Dia-
næ templo columnæ: Dianæ sanè illi co-
gnomentum fuit Sacrificula. Recta per-
gentibus vici sunt, Aphrodisium primo,
ac deinde Athenæum: In læua huius parte
est Mineræ delubrum cum signo lapi-
deo. Ab Athenæo stad. fermè xx. Asea
ruinæ distant, & vbi arx olim fuit, tumu-
lus: Arcis adhuc extant murorum vesti-
gia. Ab Asea stad. non amplius v. non lon-
ge à via Alpei, deinde in ipsa via Euro-
tæ fons abest. Alpei fonti Matris deûm
ædes proxima est, sine tecto: Ibi duo sunt
leones è lapide: Admiseretur Eurotæ Al-
pei aqua: fluuntque ambo amboe com-
muni alueo ad stad. prope xx. Exceptique
exinde eodem cuniculo, erumpit Eurotas
in Laconica terra, Alpheus in Megalopo-
litanorum finibus è nouis emergit fontibus.
Ab Asea accliuis est via ad Boreum

montem, in cuius summo vertice veteris templi vestigia remanent: Templum ædificasse Vlysses Mineræ Sospitæ tradunt, & Neptuno, in patriam reducem. Eo certe loco, quem Aggerem vocant, agri fines inter Megalopolitanos, Tegeatas, & Pallantienfes sunt. Pallantici quidem campi ad læuam ab Aggere diuertentes excipiunt. In Pallantio delubrum, & in eo marmoreæ statuæ Pallantis, & Euandri: Proserpinæ præterea, & Cereris fanum: Modico interuallo ostenditur Polybij statua. Eo colle, qui vrbi imminet, quôque pro arce priscis temporibus oppidani vrebantur, manet adhuc in collis vertice fanum deorum, qui Puri cognomine sunt appellati, per quos de rebus maximis iusiurandum concipere religione sancitum habent. Singulorum certe nomina vel ignorant, vel scientes in vulgus prodenda non putant: Sed Puros ex eo vocari coniciendum relinquitur, quòd illis Pallas non eodem ritu sacrum fecit, quo pater eius Ioui Lycaeo. Ad dexteram loci eius, qui Agger dicitur, campi Manthurici sunt: Parent huius iam intra Tegeatum fines, ad ipsum vsque Tegeæ oppidum stadia penè l. Ad viam dexteram surgit mons nomine Cresus, in quo templum ædificarunt Aphnei,

quasi

quasi Lacturni, vel Vberis dicas. Nam cum Aerope Cephei filia vitium Mars (vulgatus hic est Tegeatarum sermo) obtulisset, puella quidem inter pariendum animam efflauit: At puer matrem complexus iam exanimem, lactis è mamillis eius profuerem copiam hausit: Id Martis voluntate fiebat: Eius rei gratia Aphnei nomen in deos relatum: Puerò ipsi Aeropo nomen fuit. Iuxta Tegeaticam viam aqua est cognomento Leuconia, nempe à Leucone puella, quam Aphidantis fuisse filiam tradunt, cuius in suburbanis Tegeæ, sepulchrum monstratur. Et à Tegeo quidem Lycaonis filio oppido duntaxat nomen impositum Tegeatæ dicitur, cum incolæ curiatim habitarent: Et curias quidem nominant Gareatas, Pylacenses, Caryatas, Corythenfes, Potachidas præterea, Manthurenses, Echeuerhenses: Ad has dum Aphidas regnaret nonam accessisse curiã dicunt Aphidantum. Hanc certe, quæ nunc extat, urbem, Coloniam deduxit Aleus. Rerum gestarum Tegeatis cum reliquis nominis Arcadici populis communis fuit gloria, tam ex Troiani, quam ex Persici belli temporibus, & ea pugna, quæ in Dipœnsibus cum Lacedæmoniis commissa est. Sed priuatim propria fue-

runt eorum decora, quod & aprum Calydonium Ancaus Lycurgi filius accepto etiam vulnere sustinuit, & Atalanta cum prima omnium belluam sagitta transfixisset, virtutis ergo, capite, & pelle aprī do nata est. Iam verò redeuntibus in Peloponnesum Herculis liberis, Tegeates Echemus Aeropi filius singulari certamine Hyllum superavit: Lacedæmonios etiam armis in Arcadiam invadentes primi omnium Tegeatæ fuderunt, magnūque captiuorum numerum abduxerunt. Ac Tegeatis quidem Alex Mineruæ vetus templum Aleus ædificavit: Interiecto dein tēpore aliud ipsi sibi ciues erexerūt, & magnitudine, & reliqua ex ædificatione spectantium admiratione dignissimū: Nam cum prius illud igne conflagrasset, Diophante Athenis annum principatum obtinente, anno eo, qui Olympiadem consecutus est x c v i. qua victor è stadio Eleus Eupolemus discessit, ita instauratum est, ut cum loci spatio, tum verò ornatu reliquo facillè templa cætera, quæ in Peloponneso sunt, superet: Triplex columnatum se attollit ordo: Primus est Dorici operis, alter Corinthiaci, tertius extra templum Ionice columnæ sunt. Architectum fuisse eius operis accepit Scopam Parium, qui si-

gna

gna cum multis in veteris Græciæ locis, tum verò in Ionia, & Caria fecit. In fastigiatica parte expressa est aprī Calydonij venatio, Mediam fermè vrgent feram, Atalanta, Meleager, Theseus, Telamon, Pelcus, Pollux, & Iolaus, qui Herculi ærumarum maxima ex parte socius fuit: Præterea Theseij filij, Alehæ fratres Prothous, & Cometes: Ad alterum belluæ latus Ancæum iam faucium bipennem attolentem Epochus subleuat: Proximi sunt Castor, & Ioclis filius Amphiaras: Adstant etiam Hippobous Cercionis filius, Agamedis nepos, Stymphali pronepos: Postremus omnium in eo opere est Pirithous. Postica sagigij pars pugnam habet Telephi, & Achillis in Cayci campis. Mineruæ Alex signum, & simul Calydonij aprī dentes, asportavit Cæsar Augustus, victo Antonio, eiusque partibus, in quibus Arcades prope omnes fuere præter Mantinenses. Non primus tamen Augustus proditur deorum signa, ac donaria deicctis à se gentibus eripuisse, sed fuit hoc ei à priscis iam tum temporibus tralatitium. Siquidem exciso Illo cum inter se Græci spolia diuiderent, Sthenelo Capanei filio Herci Iouis signum obtigit. Multis que post annis cum Dorienses in Siciliam transmi-

grarent, Antiphemus, is qui Gelan deduxit, Omphace Sicanorum oppido direpro simulachrum à Dædalo fabricatum Gelan deportauit. Persarum verò regem Xerxen Darei filium, præter ea ornamenta, quæ ex ipsa Athenarum vrbe amouit, scimus & ex Braurone Brauroniæ Dianæ signum auexisse: Eundemque Milesiis oriminatû, quòd illi de industria nauali prælio in Græcia cum Atheniensibus infelicius pugnasent, æneum, qui in Branchidis fuerat, Apollinem ademisse: Quem multis post annis Seleucus iisdem remisit Milesiis. Argiuis hac ipsa etiamnum ætate, signa, quæ ex Tirynthe ablata fuerant, alterum in Iunonis, in Apollinis Elei alterû reposita sunt. Iam Crizyceni cum Proconnesios bello adegissent vt sibi inquilini essent, Dindymenæ matris signum è Proconnesio asportarunt: Aureum illud fuit: facies, cum ebur deesset, è fluuiialis equi dentibus est fabricata. Augustus certe (vt ad eum redeamus) in signis, ac donis auferendis, & Græcorû, & Barbarorum iam vsu confirmata est exempla secutus. Ac Aleæ quidem Mineruæ signum Romani positum habet in eius fori aditu, quod est ab Augusto dedicatum: Est verò signum id ex ebone totum: Endius opus fecit. Ex apri dentibus, alterum

rum effractum dicunt ij quorum curæ sunt huiusmodi miracula commissa: Alter in Liberi patris æde, quæ est in Cæsaris hortis, suspensus visitur: Nihil ille quidem passus vnus dimidio breuior. Aleæ quod nunc Tegeæ signum est, è curia Manthuriensium, apud quos dea Hippix: hoc est equestris, cognomento colebatur, deportatum fuit. Cognominis ea fuerat causa, quod in gigantum pugna Manthurienses ipsi prodidere, deam in Enceladum bigas immisisse. Sed Alean vocari eam, & apud Græcos reliquos, & apud Peloponnesios maximè vsus obtinuit. Dea quidem assistunt hinc Aesculapius, illinc Hygea è Penelico marmore: Scopæ Parij opera. In templo memoratu dignissima dona sunt: Apri Calydonij corium, putre iam præ vetustate, & setis vndique nudatum. Sunt præterea suspensæ compedes illæ, & si ex illis multas temporis longinquitas aboleuit, quibus vinciti Lacedæmonij captiui, Tegeatis in agro fodiendo opus faciebant: Lectus præterea Mineruæ sacer, cum effigie picturæ persimili. Ad hæc Tegeatidis scæminæ, Viduæ cognomento, scutum: sed huius mulieris posterius mentionem faciemus. Dea rem diuinam facit virgo, quàm longum tempus virginitatem con-

feruet non satis scio, illud habeo comper-
tum, antequam pubescat se illam sacerdo-
tio abdicare. Erectam à Melampode Amy-
thaonis filio aram Mineræ tradunt. Aræ
insistunt Rhea, & Oenoe nympha, paruulû
Iduem complexæ: Vtrinque quaternis as-
sistentibus nymphis: Ab vna parte Glauce,
Neda, Thisoa, & Anthracia: Ab altera Ida,
Agnò, Alcinoë, & Phrixa. Musarum etiam
ibidem, & Mnemosynes signa sunt. A tem-
plo non longius quàm stadium vnum ab-
est terræ agger, ad què ludos faciunt Alæ,
de Mineræ nomine, & Ilotia, ex eo quod
in pugna viros è Lacedæmoniis multos
ceperant. Ad eam templi partem, quæ ad
Aquilonem spectat, fons est, prope quem
vitiatam ab Hercule Augea ferunt, quod
tamen ab iis, quæ Hecataus hac de re scrip-
psit, discrepat. A fonte stadia fermè 117.
Mercurij Epyti cognomento ædes di-
stat. Habent & aliud Tegeatæ templum
Mineræ Poliatidi dedicatum: Eo singu-
lis annis semel duntaxat ingreditur sacer-
dos: Propugnaculi templum appellant.
Vulgo proditum est Cephæo Alei filio Mi-
neruam Tegean inexpugnabilem, donato
ei detonso de Medusæ capite crine, præ-
stitisse. De Dianæ verò, quam Hegemo-
nen, hoc est *Ductricem*, appellant, ta-

lis propemodum sermo est. In Orchome-
niis, qui in Arcadia sunt, dominabatur ty-
rannus Aristomelidas: Is cum Tegeatide
virgine, quam amabat, quoquo modo poti-
tus esset, ac eam cum præsidio ad se perdu-
cendam Chronio cuidam commendasset,
puella antequam ad Tyrannum perduce-
retur, præ metu, & pudore sibi necem con-
sciuit: Chronium Diana oblati nocturnis
visis ad opprimendum Aristomelidan in-
citauit: Patrato itaque facinore, cum Te-
gean Chronius confugisset, Dianæ tem-
plum dedicauit. In foro quod laterculi
figuram præ se fert, Veneris ædes est, quæ
ad Laterculum appellatur, cum signo mar-
moreo. Pilis duabus statuæ impositæ ex-
tant: Vni Antiphanes, Croesus, Tyroni-
dus, & Pyrias, qui cum Tegeatibus leges
tulissent, hunc sibi honorem meruerunt:
Alteri pilæ insitit Iasus læua equum de-
tinens, dexterea palmæ ramum ferens: E-
quo in Olympia dicitur vicisse Iasus, quo
primum tempore Thebanus Hercules O-
lympiorum conuentum instituit. Qua
verò de causa victori in Olympia ex Olea-
stro, Delphis è lauro corona detur: de supe-
riore, iam dudum in cōmemorandis Eleo-
rum rebus, exposuimus: De laurea suo
loco agemus. In Isthmo autem primum, in

Nemea apium, ad Palæmonis, qui Archemorus olim fuit, casus testandos, dari institutum est. Ludis sanè multis palmæ corona decernitur. Victores utique cuncti, ubique locorum palmā manu præferunt. Eius rei huiusmodi traditur initiū fuisse. Theseum aiunt è Creta reducem Deli ludos fecisse, victorésque palma coronasse. Palmæ quidem, quæ Deli fuit, mentionem fecit Homerus, iis versibus, quibus Ulyssis ad Alcinoi filiam misericordiam implorantis orationem exposuit. Est etiam in Tegeatum foro Martis signum pilæ insculptum, Gynæcothœan nominant. Laconico enim bello cum primum Charillus Lacedæmoniorum rex cum exercitu in Arcadum fines inuasisset, fœminæ arreptis armis sub collem subsederunt, quem ætate nostra Phylæstriden, ac si Præsidarium dicas, vocant: Congressus verò ad pugnam exercitibus, cum viri utrinque præclara, & memoratu dignissima ederent facinora, postremo fœminas subita eruptione ex insidiis facta, in fugam Lacedæmonios ipsæ verterunt. Virtute quidem fœminas anteisse cæteras prædicant Marpesiam, cui Viduæ cognomē fuit. Captū in pugna ipsum Charillū tradūt: Dimissum deinde gratis, cum se iureiurādo obligasset,

bell

bellum nunquam amplius Tegeatibus illaturum, cum tamen postea minime quod fuerat iuratus seruasset. Sed tunc fœminas aiunt Marti seorsum victoriam gratulatas, exta cum viris communicare noluisse: Ex eoque Marti cognomen, quod iam diximus, impositum. Ara etiam adulti Iouis erecta est, cum signo quadrangulo: Præcipue enim tali figura delectari mihi Arcades videntur. Ad hæc sepulchra in eodem foro sunt Tegeatæ Lycaonis filij, & eius vxoris Maræ, quam Atlantis fuisse filiam dicunt: Cuius mentionem Homerus fecit, in iis, quos cum Alcinoo Ulysses habuit, sermonibus de via ad inferos, animas, quas ibi conspexerit, enumerans. Lucinam verò Tegeatæ (habent enim ipsius etiam in foro ædem, & signum) cognomēto Ingeniculam appellant: Ex eo nempe (vti aiunt) casu, quod cum Aleus Nauplio filiam despondisset, iis qui puellam deducebant, vt in mare abiectam demergerent, imperasset: Illam verò in via ingenua procumbentem puerum peperisse, eo ipso in loco, vbi Lucinæ templum dedicarunt. Ab hoc diuersus est eorum sermo, qui Augendicunt clam patre Telephum enixam, in Parthenium montem cum abiiciendum curasse, ibique puero exposito ceruam lac præb

præbuisse. Hoc certe ipsi etiam Tegeatæ vulgarunt. Prope Lucinæ ara est Telluris: Pilæ duæ eminent iuxta aram: Earum vna Polybium Lycortæ filium, Elatum altera vnum de Arcadis filiis sustinet. Non longe à foro theatrum est, cum sedibus ænearum statuarum: Statuæ quidem ipsæ non extant, sed in earum sedium vna, incisi elegi testantur, statuam illam Philopœmenis fuisse. Huius viri memoriam, cum ob eius prudentiam, tum verò ob rerum gestarum magnitudinem, maximè inuolatam seruant. Quod ad generis claritatem attinet: Pater ei Megalopoli fuit Craugis, nulli civium suorum secundus: Is moriens adhuc impuberi Philopœmeni tutorem dedit Cleandrum Mantinæensem, qui domo exul, Megalopolis inquilinus, Craugidis, domo pro paterno hospicio, assidue in temporum suorum calamitate illa usus est. Præceptoribus cum aliis, tum Megalophani, & Ecdelo, Arcesilæ Pitanaï discipulis, operam dedisse Philopœmenem tradunt. Corporis quidem magnitudine, ac robore nulli Peloponnesiorum inferior fuit, sed facie fœdissima. Sacrorum quidem certaminum coronas omnino contempsit: Agro, quem possidebat, colendo deditus: A venatione, & feris conficiendis

mini

minime alienus. Legisse dicitur eruditorum hominum libros, quibus vel bellicæ res, vel imperatorum consilia mandata essent. Epaminundæ ille quidem artes, & res gestas studiosissimè æmulatus, assequi tamen nullo pacto potuit. Fuit enim Epaminundas miti prorsus ingenio, & animi lenitate summa, cum hic ad iram esset procliuior. Oppressa autem à Cleomene Megalopoli, nihil inopinata clade perculsus, militaris ætatis amplius duas partes, fœminas præterea, & pueros Messenen amandauit: Erant enim Messenij eo tempore Arcadum amici, & socij. Cum itaque exulum magnam partem Spartanus rex per caduceatores (quod eorum quæ crudelius in Megalopolitanos admisisset, iam pœniteret) sub certis fœderis conditionibus ad reditum adhortaretur, vniuersis civibus suis Philopœmenem, vt armis mallet, quàm isto fœdere patriam recipere facile persuasit. In eo verò prælio, quod Achæi, & Arcades ex omnibus urbibus, cumque ipsis Antigonus ex Macedonia transportato, in Sicilia exercitu contra Cleomenem, & Lacedæmonios commiseret, equitatum Philopœmenem rexit: Vbi verò rei summam in pediatu positam vidit, pedes & ipse cum graui armatura, dum periclitatur auda-

cius

cuius utrunque formam tragula traiecit, in genua se demisit, tantisper impediendo te-
lo progredi conatus, dum infringere-
tur hastile inter femora medium. Victis cer-
te hostibus in castra reportato, ex altero
femore spiculum, ex altero missilis fra-
gmentum extractum est. Viri ingentem
virtutem admiratus Antigonus, omni stu-
dio ut se in Macedoniam sequeretur ope-
ram dedit. At ille neglecto Antigoni in-
uitatu, in Cretam quæ tunc civili bello ar-
debat, transmisit, ibique, mercenarij ducis
munia obiit: Mox Megalopolin reuersum
equestribus copiis Achæi præfecerunt. Et
eos quidem, quibus ipse imperauit, equi-
tes, longe optimos præstitit, tum Achæo-
rum, tum eorum, qui in eadem fuere expe-
ditione. Deinde in pugna ad Larisum
amnem, cum Aetoli opem Eleis tulissent,
cognitionis causa, suamet manu Damo-
phantum hostilis equitatus præfectum in-
terfecit: Ac deinde alias Aetolorum, &
Eleorum equestres copias in fugam ver-
tit. Iam verò cum Achæi in eum vnum
intuerentur, omniâque ad vnum defer-
rent, peditatus ante omnia armaturam im-
mutauit: Cum enim ante breuibus ha-
stis vterentur, & scutis grandioribus, pro-
inde ac sunt Gallica, & Persica (thyreos
ipsi,

ipsi, ac gerrha appellat) ut loriceis, & creis
corpus tegerent, militibus persuasit: Ar-
golicos addidit clypeos, & hastas maiores.
Præterea cum Lacedæmone tyrannus Ma-
chanides exortus esset, eoque duce Sparta-
ni iam nouum bellum cum Achæis gere-
rent, dux fuit Achæici exercitus Philopœ-
men. Prælio apud Mantinean inito, Spar-
tanorû expediti milites veteranos Achæo-
rum fuderunt: Fugientes Machanidas per-
sequebatur: Ibi Philopœmen cum pedi-
tum phalange grauem armaturam Spar-
tanorum repulit, Machaniden retrocedê-
tem cum in eum incidisset occidit. Lacedæ-
moniis quidem in pugna victis, ex ipsa
tamen clade fortuna meliorem euentum
ostendit, quod scilicet à tyranni domina-
tu libertatem consecuti sunt. Non mul-
to verò post Nemea celebrantibus, Argi-
giuis, cum ludis interesset, certantibus ci-
tharædis Philopœmen: Actunc fortè citha-
ra caneret homo magni in ea arte nomi-
nis (quippe qui Pythicam palmam tulerat)
& carmen illud Milesij Timothei pronun-
ciaret, qui Persæ appellantur, canticum
exorsus.

Libertate frui licuit tibi Græcia per quem.
Coniecerunt in Philopœmenen Græci vni-
uersi oculos, & plausu ingenti edito, cer-

tam significationem dederunt, cum ver-
sum vni maximè conuenire, & ad vnum
omnino esse referendum. Talem accep-
imus Themistocli in Olympia habitum ho-
norem, cum in theatrum intranti specta-
tores vniuersi assurrexere. Philippus qui-
dem Demetrij filius, Macedonum rex, is
qui Aratum veneno peremit, Megalopo-
lin ad Philopœmenen occidendum per-
cussores miserat: Verùm cum facinus illi
perficere nequissent, inuidiam sibi Philip-
pus cunctæ Graciæ concitauit. Cum ve-
rò Thebani victis acie Megarensibus vr-
bem ipsam iam prope superatis muris ex-
pugnassent, oppidanorum astu de Philo-
pœmenis aduentu dissipato, tantus est ho-
stibus terror iniectus, vt confestim repor-
tato domum exercitu, eam obsidionem
missam fecerint. Iam rursus erat Sparta
exortus tyrânus Nabis. Is præ cæteris Pe-
leponnesiorû populis primos Messenios
bello lacesiuit: Ac nocte quidem inopi-
nantes adortus, urbem iam totam, præter
arcem, ceperat: Insequenti verò die præ-
sto fuit cum auxiliis Philopœmen: Quo
factum vt ille à Messene discedere sub cer-
tis conditionibus coactus fuerit. Iam verò
cum imperandi finem tempus attulisset,
& noui imperatores ab Achæis delecti
essent

essent, in Cretam Philopœmen transmi-
sit, Gortyniis graui bello pressis opem la-
turus: Sed eius peregrinationem cum Ar-
cades offensiore animo ferrent, reuersus
ex Creta, in ea incidit tempora, quibus cõ-
tra Nabin arma Romani ceperat: Et com-
parata sanè, atque instructa classe, se Phi-
lopœmen, qua erat in bellicis rebus alacri-
tate, eius expeditionis socium præbuit: Ve-
rùm vt erat naualium rerum planè expers,
triremã forte conscendit rimosam: Quod
cum à Romanis, & reliquis fuisset sociis
animaduersum, subiit eorum versuum re-
cordatio, quibus Homerus Arcadas nauig-
ationis ignaros esse in enumeratione na-
uium testatur. Paucis diebus post naua-
le prælium, Lunæ silentis opportunitate
vsus, immissa suorum manu Lacedæmo-
niorum ad Gethium castra incendit. Inde
elapsus Nabis iniquo loco Philopœme-
nem, & Arcadum, qui cum eo erant, ma-
num circumuenit: Erant ij sanè exigui
numero, sed virtute præstantes. Ibi Phi-
lopœmen conuerso, quasi retrocederet,
agmine, effecit vt multo equiore sui quàm
hostes loco consisteret: Mox prælio vi-
cto Nabis, & Lacedæmoniorum quàm plu-
rimis nocte illa caesis, in maiore multo, fuit
apud omnes Græcos nominis celebritate.

His ita gestis, Nabis inducias cum Romanis pepigit: Sed antequam præfinitum tempus exisset, à Calydonio homine, qui societate verbo simulata (fuerat enim ab Aetolis subornatus) re se hostem esse demonstravit, est interemptus. Philopœmen tunc, cum forte Spartam diuertisset, è re nata, ut cum Achæis Lacedæmonij se coniungerent, effecit. Non multo post Titus Flaminius, cui bellum in Græcia decretum fuerat, & Diophanes Dixi filius Megalopolitanus, quem sibi ducem Achæi delegerant, ad Lacedæmonis mœnia cum infesto exercitu accesserunt: Id nempe Lacedæmoniis crimini dantes, quod novas res contra Romanos moliti essent. At Philopœmen, & si priuatus tunc erat, portas tam occludendas irruentibus hostibus curavit. Ob hæc merita, & ob res in vtrunque tyrannum gestas, Lacedæmonij domum Nabidis talentis c. & eo pluris æstimatam, ei donarunt: At ille pecuniam eam reiecit: Insuper autem eos, qui in Achæico conuentu plurimum autoritate apud multitudinem valerent, ea largitione conciliari: In quo Timoleontem ab eo significatum fuerunt qui crederent. Iam verò rursus ei ab Achæis imperio decreto, cum Lacedæmonij, iam ciuile bellum capessere,

rent, trecentos ille homines, seditionum auctores, è Peloponneso eiecit: Et publicorum seruorum prope tria milia vendidit: Urbisque muros demolitus, puberibus omnibus iis exercitationibus, in quibus ex Lycurgi lege versabantur, interdixit: Contra verò ut eas Achæorum puberes susciperent edixit. Sed patria postea instituta Spartanorum pueris Romani restituerunt. Iam Antiocho Seleuci, cui Nicator cognomen fuit, Syrorumque auxiliis à Romanis Manilij ductu ad Thermopylas victis, cum Aristæus Megalopolitanus Achæos hortaretur, ut Romanorum imperata omni ex parte facerent, neque vlla omnino in re ipsis aduersarentur, turbato illum præ ira vultu aspiciens, accelerare dixit Græciæ fatum. Manilio deinde Lacedæmoniorum exules restituere contendenti, acriter pro concione restitit. Post illius verò profectionem exules omnes Philopœmenis permisso Spartam redierunt. Sed enim & ipsum aliquando iusta manebat ob nimiam animi elationem pœna. Nam cum Achæorum Imperator iam octauum renunciatus fuisset, Lycortæ, homini haud quam obscuro, quod viuus in hostium potestatem venisset, obiecit: Neque ita mul-

to post coortis inter Messenios, & Achaeos inimicitiarum causis, Lycortam cum exercitu misit Philopœmen ad Messeniorum agrum depopulandum: Ipse triduo post, & si vehementi feбри laborabat, ac iam annum impleuerat LXX. quin tamen eius excursionis particeps esset, se cōtinere non potuit. Secutus igitur Lycortam est cum equitibus, & peltatis LX. At Lycortas, totaque eius manus cum neque hostes vllō damno affecissent, neque ipsi quidquam graue passi essent, incolumes domum rediere. Philopœmen inter dimicandum accepto in capite vulnere cum ex equo concidisset, viuus Messenen pertractus est. Vbi aduocata concione cum sententiæ variarent: Dinocrates & Messeniorum locupletissimi cuique occidendum omnino Philopœmenem censebant. At plebs magno studio eum vindicabat à potētiorum iniuria, Græci nominis parentem, eo etiam ad laudem insignioribus titulis appellantes. At Dinocrates Messeniis omnibus inuitis veneno misso hominem de medio tollendum curauit. Quod facinus Lycortas non multo post ex Arcadia, & Achaia cōparato exercitu vltus est: Cui se Messenij cum dedidissent, omnes præter Dinocratem (is enim sibi ipsi ma-

nus consciuit) ob Philopœmenis necē pœnas dederunt. Ossa Philopœmenis Arcades Megalopolim reportarunt. In quo sanè viro bonorum, & fortium virorū omnis prope est in Græcia consumpta progenies. Primus etenim Miltiades Cimonis filius Persis ad Marathonem fufis, & ingenti contra eundē hostem classe comparata, cūctā Græciæ salutem attulit: Postremus Craugidis filius Philopœmen. Nam qui ante hos præclara suę virtutis documenta dederunt, Codrus Melanthis filius, Spartanus Polydorus Messenius Aristomenes, & si qui possunt alij cum his enumerari, patriam quisque suam iure videri possint, non vniuersam Græciam seruasse. Post miltiadem verò, & Leonides Anaxandridæ, & Neoclis filius Teomistocles Xersenē Græcia expulerunt: Duobus ille naualibus præliis, hic nobili ad Thermopylas pugna. De Aristide Lysimachi, & Pausania Cleombroti filio, qui ad plateas Græcis imperauit, nihil attinet hoc loco dicere: Quòd huic, proditiōnis crimen: Illi imposta omnibus insulis veltigalia, cum antea omnes Græci nominis populi immunes fuissent, seruata Græciæ gloriā eripuerūt. Xanthippus quidē Ariphronis, & Cimon: ille deleta Persarū classe ad Mycalē Leotyichide Spartanorū rege

adiuvante: Hic multis, & æmulatione dignissimis facinoribus, de Græcis optimè meriti sunt. At omnes, qui bello Peloponnesiaco, quod est cōtra Athenienses gestū, exercitiis præfuerūt, atque ex iis gloria præstantiss. quæque iure quis Græciæ paricidas, & prope (vt ita dicā) demerfores appellarit. Græcorum certè imperiū iam grauius percussum. Conon Timothei, & Polymaidis filius Epaminondas ad spem salutis aliquā reuocarunt, cū vterque, ex insulis ille, & maritimis locis: ex vrbibus hic mediterraneis præsidia, & Lacedæmoniorū præfectos, quos Harmostas vocabāt, eiecissent: Decuriones verò in singulis ciuitatibus in ordinē coëgissent. Epaminūdas ad hæc duarum minime obscurarū vrbū, Messenes, & Arcadiæ Megalopolis accessione Græciā illustriorem reddidit. Adnumerandi Græciæ parentibus iure etiā fuerint, Leosthenes, & Aratus: Ille enim Græcos conductitios, qui Persis stipendia fecerant, ad quinquaginta propè militum milia in naues impositos, inuito etiam Alexandro, in Græciam incolumes reportauit. Arati verò merita ex iis cognosci possunt, quæ de Sicioniorum rebus gestis conscripsimus: Ad philopœmenis quidem statuam Tegeæ talis legitur inscriptio.

Quis

Cuius virtutem mirata est Græcia, quæque

Multa manu gessit, multaque consilio:

Arcados inuicti Philopœmenis hæc monimenta:

Quem belli ornauit gloria clara ducem

Huic duo de geminis excelsa trophæa tyrannis,

Erexit Sparte libera seruitio.

Grata etiam Tegeæ pro libertate recepta

Craugidis hæc gnato magnanimo posuit.

Actalis quidem illic extat inscriptio. Apollini verò Agyieo signa ob huiusmodi causam Tegeatæ dedicasse feruntur. Apollinē & Dianam aiunt vbi que gentium graues de iis hominibus sumpsisse pœnas, qui Latonam dum vterum ferret, errantem contempsissent. Quare cum ij, quos nominauimus, dij in Tegeatarum terram venissent, Scephrus Tegeatæ filius semotis arbitris cum Apolline est collocutus: Ibi Lemon (erat hic quoque de Tegeatæ liberis) in suspicionem venit, fuisse clandestinum illum sermonem aliud nihil quàm sui criminationem: Impetu itaque facto fratrem occidit: sed mox Dianæ sagittis confixus, eius cædis pœnas dedit. At Tegeates, & Mæra ex tempore sacrum quidem vtrique Deo fecerunt: Verum postea cum soli sterilitas incesset, consulentibus, è Delplici Apollinis penetrantibus respōsum allatum est: Lugendum esse

Scephrum: Quamobrem in Agyiei sacris & alia in Scephri honorem faciunt, & virgo Dianæ sacerdos vnum quempiam infectatur, Dianam dum Lemonem perfectetur simulans. Aiunt etiam de Tegeatæ liberis vltro in Cretam migrare oportuisse Cydonem, Catreum, Archidium, Gortynem: A quibus vrbes nominatæ fuerint, Cydon, Cortyn, Catreus. Cretenses tamen neutiquam huc Tegeatum sermone assentientes, Cydonem Acacallide Minois filia, & Mercurio genitum dicunt: Catreum Minois: Rhadamanthi Gortynem filios fuisse. De Rhadamantho quidem, Homerus prodidit in Protei, & Menelai colloquio, in Elysios campos Menelaum venturum, vbi multo prius Rhadamanthus sedem esset nactus. Cinathon verò versibus mandauit Rhadamanthum Vulcani. Vulcanum Tali, Talum Cretis filium fuisse. Sunt sanè Græcorum scripta, cum in cæteris, tum in iis maximè, quæ ad gentilitates pertinent, inter se dissidentia. Agyieo apud Tegeatas signa quatuor singula à singulis tribubus posita sunt. Tribuum ipsarum nomina perhibentur Clareotis, Hippothoitis, Appolloneatis, Athæneatis: Sic appellatæ ab ea agri sorte, quam liberis Arcas proposuit suis & simul ab

Hippot

Hippothoo Cercyonis filio. Est præterea Tegeæ Cereris, & Proserpinæ sanum: Frugiferas deas nominant. Prope Veneris cognomine Paphiæ templum dedicauit Laodice, cui Agapenor pater, is qui bello Troiano Arcadum dux fuit. Paphi tamen illa vixit, vti alio est à nobis loco prius explicatum. Ab eo templo non longe absunt Liberi patris delubra duo, Proserpinæ ara, Apollinis ædes, cum inanrato simulachro. Ea omnia Chiriosophus fecit, Cretensis patria, de cuius ætate, & magistro comperti nihil habemus. Longior certe Gnosii apud Minoem Dædali commoratio, Cretenses in signorum etiam officio nobilitauit. Adstitit Apollini ipse Chiriosophus è marmore. Habent Tegeatæ ædem aliam, quem communem Arcadum focum vocant. Est ibi Hercules simulachrum: in scæmore cicatrix cernitur: ex vulnere quod in pugna accepit primus, dum cum Hippocoontis filiis dimicabat. Excelsior quidam vicus, in quo multas Tegeatæ aras habent. Clarij dicitur Iouis: cognomen manifestum est à sortitione Arcadis filiorum ductum. Festos dies quotannis eo in loco agitant: Ac Lacedæmonios quidem eo se sacro occupatis, cum exercitu fines inuasisse memorat Multa ve-

rd

rō cum se effunderet ē cœlo nix, præ frigo-
 re hoīes grauit̄er sub armis laborasse: In-
 terea se clam illis, ignes accendisse, mōx-
 que frigoris incommodo liberatos, armis
 arreptis hosti occurrissē, victorēsque pau-
 lo post reuertissē. Conspicatus & alia Te-
 geæ sum: Alei domum, Echemi sepulchrū,
 & in pila incisam Echemi cum Hyllo pu-
 gnam. A Tegeæ in Laconicum agrum per-
 gentibus ad lauam viæ est Panos ara: Est
 etiam Iouis Lycei. Restant adhuc templo-
 rum fundamenta. Aræ quidem hæ à muris
 absunt stadia duo. Progressi stadia fermè
 v. r. ad Limnatidis (quod est ac s̄ Palustris
 dixeris) Dianæ perueniēt. In ea æde ex ebe-
 no signum est: Operis forma, cuiusmodi
 quæ à Græcis Aeginæa appellatur. Absunt
 hinc stad. circiter x. Dianæ Cnateatidis, &
 Alei ruinæ. Lacedæmoniis, & Tegeatis a-
 gri fines Alphæus est amnis. Eius caput ad
 Phylacem: Vnde non procul insluit in eum
 aqua è fontibus orta non utique magnis,
 sed numero pluribus, & iccirco Symbola
 (quasi confluentem dicas) est ei loco no-
 men. Alphæus ipse longè alia quàm cæteri
 amnes est præditus natura. Abdit enim se
 infra terram sæpe, & rursus exoritur è
 Phylace primum, & à Symbolis emanans,
 mergit se in Tegeatico agro Mox in Asæa
 erump

erumpens, & Euroræ aquas permiscens
 suas, cuniculo iterum absorptus, emergit
 quo loco fontes Arcades nominant, ac Pi-
 sæum agrum, & Olympiam præter lapsus,
 supra Cyllenen Eleorū nauale in mare
 prorumpit: Neque potest cursum eius A-
 driatici maris concitatio retardare, quo-
 minus magum, & violentum internatans
 pelagus, ad Ortygiam Syracusarum insu-
 lam, pristino Alphæi nomine conseruato,
 Arethusa fonti permisceatur. Recta sanè
 via ad Thyrean, & vicos, qui intra Thyrea
 tum fines sunt, habet quæ merito in huius
 historiæ commentarios referantur: Ores-
 tis Agamemnonis filij sepulchrum, ex
 quo reuulsa à Spartano homine eius ossa
 memorant Tegeatæ. Nostra quidem ætate
 nullus iam est intra portas, eius tumulus.
 Præterfluit viam Garatis amnis, quem vbi
 transferis, stadia prope x. progressus, Pa-
 nos sacrum offendas, & iuxta illud quercu
 cum deo sacram. Iam quæ à Tegea Argos
 ducit via, vehiculis peruia, & populari tri-
 ta est itinere. Adiacent ipsi viæ primum qui-
 dem ædes Aesculapij cum suo signo. Diuer-
 tentibus ad leuā vñ fermè stadium, est A-
 pollinis cognomento Pythij euerfa ædes,
 cuius ipsa duntaxat extant rudera. Secun-
 dum rectam viam locus est quercu plurima
 condē

condensus: In eo querceto templum est Ce-
reris cognomine Corythenſæ, quaſi Galea-
ræ dixeris. Proxima Liberti patris ædes,
Myſtæ, id eſt Arcani vocant. Inde Parthe-
nius mons incipit. In eo ſacra Telephi a-
rea oſtenditur, in qua altum à cerua Tele-
phum dicunt. Paululum ab eſt Panos fa-
num, vbi Philippidæ occuſſiſſe Pana: &
quæ ei opus erant monuiſſe, tam Athe-
nienſes, quàm Tegeatæ prædicant. Præbet
ſaltus Parthenius teſtudines ad lyras com-
pingendas quâ accomodatiffimas. Sed eas
accolæ capere verentur, neque à peregrini-
ſ capere ſolent, quod Pani ſacras Putant.
Vbi iugum ſuperaueris, ac iam in ſubia-
centia arua deſcenderis, illic fines inter Ar-
giuos, & Tegeatas ſunt, ad eum prope mo-
dum, quo in Argiuo agro ad Hyſias. Hæ
quidem Peloponneſi regiones ſunt, & vr-
bes in ſingulis. Perſecuti autem ea ſumus
omnia, vel in agris, vel in urbibus ipſis,
quæ hac hitorie commemoratione digniſ-
ſima duximus. Athenienſibus verò, &
aliis Atticæ terræ partibus fini-
ſſima eſt Bœotia. Proximi
ad Eleutheras Pla-
tæenſes.

PAVS

351
P A V S A N I A E

B O E O T I C A

S I V E L I B E R

N O N V S.

BO E O T I quidem, tota in vni-
uerſum gens, à Boroto no-
mē accepere, quem Itoni, &
Melanippes nymphæ, Itonū
ipſum Amphictyonis fuiſ-
ſe filium dicunt. Oppidatim nomina mul-
ta à viris, ſed à fœminis plura naſti ſunt.
Platæenſes quidem opinione mea indi-
genæ ſunt: Nomen illis inditum putant à
Platæa amnis cuiuſdam filia. In regum &
hos fuiſſe præſcis temporibus imperio, ſatis
omnibus conſtat: Tota enim Græcia o-
lim regibus paruit, cum nondum republi-
cæ inſtitutæ fuiſſent. Alium certe è ſuis re-
gibus neminem, quàm Aſopum, & eo ſupe-
riorem Cithæronē norunt, à quorū altero
flumini, ab altero monti nomen fuerit. Et
ipſam ſanè Platæan, à qua vrbs nomē acce-
perit, facilè credã adducor, fuiſſe regis nō
amnis filiã. Huius ciuitatis ante Meratho-
niã pugnam, nullū extat memorabile faci-
nus. In eo prælio cū Athenienſes adiuuiſ-
ſent, poſt Xerxis in Græciã irruptionē, cū
iifdem

iisdem Atheniensibus alacriter in naues conscenderunt, & intra suosmet deinde fines Mardonium Gobryæ filiū, Xerxis copiarum præfectum malè mulctarunt. Bis autem euenit, vt sedibus suis pellerentur, & rursus in Bœotiam restituerentur. Bello enim Peloponnesiaco Lacedæmonij diu obsessam Plateam expugnarunt: Iam verò restituta, per eam pacem, quam Græcis à Persarum rege Antalcidas homo Spartanus confecit, cum ij qui Athenas confugerant in patriam redissent, noua iterum clade afflictæ est. Nam cum nullum omnino propalam bellum Thebanis indixissent, ac sibi cum illis pacem esse dicerent, quòd dum Cadmea à Lacedæmoniis oppugnaretur, neque consilij, neque operis eius participes fuissent: Thebani tamen contra Lacedæmonios autumabant eam se pacem sciuisse: Quam cum deinde violassent, eidem culpæ affines esse interpretabantur omnes, quibus communi fœdere cautum fuisset.

Cum itaque Plataënsibus spectæ esset Thebanorum voluntas, urbem firmissimo præsidio tuebantur. Qui verò agros à mœnibus longiquiores habebant, non quauis diei hora in eos veniebant, sed obseruatis concionum temporibus, quas illi,
& alias

& alias frequentes ex omni populi parte celebrare soliti erant: Tunc demum cum in vnum consultandi causa conuenissent, sua, qui extremum agrum colerent, ociole curabant. At Neocles, qui summū in Bœotis magistratum gerebat, cum Plataënsiū astum deprehendisset, suis imperauit, vt in concionem quilibet cum armis veniret. Quo factò, omnes Plataëas duxit, non sanè recta per campestrem agri partem, sed quâ Hylia sunt, inter Eleutheras, & Atticam: Vbi speculator à Plataënsibus nullus erat: Merediana sanè hora, qua oppidani concione occupatos Thebanos rati, se in agros oclusis à tergo portis effuderunt. Cum iis, qui intra muros deprehensi sunt, hostes pepigerunt, vt cum singulis viri, mulieres binis cum vestimentis ante Solis occasum exirent. Diuerso autem longè casu oppressi sunt Plataënses quàm olim à Lacedæmoniis duce Archidamo: Tunc enim cum obsiderentur duplici muro interclusi sunt, at eos Thebani mœnibus excluderunt. Accidit hæc altera oppressio Plataënsibus anno tertio ante Leuaticam pugnam, Athenis Astæo principatum obtinente. Vrbs tota à Theobanis præter deorum templa excisa est. Excidij modus ciuibus æquè omnibus saluti fuit.

Eiecti enim primum ab Atheniensibus recepti fuere. Deinde Philippus victoria apud Cheronean parta, cum Thebanis perfidium imposuisset, ac omnia ad eorum perniciem moliretur, ipsos etiam tunc Plataenses in pristinas sedes reduxit. Agri quidem Plataici à recta digressi, ad laevam paululum Hyfiarum & Erythrarum iudera sunt: Urbes olim Bœotorum fuere: ac nunc etiam inter Hyfiarum ruinas Apollinis templum est, dimidiata sui parte perfectum. Sacer præterea puteus, de quo (vix Bœoti ipsi sermone suo vulgarent) bibentes vaticinabantur. Hinc in militarem viam reuersi, offendant ad dexteram (Mardonij quod esse aiunt) sepulchrum: Cum tamen statim à prælio, Mardonij cadaver nusquam inuentum, sit consentienti hominum voce proditum: Neque omnino qui eum sepelierit certus quisquam perhibetur. Satis illud constat Artontem Mardonij filium, luculenta dona Dionysophani homini Ephesio, & aliis quibusdam Ionici nominis dedisse, quo patris sepeliendi curam susciperent. Atque hæc quidem via ab Eleutheris Plataean ducit: Eodem verò Megaris contendentibus ad dexteram fons, & paulo progressis longius fixum est, Actæonis nuncupant: Nam super eo

dormire Actæonem solitum dicunt, à venatione fatigatum. Atque inde Dianam in fonte proximo lauantes aspexisse. Stethichorus Himeræus Actæonem à Diana cerui pelle circumdatum scripsit, incitatis ad eum lacerandum canibus, ne Semelen uxorem duceret. Ego Actæonis canes facile adducor, vt credam rabie percitos, cum in quem sauirent furentes non sentirent, in quenuis obuium fuisse impetum facturos. Qua in parte Cithæronis Pentheo perniciēs euenerit, aut recens natus Oedipus vbinam expositus fuerit, nouit planè nemo: Nam biuium non iguoramus, in quo patrem Oedipus occidit: In Phocensibus enim vulgo monstratur. Est Cithæron Cithæronio Ioni facer, de quo tunc agemus copiosius, cum ad ea, quæ illic extant, peruenit oratio. Circa ipsum prope ad Plataean aditum, sepulchra eorum spectantur, qui cum Persis pugnantes ceciderunt. Ac reliquis sanè Græcis vnum est, & commune conditorium: At Lacedæmoniis, & Atheniensibus eo prælio peremptis, sui se paratim sunt tumuli, & in illis inscripti Simonidis elegi. A communi illo monumento non procul ara dicata fuit Ioui Eleutherio: Sepulchra quidem omnia ex are sunt: Iouis ara, & signum è candido

lapide. Ad eam aram ludos quinto quoque anno Eleutheria faciunt, maximis de cursu propositis præmiis. Armati ante aram decurrunt. Trophæum quod à Plataënsi pugna victores Græci erexere x v. v. plurimum stadia ab vrbe distat. Intra urbem ipsam cum introieris, ea parte, qua ara, est & signum Iouis Eleutherij, Plataæ heroi. cum videas monumentum. De ea iam ante & quæ dicantur, & quæ Plataenses ipsi opinentur, exposuimus. Habent Plataenses Iunonis ædem multo spectatu dignissimam, tam magnitudine, quàm signorum ornatu. In primo ingressu Rhea saxum fœcis inuolutum pro puero quem pepererat ad Saturnum defert. Templi numen Taleam, id est adultam Iunonem, vocant. Recto statu fabricatum signum est ingenti prope magnitudine, Signum vtrunque è Pentelico lapide Praxiteles fecit. Sidentem verò Iunonem eodem in templo fecit Callimachus: Nymphenomenen, id est Desponsatam nominant, ob huiusmodi rei euentum. Iunonem aiunt iratam Ioui, incertum qua de causa, in Eubœam secessisse: Iouem cum placare eam non potuisset, ad Cithæronem, qui tunc Plataënsibus imperabat, venisse: Fuisse verò Cithæronem nemini calliditate secundum. Eius

mo

monitu Iupiter simulachrum è ligno fabricauit, illudque plastro vestimentis velatum imposuit: In vulgus verò prodidit Plataeam eam esse Afopi filiam, quæ sibi esset despõsa. Id vbi ad Iunonis aures peruasit, accurrit illico, & ad plastrum accedens, veste conscissa, ligneam esse effigiem comperit, quam nouam esse nuptam putarat: falsam se itaque letanti animo ferens, facile in gratiam cum Ioue rediit: In eius rei memoriam festos celebrant dies, Dædala quæ nuncupatur: Quod prisca lignea signa Dædala vocitabant. Quod sanè nominis ante natum Athenis Dædalum Palaemonis filium, vsurpatum crediderim: Quin à Dædalis, ligneis scilicet simulachris, non autem proprio, ac germano nomine, Dædalo ipsi cognomen impositum fuisse arbitror. Referuntur Dædala septimo quoque anno, sicuti mihi narrabat interpres patriæ suæ antiquitatum: Re autem vera breuiore temporis ambitu. Verùm cum subtiliter enumerare vellemus media tempora à Dædalis ad altera Dædala, neutiquam id consequi potuimus. Ludi certe tali peraguntur ritu. Lucus est in Bœotia omnium maximus non longe ab Alalcomenis: Ibi perueteres quercus quamplurimæ: In eum lucum

venientes Plataenses, carniū frustra elixarum exponunt. Et sanè cum auibus aliis minus est eis negotij: Coruorum verò turbam, quod ij omniū sunt extis infensissimi, quàm diligentissimè arcent. Observant autem siqua earum alicum carnem abripuerit, in qua cõsederit arbore: Nam ex ea sola materia cadunt ad Dædalum fabricandum: Hoc enim nomine signum vocant. Priuatim Plataenses sacrum faciunt, quæ parua Dædala appellant: Dædala sanè magna, Bœotij omnes conuentu suo celebrant, sexagesimo quoque demum anno. Tam diu enim solenne sacrum intermissum tradunt, cum Plataenses interea domo eiectione exularent. Et in paruis quidem Dædalis signa quotannis comparata quaternadena promunt, quæ sortiti inter se, tollunt Plataenses, Coronæi, Thespieses, Tanagræi, Cherrhoneses, Orchomenij, Lebadeses, Thebani. Nam & hi in gratiam redire conuentus eiusdem, & sacri vicem suam obire sibi in animum induerunt, post restitutas nempe à Cassandro Antipatri filio Thebas, Quæ enim oppida minore sunt dignatione, ea vbi sua cuique fors obtigerit sacri eius ira sua obeunt munia. Ad Alopei ripas simulachrum ornant: Mulierem deinde in plaustrum imposi-

tam pronubam pompæ præficiunt: Ac sortiti quo quisque populus loco pompam ipsam traducat, plaustra à flumine in summam Cithæronis verticem agunt. Ara ibi in ipso iugo parata est: Eam aram hoc exædificant modo: Quadrata ligna tam apte inter se componunt, vt lapidum structuram fecisse videri possint: Sermèta eò congesta in fastigium erigunt. Ex vrbibus quidem singulis locupletiores Telean mactata boue, Iouem tauro, vino, & odoribus refertis hostiis venerantur: Simulque Dædala super ara collocant. Quibus verò minus est copiarum, ij reliqua eodem cum diuitibus faciunt ritu, è minoribus tantum immolant gregibus. Aram correptam ignis cum iis omnibus quæ porrecta fuerint cõburit. Flammam in sublime attolli maximam, maximèque è longinquo spectabile nouimus. Ultra iugum illud, in quo aram extruunt, vbi stad. fermè xv. descenderis, antrum videas Cithæronidum nympharum, Sphragidum nominant: Varietas præcis temporibus nymphas sermo hominum vulgavit. Mineræ etiam Aræ, ac si Martiæ dicas, apud Plataenses sanum est: De manubiis erectum fuit, quas à pugna Marathonia cum Plataensibus Athenienses comunicarunt. Signum è ligno

est inauratum, eius summæ munus, & pedes è Pentelico lapide, magnitudine prope pari cum ea Minerua, quam Athenienses in arce ex ære de Marathonis præda dedicarunt. Mineruam sanè illam Platæensibus Phidias fecit. Picturæ in æde sunt Polygnoti, Vlysses patrata procorû cæde: Onatæ, Argiuorum prior ad Thebas expeditio. Atque hæ quidem picturæ in parietibus primi aditus cernuntur. Ad pedes deæ est Arimnesti imago. Dux hic Platæensîs fuit in pugna contra Mardonium, & ante etiam ad Marathonem. Est & Cereris cognomento Eleusiniæ Platæis sacellum, & Leiti sepulchrum: Vnus hic ex omnibus Bæotorum ducibus è bello Troiano domum rediit. Gargaphiæ ductum aquæ Mardonij equitatus corruptit, quod Græcorum copiæ quæ contra se steterant, illa aqua utebantur. In via quæ à Platæa Thebas ducit, fluuius est Peroë: Filiam fuisse Asopi Peroën dicunt. In citiore Asopi ripa ad inferiora flectentibus, stadium interuallo prope x l. Scoli ruinæ sunt, inter quas extat imperfecta ædes Cereris, & Proserpinae, cum dimidiatis deorum signis. Diuidit adhuc à Thebano Platæensem agrum Asopus. Qui primi Thebaidem terram tenuerint, Ectenas fuisse tradunt, quorum

rex fuerit Ogyges homo indigena. Ab eo nempe poetarum complures Thebas Ogygias cognomine appellant: Periisse hunc populum ferunt pestilentia. Successisse in eas sedes Hyantas, & Aonas, Bæoticas (opinor) non alienigenas gentes. Iam verò cum in ea loca Cadmus Phœnicum copias adduxisset, praelio fusi Hyantes, postera nocte profugere. Aonas Cadmus deprecantes, & supplices, manere, & cū Phœnicibus permisceri facile passus est. Et illi quidem vicatim habitauerunt. Cadmus verò oppidum, cui & nunc idem est nomen, Cadmean condidit. Sed aucta postea vrbe inferioribus mœnibus pro arce Cadmea fuit. Illustres omnino Cadmi nuptiæ fuerunt, si quod Græcorum monumentis proditum est, Martis, & Veneris filiam vxorem duxit. Ipsius quoque filiae viuente etiamnum patre in magna famæ celebritate fuisse, quod Semele ex Ioue pepererit, Ino in marinas deas relata fuerit. Magna secundum Cadmum opes fuere Spartorum, quorum nomina, Chthonios, Hyperenor, Pelorus, & Vdæus: Nam Echionem virtutis ergò, quem sibi generum adfisceret Cadmus dignum duxit. Hos sanè viros, quod nihil amplius comperti habeam, fabulæ assentiens Spartos, à saty quo dicuntur è

terra editi, appellatos crediderim. Post Cadmi in Illyrios, & Encheleas Illyricum populum migrationem, Polydorus eius filius paternum imperium tenuit. Pentheus quidem Echionis filius & generis dignitate, & regis amicitia plurimum pollebat. Verum cum esset insolentior, & plane impius, Libero patri violati numinis pœnas dedit. Polydoro Labdacus filius fuit: Hunc pater cum è vita decederet, unà cum regno Nycteo in tutelam tradidit. Quæ huc pertinent reliqua mihi in Sicyoniarum rerum commentario exposita sunt. Cuiusmodi scilicet mors Nyctei fuerit, & quem admodum ad Lycum eius fratrem pueri tutela, & Thebanorum principatus pervenerit. Et is quidem Labdacus iam adulto regnum restituit: Sed cum non ita multo post, & ipse Labdacus diem suum obisset, rursus Lycus Labdaci filium Laium in tutelam suam recepit. Lyco iam iterum tutelam gerente, Amphion, & Zethus collecta militum manu agrum inuadunt: Et Laium quidem periculo subtraxerunt ij, quibus curæ fuit providere, ne Cadmi genus in posterum aboleretur, Lycum Antiope filij prælio vicerunt. Idem oppidum inferius cum Cadmea coniunxerunt: Urbem totam Thebas, ob cognationem

nem, quæ cum Thebe Nympha Promethei filia ipsis fuit, nuocuparunt. Huius rei testimonio mihi sunt Homeri in Odyssea versus.

*Qui partis septingeminis, & turribus altis
Cinxerunt Thebas: neque enim sine turribus ausi
Incolere: inuicti quamquam illi viribus essent.*
De Amphionis verò cantu, & quòd muros ad Lynam erexerit, nullam prorsus fecit mentionem. Hanc in musicis famam iccirco est Amphion consecutus, quod à Lydis ob Tantali affinitatem modos didicit, primusque chordas tres ad quatuor à superioribus inuentas addidit. At enim qui carmina in Europam fecit, is memorie prodidit Amphionem Mercurio magistro fidibus didicisse: cantu verò saxa, & feras mouisse. At Myron Byzantius heroici carminis, & elegiorum scriptor, Amphionem tradit primum omnium Mercurio aram dedicasse, & iccirco Lynam ab eo accepisse. Aiunt etiam apud inferos Amphionem, ob eas contumelias plecti, quibus Latonam, & eius filios affecit. Ac de eius quidem pœna in ea poësi mentio est, cui Minyas nomen: Est verò communi argumento de Amphione, & Thamyræ Thracie conscripta. Postea quàm Amphionis domus pest

pestilentia deletera est, & Zethus, cum genitum ex se puerum ipsa ob certam noxam mater peremisset, animi ægritudine contabuit: Laius Thebani regnum detulerunt. Duxit Laius Iocastam uxorem. Accepit verò ab Apolline Delphico responsum, à filio, si quis ei ex Iocasta nasceretur, se interfectum iri: Quare recens natorum Oedipum exposuit: At ille cum adoleuisset patrem occidit, & matrem ipsam uxorem duxit. Filios verò nullos ex ea omnino genuisse, testimonio mihi sunt, qui in Odyssæa leguntur Homeri versus.

Vidi etiam Oedipodis matrem, formosam Epicasten,

*Quæ fædo imprudens temeravit crimine vitæ.
Gnatu iuncta toro: genitorem occiderat ille.*

Nox facinus visum est superis abolere nefandum.

Quæ enim eius flagitij fama statim potuisset aboleri, si quatuor fuissent ex Iocasta liberi suscepti? Verùm Euryganea illos Hyperphantis filia peperit: Quòd is, qui carmina illa condidit, quæ Oedipodia nominant, declarat. Onasias etiam Plataënsibus, tristem demisso vultu, ob filiorum dimicationem, pinxit Eurganeam. Polynices enim uero vivente adhuc, & imperante Oedipo Thebis discessit, metuens ne diris, quibus ipsum

ipsum pater deuoverat, esset obnoxius. Cùm autem Argos confugisset, & iam filiam ei nuptum dedisset Adrastus, Eteoclis fratris accersit, post Oedipi mortem Thebas reuertit. Orto verò de imperio cùm fratre dissiidio, iterum exulauit: Fretusque foceri opibus. dum regnum conatur recipere, exercitum quidem perdidit: Congressus verò ex prouocatione singulari certamine fratres ambo, mutuis confecti vulneribus ceciderunt. Successit Eteocli Leodamas filius, imperium regente Creonte, Menæcei filio pueri tutore. Adoleuerat iam Leodamas, ac penes ipsum regnum erat, cum iterum Argiui Thebas oppugnatū exercitum misere. Iis cum exercitu Thebani occurrerunt ad Glisantem, Cùmque ad manus ventum esset, ibi Aegialeū Adrastru filium Leodamas occidit. Ab Argiuis verò prælio superatus, cum ea Thebanorum manu, quæ illum ultro secuta est, insequenti nocte è fuga se in Ilyrios recepit: Hostes haud magno negotio captas Thebas Therfandro Polynices filio tradidere. Iam verò cum Agamemnonis copiarum pars, dum ad Troianum bellum cõtenderet, ab instituto nauigationis cursu aberrasset, & in Misia cladem accepisset: Fors ita tulit, vt Therfander, cuius in ea pugna præ cæteris Græcis

cis virtus entuerat, à Telepho occideretur: Est verò ei monumentum erectum circa Cayci campos, in Elæa vrbe, lapis in subdiali fori parte, quò in loco ei parentant, vt ipsi dicunt, incolæ. Therfandro mortuo, altera iam classe contra Paridem, & Troianos comparata, Peneleum sibi duces delegerunt, quòd Tisamenus nõdum per atatem erat imperio capeffendo idoneus. Interfecto rursus ab Eurypylo Telephi filio Peneleo, regem Tisamenum declararunt, Therfandro, & Demonassa Amphirai filia genitum. Ac is quidẽ dirarum Lai, & Oedipi expers fuit: At eas non effugit Autesion: Qui nempe ad Dorienfes ex oraculo migirare coactus est. Eo iam profecto regem illi furrogarunt Damafichthonem nepotem Penelei, Ophelte filium. Damafichthoni Ptolemæus filius fuit: Xantbus Ptolemæo: Is nempe, quem Andropompus in singulari certamine non virtute, sed dolo perculit. Placuit in posterum Thebanis non vni amplius, sed pluribus reipubli. summam committere: Ac sanè fecundiore omni ex parte de cætero vli videntur fortuna. Quæ verò ipsis vel prospera, vel secus euenerunt, hæc ego maximè memoratu digna comperi. Victi ab Atheniensibus prælio sunt, cum illi

eo bello, quòd de agri finibus gerebatur, Plataensibus opem tulissent. Alteram etiam cladem acceperunt ad Plataeam, cum iisdem Atheniensibus actè congressi, quo tempore Xerxis amicitiam, Græcorum salutem anteponeere visi sunt: Atque huius rei culpa non fuit penes vniuersum populum: Tunc enim paucorum principatus, non patria reipub. administratio vigeat. At profecto si Pisistrati filij Barbaris in Græciam inuadentibus dominati fuissent, dubitari non potest, quin ipsi quoque Atheniensis, quòd in Persarum studia propensiores essent, crimine vacaturi non fuissent. Posteriore dein tempore rursus Atheniensis ad Delium in Tenagræis victi sunt à Thebanis, cum Hippocrates Ariphronis filius imperator cum magno militum numero cecidit, Lacedæmonis certè statim post Persarum discessum, vsque ad id bellum, quod Peloponnesij Atheniensibus intulerunt, cū Thebanis optimè conuenit. Bello autem confecto, & exarmata iam Atheniensium classe, non ita multo post Thebani vnà cum Corinthiis arma contra Lacedæmonios mouerunt: Cum verò pugna ad Corinthum; & Cheronean superari fuissent: Mox ad Leuctra omnium, quas de Græcis Græcos vnquam reportasse nouerimus

rimus, maximè illustrem sunt victoriam adepti. Tunc & Decurionatus, quos in ciuitatibus constituerunt Lacedæmonij, sustulerunt, & præfectos Harmostas, quos appellabant, eiecerunt. Phocicum deinde bellum, quod Sacrum Græci appellant, annos perpetuos x. gesserunt. In rerum Atticarum historia iam ante conscriptimus, cladem illam ad Cheroneam vniuersis Græcis calamitosam fuisse. Thebanorum tamen in primis res vehementer attriuit. Sunt enim illi victorum præsidium coacti intra urbis mœnia recipere, quod post Philippi demum mortem, regnante iam Alexandro eiecere. Quo facto futura perniciosa est diuinitus significata. Nam cum in Legiferæ Cereris sub Leuctricæ pugnæ tempore araneæ albas circa templi valuas texuissent telas, adorientibus iam fines Macedonibus, longè diuersa portendentes, nigro omnia opere compleuerunt. Proditum etiam est annalibus in Attica terra, cinere pluuisse anno vno antequam Syllæ arma ingens Atheniensibus exitium importassent. Thebani ab Alexandro expulsi, cum Athenas profugi se recepissent, à Cassandro Antipatri filio restituti sunt. Ac ad Thebas quidem instaurandas egregiam præcete-

ris operam nauarunt Athenienses, adiuuantibus certè Messenis, & Megalopolitanis. Restituisse verò Thebas Cassandrum crediderim Alexandri maximè odio. Eius enim domum totam funditus euertere contendit. Nam & Olympiadem Alexandri matrem, iis Macedonum, qui in eam acerrimis flagrabant odiis, lapidibus obruendam tradidit: Et Alexandri filios, Herculem ex Barsine, Alexandrum ex Rhoxane susceptos, venenis peremit. Neque ipse tamen satis fortunatus è vita discessit: Ex morbo enim aquæ subter curam fusæ, viuens etiamnum erumpentibus vndique vermibus extabuit. Ex eius verò liberis Philippum natu maximum regno iam in toto rabidi corporis lues sustulit. Cui cum successisset Antipater, Thesalonice illius matrem interfecit, Philippo Amyntæ filio, & Nicasipolide genitam: Parricidij ea fuit causa, quòd ea plus benevolentia Alexandro, qui erat Antipatri liberum minimus impertire. At hic accito in auxilium Demetrio, fratre interempto, matris eadem vltus est: Verùm intellexit percussorem paratum, quem sibi socium adsciuerat. A Cassandro itaque deorum aliquis, quisquis ille fuerit, meritam poenam exegit. Thebanis Cassandri auspi-

cis vetus omnis murorum ambitus est restitutus. Sed oportuit etiam in posterum magnorum eos malorum minime experes esse. Cum enim Mithridati cum Romanis bellanti se adiunxissent, nulla alia ratione quam publica Atheniensium amicitia adducti, Sylla cum exercitu in Boetiam ingressus, periculi terrore, studia statim sua, mutata sententia, ad Romanos conuerterunt: Non tamen Sylla propterea quidquam de sua in illos ira remisit: Nam & alia ad Thebanorum fortunas comminuenda excogitauit, & dimidia agri eos parte multauit: factum verò suum huiusmodi prætexuit causa. Cum primum bellum contra Mithridatem gerere cepit, ob pecuniæ inopiam donaria omnia confluuit, ex Olympia, ex Epidauro, ex Delphici etiam Apollinis templo, quæ Phocenses reliqua fecerant: Inde coactum stipendium militi diuisit. Quo verò sacrilegij infamiam redimeret, dimidiam agri Thebani partem diis adiudicauit. Sed Romanorum liberalitate ereptum agrum postea Thebani receperunt. Cæterò quin ad calamitosissimum statum Sylla eos redegit. Aetate quidem mea inferior vix rota, delubris deorum exceptis, funditus euersa est: Arx tantum habitatur, The-

barum,

barum, non Cadmeæ amplius nomine. Vbi Asopum transferis, ab vrbe ipsa x. interuallo stadiūm, Potniarum ruinae sunt, & inter ipsas Cereris, & Proserpinae lucus: Signa fluminis accola, Poinias deas appellant: his statò tempore & alia patrio ritu faciunt sacra, & intra eas aedes, quæ Megara, ac si Basilicas dicas, vocant, lactantes sues mittunt: Eos exacto anno iisdem ferè anniuersariis diebus apud Dodonam pascere aiunt: Id vt credat, tibi qui volet in animum inducat. Est ibidem & Liberi patris aedes, cognomine Aegoboli, id est Capram cadentis. Ita enim aliquando accidit, vt dum sacrificarent, per temulentiam eò recordia processerint, vt ipsum Liberi patris sacerdotem occiderint: Quod piaculum cum atrox pestilentia consecuta esset, ex Delphici Apollinis responso, puerum Libero iam pubescentem mandandum acceperunt. Sed non multis post annis deum ipsum capellam pro puero supposuisse tradunt. Potniis puteus monstratur, è quo potantes equas in furorem agi præcipientes tradunt. Qua est à Potniis Thebas iter, ad viæ dexteram circumspectus est columnis non magna utique area. Ibi terram discessisse credunt, cum Amphiarus subito soli biatu est ab-

sorptus. Addunt ad fabulam neque aues illis columnis insidere, neque eius areæ herbem vllam vel ferum, vel mansuetum animal attingere. Thebani in veterum murorum ambitu portas vltimas habuerunt, quæ adhuc manent. Sumpsisse arbitrator nomina, Electridem, ab Electra Cadmi sorore: Prætidem, à Præto homine indigena: Qua verò hic ætate, & vnde genus duxerit, perdifficile est inuentu. Neitidem nominarunt, quod in cithara chordarum vnam, cui Nete nomen, Amphion ante hanc portam inuenisse dicitur. Audiui etiam illud aliquando, Zethi, qui frater Amphionis fuit, filio, Neis nomen fuisse, & ab eo portæ nomē datum. Iam Crenæam portam

Altissimam vocant, quod est ad eam portam Iouis altissimi cognomine sacellum. Præter eas, quas connumerauimus, portas, est quæ Ogygia, & omnium postrema Homolois: Cuius nomen ita nuperrimum esse facile apparet, vt Ogygiæ antiquissimum: Dicta verò est Homolois ex eo, quod in pugna cum Argiuis ad Glisantem accepta clade, cum Laodamantem Eteoclis filium secuti profugissent multi, eorum pars vna ab itinere in Illyrios capessendo

do abhorruit. Cōuersi autem in Thessalos, Homolen occuparunt, omniū, qui in Thessalia sunt, montium maximè fertilem, & aquis irrigum: Illinc à Thersandro Polynicis filio postliminio reuocati, portam, qua redeuntes urbem introierunt, Homoloidem ab Homole, in quo dum exularent confederant, nuncuparunt. A Platæa quidem venientes Electris porta accipit: Ad eam Capaneum Hipponoi filium, dum vehementiore impetu muros ascendere conatur, fulmine ictum corruisse memorat. Atque hoc quidem bellum, quod Argiui gesserunt, eorum omnium, quæ heroicis temporibus inter Græcos gesta fuere, longe dignissimum, quod hominum memoriæ proderetur, fuisse existimo. Est enim ab Eleusiois cum reliquis Attici nominis populis: Et à Thebanis cum Mínyis ita pugnatum, vt vnà ferè exercituum excursione, & vnico conspectu debellatum fuerit, conuersis mox ad concordiam & fœdera hominum animis. At Argiuorum exercitus in mediam Bœotiam ex media venit Peleponneso: Et Adrastus ex Arcadia, & à Messeniis auxilia in vnum coëgit. Cum interea Thebanis à Phocensibus stipendium missum fuerit, & ex Miniande terra à Phlegyis

Prælio verò ad Ismenum inito, in ipso con-
gressu Thebani superati, & in fugam ver-
si, intra mœnia se recepere: Cùmque ef-
sent Peloponnesij earum artium, quibus
urbes oppugnantur, omnino ignari, & ira
incitati improuide imperum facerent, eo-
rum multos de muris Thebani occide-
bant: Quia facta etiam eruptione dissi-
patos turbatis ordinibus perculerunt. To-
tus itaque exercitus, vno Adrafto excepto,
est ad interitionem casus. Sed ea The-
banis victoria magna stetit clade. Ex eo
vlturpatum, vt si qua victores pernicies op-
primat, Cadmea victoria dicatur. Non
multis post annis, Thersandro duce, The-
bas adorti illi sunt, quos Epigonos, idest
Posteror, Græci vocant: Satis autem con-
stat, eorum signa secutos non tantum Ar-
giuos, Messenios, & Arcadas: sed in auxi-
lium accitos Corinthios etiam, & Megar-
enses. Thebanis rursus opem finitimi tu-
lere. Acriter verinque est ad Glifantem di-
micatum. E Thebanis multi post cladem
acceptam cum Laodamante effugerunt,
reliqui per obsidionem expugnati sunt.
Et hoc quidem bellum est versibus per-
scriptum. Eorum versuum Celenus men-
tionem faciens, ab Homero factos cen-
set: Cui multi, & ij non ignobiles autho-

res

res assentiuntur. Ego certe poësin illam
secundum Homeri sanè Iliadem, & Odyf-
seam plurimi facio. Et hætenus de bello
quod gessere cum Thebanis Argiui, Oedi-
pi filiorum causa, satis multa. Non lon-
ge à portis commune sepulchrum extat
eorum, qui in acie cum Alexandro Mace-
done confligentes mortem oppetierè.
Monstrant proximo loco campum, in quo
occisi à Cadmo ad vicinum fontem, draco-
nis dentium facta semente (vñ fabulæ est fi-
des habenda) terra homines edidit. Ad
portæ Homoloïdis dexteram collis est A-
pollini sacer: & collis & deus eodem nomi-
ne Ismenius dicitur, Ismenio fluuij præ-
terfluente. Ab ea parte, in ipso ad portam
aditu, Mineruæ, & Mercurij maiora si-
gna sunt: Prona, ac si Vestibulares dicas,
dij appellantur: Mercurium Phidias, Mi-
neruam Scopas fecisse dicitur. Templum
proximè erectum est: In eo signum magni-
tudine ei, quod in Branchidis est, par: Spe-
cie etiam ipsa ab illo nihil omnino dif-
fert. Eorum signorum si quis alterum vide-
rit, & à quo factum fuerit cognouerit, ni-
mirum ille haud magno negotio cū alterū
intueatur Canachi opus esse cognoscat:
Tantum interest, quod ille in Branchidis
Apollo, ex ære, Ismenius hic, è cedro est:

AA 4

Est eodem in loco saxum, super quo Mantò Tiresiæ filiam sedisse tradunt: Prominet ante ipsum templi vestibulum: Nostra etiamnum ætate, Mantús sellam vocant. Ad templi dexteram effigies è marmore sunt, Heniochæ, & Pyrrhæ filiarum Creontis, qui dum Laodamanti Eteoclis filio tutor esset, imperium tenuit. Apollini Ismenio hac etiam ætate puerum claris natalibus, forma, & robore præstantem annuū sacerdotem deligunt. Lauriger ei cognomen est, quod laurea coronatur. Non habeo satis compertum, an omnes laureati pueri ex patrio instituto æneum Apollini tripodem dedicent: Existimo certe nulla lege illos teneri: Paucos enim illic tripodas vidi. È ditissimis certe orti parentibus pueri omnes dedicant. Eorum tripodum est maximè insignis cum operis verustate, tum hominis dignitate, quem Amphitruo dedicauit, Hercule laurum gestante. Supra Ismenij, fontem videas, quem Marti sacrum dicunt, & à Marti fontis custodiam draconi demandatam. Prope est Caanthi tumulus: Meliæ fratrem, Oceani fuisse filium Caanthum dicunt: missum verò à patre sororem raptam quæstrum: Cum in Apollinis eam esse potestate conperisset, neque omnino abducere puellam

potuif

potuisset, ignem in lucum, quem Ismeniu vocant, iniicere ausum: Ob eam rem (vti narrant Thebani) sagittis ab Appolline confixum: Est illic quidem Caanthi sepulchrum: È Meliæ verò Apollinem aiunt filios duos suscepisse, Tenerum, & Ismenium: Illi diuinationem dedisse: Ab Ismenio fluuium nomen accepisse: Cum tamen neque ante nomine caruisset: Nam & priusquam Ismenius Apollini nasceretur Ladon hic amnis nuncupabatur. Ad læuam eius portæ, cui Electridi nomen, domus rudera sunt, quam inhabitasse Amphitruonem memorant, cum è Tirynthe Electryonem fugisset. Manet inter ea rudera Alcmenæ thalamus, quem à Triphonto, & Agamede exædificatum Amphitruoni Thebani dicunt: id olim attestante inscriptione.

*Alcmenam sibi connubio cum iungere vellet
Amphitruon, Thalamum hunc elegit quem fabricarunt*

Anchasius mira arte, Trophanus, atq; Agamedes.

Ostendunt etiam Herculis Megara liberum sepulchrum. Neque tamen de eorum morte iis omni ex parte assentiuntur, quæ sunt ab Himeræo Stefichoro, & Panyassa in versus relata: Addunt enim Thebani

AA 5

Herculè præ insania ipsum etiam Amphitruone occisurum fuisse nisi lapide istus somno se dedisset: Eum lapidem Mineruam icisse: Sophronistera, hoc est Resipiscendi authorem nominant. Sunt eodem in loco foeminarum imagines, minus eminenti figura, cuiusmodi Typi appellantur: Eorum signorum parum est perspicua præ vetustate species: Pharmacidas, id est Veneficas, vocant Thebani: Missas verò à Innone aiunt, quo parturienti Alcmenæ impedimento essent. Sed eas, dum Alcmenæ parum cohiberent, Tiresiæ filiam Historidem tali astu elusisse: Ex eo nanque loco vnde ipsæ facile audire possent clamavit peperisse iam Alcmenam: Illas ea voce deceptas statim abisse: Alcmenam illico puerum enixam. Herculis illic templum cum signo è candido lapide, Promachum, id est Propugnatorem, vocant: Xenocriti, & Eubij Thebanorum opus. Nam ligneum simulachrum prisca operis Dædali fuisse arbitrantur: quod ut credam & ipse facile adducor. Dedicasse tunc Dedalum ferunt, cum è Creta fugiens, bene de se merito Deo gratiam retulit: Cum enim sibi, & filio Icaro non magna ædificasset nauigia, primûsque omnium velificationem adiuuisset, quo Minois classem, quæ remis tantum vtebatur

secund

secundo impulsi vento anteuertent, tunc ipse quidem incolumis appulit: Icarum verò nauem, imperitia gubernantis euersam tradunt: sub vndis enectum, mari astu delatum in insulam iuxta Pergamum, cuius nomen nondum proditum fuerat: Herculem cum fortè in illa loca venisset, agnitum cadauer sepelisse, vbi hac etiam ætate non magnus terræ agger extat, in promontorio, quod Aegæo mari imminet.

Ab Icaro sanè & insulam & quod eam incingit mare nomen accepisse. Thebanis sub ipso templi culmine circa Tholū complures ex duodecim Herculis laboribus fecit Praxiteles. Quæ prætermisit sunt Stymphali aues, & Eleæ terræ purgatio: Pro illis est cum Antæo lucta. Thrafsibus quidem Lyci filius, totaque illa Atheniensium exulum manus, quod Thebis mouentes expulsi xxx. tyrannis patriam receperunt, in Herculis fano, Mineruam & Herculem ipsum, colossi specie, è Pentelico lapide, Alcmenis opus, posuerunt.

Iam verò gymnasium & stadium vtrunque de Herculis nomine appellatum cum templo coniuncta sunt, supra lapidem Sophronistera est Apollinis ara cognomento Spondij, è victimarum cineribus congesta. Ominum ibi diuinatio

obse

obseruatur, qua præ cæteris maximè Græcis, uti Smyrnæos noui. Est enim apud illos in exteriori murorum ambitu ad omnia captanda sacrata ædes. Apollini verò cognomine Cano taurum præcis temporibus immolabant Thebani sed cū ita accidisset, ut statim, festo que die hostiam cædendi tempus instaret, qui verò ut taurum adducerent missi fuerant non venirent, de plaustro prætereunte bouem alterum arreptum mactarunt: ex quo institutum domito boue fecere. Vulgatus est præterea inter Thebanos sermo, Cadum Delphis in Phocidem venientem, ducem itineris bouem habuisse: Emptam illam de Pelagontis bubulcis, & in utroque latere insignem fuisse candida nota in Lunæ speciem iam plenæ. Oportebat autem Cadum cum sociis, & exercitu ex oraculi responso ibi consistere, quo loco bos festus procubisset. Illum ipsum locum hodie quoque ostendunt. In eo sub diuo ara est Mineræ cum signo, quod à Cadmo dedicatum perhibent. Refellitur facile eorum error, qui in Thebanorum fines Aegyptium, non Phœnicem Cadmum venisse putant, vel ipso huius Mineræ nomine, signa enim, Phœnicum, non Sais, Aegyptiorum lingua dicitur. Tradunt præterea

terea Thebani quo loco est arcis nunc forum, Cadmi domum fuisse. Harmonia verò thalamorum ruinas monstrant. Semeles item thalamum, quem ætate etiam nostra ab hominum accessu custodiunt. Est à Græcis in literas relatum, Musas Harmonia nuptias carmine celebrasse: Fidem iis qui hoc credant facit, quod in foro locus est, ubi deas cantasse aiunt. Est etiam memoriæ proditum, cum eo fulmine quo ista est Semele, de cælo lignum decidisse in eius thalamum, quod cum ære Polydorus exornasset: Liberum Cadmeum appellauerit. Prope est Liberi signum, quod Onasimedes è solido ære fecit. Nam Cadmum ei Praxitelis filij elaborarunt. Posita illic etiam statua est Pronomi tibicinis, qui vnus maximè appositè omnium ad aures multitudinis permulcendas tibiis cecinit. Hic cum diuersa essent ob diuersa modorum genera tibiæ, & non iisdem omnino Dorij, Lydij, & Phrygij modi incinerentur, primus eiusmodi tibiæ excogitauit, quæ inflatæ modos omnes eadem redderent. Idem etiam & oris gestu, & totius corporis motu mirifice dicitur spectatores in theatris delectasse. Extat eius cantilena, quam Chalcidicibus Euripi incolis fecit, ut eo carmine Delum venientes,

loci numina salutarerent. Huic itaque viro Thebani, & Epaminundæ Polymidis filio in quo diximus loco statuas posuere. Epaminundæ quidem maiores valde illustres generis claritate fuere: Eius verò pater tenuiore fuit inter Thebanos re familiari, quàm alius per mediocres quibus: filium tamen à puero patriis omnibus disciplinis accuratissime erudiendum curavit: Ipse ab incunata iam adolescentia ad Lyſin Tarentinum se discendi causa contulit, hominem Pythagoræ præceptis egregiè instructum. Bello quod gessere cum Mantinensibus Lacedæmonij, missus est cum aliis Thebanis in Lacedæmoniorum auxilium Epaminundas. Is Pelopidam faucium magno suo periculo in pugna servavit: Ac deinde cum legatus venisset Spartam, quo tempore Lacedæmonij pacem eam, quæ Antalcidæ vocatur, sancire decreuerant, & Epaminondam rogasset Agelilaus, nunquid singulas vrbes in pacem iurare situri essent Thebani: Respondit ille: Non utique Spartane, priusquam vestros videamus singularum vrbiū finitimos iurasse. Jam verò cum bellum inter Lacedæmonios, & Thebanos ceptum esset geri, & cum suis, tum sociorum opibus freti vehementer Thebanos

Laced

Lacedæmonij vrgerent, ipse cum exercitus parte supra Cephissidem paludem, qua Peloponnesij irruptionem facturi erant, castra posuit. At Cleombrotus Lacedæmoniorum rex ad Ambrosium in Phocenses agmen vertit: Mox Chærea, & iis, quibus fuerat eius aditus custodia commissa, interfectis, ad Leuctra in Bœotiam penetravit: Eo in loco cum ipsi Cleombroto, tum vniuersis Lacedæmoniorum copiis diracosta euenerunt. Mox fuit Spartanis ad bellum proficiscentibus greges in extremo agmine habere: quo & ad sacra, & antequam signa cōferrent ad litandum hostiæ in promptu essent: Earum pecudum duces itineris erant capræ, quas Catæadas nominant pastores. Tunc quidem gregem inuadentes Iupi, quibus nullam sanè noxam intulerunt: solas verò Catæadas necarunt: Dicuntur etiam Lacedæmonij filiarum Scedasi, clade illa diras luisse. Scedaso Leuctris domicilium habenti filia fuere Molpia, & Hippo. Eas iam nubile, Lacedæmonij homines, Parathemidas, Phrudarchidas, & Parthenius per vim vitiarunt. Puellæ tam insignem cōtumeliam minime ferendam ratæ, laqueo vitam finierunt. Ipse etiā Scedasus, cum iudiciū postulanti datū nō fuisset,

Leuct

Leuctra reuersus voluntaria morte de-
 cus effugit. Huic Scedaso Epaminundas,
 eiúsque filiabus parentauit, votáque n un-
 cupauit: Professus praelium non magis pro
 Thebanorum salute, quàm eam iniuriam
 vlciscendi causa commissum iri. Sed Bco-
 tij nominis ducum non vna omnino fuit
 sententia: Nam Epaminundæ, Malgidi, &
 Xenocrati placebat quàm celerrimè pu-
 gnam capessere: Damoclidas verò, Damo-
 philus & Simangelus, congregiendum
 neutiquam censebant: Sed coniugibus, &
 liberis in Atticam amandatis, ad obsi-
 dionem sustinendam quæ pertinerent esse
 omnia comparanda. Atque horum qui-
 dem v. i. in hunc modum consilia varia-
 runt. Vbi verò septimi, qui ad Citheronis
 angustias præsidio fuerat præfectus, Bran-
 chyllides ei nomen fuit, suffragio, est eo-
 rum, qui Epaminundæ assenti fuerant, sen-
 tentia comprobata: decreuerunt omnes
 praelio belli fortunam experiri. Erant
 cum alij ex Bcoëtis Epaminundæ suspecti,
 sed præ cæteris Thespientes: Veritus igitur
 ne dum manus confererentur partes
 proderent, potestatem fecit omnibus,
 qui vellent è castris domum concedendi.
 Quare cum Thespientes, tum reliqui,
 qui à Thebanis erant alieniores, sub sua

quique

quique nationis signis, discessere, prius-
 quam esset ad manus ventum. At Lacedæ-
 moniorum socij concepsum in illos
 iam ante animo odium facile declara-
 runt. Nempe qui neque locum tenuerint,
 & in quam partem hostis impressiōe fe-
 cisset, terga dederint. Aequavit inter duas
 acies certamen: quod pristina rei militaris
 scientia, & patriæ gloriæ retinendæ cura
 Spartanos incitabat. Thebani sibi pro pa-
 tria, pro coniugibus, & liberis propositū
 certamen videbant. Postea verò quàm &
 alij de Lacedæmoniorum primoribus, &
 rex ipse Cleombrotus occubuit, ibi Spar-
 tanos, tamen si grauius affectos, ad egit ne
 cessitas, vt locum pugnando tuerentur
 suum: Erat enim magno apud Lacedæmo-
 nios dedecori regis cadauer sinere in ho-
 stium esse potestate. Thebani certe victo-
 riam adepti sunt omnium præclarissimā,
 quas de Græcis Græci vnquam reportauer-
 rint. Postero die Lacedæmonij suorum ca-
 dauera ad sepulturam misso ad Thebanos
 caduceatore poposcerunt. Epaminundas
 verò cum sciret maximè in dissimulandis
 calamitatibus suis callidos esse Spartanos:
 sociis se prius eorum cadauera tollendi fa-
 cultatem daturum respondit, ac deinde se
 facile suos à Lacedæmoniis humari passu-

B.B.

rum. Quod cum ita constitutum esset, sciorum alij, suos non fuit omnino quod tollerent, cum neminem amisissent: Alij quàm paucissimos desiderarunt: Lacedæmoniis confiteri necesse fuit suorū illam stragem fuisse maximè. De Thebanorum quidem, & eorum qui permanserant Boeotorum numero quinque duntaxat, & XL. desiderati fuere, cum è Lacedæmoniis ipsis plures quàm mille cecidissent. Post pugna edicto permisit cæteris Peloponnesiis, ut domos quique suas redirent: Solos Lacedæmonios ad Leuctra interclusos tenuit. Verùm cum certior factus esset populariter Spartanos ex vrbe effusos suis in auxiliū venire, hostibus quò vellent abeundi sub certis cōditionibus potestatem dedit: Suis asserens multo esse optabilius ex Eæotia bellum in Laconiam propulsare. Thespiensibus, quòd & vetera in se Thebanorum odia, & recentem eorum felicitatem suspectam haberent, visum est vrbe relicta Ceressum confugere. Est Ceressum castellum in Thespiensi agro munitissimum, quòd & ante multo se in agrum suum cum exercitu inuadentibus Thesfalos receperant. Quo tempore cum Ceresi expugnandi spes post longos conatus Thesfalos frustrata esset, Delphos dei consu-

lendi causa miserunt, à quo huiusmodi oraculum est redditum.

Leuctra mihi vmbrosa, est cura quoque Alesia tellus:

Et Scedasi soboles gemina miseranda puella.

Pugna illic atrox miscbitur: haud erit vllus

Qui sciat hoc hœminū: lumen iuuenile priusquàm

Perdiderint Dæres, fatalis tibi ingruet hora

Excindi poterit, alia nec forte Ceressum.

Epaminūdas expugnato Ceresso, ac Thespiensibus, qui illuc confugerant, eiectis, ad Peloponnesi res ordinandas maturavit, magno studio accersentibus Arcadibus. Ac primo statim adventu Argiuos eius amicitiam expetētes socios adsciuit: Mantinenes in vicos ab Agecipolide dispersos in veterem urbem reduxit: Arcadibus author fuit, ut paruis oppidis, quæ facile, cum sine munitionibus essent, expugnari poterant, deleris, in urbem vnam, quæ est ab eo condita, & Magna (vti nunc etiam dicitur) appellata, congregarentur. Exacto imperij tempore, cum lex capitis pœnam ei qui imperium continuasset, irrogaret, alienissimo reip. tempore non esse existimans legis rationem habendam, imperium retinuit: Profectusque cum exercitu Spartā, cum Agefilaus ad pugnam suos non eduxisset, ad Messenes restituendam cogita-

tionem cōuertit suam. Eos enim, qui nunc nomen seruant, Messenios, ipse restituit Epaminundas. Qua de re in exponendis Messeniorum rebus, quæ opus fuere, à me sunt explicata. Interea cum Thebanorum socij dissipati fines Laconici agri excursio nibus, & populationibus, infestos reddidissent: Adduxit ea res Epaminundam, vt in Bœotiam exercitum reportaret: Cùmque iam ad Lechæum accederet, ac prope esset, vt ex locorum angustiis, & difficultatibus euaderet, occurrit Iphicrates Timothei filius cum Cetratis, & aliis Atheniensium copiis, quas contra Thebanos ducebat: Ibi Epaminundas inuadentes in fugam vertit: Et ad ipsa Athenarum moenia persecutus, simulac egredi ad pugnam suos vetuit Iphicrates, Thebas agmen retro egit. Iam verò cum domi causam capitis dixisset, maiestatis accersitus, quòd successori exercitum non tradidisset, ij quibus iudicandi fors obtigerat, ne suffragium quidem eorum quisquam inierunt. Postea verò cum Alexander Thessaliæ tyrannus Pelopidam ad se cum priuata, tum publica fratrum amicitia venientem, in vincula coniecisset, vt eam hominis perfidiam, & contumeliam vlciscerentur, Thebani contra illum statim exercitum compararunt,

runt, ducemque eius expeditionis Cleomenem declararunt, cuius potestati eum, qui nunc summo Bœotiorum magistratu fungens rebus bellicis præerat, subiecerunt. Priuatus erat & inter ordinarios Epaminundas. Ad angustias iam Thermopylarum peruenerant, cum Alexander ex insidiis inter Aspreta erumpens hosti negotium cœpit facessere: Vniuersus itaque exercitus cum spem salutis in dubium vocari animaduerneret, Epaminunda, ipsis Bœotix præfectis summa voluntate assentientibus, imperium decreuit. Erimvero Alexander se belli alex, simulac ad Epaminundam imperium trãslatum intellexit, committere non est ausus: Ac Pelopidam vltro dimisit. Dum absuit Epaminundas Orchomenios Thebani suis sedibus expulere: Quod ille tulit indignissimè, neque omnino factum ex rep. censuit: Quin etiã affirmavit si adfuisset, nullo pacto tantum se à Thebanis facinus committi passurum fuisse. Interea cum alij nemini imperium decerneretur, cum exercitu rursus in Peloponnesum veniens, Lacedæmonios ad Lechæum prælio fudit, cùmque iis, ex Achæis Pellenenses, & ex Atheniensibus eos quos duxerat Chabrias. Erat Thebanis patrium institutum, vt quoscun-

que ex aliis populis captivos haberent, pretio dimitterent: Bœotici verò nominis exules captis damnatos occiderent. At Epaminundas cum Sicyoniorum oppidum Phubiū expugnasset, in quo maxima pars erat Bœotorum exulū, notis compunctos, qui comprehensi fuerant, omnes dimisit: Nam alienæ singulos patriæ nominibus uti ei in mentem venisset recensuit. Iam verò cum ad Mantinean victoriam esset adeptus, ab Atheniensi milite est interfectus. Athenis ubi equestris pugna picta est, Gryllus Xenophontis filius Epaminundam occidens ostenditur. Eius pater Xenophon nempe is fuit, qui se Cyro minori contra fratrem Artaxersem susceptæ expeditionis comitem præbuit: Idemque redi-ces ad mare Græcos reportavit. Ad Epaminundæ statuam elegi adscripti sunt, quibus & alia de eo prædicantur, & quod per ipsum fuerit Messene restituta, & Græcis parta libertas: Elegi huiusmodi sunt.

Consilijs nostris laus est attrita Lacedæmon,

Pubèque Messene floret adauclata nova.

Iam valide armorum septæ munimine Thebæ

Legibus & fruitur Græcia tota suis.

Atque hæc quidem ad viri gloriam pertinent. Proximè, abest ab Epaminundæ statua Ammonis delubrum, cui signum

Calamidis opus, Pindarus dedicavit. Idem etiam ad Ammonios vsque in Lybiam Ammoni hymnos misit. Mea quidem ætate in triangula pila hymnus Pindari extabat, ad aram, quam Lagi filius Ptolemaus Ammoni statuit. Secundum Ammonis apud Thebanos Tiresiæ est, quod Auguraculum appellatur. Proximè Fortunæ ædes, fert dea Plutum infantem. Tradunt Thebani manus, & os eius signi fabricasse Xenophontem Atheniensem, reliqua Callistonicum civem suum. Callidum sanè fuit commentum, in manus Fortunæ tanquam vel matris, vel nutricis Plutum ponere. Neque minus prudenter Cephisodotus, qui pacem Atheniensibus fecit, Plutum in sinu habentem. Sunt etiam Thebanis Veneris signa ligneata anti-qua, ut ab Harmonia posita dicantur. Fabricata ea quidem sunt de rostris Cadmi navium: Tres Veneres sunt, quarum unam Cœlestem, Popularem alteram, tertiam Apostrophiam nominant: cognomina imposuit Harmonia, Vranix purum significans, & Corporum cupiditate vacantem amorem: Popularis, ob Venerios congressus: Iam verò Apostrophix numen coli instituit, id est Aduersariis, quo ab ex lege cupiditate, & incestis stupris

hominum genus auerteret. Multa enim apud Barbaros, multa apud Græcos sciebat Harmonia per nefarios concubitus turpiter commissa: Qualia postea de Adonidis matre, de Phedra Minois filia, deque Tereo Traciæ rege decantata sunt. Cereris quidem fanum, Cadmi, & eius posterum domum aliquando fuisse dicunt. Deæ simulachrum supra pectus duntaxat in aperto est. Fixa eo in loco sunt aenea scuta: fuisse illa procerum Lacedæmoniorum aiunt, qui ad Leuctra ceciderant. Ad eam portam, quæ Prætis dicitur, theatrum surgit: Theatro proxima est Liberi patris ædes cognomento Lysij: Cognominis causa, quod cum olim captiuos complures ex Thebanis victos Thraces abducerent, eos cum ad Haliartiorum fines ventum esset, vinculis solutos deus dimisit, moxque illis Thracas somno oppressos occidendos præbuit. Alterum quod in ea æde signum est, Semeles esse dicunt Thebani: Ac statis quidem diebus quotannis templum aperire patrius illis mos. Sunt ibidem Lyci domus ruinæ, & sepulchrum Semeles: Nam Alcmenæ non sepulchrum illud est: Sed eam ipsam post mortem in lapidem illum conuersam memorant: Neque om-

nino

nino de ea idem est Thebanis qui Megarensibus sermo. Dissentiunt enim plerunque inter se aliis item de rebus ple-risque omnibus Grecis. Erecta etiam sunt apud Thebanos Amphionis liberis monumenta, seorsum maribus à feminis. Prope est Dianæ delubrum Eucleæ, quod est ac si Gloriosæ dixeris: Signum Scopæ opus est. Sepultas in templo Antipæni filias dicunt Androcleam, & Alcidem. Cum enim Thebani duce Hercule cum Orchomeniis prælium commissuri essent, oraculum redditum est, eius bellæ victoriam penes eos fore, quorum se cuius, qui generis claritate præstaret, sibi ipsi manus conscisceret. Erat Antipænus natalium dignitate omnium suorum ciuium facile princeps, sed adduci is non poterat vt libenter mortem pro populi salute oporteret: At eius filia alacriter se deuouerunt. Necem itaque cum sibi ipsæ conscissent, publicos promeritæ sunt honores. Ante ædem Eucleæ, leo è lapide factus collocatus est. Dedicasse dicitur Hercules, victis in pugna Orchomeniis, & eorum rege Ergino Clymeni filio. Proximè abest Apollo Boëdromius, & qui Agoræus, id est Forensis, vocatur Mercurius: fuit & hoc Pin-

BB 5

dari donum. Distat filiorum Amphionis
 rogos à sepulchris dimidium stadij. Per-
 manet adhuc in eo rogo cinis. Prope Am-
 phitruonem duo sunt Mineræ lapidea
 signa Zosteriæ cognomento: Illic enim di-
 citur arma induisse Amphitruo, cum Eu-
 bœrensibus, & Chalcodonte congressurus.
 Ipsum verò arma induere, veteres cingere
 dixerunt. Nam & Homerum cum Aga-
 memnonem Marti similem Zona fecisset,
 de armorum ornatu intelligi voluisse pu-
 tant. Extat Zethi, & Amphionis commu-
 ne monumentum, terræ non sanè magnus
 tumulus: Ex eo qui Tithoreo Phocensiu
 incolunt, terrâ surripere magnopere stu-
 dent: Eo verò id agunt tēpore, cum Sol tau-
 rum permeat, tunc si a motam ex eo tumu-
 lo terrâ iniecerint, ager suus Tithorensi-
 bus, fecundior redditur: Thebanis longè
 fecus. Quare per eos dies diligenter sepul-
 chru custodiunt. Id ira esse ex fatidicis Bac-
 cidis carminibus persuasum est vtriq; vr-
 bi. Sunt verò ea carmina huiusmodi.

Inferias quando à Tithorensi plebe, precesq;

Et vota accipiet cum fratre, Amphione Zethu:

Phœbus Agenoreum irradiat cū lumine tauri:

Tum noxam ingentem vitato qua ingruit vrbis.

Nunquē suos fetus: olim terra agra negabis

E Phoci donec simulatur gleba sepulchro.

Pho

Phoci monimētum Baccis ideo dixi, quod
 Lyci vxor Antiope præ ceteris diis Libero
 patri honorem habebat: Cum verò ab eo
 contendisset quæ vulgo prodita sunt: Deū
 illi aiunt vehementer succensuisse: Et ex
 eo, vti acres, & immodicæ sunt à dis anim-
 aduerfiones, immisso furore mente ca-
 pram per totam Græciam Antiopem er-
 rasse: Phocum verò Ornytionem Sisyphi
 filio genitum infaniæ morbo eam libe-
 rasse, & vxorem duxisse: Quocirca com-
 mune Antiope, & Phoco monumentum po-
 situm fuit. At eos lapides, qui Amphionis
 tumulo subiacent nulla cura, aut arte ela-
 borati, ea tradunt esse saxa, quæ Amphio-
 nis tantum secuta fuerant. Nam & de Or-
 phœo carminibus proditum est, feras fidi-
 bus canentem secutas. Thebis Chalci-
 dem à Proctide porta iter est. In ipsa mi-
 litari via Melanippi sepulchrum ostendi-
 tur, viri bellicis laudibus Thebanorum
 longè præstantissimi, qui cum Thebas Ar-
 giui oppugnatum venissent, Tydeum, &
 Mecisteum Adrastri fratrem occidit: In-
 terfectus verò & ipse ab Amphiarao dici-
 tur. Huic tumulo proximi sunt rudes la-
 pides tres. Qui Thebanorum vetustas res
 commemorant, ibi Tydeum situm esse au-
 tumant, & à Mæone sepulchrum. Homeri
 verò

verò ex Iliade versum in huius rei testimonium proferunt,

Tydeos, atra tegit Thebis quem terra sepultum.
 Exin proxima sunt Oedipi filiorum sepulchra. Ad ea, quæ suscipiuntur, sacra. & si ipse non spectavi, narrantibus tamè fidem habui: Aiunt enim Thebani & alii ex iis, qui heroës vocantur, & Oedipi filiis inferias à se mitti. His certe dum adolent, cum flammã, tum emissum ex ea fumum, in partes duas discedere. Id ego vt crederem, facile me adduxit quod in Myfia, quæ supra Caycum est, vidi. Est ibi modica vrbs Pionia appellata, cuius conditorum Pionin de posteris Herculis vnũ perhibent. Huic dum parentant, sponte fumus è sepulchro exilit. Hoc ipse dum accideret vidi. Tiresia etiam monumentum quod abest à sepulchro filiorum Oedipi stadia fermè xv. ostendunt Thebani. Verùm cum & ipsi fateantur Tiresiam in Haliartia è vita excessisse, honorarium esse, qui apud se est, tumulum credunt. Est etiam ad eam, quæ Oedipodia appellatur, aquam, Hectoris Priami filij apud Thebanos monumentum: Eius enim ossa ex huiusmodi oraculo ab Ilio se deportasse tradunt.

Excelsa incolitis Cadmi qui memia Thebas,

*Si patriam opratis nunquam non esse beatam,
 Ex Asia transferte domum magni Hæctoris ossa:*

Hic Iouis imperio heroem sua iusta manebüt.

Oedipodia verò aqua iccit eo est nuncupata, quòd in ea paternæ cadis cruorem Oedipus abluerit. Proximè ad eius aquæ fontem est Asphodici sepulchrum. Hic Asphodicus, sicuti opinantur Thebani, Parthenopæum Talai filium, dum pugna cum Argiuis committeretur, occidit. Nam Thebaidis carmina, quæ sunt de Parthenopæide, Periclymenum eius interfectorem fuisse testantur. In hac eadem militari via, vicus est Teumessus, vbi occultatam à Ioue Europam ferunt. Est & alius de Teumesia vulpe sermo hinc ortus: Bacchum scilicet iratum ad Thebanorum perniciem eam feram ali voluisse, quæ cum iam prope ab eo cane, quem Procridi Erechthei filia Diana dono dedit, caperetur, & vulpes & canis in Lapidem sunt conuersi. Est Teumessi Mineruæ Telchiniaæ ædes, in qua nullum extat signum: Deæ cognomen conici potest à Telchinibus, qui in Cypro olim fuerunt, extitisse: Eorum enim partem, cum in Bœotos venissent, ibi Mineruæ, credibile est, templum Telchiniaæ dedicasse. A Teumesso stadia ad læuam

VII. progressis, Glifantis ruinae se ostendunt: Adiacet ad viam dexteram tumulus non sane magnus, cum agresti sylva, tum confitis arboribus opacus. Illic humati sunt, qui Aegialeum Adraſti filium sunt ad bellum Thebanum secuti, Argiuorum proceres, & inter eos Promachus Parthenopæi filius. Aegia leo verò ipsi Pagis monimentum erectum, iam antè dum Megarenſium res persequeretur exposui. Qua Thebis recta Glifantem iter est, regiunculam videas selectis lapidibus circūseptam: Serpentis caput Thebani vocant. Serpentem sanè, quocumque ille fuerit nomine appellandus, è cauerna lustris sui caput exerentem, gladio à Tiresia, cum forte illuc venisset, percussum tradunt, atque ex eo loco nomen inditum. Supra Glifantem mons est, cui nomen Supremo, Hypaton ipsi nominant: Et in eo Supremi Iouis est templum cum signo: Torrentem fluium præterlabentem Thermodontem nuncupant. Teumessum, & in viam, quæ Chalcidem ducit, regressis, in conspectu est Chalcondontis monimentum: Qui cum prælium inter Thebanos, & Eubœenses fieret, ab Amphitryone est occisus. Cernuntur exinde vibium Harmatos, & Mycaleſi ruinae: Illi nomen, quòd eo in loco, non

autem

autem vbi Thebani dicunt, Amphiarum cum curru in terræ voraginem descendisse Tanagrai memorant. Nam ex eo Mycaleſsum appellatam est vtriusque populi consensu, quòd bos ea quæ ad Thebas Cadmo, & eius fociis dux fuit, illic immugierit. Quemadmodum verò fuerit hæc vrbs ad vastitatem redacta, est à me in ea, quæ ad Atheniensium res pertinet, historia expositum. In ea, quæ ad mare spectat, Mycaleſsi parte, est Cereris Mycaleſiæ fanum: Occludi illud singulis noctibus, & aperiri ab Hercule putant: Herculem verò ipsum de iis vnum esse, qui sunt Idæi Dactyli appellati. Ostenditur eodem in loco huiusmodi miraculum: Ad simulachri pedes poma omnia, quæ fert autumnus, exponunt: Ea quàm recentissima totum annum perdurant. Ad Euripi, qua parte is Eubœam à Bœotiorum finibus diuidit, & Mycaleſiæ Cereris dexteram, paulò longius progressis est Aulis. Nuncupatam credunt ab Ogygis filia. Est ibi Dianæ ædes, & duo in ea è candido marmore signa: faces altera præfert, iaculanti est altera similis. Ad eius templi aram, cum ex Calchantis vaticinio essent Graeci Iphigeniâ immolaturi, pro puella ceruam maſtandam submitſiſſe deam perhibent

bent. Platani verò eius, cuius in Iliade mentionem facit Homerus, nunc etiam in templo reliquam è trunco partem servant. Proditum memoriae est, cum Aulide aduersis tempestatibus Græci detineantur, ubi repente secundi venti flare ceperunt, mactasse statim eos Dianæ, qualicumque vel fœminas, vel mares habuit quisque in promptu hostias: Mansisse de hinc ritum, vt quavis hostia Aulide litari possit. Ostenditur etiam fons, ad quem platanus enata est: Et in terræ verruca prope Agamemnonis tabernaculum æneum limen: Palmæ verò ante ædem surgunt, fructum ferentes, qui non est omnino suavis edentibus, vt palmulæ ex Palaestina, mitiorem tamen iis quæ in Ionia leguntur. Homines non sanè multi Aulidem incolunt, & ij omnes sigulinam exercent: Agrum colunt Tanagrai, & tota Mycalepsi, & Harmatos vicinia. In Tanagræorum finibus ad mare, est quod Delium vocatur: In eo sunt Dianæ, & Latonæ signa. Urbis suæ primordia Tanagræi Pœmandro Charesiloi filio, Iasij nepoti, Eleutheris pronepoti, accepta referunt: Et Eletherem quidem ex Apollinæ, & Aerhussa Neptuni filia genitum dicunt: Pœmandrum ipsum in matrimo-

nio habuisse Tanagram Aeoli filiam: Cum tamen Corinna versibus mandarit, Afopi illam fuisse: Hanc eò viuendo ætatis processisse, vt mutato nomine, à proximis vicinis Græa, idest aëus, fuerit appellata: Quod nomen vrbi etiam inditum, eo vsque permansisse, vt Homerus, quo loco Græcorum populos recenset, hoc vratur versu.

Thestian, Graenq; & latã aruis Mycalessum.
Sed interiecto dein tempore pristinum nomen recepit. Est etiam Tanagræ Orionis monumentum, & Cerycius mons, in quo editum in lucem Mercurium tradunt. Poloson præterea, qui dicitur, Vicus: In eo Atlantem confedissee ferunt, & quæ sub terra sunt, & res cœlestes exacta nimis diligentia inuestigantem. Quod ab Homero etiam dictum norunt.

*Filia magnanimi Atlantis, qui cœrula ponti,
Qui cælum, ac terras prospectat: quiq; colūnis
Proceris gemini dirimit confinia mundi.*

Est in Liberi patris æde dignum quod spectetur, simulachrum ex Pario marmore, Calamidis opus. Admirationem intuentibus maiorem Triton affert, de quo dignitatis est quidam plenior sermo. Tanagræorum primarias matronas, arcantis Liberi patris sacris initiatas, ad mare, quo

expiationis causa laurent, descendisse: In eas natantes Tritonem impetum fecisse: Implorantibus numinis operam, Bacchum praesto fuisse, & ab eo pugna Tritonem superatum. Alter verò est sermo, non ille quidem superiori par dignitate, sed à fide hominum minus abhorrens.

Quaecunque ad mare agerentur pecora, ex insidiis Tritonem adoriri, & rapere, inuadere etiam leuiora nauigia solitum. Tandem Tanagrai vini craterem exponunt: Ad eum cum accurrisset Triton, odore allectus, potum, & somno correptum, delictoris tumultu praecipitem collapsum: Morà Tanagrao homine bipenni caput eà ceruice abscissum: Eo factum, vt & nunc sine capite cernatur: Qui verò tunc eum temulentum videre, à Baccho occisum crediderunt. Vidi ego & alium Tritonem inter Romanorum spectacula cetera: Sed hoc, qui apud Tanagraos est, magnitudine certè inferiorem. Hanc praeseferunt Tritones figuram: Capitis coma persimilis est palustri apio, tum colore, cum quòd capillum omnino nullum, ab aliis possis discernere: Reliquum corpus squamma inhorrescit minuta, sed eadem propè, qua lima est duritia: Branchias infra aures habent, nares hominis, rictum

oris

oris latiore, & panthera dentes: oculi glauci, mihi esse visi sunt: manus digiti, vngues, quali sunt forma superiores conchyliorum testæ: Pinnulae sub ventre, & pectore, propè pedibus vti delphinis. Vidi etiam Aethiopicos tauros, quos ex re ipsa Rhinocerotas nominant, quòd illis è nate cornu prominet, & paulò superius alterum non sanè magnum: In capite nullum habent. Præterea & Pæonios tauros spectavi hirtò corpore cum omni ex parte, tum praecipuè pectoribus, & mentis: Nec minus Indicos camelos eodem propè quo pardi sunt colore. Est etiam fera, quam Aëcen dicunt, media quadam inter ceruum, & camelum specie: gignitur in terra Gallia, Belluarum hæc vnam nequeunt homines, aut inuestigare, aut prauidere. Sed alias indagantibus feras, banc non consulto, sed fortuito nanciscuntur. Præsentis ahoqui hominem olfactu, ex longo intervallo, ac statim in retrufos anfractus, & speluncas confugit. Venatores vbi campestres, vel montanos saltus ad stadia ferme mille in urbem contineri indagine cinxerint, ita vt constanter omnes, quem quisque ceperit in eo ambitu locum obtineant, ad intimos eadem agminis forma recessus progressi, feras

404 PAVS. BOBOTICA SIVE
 omnes in medio comprehendunt, & inter
 eas Alcea. Quæ si fortè Iustrum in ea,
 quam obsederint regione non habuerit,
 nulla utique reliqua est ad capiendum so-
 lertia. Tam verò eam belluam, quam Cre-
 tias in historia de Indis Mantikoram ab
 illis scribit appellari, à Græcis ob præci-
 pua in homines sæuitiam, Androphaga-
 gum, non aliam à Tigrade esse crede-
 rim. Dentium illi in maxilla altera tri-
 plex ordo, & in extrema cauda aculeos ha-
 bet, quibus & se cominus tueatur, & vena-
 tores eminus tanquam sagittis petat. Hæc
 ego famam, quæ veluti per manus tradi-
 ta, inter Indos increbuit, minimè veram
 esse arbitror: Sed præ terrore fuisse ho-
 mines hallucinatos: Nam in colore etiam
 decepti sunt, cum rubrum esse dixerint:
 Quod videlicet si quando eam in Sole vi-
 derint, talem, ac similem propè Soli colo-
 rem præ se ferre visa sit: Aut id fortassis
 ex celeritate accidit. Ut enim nullum
 omnino suscipiat cursum, ob miram ta-
 men dum se huc illuc cōuertit agilitatem,
 propius utique eam intueri sine periculo
 non licet. Equidem existimo, si quis vel A-
 fricæ, vel Arabiæ extremos fines peragret,
 vt cognoscat nūquid sint illis in locis quo-
 cunq; sunt apud Græcos animalium for-
 ma:

ma: Primum multas non intueturum: De-
 inde, quæ sunt eiusdem generis, ferat alia
 longè esse specie ei visum iri: Neq; enim
 homines tantum ex cæli, terræque varie-
 tate diuersam obtinent formam, sed idem
 & reliquis accidit animantibus. Nam cum
 Libycæ aspidēs, eodem sint, quo Aegyptia-
 cæ colore, in Aethiopia haud minus quàm
 homines nigras terra alit. Quocirca, ne-
 que ad assentiendum procliuor quisquam
 esse debet, neque se omnino incredulum
 ad ea quæ sint rariora præbere. Volacres
 ego serpentes nuspiam spectavi: Vt repe-
 riri tamen credam, eò maximè adducor,
 quòd homo Phryx, Scorpiū in locustarum
 modum pinnatū in Ioniā attulit. Sunt Ta-
 nagræ iuxta Liberi patris delubra tria The-
 midis vnum: Alterum Veneris delubrum:
 Apollinis tertium. In hoc eodem Diana, &
 Latona coluntur. Quod verò ad Mercurij
 templa duo attinet, quorū alterū Criopho-
 ri, idest Arietem portantis, Promachi, hoc
 est Propugnatoris alterū nuncupant, supe-
 rioris quidem cognominis eam esse cau-
 sam dicunt, quòd pestilentiam Mercurius
 auerterit, circumlato in murorum ambi-
 tum ariete: Ob eamque rem Mercurium
 Tanagræis Calamis fecit, arietem hume-
 ris portantem. Qui sanè puberibus ca-

teris forma præstare iudicatus fuerit, is festo Mercurij die agnum humeris portans muros circumambulat: Propugnatores verò iccirco vocari aiunt, quòd inuadètibus aliquando classe ex Eubœa Tanagrænum agrum Eretrienſibus, Mercurium Epebos in pugnam eduxiſſe, & ipſum etiam, quippe qui epebus eſſet, ſtrigili armatum, præ cæteris, Eubœenſes in fugam vertiſſe. In Promachi, potulacæ arboris quæ eſt Græcis andrachne, quòd ſub ea planta educatum Mercurium prodidere, reliquæ dedicatæ ſunt: Non procul theatrum, & porticum erexerunt. In eo ſant Tanagræi præcipuam quandam præcunctis Græcis religionis rationem mihi habuiſſe videntur, quòd ſeorſum à profanis ædibus deorum templa ædificanda curarunt: In pura ſcilicet area, & ab hominum negotiationibus ſeiuncta. Corinnæ quidem quæ ſola apud Tanagræos cantica fecit, in celebri vrbis loco eſt monumentum: In gymnaſio ipſa picta eſt, ætæ redimita: Victoriæ illud inſigne, quòd Thebis carmine Pindarum vicerit: Viciffe eam arbitror lingue cauſa. Neque enim Dorica, vt Pindarus, cecinit, ſed ea, quam eſſent facile Aeolenſes percepturi. Quòd autem fuerit ea ſui temporis formoſiſſi-

ma

ma, non eſt difficile ex ipſius imagine conſpicere. Sunt Tanagræi gallinædeorum genera duo pugnares: & qui Merula dicuntur: Hi eadè ſunt qua Lydorū aues magnitudine: Colore coruo ſimiles: Palcæria, & criſta ad Phenij ſimilitudinè: Notas habèt candidas in roſtri, & caudæ extrema parte. Hæc præpmodum eorum forma eſt. In ea Bœotia parte, quæ ad lauam Euripo eſt, Metabius mons ſe attollit: Infra eum eſt maritima Bœotiorum vrbis Antedro. Nomen ei contigiſſe tradunt vel ab Anthedone nympha vel Anthamo Neptuni filio, ex Alcyone Atlantis filia, quòd is huius loci dōminatu fuerit aliquando potitus. Eſt apud Anthedonios medio maxime vrbis loco Gabitorum templum: Et ab eo proxime abeſt ſacer Ceteri lucus, cū Proſerpina æde. Signum deæ eſt candido marmore: Liberi verò patris templum cum ſimulachro fecerunt ante vrbis mœnia, qua ad agrum interiorem iter eſt. Sunt eo in loco Iphimeda, & Aloëi filiorum ſepulchra: Fuiſſe ab Apolline interemptos in Naxo, quæ ſupra Paron eſt, Pindaro cum Homero conuenit. Sed eorum ſunt Anthedone monumenta. Eſt præterea ad mare locus, quem Glauci ſaltum nuncupant. Piſcatorem Glaucum, & repente

MONTANA

CC 4

herba quadam gustata inter maris deos receptum, & futura prædicere, cum alij credere, tum præcipue nauicutores multa quotannis de eius diuinatione memorant, quæ cum ab Anthedoniis Pindarus, & Aeschylus accepissent, illi quidem curæ non fuit multa de Glauco versibus suis mandare, cum Aeschylus totius fabulæ argumentum à Glauco deduxisset apud Thebanos ad Pretidæ portam, est quod Iolai vocatur gymnasium: Et item stadium, quale in Olympia, & in Lauriis, terræ scilicet agger. Oditur etiam eo in loco Iolai heroicum monumentum: E vita verò illum in Sardinia excessisse simulque ex Atheniensibus, & Thespiensibus, qui cum eo illuc transmiserant, ipsi etiam Thebani constitentur. Stadium transgressis, ad dexteram est Hippodromus, & in eo Pindari monumentum. Pindarus, cum esset adhuc adulescentulus, Thespias proficentem per æstatem meridiano colore fessum somnus arctior complexus est. Aduolarunt apes, quopaululum de via diuerterat, & ad eius labia mel adleuerunt. Hoc fuit carminum pangendi Pindaro initium. Cum verò iam late per totam Græciam magna esset famæ celebritate, ad gloriæ fastigium eundem euexit Pythiæ vox, qua Delphi iusi sunt,

æquam

æquam omnium, quæ Apollini deferrentur, primitiarum partem Pindaro tribuere. Exacta iam ætate in somnis videre visus est adistere Persephonen, & queri, vnam se ex omnibus diis non fuisse ipsius carminibus exornatam. Verum ubi ad eam venisset, suum etiam ipsi hymnum esse facturum. Paulò quidem post, atque adeo ante decimum ab eo somnio diem, vitæ muneribus est perfunctus. Erat Thebanus quædam Pindaro genere coniuncta, & in multis eius canticis decantandis valde exercitata: Ei Pindarus se per quietem ostendens: hymnum in Persephonem cecinit: Illa mox experrecta, conscripsit omnia, quæ cantantem Pindarum per visum in quiete audierat. In eo sæpè cantico, inter alia Ditis cognomina, est Chrysenius, ab aureis nempe habenis, quod ad Proserpinæ raptum pertinere satis constat. A Pindari monumento ad Acraphium itur via magna ex parte plana: Fuisse ab initio eam urbem tradunt in Thebani agri parte. Compertum verò habeo confugisse illum profugos homines, quo tempore Thebas Alexander euertit: Illi enim præ corporis imbecillitate, & senectute, cum ne in Atticam quidem recipere se potuissent, hoc loco confederunt. Situm est

CC 5

oppidum in Ptoō monte. Quæ spectantur illic digna: Liberi patris ædes, & signum. Progressus stadia fermè xv. ab vrbe, ad dexteram Apollinis Ptoi templum videas: Athamantis, & Themisthūs filius fuit Ptoūs: Ab eo Apollini cognomen, & monti nomen datum, sicuti Alias versibus prodidit. Ante excisas ab Alexandro Thebas, fuit eo in loco oraculum minimè fallax. Venisse aliquando narrant Europensem hominem Myri nomine à Mardonio missum, consulendi causa: Ei roganti Perficis verbis, respondisse Deum non Græca, sed ipsum etiam Barbarica lingua. Superatam Ptoō monte, est ad mare Bœotorum vrbs Larynna: nomen iaditum putant à Larynna Cyni filia. Eius natales altius repetam in exponendis Locrorum rebus. Cum Opunte olim celebratur Lorymna. Auctis deinde Thebanorum opibus, vltro se ad Bœotos adiunxerunt: Est illic Liberi patris delubrum, & recto statu simulachrum. Lacus proximus est. præalti gurgitis. Qui supra urbem sunt montes, luculentam præbeant venatoribus aprorum copiam, Acræphnio recta ad lacum, cui Cephissis nomen, Copaidem alij nominant, pergentes, campi accipiunt, Athamantij dicti: Habitasse eo in loco Athamantem ferunt.

rūt. In fluit in lacum Cephissus amnis, à Liœa Phocentium ortus: quâ Copas nauibus iter. Sunt Copæ paruum oppidum, ad lacum sitæ: Eius in recensenda classe mentionem fecit Homerus. Cereris ibi sunt, Liberi, & Sarapidis delubra. Aiunt Bœoti circa eum lacum alia quondam oppida, Athenas, & Eleusinem habitata, quæ per hybernos dies lacus eluuiōne fuerint deleta. Cephissidis pisces nihil ab aliorum lacuum piscibus præcipuum habent. An guillæ certè ex eo lacu maximæ, & esu sua uisimæ. Vltra Copas, ad lauam stadia propè xii. sunt Holmones. Ab Holmonibus stadia vii. distat Hyettus. Vici nunc sunt, vti ab initio semper fuerunt: Et mea quidem opinione ad Orchomeniorum fines pertinet cum Athamantiis campis. De Hyetto verò homine Argiuo quæ accepi & Holmo Sisyphi filio, in Orchomeniorum historiam conferam. Holmonibus ne minima quidem res vlla satis digna quæ spectetur extat. Hyetti Herculidis delubrum visitur, & ex eo morborum remedia experuntur. Signum non est arte elaboratum, sed è rudi lapide priscomore. Ab Hyetto absunt Cyrtones stadia xx. Modico olim oppido prisicum fuisse nomē, Cyrtonē dicūt, Habitat in summo

mo monte, & Apollinis illic est templum, & lucus: Apollinis recto statu, Dianæ sunt signa. Frigida emanat è saxo aqua. Proximum fonti est Nympharum facellum, & exiguus lucus, in quo omnes arbores constititæ sunt. A Cyrtionibus monte iam superato, est oppidum Corsea, infra lucus syluestrium arborum, illi cum magna ex parte: In aprica luci regione sub diuo est Mercurij signum non omnino magnum. Abest à Corsea lucus stadij fere dimidium: Vbi in planiciem descensum fuerit, Platanus amnis illic in mare exit. Ad fluminis dexteram sunt Bœotorum extremi, eius nempe accollæ maris quod Locrorum continentem agrum ab Eubœa diuidit. Allas oppidulum inhabitant. Sed vt Thebas reuertamur, ad Neitin portam est Menœcci Creontis filij monumentum: Qui seipsum vltro occidit ex oraculo Delphici Apollinis, quo tempore Polynices cum Argiuorum exercitu Thebas oppugnatum venit. Ad eius tumulum malus Punica enata est, cuius poma, cum maturuerint, rupto exteriore cortice, sanguinis nescio quid simile ostendunt. Hæc quidem arbor ad perpetuitatem repullulauit. Ad vitem etiã Thebani cum apud se primum è terra prodif-

scidi

se dicant, eius tamen rei indicium, quod hoc tempore monstrant, nullum habent. Non longe à Menœcci sepulchro, Oedipi filios aiunt singulari certamine pugnantibus mutuis vulneribus concidisse. Pugnæ eius documentum pila erecta cum lapideo scuto. Ostenditur etiam locus, in quo Iunonem Herculi infanti mammam præbuisse quodam Iouis dolo tradunt. Hæc vniuersa regio Syrma, id est Tractus Antigones nuncupatur: quod Antigone cum Polynices cadauer nullo conatu tollere quiniisset, trahere illud aggressa eò pertraxit, vsque dum in accensum iam Eteoclis rogum coniecit. Trans amnem, cui à Lyci vxore Dirce nomen (ab ea verò Antiopen fama fuit iniuriosius tractatam, & ob eam causam ab Antiopes filiis interfectam) sed amne Dirce transmissio, videas Pindari domus ruinas, & Dindymenæ matris sacrarium à Pindaro dedicatum. Signum deæ Aristomedis, Sed Socratis Thebanorum opus. Die vnico anniuersario sacrarium aperire solenne habent. Eo ipso die mihi, vt adessem cõtigit: quare signum id fuit mihi spectandi copia. Est autem è Pentelico marmore, sicuti & solium. Circa viam à porta Neitide Themidis fanum est, cum signo è candido lapide: Parcarum

carum quoque, & Iouis; Marmoreus est Iurpiter; Parcis nulla sunt signa. Modico loci intervallo stat sub diuo Hercules cognomine Rhinocolustes, quod caduceatoribus iis, qui ab Orchomeniis ad tributum poscendum missi fuerant (sicuti narrant Thebani) ad contumeliam nares praecidisset. Stadia progressus v. & x x. Cabiriae Cereris, & Proserpinae lucum videas, quo intrare initiatis duntaxat fas est. Ab hoc loco distat stadia ferè vii. Cabirorum aedes. Qui verò sint Cabiri, & quo ritu ipsis, & Magnae matri sacra fiant, reticenti mihi, ab iis hominibus, quos haec audiendi studium tenet, esto venia: Hoc vnum me nulla prohibet religio, vel in vulgus efferre, Tale fuisse sacrorum initium, cuiusmodi à Thebanis traditur. Civitatem enim quòdam in hoc loco, & homines fuisse memorant, qui Cabiri sint nominati. Eorum vni Prometheo, eiusque filio Aetneo, hospitibus suis, Cererem depositi nescio quid commississe. Quidquid enim illud fuerit, & quid in ea re fieri cõrigerit, literis mandare fas mihi non duxi. Initia certe fuere Cabirais, Cereris donum, Quo tempore autem Argiuorum exercitus, qui sunt Epi-goni, id est Posterii, voce Graeca appellati, Thebas expugnant, eiectis è sedibus suis

Cabir

Cabirais intermissa per aliquod tempus initia fuerunt: Donec Pelarge Potnei filia cum Ishmiade viro suo mysteriorum ritum restituit: Extra fines tamen, in eum locum, qui est Alexiars dictus, initia, Pelarge transtulit. Cum interea Telondes, & qui reliqui fuerunt de Cabirorum gente, in Cabiraeam terram redissent, Pelarge ipsi ex Dodones responso & alij sunt honores decreti, & vt facta hostia eis fieret institutum. Cabirorum religiones qui violassent, inexpiabilis sceleris poenam effugere non potuisse, certissimis reum euentis compertum est. Nam quae Thebis fierent sacra, cum essent Naupacti profani homines ausi vsurpare, non multa post fraudem luerunt. Ex illis etiam de Xerxis copiis, qui duce Mardonio in Boeotia statua habuerunt, quae pars in Cabirorum sanum introire non dubitavit, vel ingentis praedae allecti cupiditate, vel potius, ut ego arbitror, ad numinis contemptum, in sania omnes correpti partim se in mare abiecere partim de praeruptis rupibus praecipites dedere. Cumq; Alexander superatis praelio Thebanis urbem & agrum igni, ferroq; parvastasset, qui è Macedonibus intra sanum Cabirorum irruerunt, omnes aut fulminibus, aut è caelo missi ignibus exanimati sunt:

sunt: Tanta fuit iam tum ab initio eius templi religio. Ad dexteram Cabirorum campus est, à Tenero vate, Teneri dictus: Apollinis hunc, & Meliæ filium fuisse putant. Est etiam Herculis templum cognomento Hippodoti. Herculem enim aiunt cum ab Archomeno exercitus, in hunc locum venisset, Orchomeniorum equos noctu apprehensos ad currus vinculis impedisse. Paululum hinc abest mons, vnde Sphingem fama fuit, ex insidiis eripere solitam, ad hominum perniciem, cum sua illa ambigua cantilena: & si dicunt alij classe mare illam, quod ad Anthedonem est, Piraticis excursionibus infestum reddidisse: Deinde hoc monte occupato, atrocinitia exercuisse, vsquedum eam Oedipus interfecit, loci difficultate, cum exercitu Corinthiorum superata. Traditum etiam est Laij notham fuisse filiam, quam pater oraculum quod Delphis Cadmus acceperat, pro sua in illam benevolentia, edocuisse. Eo quidem tempore nihil aliud reges quàm quod ex oraculo cognouissent pro certo habere solitos. Quoties itaque de regno esset controuersia, ad Sphingen consulendi causa finitimi ventitabant. Fuere Laij ex pellicibus filij: Sed respõsum illud Pythij Apollinis, Epicastæ tantum

tantum, & liberis, quos Laius ex ea suscepisset, notum aiunt fuisse. A Sphinge autem dolo fratres ita circumuentos, vt ex ipsis quæreret num datum Cadmo responsum, si Laij filij essent, cognitum haberent: Quod si negassent, capite eos statim condemnabat, eo scilicet crimine, quod non essent ex ea gēte ad quam regnum, de quo disceptabant, pertineret. Venisse verò ad illam Oedipum ex quodam somnio de oraculo, edoctum. A monte, de quo iam diximus, decem absunt stadia Onchesti. vrbis ruina: Ibi quondam habitasse dicunt Onchestum Neptuni filium. Actate quidem mea delubrum, & signum extat Neptuni Onchestij, & lucus, quem suis Homerus carminibus ornauit. Qui deflexerint à Cabirorum ad sinistram, stadia circiter 1. Thespiam peruenient: Vrbs ea infra Heliconem montem cõdita fuit: A Thespia Afopi filia vocotam putant. Sunt qui dicant Thespium Athenis profectum vrbi nomen dedisse: Erechtheo patre genitum perhibent. Est adhuc in oppido aneum Saoti, id est Seruatoris Iouis signum. Inde ortum habuit religio, quod cum in ciues insigni feritate draco sequiret, deus imperauerit ephebos quotannis singulos sorte ductos feræ expo-

ni: Et cæterorum quidem qui perierè nomina exoleuerunt: Eorum vni Cleostrato amatorem Menestratum lorica æneam faciundam curasse, resupinatis extrosus hamis confertam: Eam lorica puer indutus, cum vltro draconi occurrisset, mortè quidem oppetiit, sed ipsam etiam feram exanimauit. Ex eo rei euentu Ioui Seruatori cognomè extitit. Liberi signum, Fortunæ deinceps, & Salubritatis: Mineruam præterea cognomento Erganen, & ei assidentem Plutum fecit. Venerantur Thespianenses, maximè deorum omnium Cupidinem, cuius est signum vetustissimum, rude quoddam saxum. Qui primus tantos apud Thespianenses præ cæteris dis honores Cupidini habèdos censuerit, compertum certè non habeo. Non minore verò cultu Pariani qui circa Hellepontum sunt, ex Ionia oriundi, (Erythris nempe huc Colonia deducta) at nostra ætate Romanis parent, eundem prosequuntur deum: Cupidinem certè, vulgus hominum, natu deorum minimum, & Veneris filium putant. Lycius verò Olen, qui antiquissimos Græcis fecit hymnos, in Lucinæ hymno matrem esse Cupidinis Lucinam ipsam dicit. Et qui post Olenem carmina fecerunt, Pamphus, & Orpheus, de Cupidine

dinè nonnulla versibus mandarunt suis, quæ Lycomedi initiis celebrandis cantarentur. Ego sanè quædam cognoui de homine qui sacras lampadas præferebat, quæ consulto reticeo. Hesiodum quidem, vel quicumque is fuerit, qui à se scriptum de Origine deorum carmen Hesiodi nomine ediderit, satis scio prodidisse Chaos primum, Terram deinde, Tartarum & Cupidinem genitos. At Lesbia Sapphò multa de amore, & ea non satis inter se consentanea cecinit. Thespianibus ex ære Cupidinem elaborauit Lysippus, & ante eum è marmore Pentelico Praxiteles. De Phrynes quidem in Praxitelen dolo, alio loco res est à me exposita. Primum omnium è sede sua Cupidinem hunc Thespiansem amotum à Cato imperatore tradant: Thespianibus deinde remissum à Claudio: Nero iterum Romam reportauit: Ibi est igni consumptus: Eorum verò qui eius numen violauerant, alter à milite, cui tesseram obscenam eandem semper per ludibrium dare solebat, est occisus: Neronis & in matrem, & in vxores crudelitas, atque impuri ac nefarii amores, satis vulgati sunt. Qui ætate nostra Thespianis est Cupido, eum fecit Menodorus Atheniensis, Praxitelis opus imitatus.

Est eo ipso in loco Venus, & Phrynes effigies è marmore, vtranque idem Praxiteles fecit. In alia vrbis parte est Melænidis Veneris ædes, forum præterea, & theatrum, valde quæ spectentur digna. Ibi posita est Hesiodi ex ære statua: Et non longe à foro Victoria ex ære, & Musarum delubrum non vtrique magnum: Signa in eo è lapide parua. Habent Hercules etiam Thespienfes templum: Sacerdotio fungitur puella, ad extremum vsque vitæ tempus virginitatem retinens: Eius rei causam talem afferunt. Herculem tradunt Thestij filias quinquaginta (tot enim erāt) eadem nocte cōstuprassē, vna excepta, eam cum obsequi recusasset, sacerdotum sibi, perpetuæ virginitatis lege data, legisse.

Audiui tamen alios, qui omnes planè Thestij, quinquaginta filias ab Hercule eadem vna nocte vitiatas, & ei singulos mares filios peperisse narrarent: & quidem geminos, natu maximam, & minimam. Ego verò adduci nunquam possim vt credam, Herculem in amici hominis filiā ira tam acri incitari potuisse. Præterea qui dum inter homines esset, aliorum iniurias, & in Deos in primis impietatem est seuerè vitus, qui sibi ipse aut templum ædificandum curasset? aut sacerdotio demandato

se pro deo haberi voluisset? Sed omnino hoc mihi templum multo vetustius esse visum est, quàm vt Hercules, qui Amphitruonis fuit, ætate dedicatum existimari possit. Et haud scio an Herculi proprius, qui de Idæis Dactylis vnus fuit, templi eius dedicatio sit tribuēda: Cum & Erythræos in Ionia, & Tyrios sua illi templa crexisset nouerim. Neque verò Bœoti illius Hercules nomen ignorarunt, cum Cereris Mycaleiæ dicant ædem Idæo Herculi commissam. Helicon montium, qui in Græcia sunt, omnium præstat soli bonitate, & arborum crebritate. In eo potulacæ frutices longè suauissimi soporis fructum ferunt. Aiunt incolæ, earum, quæ ibi gignantur, herbarū, aut radicum, nullas omnino esse homini mortiferas: Quin & serpentum virus loci eius passionibus infirmari, atque adeo vt si quem serpens vlla momorderit, is vbi vel de genere Psyllorum, qui in Africa sunt, quenquam, aut aliquod ad id affectum medicamentum nancisci potuerit, facile periculo liberetur. Est alioqui terribilissimæ cuiusque serpentis venenum & homini, & cæteris animantibus lethale. Fit verò illud ex pabuli natura ad perniciem valentius. Audiui siquidem Phœnicem hominem cum diceret, in monta-

na Phœnices parte radicum quarundam
 pastu viperas magis efferari: Narrabat idē
 viperam aliquando cum hominem assequi
 nequisset, arbori, ad quam ille effugerat,
 venenum afflisse, ac statim hominem ene-
 ctum. Hæc ille. De viperis verò iis, quæ
 in Arabia inter balsami arbores versan-
 tur, diuersum quiddam accepi: Id huius-
 modi est. Sunt balsami arbores ea quæ
 myrti stirpes magnitudine: Folia illis
 qualia herbæ amaraco. Habent sua cir-
 ca eas plantas cubilia viperæ plures vno,
 alio pauciores loco: Est enim eis balsami
 liquore cibus multo suauissimus: Ipsa etiã
 fructicis umbra maximè delectantur: Vbi
 sua fuerit legendo humori tempestiuitas,
 veniunt in sacrum lucum Arabes cum bi-
 nis ligneolis regulis singulis, earum com-
 plosus bestias fugant: Occidi verò magna
 est religio, quòd sacras & genios veluti
 quosdam esse balsami putant. Quòd si
 quem morsu appetierint, plaga est qualis
 è ferri vulnere, veneni omnino expers:
 Quòd scilicet balsami pastu liquoris vnus
 omnium odore præstantissimi, veneni
 acerbitas illa pristina mitescit. Et hæc qui-
 dem ita se habent. In Helicone primos
 omnium sacra Musis fecisse, & Musis
 cum montem consecrassè Ephialten, &

Orum

Orum tradunt: Eosdem etiam Ascram
 condidisse Hegesinus in eo, quem de At-
 tica terra scripsit, libro, his versibus man-
 dauit.

Ascra optato politur Neptunus amore:

Mox illi quæ progenit voluentibus annis

Oeclym, natis olim qui iunctus Aloëi

Vbi ad radices Heliconis condidit Ascram.

Hanc Hegesini possian ego nunquam le-
 gi: Quando ante me natum profus eu-
 nuerat: Sed Callippus Corinthius in histo-
 ria, quam de Corinthiorum rebus conscri-
 psit, eorum Hegesini versuum testimonio
 vitur: Eos itaque nos ab ipso Callippo
 sumpimus. Ascra ætate meâ turris vni-
 ca reliqua fuit: Et præterea nihil, quod pos-
 set memoriæ prodi. Aloëi quidem filij
 Musas numero tres religione sanxerunt:
 Nomina verò illis imposuerunt, Mel-
 ten, Mnemen, & Aceden: Quasi dicas me-
 ditationem, memoriam, & cantionem.
 Tempore dein satis multo post, Pierum
 Macedonem ferunt, à quo vni de Mace-
 doniæ montibus nomen, cum Thespias
 venisset, vt nouem Musæ, hisce, quibus
 nunc appellantur, nominibus coleren-
 tur, instituisse: Aut quòd rectius id duxis-
 set, aut quòd ex oraculo quopiam id ei im-
 peratum fuisset, aut postremo quòd ea in

DD 4

re Thracum esset disciplinam secutus. Sotterior enim Thraces Macedonibus gens, & in diis colendis haud quaquam par neglectu. Sunt qui Pierum ipsum filias novem habuisse dicant, easque de Musarum nominibus appellasse, & ex illis natos Piero nepotes iis præditos nominibus fuisse, quibus Græci eos, qui Musarum partu editi perhibentur, nominant. At Mininermus, qui elegis pugnam Smyrnæorum conscripsit, contra Gygen, & Lydum, in ipsa operis ingressione prima, antiquiores Musas Cæli, alias illis natu posteriores Iouis filias memorat. In Helicone qua iter ad Musarum lucum, ad lævem fons est Aganippe: Filiam Aganippæ Termessi fuisse dicunt: Circumfluit Termessus. Heliconem rectè ad lucum Musarum pergentibus est Euphemes effigies è lapide fabricata. Fuisse Euphemen tradunt Musarum nutricem: Est illi proxima Lini statua è saxo in speluncæ modum cavato prominens: Huic parentant quotannis antequam sacra Musis faciant Genitum Linum Amphimaro Nepruni filio ex Vrania vulgo proditum est: Musices eum gloria superiores omnes antehabebat, occisum. De Lini quidem morte ad

Barbaras etiam gentes luctus peruenit: Siquidem apud Aegyptios carmen vsurpatum est, quod Linum Græci dixerunt: Appellarunt ipsi tamen Aegyptij id patria voce Emanerum: Sed Græci poëtae, & in primis Homerus, eius cantilenæ tanquã Græcæ mentionem fecerunt: Cum enim Lini casus cognitos haberet, in Achillis scuto Vulcanum inter alia cælasse commentus est, puerum fidibus canentem Linum.

*Quos inter medios iuuenis testudine dulci,
Swane, Linum arguto cecinit modulamine pulchrum.*

At Pamphus, qui Atheniensibus hymnos antiquissimos fecit, increbrescente ob Lini mortem luctu, Oetolinum, id est Flebilelinum, dixit. Sappho deinde sumpto è Pamphi versibus Oetolini nomine, Adonim ipsa simul, & Oetolinum decantavit. Thebani verò sepultum apud se Linum fuisse autumant, addentes Philippum Amyntæ filium profligatis ad Cheroneam Græcis, somnij cuiusdam monitu Lini eruta ossa in Macedoniam transportasse: Mox itidem alio commotum somnio Thebas reportanda curasse. Sepulchri verò omnem superficiem, ac planè vestigia omnia temporis diuturnitate abolita. Narrant etiam Thebani fuisse alterum minorem

Linum, qui sit Ilmenij dictus, quem Hercules puer, dum ab eo musicam doceretur, occidisset. Carmina certè neque superior ille Amphimari, neque hic posterior vlla fecere: Vel quæ fortassis fecerunt, ad posteritatis memoriam non peruenerunt. Musarum signa antiquiorum, Cephisodoti sunt opus. Paulò hinc longius Cephisodoti aliæ sunt Musæ tres: Strongyliõnis totidem, hominis qui boues, & equos vnus omnium optimè expressit: Reliquas tres fecit Olympiothenes. Est præterea in Helicone Apollo æneus, & Mercurius delirantem inter se litigantes: Bacchus etiam Lydipi: Nam erecto statu Liberi patris simulachrum dedicauit Sylla, omnium Myronis operum, Erechtheo, qui Athenis est, excepto, longe quod spectetur dignissimum: Neque verò de suo Sylla donum dedit, sed illud Orchomeniis eripuit: Hoc illud est Græcis vsurpatum verbum: Deos alienis copiis venerari. Poëtarum etiam, & aliorum musicæ laude insignium virorum, illic statuas videas. Inter eos Thamyriam cæcum fractam lyram attractantem. Arion Merhymnæus delphino insidet. Sacadæ verò Argini, qui effigiem finxit, quod Pindari de eo carminis exordium nõ intellexit, corporis magnitudine

nihil

nihil tibi cinem tibiis grandiore fecit. Sedit ibidem Hesiodus citharam genibus sustinens, quod tamen non fuit eius gestamen, cum, sicuti licet eius versibus colligere, ad Lauri virgam caneret. De Hesiodi verò, & Homeri ætate, & si mihi sunt omnia diligentius conquisita, non est tamen librum meam ea de re sententiam explicare, cum scirem & inter superiorum ætatum homines, & inter eos, qui tēporibus meis ad rei poëticæ studium animum adiecerunt, de hoc ipso contentiosius disceptatum. Thracio quidem Orpheo mysterij simulachrum asistit: Circumstant canentem feræ in marmore, & ære expressæ. Græci & alia multa quæ nunquam euenerunt pro veris habent, & illud inter cætera, Orpheum Calliopes filium fuisse, non tamen eius, quæ Peiri filia fuerit, allicere solitum cantu feras: Eundem ad inferos descendisse, quo exoratis inferum diis vxorem reciperet. At enim opinione mea Orpheus carminis concinnitate omnes, qui ante ipsum fuerunt, longo superauit intervallo: Magnam autem ex eo est auctoritatem consecutus, quòd & deorum initia, & nefariorum facinorum expiationes creditus est adinuenisse: Morborum etiam remedia, & iratorum auminum placationes

tiones. Thracum verò fœminas insidias ei primum fecisse, quòd secum viros quacunq; errans huc illuc traheret: Virorum tamen metu non statim ausas facinus perpetrare: Deinde mero largius hausto, quòd cogitauerant perfecisse. Ex eo institutum, vt viri non nisi temulentati ad prælia exirent. Sunt qui dicant fulmine ictum concidisse. Hoc mortis genere peremptum, quòd initiorum arcana profanis, & rudibus hominibus tradidisset. Est & illud memoriæ proditum; vxore mortua venisse illum Aorhū in Thesprotidem, quòd ibi peruetus esset per vmbraꝝ euocationem oraculum. Ibi cum Eurydices animam adesse putasset, & sua se opinione falsum respiciens animaduertisset, vltro sibi ipsi mœrore confectū manus consciuisse. Addunt Thraces, Luscinias, quæ circa Orphei sepulchrum nidos habeant, suauiores quàm ceteras, & vocaliores cantus edere: Macedones verò, qui sub montibus Pieriam terram incolunt, ad urbem Dion, eo ipso in loco à fœminis occisum Orpheum autumant. A Dio per montanam viam stadia xx. progressus, columna est ad dexteram: Super imposta columna est lapidea vrna: In ea Orphei ossa

ossa condita esse, regionis eius incolæ dicunt. Præterfuit hūc locum Helicon amnis: Is vltra stadiūm Lxxv. infra terram se abdit: Occulto dein meatu stadia xx. elapsus, se denuo ostendit, & Baphyræ nomine pro Helicone sumpto, in mare se nauigabilis infert. Hunc amnem Diatæ aperto quondam alueo decurrisse aiunt: Ab eo verò primum tempore, quo mulieres illæ, quæ Orpheum occiderant, sanguinem abluere conatæ sunt, terram subiisse, ne pollutis ea cæde fœminis ad expiandum scelus aquas præberet suas. Ab hoc longè diuersum Larissæ sermonem audiui. Urbem olim in Olympo celebrem, Libethra nomine fuisse, quā mons in Macedoniam se immittit: Ab ea vrbe non longè Orphei monumentum abesse: Libethris olim è Thracia à Liberi patris oraculo responsum allatum, à sue vrbe deletam iri, cum primū Orphei ossa Sol aspexisset: De hoc illos oraculo sollicitos esse oportere se nihil putasse, quòd nullam omnino feram vel tantam, vel tantis præditam viribus existere posse crederent, quæ urbem eiusmodi posset excindere, cum ea non magis fiducia quadam, quàm suo robore nitetur. Atqui vbi diis visum est, hæc acciderunt. Pastor quidam meridie recubuit fessus

fessus ad Orphei tumulum: Is cum forte
 somno se dedisset, in somnis cœpit Or-
 phei versus magna, & suavi voce decanta-
 re. Ea voce qui proximis locis vel pasce-
 bant, vel forte arabant, commoti, inter-
 misso opere, ad illam dormientis pastoris
 cantilenam accurrerunt. Ibi cum ita, ut
 fit, alterum alter trudentes impellerent,
 dum propius quisque ad pastorem certant
 accedere, columnam evertunt: Ea ruente
 fracta est vna: quo factum, ut Orphei ossa
 Sol aspiceret. Ea deinde, quæ insecuta est,
 nocte, ingenti aquæ vi de cœlo effusa sus-
 amnis, vnus hic est de Olympi torrenti-
 bus, Libethriorum muros deiecit: Sacras,
 & profanas ædes evertit: Homines ipsos,
 & animalia cuncta, quæ intra mœnia fue-
 runt, extinxit. Quare deletis Libethriis,
 Macedones qui Dion tenebant (uti mihi
 Larissæus hospes narrabat) Orphei ossa
 Dion translata sibi vindicarunt. Iam ve-
 rô qui sunt in poetarum scriptis non indi-
 ligenter versati, satis norunt in Orphei
 hymnis singulis breuitatem summâ quæ-
 sitam: neque omnino multos numero esse:
 Lycomedæ eos planè qui sint sciunt, & ini-
 tiis suis concinunt: Ac sunt illi quidem
 carminis elegantia & ornatu, primi secun-
 dum Homeri hymnos, religionis, & san-
 ctitatis

ctitatis multo hi plus præ se ferunt. Arsi-
 noës etiam in Helicone statua est, quam
 Ptolemæus, & si germanus frater erat, vxor
 tamen duxit: Ea statua passeri insidet
 (ideest struthiocamelo) ex inuolucrum ge-
 nere. Habent hi quidem alas uti alites
 ceteri, sed præ corporis mole humo se in
 sublime nequeunt attolere. Est ibidem cer-
 ua Telepho Herculis filio infanti mam-
 mam præbens, & bos proximo loco. Inter
 cetera eius loci insignia est Priapi signum:
 Huic deo & alibi honorem habent, qui-
 bus capellarum, & ouium greges, vel apum
 aluearia curæ sunt: Sed eum præ dis cun-
 ctis venerantur Lampfaceni, Libero patri
 è Venere genitum dicunt. Sunt in
 Helicone & alij tripodes dedicati, & is,
 quem Chalcide ad Euripū Eubœæ de car-
 minibus præmium tulisse Hesiolum tra-
 dunt. Lucum circumaque accolunt fini-
 timi. Thespientes dies festos agitant, & lu-
 dos Musarum, quæ Musæa vocant: Cupi-
 dinis etiam ludos faciunt, quibus non so-
 lum musicis hominibus, sed athletis etiã
 sua exposita præmia. Supra lucum sta-
 dia ferme x. ascenduntibus, est fons, qui
 Equi dicitur. Elieuisse hunc vngula ter-
 ram fodientem Bellerophonis equum tra-
 dunt: ob eam rem Hippocrenen nomi-
 nat um.

natum. Bœotiorum quidem populi, qui circa Heliconem domicilia habent, ex opinione quadam à maioribus accepta, Hesiodum negant aliud quidquam, præter illud poëma, quæ Opera appellantur, scriptum reliquisse: Quin & ex eo Musarum inuocationem, quæ in exordio est, remouent: Principium statuentes carminis eum locum fuisse, qui de Cōtentionibus est. Quin & plumbeam mihi tabulam ostenderunt iuxta fontem positam, in qua scriptum est carmen illud ipsum, quæ Opera inscribuntur. Diuersa est ab hac, eorum sententia, qui multa alia versuum volumina Hesiodo adscribunt: Ea videlicet, quæ in mulieres decātata sunt, & quas magnas Ecceas, nominant: Deorum gentilitatem: In Melampodem vatem carmen: Thesei cum Pirithoo ad inferos descensum: Chironis præceptionem ad Achillem instituentium: Tum quæ operibus, & diebus continentur. Didicisse iidem Hesiodum Diuinationi artem tradunt ab Acarnanibus: Et extant sanè eius de Diuinatione carmina quæ ipsi legimus cum iis, quæ ad finem additæ sunt, explicationibus. Contraria etiam quædam de Hesiodi morte narrantur. Nam Ganyctoris filios ob Hesiodi necem, Crimenum, & Antiphum, ex Nau-

facto in Molucriam terram confugisse, & quod illic ob violatū Neptuni numen pœnā susceperint, omniū hæc eadem sunt sermonibus vulgata: Sed adolescentum sororem cum alius vitiaisset, in stupri suspicionem falso Hesiodum vocatum alij dixerunt: Alij verò illum haud dubie culpa non vacasse. Ac de iis quidem, quæ de Hesiodo, eiusque versibus valde inter se dissidentia memorantur, satis dictum hæcenus fuerit. In summo Heliconis iugo fluvius est Lamus, non magnus ille quidem. In Thespiensium verò sinibus vicus est, qui Hedomaccon dicitur: In eo fons, Narcissus appellatus, quod in ea se aqua Narcissus aspexisse dicatur: donec suam illam esse umbram non intelligens, sui ipsius imprudens amore caperetur, atque ex eo ad eundem fontem extabesceret. Absurdū enim uero, eò quenquam stoliditatis prolabi, & sui amore capiatur, & omnino quid inter hominem, & umbram interfit non videat. Alius etiam de Narcisso sermo proditus est, minus quàm superior vulgatus, auctores tamen & hic suos habet. Sororem ei geminam fuisse, cum oris specie omni ex parte similem, tum verò coma, & vestitu nihil differenti, solitos simul venari: A puero sororem amatam: Ea cum fortè

diem suum obisset, veritare illum ad fontem solitum, in quo cum suam intueretur ymbra, ac suam omnino esse non ignoraret, ob similitudinem tamen qua inter ipsos fuerat, tanquam si non suam, sed sororis imaginem praeculis haberet, desiderij ex eo sui solatium aliquod capere consuesse. Narcissum vero florem, & ante multo est terra editum puto, quantum ex Pamphi versibus licet conicere: Muktis enim ante Narcissum annis Thespiensis homo, Proserpinam Ceteris filiam à Dite raptam scripsit, dum luderet, & flores legeret: neque violis illam, sed Narcissis deceptam. Qui Creuside, quod est Thespiensium nauale, habitant, nihil illi publice habent memoratu dignum. In priuati hominis aedibus est Liberi patris signum e gypso, pictura illuminatum. Creusin è Peloponneso nauigatio est obliqua, & omnino parum tranquillo mari minus tuta. Nam excurrentibus in mare promontorijs ita sinuantur litora, vt recti cursus teneri nequeant: Ex proximis praeterea montibus venti spirant concitatus. Boeotia oram ipsam à Creuside legentibus, neque in altum prouectis, Thisbe vrbs occurrit. Ac primum quidem proximus mari mons est: Hunc vbi superaueris te planities excipiet:

excipiet:

Excipiet: Alius subinde mons: In eius ima parte vrbs ipsa: In ea Herculis templum, in quo signum recto statu è lapide. Herculi ludos, puæ Heraclea appellantur, faciunt. Quod inter montes camporum iacet, nihil, quam defluentium aquarum copia stagnum perpetuum sit, prohibet, nisi valido aggere per medium ducto, alternis annis aquam in alteram partem auertant, & alteram interea campi partem colant. Thisben ipsam, à qua fuerit vrbi nomen, puellam fuisse indigenam dicunt. Hinc praeternauigantibus modicum est oppidum maritimum Tiphæ, Herculis illic delubrum, in quo sacrum faciunt anniuersarium. Tiphæenses praecipuam sibi praecunctis Boeotijs maritimarum rerum peritiam vindicant: Tiphyn praedicantes, cui nominatim Argus naus gubernacula credita sunt, suum fuisse indigenam: Ostendunt verò extra oppidum locum, quo Argo ipsam Colchis reuersam applicuisse dicunt. Supra Thespiensium fines interius est Halartus. Huius vrbs, & item Coronæ quænsam fuerit conditor, non satis suo loco, seorsum ab Orhomeniorum rebus à me exponeretur. Persico certè bello, quod in Græcorum amicitia constanter perstitisset, pars vna

OL:

EE 2

Xerxis copiarum agrum, & urbem Haliartiorum igni, ferroque vastavit. Est Haliarti Lyfandri Lacedæmonij monumentum. Cum enim ad muros oppugnandi causa accessisset, defenderetur autem oppidum Atheniensium, & Thebanorum præsidio, eruptione ab hostibus facta in pugna occubuit. Lyfandrum quidem summis laudibus ornandum, & eundem acriter accusandum censuerim. Nam prudentiam in re bellica tunc maximam ostendit, cum Antiochum Alcibiadis gubernatorem, eo tempore observato, quo aberat imperator, in spem adduxit Lacedæmonis se parem esse posse ad congregandum navali prælio: Ac deinde eum non longè à Colophoniorum mœnibus arrogantia, & temeritate suffultum vicit. Iam verò triremium iterum à Spartanis imperio accepto, Cyrum minorem ita delinivit, ut pecuniam ille ad classem tuendam quoties, & quantum petisset, quoque maximè tempore opus esset, perliberaliter suppeditaret. Cùmque Athenienses ad Aegos flumina centum naurum stativa haberent, tempus illud specularis, quo nauales socij aquatum, & ad commercatus sibi è foro curandos profecti fuerant, classem illam occupavit. Iustitiæ etiam

tale specimen dedit. Autolyco pancratiastæ, cuius ego imaginem in Prytaneo Athenis vidi, cum Eteonico Spartano homine erat de pecunia nescio qua controversia. Ibi Spartanus, qui iure causæ multo esset disceptando inferior, quod erat tunc Atheniensium ciuitas in triginta virum potestate, & adesset Lyfander, eò processit insolentiæ, ut non dubitaverit aduersarium plagis laceffere: Eundemque præsentem se animo defendentem, Ad Lyfandrum pertraxerit, confusus nempe ad gratiam illum pronunciatum. Ad Lyfander Eteonicum iniuriarum damnatum, cum infamia, & conuitio dimisit. Et hæc quidem Lyfandro magnam existimationem pepererunt: Alia verò ferè totidem eius facta magno illi dedecori fuerit. Ad Aegos primum flumina Philoclen Atheniensem de clasis prætoribus unum, & Atheniensium ad quatuor milia deditiorum occidit, ac mortuis terram iniici vetuit: Cum & Persis, qui ad Marathonem ceciderant, Atheniensium: Et iis Lacedæmoniis, qui ad Thermopylas mortem oppetierant, Xerxis concessu sepultura contigerit. Deinde maiorem Lacedæmoniis ex eo iniuriam concitavit, quod & Decemviratus in socii ciui-

ratibus, & præfectos cum potestate, quos Harmostas appellabant, qui Laconibus imperarent, constituit. Postremo cum Spartani nullam omnino acquirendæ pecuniæ rationem haberent, quod ex quodam oraculo acceperant, Sparta solam pecuniæ cupiditatem fatalem fore, hic eos ad pecuniæ studium vehementer incitauit. Quibus ego rebus adductus, & simul Persarum auctoritatem ac legem secutus, Lylandri principatum Spartanis perniciosiorem potius, quàm vtiliorem extitisse censerim. Ad Haliartum verò vt redeam: Est illic & Lylandri monumentum, & Cecropis Pandionis filij heroica cella Mons Tilphusius, & Tilphusa item fons, qui dicitur, ab Haliarto stadia abest quinquaginta, vt maxime. Traditum est Græcorum monumentis, Argiuos, tum Polynicis filios secuti Thebas cepissent, dum ad Delphicum Apollinem cum reliqua præda vatem etiam Tiresiam pertraherent, sitientem illum in via hausta de Tilphusa fonte aqua, animam statim egisse. Est eius sepulchrum ad ipsum fontem. Vatis filiam Mantò ab Argiuis Apollini aiunt sacratam: Sed transmisisse eam classe iubente deo Colophonem in Ioniã, ubique Rha-

cio Creteni nuptam. Quæ de Tiresia dicuntur alia, de annorum scilicet quem vixisse scripserunt numero, & quod vir euaserit ex femina: quòdque in Odyssæa Homerus eum vnum sapientem fuisse apud inferos dixerit: omnia hæc omnes iam toties audita norunt. Est apud Haliartios sub diuo dearum ædes, quas vocant Praxidicas, ac si Vindices dicas: Ad earum aram iurandum concipiunt, quod irritum ne tiquam habent: Est hæc ædes dearum ad montem Tilphusium. Haliarti verò delubra sunt, in quibus signa nulla, cum testo etiam careant. Quibus dicata fuerint numinibus, cum percantatus fuerim, cognoscere tamen non potui. Præterfuit Haliartidem terram Lophis fluius. Laborasse quondam siccitate ob summam aquarum penuriam agrum totum memorant: Virum eo tempore vnum de primoribus Delphos venisse ad consulendum, qua ratione aqua inueniri posset, responsum accepisse, vt qui primus Haliartum redeunti obusus factus esset, illum occideret. Quare cum primus ei filius impuber Lophis occurrisset, nihil cunctatum stricto gladio puerum percussisse: Illum adhuc spirantem huc illuc cursitasse: Vbi cunque verò humi fusus esset cruor, inde aquas

è terra erupisse: Ex eo fluuium nomen accepisse. Alalcomenæ non magnus est vicus, ad radices imas modicè editi montis: Loco nomen datum ferunt ab Alalcomeno homine indigena, à quo fuerit Minerua enutrita. Dixere alij Ogygis filiam Alalcomenam fuisse. Non ita procul à vico, plano loco erecta fuit Mineruæ ædes: In ea priscum fuit ex ebore signum. Sylla quidem multa in Athenienses crudelia admisit facinora, & à Romanorum more aliena. Dissimilia non fuerunt quæ in Thebanos, & Orchomenios fecit. Quibus & addidit, quod illud ipsum quod Alalcomenis fuit Mineruæ signum eripuit. Hunc hominem, qui Græcorum ciuitates, & patrios deos tam furenter vexarat, in morbus omnium terribissimis opprefsit: Pediculis è toto corpore erumpentibus. Huc pristina hominis felicitas recidit. Ipsum certe templum erepto signo deseri, ac negligi cœptum, numine veluti orbatum. Contigit ad eius euerfionem ætate mea alia huiusmodi calamitas. Agnata parietibus hedera magno, & præualido trũco, ita se intra iuncturas, & coagmenta serpendo immisit, vt lapides disiunxerit. Hac fluuius præterlabitur non magnus, quem Tritonem nuncupant: Quod Mineruam ad amnem

Trito

Tritonem educatam vulgo proditum est: Quasi hic ille Triton sit, non autem qui ex Tritonide palude, quæ in Africa est, in Libycum mare descendit. Antequam Coroneam ab Alalcomenis venias, Mineruæ Itoniæ templum videas. Cognominis author fuit Itonius Amphictyonis filius. Huc ad commune consilium conueniunt Boeoti. In eo templo Itoniæ ipsius Mineruæ, & Iouis ex ere signa sunt, Agoracriti Phidiæ discipuli, qui que ei in amore fuit opera. Gratiarum etiam ætate mea signa dedicata sunt. Memoriam proditum est Iodamiam deæ sacerdotium gerentem noctu intra sacrum templi septum venisse, Mineruam ei se obtulisse cum palla, in qua Medusæ Gorgonis caput inerat, eo conspecto statim Iodamiam in lapidem obriguisse: Eam ob rem mulierem cotidie ad Iodamiam aram ignem apponentem ter Boeotorum voce effari, Iodamen viuere, ignem sibi deposcere. Coronea habuit ad memoriam insignia, Mercurij in foro Epimelij aram, & item Ventorum alteram: Paulo infra eas aras Iunonis sacellum est cum peruetere signo, Pythodorus illud Thebanus fecit: Sirenas manu præfert. Acheloi enim filias narrant Iunonis suasu in cantus certamen Musas prouocare ausas: Victis musas pinnas ex alis con-

EE 5

uellisse, de que illis coronas sibi fecisse. Abest à Coronea stadia formè x l. mons Libetrius: Signa in eo Musarum, & nympharū sunt cognomine Libetridam: Fontem etiā Libetriadē nominant. Fons alius est, vbi saxū mammis muliebribus figura persimile, vnde aqua quasi lac, effunditur. Ad Laphystium montem, & sacram Ioui aream à Coronea stadiūm x x. iter vt longissimū, Dei signum è lapide est. Cum esset Athamas Phrixū, & Hellen immolaturus, submissam à Ioue pueris aurei velleris arietē dicunt, quo vesti illi aufugerint. Superius aliquanto est Hercules cognomento Charops, quasi pœtis vel cæsiis oculis dixeris. Hæc ascendisse Herculem Bœoti dicunt Ditis canem trahentem. Quà à Laphystio ad Itoniæ Mineræ descēditur, est amnis Phalarus, qui in Cephissidem influit paludem. Trans Laphystiū est Orchomenus, illustris si quæ est alia Græcis vrbs, & rerum gestarū gloria insignis. Ad opes verò summas, & felicitatem maximā euectā, idem prope qui Mycenæ, & Delon rerū exitus perculit. De priscais verò eius rebus hæc propemodum literis mandata fuere. Consedisse hoc in loco primū omnium tradunt Andream Penei fluminis filium, & ab eo Andreidē terrā nominatam: Ad eum cū venisset Athamas, cō-

munic

municato imperio, concessisse ei agro toto, qui circa Laphystiū est, nec nō ea regione, in qua nunc Coronea est, & Haliartia. Athamas cum nullam sibi virilem prolem superstitem fore putaret, quod nempe quæ per infantiam in Learchum, & Melicerten ipsem fecisset meminerat, & Leuconī morbus vitam ademerat: Phrixū verò adhuc viuere, aut liberos ei susceptos omnino ignorabat: ob hanc causam Therсандri (filius is erat Sisyphi) liberos, Coronū, & Haliartū adoptarat: Nam Sisyphi ipse frater erat. Cū redisset autē è Colchis vel Phrixus ipse vt quidā dicūt, vel vt alij malunt, Presbone, quem ex Aetæ filia genuerat Phrixus, censuerunt Therсандri filij, Athamantis regnum iure quasi postliminij ipsi Athamāri, & eius soboli reddēdū: Accepta itaq; ab Athamante agri parte, Coroneæ, & Haliarti conditores fuere. Sed & ante horū rēditū Andreas Euippen Leuconis filiā despōdente Athamante vxorē duxerat, ex qua natus est ei Eteocles: Et si peruulgata inter ciues fama, Cephissi amnis fatu genitus est: quocirca poëtarum quidā Cephissiden Eteoclen carminibus appellarunt, suscepto Eteocles regno agrū ab Andreo vocari facile fuit: Tribus verò duas cōstituit, quarum vnam Cephissidē, alteram de suo

n omin e

nomine Eteoclean iussit appellari. Venie-
 ti autem ad se Halmo Sisyphi filio soli
 non magnam utique partem concessit: Ab
 Halmo itaque vici Halmones nuncupati
 fuere. Is deinde, quæ infecuta sunt tempo-
 ribus, usus obtinuit, ut vnicus vicus Halmo-
 nes appellaretur. Eteoclen sanè Bœoti pri-
 mum omnium Gratiis humana hostia fe-
 cisse: Ac tres quidem religione sanxisse no-
 runt omnes: Quæ verò eis nomina indide-
 rit non meminerunt. Nam Lacedæmoniij
 Gratiis duntaxat duas colunt, quas Lacedæ-
 monem Taygetæ filium dedicasse tradunt
 eâsq; Clitan, & Phenan nominasse. Con-
 sentanea sanè Gratiis nomina: Consentane-
 a etiam, quæ Athenienses vsurparunt:
 Nam & ipsi iam tum ab antiquis tempori-
 bus Gratiis venerantur Auxò, & Hegemo-
 nen, nam Carpûs nomen non Gratiæ, sed
 Horæ, idest fructuum tempestiuitatis est.
 Horarum alteri communes cum Pandro-
 so honores Athenienses habent, Thallorén-
 que, hoc est Germinatricem nominant. Ac-
 cepto sanè ab Orchomenio Eteocle ritu,
 tribus iam Gratiis vota concipimus. Iam
 qui Nuntiorum numina, qui Liberum pa-
 trem, qui Apollinem Delijs fecerunt, tres
 in eorum signorum manibus Gratiis po-
 suere. Athenis in Arcis vestibulo Gratiæ
 sunt,

sunt, & ipsæ numero tres: quarum initia vul-
 go incognita eo ipso in loco peragunt. Pã-
 phus omnium, quos ipsi nouimus, poetarum
 primus, carmina in Gratiis cecinit: earum
 tamen neque numerum definiuit, neq; no-
 mina tradidit. Et ipse Gratiarum mentio-
 nem Homerus fecit. Vulcani uxorem ea-
 rum vnâ dicit quam Gratiam proprio ap-
 pellauit nomine. Pasitheæ verò amatorem
 eundem perhibet Deum. Idem vbi Somnũ
 loquentem inducit, talem reliquit versum.
*Iuncturam mihi te Charitem florentibus annis
 Pasithean.*

Ex eo suspicari quidam sunt, cum iuniores
 Gratiis nominet, vetustiores illum scisse
 alias fuisse. Iam verò in eo poemate, quo
 deorum Hesiodus originem explicat (li-
 cet enim per me, Hesiodo qui volet Theo-
 goniam asserat) sed eo in libro, Gratiis
 Iouis, & Eurinomenes filias Hesiodus esse
 dixit: Et nomina prorulit, Euphrosinem,
 Aglaian, & Thaliâ. Eadem quoque nomi-
 na suis versibus mandauit Onomacritus.
 Antimachus neque certum numerum Gra-
 tiarum, neque nomina prodidit: Aegles
 tantum & Solis filias esse dixit. Hermesia
 nacti elegorum scriptori, quod nemo ante
 eum tradidit, Pithò, idest Suadela, vna est
 de Gratiarum numero. At qui primus Gra-
 tias

tas vel finxerit, vel pingendo nudas offer-
derit, nusquam comperit: Apud priscos e-
nim homines cum vestimento eas, tam à
fictoribus quàm à pictoribus factas noui:
Nam & apud Smyrnæos, cum in Nemesiũ
fano præter cætera signa, ipsæ etiam Gra-
tiæ aureæ dedicatæ sunt, quas Bupalus fe-
cit: Tum verò in cantorum statione, Odeũ
ipsi vocant, Gratiæ imago Apellis opus est.
Pergameni etiam in Attalithalamo, & in
eo templo, quod Pythium nuncupant, suas
habent & ipsi Gratiæ, quas pinxit Pytha-
goras Parius. Socrates ad hæc Sophronisci
filius ante arcis vestibulum Gratiarum
Atheniensibus è marmore signa fecit, quæ
sanè omnia sunt veste velata. Qua his pos-
teriores ratione ita Gratiarum ornatum
immutauerunt, vt omnes planè nudas fece-
runt quibus eas vel fingendo, vel pingendo
exprimere curæ fuit, mihi certe comperit
non est. Sed iam ad Orchomenios rede-
mus. Cum viuendi finem fecisset Eteocles
ad Halmi posteritatem regnum peruenit.
Filie Halmo fuere Chryfogenea, & Chry-
se: È Chryse fama est Phlegyan Marti ge-
nitum. In Eteoclis imperium hic ipse Phle-
gyas successit, tunc ille mares filios nõ re-
liquisset: Totius tunc regionis immutatum
est nomẽ, vt quæ Andreis prius vocabatur
Phleg

Phlegyantia dicta fuerit. Fuit etiam iam
tum ab initio condita vrbs Andreis, cui a-
liam de se appellatam addidit Phlegyas,
congregatis in eam bellica virtute præitan-
tissimis quibusque è tora Græcia. Abiunxe-
runt verò se infrequentibus dein tempori-
bus, amentia, & audacia impulsis, à reliquis
Orchomeniis Phlegyæ, finitimorum bo-
na agere, & rapere aggressi: Postremo ar-
ma conuerterunt sua ad Apollinis Delphi-
ci sanum diripiendum. Contra quos cũ Phi-
lammon Delphis opem ferens lectam Ar-
giuorum manũ duxisset, ipse vna cum for-
tissimis viris pugnas cecidit. Bellicè in pri-
mis rei stadia præ cunctis Græciæ populis
Phlegyas fuisse confectatos testimonio
mihi sunt Homeri versus, quos in Iliade fe-
ci de Marte, & Martis terrore.

Illi Ephireos ambo contra tunc arma ferebant

Sive acreis animi Phlegyas.

Phlegyarum genus prope omne crebris
fulminibus, & telluris vehementissimis
motibus Deus funditus aboleuit: qui reli-
qui fuere eos pestilentia absumpsit, præ-
ter paucos, qui in Phocidem effugerunt.
Phlegya sine liberis extincto imperium
excepit Chryses è Chryfogenea Halmi
filia, & Neptuno natus. Huius filius fuit Mi-
nyas, à quo ij quibus imperauit populi hac
etiam

etiam ætate Minyæ nominantur : Huic tam ampla fuere veltigalia, vt superiores omnes diuitiis vicerit. Primusque omnium de quibus aliquid accepimus Minyas ærarium ad pecuniam seruandam ædificauit : At Græci exterarum gentium res accuratius exornantes, in maiore eas quàm suas ipsorum miraculo posuere : Quandoquidem clarissimi historiarum scriptores Aegyptiorum pyramidas magnificentiis extulerunt, cum de Minyæ ærario, & Tyrynthi muris, operibus nihilo minore dignis admiratione, perbreuem fecerint mentionem. Minyæ filius fuit Orchomenus : Eo regnante vrbs Orchomenus, & populus Orchomenij appellati. Mansit tamen nihil minus Minyarum etiam vocabulum, quo ab iis, qui in Arcadia sunt, Minyis distinguerentur. Ad hunc Orchomenum regnum iam obtinentem, Hyettus venit Argis fugiens, ob Moluri Arisbantis filij cædem, quem in vxoris adulterio deprehensum interfecerat : Ei partem agri Orchomenus concessit eam, quæ circa Hyettum vicum est, cum tota vicinitate. Hyetti mentionem fecit is, qui ea carmina composuit, quæ sunt Eoræ magnæ, hoc est Orientis monumenta, appellata.

Hyett

*Hyettus Megaris temerata ob fœdera lecte
Filium Arisbantis cumstrauit cade Molurum
Herbosis longe profugus discessit ab Argis:
Orchomenusq; adyt Minycium, except amicis
Aedibus illum heros, fortunarumq; benigno
Pellore participem non abnuis esse suarum.*
Satis constat primum omnium Hyettum de adulterio pœnâ sumpsisse: Multo enim post Dracon, cum leges in magistratu ferret, quibus de pœna, & impunitate factorû cauit, seuera lege in adulteros animaduertendum censuit. Eo iam Minyarum nomen dignitatis prouentum fuerat, vt Neleus Crethei filius Pylî rex, ex Orchomeno vxorem Aorin Amphionis ex Ilasio geniti filiam duxerit. At cuenit vt Halmitiam proles aliquando interiret. Nâ cum liberos Orchomenus non suscepisset, ad Clymenum Presbonis filium, Phrixi nepotem, imperium transit. Filios hic habuit natu maximum Erginum minores Stratium, Arthonem Pyleum, & postremû Axeum. Clymenum ipsum, dum festi dies Onchestij Neptuni agitentur, Thebani homines ex causa admodû leui vehementi ira concitati occiderunt: Erginus patri ætatis iure in regnum successit. Is cum fratribus exercitu comparato Thebas adortus, prælio primum hostes fudit: Icto de-

FF

inde fœdere, pecunia se annua Thebani de Clymeni eadē satisfacturos pacti sunt. Sed enim cum Hercules ad Thebanorum res tuendas se conuertisset, tributo libera ti sunt Thebani, & Minyarum opes bello magnopere accisæ. Eo tempore Erginus, ut qui confectos iam prope belli calamita tibus ciues suos videret, pacem quidem cum Hercule fecit: Ad pristinas autē opes, & felicitatem redintegrandam cōuertus, ita præ hac vna cura omnia contempfit, ut senectus eum cœlibem, & orbem oppresse rit: Magna demum congesta pecunia, cupiditas eum liberum suscipiendi cepit. Quare cum Delphos ea de re consulturus venisset, huiusmodi responsum accepit.

*Ergine ò Clymeni proles Presbonida, ad aram
Exquirens sobolem venisti sero: Sed & nunc
Temoni vetulo validum prædito rostrum.*

Cum igitur oraculi monitu adolescentulam uxorem duxisset, Trophonius, & Agamedes ex eò matrimonio nati sunt: Et si traditum est Apollinis, non Ergini filium fuisse Trophonium: Quod ego ut credam facile adducor, & facile sibi id persuasum habeat quicunq; ad Trophonij oraculum accesserit. Ij cum ad virilem ætatem peruenissent, solertia in deorum templis, & hominum regalibus tectis ædificandis præ

præstiterunt. Erexerunt itaque Delphis Apollini templum, & Hyrieo ærarium: In eius pariete lapidem vnum ita collocarunt, ut extrorsum eum, cum vellent, adductum eximerent. Quoties itaque libitum esset, clam introeuntes aliquid repositæ pecuniæ auferebant. Enim vero Hyrieum ea res vehementer sollicitum habebat, præsertim cum & claves, & signa cætera incorrupta cerneret. Pecuniæ tamen numerum quotidie comminui animaduertet. Ad vasorum igitur ora, in quibus erat reposita pecunia, laqueos disposuit, vel aliud quid eiusmodi, quo simulac pecuniam quis esset attingere conatus, captus teneretur. Ingressus itaque Agamedes in vinculis hæsit. Trophonius fratris caput statim præcidit: Veritus nempe ne cum illuxisset, per tormenta quaestione habita, & ipse, ab illo quod furti fuisset socius, indicaretur, Trophonius quidem eo ipso in loco terræ haustus est hiatu, quo extat in lucco, qui est in Lebadea, specus, qui Agamedis dicitur, columna supereminente. Orchomeniorum post hæc regnum obtinere, Ascalaphus, & Ialmenus, quos Marti Astyoche Actoris filia, Axei neptis, Clymene proneptis peperisse dicebatur. Hos ad Troiam duces Orchomenij secuti sunt:

Eius etiam Coloniz, quam in Ioniam Codri filij deduxerunt, confortes Orchomenij fuere: Suis verò à Thebanis eiectos sedibus, Orchomenum Philippus Amyntæ filius reduxit. Sed eorum res aduersa grauius fortuna semper afflixit. Apud Orchomenios Liberi patris templum extat, & quod maxime priscum est, Gratiarum. Saxa verò quædam præcipua colunt veneratione, quæ excepisse Eteoclen è cælo delapsa ferunt: Nam quæ expolitius fabricata sunt signa, & ipsa è lapide, ætate mea dedicata fuere. Fons illic est insigni opere exornatus: In eum descendunt qui aquatum veniunt. Minyæ ærariû, vnum est de Græciæ miraculis: Nulli omnino eorum, quæ vsquam alibi sint, operum magnificentia secundum. Ad hunc autem modum extructum est. Lapidei sunt omnes parietes: Rotunda operis forma, non valde in acutum se attollente fastigio: Supremum lapidem rotæ ædificio modulom conuenientiæ esse dicunt. * Sepulchra visuntur Minyæ, & Hesiodi. Hesiodi quidem ossa hoc se modo recepisse narrant. Sciuente in homines, & pecudes pestilèntia, missos ad oraculum consultores, responsum tulisse ad sedandam luem, vnicum illud fore auxilium, si ex Naupactio agro, in Orchomenium

nium Hesiodi ossa deportassent: Aliam sanè nullam reperiri posse mali leuationem: Percontatos rursus eos, in qua tandem Naupactij agri parte essent illa reperiri, respondisse Pythiam, locum cornicem monstraturam: Cum redirent in patriam, qui sciscitarum miseri fuerant, non longe à via cornicem conspexisse saxo insidentem: Ibi quæ Hesiodi ossa inuenta in eius saxi latebra cum hac elegorum inscriptione.

Hesiodi patria est frumenti fertilis Ascra

Sed bello insignes ossa tenent Minyæ:

Huius in Argolicis excellit gloria terris

Iudicium quibus est ingeniumq; sagax.

Iam verò de Actæone, vulgatum inter Orchomenios fuit vexari agrum ab ea larua, quæ saxo insideret: Ea de re cõsulto oraculo Delphico, iussi sunt, si quas reperissent Actæonis reliquias, eas vt terra tegerent: Præterea vt laruæ simulachrû ex ære factû ad saxû adligarent: Quod ipse adligatum vidi. Actæoni quidem quotannis parentant. Abest ab Orchomeno, stadia septem Herculis templum, in quo non magnum vtique signum. Sunt ibi Melanis fluuij fontes: Et hic in Cephisidem paludem influit. Magnam sanè partem Orchomenij agri ea palus occupat, ex cæque

hyeme anni flantibus austris late stagnat aqua. Narrant Thebani ab Hercule Cephifum amnem in Orchomeniorum campos auerfum : Cum antea per montanos cuniculos in mare exiret : Eos meatus occlufiffe Herculem. Sed nouit fanè Homerus fuiſſe paludem Cephifadem abſque Herculis opera. Paludi enim, inquit, accliuſ Cephifidi. Neque ſatis eſt veriſimile non fuiſſe Orchomenios aper- tis cuniculis, & Herculis obice diſiecto, priſtinum exitum flumini reddituros: Quando ne Troicis quidem temporibus opes illi deſiderarunt: Teſtis eſt idem Homerus eo loco, quo Agamemnonis le- gatis reſpondentem Achilem facit.

Non ea que Orchomenum portantur cuncta,
Ex quo planè colligi poteſt magnam Or-
chomeniis tunc pecuniam ſuppeditaſſe.
Aſpledonem quidem ob aquarum pen-
uriam deſertam tradunt: Nomen verò vr-
bi contigiſſe ab Aſpledone, quem Mi-
dea nympſa Neptuno pepererit. Id con-
firmant verſus à Cheriſia facti, viro, vt
aiunt, Orchomeno.

Neptunoq; tridentifero, inſigni q; Midea
Aſpledon ſatus eſt, ampla ſpectandus in vrbe.
Ætate certe mea Cheriſiæ carmina iam
vetuſtas aboleuerat. Hos tamen ipſos

verſus Calippus retulit in oratione de
Orchomeniis. Eidem fanè Cheriſiæ epi-
gramma Orchomenij attribuunt, quod
Hefiodi ſepulchro inſcriptum fuit. Quà
montes conſurgunt, Orchomeniis finiti-
mi Phocenſes: Quà campi patènt, pro-
xima eſt Lebadea. Hæc olim & ipſa in
edita regionis parte habitabatur, Midæ
nomine ab Aſpledonis nempe matre.
Lebedo verò Athenis in ea loca proſecto,
in plana incolæ deſcenderunt, & Labadea
à Lebedo ipſo nomen accepit: Cuius ne-
que pater quis fuerit, norunt, neque quam
ob cauſam illuc venerit. Tantùm illud
ſciunt, vxorem ei Nicen fuiſſe. Exor-
nata vrbs eſt operibus, haud minus quàm
alia quæuis maximè florentium Græciæ
vrbiũ. Modice ab ea recedit Tropho-
nij lucus. Quo loco Ercynam tradunt
cum Cereris filia ludentem, anferem è
manibus inuitam dimiſiſſe: Volitantem
illum fuiſſe cauernoſum antrum, ibique
ſe ſub lapide occultaſſe: Proſerpinam ſub-
ingreſſam, auem à fuga retraxiſſe. Quo
loco lapidem ſubmouerat, aquam eru-
piſſe, qui poſtea fuerit Ercyna amnis
appellatus. Manet ad Ercynæ ripas æ-
des, & ſignum in ea, virgo anferem ma-
nibus præferens. Fluij fontes intra

speluncam sunt. Et stantia simulachra, quorū sceptris angues circunuoluti sunt. Coniciat quis esse illa Aesculapij, & Hygiae. Sed suspicari etiam liceat esse Trophonij, & Ercynæ, cum non magis Aesculapio, quàm Trophonio angues consecratos habeant. Prope amnem est Arcesilai monumentum: Reportasse è Troia Arcelai ossa Leitum dicunt. In loco Trophonij maximè insignia sunt, signum, quod Aesculapij esse facile existimes: Praxiteles illud fecit. Est ibidem Cereris, cognomento Europæ, sacellum, & sub diuo Iupiter Pluuius. Per montis cliuum, quæ ad oraculum via ducit, est Proserpinae Venatricis, & Iouis Regis templum: Quod & propter spatij magnitudinem, & propter continuata bella, dimidia tantum ex parte perfectum reliquerunt: In alio templo Saturni, Iunonis, & simulachra sunt. Apollinis etiam illic est sanum. Quod ad oraculum pertinet, obseruatur ritus huiusmodi. Vbi statuerit quis in Trophonij descendere, primum dierum certum numerum est ei in adicula quadam commorandum: Est illa, Bono genio, & Bonæ Fortunæ sacra. Illic degens & alia suscipit expiationum genera, & calidis interdum cum sit ad la-

uandum aquis, Ercyna fluuiio se abluunt. Carnes ei de victimis large suppeditant. Immolat enim qui huc descendit, Trophonio, & filiis: Apollini præterea, Saturno, Ioui, cui Regi cognomen. Iunoni Heniochæ, & Cereri, quam Europen nominant: ac fuisse Trophonij nutricem perhibent. Adest aruspex, qui cæsarum hostiarum viscera inspestat: Ex ea inspectione vaticinatur, nunquid Trophonius placatus iam, & propitius consultorem sit accepturus. Alia tamen exta non tam perspicuè Trophonij mentem denuntiant: Verum ea qua quis nocte descendit arietem mactat ad ipsam foueam, Agameden illum vocitans: Exta cætera pro nibilo ducuntur, etiam si maximè fuerint læta, nisi eo ipso ariete litatum fuerit. Id vbi ita euenerit, vt extorum consentiat significatio, bona cum spe descendit consultor: Atque hoc maximè modo initiatus, hocque ritu descendit. Deducunt sacrificuli eum noctu ad Ercynam fluuium: Ibi hominem oleo perungunt pueri duo ex oppidanorum liberis, annos fermè nati tredecim: Hermas, id est Mercurios illos nuncupant: Hi sunt qui illum abluunt, quique ministrant quæ sunt opus omnia, vt puerorum est captus. Hinc non sta-

rim ad oraculum, sed prius amnis ad fontes ducitur: Sunt verò duo inter se proximi. Bibenda illic est Lethes, quæ dicitur aqua, quo cunctorum ei, quæ memoria cõpletebatur, obliuio contingat: Mnemofynes deinde, id est Memoriae, aquas potat, ut ne mens effluat, quominus quæ intra ea penetralia viderit, omnia memoria contineat. Iam simulachrum, quod fecisse Dædalum autumant, contemplatus, nemi ni prorsus id ostendunt sacerdotes, præterquam iis, qui ad Trophonium sunt accessuri, eo signo conspecto, & cum multa religione votis nuncupatis, ad oraculum progreditur, tunicam indutus lineam, ac tæniis incinctus, soleis popularibus in pedes inductis. Est verò oraculum supra lacum in monte: Crepido in orbem candido saxo circumseptæ. Crepidinis ambitus est instar areæ minimæ, altitudine minore quàm cubitum, duum: Erecti sunt super crepidine obelisci, tã ipsi, quã zonæ, quibus cõtinentur, ænei. Inter eos media sunt hostia. Intra ambitum specus est nõ natura, sed arte, & certo proportionis modulo quã solertissimè excisus. Eius subterraneæ cellule, forma fornacule per similes: Cuius latitudo dimensa per rectam lineam ab imo ambitu ad summum, cubita æquarit plus minus

minus IIII. In altum subdidit hiatus haud amplius octo ferè cubitum. Nulli verò gradus constructi sunt, qui ingressos ad imum solum demittant: Sed ad Trophonium descensuris scalas admouent, angustas æquæ, atque habiles: Vbi descensum fuerit, media inter solum, & antri testudinem, cavernula est latitudine duorum dodrantem, altitudine dodrantali. Qui eo penetrarit humi procumbens melle subactas offas tenens, pedes prius in cavernulam illam immittit: Mox genua properat ad pedes adiungere: Statim reliquum corpus ad genua contractum, eodem prope modo, quo si maximi & concitatissimi amnis aquarum vortice correptum fuisset, intro abripitur. Qui certe intra penetrale descenderint, futura non vno, & eodem cognoscunt modo, ex visis aliis, ex auditis aliis id consequitur. Per easdem fauces pater omnibus reditus, in pedes verò retrogrediuntur. Neminem omnino ex iis, qui eo peruaserint, non reducem euasisse affirmant, vno excepto, qui de spiculatoribus Demetrii fuit: Illum certe neque eorum quidquam sacrorum, quæ fieri ad sanum illud religione sancitum est, fecisse: & non sciscitandi causa, sed quod argentum, & aurum se, quod illic esset, erepturus

rum sperarat, introisse aiunt: Eius itaque
 cadauer in diuersam partem, & non per sa-
 crum hiatus illius hostium eiectū. De quo
 quidem homine cum multa fuerint me-
 moriæ prodita, ea ipse quæ narratu duxi di-
 gnissima exposui. Consultorem à Tro-
 phonio reuerſum sacrificuli in folio col-
 locant, quod Mnemofynes vocāt. Positum
 illud est non procul ab adyto. Ab eo per-
 contantur quæcunque vel visa, vel audita
 reportarit. Ea ubi acceperit, suis illum red-
 dunt. Hi in cellam Fortunæ Bonæ, &
 Boni Genij, in qua veniens primum com-
 moratus fuerat, eum reducūt, multo illum
 quidem attonitum terrore, & suimet, at-
 que omnium adſistentium oblitum. Reſi-
 piscit tamē paulo post, & pristina ei mens,
 & risus redit. Scribo autem non solum au-
 dita, sed quæ & aliis accidisse vidi, & ego-
 met sum expertus, cum ad Trophonium
 consulendi causa ipse etiam venerim. Co-
 guntur sanè omnes, qui à Trophonio re-
 deunt, quæcunque vel audierunt vel viderunt,
 à se conscripta in tabulam referre. Seruatur
 illic Aristomenis scutum in hanc
 vsque diem: De quo iam antè quæ dicen-
 da fuerunt, in alia à me sunt historiæ par-
 te exposita. Hoc oraculum cum antea
 prorsus ignoraretur, ex huiusmodi casu

ad

ad Bœotos eius peruenit notitia. Cū vnum
 & alterum iam annum nullis terra imbri-
 bus irrigaretur, è singulis ciuitatibus Del-
 phos misi sunt qui opem implorarent.
 His siccitatis remedium exposcentibus,
 Pythius Apollo imperauit, vt Lebedean ve-
 nientes à Trophonio mali auxilium quæ-
 rerent. Lebedean itaque profecti, cum ora-
 culum reperire non possent, Saon quidam
 Acraphniēsis, collegarum natu maximus,
 cum apum examen conspexisset, quocūque
 illæ diuertissent sequi statuit. Vbi igitur
 eas ad specum quandam aduolantes vidit,
 & ipse subiens oraculum quod querebant,
 illud esse intellexit. Saonem hunc cum ea,
 quorum causa missus fuerat, tum sacrorū
 omnem ritum, & que inter consulenda
 fieri fas est, edoctum à Trophonio memo-
 rant. Ex omnibus Dædali operibus, apud
 Bœotos duo extāt, Hercules Thebis: apud
 Lebadenses Trophonius: toridem in Cre-
 ta è ligno, Britomartis ad Olūtem, & apud
 Gnossios Minerua: Habent iidē & Aegæ-
 næ chorum, cuius in Iliadē Homerus men-
 tionem fecit, ex candido lapide. Est &
 apud Delios Venus eiusdē artificis opus,
 non magnum sanè signum è ligno, & ex-
 sa vetustate manu dextera. Quadrangulæ
 insisit pro pedibus basi. Crediderim signū
 hoc

hoc à Dædalo Ariadnam accepisse, secumque illud abeuntem cum Theseo asportasse: Theseum certe Delij tradunt Ariadnæ ademptum Apollini Delio dedicasse: Ne scilicet sibi si illud retinisset, iam domum reuerfo, Ariadnæ desiderium cōmoueret, atque ita ex ea recordatione nouis amoris aculeis vreretur. Præter hæc, quæ enumerari, nulla quod sciam iam reliqua sunt Dædali opera: Nam quæ in Iunonis dedicarunt Argiui, & quæ ab Omphace Gelam in Siciliam deportata fuere, cuncta temporis aboleuit diurnitas. Lebadensibus vicini sunt Cheronenses: Eorum vrbs olim Arne est appellata: filiam Aeoli Arne fuisse dicunt, à qua vrbs altera etiam in Thessalia Arne fuerit nuncupata. Hoc autem quod nunc habent nominis cōrigisse eis à Chærone, quæ Apollinis fuisse filium arbitrantur, ex Thero Phylantis filia. Testatur hoc qui magnas fecit Matutinas, quas Ecceas inscripsit, his versibus.

*Illuſtri Phylas iunxit ſibi natam Iolao
Lepephilam, diuas quæ formæ equabat honore
Hac illi natu præceſſa eſt editus aula.
Et Thero formoſa oculis æquanda Diana,
Thero dein Phœbi ſacro dignata culili
Cherone generauit equos clarum arte do-
mandi.*

Mea

Mea quidem sententia norat Homerus Cheroneam, & Lebadeam appellari, sed maluit priscais vti earum vrbiū nomini- bus, sicuti & flumen Aegyptū, potius quàm Nilum dixit. In Cheronenſum agro duo sunt trophæa: Ea dux Romanorum Sylla erexit, Taxilo fuſo Mithridatis copiarum duce. Amyntæ quidem filius Philippus, neque ad Cheroneam, neq; vſpiam vel de Barbaris, vel de Græcis à ſe victis vllum erexit trophæum: Neque fuit omnino patrius Macedonibus mos, victorias ſuas trophæis vllis reſtatas relinquere. Est à Macedonibus ipſi traditum, Caranum regem ſuum victo in pugna Cifſeo, qui finitimis imperabat, Argiuorum ritu trophæum conſtituiſſe. Erumpentem autem ex Olympo leonem ita illud ſubuertiſſe, vt prorsus fuerit abolitum. Intellexiſſe Caranum id ſibi merito contigiſſe, quòd eo monumento erecto, ſpem ſibi reditus in gratiam cum finitimis præcidiffet: Reliquo dehinc tempore, neque Caranum, neque ſucceſſorum quenquam trophæum vllum excitariſſe: Quòd nempe ſibi ad reditum in gratiam cum hoſtibus loci aliquid relictum voluerunt. Satis certum fuit hu- ius rei argumentum, quòd Alexander neque de Dario, neque de Indicis victoris trophæ

trophaeum vllum erigendū curavit. Proximo vrbi loco est cōmune Thebanis sepulchrum ius, qui in acie cōtra Philippū stantes ceciderunt. Nulla est apposta inscriptio. Insigne tumuli leo est, ad eorum virorum animi magnitudinem significandam. Inscriptum (vt opinor) propterea nihil est, quod illorum hominū virtutem dii nō fortunassent. Deorum omnium maxime colūt Cheronēses sceptrum illud, quod Ioui fabricasse Vulcanum cecinit Homerus: A Ioue acceptum, Mercuriū dedisse Pelopi: Pelopem Atreo reliquisse: Atreū Thyesti: A Thyeste per manus traditū tenuisse Agamemnonem. Hoc praecipue sceptrum venerantur, Hastam nominantes. Diuinitatis ei nescio quid inesse declarat, id quod ex ipso ab hominibus cernitur. In Panopensium finibus, qui sunt in Phocide, illum repertum Cheronēses dicūt, aurum etiam cum eo, sed facile à Phocensibus aurum retineri passos, adovt ipsū sceptrum haberent. Ab Elestra Agamemnonis filia in Phocidem exportatum putarim. Templum ei nullum est publice dedicatum, sed quotānis sacri eius curator in suis aedibus sceptrum statuit: Ei res diuina cotidie fit, mensa apposta cuiusvis generis carnibus, & bellariis referta. Omnium verò Vulcani

operum

operum, quae & poetarū carmina, & assentiens hominū fama celebrauit, aliud sanè nullū quàm sceptrū hoc magna dignādum estimatione. est fide hominū receptū. Lycij quidē Pataris in Apollinis aeneū ostentant craterem. Telephi donum fuisse dicunt, & Vulcani opus. Ignorant scilicet illi (vt par est) primos qui aēs fuderint, Theodorū, & Rhocum Samios fuisse. Patrenses in Achæis Vulcani, verbo dūtaxat, opus esse dicunt arcam eam, quā Eurypylus ab Ilio exportavit: re nullam in conspectu ponūt. Est in Cypro vrbs Amathūs. In ea Adonidis, & Veneris sanum vetustissimū, in quo positū tradunt monile Harmoniae ab initio datū, quod Eriphyles tamen vocatur, quod hoc illa dono accepto virū suum prodiderit: Id Phegei filij Delphis dedicatūt. Ad eos quē admodū peruenerit, vbi de Arcadū rebus egimus, expositum est. Illud postea Phocēsum tyranni templo spoliato abstulerunt. Neque enim est sententia mea apud Amathuntios in Adonidis, quod Eriphyles fuit, cum è viridibus lapidibus sit, hoc, auro reuinctū. Homerus verò illud in Odysea aurum dicat fuisse.

Dura, viri sacro vitam quae vendidit auro.
Cum non ignoraret tamē Poëta variorum etiam monilium opificum. Quo enim lo-

GG

co cū Vlyffe loquitur Eumæus, priusquam
 è Pylo Telemachus veniens ad stabula di-
 uertisset, versus ibi eius huiusmodi sunt.

*Nanque mei solers subiens vir tecta parentis
 Attulit electro fulgens, auroq; monile.*

Inter ea etiam dona, quæ Penelope à pro-
 cis accipit, ab Eurymacho monile perbellè
 distinctum, datum memorat.

*Ornatum varie Eurymachus torquem attu-
 lit aureum.*

Lucentem electro, Phœbi velut ignea lampas.
 At Eriphylen non distinctum auro, & lapi-
 dibus monile, dicit accepisse: Eo fit vt vni-
 cum hoc superesse sceptrum statui pos-
 sit ex omnibus Vulcani operibus. Su-
 pra Cheronæ mœnia, est prærupta montis
 crepido, qui Petrachus appellatur. Eo loco
 deceptū à Rhea Saturnū credi volunt, obla-
 to lapide pro Ioue. In montis vertice non
 magnum est Iouis simulachrum. Vnguen-
 tum è floribus coquendo conficiunt Chero-
 neses, rosa, lilio, narcisso, gladiolo (quæ est
 Græcis Iris) præsens contra hominum do-
 lores remedium. Rosaceo quidè si lignea
 simulachra peruxeris, facile contra om-
 nem materiæ tabem defenderis. Nascitur
 Iris palustribus locis, lilio par magnitudi-
 ne, colore minimè candida, odore minus
 quàm lilium vehementi.

P A V S A N I A E

P H O C I C A,

S I V E L I B E R

D E C I M V S.

PHOCIDIS partem eam,
 quæ Tithoream, & Delphos
 attingit, satis constat ab ini-
 tio nomen à Phoco Ornytio-
 nis filio sumpsisse: Non ita
 multis verò post annis, Aeginetis cum Pho-
 co Aeaci filio classe in eo loca appulsus, vt
 regio, quanta nunc est, Phocis à Coloniae
 nouo auctore perpetuo nomine vocaretur,
 vsus obtinuit. Enimuero Phocenses,
 qua Peloponnesum ex aduerso prospectant,
 quaque Bœotiam contingunt, maritimi
 sunt: Inter Cirrham Delphorum nauale,
 & Anticyram urbem medij. Nam quomi-
 nus ad mare proximè accedant, ex ea par-
 te, qua est sinus Maliacus, prohibent Locri
 Hypocnemidij, orâ eâ tenentes, quæ extre-
 mæ Phocidi adiuncta est: Nam vltra Ela-
 tean sunt Scarpenses, & supra Hyampo-
 lin Abantes, qui Opuntem, & Opuntio-
 rum nauale Cynum incolunt. Quæ Pho-
 censes ad gloriam maximè illustria publi-

cis opibus, & consilio gesserunt, hæc ferè cōmemorari possunt. Primum ad bellum Troianū auxilia misere: Deinde ante Persarum in Græciam irruptionem cum Thessalis bellarūt, quo tempore insigne ad memoriam facinus ediderunt. Ad Hyampolin enim quæ intra ipsorum fines inuasurum Thessalorum equitatum exploratum habebant, urnas fictiles defodere, quas terra superaggesta operuerunt. Hostes ut qui eas insidias non prouiderant, citatis equis excursionem facta, incauti in eas urnas inciderunt. Ibi cum eo casu fracti, & debilitati fuissent equorū pedes, viri ex equis prolapsi passim cæsi. Ea re vehementius quàm antè multò ira Thessali inflammati, ex omnibus ciuitatibus accitis auxiliis, rursus Phocenses cū apparatissimo exercitu adorti sunt. Magnis Phocensibus incessit terror, tum apparatus reliquum hostium, tum maximè equestres copias metuentibus, quod non ipso tantum numero, sed equorum, & hominum in equestribus præliis peritia, atque exercitatione facile excellebant Thessali. Mittunt itaque Delphos qui de periculo propulsando oraculum consulant: Qui misi fuerant tale reulerunt responsum.

Mortalem atque deum iubeo decernere ferro
Victor

Victor uterque, aliud sed enim mortalis habeto.

Hoc Phocenses accepto oraculo, delectos viros ccc. duce Gelone in hostes mittunt: Mandata verò illis dedere, ut noctis initio ex occulto quàm maximè possent, quid Thessali inolirentur specularum irent, deinde in castra reuertereentur, cæco maximè itinere: Ac ut omnino ne manus voluntate sua confererent. Hi omnes ad vnum cum ipso Gelone duce suo perierunt, partim equorum pedibus conculcati, partim ab hostibus occisi. Ingentem ea clades pauorem in castra pertulit. Atque eò ventum est desperationis, ut coniuges, liberos, fortunas cæteras, quas agere quisque, aut ferre posset, vestem, aurum, argentum, deorum signa in vnum coegerint, ibi maximo extracto rogo, viros xxx. duntaxat reliquerunt, quibus imperarunt, si ita accidisset, ut qui ad prælium exissent, hostibus succuberet, primo fœminas, ac impuberes omnes iugularent: Deinde quas congesserant opes in rogam conicerent, atque in eas ignem immitterent: Postremo & ipsi vel mutuis confoderent se vulneribus, vel vltro in medium hostium equitatum ruerent: Ex eo sæua omnia, & immania

consilia, Græcorum verbo, Phocica despectatio appellari cœpta. His ita constitutis contra Thessalos copias educunt: Duces fuere Rhæcus Ambrossensis, & Hyapolitanus Daiphanes. Hic equitum, peditum ille agmen ducebat. Erat apud imperatores perhonorificus Eleo vati locus: Tellias hic fuit, in quo magnam salutis repositam spem Phocenses habuerunt. Vbi ad manus ventum est, continuo Phocensibus ante ipsos propè oculos fuerunt, quæ de coniugibus, & liberis statuerant: Animo verò obuersabatur, quàm ancipiti nutantis fortunæ quasi quodam salo, sua suspensa esset salus. Hæc in causa fuerunt, ut alacres cuiusvis discriminis aleam subirent. Confirmati etiam sunt maximè, quòd ab extarum significatione in certissimam spem venerunt, fore sibi propitios deos. Victoriæ igitur adepti sunt omnium, quæ quibusvis antè populis euenissent, maximè insignem. Ac tunc Apollinis ambiguum illud responsum omnibus innotuit. Cum enim vtrinque de more à ducibus militi tessarè darentur fortuito, ad oraculi verba appositæ datæ sunt: A Thessalis Itonia Minerua: A Phocensibus gentis author Phocus. Missa gratulandi causa Delphos dona Apollini: Dei ipsius si-

genum Tellias vatis, & ducum statua: Cùm que iis gentilium heroum: Aristomedon eas Argius fecit. Neque verò post hoc factum callida Phocensibus consilia defuerunt. Constiterant aliquando in primo Phocidis aditu aduersa castra: Ibi lecti homines è Phocensibus quingenti, obseruato eo tempore, quo suum Luna orbem explerat, Thessalos noctu adoriuntur, oblitis gypso corporibus: Gypso item dealbatis armis. Ingentem memorant Thessalorum factam cadem, quòd ea specie territi, immissa diuinitus per noctem sibi visa, non hostium illud astu euenisse interpretabantur: Est hoc etiam ab Eleo Tellia in Thessalos excogitatum. Iam verò cum in Europam Persæ exercitum traicissent, Phocenses, fama fuit necessitate coactos, in Xerxis partibus fuisse: Sed mox à barbaris desciscetes cum Græcis Plataensi prælio in acie steterunt. Insequenti dehinc tempore multa est illis ab Amphictyonibus irrogata: Neque verò habeo satis veram eius rei causam cõpertã, nūquid noxã cõmeriti fuerint, an verò Thessali ob veteres inimicitias, huius Phocensibus calamitatis infligendæ author res fuerint. Cū multæ magnitudinè iniquissimo animo ferrent exitit Philomelus

Theotimi filius, Phocensium nemini dignitate secundus: Ledon ei patria erat, vrbis Phocica: Is pro concione docuit, longè grauiorem esse, quàm à se peteretur, pecuniæ summam, quàm vt eam pendere vllò pacto possent: Censuit itaque Apollinis Delphici templum spoliandum. Cum & alia valde ad persuadendum apposita afferret: Et illud in primis, quod cum ab Atheniensibus, & Lacedæmoniis iam pridem sibi pacata essent omnia, facile Thebanos, & alios quoscumque qui se armis lacepsissent, cum virtute, tum pecuniæ impendiis possent superare. Philomeli oratio multitudinis valde secūda voluntate est accepta: siue quòd mentem Deus à rectis consiliis auertrisset, seu quòd is populus suapte natura religioni solitus esset quæstum antepone. Fanum Apollinis diripere aggressi sunt Phocenses, principatum Delphis Heraclide, Agathocle Athenis obtinente, Olympiadis quintæ, & centesimæ, è qua stadij palmam meruit Prorus Cyrenæus, anno quarto: Sacra pecunia potiti, statim ex omnibus Graciæ partibus, firmissimas mercenariorum militum cohortes conduxerunt. Thebani quidem aperte contra eos arma mouerunt: Nempe qui & ante offensore in illos fuissent animo.

Bellat

Bellatum est continenter annos ipsos decem: Quo temporis interuallo modo Phocenses cum suis conductitiis, modo Thebani minutis præliis variante, ita vt fit, Fortuna, victores discesserunt. Collatis demum apud Neonem vrbem signis, Phocenses terga vertere: Philomelus in fuga ex arduo, & prærupto saxo cum se præcipitem dedisset, exanimatus est: Idem necis genus, Amphictionum decreto, est iis ornibus, qui cum secuti fuerant, irrogatum. Philomeli imperium Onomarcho Phocenses detulerunt: Cum Thebanis verò societatem coiuit Philippus Amyntæ filius: Et sanè eius bello gerendi imperio suscepto hostes acie fudit. Onomarchus ad mare fugiens à suis militibus est iaculis confixus, ipsius ignauia, & imperandi incititia, ea se clade affectos interpretantibus, Talem vitæ finem diuina veluti quædam fors Onomarcho attulit Phocenses eius fratri Phayllo summa cum potestate imperium decreuerunt: Ei vixdum ad imperandum aggresso, talis oblata est per somnium species. Inter Apollinis donaria peruerus effigies quædam fuit ex ære, hominis, cui carne consumpta, sola essent reliqua ossa: Aiebāt Delphi ab Hippocrate medico dedicatam. Huic Phayllus se similem factum vi-

GG 5

dere visus est: Ac paucis post diebus macie contabescens somnij euentum impleuit. Phayllo extincto, ad Phalacū filium, principatus transit. Huic quod sacrā pecuniā depeculatus esset, imperiū est abrogatum: ac deinde, cum in Cretam classe transmississet vnā cum iis qui eius partes sequi voluerant, & Cyaonem urbem cum mercenariorum manu obsideret: quōd imperatum pecuniam illa ciuitas pendere recusasset, amisso exercitu ipse etiam periit. Decimo post anno, quo templū expoliātū est, bello huic quod idē Phocicum & Sacrū appellantur, finem Philippus imposuit. Principatum apud Athenienses obtinente Theophilo, octauæ & centesimæ Olympiadis, qua de stadio Polycles Cyrenæus victor renuntiatus est anno primo. Phocensium quidem vrbes expugnatae, & solo equatae fuerunt, quæ iam enumerabuntur, Lilæa, Hyampolis, Anticyra, Parapotamij, Panopeus, Daulis, Harum nomina sunt à prisca iam tum temporibus, neque non ex Homeri plurimum versibus celebrata. Alias obscuras ante Erochum, Charadran, Amphiclean, & Neonas, cum eas Xerxis exercitus concremasset, sua calamitas Græcis notiores reddit. In quo etiam numero fuere Throniū, & Drymæa. Nā alia, præter

Elatean,

Elatean, ante hunc Phocici belli exitum minime illustres fuerunt: Thracis scilicet, Phocica, Medeon, Phocicus, Echedamea: Ad has Ambrosus adicienda, Ledon, & Polygonium: Amplius etiam Sterrhis. Omnes, quas percensuimus, deletæ, & ad formā vicorū redactæ, præter Abas: Nam Abas sacrilegij prorsus expertes fuerant, & non modo à templi direptione manus abstinerant, sed à belli etiā societate abhorruerant. Est autem Phocēsisbus & fani, & publici Græcorū cōuentus cōmuniōne interdictum. Ius verò suffragij, quod penes ipsos fuerat, ad Macedonas amphictyones trāstulerunt. Non longo interiecto deinde tempore, ex vicis in suas quique patrias restitui, vrbes instaurarunt: Præter eas tamē, quæ ob pristinā tenuitatem, & pecuniæ inopiam resciri non potuerunt. Restitutio- nis eius duces, & authores Athenienses, & Thebani fuerunt, antequam clade ad Cheronean accepta, Græcorum vires accisæ essent: Steterunt in acie ad Cheronean ipsi etiam Phocenses, & postea ad Lamiam, & Cranonem cum Antipatro Macedonum rege pugnarunt. Gallorum idem exercitum omnium Græcorum acerrime persecuti sunt: Simul vt Apollinis Delphici iniuriam vlciscerentur: Si-
mal

mul verò vt veterem infamiam abolerent. Atque hæ de rebus gestis Phocensium commemorari possunt. A Cheronea stadium xx. via Panopeum ducit: Vrbs ea est Phocensium, si modo urbem eam appellare par fuerit, in qua ciues non prætorium, non gymnasium, non theatrum, nō forum vllum habent: non denique vllum perennis aquæ conceptraculum: Concauas habitant casas qualia sunt montana ruguria, inter conuallium anfractus, suis tamen limitibus à finitimis diuiduntur. Mittuntque certos homines, qui sibi attributum sedendi locum in Phocensium conuentu teneant. Nomen vrbi ab Epei patre ductū aiunt, cum ab initio se Phlegyas fuisse dicant. & in Phocidem ex Orchomeniorum finibus profugos transisse. Vererem Panopei ambitum vidimus, quem stadium fuisse vti. coniciimus. Subiit Homeri versuum recordatio, de Tityo, quibus Panopeum urbem cognomine Callichorum vocat. At in dimicatione de patrocli cadauere, Schedium Iphiti filium Phocensium regem, qui ab Hectore occisus est, Panopei domicilium dicit habuisse. Huius quidem rei fuisse causam Bæotorum metum arbitrator: Nam cum aliis ex partibus valde esset peruia Phocis, Panopeo ille veluti pro

arce

arce utebantur. Alterum verò illud, quidnam ita Panopeum Callichorum vocauerit, non potui coniectura consequi, priusquam à Thyadibus id didicerim: Sunt verò Thyades Atticæ foeminae, quæ in Parnassum quotannis venientes, vna cum Delphicis mulieribus arcana Libero patri agitant sacra: His inter vias, & alibi apud Panopenfes choros instituere solennis ritus est. Quare videtur Homerus, cum eo nomine Panopeum ornat, Thyadam chorū significare voluisse. Est Panopenfibus in ipsa via è crudo laterculo facellum & in eo signum è lapide Pætelico. Quidam Aesculapium, alij Prometheus esse dicunt: Eius rei testimonia haud dubia se habere putant, quod ad præruptas proximi torrentis ripas saxa iacent magnitudine nihilo minore, quàm vt plaustrū onerare queât singula. Color illis nō terreni luti, sed qualis in sabulo riuorum, & torrentium cernitur: Odorem etiam humani propè corporis referunt: Reliquias esse aiunt has luti illius: è quo primū illū hominē, vnde vnuersum hominum genus extitit, Prometheus finxerit. Ad eundem torrentis alueum est Tityi sepulchrum, aggeris ambitus, nihilo maior vni us stadij triente: De Tiro versus in Odysea est.

Porre

Porrectumq; nouem Tytium per iugera terra.
 Hinc verſum nõ ad Tityi magnitudinem,
 ſed ad illam, in qua ſitus eſt, aream pertinere
 exiſtimant, quòd nouem ea iugerum ſit. Ad
 Cleon Magnes (ſunt verò Magnetes Hermi
 accola) eos maximè homines rerum miraculis
 fidè habere non conſueſe dicebat, quibus in
 tota vita non contigiflet, quidquã intneri, quod
 eſſet cõmuni hominũ opiniõẽ maius: Se certe
 facile adduci poſſe vt crederet, & Titytũ, &
 alios ea magnitudine, quã fama prodidit,
 fuiſſe. Veniſſe enim forte ſe aliquando Gades,
 & ab ea inſulacum tota ſui comitatus turba,
 quòd id Hercules imperaſſet, mox iterum
 Gades reuerſum, marinum hominem in littus
 eiectum inueniſſe, nihilo breuiorem iugerum
 v. ſpacio qui fulmine iectus conflagrat. Diſtat
 à Panopeo ſtadia plus minus v. i. i. Daulis.
 Oppidani in ea numero non multi ſanè ſunt:
 fortitudine verò Phoceniſium hac ipſa etiam
 atate longe præſtantiffimi. Nomẽ oppido à
 Daulide nympha Cephiſſi filia impositum
 tradunt: Crediderunt alij locũ, in quo vrbs
 munita eſt, condẽſum olim arboribus fuiſſe:
 A veteribus verò concepta ſyluis loca
 Daulia appellata: Et ex eo Aefchylum
 Glauci Anthedonij montem Daulum dixiſſe,
 In hac vrbe

Tereo

Tereo filium epuladum apoſuiſſe formi-
 na dicuntur, quod fuit pollatarum men-
 ſurarum hominibus exordium. Vpupa
 verò, in quam mutatum Tereũ fama vul-
 gavit, auis eſt paulò cothurnice maior, ſur-
 gentibus è vertice in criſtæ modum pin-
 nulis. Dignum illud admiratione, quod in-
 tra huius terræ fines, hirundines neque pa-
 riunt, neque ex ouis pullos excludunt, nec
 omnino tectorum laquearibus vllos affi-
 gunt nidos. De Philomela verò, Phoceniſes
 dicunt etiam auem factam, Terei percul-
 ſam terrore, extra eius patrię fines euolaſ-
 ſe. Eſt apud Dauliẽſes Mineruę fanũ, in quo
 peruetus Deæ ſignum: Quod verò è ligno
 eſt impositum, deportaſſe Procnem Athe-
 nis ferunt. Dauliadis terræ pars eſt regiũ-
 cula Thronis, in qua eſt heroicum moni-
 mentum, heroi illi dicarum, à quo gentis
 primordia extiterunt. Hunc ſunt qui di-
 cant Xanthippum hominem bello cla-
 rum: Alij Phocum Ornytionis filium,
 Sifyphi nepotem fuiſſe: Ei cotidianos ha-
 bent honores, & hoſtiis maſtatis, ſanguine
 per cauernulam demifſo, ſepulchrum
 perfundunt: Viſcera eodem in loco conſu-
 mere patrium illis eſt. A Dolide ad Par-
 naſũ iuga aſcenditur, via illa quidem lon-
 giore

giore, minus tamen multo, quàm ea est, quæ Delphis eodem ducit, difficili. A Dau-
lide rursus flectentibus, & recta Delphos
pergentibus, ad lævam ædes est, quod Pho-
cicum vocant. Eò è singulis Phocici nomi-
nis vrbibus cõueniunt, qui ad consultandũ
missi fuerint. Loci ingens est magnitudo
quàm longè spacium interius patet, colum-
nis tectum sustentibus. Gradus à colum-
nis vtrinque ad parietes attolluntur: In
illis sua est Phocensium conuentu sessio:
In extremo templo neque conuente, neque
gradus vlli sunt: Sed Iouis illic signum in
folio Iuno ad dexteram, ad lævam Miner-
ua afsistit. Hinc progressus ad viam per-
uenias, quam Schisten, hoc est scissam,
nuncupant: In ea patris cædem Oedi-
pus patrauit. Et sanè Oedipi ipsius ca-
sum Græciæ pars quælibet aliquod ser-
uat monumentum. Nam & recens natum
plantis pedum transfixis in Cithærone
Platæidis terræ monte exponi parentes
iusserunt: Eum Corinthus, & quæ ad Ist-
mum iacet regio aluit. Phocidis triuium
paternæ cædis est scelere pollutum. Theba-
nis incestarum nuptiarum, & Eteoclis per-
fidia perpetua fuit infamia sustinenda.
Sed omnino Oedipo quod in triuiu com-
missit facinus, omnium exitit malorum
initium

initium, Laij certe, & seruuli, qui cum se-
quebatur sepulchra in medio extant tri-
uiu, congestis in tumulum selectis lapidi-
bus. Damasilstratum Plataeis regnantem,
in cadauera incidisse, eaque ad sepulturam
sustulisse narrant. Militaris hinc via accli-
uis illa quidem & vel expedito homini dif-
ficilior Delphos ducit. De ipsis quidè Del-
phis multa, ac diuersa traduntur: atque in
primis de oraculo Apollinis. Aiunt enim
fuisse ab initio Telluris eam oraculorum
sedem, & ab ipsa Tellure Daphnen, quæ
præsideret, delectã: de nymphis quæ mon-
tein incolerent Daphnen vnã fuisse.
Pœsin Græci habent, quæ Eumolpia ap-
pellatur: Eius auctorem Musæum perhi-
bent, Antiophemi filium. In ea proditum
est memoriæ, commune Telluri cum Ne-
ptuno oraculũ illud fuisse: Ipsam quidem
Tellurem ore suo responsa dedisse: Neptu-
num interpretem habuisse Pyrconem: Ea
de re versus huiusmodi sunt.

*Telluris cuncti sanctas cognoscite voces,
Et magno Pyrcon Neptuno sacra ferebat.*

Neptunus deinde Telluri dicitur parte
sua concessisse. Illam Themidi oraculum
totum dono dedisse. Ab ea Apollinem il-
lud accepisse, tradita Neptuno, quæ ante
Troæzenem est, Calauræa. Audiui etiam

qui dicerent, pastores quosdam dum pecus illac agerent, cum propè ad eum locum, ubi oraculum fuit, accessissent, repente terræ halitu diuinitus afflatos, Apollinis ipsius impulsu vaticinari cœpisse. Magna verò fuit nominis celebritate Phemonoë, quæ cum dei interpres prima fuerit, prima etiam senariis longioribus oracula decantauit. Bædè tamen indigena mulier Delphis hymno composito, aduenas ab Hyperboreis profectos, oraculum Apollini dedicasse, tradidit: Cum alios, tum Olena, qui primus vaticinatus eo in loco fuerit, primusque senarios longiores repererit. Hi sunt quos Bædè fecit versus.

*Hic posuere tibi inuenes penetralia Phæbe
Olim ab Hyperboreis Pagasusq; & dius
Agæiæ.*

Enumeratis aliis Hyperboreis, in ipso hymni fine Olena nominauit.

Atque Olen, primus cecinit qui oracula Phæbe,
Communis tamen hominum opinio priscæ memoriæ auctoritatem secuta, solas agnoscit mulieres oraculorum interpretes. Antiquissimam dei ædem è lauro erectam tradunt: Et lauri quidem ramos ex ea arbore decerptos, quæ ad Têpe est. Fuit ædis eius forma quasi tuguriū quoddam:

Alte

Alteram ædiculam narrant ab apibus è cæra, & pinnulis compactum, quam ad Hyperboreos Apollo miserit. Alius etiam est ea de re sermo: ædem fabricasse hominè Delphum, cui nomen fuerit Pteras, & ex eius nomine de pinnis apum fabulæ locū datum. Ab eodem Ptera Creticam etiam ciuitatem, vna litera addita, Apteræos appellatam: Quòd verò ex ea herba, quæ in montibus crescens, Pteris, id est filix dicitur, adhuc viridi, fuerit illud opus contextum, omnino vt credam non adducor. Nā tertium delubrum ex ære ædificatum fuisse, quòd fama prodidit, mirum videri non debet, si & filix Acrisius thalamum ex ære fecit. Et hac etiam nunc ætate extat apud Lacedæmonios Mineræ sanum, cui à materia Chalcicæo cognomè est. In vrbe etiã forum, quod Romanum dicunt, cum magnitudine, & ornatu reliquo spectantibus est admirationi: Tum verò æneo contegitur lacunari: Quare non omnino à vero alienum videri possit æneum fuisse Apollinis templum. Nam cætera iure fabulosa videantur: Vel à Vulcano ædem illam ædificatam: Vel aureas in eo templo virgines cantasse, quod Pindarus commentus est, cum cecinit.

Auræ cantabant è laquearibus Flexanime.

HH 2

In quo planè Homerum videtur imitari voluisse, de Sirenibus fabulantem. Sed neque quo casu factum abolitum fuerit ab omnibus, ad eundem modum rem expositam comperi. Sunt qui terræ hiatu hæc, alij qui igne cõsumptum dicant. Quartum sanè templum Trophonius, & Agamædes metati sunt: E lapide verò extractum memorant. Conflagrauit hoc principatū obtinente Athenis Erixiclide, octauæ, & quinquagesimæ Olympiadis anno primo, quæ palmam tulit Diognetas Crotoniatus. Quod hæc ætate extat, enexerunt de Sacra pecunia Amphistyonēs. Eius opēris architectus fuit Spintharus Corinthius. Vetsitissimam sanè urbem olim eodem in loco à Parnasso conditam tradunt. Cleodora nympha hunc filium fuisse, & sicuti cæteris heroibus è diis patrem Neptunum, ex hominibus Cleopompum attribuunt. Et ab eo cum montem Parnassum, tum verò saltum Parnassium nominatum. Ab eodem præterea Parnasso inuentam affirmant ex auium volatu futurorum prædictionem: Urbem verò ab ipso conditam, imbris deletam Deucalionis temporibus. Actunc quidem, qui aquarum vi oppressi non fuere, luporum vlulatum secuti, feris ducibus ad Parnassi iuga confugerunt.

runt: Quare quam illic urbem munierunt, Lycorean vocarunt: Sed ab hoc etiam diuersus vulgatus est sermo, Apollini ex Corycia nympha genitum Lycorum, & ab eo Lycorean dictam: Antrū verò Corycium de nympha nomine appellatum. Adiciunt ad hæc, Hyamo Lycori filio, Celēno filiam fuisse, è qua Delphum Apollo susceperit, vide nomen, quæ extat ætate nostra, vrbs acceperit. Alij Castalium tradunt hominem indigenam filiam habuisse Thyian nomine, quæ cum Liberi sacerdotio fungeretur, prima Libero patri Orgia agita uerit: Et ab eo, quæ furore impulsæ sacra Baccho faciant, ab hominibus Thyiadas nuncupari: Apollinis nempe filiū, & Thyiæ Delphum fuisse autumant: Sed alij matrem eius Melanen perhibent Cephissi filiam. Interiecto dein tempore urbem ipsam non solum Delphos, sed etiam Pythò nominarunt finitimi: Testantur id Homeri versus de Phocensium delectu: Sed enim qui subtilius populorum origines exquirunt, Delphi existimant filium fuisse Pythin, & ab eo, dum regnaret, vrbi nomē impositū. Est insuper perurgato inter homines sermone vulgatum, ab Apolline quendam eius loci incolam sagittis confixum illic extabuisse, & ex eo vrbi nomen cõtigisse, quod

eius temporis homines persimili voce in iis, quæ corrumpentur, significandis vertentur. Neque Homerus aliam ob causam Sirenũ in insulam fuisse ofsium plenam dixit, quàm quòd in ea putrescerent eorum cadauera, qui Sirenũ cantilenis aures præbuisser. Qui ab Apolline occisus fuerit draconem eum fuisse poetæ scripsere, cui custodiam Tellus oraculi mandasset. Memoria etiam proditum est, Crij cuiusdam impotentis in Eubœa hominis filium, latrocinii viciniam illam totam cum vexaret, Apollinis templum violasse, & simul diripere solitum locupletium domos. Quare cum iam iterum adfuturus cum infestis latronum manu expectaretur, Delphis de repellenda consulentibus, ædituam, & inreruntiant dei Phemoneĩ senariis hisce longioribus responsum dedisse.

*Phœbi missa manu sternit lethalis arundo
Parnasi vastatorem: tunc cæde piabunt
Hunc Cretes facti nec fama abolibitur vnquã.
Res certè ita tulit vt multorũ sacrilegiis
Delphicis Apollinis templum fuerit expo-
sicum. Post Eubœensem enim, de quo iam
diximus, latronem, & Phlegyarum natio,
& Pyrrhus Achillis filius illud spoliare
aggressi sunt: Copiarum dehinc Xerxis
pars: Et Phocensium principes: Tum verò*

Gal

Gallorũ exercitus sacram pecuniã diripuerunt. Non postremo Neronis impietatem dei donaria effugere potuerunt. Is enim æneas quingentas partim deorum, partim verò hominum sustulit imagines. Cum cœpti iam essent Pythici ludi celebrari, antiquissimum fuisse omnium certamen memorant, inter eos, qui præmio proposito hymnum in Apollinis honorem cecinissent: & primum quidem omnium psallentem vicisse Chrysothemiam à Creta, cuius pater Carmanor Apollinem de cæde purgasset. Consecutos Philammonem Chrysothemidis ipsius, & Philammonis filium Thamyrim. Nam Orpheum mysteriorum scientia, & reliqua vitæ dignitate elatum: Tum etiam Musæum, quod Orpheum sibi quem æmularetur proposuisset, negant in musicum illud certamen descendere voluisse. Tulisse narrant Elea-theren Pythicam palmam vocis causa, cum alioqui cantilenam non suam decantasset. Hesiodum tradunt repulsam tulisse, quod carmina sua ad lyram canere non didicisset. Homerus Delphos quidem venit cõsulendi, quod opus fuit, causa: Sed ei, etiam si fidibus didicisset, propter oculorum calamitatem nulli vsui ars esse potuisset. Quadragesimæ demum & octa-

HH 4

ua Olympiadis, qua vicit Glaucias Crotoniata, anno tertio, certamina instituerunt Amphictyones. Cantus ad citharam ut pridem: Cantus item ad tibiam: Ipsarum etiam per se tiliarum: Renuntiati victores sunt de citharcedis, Cephalon Lampifilius: De Aulædis Echembrotus Arcas: De tibiis Sacadas Argivus. Idem verò postea Sacadas binis deinceps Pythicis ludis præmium meruit. Eadem præterea tuac, quæ in Olympia athleticis indicta sunt certamina, quadrigis tamen exceptis, lege lata ut soli pueri, tum longiore, tum repetito cursu certarent. Altera iam Pythiade submotis præmiis, coronarium duntaxat certamen ut esset statuerunt, Aulædorum arte repudiata, quod triste nescio quid auditu, & minimè læti omnino tibiis caneretur: Elegi enim, & funebres modi cum tibiis congruebant. Testimonio mihi fuerit Echembroti donū, ænetu tripodæ Herculi Thebis dedicatus, cum huiusmodi inscriptione.

Echembrotus Arcas dedicavit Herculi, cum præmium ludis

Amphictyonum meruisset, decantatis modulis & elegis.

Et hæc sanè fuit causa quam obrem ad ludos Aulædi amplius non admitterentur.

Add

Addiderunt deinde equorum cursum: Et de quadrigis victor renuntiatus est Clithenes, is, qui Sicyoniorum tyrannus fuit. Octava Pythiade, lege ludorum compræhensi qui assis fidibus canerent: coronam cepit Tegeates Agelaus. Vicefima demum tertia accessit ad cætera ludicra armatorum cursus, de quo lauream reportavit Timœnetus Phliasius, Olympiadibus quinque posteaquam vicerat Demaratus Ereensis. Octava post hæc, & quadragesima Pythiade bigis certari coëptū. Vicere Phocensis Excecidia iugales: Quinta ab ea pullis ad currum iunctis decursus est: Antevertit Orphondæ Thebani quadriga. Iam pancratiū inter pueros, bijugum & iniugem pullum multis seriusquam Elei annis admiserunt, prima videlicet, & sexagesima Pythiade, qua Thebanus Laidas vicit: Vna post hanc interiecta pullum induxerunt iniugem: Nona verò & sexagesima pullorum bigas. Singulari pullo Lycornias Larisæus, bigis victor renuntiatus Macedo Ptolomæus. Aegyptiorum enim reges Macedonas dici se (sicuti sanè fuerunt) facillime passi sunt. Lauream quidem Pythicis ludis peculiarem fuisse nulla alia de causa existimo, quam quod Lado-

HH 5

nis filiam adamatam ab Apolline fama vulgavit. Conuentum hoc in loco constitutum ab Amphictyone primum Deucalionis filio satis constanti hominum sententia traditur: Et ab eo concessum illum Amphictyonas appellatos. Androtion verò in Attica historia conuenisse in vnum concessum iam tum ab initio Delphos, finitimos omnes, scriptum reliquit: Et ex eo Amphictyonum nomen extitisse. Inuoluisse deinde temporis longiore intervallo vt Amphictyones dicerentur: Ab ipso quidem Amphictyone in commune consilium vocatos tradunt hos Græci nominis populos. Ionas, Dolopas, Thessalos, Aecanas, Magnetas, Maltenses, Phiotas, Phocenses, & Locros Phocidi finitimos, Cnemedis montis accolas. Postea verò quàm Phocenses templum diripuerunt, decennali iam bello confecto, mutationē etiam sensit Amphictyonum curia: Siquidē Macedones locum in ea sunt adepti. Phocisum verò natio, & ex Dorico nomine Lacedæmonij, sunt ordine moti: Illi ob admissum sacrilegium, hi quod opem Phocensibus tulissent, multa affecti: Verum cum Galli duce Brenno Delphos adorti fuissent præ cunctis Græcis Phocenses strenue rem gessere. Quare & Amphictyona-

tum, & pristinam omnem veterem dignitatem receperunt. Augustus deinde imperator Nicopolitanis etiam, qui ad Actium sunt locum, esse inter Amphictyonas voluit: Cum Magnetas, Maleenses, Aecanas & Phiotas, contribuere se Thessalis iussisset. Suffragia verò, quæ illorum, & Dolopum fuerunt (interierat enim iam Dolopum gens) ad Nicopolitanos transtulit. Fuerunt ætate mea Amphictyones numero xxx. A Nicopoli, Macedonia, & Thessalis bini: Ex Bœotia verò (nam & hi priscis temporibus Thessaliæ partem tenebant, Aeolenses appellati) ex Phocensibus item, & Delphis bini: Vnus ex veterē Dorica terra. Mittunt præterea Locri, qui Ozolæ appellantur, & simul qui ultra Eubœam sunt, vnum vtrique. Vnus Eubœensis, & item vnus Atheniensis accedit: Athenæ quidem, Delphi, & Nicopolis, omnes obeunt Amphictyonum conuentus: nam ex cæteris quos enumerauimus populis, vicem quisque suā rato temporis ambitu in eum confessum cōueniunt. In primo vrbs ingressu continentes sunt sacræ ædes quatuor: Earū vna ruinosa est: vacua est altera signis, & statuis: tertia, & quarta Romanorum Imperatorum non sanè multorum habent imagines

& quarta sanè Mineruæ vocatur Pronææ: E signis, quæ sunt in primo templi aditu, quod est maius, quàm id quod intus est, Malsiliensium donum fuit. Sunt hi Phocensium, quæ Ioniz gens fuit, Colonia: Eorum nempe hominum pars, qui ex Phocæ Harpagum Medum fugere. Hi nãque cum nauali pugna, Carthaginieses vicissent, occupata ea, quam nunc incolunt, regione, ad magnas opes, & luculentã fortunam sunt prouecti. Et Milsiliensium quidem æneum est donum: Aureum verò factum à Creso Lydorum rege, dedicatum Mineruæ Pronææ aiebant Delphi, Philomelum eripuisse. Adiuncta est Pronææ templo Phylaci sacellum heroicum. Hunc Phylacum inter Delphos fama proditum est auxilium ipsis Persis irruentibus tulisse. In ea gymnasiij parte, quæ sub dio est, feram aliquando suam matam tradunt: Eam Ulysses ad Autolycum proficiscentem vnã cū ipsius Autolyci filiis venatione persecutum, & ab ea sanè vulnus supra genu accepisse. Fleentibus ad læuam à gymnasio, ac nihilo ferme longius quàm stadia 111. descendentes, fluuius est Plestus nomine: Is ad Cirrham Delphorum naualem stationem, & proximum mare defluit. Rursum à gymnasio sursum ad sanum viã ducit, ad dexte-

ram Castaliæ aqua præterfluit, suavis illa quidem potu. Fonti nomen indigenã quãdam mulierem dedisse ferunt. Virum alij Castalium. Panyassis autem Polyarchi filius, in iis versibus, quos in Herculem fecit, Acheloi filiam fuisse Castaliam perhibet. Sic enim de Hercule loquens scripsit.

*Parnasi vt celeri pede saxa niualia liquit,
Castaliæ tetigit iuges Acheloides vndas.*

Audiui etiam qui dicerent, aquam illam Castaliæ dono datam à Cephisso ameg. Hoc Alcæus versibus mandauit in proluisione quadam suorum in Apollinem versuum. Id confirmant Lilæenses, qui cum in Cephissi fontem patria quædam bellaria, & alia quæ sunt more maiorum tradita, statim quibusdam diebus quorannis porriciant, eadem in Castalia rursus emergentia conspici dicunt. Vrbs ipsa Delphis quauis ex parte in cliuum resupinatur: Et eodem sanè est, quo oppidum situ, sacrum Apollinis septum: Spacio illud quidem per amplum in suprema vrbs parte eminet: Scindunt se illinc multifidi exitus. Ea certe donaria, quæ memoria in primis digna visa mihi fuerint, persequar. Nam athletas, & eos, qui in musices certamen descenderunt, ordinarios alioqui homines, nulla mentione dignabor. Nam illustribus.

bus viris, quorum in maxima fuit celebri-
tate nomen, in iis, quos de Eleis conscri-
psimus, commentariis, locum suum dedi-
mus. In eum tamen numerum non ve-
nit Phayllus Crotoniata, quod nulla ei
contigit Olympica palma: Pythicis ve-
rò ludis de quinquertio duas, de stadio
tertiam tulit. Idem navali prælio cum
Persis confixit, cum propriam sibi navem
ædificasset, & in eam Crotoniatas omnes,
qui forte in Græcia tunc peregrinaban-
tur, imposuisset. Huic Delphis statua
posita fuit. Hæc quæ de Crotoniata ho-
mine dicerem habui. Sacram ingressis
aream taurus ex ære præ oculis est, Theo-
propi Aeginetæ opus, Corcyæorum do-
num. Proditum memoriæ est Corcyæ
aliquando aliis bobus relictis, taurum è
pactu redeuntem, contra pelagus mugi-
tus edidisse: Cùmque per totum diem il-
lic constitisset, bubulcum ad mare descen-
dissime: conspexisse verò infinitum propè
thunorum numerum, quod cum indicas-
set Corcyæis, illi (quod thunnos capere
conati operam luserant) sciscitatum Del-
phos misere. Ex Apollinis verò respon-
so taurum Neptuno mactant: Confecto-
que mox sacro pisces capiunt. Donum è
decima prædæ in Olympiam, & Delphos

mitt

mittunt. Subinde sunt Tegeatarum, &
Lacedæmoniorum dona Apollo, & Victo-
ria, & indigenæ heroës, Callistò Lycao-
nis filia, Arcas è quo regioni nomen, &
Arcadis filij Elatus, Aphidas, & Azan:
Cùmque his Triphylus, cuius mater non
Eratò fuit, sed Laodamea Amyclæ Lacedæ-
moniorum regis filia. Dedicarunt
etiam Erasum Triphyli filium. Apolli-
nem, & Callistò, Pausanias Apolloniata:
Victoriam, & Arcadis effigiem, Dæda-
lus Sicyonis: Triphylum, & Azana, Samo-
las Arcas: Elatum, Aphidantem, & Era-
sum, Antiphanes Argivus fecit. Hæc
Tegeatæ signa Delphos misere, Lacedæ-
monii bello captis, qui hostiliter eorum
fines inuasérant. Sunt his è regione quæ
Lacedæmonij Atheniensibus superatis de-
dicarunt: Castores, Iupiter, Apollo, Dia-
na: Cùmque his Neptunus, & Aristocri-
ti filius Lysander, à Neptuno coronam
accipiens: Abas præterea, quo vate vsus
est Lysander, & qui fuit prætoris navis
gubernator Lysandro, Hermon. Hunc
Hermonem Theocosmus Megarensis fin-
xit, cum fuisset in Megarensium ciuita-
tem adscriptus: Castores Antiphanis Ar-
giui opus fuere: Vatem fecit Pœson è Ca-
laurea Troëzeniorum: Damias Dianam,
Neptu

Neptunum, & Lyfandrum: Athenodor-
 us Apollineum, Iouem: Arcades ambo
 ex Clitore fuerunt. Sunt à tergo iis, quos
 iam recensuimus, positi, qui ad Argos flu-
 men vel è Spartanis, vel è sociis Lyfandro
 operam suam nauarunt: Aracus, & Erian-
 thes, Lacedæmonius ille, hic Bœotius è
 Minante: Iam verò Astyrates, Ceph-
 focles, Hermophantus, Icesius, Chij: Ti-
 marchus, & Diagoras Rhodij: Cnidius,
 Theodamas, Ephesius Cimmerius, Mile-
 sius Aeantides, hos omnes Tifander fe-
 cit. Qui deinceps nominabuntur, Aly-
 pus Sicyonius, Theopompum Midensem,
 Cleomeden Samium: Ex Eubœa Aristoc-
 len Carystium, Autononum Eretrien-
 sem, Aristophantum Corinthium, Apol-
 lodorum Troëzenium: Ex Epidauro, quæ
 in finibus Argiuorum est, Dionem. Adhæ-
 rent his Achiuus Axionicus ex Pellene,
 ab Hermonione Theares, Phocensis Py-
 rias, Conon Megarensis, & Agimenes
 Sicyonius. Ex Ambracia, Corintho, &
 Leucade, Telecrates, Pythodotus Corin-
 thius & Ambraciotas. Euantidas. Postre-
 mi sunt omnium Epicyridas, & Ereoni-
 cus Lacedæmonij Opera hæc esse dicunt
 Patrocli, & Canachi. Clades certe, quæ
 affecti sunt ad Aegos flumen Athenien-

ses, dicitant illatâ sibi nō iusto prælo, sed
 prætorum suorum prodicione, quos pecunia
 hostes corrupissent. Dona enim à Lyfan-
 dro, Tydeum, & Adimantum accepisse,
 eius rei testimonium ex Sibyllinis carmi-
 nibus afferunt.

*At ium Cecropidis uelut, gemituq; ciebit
 Iuppiter altitouans, rerum cui summa po-*

*testas. Nanihus exitium, & crudelia funera bello
 Ille feret: culpaq; ducum dabit omnia pes-*

*sum. Alia etiam Muxæ carmina pro oraculis
 habent. Et fera tempestas, urgetur Ceerope aretos*

*Fraude ducis, sed certa aderunt solatia cunctis
 Nanque urbem hostilem euercent, paruasq;
 reposescent.*

Et hæc quidem de pugna illa prædicta fue-
 rint. Nam eius etiam prælij, quod ad Thy-
 ream inter Lacedæmonios, & Argiuos cō-
 missum est, ancipitem euentum fore ea-
 dem Sibylla prædixerat. Sed Argui se-
 cum præclarus, quàm cū hostibus actum
 rati equum ad effigiē Durij Delphos mi-
 serunt, ab Antiphane Argiuo fabricatum:
 In cuius basi inscriptio indicabat, præxi-
 ma signa ex decima Marathonia pugna
 dedicata: Ea fuerunt Minerua, & Apollo:

Et ex iis, qui imperium gesserunt, Milcrades: Ex eorum verò, qui heroum nomine celebrantur, Erechtheus, Cecrops, & Pandion; Celeus etiam, & Antiochus, quem suscepit Hercules ex Midea Phylantis filia: Tum Aegeus, & de Thesei filius Acamas. Hi enim Atheniensium tribus ex Apollinis Delphici oraculo cognomina deidere. In hoc numero sunt Melanthi filius Codrus, Theseus, & Phyleus, cum ab his tamē non acceperint tribus nomina. Atque hos quidem, quos percensuimus, Phidias fecit: Et omnino de Marathoniae pugnae decima sunt. Antigonum postea, & eius filium Demetrium, ac simul Ptolemaeum Aegyptiū Delphos miserūt: Hunc benevolentia adducti, illos metu. Sunt non procul ab illo equo alia etiam donaria, Argiuorum videlicet duces, qui Polynicis partes secuti, Thebas oppugnaturū iere. Adrastus Talai, Tydeus Oenei filius. Proeti etiam nepotes, Capaneus Hipponoi, & Etroclus Iphis filij, Polynices, & Hippomedon ex Adrastrū sorore genitus. Postus est illic Amphiarai etiam currus. In eo Baton stat Amphiarai auriga, & eisdem etiam generis necessitudine coniunctus. Eorum postremus est Alitherses: Opifces horum fuere Hypatodorus, & Aristogiton.

giton. Dedicatos Argiui dicunt de manubiis eius victoriae, qua ipsi ad Oenoën Argolicæ terræ urbem Atheniensibus adiuantibus de Lacedæmoniis potiti sunt. Ex eadem opinor, pecunia eos etiam dedicarunt, qui sunt communi inter ipsos vocabulo Posterī appellati. Eorum enim sunt ibi positæ imagines, Sthenelus, & Alcmaon, cui ætatis causa honorantiorem existimo locum datum. His adiuncti Promachus, Thersander, Aegialeus, & Diomedes: Inter hos postremos medius est Eurialus. Sunt ex aduerso alia statua. Omnes miserunt Argiui, cum in Messeniis reſtituendis Epaminondam Thebanorum ducem iuuiſſent. Heroum ibi sunt effigies, Danadus rex, cuius magnæ fuerunt Argis opes: Hypermestra, quòd vna ex eius filiorum numero manus puras habuisset: Prope eam Lynceus, & omnes qui ab Hercule, & eo altius repetitum, à Perseogenus ducerent. Iam Tarentinorum equi aenei, & captiuae fœminæ dona sunt, quæ Messapiis Barbara gente, finitimis suis victis, miserunt. Ageladæ sunt Argiui opera. Tarentum quidem Coloniam Lacedæmonij deduxere, duce Phalanto Spartano. Huic Coloniam deducturo Delphis oraculum redditum est, cum sub Aethra

pluuiam animaduertisset, tunc se agri, & urbis compotem fore. Sed cum neque per se quid illud responsum innueret satis considerasset, neque omnino quenquam interpretum consulisset, classe in Italiam applicuit. Ibi cum Barbaros vicisset, neque tamen vel vrbe, vel agro vlllo potiri posset, oraculè re nata ei in mentem venit: Ac planè sibi quod fieri nullo pacto posset, dei voce significatum suspicari cœpit, quòd scilicet nunquam euenturum esset, vt puro, se renòque cœlo (quam Aethra Græci vocant) plueret. Hunc vxor animum despondente (consecuta enim domo fuerat) amanter multis modis solabatur, & eius genibus aliquàdo caput sustentas, dum pediculos legit lachrymæ præ animi ægritudine ob aduersos viri casus, & irritâ spem mulieri oborte, quare effusus flens, viri caput perfrudit. Tunc primò euoluta sunt oraculi ambages: Aethræ enim vxori nomē fuerat. Ea itaq; nocte, quæ diè illū infecuta est, Tarentum hostiū urbem maritimā maximam & opulentissimam cepit. Tarentum quidā heroem Neptuni, & indigenæ nymphæ filium fuisse dicunt: Ab eo verò nomē impositū vrbi, & flumini: Eodem enim fluius, quo vrbs nomine vocat. Proximū est Tarætinorum dono Sicyoniorū thesaurus:

Pecun

Pecuniæ id sacræ receptaculum est: Verùm pecunia neque in eo, neque in thesauro alio quoquam Delphici templi vlla est: Gnidij etiam signa Delphos attule, ut, Triopæa Gnidi conditorem equo insidentem, Latonam, Apollinem, & Dianam sagittis Tityum petentes, saucio illum iam corpore. Hæc iuxta Sicyoniorum thesaurum sunt. A Siphniis etiam factus est thesaurus ob causam huiuscemodi. Siphniorum insula Aurifodinas habet, de quarum fructibus iussit Apollo sibi decimam offerri. Illi certe thesauro condito decimam obtulerunt: Postea verò quàm nimio pecuniæ retinendæ studio ab ea religione descuerunt, maris alluie metalla prorsus abolita sunt. Statuas etiam Liparæi Tyrrenis nauali prælio victis dedicarunt. Liparæi ipsi Gnidiorum Colonia fuerunt, cuius ducem hominem Gnidium Pentacolum nomine fuisse. Anthiochus Syracusanus Menophanis filius in Siciliensi historia scriptum relquit. Addit Gnidios ex ea vrbe, quàm ad Pachynum promontorium condiderant, ab Elymis, & Phœnicibus bello pulcos, insulas desertas tenuisse, eiectis prioribus colonis, quæ ex Homericis versibus nostra etiam nunc ætate Aeoli nuncupantur. Earum vnam, cui

nomen cum munissent, in ea domicilia statuerunt sua: Hieran, Strongylem, & Didymas ad arationes reseruarunt, & in eas sanè nauibus agri colendi causa transmittunt. In Strongyle haud dubie è terra ignis erumpit. In Hiera ignis è summo eius insulæ promontorio sponte sua accensus euomitur. Proximè ad mare balneæ salubrium aquarū sunt: Et ibi lauantes aqua temperat excipit: Nam alibi præ feruore in eam descendentibus incommodior est. Sed vt ad templi donaria redeamus, dedicarunt Thebani etiam, & Athenienses ob rem in præliis bene gestam, quos thesauros appellant. De Gnidiiis non habeo dicere, victoriæ ne votum miserint, an verò suas opes ostendendi causa thesaurum edificarint. Nam Thebani Leuetricæ pugna, Athenienses Marathonix thesauris dedicatis memoriam extate voluerunt. Cleonæi cum pestilentia nihil minus quam Athenienses laborassent, oraculi monitu Sole primum oriente caprum immolarunt, ac deinde lue sedata æneum caprum Apollini miserunt. Coniuncta sunt Potidæatarum, qui sunt in Thracia, & Syracusanorum dona: Hicladem Atheniensium insignem, illi pietatem duntaxat in deum suam thesauris collocandis testifi-

cati sunt. Porticum Athenienses de manubiis, quas tum Peloponnesiis, tum verò eorum lociis Græci nominis eripuerant, dedicarunt. Affixa etiam eodem in loco sunt nauium rostra, & simul scuta ænea. Ciuitates enumerat inscriptio, de quibus manubias misere Athenienses, Eleorum, Lacedæmoniorum, Sicyonem, Megara, Pellenenses Acheorum, Ambraciam, Leucadem, Corinthum ipsam: Ex nauibus quidem pugnis contra hos populos Theseo parentarunt, & Neptuno, eodem in loco, cui cognomen Orio, Sacrum fecere. Eadem inscriptio (vt mihi videtur) Phornionem Afopichi filium & eius res gestas ornat. Saxum illic eminet, de quo Sibyllam Herophilen oracula canere solitam Delphi tradidere, quæ cognomine sibylla nuncupata ab initio fuit, perinde atque aliam quamuis antiquam fuisse comperi: Filiam Græci Iouis & Lamix dicitant, Lamiam ipsam Neptuno genitam, mulierum omnium primam vaticinatam, & ab Afris Sibyllam nominatam: Hæc verò, de qua nunc est sermo Herophile, illa certe posterior: Cõstat tamen & ipsam ante Troianum bellum viguisse: Prædixit enim ad Asiæ, & Europæ perniciem Spartæ Helenam educatū iri, propter

quam futurum esset, ut Ilium euerteretur à Græcis. Eius foeminae hymnorum Delij mentionem faciunt: Ipsa verò se non Herophilen solum, sed Dianam etiam suis versibus vocat: Est ubi uxorem se, & ubi vel sororem, vel filiã Apollinis esse dicit: Sed hec scilicet furens, & diuino afflatu percussa. Alibi verò immortalis matre, patre homine se natam dixit hisce versibus.

*Partim ego Ceti uero mortali patre creata,
Partim immortalis nymphae me fontibus Ida
Eduxit vitreis: tenuis, glebaeque rubente,
Marpessus matri patria est, fluiuisq; Aidoneu.
Extant autem adhuc in Ida Phrygiae Mar-
pessi vrbs vestigia, quo loco sunt in quilli-
ni circiter l. x. Tota est circa Marpessum
terra subrusa, & mirè torrida: Quocirca
quod Ladon amnis modo se subter terram
abdatur, modo rursus emergat, ac eiusmodi
sapius repetitis vicibus postremo penitus
occuletur, ad Idæ montis naturam arbi-
tro referendum, quod ratum est, ac per-
petuè solum, & multis cuniculis cauerno-
sum. Abest ab Alexandria, quæ est in Troa-
de, Marpessus stadia fermè ducenta & qua-
draginta. Et Herophilen quidem, qui
Alexandreae degunt, Apollinis aiunt
Sminthei fuisse aditum: Hecuba verò
somnia interpretatam, ita ut rei, qui*

vulgo

vulgo notissimus est, euentum diuinarie.
Magnam vitæ partem egit hæc Sibylla Sa-
mi, sed Claron etiam, quæ Colophonio-
rum vrbs est venit: Venit eadem Delon,
& Delphos: Ac Delphis quidem de quo di-
ximus saxo vaticinia edebat sua. Mors ei
in Troade contigit: Eius est sepulchrum in
Sminthei luco, incisæ columnæ elegit:
*Ille ego sum Phæbi interpretis, non vana Sibylla,
Hic qua marmoreo contineor tumulo.
Vocalis quondam, æternum nunc mata puella,
Heu nimis, heu fati compede pressa graui,
Mercurio tamen, & nymphis sociata quiesco,
Quod fuerim Phæbo grata, ferens pretium.*

Iuxta sepulchrum erectus est Mercurius è
lapide figura quadrangula: Ad læuam aqua
in conceptaculum delabitur, ubi nympha-
rum signa sunt. Erythræi (de Herophile
enim hi acerrime Græcorum omnium cer-
tant) Corycum montem, & in eo antrum
ostendunt, in quo natam Herophilen di-
cunt: Parentes eius fuisse Theodorum ho-
minem indigenam, & nympham, cui fue-
rit cognomen Idææ: Cognominis non es-
se aliam rationem, quàm quod condensa
arboribus loca Idas tunc homines appel-
larint. Versum quidem de Marpesso, de-
que Aidoneo flumine eximunt Erythræi
ex Herophiles carmine. Iam post illam

II 5

eam quæ fatidica ipsa etiam fuit, è Cumis quæ sunt in opicis, & Demò nomine fuisse appellatam Hyperochus vir Cumanus scripsit. Eius tamen fœminæ prædictionem omnino nullam Cumani, quam cuiquam ostenderent, habuerunt: Ostendunt certè vrnulam in Apollinis, in ea Sibyllæ condita esse ossa distitantes. In fatidicarum fœminarum numerum conscribunt Hebræi, qui supra Palestinam sunt secundum Demò gentilem suam, Sabbam nomine, quam Beroso patre, matre Erymanthe genitam tradunt: Hanc alij Babyloniam, Aegyptiam alij Sibyllam vocant. Phœnis verò hominis in Chaonibus regnantis filia, & Peleæ apud Dodonæos, quas columbas fuisse fabulati sunt, diuinarunt illæ quidem, Sibyllæ tamen non fuerunt ab hominibus vocitata. Phœnidis certe neque ætatem inquirere, neque vaticinia colligere est difficile. Iisdem enim temporibus extitit, quibus regnum Antiochus capto Demetrio occupauit. Peliadas verò Phemonœ fuisse dicunt ætate superiores, & mulierum omnium primas versus illos decantasse.

Iuppiter est, fuit, atque erit: ò bone Iuppiter alme,

Quæ tribuit fruges Tellurem dicis matrem.

Inter

Inter viros autem vates numerantur Eucleus Cyprius, Atheniensis Musæus Antiochemi filius, Lycus Pandionis, & ex Bœotia Baccis, quem nympharum instinctu diuinasse credunt. Horum omnium vaticinia, præterquam Lyci, vsurpant: Et hæc quidem de fœminis, & viris, quibus ad hunc vsque diem diuinandi scientia diuinitus contigit, memoriæ prodita sunt: Insequentibus dehinc seculis credi facile potest eiusmodi homines, qui futura prædicant, non defuturos. Bisontis vero Pæonici tauri caput ex ære fabricatum, Droption Deontis filius, Pæoniorum rex Delphos misit. Bisontes belluarum omnium viui difficillimè capiuntur: Nullæ enim sunt adeo validæ plagæ, quæ irruentis feræ imperum sustineant. Eius venatio ita comparatur. Supinum diligunt locum, & in conuallem decliuem: Eum præualido septo vndique muniunt: Clinum deinde recentibus boum coriis insternunt: Recentium si non suppeditarit copia, arida aspersione olei lubricant: Ibi in equis exercitatisimi homines, Bisontes intra illum ambitum agunt: qui per vna cetera coria delapsi, in præceps ad imam vsque planiciem deuoluuntur, illic ad quartum, aut quintum ad summum diem neglecti relinq

relinquuntur: Tum lascivulino, & fame debilitati cadentibus iam animis facile conciscuntur. Sunt qui ad eos manufaciendos astem adhibeant, & iacentibus adhuc pineæ nucis nucleos interioribus exemptos testiculis apponant: Alium enim cibum nullam bellua tunc appeteret: Postremo vinculis districtos abigunt: Et ad hunc Bisontes modum capiuntur. Ex adverso Bisontis capiti æneo, statua est lorica indota, & supra lorica mblamydem: Postquam aiant Delphi ab Andriis Andreo suæ gentis auctori. Apollinis, Minervæ, & Dianæ signa Phocensium dona sint, de victis Thessalis sempiternis hostibus suis, & finitimi illis quidem præterquam ex ea parte, qua à Phocide dirimuntur Locis Hypocnemiditis interiectis. Dedicarunt etiam Thessali, qui ad Pharsalum sunt, & Macedones è Dio vrbe Pieriæ: Tum verò Cyrenæi Græci nominis in Libya: Currum hi, & in curru Amazonem: Diæi Apollinem certam prensantem: Pharsalij Achillem equo incidentem. Iam verò Corinthij, qui in Dorientibus censentur, thesaurum edificarunt, & in eo aurum de Lydis reposuerunt Herculis signum donum est Thebanorum, de bello, quod cum Phocensibus gestum Sacrum appellarunt:

Sunt

Sunt & æneæ effigies, quas iidem posuerunt. Phocenses, suo altero congressu Thessalorum equitatu Delphos Phiasij comportarunt æneum Iovem, & item æneum Aeginæ simulachrum. Ex Arcadum Mantua Apollo æneus est: Non procul à Corinthiorum thesauro Hercules, & Apollo tripodem presunt, ac de eo iam propè sunt pugnam commissuri: Sed Latona, & Diana Apollinis, Minerva Herculis iram leniunt: Hoc ipsum etiam fuit Phocensium donum: Eo dedicarunt tempore, quo ipsos contra Thessalos Tellias Eleos duxit. Signa alia Dryllus, & Amyclæus, communi opera fecerunt: Minervam, & Dianam Chionis elaboravit: Fuisse hos opifices dicunt Corinthios. Tradunt Delphi venienti ad oraculum Herculi Amphitruonis filio Xenoclean Dei interpretem responsum dare recusasse, quod eade Iphitierat pollutus. Tunc itaque sublatum è templo tripodem Herculem foras asportasse Ipsam verò interpretem ex tempore dixisse.

Hic Tyrynthius Alcides, non ille, Canobeur.

Nam & ante Aegyptius Hercules Delphos venerat. Sed Amphitruonis filius Apollini tripode reddito, quidquid voluit à Xenoclea didicit: Hinc poëtæ sumpto argumen-

to fabulæ mandantur Herculis cum Apolline de tripode pugnam. Commune fuit Græcorum de Platæensi prælio donum, aut reus tripos sustinent æneo dracone. Sed ars adhuc manet ex eo donario integrum auri quod fuit Phocensium duces amovērunt. Tarentini etiam de Peuceitiis Barbaræ natione, à se victis, decimam Delphos miserunt: Signa elaborarunt Onatas Agineta, & Calyorthus. Equestres, & pedestres sunt imagines, Opis rex Iapygum, Peuceitiis auxilium ferens, atque hic quidem in pugna cadenti persimilis: Qui verò adstant Taras heros est, & Phalantus Lacedæmonius, & ab eo non longe Delphinus. Ante enim quàm in Italiam perveniret, naui in Crissæo mari fracta, ad litus Delphino euectum Phalantum tradidit.

At Bipennes quædam Periclyti Euthymachi filij, Tenedij hominis donum, vetus fama dedicationis causam vulgavit. Cycnum aiunt Neptuni fuisse filium, regnasse eum Colonis: Oppidum hoc in Troade fuit, ad Leucophryon insulam. Filiam ita habuit Hemithean, & Tennen filium et Proclea Clytij filia, Calætoris illius germana sorore, quem ab Aiace in prælio interceptum memorat Homerus, cum faces in Protefilai naudem immitteret.

Proclea
mori

mortua, alteram Cycnus vxorum duxit Philonomen, Crangasi filiam. Ea cum in priuigni incidisset amorem, repulsam ægre ferens, Tennen ficta calumnia apud virum criminata est suum, quod ille iniuriam, & repugnantem constuprare conatus esset: Mendacio captus Cycnus, iuuenem cum sorore in arcam inclusos, in mare abiicit: Incolames illi in insulam exponuntur, cui cum ante Leucophrys nomen fuisset, de Tenni postea nomine Tenedos fuit appellata. Sed fraude aliquando detecta, ad filium Cycnus nauigauit, quo se illi purgaret, & eius, quod per credulitatem temere commisisset, facti veniam posceret. Cum itaque appulisset, & ad saxum, siue arboris truncum nauem religasset, Tennes ira impulsus bipenni retinacula abscedit. Ex eo in prouerbij consuetudinem venit, vt quidquid quibus præfractè negarit, is Tenedia bipenni præcidisse dicatur. Tennen ipsum ab Achille, dum prædas ex insula agentibus Græcis occurrit, occisum autem Tenedij insequentibus dein seculis se Alexandrinis quæ in Troade continenti sunt, tribuerunt. Iam Græci, qui contra Persarum regem bellarunt, Iouem in Olympia æneum, Apollinem Delphis, vota, de victoria ad Artemisum, & Salam.

Salaminem, dedicarunt. Aiunt etiam Themistoclen Delphos profectum Apollini Medorum exuias attulisse: Percōrantem verò ouonquid intra templum ea dona locaret, iussisse Bythiam, ut eas omnino extra fani limen auferret. Versus, quibus illa responsum dedit, hi sunt.

In templo pulchras vestro ne figite Persi

Exuias, subito sed vestras mittite in edes.

Cum admiratione certe causa queri potest cur ab vno Themistocle oblata dona de Medis, accepta Deus non habuerit: Sunt enim uero qui Persica omnia spolia tandem repudiaturum fuisse credant, si antequam dedicarentur, nunquid sibi ea vellet offerri, quæsirum esset. Non desunt qui dicant Apollinem cum præsciret supplicem ad Persas iturum Themistoclen, iccirco sibi exuias illas dedicari prohibuisse, ne religiosi monumentis testarum odium, si dem deprecationi abrogaret. Hanc Barbarorum in Græciam irruptionem prædictam Baccidis oraculis inuenias. Ante etiam ab Eucleo ea de re carmina edita sunt. Delphorum est ipsorum, prope aram maximam, donum, Lupus æneus. Hominem quendam aiunt sacram pecuniam, quam compilasset, abdidisse in ea Parnassi parte, que

maximè esset syluestribus arboribus condensa: Lupus verò in dormientem impetu facto illum occidisse: Ac deinde quotidie cum vlulatu solitum intra urbem penetrare. Id cum non nisi diuinitus fieri existimare homines cœpissent, feram securi, aurum sacrilégio ereptū reppererunt, & ad rei memoriam lupum ex ære dedicarunt. Phrynes inauratam effigiem elaborauit Praxiteles, vnus & ipse de mulieris amatoribus, ipsamet dedicauit. Quæ his adiuncta sunt Apollinis signa, alterum Epidaurij, qui sunt in Argiuorum finibus, de Medorum manubiis: Alterum Megareses, victis ad Nissæan Atheniensibus, posuerunt. Bucula à Plataensibus dedicata, eius est temporis monumentum, quo intra suos fines iis cum aliis Græcis Mardonium Gobriæ filium vlti sunt. Sunt alia rursus duo Apollinis signa, Heracleotarum alterum, qui ad Euxinum pontum sunt: Amphictyonum alterum de multa, quam Phocæsis irrogarunt, ob id, quod Sacrum solum coluissent. Est apud Delphos huic Apollini cognomen Sitalcæ, magnitudine quinque & triginta cubitorum. Sunt illic duces multi: Dianæ præterea, & Mineræ, duoque Apollinis signa, ab Aetolis dedicata, de Gallis in pugna su-

peratis. Gallorum quidem exercitum ex Europa in Asiam ad urbium perniciem transmissurum prædixit Phœnibus ætate vna antequam res gereretur.

Hostilis Gallorum acies tunc milite multo Littora complebit:transmissis fluctibus Hællæ Vastabit populans Asiam: sed dū grauiora Intentant illis pelagi prope cæcula sedes Qui posuere suas: Sed enim his quoque Iuppiter ipse

Auxilio, clari mittet tauri generosam Progeniem, tristi quæ sternet funere Gallos. Tauri filium dixit Attalum Pergami regem, quem ipsum Tauricornem etiam idē Apollo nominauit. Equitatus duces, ascēdentes in equos, fuis equestribus Atheniē sium copiis, Apollini statuerunt Pheræi. At palmam æneam dicarunt Athenienses, cum Mineræ signis aureis laminis intecto, duplicis victoriæ monumentum, quæ potiti sunt ad Eurymedontem, pedestri acie, & nauali pugna prospere in ipso flumine commissa. A multis eius signi partibus cum aurum reuulsum vidissem, culpam ego in homines improbos, & sacrilegos conferebam, priusquam ex Atticarum rerum commentario, quem scripsit Clitodemus, eorum qui literis res patrias mandarunt, vetustissimus author, cognouissem,

sem, comparata ab Atheniensibus classe, ad Siciliensem expeditionē magnum cornuorum numerum Delphos conuolasse, irruentēque in illud signum, aurum rostris auellisse. Additum est, hastam, noctuas, & cariotas, quæ ad palmularum similitudinem ex auro factæ fuerant, eosdem illos cornos abruptisse: sed & alia prodigia idē commemorat Clitodemus, quæ ab ea navigatione suscipienda Athenienses deterre debuerant. Cyrenæi Delphis Batti statuam posuerunt in curru, quod is ex insula Thera eos in Africam deduxisset, in Coloniā. Auriga est eius mater Cyrene: In curru Libyæ nympha Batto coronam imponit: Opus fecit Amphion Acestoris filius Gnosius. Deducta iam Cyrenis Colonia, Battus, vocis huiusmodi medelam reperit: Dum Cyrenæi in Africæ deserta excurrunt, leonem cōspexit: Re improuisa territus, magnum, & clarum sustulit clamorē. Non longe ab Aristæi statua Apollinem alium Amphictyones dedicarunt, de pecunia multaritia Phocesium. Ex tam multis, quæ Apollini miserunt Lydorum reges, donis, reliquum iam nullū est, præter ferreā Halyati craterē basin. Eam fecit Glaucus Chius, qui primus ferri artem ferruminandi excogitauit. Illius certe basis iun

sturae singule nullis aut fibulis, aut clavis
 sed solo coagmentantur ferrumine. Basis
 forma est eadem, propè qua turris, ima
 parte latior, in obtusum fastigium surgès.
 Latus quodlibet non còtinenti ferro clau-
 ditur, sed obliquis incingitur è ferro zonu-
 lis, ea perinde sunt ac in scalis gradus. Sum-
 ma labia extrorsum resupinantur. Atque
 hæc fuit illius crateræ sedes. Iam qui à
 Delphis Umbilicus vocatur, è candido
 marmore, esse cum aiunt, medium terre
 vniuersæ punctum. Congruunt cum hac
 opinione, quæ in quodam carmine cecinit
 Pindarus. Lacedæmoniorum illic dona
 sunt, Hermione Menelai filia, quæ fuit cù
 Oreste Agamemnonis, cum prius tamen
 nupta fuisset Neoptolemò Achillis filio:
 Eam Calamis fecit. Eurydamo statuam,
 quòd eo duce contra Gallorum exercitum
 pugnarunt, Aetoli posuerunt. Extat ad-
 huc in Cretæ montibus vrbs Elyros. Ea
 ciuitas capellam æneam Apollini donum
 misit. Lac præbere videtur infantibus Phy-
 laci, & Philandro. Filios fuisse eos Elyri
 dicunt Apollinis, & nymphæ Acacallidis.
 Cum ea congressum Apollinem in vrbe
 Tarrha Carmanoris domi Carystij ex Eu-
 boæa bouem & ipsi æneum Apollini statue-
 runt de Persica victòria. Boues quidem &

Cary

Carystij, & Plataenses iccirco dedicarunt,
 quod vti ego opinor, Barbaris è Græcia
 expulsis, & alias fortunas incolumes ha-
 buerunt, & libero solo terram arare po-
 tuerunt. Ducum èffigies, & cum iis Apol-
 linem, & Dianam Aetolorum gens, Acar-
 nanibus finitimis suis debellatis, dedica-
 runt. Incredibile propè dictu est, quod Li-
 paræis narrant euenisse. Oraculo iussos
 cum Tyrihenis paucissimarum nauium
 classe configere, triremes contra eos quin-
 que deduxisse. Illos cum se Liparæis haud
 quaquam inferiores naualibus rebus fore
 confiderent, pari nauium numero congres-
 sos. Sed cum quinque eorum triremes Li-
 paræi cepissent, mox totidem iterum, ac
 tertio, & postremo quarto eduxisse: om-
 nes verò eas classes à Liparæis captas. In
 huius rei memoriam Apollinis signa pari
 numero superatis à se iam toties nauibus
 dicarunt. Echekratides homo Larissæus
 Apollinem paruum dedicauit: Hunc Del-
 phi dicunt antiquissimum esse, ac sanè pri-
 mum donariorum omnium. Barbari, qui
 ad Occidentem Sardiniam insulam inco-
 lunt, statuam eius, à quo ipsi nomen acce-
 perunt, ex ære Delphos miserunt. Est ipsa
 Sardinia magnitudine, & felicitate cù iis,
 quæ maxia è celebrantur, insuli compa-

518 PAVS. PHOCICA SIVE
randa. Nomen eius quod nam fuerit patria lingua compertum non habeo. Qui illuc è Græcis commercij causa adnavigavit Ichneusam, quòd formam habeat humani vestigij, insulam vocarunt: Longitudo eius perhibetur stadiùm M C XX. Latitudo C C C L XX. Primi in eam transmigrasse nauibus Libyes dicuntur, duce Sardo Maceridis filio, cui apud Aegyptios & Libyas Herculis cognomen fuit. Eius patri Maceridi nihil illustrius ad memoriã contigit, quàm quod venit aliquando Delphos. Sardus Ichneusam Coloniã Libyũ deducendam suscepit: Quare priore nomine obsoleto, est de Sardi nomine insula appellata. Non tamen indigenas eiecit ea Libyũ manus, sed in domiciliõrum societate recepti sunt noui inquilini, atque id necessitate magis quàm beneuolentiã gratia. Vrbes certe non plus Libyes tunc quàm in ipsa insula genitus populus, norant condere, dispersi in tuguriis, & speluncis, vt sua cuiusque fors tulerat, ita habitabat. Aliquot annis post Libyas è Græcia in insulam eam venerunt, qui Aristi ductum, & auspicia secuti fuerant. Apollinis, & Cyrenes nymphæ fuisse filium Aristæum tradunt: Eum ob Actæonis casum acri confectum dolore, ac Bœotiæ iam, &

Græc

Græciæ toti insensam in Sardiniam migrasse: Sunt qui putent eodem tempore Dædalum, Cretensium arma metuentem, in Sardiniam aufugisse, & Coloniæ, ac domiciliij consortem Aristæo fuisse: Probari verò nulla ratione possit, Aristæo, qui cum nupta erat Cadmi filia Autonoe, Dædalum, qui eadem fuit ætate, qua Thebis regnavit Oedipus, potuisse vel Coloniæ, vel alius cuiusquam rei participem esse. Verùm neque hæc manus oppidum vllum munivit, quòd erat numero minor quàm quantum sat esset ad nouam ciuitatem constituendam. Post Aristæum Iberi in Sardiniam ex Hispania transmiserunt, duce Norace, à quò nouam urbem Noram vocarunt. Et hanc primam omnium, quæ in ea insula fuerit, urbem norunt. Filium Noracem fuisse dicunt Mercurij, ex Erythea Geryonis filia. Quarta inquilinorum cohors, Iolao duce in Sardiniam contendit, è Thespiensibus, & Attica terra. Hi Olbiam munierunt, Ogyllen etiã dictam, vel translatio ab aliqua de Atticis curijs nomine, vel quòd vnus de classis ducibus Grillus fuerit. Hac ipsa etiam ætate in Sardinia vici manent, qui Iolaij nuncupantur, & ab incolis honores Iolao habentur. Post

Ilium euerſum, ex Troianis & alij profugerunt, & ij, qui cum Aenea incolumes auaserunt: Horum pars vna acti tepeſtatibus in Sardiniam, Græcis, qui ante illic confederant, permitti ſunt. Quominus verò cum Græcis, & Troianis Barbari bello conſigerent, id primum vetuit, quòd belli apparatu neutra pars alteri cedebat: Deinde Thoſus fluuius, qui inſulam mediam præterfluit, vtranque aciem tranſmittere metuentem coercebat. Multis poſt annis Libyes maiore claſſe in Sardiniam appuſi, Græcoſque bello adorti, omnes ad internicionem exciderunt: Vel certe quàm pauciſſimos reliquos fecere. Nam Troiani cum in montanam inſula regionem conſugiſſent, ibique ſerupium conſtractibus, & vallo iacſto munitionibus tutati eſſent, Ilienſium nomen adhuc retinent: facie illi quidem, armatura, atque ipſa victus ratione Afris perſimiſes. Ab eſt non longe à Sardinia, inſula, Cyrnos ab inquilinis è Libya, à Græcis Corſica nominata: Ex hac non parua vti que manus ſeditione pulſi in Sardiniam tranſiere, montibusque occupatis oppida ſibi munere: A Sardis certe patrio ipſorum nomine Corſi appellantur. Carthaginièſes cum eſſent maritimis rebus præ-

pol

pollentes, omnes è Sardinia, præter Ilienſes, & Corſos, eiecerunt: Nam illos, quominus potuerint in poteſtatem redigere, prærupti, & ardui montes obſtiterunt, Munierunt in ea inſula Pœni vrbes duas, Carnalin, & Syllus. Orta autem de præda controuerſia, Libyes, & Hiſpani ira accenſi, cum à Pœnis defeciſſent, & ipſi montium iugis occupatis ſeorſum confederunt: Eos patria lingua ſua Balaros Corſi appellantur, quòd eodem nomine exules vocant. Atque hæc quidem gentes, & in eas quas diximus diuiſi vrbes, Sardiniam incolunt. Eius ora, quæ eſt ad Aquilonem, & Italia litora conuerſa, in montes conſurgit inuios, coeuntibus prope verticibus: Ad nauigantes verò opportunitis accipit ſtationibus: E proximis montium iugis præualidi & incerti ventorum flatus in mare irruunt. Sunt & alij interius montes multo aſcenſu faciliores, ſed inter eos turbidus, & omnino peſtilens intercluditur aër. In cauſa eſt concretus ibi ſal, & prægrauis, ac violèter incumbens Auſter. Obſtant præterea prælati montes, quominus à Septentrionibus flantes venti, cœli, & terræ vaporem æſtate anni tempeſtiuo frigore leniant. Exiſtunt tamen alij Corſicam inſulam, quæ à

KK §

Sardinia non amplius quàm decem stadia lato mari diuiditur, excelsis se vndique montibus attolentem, Fauonio & Aquiloni obtendi, quominus eorum in Sardiniam flatus peruadant: Serpentes certe neque hominum generi infensũ, neque veneni expertes, aut lupi vspiam in ea insula gignuntur. Capræ quidem magnitudine nihilo aliis præstant: Forma illis non dissimilis arietis, qui inter opera Aeginæ signatur: Pectore tantum magis hirtio: Cornua illis non eminent è capite disiuncta, sed protinus in aures vtrinque retorta: Velocitate feras omnes antecunt. Eadem insula est venenorum omnium, & lethaliũ stirpium expers. Vna est herba perniciofa apio persimilis. Qui eam comederint ridentes emoriuntur. Ex eo Homerus primum, alij deinde post eum, Sardonium eum dixerunt risum, qui simulatè, & cum stomacho ederetur. Gignitur circa fontes maxime, cumque ipsis aquis veneni naturam comunicat. Ac de Sardinia quidem sermonè huic de Phocensium rebus commetario, inseruimus, quod nulla adhuc ad Græcos eius insulæ notitia peruenerat. Equus deinde Sardi statuæ proximus est, quem Callias Atheniensis Lyfimachidæ

filius

filius se didicisse testatur de pecunia priuata, quã de Persico bello fuerat adeptus. Achæi Mineræ signum posuerunt, Aetolia vrbe per obsidionem expugãta, cui nomen Phana. Cum autem obsidionis tempus duceretur, neque vlla vrbis capiendæ ratio iniri posset, qui misit fuerant Apollinem sciscitatum, huiusmodi responsum acceperunt.

Qui Pelopis terras, quiq; arua tenetis Achiuũ

Pytho venistis scitatum qua ratione

Vrbs obessa iugum accipiat: cura vobis sit

Observare, bibant quantum, qui mania seruat.

Sicq; Phana imperiũ vestrum turrita subibit.

Hoc oraculum quidam sibi vellet cum nõ intelligerët, soluta obsidione domum retro nauigare decreuerant. Hostem plane contemnebant, qui obsidebantur. Quare mulier quædam ad proximum fontem aquatum è portis egressa fuerat: Eam militum globus excursionẽ facta captiuam in castra pertrahunt. Docentur ab ea Achæi oppidanos noctu ex eo fonte aquã haustam suis diuidere, neque eos ad sitim leuandam, aliud quidquam præsidij habere: Conturbato itaque fonte oppidum Achæi capiunt. Rhodij Lindi incolæ prope hanc Mineruam, Apollinis signum statuerunt: Dedicarunt etiam Ambracio

bracioræ æneum asinum, victis nocturna pugna Molossis. Nam cum in illos noctu insidias disposuissent Molossi, asinus, qui forte ex agro in oppidum agebatur, asellam insectans cū multa lasciuia vehementem ruditum sustulit. Ipse etiam agasopo per tenebras, obscura, & incondita voce inclamabat. Iniecit ea res tantam Molossis trepidationem, ut statim insidiarum locum deseruerint: Eos Ambracioræ detecta fraude noctu inuadentes prælio superant. Orneatæ, qui sunt in Argolica terra, cum Sicyoniorum bello premerentur, votum Apollini nuncuparunt, si hostibus repulsis patriam periculo liberare potuissent, cotidianam se illi pompam missuros, & hostias ad certum, & præfinitum numerum immolaturus: Verum cum Sicyoniis prælio victis voti rei facti essent, pompam quotidie ex voto mittentibus, non tam impensa grauis, quàm laboris, & molestiæ continuatio visa est. Venit igitur in mentem satis deo factum iri, si & pompam semel, & hostiarum numerum, ducta æquæ æstimationis ratione misissent. Aenea sunt itaque votum testantia illic opera. Exin Hercules contra hydræ arumna Tisagoræ donum, & opificium: E ferro tam Hercules est quàm hydra. Facere sanè è ferro signum

signa res longe difficillima, & laboris plurimi: Sed ipsa Tisagoræ ars, quicumque ille fuerit Tisagoras, iure digna admiratione videatur. Spectantur siquidem etiam cum admiratione Pergami, leonis, & apricapita, & ipsa ferrea, libero patri consecrata. Ex Phocensibus, qui Elatean incolunt, obsidione, qua à Cassandro urgebantur, liberati; Athenis misso ad opem ferendam Olympiodoro, Delphico Apollini Leonem æneum miserunt: Qui verò leoni proximus est Apollo, Mafsiliensium decima est, de Carthaginensibus nauali prælio superatis. Dedicarunt Aetoli trophæum, & armatæ mulieris (Aetolia scilicet ea est) simulachrum. Atque hæc de pecunia Gallis imperata ob crudelitatem, qua sunt Callienses persecuti. Inaurata statua, Gorgiæ Leontini donum est, ipsa nempe Gorgiæ effigies. Ei adhæret Amphistyonum donum Scionæus Scyllis homo vrinandi peritia clarus. Is eandem artem, natandi scilicet subter altissimas aquas, Cyanam filiam, edocuerat. Ambo itaque cum circa Pelion vehemens tempestas Xerxis classem oppressisset, anchoris, & aliis (si qua forte fuerant infra aquas) nauium retinaculis abscisis, perniciem triremibus apportarunt. Eius in Græc.

Græcos vniuersos meriti, memoriam, patri, & filia statuis positis, extare Amphityones voluerunt: Sed ad cætera ornamenta, quæ Delphis erepta in urbem Nero asportauit, Cyanæ statua accessit. Dicuntur infra mare se demergere turissimè fœminæ salua virginitate. Locus admonet, vt Lesbi vulgatam narratiunculam exponam, Methymnæi aliquando piscatores retibus è mari extraxerunt ex oleæ ligno fabricatum caput, diuina illud quidem facie, sed peregrina, atque omnino diuersa quàm Græcorum dij esse consueverint. Consulentibus Methymnæis, cuius ea vel deorum, vel heroum imago esset, responsum est, Bacchum Cephallenem venerarentur: Eductam igitur è mari ligneam effigiem sacris faciundis, & votis nuncupandis coluerunt. Pro ea verò Delphos aneam misere. In ipsis fastigium sustinentibus aquilis sunt Diana, Latona, Apollo, Musa, Sol occidens, Liber pater, fœminæ quæ Thyiades dicuntur. Horum omnium signorum ora elaborauit Atheniësis Praxias Calamidis discipulus: Nam cum templo nondum expolito mors Praxiam oppressisset, reliqua aquilarum ornamenta absoluit Androsthenes, & ipse patria Atheniensis, Eucadmi discipulus.

Affixa

Affixa sunt columnarum capitulis aurea arma. Ex iis dedicarunt Athenienses scuta, de victoria ad Marathonem. Aetoli quæ in tergo, quæque ad læuam sunt Gallorum spolia. Scuta eadem prope forma sunt iis quæ Persarum gerrha. Gallorum in Græciam irruptionis nonnulla mentio nobis fit, eo etiam loco, quo de Atheniensium curia agimus. Latius autem, & planius in hoc, qui de rebus Delphicis conscriptus est, commentario, rem totam explicandam putauit, quòd in hac maximè orbis terræ parte, Græci virtutis contra Barbaros egregia documenta dederunt. Expeditionem primâ Galli extra suos fines Cambaule duce susceperunt. Ij in Thraciam vsque progressi, de via ab instituto itinere loca attingere non sunt ausi, quòd planè intelligebant, minores esse, quas eduxerant copias, quam vt numero Græcorum populis pares esse possent. Cum itaque exteris nationibus iterum bellum inferre decreuissent, iis incitantibus, quos ante Cambaule secutos lucri cupiditas, & gustatæ prædæ amor, ac rapiendi licentia impellebat, ingens peditum manus, neque multo equitum minor in vnum conuenerunt. Tripartito verò agmine duces in Græciam mouerunt. Ac sua cuique parti

ti

ri provincia attributa: In Thracas, & Thraciarum gentem, copiam ducendam Cere-
 thrio tradita sunt: In Pannoniam conten-
 dentibus Brennus, & Acichorius praeue-
 runt: In Macedonas, & Illyrios agmen
 duxit Bolgius: Is cum Ptolemæo Mace-
 donum rege signa contulit. Hic nempe
 ille fuit Ptolemæus, qui Seleucum Antio-
 chi filium, & si ad eum supplex confuge-
 rat, dolo tamen occidit: cognomento Ful-
 men appellatus, ob immodicam auda-
 ciam. Ipse certe in eo prælio Ptolemæus
 cecidit, & cum eo non minima Macedo-
 nici roboris pars delæta. Sed cum neque
 tunc Galli ausi essent ad Græcos armis la-
 cessendos longius progredi, breui intra
 fines suos rediere. Non desinebat Bren-
 nus modo publicè vniuersos conuentus,
 modò verò Gallorum principes ad ve-
 uam in Græcos expeditionem sollicitare,
 cum & longe esse illos quàm ante virtute
 inferiores diceret: Et cum publicè sin-
 gularum ciuitatum pecuniæ magnitudi-
 nem, tum donaria templorum, ac alabo-
 rati argenti, & auri vim commemorare-
 ret, perpulit eadè repetita sæpius oratio-
 ne: vt nouas ad inuadendam Græciam copias
 mitterent: Collegas ex Gallorum primo-
 ribus, tum alios, tum verò Acichorium

quæ

quendam sibi cooptauit. Nomina in hanc
 iam tertiam expeditionem dederunt, pedi-
 tum centum, & quinquaginta milia. Equi-
 tes vicies mille, & quadringenti. Atque
 hæc quidem equitum manus tota ad pu-
 gnam idonea. Nam verior numerus fue-
 re supra sexaginta equitum milia amplius
 mille ac c. Nam singulos equites famu-
 li sequebantur duo in equis & ipsi, & eque-
 strium artium maximè gnari. Ij prælian-
 tibus dominis in extrema acie consisten-
 tes, ei erat vsui, vt si fortè equus esset ami-
 ssus, statim suum submitterent: Si vir con-
 cidisset, seruus in eius locum succederet:
 Quòd si vtrunque belli impetus euertisset,
 iam præsto erat tertius, qui pro demor-
 tuis locum teneret: Iam verò si vulnera
 primarius ille accepisset, è secundariis al-
 ter ex acie illum subducebat, alter verò
 faucij vicem obibat. Hæc vt mea fert opi-
 nio, apud Gallos ad imitationem Persarum
 militia fuit instituta. Nam & illi se-
 lectos habent milites decies mille, quos
 Immortales vocant. Tantum interest,
 quòd commisso demum prælio illi succen-
 turiant: Galli inter pugnandum integros,
 vel cæsis, vel faucis supplemento esse iu-
 bent. Atque hæc quidem equestris pu-
 gnæ institutionem voce patria Trimarci-

LL

fian nominant, equum enim Marcam appellat. Hoc apparatu, & ea, quam ante diximus, fretus confidentia Brennus, in Græciam exercitum duxit. Græci & si profusis animis conciderant, imminenti tamen periculi terror facile in eam sententiam uniuersos adduxit, ut laboranti patriæ opem ferre sibi necessariam esse dicerent. Perspicue videbant non de libertate (ut olim cum Persis) decertandum. Neque enim si aquam, & terram hostibus dedidissent, reliquæ incolumitati, & securitati propterea consuli posse sperabant. Recens erat eorum memoria calamitarum, quibus priore excursionē Barbari Macedonas, Thracas, & Pæonas afflixerant. Quam iniuriose Thesiales paulo ante tractassent, ex certis nunciis cognouerant. Fuit igitur cum priuatim singulis hominibus, tum publicè ciuitatibus una, & communis omnibus sententia, aut funditus per eundem, aut bello hostem superandum. Potest non difficillime, qui velit, enumerando persequi, cum eas Græcorum ciuitates, quæ ad Thermopylas Xerxi resistere uoluerant: Tum verò quæ contra Gallos arma cepere. Aduersus Persas quidem hi Græcorum populi cumque hoc militum numero prodire. Lacedæ-

monij

monij Leoniden secuti, haud plures quam c c c. fuere, Tegeatæ D. totidem è Mantinea. Ab Orchomeniis ex Arcadia missi c x. Ex aliis Arcadiæ ciuitatibus mille & l x x. Mycenis, & Phlunte c c. Hunc numerum duplicarunt Corinthij. Iam uerò præsto fuere ex Bœotia d c c. è Theſſia, & Thebis c c c c. Oetæ quidem tramitem custodiebant Phocensium M. Si horum etiam ratio in hac Græcorum recensione sit habenda. Nam Locros, qui sub Cnemide monte sunt, in hoc delectu Herodotus non comprehendit: Venisse tantum eos ex omnibus ciuitatibus scripsit. Horum tamen proxime ad uerum quam magis numerus fuerit facile possis cōiicere. Athenienses enim ad Marathonem hosti occurrerunt, non maiore numero, quam nouem milibus hominum, in quo & inutilis ad pugnam atas & serui censebantur. Quare existimandum relinquitur militarem Locrorum manum, sex milibus hominum nihilo pleniorē fuisse. Fuerit itaque uniuersus ille exercitus hominum undecim milium, & ducentorum. Satis uerò constat non perstitisse omnes, qui Thermopylas præsidio occupauerant, præter Lacedæmonios enim, Theſpienses, & Mycenæos, re-

§32 PAVS. PHOCICA SIVE

liqui non expectato pugnae euentu recessere. At contra Barbaros, qui ab ultimis Oceani finibus in Græciam irruerant, ad Thermopylas praesidium ex his Græciae populis missum. Ex Bœotia peditum grauis armaturæ decem milia, equites D. His duces tria. præerant, Bœotarchi appellati, Cephalisodotus, Thearidas, Diogenes, & Lyfander. A Phocensibus missi equites D. pedites ter mille: Duces fuere Critobulus, & Antiochus. Locros, qui sunt ad insulam Atalantam, Midias duxit, pedites D. C. C. equestres hi copias nullas habuere. A Megarensibus adfuere grauis armaturæ pedites C. C. C. C. Equitatum Megareus duxit. Aetolorum agmen, cum numero praestitit: tum verò fuit ad omne pugnae genus instructissimum: Quæ fuerint equestres eorum copiae non est proditum: Sed partim expediti, partim verò grauis armaturæ fuere, haud minus peditum septem milium, & nonaginta. His imperarunt Polyarchus, Polyphron, & Locrates. Atheniensium imperator fuit Callippus Mæroclis filius, quod est à me superius etiam expositum. Copiae ipsorum fuere, primum triremes omnes, quæ deduci potuerunt: Equites deinde C. C. C. Pedites in acie steterunt mille,

Atque
Athe

Atheniensibus quidem ob veterem dignitatem est imperium omnium consentienti voluntate decretum. Misere reges conductitium militem. Quingenti ex Macedonia, totidem ex Asia venere. Fuit vniuersa huius delectus summa, peditum viginti tria milia centum, & nonaginta: Equitum plus minus tria milia. Ab Antiocho rege Aristodemus Macedo, ab Antiocho ex Asia missis auxiliis Telesarchus praefuit: E Syria is fuit, quæ ad Orontem flumen est. His in vnum ad Thermopylas copiis congregatis, vbi cognitum est Gallorum exercitum intra Magnesiæ, & Phthiotidis terræ fines castram habere, mitti placuit expeditorum globum hominum mille, & cum his optimam equitatus partem ad Sperchium amnem, quo difficilem, & periculosam Barbaris traiectionem ostentato certamine redderent. Hi cum eo peruenissent, pontes, quos Galli fecerant, soluerunt: Solutis pontibus, ipsi quoque ad fluminis ripam castra posuere. Erat Brennus haud quaquam incallidus, aut rudis, quin, vt Barbarus homo, satis acutus & experiens ad eas artes, quibus hostem falleret, excogitandas. Ea igitur, quæ consecuta est, nocte, relicto vetere pontium transitu, ad inferiores

LL 3

annis partes militum decem millia natan di peritissimum quenque, & corporis statura (vt sunt Galli præ cæteris hominibus eximia corporum magnitudine) eminentissimum misit: Quid ageretur, hostes, qui longius aberat, animaduertere non potuerunt: Et inferior annis per campos late stagnans, non vt superiore alueo rapidus, & altus deuoluitur, sed in paludem se, ac stagnum diffundit. Ea igitur ex parte per paludes manus illa, noctu tranauit: Eorum partim scutis patriis, quos Thyreos vocant, pro ratibus vtentes, partim pedibus vada, quæ fuit corporum proceritas, transmeantes. At Græci, qui ad Sperchium constiterant, re statim cognita, ad exercitum, qui ad Thermopylas erat retrocesserunt. Brennus populis Maliaci sinus accolis imperauit, vt ponte Sperchium iungerent: Qui sanè summa celeritate opus perfecerunt, tum quod illum vehementer metuebant, tum verò quòd Barbaros discedere è suis finibus quamprimum cupiebant, ne si longiora haberent statiuam indies detrimentis maioribus afficerentur. Fluuio per pontes transmissio, ad Heracleam accedentes, agrum quidem depopulati sunt, & deprehensos in agris homines occidere: Urbem certe

certe non ceperunt, quod superiore proximo anno Aetoli Heracleotas, vt secum facerent, coegerant: Opem igitur tunc illis tanquam suæ ditionis hominibus impigre tulerunt. Sed & Brennus minus omnino de Heracleotis in suam potestatem redigendis laborabat: Verùm hoc maxime fuit ei periculum cauendum, ne, qui de muris pugnabant, obfisterent, quominus ad eam Græciæ partem, quæ intra Thermopylas est, peruaderet. Heracleam igitur prætergressus, cum de perfugis quibusdam cognouisset quæ copiam ex singulorum ciuitatum delectibus in vnum conuenissent, contempsit planè Græcorum apparatum, ac postero die sub ipsum Solis ortum pugnam statuit committere, nullis ille quidem, vel cuiuscumque Græci aruspicias vsus consilio, vel dis vllis per sacra patrio ritu suscepta, consultis. Si tamen vlla est Gallis res futura diuinitus præsentendi ars. Græci cum silentio, & æquabili, ac temperato gressu, in pugnam processerunt.

Vbi ad manus ventum est, grauis armaturæ peditatus, tam longe ab acie excurrit, vt suam ipsi phalangem laxatis ordinibus turbauerint: Leuis armatura ordinem conseruauit, & hostem eminus iaculis, sagittis, & fundis lacepsit. Equitatus

in utroque exercitu prorsus nulli fuit usus, neque id solum propter montis (quæ porta appellatur) angustias, sed quod etiam in lubrico saxo cum loci ipsius natura, tum verò ob aquarum interfluentium crebritatem equorum vestigia herere non poterant. Erat Gallis armatura infirmior: Nam præter suos illos Thyreos, nullo armorum genere corpora munierant. Et quod caput fuit, rei militaris scientia multo erant hoste inferiores: Furore tantum, & animi impetu oppressa ratione, ritu ferarum ruebant. Neque verò aut bipennibus diuisos, aut gladiis concisos, sua illa efferata mentis concitatio, dum animam agerent, deficiebat: Aut sagittis, & missilibus confixi, quandiu vitæ reliquæ superessent, seuire non desinebant. Fuerunt qui è suis ipsorum vulneribus euulsa spicula in Græcos retorsérunt, vel comminus impresserint. Interea Atheniensium classis, vix, neque omnino sine periculo, per paludis cœnum, quo late etiam procul à littore maris pars ea obducitur, quam proximè ad Barbaros appropinquans, latera, & frontem hostilis agminis omni iaculorum genere, & sagittis feriebat. Laborantes igitur vehementer Galli, quippe qui in illis angustiis Græcis parum omni-

no obessent, multis verò ipsi partibus maioribus afficerentur incommotis, suis receptui cani iusserunt: Temere illi, & undique conturbatis ordinibus, cum in castra se recipere conarentur, in ipsa fugæ trepidatione multi sunt inter se collisi: Multi etiam in paludem collapsi, cæca sunt limbi voragine absorpti. Quare non minore retrocedentes clade affecti sunt, quàm quantam ante in ipso prælii discrimine plagam accepissent. Atheniensium in primis eodie virtus enituit: ipsis verò Atheniensibus antecelluit Cydias, qui peradolescens, ac plañe Tyro, prima eò bello militiæ rudimenta posuerat. Eius à Gallis occisi, cum hac inscriptione propinqui scutum Ioui liberatori dicarunt.

Cydias erat parma hæc iuuenili corpore clari

Hospes quam sacram conspicis esse Ioui:

Huic cubitum inseruit flammato corde sinistrâ,

Cum premeret Mauros armipotens Galatas.

Mansit ea inscriptio vsque dum Syllæ milites, & alia Atheniensium insignia, & scuta è Liberatoris Iouis porticu iustulerunt. Hic fuit pugna cum Gallis ad Thermopylas initiæ euentus. Postero die Græci suorum cadavera sepulturæ mandarunt, & hostibus spolia detraxerunt. At Barbari nullas omnino per caduceatorem, quantisper

suos ad sepulturam tollerent, inducias poposcerunt: Ac planè ostenderunt se nihil interesse putare, humòne tegerentur, an verò à feris, & volucris, iis quæ solent infestæ ad cadavera aduolare, dilaniarentur. Ac duplex opinor causa est quamobrem nulla illis cura sit, eos, qui in pugna ceciderint, sepeliendi: Vna, quod maiorem ex hac de immanitate sua opinione iniici hostibus terrorem existimant: Altera, quòd non est omnino ipsis cum cæteris communis, in eos, qui è vita excefferint, miseratio. Desiderati sunt ex omni Græcorum numero XL. Nam qui cæsi sunt ex Barbaris, accurate recenseri non poterunt, cum nupiam apparuissent, quos palus absumperat: Atque is quidem magnus fuit hominum numerus. Septimo à pugna die reliquæ Gallorum cohortes, secundum Heracleam Oetam ascendere conatæ sunt. Verùm per angustum & hac in parte tramite iter erat faciendum, supra quem Trachinis ruinæ fuere: Et ultra Trachinæ terræ fines Mineræ templum, in quo donaria multa. Ac certe per artificissimum illum callem sperarunt tamen se Oetæ iugum Galli occupaturos, & simul sibi, dum aliud agerent, templi diripiendi potestatem fore. Sed cum illis præsidium,

quod

quod in aditu montis collocatum fuerat, Telesarcho duce occurrisset, altero prælio Barbari victi sunt: Telesarchus quidem ipse dimicans cecidit, vir ut qui maxime in Græcorum causa acer. Hic cum alios iam Gallorum duces hostium virtus exterruisset, & de futuris rebus animos desponderent, nempe quibus prima quæque aduersa euenissent: Brenno in mentem venit, facilem sibi fore belli conficiendi rationem, modo Aetolos cogere posset ut domum redirent. Delectis itaque è toto exercitu peditem quadragies mille, equitibus octingentis, iis Orestorium, & Combutin præficit, quibus mandat, ut per Sperchij pontes, in Thessaliam primum veniant, atque illinc in Aetoliam inuadant. Fuerunt duo hi, quos nominaui, qui in Callienses dira, & omnium, quæ vnquam ad aures nostras peruenerint, atrocissima edidere facinora, & quæ omnino ausos vnquam homines fuisse verineuquam simile videri possit. Quidquid marium fuit ad internicionem exciderunt: Senes & paruulos ab ipsis matrum vberibus abreptos immaniter trucidarunt. Horum, si qui erant lactis alimonia melius curati, sanguinem hauserunt, & ipsis etiam carnibus in cibum sunt abusi. Mulieres, & nobiles

nubiles puellæ, vrbe expugnata, quæ fuerunt elatoris animi, sua sibi manu mortem conscuerunt: Quæ superstites fuere eas Barbari omni cuiusuis exquisitæ contumeliæ genere affectas lacerarunt, gens scilicet tam amoris, quàm misericordiæ expers. Et earum sanè multæ, Gallorum enses nactæ, in eos vltro incubuerunt. Aliæ non ita multo post immaniter Barbaris in eas vicissim irruentibus, inedia, & vigilia mortem oppetiere: Quibus neque spiritum exhalantibus, neque iam exanimis, quominus libidinem explerent suam, illi parcebant. Aetoli audita ex certis nuntiis domestica clade, quàm celerrime potuerunt, cum suis copiis à Thermopylis in Aetoliam contenderunt: tum ob Callien-
 sium exitium vehementi ira incensi: Tum verò maximè consulendum rati, earum vrbiū salutem, ad quas nondum hostilis furor peruasisset. Confluxit vndique in castra ex oppidis omnis militaris ætas, & ei etiam permisti fenes, cum necessitate, tum pristina virtute impulsī. Fœminæ certe ipsæ, maiore quàm viri in Gallos iracundæ arma cepere. Iam Barbari domibus, & sacris ædibus direptis ac spoliatis, immisissque ignibus, Calliōque exusto, præda onusti, eadem via ad suos redibant,

cum

cū soli Patrenses ex omnibus Achæis Aetolis opē ferentes cū graui armatura, qua omnium scientissimè utebantur, illis occurrere. Sed cum ob ingentem hostium numerum, iam debilitatis animis prope affligerentur, Aetoli neque minus formiç quàm viri, via vtrinque armatorum ordinibus obfessa, iaculis Gallos sigebāt, quos petere Thyreis tantum suis protectos non erat difficile: Atque insequentes quidem Gallos quàm facillimè effugiebant: Eisdem simulac insequi desissent missilibus vrgebant. Effectum certe est, vt Callien-
 ses calamitatum suarum, quæ tantæ fuerunt, vt quæ ab Homero de Læstrygonibus, & Cyclopibus dicta sunt, fabulosa videri iam non possint, vindicem tamen non magnopere desiderare debuerint. Siquidem ex eo Gallorum numero, qui fuit, vt ante diximus, hominum quadraginta milia, & octingenti, vix dimidia pars ad Thermopylas in castra se sua recepit. Reliquæ Græcorum res apud ipsas Thermopylas ad hunc modum gestæ sunt. Tramites duo fuerunt, per Oetam montem vnus, supra Trachinē præruptus, & arduus valde: Per Aonianas alter multo, vel cum exercitu iter facientibus, facilior. Hic nempe ille fuit, quo vsus Medus Hydrarthes, Græcorum

rum præsidium, cui Leonida præerat, à tergo circumuenit. Nuntiarum est eadem via duci Brennum ab Heracleotis, & Aenianibus: Non quod in Græcos animo essent infenso, sed quod bene secum actum iri putarent, si è finibus suis Barbari discessissent, priusquam omnia pessum darent. Quare verissime (vt mihi quidem videtur) Pindarus cum

Veheementer suis quenque malis affici dixit.

Calamitatis verò aliena sensum haud utiquam grauem.

Tunc enim excitatus Aenianum, & Heracleotarum monitu, ac promissis, Brennus Acichorium in castris reliquit, docens tempestiuum ei fore in hostes inuadere, vbi à tergo à se oppressos certior esset factus. Ipse cum delecta è toto exercitu manu hominum quadraginta milium, per tramitis monstratam sibi diuerticulum, vt Græcos à tergo adoriretur, contendit. Forte ita accidit, vt mons totus ea die densa nebula obduceretur: Quo factum vt ea caligine Sole obscurato, Phocenses, qui eas angustiarum fauces cum præsidio obtinebant, non ante Gallos adesse animaduerrere potuerint, quàm se propè circumuentos senserunt. In ea trepidatione pugnam alij iniire, alij strenue hostis impetum sustinere:

Post

Postremo loco pulsì, per easdem illas angustias retrocedere coacti sunt. Cum festinatione itaque, & cursa ad socios reuersi, antequam ex omni parte Græci circumuallarentur, qui foret rerum status nuntiarunt. Athenienses re cognita, exercitum Græcorum è Thermopylarum castris, in triremes receperunt, periculo eximere maturarunt. Atque illi sanè omnes in suam quisque patriam dilapsi sunt. At Brennus neque tantisper quidem commoratus, dum Acichorium constitutum tempus obiret recta Delphos contendit. Oppidanos ad oraculum confugientes, bono animo esse, ac nihil formidare iussit Deus se sua defensurum pollicitus. Qui pro aris, & focis pugnaturi arma cepere, hi fuerunt Græcorum populi. Phocenses ex omnibus vndecunque ciuitatibus. Ab Amphissa grauis armaturæ pedites cccc. Ab Aetolis pauci quidam ad primum de Barbarorum progressione nuntium. Mille deinde, & quingentos duxit Philomelus. Græci earum, quas habuerunt, copiarum robur, in Acichorij agmen conuerterunt: Neque tamen acie dimicarunt, sed iter facientium tergum lacescebant, cum impedimenta diripientes, tum homines ipsos, qui clitellaria iumenta agebát, trucidantes.

Quam

Quam ob causam fuit Barbaris iter illud tanto tardius. Relicta verò est ab Accichorio pars copiarum apud Heraclæan, quæ pecuniam in castris repositam asseruaret. Aduersus Brennum qui Delphos conuenerant Græci in acie steterè. prodigia verò repentina, & omnium, quæ vnquam audierimus, euidentissimam, in Barbaros diuinitus extitere. Primum enim terra quantum soli Gallorum acies occupauerat ingenti motu ad multas horas contremuit: Crebra deinde tonitrua, & fulmina Gallos non solum acriter exterruerunt sed ad exaudienda, quæ dabatur à ducibus, signa hebetato auriû sensu propè ar tonitos reddiderunt. Neque verò singuli tantum homines cœlestibus ignibus corripiebantur, sed loco etiam proximi quique, cum ipsis armis conflagrabant. Visæ præterea in eos confurgere heroum species, Hyperochus, Laodocus, & Pyrrhus quibus Phylachum ciuem suum Delphi quartum adnumerant. Conciderunt tamen in prælio è Phocensibus & alij complures: & Aleximachus: qui in ea pugna, cum animi egregiam quandam alacritatem ad florentis ætatis vigorem, & corporis robur adiunxisset, magnas ediderat hostium strages. Eius effigiem Phocenses ad

viuentis

viuentis imaginem expressam Delphos ad Apollinem misere. Atque huiusmodi quidem interdum Galli terroribus, & Cladibus percussis, ea quæ diem illum consecuta est nocte, funestioribus percussis fuerunt casibus. Acerrimum frigus eos cum niue plurima vehementer affixit. Saxa præterea ingentia, & montis crepidines. sponte è Parnasso auulsæ, in Barbaros, quasi vnicum illud esset quod peteretur signum propositum, corruerunt. Neque verò aut singuli, aut bini opprimebantur: Sed triceni, & eo plures, vt is forte simul, aut ad certi loci præsidium constitissent, aut vna quiescerent, collidebantur. Ac prima quidè luce Græci Delphis erumpentes, cæteri recta in ipsam hostilis exercitus frõtem impetum fecerunt: Phocenses verò locorum notitia freti, per medias niues, ex arduis, & præruptis Parnassi anfractibus descendentes, ac de improviso Gallos à tergo adorti, missibus illos, & sagittis impune figebant. Inito prælio cum omnes, tum præcipuè prætoria Brenni cohors, vt erant eminentibus corporibus, & omnium fortissimi, præsentis animo resisterunt: Ij enim, & si vndique iaculis petebantur, neque magis vulneribus quàm frigore erant iam prope confecti, non tamen prius loco sunt

M.M.

deturbati, quā Brennum aliquot acceptis vulneribus, iam prope animam agentem extra aciem extulerunt. Tum Barbari vniuersi, vrgentibus ab omni parte Graecis, fugam malo suo coacti fecerunt: Ac eos quidem, qui vel ob vulnera, vel aliqui corporis imbecillitatem sequi non possent, occidere. Fugientes, castra habuerunt, quo loco nox eos primum oppressit: Ea nocte Panicus illis incessit terror. Quibus enim nulla subest causa trepidationibus, eas Panos numine immitti autumant. Cœptum est hoc furoris genere agmen exagitari imtempesta iam nocte: Et pauci sanè ab initio eo mentis errore conturbati, vt audire sibi viderentur sonitum pulsati equorum pedibus soli, ac iam prope cernere insultantes hostes: Non ita multo post ad omnes eadem peruasit insania. Areptis igitur armis, & inter se facto agminis dissidio, vicissim & occidebant alij alios, & occidebantur: Cum neque per tenebras, & amentiam illam patriam linguam intelligerent, neque vultus inter se, nec scutorum signa possent agnoscere: Sed contrariis ordinibus vtrique per cæci illius erroris vecordiam, Graeci esse, qui contra pugnarent, viderentur: & Graeca esse arma putarent. **Quin**

&

& Graecam esse vocem crederent, quam homines mitterent. Primi hanc rem animaduertere, qui è Phocensibus in agris relictii fuerant, ad pecoris custodiam: Ij igitur, quæ Barbaris per noctem accidissent, Graecis nuntiarunt. Excitati eo nuntio Phocenses, alacrius multo in hostes irruerunt. Greges præterea accuratione multo custodia seruarunt, ac ne commeatus ex agris sine pugna sumi possent, prouiderunt. Quo factum vt ingenti cum frumenti, tum cibariorum omnium penuria vniuersus Gallorum exercitus vehementer laborarit. Fuere eorum, qui in Phocida perierunt, non multo pauciores, quā sex hominum milia: Nocturno gelu, & Panicò terrore confecti amplius decem milia: Non minor numerus fame consumpti. Qui ex Atheniensibus Delphos speculatum missi sunt, & alia, quæ Gallis euenerant, & quibus casibus perculsi fuerant, renuntiarunt. Cum iisdem verò Atheniensibus dum castris motis per Bœotiam iter faciunt, se Bœoti coniunxerunt: Vtrique verò Barbaros insectantes, passim ex insidiis extremos interficiebant. Brenni agmen Acichorij copiae superiore tantum nocte affectæ fuerant: Siquidem Aetolis incessentibus cum iacalis, tum for-

tutorum quouis missilium genere, len-
tius iter fecerant: Quare ad ea castra, quæ
ad Heraclea metati fuerant, non magna
omnino ipsorum manus effugerat. Bren-
no certe vulnera reliquam fecerant ali-
quam vitæ spem, metu tamen, vel pudore
potius, Quod author ipse civibus suis
fuisset suscipiendæ in Græciam tam cala-
mitosæ expeditionis, vltro aiunt hausto
mero post accepta vulnera mortem oppeti-
tisse. Eo mortuo, vix, & periculoso ma-
ximè itinere, Ætolis acriter vrgentibus,
Barbari ad Sperchion retrocessere: Ibi eos
ex insidiis Thessali, & Malienfes adorti,
ita sunt hostium cæde satiati, vt ex tanto
hominum numero ne vnus quidem saluus
domum redierit. Facta in Græciam irrup-
tione, Galli deleti sunt, summum Athe-
nis magistratum gerente Anaxicrate, an-
no altero Olympiadis centesimæ quintæ
& vicesimæ, qua de stadio vicit Ladas Ae-
giensis. In sequenti verò anno, Damocle
Athenis eundem honorem gerente, in
Asiam Galli transfere. Atque hæc ad
historiæ fidem exposita hactenus fuerint.
Pro templi foribus leguntur perutilia vitæ
hominum, documenta, ab iis homini-
bus conscripta, quos Græci sapientes, &
habuerunt, & appellarunt, Fuerunt illi ex

Iou

Ionia quid em Thales Milesius, & Prienen-
sis Bias: Ex Aeolica verò natione, è Lesbo
insula Pittacus Mitylenæus: Ex iis, qui
in Asia sunt, Dorienfibus, Cleobulus Lin-
dius: Atheniensis præterea Solon, & Spar-
tanus Chylon: Septimum Plato Aristonis
filius, pro Periandro Corinthio Cypseli
filio, enumerat Chenensem Mysone m.
Incolitur in Oeta monte vicus Chenæ.
Hi sanè Delphos profecti, celebratas il-
las hominum sermone sententias Apollini
dedicarunt. Cognosce te ipsum. Ne
quid nimis. Hæc inquam illi scripta eo
in loco reliquerunt. Videas ibidem &
æream columnæ superimpositam Home-
ri statuam: Incisum est in ea columna
illud Apollinis responsum, quod ipsi
poëtæ de patria sua suscitanti editum me-
morant.

*Felix atque miser, te fors ad vtrunque creavit,
De patria quæris tibi Matris, nō patria illa est:
Insula Ios matris patria est, quæ colliget ossa
Exanguis: Sedenim puerorum ænigma caneto.
Monstrant Ietæ in insula Homeri sepul-
chrū, & seorsum Clymenes: Homeri Cly-
menen matrem fuisse dictitantes. Ciprij
verò (nam & hi sibi Homerum vindicant)
Themistō indigenā fœmi nā Homeri fuisse
matrem dicunt: Euclum verò de ipsius*

ortu hiscē versibus fuisse vaticinatum.
*Fluctifona in Cypro tunc ratem Dia Themisio
 Altiloquum pariet Dilis Salaminos in agris.
 Posthabitabit Cypro, longe prouectus in aliū,
 Graiugenam terras lustrabit. Carmine saeuo
 Heroam casus, & tristia funera dicens
 Nec senium metuet, nec inexorable fatum.*

Hæc nos de Homero partim audiuius,
 partim etiam ex oraculis quibusdam colle-
 gimus, nihil omnino quod de eius vel pa-
 tria, vel ætate scribamus, certi ex nobis
 ipsis habentes. Intra templum dicata fuit
 Neptuno ara: Erat enim iam tum ab ini-
 tio id oraculum, propria Neptuno sedes.
 Extant & Parcarum duarum simulachra,
 tertix locum Iupiter Mæragetes, & item
 Mæragetes Apollo, id est Parcarum duces,
 tenent. Ostenditur ibidem focus ille, in
 quo Achillis filium Neoptoleum Apol-
 linis sacerdos occidit: Quæ de re multa
 alio loco exposuimus. Non procul hinc
 Pindari sella sita est, è ferro fabricata: In
 ea Pindarum quoties Delphos venisset, se-
 dere, & cantica omnia, quæ fecit in Apolli-
 nis honorem decantare solitum tradunt.
 In templi recessu, quo paucis admodum est
 aditus, alterum positum est aureum Apol-
 linis signum. E templo egressis, & ad læ-
 nam conuersis, circumsepta quædam est

area, in qua Neoptolemi Achillis filij se-
 pulchrum, cui parentant quotannis Del-
 phi. Ab eo monumento cum sursum ascen-
 dere incorperis, lapidem videas modice
 magnum. Hunc singulis diebus, & festis
 maxime, Oleo perfundunt, & succida lana
 velant. De eo lapide percrebuit opinio,
 illum ipsum esse, quem pro puero apposi-
 tum, ac deuoratum, Saturnus per vomitum
 eiecisset. Vbi lapidem spectaueris, si pe-
 dem retuleris quasi ad sanum rediturus,
 fontem videas, cui nomen Castotis: Mu-
 rus ei obiectus est: Per murum ad fontem
 ascenditur: Aquam credunt eius fontis sub
 terram mergi: In templi penitrali fatidica
 scæminas versibus aiunt responsa dare:
 Quæ fontis nomen dederit, fuisse de nym-
 phis vnam Parnassii accolis. Supra Casto-
 tidem ædificium quoddam est: In eo pictu-
 ræ aliquot Polygnoti, quas Gnidij dedi-
 carunt: Locum Delphi Leschen vocant,
 quasi confabulationem, aut stationem di-
 cas, quod eò conuenientes prisca olim
 temporibus, serua, & ioca inter se confere-
 bant. Talia fuisse multa in omni Græ-
 cia conciliabula Homerus docuit, quo lo-
 co Melæthij in Ulysses conuitiū exponit.
*Non somnum ut capias eratis te adibus inferis:
 Non Leschon celebras, istinc tam multa locutus.*

Vbi introieris pictam vides in dextero templi pariete: Ilij euerfionem, & Græcorum classem domum foluentem. Menelao deinde sunt qui omnia ad reditum adorant: Nauis ibi picta, & inter nautas permitti viris pueri. In media naui cernitur Phrontis gubernator contos disponens. Nestorem Homerus, & alia Telemacho dicentem fecit, & nonnulla de Phrontide: Onetoris scilicet filium fuisse, gubernandi peritissimum: Quodque is è vita decesserit, cum Sunium Atticæ terræ promontorium iam præteruesti essent: Et sanè Menelaum secum vnà illuc vsque nauigasse: Eò verò in loco commoratum, dum tumulum Phrontidi extruendum curat, & alia pro viri dignitate iusta facit. Spectatur ille quidem in Polygnoti opere: Paulò infra ipsum, Ithæmenes nescio quis vestimentum portans, & Echæax per nauticum pontem cum vrna ænea ingrediens. Tollunt Menelai tabernaculum, quod fuerat non longe à naui collocatum, Polites Strophius, & Alphius: Et aliud tabernaculum refigit Amphialus. Sub Amphiali pedibus sedet puer, eius nomen nulla indicat inscriptio. Barbatus vnus ex omnibus Phrontis est. Et huius vnus ex Homeri de Vlysse carminibus nomen sumpsit: Nam alia vt

opinor, nomina ipse sibi Polygnotus finxit. Stat Briseis, Diomedes supra ipsam, & Iphis, Helenæ formam admirantibus simili. Sedet ipsa Helena, & prope eam Eurybates. Vlyssis esse hunc præconem coniiicimus: Est tamen adhuc imberbis. Ancilæ ibidem sunt duæ, è quibus Panthalis Helenæ assistit: Electra Heræ calceû subligat. Diuersa ab his nomina sunt, quæ Homerus in Iliade vsurpat quo loco Helenam, & cum ea ancillas ad muros euntes facit. Sedet supra Helenam vir purpureo velatus amiculo, mœstus vt qui maxime. Helenum esse facile intelligas, vel priusquam inscriptionem legas. Prope Helenû Mege est brachio saucio, quod iis versibus mandauit Lescheus Pyrrhæus Aeschyleni filius, quos de Ilij populatione fecit: Et vulneratum quidem ab Admeto Argiuo in ea pugna, quam Troiani postrema excidij sui nocte commiserunt. Pictus est proxime ad Megerem Lycomedes Creontis filius, & ipse saucius in eo articulo, quo cum lacerto manus iungitur, *καρπύς*, Græci vocant: Ea enim in parte vulneratum scripsit Lescheus ab Agenore: Quod vt pingeret non fuisse Polygnoto in mentem venturum, facile credi potest, ni Leschei poësin legisset. Sed alia etiam duo vul

nera accepit Lycomedes, quæ penicillo expressit Polygnotus: In talo vnum, in capite alterum. Euryalus etiam Mecistei filius, vulueribus affectus est duobus, in capite, & manus iunctura. Sunt hi omnes in capite, supra Helenæ caput. Adiunctæ Helenæ sunt Aethra Thesei mater, detonso ad cutem capillo, & Thesei filius Demophon, medians (quantum oris figura ostendit) num qua ratione queat aviam paternam in libertatē asserere. Argiui Theseo è Synnidis filia Melanippum genitum ferunt, qui de cursu palmam tulerit, quo tempore, qui Posterii sunt appellati, Nereorum iudicia, edita primum ab Adraсто, reulerunt. Lescheus carminibus prodidit suis, Illo capto elapsam è medio tumultu Aethran in Græcorum castra venisse: Ibi à Thesei filiis agnitam, Demophontemque eam ab Agamemnone repetisse: Et illum quidem cum gratificari Demophonti maxime vellet, non prius tamen se id facturum dixisse, quam Helenæ idem placere intellexisset. Misso igitur caduceatore, facile Helenam exorasse. In ea certe pictura apparet Eurybaten ad Helenam Aethræ causa, ut quæ mandata fuerat perferret, venisse. Troianæ ibidem mulieres, captivarum, & lugentium habitu agnoscuntur.

Andromache primum, cui adhæret parvulus filius ab vbere abstractus: Hunc è turri præcipitem abiectum scribit Lescheus: Non tamen Græcorum decreto in eum factum, sed priuato Neoptolemi odio, qui sibi eius necem deposcerat. Picta præterea est Medeficaste: Vna hæc Priami filiarum, non illa quidem ex legitimo toro genita, nupta fuit Pedri (vrbs ea est, ut inquit Homerus) cum Imbrio Mentoris filio. Andromache, & Medeficaste velato sunt capite: Polyxena virginum more collecto in nodum crine: Mactatam illam fuisse ad Achillis tumulum, & poëtæ decantantur, & tabulæ testantur, quas cum Athenis, tum Pergami, quæ vrbs supra Caycum est, mihi ipsi contigit intueri: Sunt verò in illis expressi Polyxenæ casus. Pioxit eodem in loco Polygnotus etiam Nestorem, pileo velatum, hastam tenentem. Equus prope, se voluntantis speciem ostendat. Solum equo, littoris forma, passim iacentibus calculis. Reliqua area non qualis mari proxima esse videtur: Supra eas feminas, quæ mediae sunt inter Aethram, & Nestorem, captivæ cernuntur Clymene, Cræusa, Aristomache, & Xenodice: Clymenen Stesichorus iis, quos fecit de Ilij excidio, carminibus, inter captivas numerat.

rat. Aristomachen Priami filiam Ennus poeta scripsit, Critolaque nuptam fuisse Icetaonis filio. Xenodices qui mentionem fecerit, neque carminis, neque soluta orationis authorem vllum comperi. De Creusa memoriae proditum est, à Deum matre, & Venere Græcis ereptam, & in libertatem vindicatum: Fuisse verò eam Aeneae uxorem. Lescheus tamen, & qui Cypria carmina scripsit. Aeneae uxorem Eurydicen nominant. Supra has, in lectulo decumbentes pictæ sunt Deinome, Metioche, Pisis, & Cleodice. Harum unius mentio Deinomes fit, in eo opere, quæ Parua inscribitur Ilias. Aliis (vti ego sentio) Polygnotus ipse nomina imposuit. Pinxit verò etiam Epeum Troiæ muros æquantem solo. Prominet inter ruinas caput solum equi Duratei. Adest & Polypores Pirithæi filius vittæ præcincto capite: Adstitit Acamas Thefei filius caput cristata galea regente. Adest & Vlysses lorica indutus. Ajax Oilci cum scuto ad aram accedit, iuramentum concepturus, priusquam Cassandra vim afferat: Sedit ipsa Cassandra humi, Palladium cõplexa, quod ipsum è suis sedibus virgo auellit, cum supplicem ab ara Ajax abstraxit. Picti etiam sunt Atrei filij, & ipsi cum galeis, Mene-

laus

laus scutum tener. In eo expressus draco, is nempe, qui Aulide inter sacra repens, pro ostento fuit. Aiaci iuramentum hi deferunt: Ex aduerso illi equo, qui Nestori proximus est, Neptolemus conspicitur Elafsum occidens: Quisquis ille Elafsus fuerit, iam prope expiranti similis est. Astynoum etiam, cuius Lescheus meminit, in genu collapsum Neoptolemus ferit. Ac solum quidem ex omnibus Græcis Neoptolemm fecit Polygnotus, nondum desinentem Troianos cadere: Quod totum eius picturæ argumentum Neoptolemi maxime tumulto conuenire voluit. Achilles quidem filium vbique Homerus Neoptolemm nominat: Testantur Cypria carmina, à Lycomedæ Pyrrhum, à Phœnice deinde nomen ei Neoptolemm impositum, ex ea scilicet re quòd Achilles admodum iuuenis ad bellum venerit. Ad hæc ara picta est, & paruulus puer præ metu aram prensans. Super ara posita est lorica aenea, forma planè his temporibus inusitata: Sed tali utebantur prisci illi heroës. Duæ sunt fibulis iunctæ aeneæ Laminæ: Earum altera pectori, & ventri: Dorso altera muniendo erat apta. Et partem quidem anticam Gyalon, Prolegon posticam vocabant. Satis id firmum est.

est.

esse corporis munimentū videbatur etiam sine clypeo ob eam rem Homerus Phorcynem Phrygem sine clypeo pugnātem fecit, quod habili vtrinque lorica vteretur, quam Gyalothoracem appellat. Ego eius loricae imaginem in Polygnoti opere conſpexi. Et in Dianae Ephesiae Calliphon Samius Patroclo foeminas neſcio quas pinxit loricae gýala aprantes. Laodice pinxit Polygnotus ſtātem vltra arā. Hanc neminem poëtam inueni, qui interceptiuas Troianas recensuerit. Neque conſentaneum mihi vilo pacto videri potest, non fuiſſe eam ſtatim à Græcis dimiſſam. Sanè Homerus in Iliade ab Antenore hoſpitiſ accepto Menelaū, & Vlyſſem memorauit. Et cum Helicaone Antenoris filio, Laodice matrimonij cauſa fuiſſe. Leſcheus vulneratum tradidit in pugna nocturna Helicaonem, & ab Vlyſſe agnitum, viuētem periculo liberatum: in Antenoris domum, vt facile credi poſſit, neque in Helicaonis vxorem quidquam Agamemnonem, & Menelaum fuiſſe hoſtili animo commiſſuros: Et ſi Euphron Chalcidenſis, de Laodice commentus eſt, quæ proſus ab omni veri abhorrent ſimilitudine. Statim poſt Laodiceſt

eſt fulcrum lapideum, cui æneum labrum impoſitū eſt: Meduſa vtraque manu fulcrū id ſuſtinens, in imo ſolo ſedet: Hanc etiam inter Priami filias numerauerit, qui Himeræi poëtae canticum audierit. Prope Meduſam eſt anus ad cutem detoſa, ſive ille Eunuchus eſt: Nudum infantem genibus ſuſtinens: Manum infans præ metu ob oculos opponere videtur. Mortui illic, Pelis nomine, pronus in dorſum abiectus: Infra eum Eioneus, & Admetus iacent, nondum detractis loriciſ. Eioneum à Neoptolemo, à Philoctere Admetum interfectoſ ſcribit Leſcheus. Alia ſupra hoſ iacent cadauera: Sub ipſo labro Leocritus Polydamantis filius ab Vlyſſe occiſus: Supra Eioneum, & Admetum Corcebus Mygdonis filius. Eſt nobile Mygdonis monimentum intra Phrygum ſines in Teſtoreniſ: Et ab eo poëtiſ translaticium, Phrygas Mygdonas appellare. Venerat Corcebus ad Caſſandrae nuptias, quæ ipſi deſponſa fuerat: Interemptum à Neoptolemo fama vulgauit. Leſcheus à Diomedea occiſum carminibus prodidit. Sunt ſupra Corcebum Priamus, Axion, & Agenor. Priamum non fuiſſe ad aram Herci Iouis maſtatum ſcribit Leſcheus: Sed ab

ab ara abstractum, cum pro regiae foribus obuius esset Neoptolemeo factu, ab eo obtruncatum. De Hecuba Stesichorus iis carminibus, quæ de Ilij euersione scripta reliquit, fuisse eam ab Apolline in Lyciam transportatam cecinit: Axionem Priami filium fuisse, & ab Eurypylo Euæmonis filio occisum tradidit Lescheus. Agenoris idem poeta testatur, Neoptolemum interfectorem fuisse. Ita autem accidit, ut huius Agenoris filius Echeclus ab Achille, Agenor ipse à Neoptolemo fuerint interfecti. Laomedontis cadaver Sinon Vlyssis socius, & Anchialus efferunt. Est & alius illic inter cæfos, cui nomē Erefus. De Ereso quidem, & Laomedonte, quod sciã, nihil quisquam versibus mandauit. Pro Antenoris ædibus suspensa est Pardi pellis supra vestibulum. Tessera fuit ea Græcis, ne Antenoris domum violarent. Picta Theanò etiam est cum filiis. Eorum Glaucus, lorice bipartita lamina excusa, saxo insidet Eurymachus: Huic adstitit Antenor, & continenter Antenoris filia Crinò: Infantem ea puerum gestat. Is est omnium vultus, qui aduersis perculsus casibus esse consuevit. Cistam a felli dorso, & alia impedimenta imponunt serui. Insidet paruulus puer. Sunt in totam eam picturam Si-

moni

monidis elegi.

*Sacra Polygnotus Thasio satus Aglaophonte
Argium pinxit Pergama capta manu.*

Habet altera picturæ pars, quæ ad læuam est, Vlysses ad inferos descendentem, ut Tiresiæ manes de suo domum reditu, & salute consulat. Est verò talis eius picturæ forma. Aqua conspicitur, quem Acherontem esse fluuium facile existimare possis. Plurimam in eius luto palustris arundo, & piscium formæ quædam adeo exili corpore, ut piscium potius sublustres umbras, quam pisces ducas. Navis est in eodē amne, & ad remos portitor. Securus est, ni fallor, Polygnotus Minyadem poësis, in qua, ubi de Theseo, & Pirithoo agitur, hi sunt versus.

*Atq; hic exangues longæui portitor umbras
Puppe vehit patula: Sed non est Pleiade natus*

His adductus Polygnotus, iam grandem natu pinxit Charontem. Qui naui vehuntur, non satis internosci possunt, ita parum sunt euidenti specie. Inter eos tamen, Tellin videas ætate puberem: Cleobæan verò adhuc virginem. Cistam sustinet genibus, eadem forma, qua Cereri fieri cistas solenne est. De Tellii aliud nihil compertum habeo, præterquam quod Archilochus poeta seipsum inter Tellidis posteros tertium nu-

NN

merat. Cleobœan verò primam tradunt ex
 Paro insula Thason Cœteris initia transtu-
 lisse. In Acherontis ripa expressa est res
 exempli non contēnendi: Paulò infra Cha-
 rontis nauem, iniquus in patrem filius, ab
 ipso parente suo laqueo strangulatur. Pri-
 fci enim illi, parentes præ cunctis rebus plu-
 rimo dignabantur honore. Quod facile
 cum ex aliis exēplis colligas, tum verò ex
 eorum facto, & euentu, qui apud Catanen
 Siciliæ urbem, Pij sunt cognomento appel-
 lati. Cum enim ex proxima Actœa eam ur-
 bem flamma corripuisset, nulla vel argenti
 vel auri habita ratione, fugientes in atrē his,
 patrē ille, humeris sustulerunt. Sed enim
 cum haud quaquam ociòse festinantes, in-
 cendium tamē vrgeret, neque illi propter
 ea parentes dimitterent, ita illum flamma-
 rum quasi torrentem in duas aiunt partes
 discessisse, vt per medios ignes cum ipsis
 parentibus adolescentes incolumes euase-
 rint. His apud Catanæos hac etiã ætate
 certi, & solennes honores pietatis ergò ha-
 bentur. Propè eius effigiem, qui quod pa-
 trem insolentius tractasset, apud inferos
 pœnas luit. Est ito eodem Polygnori ope-
 re, homo, qui ob sacrilegium plectitur: Ap-
 paret mulierem, cui ille puniendus tradi-
 tur, cum medicamentorum omnium, tum

MM

venc

venenorum, quibus homines per cruciatus
 enecantur, esse maximè gnaram. Egregie
 sanè, & supra quàm dici possit, in religio-
 nis studium homines incumbabant. Præ-
 clara eius rei documenta Athenienses de-
 dere, cum capto louis Olympij Syracusis
 templo, nihil quidquam ex omnibus dona-
 riis amouerunt: Syracusanum etiam sacer-
 dotem, qui ea custodiret, reliquerunt. De-
 clarauit & Dares Medus homo, quàm im-
 pense deos vereretur, neque magis ora-
 tione, qua ad Delios vsus est, quàm re ipsa:
 Nam cum Apollinis signum in Phœnissæ
 naui reperisset, illud statim Tanagræis De-
 lium reportandum tradidit. Erat enim ue-
 rò omnibus olim gentibus præcipuæ curæ
 deorum cultus: Cuius rei non inscius Po-
 lygnotus, sacrorum expilatorem ad eum
 modum pinxerat. Supra eos, quos iam enu-
 merauimus, est Eurynomus. Inter deos
 inferos, qui Delphis sunt, sacrorum inter-
 pretes Eurynomum numerant, & circun-
 rodere eum dicunt mortuorum carnes, ita,
 vt nuda relinquat ossa. Sed neque Homeri
 de Vlyssæ carmina, neque pœsis ea, quæ est
 Minyas appellata: Nec postremo, quæ No-
 sti, id est Reditus, inscribitur (in iis enim
 potissimã libris, de Orco de quæ inferum
 terroribus multa exposita sunt) vllum esse

allud

564 PAVS. PHOCICA SIVE
indicant inter manium deos Euryno-
mum: Illud mihi fuerit reliquum, vt qua-
lis hic sit, & qua adumbratus forma osten-
dam. Colore est inter cœruleum, & ni-
grum medio, quales muscæ esse solêt, quæ
carnibus infederint. Dentes ostentat: Se-
denti, vulturis est substrata pellis. Conti-
nenti post Eurynomum spacio, proximæ
sunt Arcadicæ puellæ, Auge, & Iphimedeæ,
Auge in Myliæ oram eam, quæ Teuthran-
ti proxima est, venit: Ibi vna præ cæteris
omnibus, quibus cum familiaris fuerit
Hercules congressus scæminis, patri simil-
imum filium peperit. Iphimedeæ verò in
Mylasiss, Cariæ is populus est, magni fue-
runt honores tributi. Loco in ea tabula su-
periores iis, quos nominauimus, sunt socij
Vlyssis Perimedes, & Eurylochus, hostias
afferentes. Nigri eæ hostiæ arietes sunt.
Secundum illos vir quidam sedet: Inscr-
iptio indicat Ocnum esse: Texit è iunco re-
stim: Adest asella totum id, quod ille iam
texuerit, pertinaciter abrodens. Hunc
Ocnum aiunt gnauum, & industrium
hominem fuisse, qui vxorem sumptuo-
sam, & prodigam habuerit, quæ quid-
quid ille opere faciundo per summum
laborem quærisset, profundere solita
esset: Eam rem credunt per ambages vo-
luisse

luisse Polygnotum significare. Satis scio
Icnom verbum esse, quoties hominem
v derint, ad laborem quidem vehementer
propensum sed cui suus nulli emolumen-
to labor sit, vir ille, inquit, Oeni funi-
culum torquet. Inter præpetes etiam vo-
lucres Ocnum augures numerant: Est ea
in ardearum genere maxima, & pulcher-
rima, & quæ tam raro, quàm auis alia
quæuis, aspicitur. Iam verò Tytius ita
se in ea picturam habet, vt non plesti
amplius, sed ipsa pœnæ diuturnitate iam
prope absumptus, & confectus videatur.

Subobscura enim quædam umbra est, ac
vix iam sub oculorum sensum cadens. Re-
liquas oculis picturæ partes persequentibus,
proxime ab eo, qui funem torquet,
Ariadna in conspectu est. E saxo, super
quo sedet, Phædræ sororem aspicit, re-
liquo pendentem corpore, catenam verò
vtraque manu prensantem. Nimirum,
quæ de Phædræ nece prodita memoriæ
sunt, videntur honestiore argumenti spe-
cie significata. Ariadnam certe vel fortui-
to rei euentu, vel consulto insidiis factis
Theseo eripuit Liber pater, cum esset illo
classe multo superior: Neq; fuit opinione
mea hic Liber alius ab eo, qui primus ad
Indos cum exercitu penetrauit, cū Euphra-

tem ponte iunxisset, quo locovrbi Zeugma nomen fuit: In ea ad ætatem hanc servatur funis, quo ad pontem religandum vsus dicitur, vitigineis, & hederaceis contortus sarmentis. De Libero quidem parte multa sunt præscarum rerum monumentis, & à Græcis, & ab Aegyptiis mandata. Inferius aliquando quàm Phædra est, recumbit. Chloris ad Thyiæ genua. Nihil omnino fallitur, qui eas, dum viuerent, eximia quadam se mutuo benevolentia persecutas putat. Fuit Chloris ex Orchomeno, quæ est in Bœotia. De ipsis vulgaris est etiam sermo, Thyiam à Neptuno vitiatam: Chlorin cum Neleo Neptuni filio nuptam fuisse. Adstat proxime ad Thyiam Procris Erechthei filia, & post ipsam Clymene: Sed auertit se Clymene. In ea poësi, cui Nosti nomen, scriptū est Minyæ filiam Clymenen fuisse, ac Cephalo Deionis filio nuptam, è qua ille Iphicium genuerit. De Procri verò sunt passim peruagata, fuisse illam cum Cephalo multo ante Clymenen, & ab eo ipso viro suo fuisse interemptam. Interius post Clymenen Megaram Thebanā videas: Fuit hæc Hercules vxor: Sed posteaquam iis, quos ex ea ille susceperat, filiis est orbatus, mulierem, sibi ratur non satis faustis coniunctam auspiciis,

spiritibus dimisit. Supra earum, quas recensimus feminarum caput, est Salmonei filia, saxo insidens, prope adstante Eriphyle: Ea per tunicam summos digitos ad collum exerit. Facile vero coniticias intra tunicæ sinus manibus eam occultare celebratum illud poëtarum versibus monile. Supra Eriphylum, Elpenorem pinxit, & Vlysem pronum demisso poplite, & supra scrobem gladium stringentem, Ad scrobem accedit Tiresias vates, secundum Tiresiam saxo insidit Anticlea Vlysis mater. Elpenor pro vestimento, nautarum more, tege te velatur. Infra Vlysem in solio sedent Theseus, & Pirithous: Theseus Pirithoi ensem, & suum ipsius ambabus manibus stringit. Ad gladios respicit Perithous: Indignari videtur, quòd ad facinus capefendum, quod animo agitabat nulli sibi sint illi enses vsui. Paniaisis versibus testatus est suis, non fuisse illos tanquàm captiuos ad solium religatos, sed quasi agnatum adhæsisse pro vinculis, corpori saxum. Celebrem hominum sermone eorum amicitiam vtraque poësi nobilitauit Homerus. Vlyses enim apud Phœacas sic est de ipsis locutus:

*Vidi etiam inuit quos tunc vidisse priores.
Thesea, Pirithœumq; Deum de semine cretos.*

Et in Iliade cum alia Nestor, Agamemnonem, & Achillem ad reditum in gratiam adhortans, tum illa memorat, quæ sunt verè sibus illis perscripta.

*Nanque viros nunquam vidi, talisque videbo,
Qualem Pirithoum fortè, regemque Dryanta,
Coeneæ & Exadaum, & superi similem Polyphemum.*

Thesæq; Aegiden diis immortalibus æquum.
Pinxit deinceps idem Polygnotus Pandari filias, de quibus Penelopen Homerus dicentem fecit. Dum virgines etiamnum essent, ereptos illis deorum ira parentes orbas à Venere educatas, Tribuisse verò illis & alias deas certa munera: Iunonem certe prudentiam, & formositatem, corporis proceritatem Dianam, & largitas. Iam verò à Minerua edoctas lanificium, & quicquid mulieribus didicisse in laude ducitur. Postremo Venerem in cælum ascendisse, quo à Ioue puellis faustas nuptias conficeret: Cum interea Venere absente ab harpyis abrepta, diris tradita fuerint. Hæc de illis Homerus. Sed Polygnotus corollis eas exornauit, & talis ludentes fecit. Nomina puellarum fuere Camirò, & clytie. Pandarum earum patrem constat Milesium, è Mileto Crete urbe: Tantalòque cum in furto per sum-

num scelus committendo, tum verò iureiurando subdole concipiendo socium fuisse. Post Pandari filias, Antilothus cernitur, saxum altero pede premens, os, & caput utraque manu sustinens. Agamemnon Antilecho proximus sinistra ala scepro innititur: Manibus virgam tener. Protesilaus Achillem sedens aspicit. Stat supra Achillem Patroclus. Imberbes omnes, excepto Agamemnone. Phochus superior loco pictus est, impuberi adhuc ætate, præclara admodum indole: Annulum ei de digito demit Iaseus: Id cuiusmodi sit iam exponetur. Cum Phocus Aeaci filius ex Aegina transiisset in eam regionem, qua nunc Phocis dicitur, ibique, vindicato sibi eius continentis terræ imperio, domicilium suum statuisset, cum eo Iaseus singularem quandam amicitiam conciliauit: Et alia quidem illi pro dignitate dona dedit, & calatum lapidem annulo aureo inclusum. Sed cum postea Phochus in Aeginam reuertisset, Pelei insidiis vitam amisit. Veneris igitur amicitia monumentum ex annuli signo in ea tabula Iaseus postulat agnoscere: ac facile quidem Phochus patitur gemmam inspicere. Supra hos est Marasaxo insidens: De ea scriptum in iis libris

reperias, qui Nosti appellantur, virginem
adhuc è vita excessisse: Filiã Prœri fuisse,
qui Thersandro genitus est Sisyphi filio.
Proximè abest Actæon Aristæi filius, & ma-
ter eius Iouleum manibus preferens, ac cer-
uinæ insidens pelli. Adstitit venaticus ca-
nis: Ad vitam hæc omnia, & Actæonis in-
teritum pertinent. Iam si ad inferiores
tabulæ partis oculos demiseris, Orpheum
videas. statim post Patroclum, in summo
tumuli vertice sedentem. Læva citharam
contingit, altera salicis frondes contrec-
tat. Ipse arboris trunco acclivis est: Lucus
ille Proserpinæ sacer existimari potest: In
eo (vti visum est Homero, versibus man-
dare) nigræ populi, & salices exurgunt.
Orpheo Græcus est ornatus: Nam neque
vestimentum, neque capitis integumen-
tum quidquam Thracium præ se ferunt.
Aversæ salicis parti innititur Promedon.
Sunt qui nomen hoc in picturam, tan-
quam in poësin inductum à Polygnoto
arbitrentur. Tradiderunt alij Græcum
fuisse hominem, cui præcipuum fuerit stu-
dium, tum omnes vocum numeros, tum
maxime Orphei cantus audire. In eadem
tabulæ parte est Schedius, qui Phocenses
ad Troiam duxit, & post eum Pelias in so-
lio sedens, cana æquè barba, ac capite. In-

tuetur

tuetur is Orpheum. Schedius pugiuncu-
lum stringit, gramine coronatus. Absidet
Pelis Thamyris iam calamitate oculo-
rum affectus: Fracto illum esse, & abiecto
animo indicat, habitus corporis ob so-
letus, promissa cæsarie & barba. Jacet an-
te pedes Lyra fractis cornibus, disruptis o-
mibus nervis. Paulò superius est Mar-
syas, prope Olympum. habitus est pueri iam
pubescētis, tibiis discere videtur. Phryges,
qui Celœnas incolunt, amnem præterfluen-
tem, qui Marsyas dicitur, tibicinem olim
illū nobilem fuisse discitant. Addunt Mar-
syæ inuentum fuisse eū tiliarum cantum,
quem Matroū vocant: Credo ob eam cau-
sam quod in Magnæ matris sacris vsurpa-
retur: Et eundem verò Marsyam contra Gal-
los sibi opem tulisse, cū irrūpentes in Phry-
giam, & amnis late stagnantibus aquis, &
tiliarū modis exterrisset. Quòd si rursus
oculos ad superiores tabulæ partes sustule-
ris, carnes illic cōtinenti seriè Actæoni pro-
ximum Aiace Salaminii. Mox Palamedem,
& Thersiten tesseres, quod ludicrum
iple Palamedes excogitavit, luctantes. Al-
ter Ajax aspicit: Huic idem est, qui naufragis
esse solet, color perfuso etiamnum cor-
pore multa maris aspergine. Videtur Poly-
gnotus dedita opera Vlyssis inimicos

vno

vno in loco constituisse. Idcirco verò Aiax Oilei filius cum Vlyffe inimicitias exercuit, quòd post nefarium Cassandrae stuprum, sententia sua censuerat Vlysses Aiacem lapidibus obruendum. Nam Palamedem cum piscatum isset, Ab Vlyffe, & Diomede demersum, in aquis periisse, ex iis carminibus cognoui, quæ Cypria dicuntur. Aliquanto superior loco est, quàm Aiax, Oenei filius Meleager: Is Aiacem intueri videtur. Cum barba cæteri Solus Palamedes imberbis. De Meleagro scriptum Homerus reliquit, Althææ imprecationibus diris confixum è vita excessisse. At ij libri, quæ sunt Magnæ Ecæ appellatæ, & Minyas, in idem vtraque poësis consentit, adiuros ab Apolline contra Aetolos Curetas, In eo bello ab ipso Apolline occisum Meleagram. Torrem verò à Parcis Althææ datum, quo demum igni consumpto, Meleagram extringul necesse foret, & illum torrem ab Althæa acri ira concitata exustum: Eam rem primus omnium versibus mandavit Phrynichus Polyphradmonis filius, cum Pleuronem fabulam docuit: Versus in ea fabula sunt.

*Atræ neque ille mortis laqueos
Effugit. Vorax perdit vitum*

Inext

*Inextincti flammula stipitis
Insidiosa matris heu dolo.*

Non tamen pluribus est eam rem versibus persecutus: Quod facturum fuisse videri possit, si peculiare ipsius hoc inuentum fuisset. Satis verò, opinor, habuit, vti rem inter Græcos peruagatam, locum hunc paucis perstringere. Infima tabula post Thracem Thamyrim, Hectorem haber sedentem, & vtraque manu lauum genu prementem: Tristi admodum facie, & lugubri habitu. Est post Hectorem fixo insidens Memnon: Adhæret Sarpedon: Alteram manum eius humero imponit Memnon. Promissa est his omnibus à mento barba. In Memnonis chlamyde aues pictæ, quæ sunt Memnonides appellatæ. Eas volucres dicunt Hellepontij ad Memnonis sepulchrum stans diebus quotannis aduolantes euertere foli aream, quæ circa tumulum pura, & arboribus vndique, atque herba nuda sit, & eam, collecta pinnis ex amne Aefepo aqua, aspergere. Prope Memnonem nudus est puer ex Aethiopia: quod nempe Aethiopum rex fuit Memnon. Venit tamen ad bellum Troianum non ex Aethiopia, sed à Sufis Persarum vrbe, debellatis iis omnibus nationibus, quæ mediæ sunt vsque ad

ad Choasum flumen. Monstrant Phryges, quo itinere exercitum duxerit, dum locorum compendia consecraretur. Interfecta verò est per mansiones via. Supra Saperdonem, & Memnonem est Paris impuber adhuc: Plausum dat manibus qualem agrestes homines solent: Facile conicias ea manuum complostone Penthesilean accersiri. Aspicit Paridem Penthesilea, & eo sanè vultu, ut appareat contempni illum, & omnino pro nihilo haberi. Virginis in morem ornata est: Arcum gerit Scythicis perfimilem, pardi pelle ab humeris demissa. Quæ supra eum locum, vbi Penthesilea est, aquam pertusis fistulis vrnulis portant, earum altera specie adolescentula est, altera ætate iam adultior: Nutri est quidquam priuatim adscriptum: communis testatur inscriptio, esse de numero earum, quibus interdictum sit sacris arcanis, quod initiata non fuerint. Superiores iis loco sunt, Lycaonis Callisto, Nomiæ, & Però Nelei filia. Pro hac Neleus sponsalium nomine Iphicli boues poposcit. Callisto pro stragula veste vrsæ pellem habet: Pedibus imminet Nomiæ genibus, Expositum est superius, vulgatum Arcadum sermone Nomiæ unam fuisse de nymphis, Arcadiæ indigenis. Ac nymphas quidem

quidem annos viuere penè innumerabiles, non tamen esse mortis immunes pœtarum est carminibus decantatum. Post Callisto, & eas, quæ cum ipsa sunt mulieres, rupes consurgere videntur, in cuius summum verticem Sisyphus Aeoli filius saxum nititur subuoluere. In eadem parte tabulæ dolium. Insident saxo senex vir, adolescentulus deinde, & femina aliquot. Earum vna seni illi est æqualis. Haustam alij aquam portant. Anus illa, fracta vna, quod reliquum est aquæ è testa in dolium transfundit: Quantum coniectura assequi possum, significatos eos putarim, qui in aperto, quæ Eleusinae sunt sacra, nauisciant. Veteres enim Græci initia Eleusinia religione, quanta nō alia quæuis sacra sanxerunt: Tantòque cæteris initiis augustiora duxerunt, quanto heroibus præsent. Infra dolium est Tantalus, inter eos cruciatus, quos versibus suis exposuit Homerus: Ad quos accedit silicis impendētis, & iam casuræ terror. Ab Archilochō id sumpsisse Polygnōtum perspicuum est. Acceperitne verò Archilochus ipse de saxo quod dixit ab aliis, an ipse primus id in poësin induxerit, non satis mihi liquet. Ac tam multa sunt numero, tamque decore, & eleganter expressa, quæ Thasius pictor tabulis

tabulis illis mandavit. Adiunctum est fa-
cro septo insigni opere theatrum. Quà dis-
ceditur à septo, superiore loco, est Libe-
ri patris signum, Cnidij dedicarunt. Est
in suprema urbis parte stadium, è saxo,
quo Parnassus mons abundat, extructum:
Sed illud postea Pentelico lapide exorna-
uit Herodes Atticus. Atque ea quidem,
quæ literarum monumentis cum aliqua
dignitate mandari posse videantur, neque
plura illic, neque aliter se habentia, ad æ-
tatem vsque meam vetustas reliqua fecit.
Qua Delphis ad Parnasi iuga iter est,
interuallo stadiûm ferme i. x. est æneum
signum *

Et facilior iam
expedito viatori, mulis etiam, & equis
clivus ad antrum Corycium. Huic antro
nomen inditum à Corycia nymp̄ha paulò
superius docui. Omnium verò, quæ vn-
quam viderim, antrorum, quod spectetur
dignissimum hoc mihi visum est. Et sanè
in oris maritimis ac litoribus, in profun-
dis maris recessibus, quàm sit magnus hu-
iusmodi cauernarum numerus, facile quis
vel accuratè commentando consequatur.
Sed maximi sunt nominis quædam cum in
Græcia, tum in Barbarorum terris. Nam
Phryges annis Peucellæ accolæ, oriundi
ab Arcadiæ Azanû gente, ad se venientibus
antrum

antrum monstrant, Steunos nuncupant.
Pater ostium orbiculato ambitu. Descendi-
tur molli, & amœno cliuo. Intus Magnæ
matris fanum cum simulachro suo. The-
misonium urbs supra Laodicæan est: Inco-
lunt Phryges. Cum Gallorum exercitus
Ioniam, & finitimas Ionix oras, cuncta fe-
rens & agens vexaret, Herculem, Apolli-
nem, & Mercurium Themisonenses nar-
rant ad ferendum auxilium præsto fuisse:
Eorum numinum monitu, per somnium
iussos qui summæ reip. præerant, popula-
ribus suis imperare, vt in antrum, quod
iidem dij ostenderant, & ipsi descenderêt,
& in eo vxores, & liberos occultarent. In
huius rei memoriam signa non sanè mag-
na pro speluncâ faucibus Herculi, Apolli-
ni, & Mercurio erecta. Et ea sigilla Spe-
luntæ appellati, abesse aiunt ab oppido Ita.
x x x. Intra speluncam sunt perennis aque
fontes. Ad eam neque semita vlla viam in-
dicat, neque Solis lumen pervadit: Et for-
nicis vti que pars maior non valde se supra
solum attollit. Est præterea apud Magne-
tas ad flumen Lethæum vicus, cui nomen
Hylæ. In eo specus Apollini sacer: Ea ma-
gnitudine, quæ sanè nullam afferat admi-
rationem. Intra specum verò signum Apol-
linis valde prisicum. Ex eo corporibus mi-

rificum ad omne opus robur afflari autumant: Quo fit, vt sacri Apollini homines defiliant illæsi de summis rupibus, præruptisque saxis: Idemque præcellas arbores radicibus auulsas haud magno negotio portantes, per angustissimos tramites, & anfractus iter faciant. Verum hæc omnia, quæ enumerauimus, magnitudine facile superat antrum Coricium: Qui introierit sine vlla face longius progredi possit: Ab imo solo ad superiorem partem, quæ pro tecto est, satis multum interest spatij: Multi hinc illinc è viuis fontibus fluitant riuus: sed humoris multo plus ex ipsa, quasi antri testudine destilat. Cernuntur verò passim in ipso solo guttarum vestigia. Parnasi accolæ sacrum Coryciarum nympharum, & Panos putant. A Corycio anatro vel expedito, iter arduum, ac difficile ad Parnasi iuga. Sunt enim ferè ea supra nubes, & illic Thyades per furorem sacra Libero, & Apollini faciunt. Abest à Delphis Tithorea stadia plus minus LXXX. iter per Parnassum facienti: Viam verò non prorsus montanam, sed qua vehicula etiam agi possint, tenenti aliquot stadiis longior esse dicitur. Quod ad vrbs nomina pertinet, diuersa ab Herodoto, quo loco agit de Persarum in Græciam irruptione,

ne,

ne, dicta scio ab iis, quæ Baccidis oraculis prodita sunt: Baccis enim hunc populum Tithorenses vocauit. Herodorus inuadente Barbaro milite, horum locorum incolas in montis verticem effugisse dicit: Vrbem Neonem: Parnasi iugum Tithorean nominat. Quare credibile fuerit, totam aliquam regionem Tithorean nuncupatam. Temporis verò longiore curriculo ita accidisse, vt cum ex vicis in vnam se urbem contulissent, ea quæ Neon antea fuerat, vsus peruicerit Tithorean vocari. Sumptum hoc nomen incolæ dicunt à Tithorea nympa, de iis vna, quas prisca poetarum sermones, cum ex cæteris arboribus, tum verò è quercubus maxime genitæ prodiderunt. Aetate sanè vna ante me natum, Tithoreæ res aduersæ fortunæ impulsu pessum ire coeperunt. Manet adhuc theatri pristina superficies, & vetustioris fori ambitus. Intra oppidum sunt non indigna quæ literis mandentur, Mineræ lucus, fanum, & signum: Et in memoriam Antiopes, & Phoci monumentum. Iam tum cum res Thebanorum stylo persequeremur, Antiopen ira Liberi in furorem actam, quæque fuerit culpa eam noxam commerita, commemorauimus. Ostēdimus eodem loco Phoco Ornytionis filio eam nupsisse,

& vnâ cum eo sepultam fuisse: Et simul indicauimus quæ cecinerit fatidicus Baccis eodem carmine tam de hoc, quàm de Zethi, & Amphionis sepulchro. Et hæc in eo oppido extant, quæ merito fuerint historia comprehendenda: Aliud præterea nihil. Præter Tithorea mania labitur amnis, aquarum ad eius ripas descendunt oppidani. Fluuio nomen Cachales. Tithorea stadia LXX distat Aesculapij sanum. Cognomento deus, Archagetas, id est originum author, vocatur: Colitur multa cum religione à Tithorensibus, atque omnino pari à cæteris Phocensibus. Intra sacrum aræ septum, qui supplices ad deum confugerint, & simul sacrati deo serui domicilia habent. In medio templum, & marmoreum simulachrum cum barba, duum pedum altitudine. Ad simulachri dextrâ lectus collocatus est. Deo quibusuis hostiis præterquam capellis faciunt. Ab Aesculapij stadia ferme XL abest circumsæpta area, cum penetrâli sacra rio Isis: Religione sanctissimum hoc est eorum omnium, quocumque Græci Aegyptiæ deæ consecrarunt. Neque enim, quantum soli in ambitum patet, habitari Tithorænses fas ducunt: Neque ad id penetrâle accessus est alijs, quàm quos Isis ipsa per somnio-

rum

rum visa sibi præ cæteris delectos aduocauerit. Quod ipsum in iis, quæ supra Mæandrum sunt urbibus, faciunt subterranei dij. Quos enim intra penetrâlia descendere facile patiantur, per nocturnas imagines exuscitant. Et Isidi sanè Tithoræ binæ celebrantur quotânis nundinæ: Vere scilicet anni, & autumno. Tertio verò ante nundinas die, quibus introire penetrâlia fas, arcano illi se quodam ritu lustrant, & eorum, quæ porrecta fuerant superioribus nundinis, extorum reliquias, in eundem semper locum deportatas, defodiunt: Abest locus ille (quantum coniiimus) à penetrâli stadia duo. Solemnis hic est illius diei ritus. Postero die institores tabernas sibi erigunt, ex arundine, & alia fortuita quauis materia. Postremo tertio die, qui ad eum mercatû conuenere, emunt mancipia, & quoduis genus pecudes: Vestem etiam, argentum, & aurum. Pomeridianis iam horis ad sacra animum adiciunt: Immolât lautiores, boues & ceruos: Tenuiores, anseres, & Meleagrides aues: Impuras hostias suam, & capram ducunt: Eas iccirco non cædunt. Summa est religio, vbi adoleuerint, victimas intra adytum, vbi extructa iam pyra est, demittere. Colligare verò illas necesse habent lineis.

vel byssinis vinculis. Est hic sacri apparatus ab Aegyptiis traditus. Cum pompa verò quæ immolatur omnia transmittuntur: Ac iam intra adytum sacris receptis, qui sunt foris tabernis exustis propere abeunt. Hominem aliquando aiunt non illum quidem ex eorum numero, quibus non est adyto interdictum, sed plane profanum, cum cœpta esset iam Pyra incendi, præ curiositate, & confidentia ingredi ausum: Ac sibi illum visum videre Lemurum plena omnia. Reuersum tamè Tithorean, cum quæ viderat cuncta enarrasset, statim animam efflasse. His consimilia de Phœnice quodam homine audiui: Isidis Aegyptiæ festos dies agitare, qua anni parte lugeri ab ea Osirin dicunt: Ac per illos sanè dies incipere Nilum anniuersario augmentu excrecere: Quo fit, vt incolarum turba dicitur, augeri Nilum atque impleri, latèque ex eo arua irrigari, Isidis lachrymis. Eo ipso tempore Romanum hominem, qui Aegyptum prouinciam obtinebat, quendam mercede conductum insisse Isidis adytum intrare, quod Copti erat: redisse illum, sed mox vbi quæ conspexerat exposuit, è vita discessisse. Homerum igitur illud facile existimari potest nihil à verò abhorre: Non posse cuiquam

hominum bene vertere, cui deos cernere perspicue contigerit. Abundat oleo Tithorea, minus omnino quàm vel Atticus, vel Sicyonius ager: Colore, & saporis bonitate anteit id, quod ex Hispania, quod item ex Istria mittitur. Hoc varia incoquunt vnguenta. Hoc ipsi Cæsari munus gratissimum perfertur. A Tithorea via altera Ledontem ducit: Et hæc olim in vrbium numero fuit. Sed hæc ætate, rebus profus accisis, oppidum relinquere Ledontij coacti sunt. Eorum ad LXX. ad Cephissum accolunt. Manet nomen vico, vbi domicilia habent, Ledon. Recepti & hi in Phocensium conuentum sunt, sicuti Panopenses. Ab eo vico, vbi nunc ad Cephissum habitat, qua ad superiora iter est, absunt priscae vrbs ruinæ stadia XL. Nomen vrbem accepisse tradunt ab homine indigena. Multas enim verò alias vrbes magnis affecit calamitatibus ciuium suorum scelus. Sed funditus quidem perierunt: Illium ob Alexandri in Menelaum contumeliam: Mileisij etiam vrbs suæ excidio libidinem, & fœdos amores Estiæ luerunt: Dum ille modo in Edonis vrbi cum imperio, & potestate præsidet: Modo se Darij consiliarium gerit: Nonnunquam verò in Io-

niam se recipit. Sic propemodum Le-
dontiis Philomelus sacrilegij sui piacul-
lum republicæ inflixit. Lilæa iter dun-
taxat abest vnus vel hybèrni diei à Del-
phis, per Parnassum contendentibus via
spatiū esse conici potest, stadiū c l x x x.
Hanc ciuitatem, posteaquam restituta est,
alterum è Macedonia infortunium op-
pressit. Obsessi verò à Demetrio, cum
ad pacis conditiones adacti oppidani fuis-
sent, quin præsidium intra mœnia accipe-
rent, recusare non potuerunt. Neque
prius ea calamitate liberati sunt, quam
de ciuibus vnus, cui fuit nomen Patron,
ad arma omnibus, qui militari essent æta-
te, concitatis, victos pugna Macedonas,
pacto fœdere abire coëgit. Ei Lilæenses
ob tanti erga se meriti memoriam sta-
tuam Delphis posuerunt. Est Lilææ
theatrum, forum, Iauæra. Deorum ve-
rò templa duo, Apollinis vnum, Dianæ al-
terum. Signa recto statu. Attici operis,
è lapidicinis Pentelicis. Lilæan de Na-
iadibus vnā, Cephissi filiam fuisse, &
ab ea vrbis nomen datum putant. Hic
sunt amnis ipsius fontes: Erumpit è ter-
ra non omnibus locis quietus: sed ple-
runque meridiana maximè hora, cum
sonitu, & taurinis mugitibus persimili

voce.

voce. Vtitur Lilæa cœli temperie, anni tri-
bus, vere, æstate & autumnò: Quo fit hy-
ems minus clemens efficit Parnassus. Ab-
est stadia ferme x x. castellum in præcella
rupe situm, nomine Charadra. Aquæ il-
lic summa penuria homines laborant.
Quod potent, è fluuiò Charadro peten-
dum. Labens is per decliua, tria procul
stadia in Cephissum influit. Nomen sum-
pisse oppidum à flumine crediderim. Sunt
Charadræis erectæ sub diuo aræ, iis, qui
apud ipsos heroës appellantur. Gemel-
los alij esse existimât: Patrios alij heroas.
Ager circa Cephissum, solum omne Phoc-
idis vberrate superat, ferendis arboribus
idoneus, frugibus fecundus, & pabulo.
Iure itaque tractus hic diligentissime coli-
tur. Hinc extitit eorum sententia, qui ab
Homero Parapotamios, id est fluminis ac-
colas, non esse ciuitatem, sed Cephisso ad-
iacentem agrum qui colerent, nominatos,
eo nempe versu putarunt:

Quiq; habitant propter Cephissi flumina amani.
Sed eorum opinio cum ex Herodoti histo-
ria, tum verò ex iis quæ de victoriis Py-
thicis memorant, facile arguitur. Amphic-
tyones enim primi instituerunt Pythi-
cos ludos, & in iis Aechmæas Parapota-
miius pugillatu pueros vicit. Herodotus

item vrbes Phocensium enumerans, quas Xerxes exulsit, inter eas Parapotamios recensuit. Non tamen sunt ij ab Atheniensibus cum Bœotiis restituti, & ad aduersis, ac duris rebus debilitati, & ad magnam penuriam egestatem redacti, in alias dissipati sunt ciuitates: Oppidi vestigia nulla iam relicta: Neque omnino quo maximè loco fuerit quisquam iam ostenderit. A Lilaë ducit Amphiclean, via stadiūm l x. Urbis vocabulum ciues ipsi immutarunt. Nam Herodotus veterem famam secutus, Ophitean nominauit. Amphictyones decreto de Phocensium urbibus deletis edito, Ophitean eius nomen prodiderunt. Incolæ hæc de ea memorant. Potentem quendam, & factiosum hominem inimicorum metuentem insidias, paruulum filium in cistam impositū in eum locum abdidisse, vbi tutum maximè fore confidebat: Contra lupum in puerum iam impetum facturum, præualidum draconem cistam spiris complexum, puero præsidio fuisse: Patrem cum filium reuideret, à dracone puerum appeti suspicatum, misso itaque iaculo vnâ cum dracone filium etiam confixisse. Verum vbi de pastoribus cognouit à se pueri custodem occisum, communi draconem, & filium rogo cremasse, & adhuc locum illum

illum busti vestigia retinere: Urbem certe de serpentis nomine Ophitean nuncupatam. Quod spectes illic dignum est adytum, in quo arca a Libero patri sacra sūt: Acceditur certa femita: Signum in conspectu nullum. Narrant Amphicleses, & futura sibi deo authore prædici, & contra morbos in promptu esse remedia. Quod & in somnis cum ipsi, tum finitimi de morborum medelis moneantur: Et sacrificulus diuino afflatu instinctus, de futuris consulentem certiores faciat. Stadia x v. ab Amphiclea abest Tithronium situm plano loco oppidum. Nihil in eo ad memoriam insigne. Ad Drymaëan stadia intersunt xx. Quo loco viæ iunguntur, quæ Drymaëan, illinc ab Amphiclea, hinc à Tithronio deducunt: Iucus, & aræ Apollinis intra Tithronensium fines sunt: Delubrum etiam sine vllō simulachro. Quod si ad læuam flexeris, ab Amphiclea stadia fermè l xxx. abest Drymaëa: Id ei nominis in Herodoti historia: Naubolenses antiquiore nomine appellati. Origines referunt suas ad Phocum Aeaci filiū. Habent Drymaëi per uetus Legiferæ Cereris fanum. Signum in eo è lapide stantis habitu. Thesmophoria sacrum anniuersarium faciunt. Elateæ omnium, quæ in Phocidæ sunt, urbium,

exceptis Delphis, multo est maxima. Amphiclea ex aduerso sita est: Interuallo abest ab ea stadium LXX. via magna ex parte plana: Molliter assurgit proximè ad Elateæ mœnia. Fluit per campos Cephissus: Circa eum frequentes pascuntur aues, Otides appellatæ: siue tardæ sint aues, vt nonnulli eas à Latinis appellari posse crediderunt. Inter ea, quæ de Elateensibus ad laudem commemorari possunt, ea minime obscura, quod Cassandri Macedonum regis exercitum repulerunt: Quòdque se Taxilo Mithridatis præfecto non dederunt: Quo merito sunt à Romanis & libertate, & agri immunitate donati. Controuersia est de eorum originibus. Ipsi quidem se esse affirmant inquilinos ex Arcadia. Elatum enim dicunt Arcadis filium quo tempore Phlegyæ cum exercitu Delphici Apollinis templum adorti sunt, præsto fuisse ad arcèdam iniuriam, ac deinde cum suis copiis in Phocide permanisse, vbi fuerit ab eo primum Elateæ munita. Inter Phocensium vrbes, quas Persæ incenderunt ipsa etiam Elateæ numerada. Ac multæ sanè fuerunt ei ciuitati cum reliquis Phocensibus communes calamitates: Multas etiam propria sua ipsius fortuna dum à Macedonibus oppugnaretur,

impo

importauit. Factum verò est Olympio dori opera, vt Cassandro, & Macedonibus obfidio irrita fuerit. At Philippus Demetrii filius ciuitatis principibus largitione corruptis, facile multitudinem iniecto metu in ordinem redegit. Interea Titus Flaminus cum imperio ad Græciam liberandam missus, redditurum se Elateensibus pristinam rempub. per legatos edixit, modo vt à Macedonibus desicerent: Sed siue vniuersi populi vecordia, siue magistratum suorum persuasi in Philippi fide permanentes, obsideri se à Romanis passi sunt. Interiecto dein tempore Taxili Mithridatis præfecti, & Barbarorum è Ponto obfidionem sustinuerunt. Quod factum Romani libertate data remunerati sunt. Cum verò ætate mea Costoboci (latronum hæc manus fuit) excursionibus in Græciam factis Eleatean vsque penetrassent, Mnesibulus, comparata voluntariorum cohorte, cum stragem Barbarorum edidisset, & ipse fortiter dimicans cecidit. Idem hic Mnesibulus, & alias de cursu victor palmas tulit, & Olympiade quinta, ac tricesima supra ducentessimam, duplicati cum clypeo curriculi. Erecta est cursori Mnesibulo ænea statua Elateæ in ipsa militari via. Forum egregiè conspicuum est: In eo columna

cum

cum Elati statua. Mihi certe non satis constat, vtrum honorem habitum voluerint conditori suo, an verò sepulchro insignæ columnam illam imposuerint. Aesculapio templum erexere, in quo signum imberbis dei. Opus qui fecerunt iis nomina fuere Timocles & Timarchides, genus illis ex Attica terra. In extrema vrbe ad dexteram est theatrum, & Mineruæ peruetus ex ære signum. Deam hanc opem sibi tulisse aiunt contra Taxili copias. Distat ab Elatea stadia ferme xx. Mineruæ cognomento Cranææ. Via ipsa qua ad templum iter est, paulò accliuior, sed ita vt qui progrediatur, ne ascendere se quidem sentiant. In extrema via vertex confurgit præruptus magna sui parte, non tamen late patens, aut valde eminens. In eo vertice templum ex ædificatum est, & porticus, in quibus cellæ per interualla, vbi & alij habitant deæ ministri, & is etiam, qui sacris præest. Eum ex impuberum numero deligunt: Prouident verò religione summa, vt eo munere se abdicet, priusquam pubescere incipiat. Annis ferè quinque perpetuis sacerdotium terminatur, quo toto sanè tempore viuunt apud deam. Et in solis verò veterum more lauat. Simulachrum fecerunt Polyclus filij, eo sanè habitu, vt dea

in

in pugnam vadere videatur: Clypei eadem est forma, qua clypeus Mineruæ, quæ apud Athenienses Virgo dicitur. Abas, & Hyampolim ducit montana via, quæ est ab Elateensium oppido dextera. Ad eadem item vrbes populari via iter est, eadem nempe, qua Orchomeno Opuntem contenditur: Ab ea diuertentes modico admodum itinere Abas perueniant. Qui eam vrbe incolunt, argis venisse in Phocidem terram se dicunt: Lynceo, & Hypermestra Danai filia Aban genitum coloniam ducem: Et antiquitus quidem sacras duxerunt Apollini Abas: Oraculum illic Apollinis fuit: Neque verò eadem Persæ, qua Romani veneratione sunt deum profecuti. Abas enim Romani vt legibus vterentur, dei cultu adducti, concesserunt. Xerxis verò exercitus, ipsum quod Abis templum fuit, exussit. Et sanè Græci, qui contra Persas arma ceperunt, non esse quæ illi concremassent, deorum templa restituenda censuerunt, quo sempiterna extarent inimicitiarum monumenta. Eamque ob rem in Aliartiorum sioibus delobra multa, & apud Athenienses Iunonis in Phalerica via: Cereris in ipso Phalero hac etiam ætate semiusta ostenduntur. Eandem olim fuisse faciem existimo
templi

templi apud Abæos, eouſque donec Phocico bello pugna ſuperatos Phocenſium leſtiſſimos quoſque viros, qui Abas conſugerunt, & ipſos ſupplices ignibus circumdati Thebani perdiderunt: Et vñ templum iam iterum poſt Perſicum illud incendium inflammauerunt: Quo factum, vt omnium, quæ igni corrupta ſunt, ædificiorum, hoc ſit maximè ruinoſum. Nam quod reliquum fecerunt Perſarum flammæ, iam prope deletum eſt, igne à Bœotiis immiſſo. Coniuncta eſt magno illi templo ædes Apollini dedicauit Adrianus imp. Simulachra tamen perueruſta ſunt: Et quæ ipſi Abæi ſtatuērunt, ex ære omnia, erecto ſtatu, Apollo, Latona, Diana. Eſt in eodem oppido theatrum, & forum, vtrunque priſci operis. In viam, quæ recta Opuntem ducit, reuerſos Hyampolis excipiet. Ipſum vrbs nomen, quæ fuerint hominum origineſ, & vnde pulſi huc venerint, indicat. Hyantes enim Thebiſ à Cadmō, & eius copiis eiecti, huc ſe receperunt: Et à finitimiſ iam tum ab initio Hyantum vrbs appellata: Peruicit temporis diuturnitas, vt Hyampolis diceretur. Incendit eam Xerxes: Funditus euertit Philippus. Reliqua tamen adhuc ſunt, veteriſ fori forma, &

ſena

ſenatus habendi locus, non magnum vrique ædificium: Theatrum etiam non procul à portis. Adrianus imp. porticum erexit, quæ de nomine authoriſ eſt nuncupata. Puteum vnicum habent, neque aliam vel ad lauandum, vel ad bibendum aquam, niſi ex imbris collectam nonnunquam per hyemem. Venerantur præcipuo cultu Dianam: Ei deæ ſua eſt apud ipſos ædes: Signum quale ſit non habeo dicere: Biſ enim tantum quotannis, & ſapius nunquam, eam ædem aperire, ſas ducunt. Ex omni quidem pecudum numero, quas Dianæ ſelegerint victimas, eas neq; vllō morbo tentari, & cæteriſ pinguioreſ inter paſcendum reddi autumant. A Cheronea in Phocidem non ea ſolum via ducit, qua Delphoſ iter eſt, vel qua Daulidem, Panopeo interſito, & ad viam, quæ Scilla dicitur: Sed altera etiam, aſpera illa quidem, & ſui maiore parte montana, Stirin, quæ Phocenſium vrbs eſt, contenditur. Eſt ea longa haud minus ſtadium c. & xx. Qui eoſ incolunt ſineſ, Athenienſeſ olim ſe fuiſſe prædicant: Et cum Peteo, Ornei filio, Atheniſ eiecto, ſe in ea loca veniſſe: Et ex eoſ Stirin vrbem appellatam, quod magna Petei comitum parſ fuerit è Stirenſium curia: quæ in tribu cenſetur Pan-

P P

dionide. Invalde edito, & saxoso loco sunt Stiritarum domus, ob eamque rem aquarum penuria æstivis mensibus laborant. Puteos enim neque multos habent, neque ex illis aquam satis expetendam hauriunt. Lauacra tantum suppeditat, veterinis quidem potum. Nam homines ad potionis usum aquatum descendunt ad fontem, qui stadia ferme 1111. infra oppidum è saxo alte exciso erumpit, quo fit ut haustus is illuc descendendum sit. Est Stiride Cereris cognomento Stritidis sanum è crudo-extractum laterculo. Dæ signum è Pentelico lapide, & faces præfert: Adhæret ei alterum signum valde priscum vittis redimitum.* quoscunque Cereri honores habent. Stiride Ambrosium intersunt stadia x. via admodum plana: Jacent enim inter montes campi. Vires cum in campis, tum in toto Ambrosensium agro quamplurimæ. Perpetui inter vires eius fructus ordines, quos Iones, & reliqui Græci coccum, idest granum: Galli, qui supra Phrygiam sunt, Gallogræci scilicet, patria voce hys nominant. Magnitudo eadem ferè quæ spinæ albæ, folia nigriora, & molliora quàm lentisci: Nam cætera lentisco persimilis. Fructus qualis ferè solani, erui magnitudi-

ne.

ne. Gignitur in huius plantæ fructu pusillum animal: Id si maturo grano exilierit, volucres iam libero fertur cælo: Culi-ci simillimum. Verùm eas baccas, priusquam insectum concipi potuerit, legunt. Est tamen etiam bestiolæ eius sanguis inficiendis lanis utilis. Sub ipso monte Parnasso sita est Ambrosus: Ulterius Delphi sunt. Nomen oppido ab Ambrosio heroe impositum purant. Thebani certe bello contra Philippum suscepto duplici muro urbem cinxerunt. Ad eum extruendum vsi sunt vernaculo lapide, niger is est colore, materia oppidoquàm durus. Vtriusque muri structura in ambitum lata est paulominus quàm passum vnum, altitudo duorum est passuum, & amplius dimidij, vbi murus nondum est collapsus. Intervallum est inter vtrumque murum passus vnus. Pinna, & turres, ac cætera, quæ ad speciem, & ornatum addi confiteuerunt, prætermissa, quòd eas munitiones ex tempore ad subitam solum propugnationem substruxerunt. Est Ambrosensibus non magnum sanè forum, & è statuis marmoreis, quæ in eo fuerunt positæ, multæ effractæ sunt. Iam Anticyram spectentibus via est accliuus primum: Qui stadia duo ascenderint, eos plana ex-

capit area: Ad viam dexteram Diſtynnæ cognomento Dianæ templum exurgit: Huic Ambroſſenſes deæ præcipuos habent honores: Signum Aeginæ artis eſt, è nigro lapide. A templo Anticyram uſque accliuſ tota via eſt. Præciſis olim temporibus Cypariſſum vrbi nomen fuiſſe dicunt: Et Homerum quidem in recensendis Phocenſibus recentius nomen memoriæ prode re voluiſſe: Fuiſſe enim tunc Anticyram cœptam appellari: Nam Anticyreum, à quo vrbi nomen, fuiſſe Herculi æqualem. Sita vrbs eſt circa Medeonis ruinas. In huius verò ipſius de Phocenſiſ rebus commentarij initio, expoſitum eſt à me, Anticyrenſes de iis populis fuiſſe, qui Delphici Apollinis templum ſpoliarunt: Ea certe de cauſa à Philippo Amyntæ filio ſediſus eiecti ſuis fuere. Eadem clade eos poſtea affectit Titus Flaminius Romani exercitus imp. eo nempe nomine, quod illi ſe dicto audientes præbuiſſent Philippo Demetrii filio in Macedonia regnanti. Miſſus ex vrbe cum imperio fuerat Titus ad ferendam contra Philippum Athenienſibus opem. Qui Anticyræ imminent montes valde ſunt ſaxoſi. In hiſ elleborum naſcitur. Et nigrum quidem in uſum hominum venit, aluum enim purgat: Candidum,

didum, quæ eſt eius altera forma, ſtomachi moleſtias per vomitum leuat. Et hæc utrique ad purgandum corpus appoſita medela ex ellebori radice euenit. Sunt apud Anticyrenſes æneæ ſtatue in foro. In portu modica Neptuni ædes ſelectis lapidibus extructa, interiorum parietum dealbatum eſt tectorium. Signum erectum eo geſtu, ut altero pede in delphinum aſcendere manu ſœmori admota videatur, altera tridentem geſtat. Gymnaſia duo habent: In altero lauacra ædificata: In eo, quod ulterius eſt ſuperiore multo antiquius, ſtatua ſpectatur ænea, indicante inſcriptione, eſſe illum Zenodamum Pancratiæſten Anticyrenſem, qui viros Olympicis ludis viciffet. Quòd ſi ea inſcriptio vera eſt, iudicari facile poſſit oleaſtrum accepiffie Xenodamum Olympiade vndecima ſupra ducentefimam: Atque hæc vna Olympias ex omnibus in Eleorum literis præterita eſt. Supra forum fons eſt in puteo perennis aquæ: Solem arcer faſtigium columnis fultum: Paulò ſuperiore quàm puteus eſt loco, monimentum extructum è lapide vulgari: In eo ſepultos tradunt Iphiti filios, quorum alterum è bello Troiano reducem, domi ſuæ mori contigerit: Alter ad Troiam mortem oppeditum,

tierit, cuius tamen ipsius ossa domum fuerint reportata. Ad vrbis dexteram Taxum eminet, montis pars: Erectum ibi fuit Diana templum Deæ signum, vnum de Praxitelis operibus: Dextera faces gerit, ab humeris pendente pharetra: Canis ad laeam adhsit: Superat simulachrum illud maximæ cuiuspiam feminae proceritatem. Finitima est Phocidi vrbs Bulis: Nomen ei à Bulone, qui Coloniam illam deduxit ex prisca Doridis vrbe. Contribuerunt se Bulidij Philomelo, & Phocensibus in eundem conuentum. Bulin à Thisbe Bœotia oppido, via media est stadium LXX. ab Anticyra verò per continentem Phocensium terram, num pateat via illa compertum certe non habeo: Montes enim finè quàm ardui, & asperi intersunt.

Ab Anticyra ad portum stadium c. iter. A portu Bulni nihilo longiorem quàm stadium VI. viam esse coniecimus. Descendit ea via in mare torrens fluuius, quem accolæ Herculeum nominant. Sita est Bulis excelsio loco, præteruehentibus Anticyra, ad Lechzum Corinthiorum promontorium. Inquilinorum dimidia plus parte vitam tolerant: è quibus purpura elicitor, conchyliorum piscatu. Ornamenta intra eius vrbis mœnia neque

neque alia vlla sunt, quæ visentibus admirationem efficiant. Et duarum ædium, quarum vna Dianæ, altera Liberi est, simulachra è ligno elaborata fuerunt: Neque omnino quis ea fecerit, vlla coniectura consequi possumus. Ex omnibus dis, quem præ cæteris venerantur Bulidij Maximum illum nominant: Cognomentum idem communi Græcorum opinione Ioui maxime proprium esse videri possit. Iidem Bulidij Saunium fontem habent. Cirrham, quod est Delphorum nauale, ab ipso Delphorum oppido via stadium LXX. perducit: Cum in campos descensum fuerit, circus illic est, vbi equestres Pythiorum ludifunt. De Taraxippo, idest inani quodam terrore, quo in Olympia equi consternantur: tunc diximus, cum res Eleorum stylo persequeremur. Sed & in hoc circo Apollini dedicato grauis aurigis noxa aliquando est incussa: Vt est in rebus omnibus modo infensior, modo æquior Fortuna. Non tamen ea in hoc articulo equis incessit trepidatio, quæ meritò vel ad herois cuiuspiam impulsus, vel ad aliam quauis causam referri posse videatur. Campi Cirrhæ subiecti puri vndiq; sunt: Sive quod vestiri eos dire exercitationes prohibeant: Seu & soli

natura non est arboribus educandis opportuna. Vrbi nomen hoc, quod hac ætate in usu est, à Cirrha nymp̄ha extitisse arbitrantur. Homerus tamen & in Iliade, & item in hymno, quem fecit in Apollinem, Crissam prisco nomine appellat. Longo deinde post tempore, cum incolæ & aliis impietatis generibus Apollinis numen læsissent, & in sacrorum finium possessionem temere irruissent, publico Amphictyonum decreto arma sunt in sacrilegos mota. Bellum id Clistheni Sicyoniorum tyranno mandarunt: Athenis verò, cuius illi consilio uleretur, Solonem euocarunt. Ac de victoria consulentibus oraculum Delphici Apollinis, ita responsum est.

*Non datur ante vr̄bis celsas euertere turres,
Cerulea quàm templa immiserit Amphitrite
Rauca fluenta meis, vasti de gurgite ponti.*

Persuasit igitur Solon vt Cirrhæon agrum sacrarent Apollini, quo sacro Dei agro mare vicinum fieret. Alio etiam idem Solon est in Cirrhæos vsus astu: quod aquam Plisti amnis ex alueo, vnde intra vr̄bem insuebat, alio auertit. Sed cum obsidentibus resisterent Oppidani, sitim aqua in cisternas ex imbribus collecta, leuantes, ellebori radices quamplurimas in Plistum coniiciendas curauit. Atque vbi sacis infectam

sectam medicamento aquam intellexit, in pristinum alueum amnem reposuit. Cirrhæi cum auidius bibissent, alui perpetua profuentia leborantes, mœnium præfidiũ deserere coacti sunt. Amphictyones vr̄be potiti, ac Cirrhæis male mulctatis, Dei iniurias vlti sunt. Et tunc sanè cœpit Cirrha Delphorum nauale esse. Extant adhuc, quæ spectentur digna, Apollinis, Diaonæ, Latonæ commune sanum. Signa in eo prægrandia Attici operis. In eadem æde Adraltea dedicata fuit, inferior magnitudine signis cæteris. Ager Locrorum, qui sunt Ozolæ vocati, proximo Cirrhæ loco est, Phocenfi adiacens. De huius populi cognomine diuersa sunt, ac dissidentia inter se, quæ audiui: Referam pariter omnia. Orestheo regnũ in hac regione obtinenti, sua canis pro catulo lignũ peperit: Id cũ Orestheus defodisset, vere appetere, vitã ex ea materia enatã tradunt: A ramis itaq; ex eo caudice editis, qui Ozi à Græcis appellantur, nomen gentem duxisse. Narrant alij Nessum, qui portitoris ad Euenum amnem operam viatoribus nauabat, non statim ab Hercule accepto vulnere occubuisse, sed intra huius terræ fines effugisse: Ibi cum animam efflasset, à tergo inssepulti cadaueri odore noxam ærem

contraxisse. Tertius quidem dissipatus est sermo: Grauiter olentem vaporem è proximi fluminis aqua exhalari. Sunt qui dicant, illic hastulam regiam plurimam (Asphodelon vocant) gignit, è cuius florum odore nomen hoc extiterit. Accedit ad nominis originem inuestigandam, quod hos homines fuisse indigenas accepi mus: Eos cum vestem texere nondum didicissent, velare corpora solitos ad frigus propulsandum ferarum recentibus cornis, pilo extrorsum conuerso, quo vestitus plus decoris haberet: Opportuisse itaque consimilem tergoribus odorem membra redolere. Stadium cxx. itinere Delphis abest Amphissa Locrorum vrbs maxima, & nobilissima: Sed Ozolarum quòd nominis suppedebat, cum Aetolis censerì se maluerunt. A rei certè veritate non abhorret, quod ab Augusto Casare Aetolos aiunt (quo ab ipso condita Nicopolis inquilinis frequentior fieret) sedibus suis pulcos Amphissam commigrasse. Sed omnino ab ipsis originibus, ciuitas hæc Locrorum fuit: Et nomen ei quidem iaditum ab Amphissa, quam à Macareo genitam Aeoli filio, Appollo adamauit. Multis est ea operibus exornata, sed omnium, quæ memoriæ commendentur dignis

dignissima, Amphissæ monumentum, & item Andraemonis: Vnà cum eo sepultam dicunt Gorgen vxorem, Oenei filiam. In arce est Mineruæ ædes, cum signo, quod erecto statu est: Deportatum à Thoante ab illo credi volunt, è Troiana præda exemptum. Mihi certe id minus persuadent. Docuimus in alia huius historiæ parte, Samios homines, Rhœcum Philæi & Theodorum Teleclis filium primos omnium æris fundendi rationem quàm exactissimam monstrasse: Idem sanè primi æs conflarunt: Nullum tamen Theodori opus, & si nihil quod fuerit ex ære fabricatum, me omnia inuestigantem præteriiit, reperire vsquam potui. Nam in Dianæ Ephesæ, quæ ad cellam itur, quæ multis depicta est rerum argumentis, super ara Dianæ, cui Protothroniæ cognomen, septum est è lapidibus structum: Eminent ex eo & alia signa, & scæminæ cuiusdam effigies in extremo septo, Rhœci ea opus est: Noctem Ephesij vocant. Sed quod Amphissæ est Mineruæ simulachrum aspectantibus vetustiore antiquitatè, & multo impolitiorè artem præ se fert. Initia celebrant Amphissenses, quæ Anaclium, id est præsidum puerorum, appellant. Qui nam sint Anaclætes pueri, variat hominum opinio.

nio. Alij Castoras, Curetas alij: Qui plus intelligendo se affectos putant, Cabiros esse censent. Huius cognominis Locrorum alix sunt vrbes, superiore quàm Amphissa est loco, & à mari interior. Ex iis vna est Myonia: abest ea ab Amphissa stadia xxx. Hæc ciuitas in Olympia clypeum Ioui dedicauit. Præcelsò loco oppidum situm est. Lucus apud Myonenses, & ara Mirium deorum, Melichios vocant. His nocturna fiunt sacra, in quibus ante Solis exitum carnes victimarum absumere eodem ipso in loco solenne habent. Neptuno supra urbem sacra area est, Possidonium appellant. In ea est Neptuni ædes: Sed ætate mea iam nullum reliquum fuit simulacrum. Interiorum Amphissenfes, Myonenses habitant. Mari proxima est Oeanthea, cui finitima Naupactus. Præter Amphissan, alij omnes Locrorum populi, sub ditioe Patrensi sunt. Hunc Patrensis honorem seorsum à cæteris Achaïs Augustus imp. habuit. Oeanthæ est Dianæ sanum, & paulum supra oppidum lucus mistim cupresso, & pino condensus. In ipso luco Dianæ delubrum, & signum. Obsoleuerunt vetustate picture parietum, neque ex illis quidquam extat aspectabile. Appellatam urbem siue à fœmina, seu à

nymph

nympha suspicor. Nam quod ad Naupactum attinet, traditum scio Dories, qui sunt Aristomachi filios securi, hoc in loco classem ædificasse, qua in Peloponnesum transmiserunt, & à nauum compactu vrbi nomen datum. De Naupactiis ipsis, quemadmodum Messeniis, qui in Ithomen montem secesserant, delera prope terra motu Sparta, Naupactum Locris eripram, in qua habitarent, Athenienses assignauerint. Atque vti post cladem Atheniensium ad ægos flumen, Messenios è Naupacto eiecerint Lacedæmonij, hæc satis copiose à nobis exposita sunt in eo libro, quem de rebus Messeniorum conscripsimus. Coactis itaque nouis inquilinis Naupactum deferere, rursus Locri in vnum conuenientes, eam occupauerunt. Iam quæ à Grecis Naupactia carmina dicuntur, attribuntur ea vulgo Milesio homini: Sed Charon Pythæi filius, authorem eorum Perhibet Naupactium Carcinum. Nobis certe Lampfaceni hominis probatur sententia. Nam quæ tandem ratio afferri potest, quam obrem versus, quos in fœminas Milesius homo fecisset. Naupactiorum nomine circumferantur? Est Naupacti proxime ad mare Neptuni ædes. Stat signum ex are factum. Est etiam Dianæ delubrum,

cum

cum signo è candido lapide, iaculantis habitu. Dea cognomen Aetola. Veneri in spelunca suos habent honores. Vota ei nuncupant & aliis de causis, sed in primis vidua: mulieres sibi à Dea alteras nuptias exposcunt. Aesculapij sanum iam nihil est præter rudera: Sed à fundamentis illud olim erexit vir priuatus Phalysius. Ei aliquando grauiter ex oculis, & ferè vsque ad cæcitatem laboranti, qui Epidauri colitur Deus, Anyten misit nobilem versibus faciendis fœminam, cum tabulis obsignatis: Eas per visum in quiete mulier sibi accipere visa fuerat: Sed verò euentus res est comprobata: Tenuit enim manibus iam vigilans obsignatas tabulas: Naupactum igitur cum appulisset, iubet Phalysiumamoto signo literas inspicere. Ille primo putare literas à se aspici non posse, qui oculis captus esset. In spem deinde erectus salutare sibi fortasse aliquid ab Aesculapio apparitari: Tabulis resignatis, in cæcis aspexit, & simul se oculorum calamitate Teatum sensit. Et Anyta quidem, quæ ei in illis tabulis scripta fuerat, pecuniam expendit, bis mille numum aureorum.

RERVM INSIGNIVM AC NOTATV DIGNARVM, QVAS

PAVSANIAS HISCE
commentariis complexus
est, index copiosissimus.

A

Bæi	475
Abantes qui	467
Abrus vrbs	118
Acaesius tumulus	301
Acacesium ab Acaco	202
Acacus	202
Acarnanes antea Curetes	263
Ace tumulus	294
Achæi in bello Xerxis non interfuere neque in illo cum ab Themistocle classe pugnatum est	114
Achæi	95. & 197
Achæi in Macedoniam & in Syriam cum Romanis	121
Achei in pugna ad Cheroneam fuere	114
Achei in Spartanos & Lacedæmonios	140
Achæi iterum Lacedæmoniiis inensi	17
Achei Oebote parentabant antequam in	

certamen descenderent.	155
Achæi Romanorum socij	120.121
Achæorum bellum contra Romanos	141
Achæorū ciuitates Tyrānorū immunēs	116
Achelous fl.	308
Achillis equa insidentis statua	508
Achillis scutum cum Vulcani effigie	425
Acichorius	528
Acratophorum	311
Acræphnia vrbs	409
Acrochersites, cur dictus Sofstratus Sicyo- nius pancratiasta	14
Acroratus filius Cleomenis	314.276
Actæonis fabula	453
Actæonis fons	355
Actæus primus regnauit Athenis	353
Adamas hirci sanguine tabefactus	249
Adonilis Fanum	465
Adrastus	365
Adrastus Lydus priuatis opibus & confi- lio Græcos iuuat	115
Adrianus Cæsar intra mœnia Corinthiorū aquam fontis Stymphalis deduxit	255
Adrianus Cæsar portum Lupiæ fecit	65
Adrianus Imperator Antinoi ædem exor- nauit	223
Adriani Cæsaris effigies	250
Aedes Apollinis Delphici è lauro	483
Aechmis Rex Arcadiæ	211
	Aegæ

Aegæ vrbs Ioniæ	113
Aegias vrbs	188
Aegialeus, quis	94. & 499
Aegialeum monumentum Pagis	398
Aegienfes	174
Aegina æneum simulacrum	509
Aegira vrbs Ioniæ	113. & 242
Aegypti sepulchrum	168
Aeneus crater in Apollinis templo	465
Aeoli	501
Aepytus	205
Aepytus regnauit in Arcadia	206. & 208
Aepytus obcæcatus cur	225
Aepyti Sepulchrum	245
Aerarium quis primum condidit	448
Aes Tartefiacum	63
Aes à quibus primum conflatum	239
& 465	
Aesculapius	477
Aesculapij ara & signa	175
Aesculapij ædes & statua	349
Aesculapij Delubrum	278
Aesculapij fanum apud Cyllenen	91
Aesculapij signum	190. & 290
Aesculapij signum è marmore præter ve- stem	166
Aesculapij statua Alcamenis opus	221
Aesculapij tēplum	111. 168. 269. 271. & 290
Aesculapij tēplum quod & Cyrum	196

Aeschylus docuit Græcos sermonem	303
Aesymnetes	163
Aesyp ⁹ tener Tim. fili ⁹ iniuge equovicit	8
Aetra vxor Phalantis	499
Agdistes	133
Agamedes condidit templū Neptuno	215
Agamedes	206
Agamemnon colitur	112
Aganippæ mons	424
Agapenor Rex Arcadiæ	208
Agasipolis Dux Lacedæmoniorum	219
Agasthenis	136
Agathinus Eleus equorū cursu vicit, cuius statuam Pellenenses posuere	46
Agathocles	472
Ageladæ opera	499
Agelades statuarius	179
Agelaus	489
Agis Pellenem occupat	117
Agis Spartanorum rex	220
Aglaia Gratiarum vna	445
Agnò fons	306
Agnò Nympha	ibid.
Agnonis statua	187
Agoreus	169
Agyiei signa quatuor	346
Alalcomène vicus	440
Alcarnenes Sculptor. huius opus Mátineæ visitur, Aesculapij signum referens	221

Alcathous ob Hipodameam ab Oenoniao occisus	8
Alcen feram vidit Pausanias	404
Alexus	164
Alceus scriptor	493
Alcibiades	123
Alcimedon	233
Alcmenis opus	211
Alcmæon vbi tumulatus	262
Alcmæonis imago	499
Allas oppidulum	412
Alea Minerua	329
Ales flu. frigidissimus	112
Aleuades Proditor	127
Aleus 207. & deinde	325
Alexand. Clazomenem peninsulam face- re excogitauit	104
Alexander edoctus per visum in quiete urbem condidit	108
Alexander loriam & hastam in templo Aesculapij posuit	278
Alexander non erexit trophæa	463
Alexandri felicitas	127
Alexandri Pheræorum Tyranni insignis crudelitas	18
Alexandrea	504
Alipheras Ciuitas	272
Alipherenses	274
Alitæa fons	111

Alifson fons	251
Alpheus fluens	75.270
Alpei fluminis fontes in Arcadia	quæ
hinc fabula vulgata	279
Alphesibeia	263
Alfus fl.	196
Aluntis vicus	265
Amathus vrbs	465
Amelichus fluuius	161
Amilus vicus	262
Ammonis delubrum & signum	391
Ammonis signum	289
Amphiarus vbi absorptus.	371
Amphiarai currus	498
Amphiclea vrbs	474
Amphlicus	108
Amphictyon	490
Amphyctiones	515
Amphidamas.	207
Amphion	363
Amphion statuarius	515
Amphion & Orpheus magi	72.73
Amphitruonis domus	377
Amphitryo Phenæatis fuit.	237
Amphoterus.	263
Amphyx Pelia filius	156
Anyclæus statuarius.	509
Anaximenes Græcorum res prisca & Phi	
lippi & Alexandri perscriptæ.	60
<u>An</u>	

Anceus cuius filius	208
Anchirroæ statua	287
Anchisæ mons & sepulchrum	234
Andreas	442.443
Andreis vrbs	447
Andremon Codri filius è Lebedone Cares	
expulit	102
Andremonis sepulchrum	ibidem
Andriscus Perfei filius	137
Androclus Ephesorum dux	105
Androcli sepulchrū cum armato viro	99
Androphagus bellua	404
Anauchidæ & Fherenici Eleorū statua	54
Anaxâder primus omnium de Curule cer-	
tamine victor renunciatus	5
Anaximenes solertia, huius cum Theopom	
po inuidia	61
Androtion rerum Atticarum scriptam hi-	
storiam reliquit	490
Anæa castrum	106
Anemosa vicus	297
Angues Aescul. & Trophonio sacros	456
Anolympiadæ quid	46
Antalcidas	352
Anthedon vrbs	407
Anthraccia Nimphæ statua	287
Anticyra	474
Antiphanis statua Croesi, Tyronidis, &	
Pirij	331

Antiphanis statuarius	495. 497
Antigonus turelam gefsit Philippi	114
Antigoni Demetrii patris & Seleuci effigies dedicauit Tideus Eleus	54
Antinoi fignum vbi	223
Antiochi Lepreatæ pancratiastæ ftatuam fecit Nicodamus	12
Antiopes	395. 413
Antipater	369
Antipater, Clinopatri filios in pugilatu perculit	7
Insignis eius constantia ftatuam fuâ primus ex Ionibus in Olympia dedicauit.	ibid. 8
Antipater Milefius primus ex Ionibus in Olympia ftatuam fuam dicauit ibidem Eandem fecit Polycletus	ibid.
Antoninus Pius Cæfar	321
Antrû apud quod Homerus decârtauit	112
Antrum Citheronidum Nympharum	79
Antrum matris Pyrrhi	112
Anyrus	303
Aphidas	205. 325
Aphnei templum	324
Aphrodisias vrbs ab Aenea condita	234
Aphrodisium vicum	323
Aper Erimanthus	262
Apri albi	246
Apollo boedromius	393

Apoll

Apollinis Acesij ædes 86. cur ita dictus Apollo	ibidem
Apollinis Agyei fignum	345
Apollinis amor	252
Apollinis ceruam prestantis ftatua	508
Apollinis cithara canentis ftatua	287
Apollinis Delphici oraculum	481
Apollinis delubrum	405
Apollinis ænea ftatua	509
Apollinis & Dianæ communis ædes	173
Apollinis Epicurij templum	315
Apollinis è ligno ftatua quæ os, manus, & pedes, è marmore habet	167
Apollinis & Mercurij litigatio de lira	426
Apollinis & Veneris figna è marmore	167
Apollinis fanum	175
Apoll. fanû & fimulachrû nudû ex ære	164
Apollinis lucus	111
Apollinis Parrhafij fanum	308
Apollinis Proi templum	409
Apollinis Pythij Templum	242. 349
Apollinis fignû 288. 291. 496. 513. 517. & 526	
Apollinis fignum à Rhodiis	523
Apollinis fimulachrum ex ære	283
Apollinis fimulachrum, Locrenfium quû ad Zephyrium promontoriû, donû	64
Apollinis Sitalchi ftatua	513
Apollinis Spondij Ara	379
Apollinis ftatua	288. 305

Apollinis statua ænea	518
Apollinis Theoxenij templum & signum ex ære	194
Apollinis templum	354
Apollinis templum æneum	483
Apollinis templum lucus & signum	411
Apollinis Thyrxæi oraculum	168
Apollini cano Taurum mastabant Theba ni & bouem	380
Apollini & veneri communis ara	167
Apollini quomodo sacrificabant Arca- des	308
Apollini quotidie litabañ ab Orneatis	524
Appius Claudius	123
Appius liberum mandatum à Romanis ha- buit de Achæis & de Lacedæmonis	125
Aqua ex oraculo quomodo inuenta	439
Aqua Oedipodia	397
Aqua Mercurio sacra	173
Aqua perennis	169
Aqua sanans morsum rabidi canis	251
Aqua Selemnii amores virorum & mulie- rum obliuisci facit	173
Aqua Stigis vngulã equi non superat	229
Aquæ marinæ in arce Atheniẽsium in tem- plo Neptuni	225
Aquæ Stigiæ virus	249
Aquilæ albæ	246
Ara & signum Mineræ	380

Ara

Ara Lycæi Iouis	307
Aeræ solis vbi Arcadis sepulchrum	222
Aratus	344
Aratus Achæorum Dux	220
Aratus de curuli certamine victor	41
Aratus Pellenem liberat	117
Araxus promontorium	93
Arcas Calistus tradidit suis frumentum, panem facere docuit, vestium texturam & lanificium	204
Arcades quibus bellis interfuerint	212
Arcadia	197
Arcadum qui cum Augusto & qui cum An- tonio fuere	220
Archæa vrbs id est prisca	108
Archander	95
Archeilai monumentum	456
Archeilao & Lichæ eius filio duæ victorię Olympiæ obtigerunt	6
Archidamus	353
Archidamus à Lacedæmoniis primus ex- tra fines statuam erectam habuit, & quare	17
Archidamus Eleus quadrigis vicit	59
Archidamus Xenij filius Eleus pueros in palæstra superauit	4
Archidamo Agefilai filio Lacedæmonio- rum regi cur statua in Olympia ere- cta	17

QQ 5

Archilochus	128
Archippus Miteletæus quot victorias adeptus	51
Architeles	95
Arethoi Corynetæ sepulchrum	229
Areus	123
Areus Lacedæmoniorum rex	53
Argeatis vicus	260
Argi quædam signa	178
Argiui	95
In Argiuorum Hemea quid equos exagunt	73
Argolicus finus	197
Argos in potestate Acheorum	113
Argus fluvius	214
Argyra fons	173
Argyra Nympha	ibidem
Argyra vrbs	173
Aridaus	216
Arimnesti imago	360
Arion citharædus	268
Aristandria porticus	286
Aristæus	518
Aristides	343
Aristidis palmæ quor.	55
Aristionem Epidaurium fecit Polycle- tus	45
Aristocrates Rex Arcadiæ lapidibus inter- emp	

emptus	212
Aristocratis sepulchrum	236
Aristodemus Messeniorum rex	211
Aristodemus palæstrita cuius effigiem fecit Patrocles filius & discipulus Dædali Sicyonij	10
Aristodemus tyrannus	275.296
Aristodemi sepulchrum	299
Aristomedes statuarius	413
Aristomedon Argiuus fecit ea dona, quæ pro adepta victoria à Phocensibus Delphus Apollini missa sunt	471
Aristomelidas tyrannus	311
Aristomenes	343
Aristomenis scutum	460
Arne vrbs	462
Arnis fons	217
Arma aurea	527
Armatura graui vicit Eporastus Theogni filius 59. qui & vates fuit	ibid.
Aroa vrbs	156
Aroanius fluvius	251.253
Aroania montes	251
Aroës	156
Arrhachionis Pancratiastæ statua	311
Arsen amnis	265
Arsinoes statua, & Arsinoë templum	431
Artemidori Tralliani laus	47
Aruspi	

Aruspiciæ Eleorum ritus	7
Afamon pugil.	56
Afcalaphus	451
Afcraciuitas	423
Afara à quo	32). 203
Aphodici fepulchrum	397
Aünus æneus ab Ambraciotis	524
Afius Poëta	105. 198
Afopus Græcorum rex	351
Afpledon aquarum penuria deferra	454
Aftus Hyperefienfium contra hoftes	189
Aftyanactis effigies	307
Aftylus Crotoniata quot palmas tulerit	42. Domus eius cur ad publici carceris vfum deftinata
	ibid.
Athamas aduerfus vxorem & liberos fa- uuit	443
Athamanthij campi	410
Athenienfium in Doriëum exulem mife- ricordia	26
Athenienfes multati à Romanis	132
Athenienfes Oropum diripiunt	ibid.
Athenienfes Romanorum fidem implo- rant	119
Athenienfium eloquentiffimus Polycra- tes	60
Athenodoris ftatuarius	496
Atherionus pueri ftatua	165
Athletarum omnium primi Olympiæ ftatua	tuas

tuas dedicarunt fuas Proxidas qui cæflibus vixit: & pancratiafta Rixibus	62
Opuntius	36
Athletarum quorundam catalogus	127
Attagilus præditor	153
Attæ fanum	ibid.
Artes ab Apio interemptus	119
Artilius conful	255
Aues ftymphalides	207
Augis	ibid.
Augis fimulacrum nudum ex ære	399
Aulis	442
Aureum vellus	370
Aurum templi confiatum in ftipendium militum	205
Autolaus	206
Autolycus quis fuit	437
Autolyci ponaratiæftæ imago	270
Axites	205
Azana	ibid.
Azania	
B	
Babylon defolata	292
Balari. i. exules	522
Balfami arbores quales	422
Bafilis	282
Baffe	284
Bathillus fons	289
Bathos vallis	281
Batin	

Batin fluuiorum Hispaniæ maximus	63
Batti statua in curru	515
Belemina	296
Belli causæ inter Adeos & Lacedæmo.	135
Belli inter Lacedæmonios & Eleos quæ causa	6
Bellum Argiuorū cum Thebanis	373
Bellum in decem annos protractum inter Phocenses & Thebanos	224
Bellum inter Lacedæmo & Messenios	211
Bellum inter Lacedæmonios & Tegea- tas	ibid.
Bellum Phocicum & sacrum	474
Bellum Pisaorum quàm crudelissimū	15
Bellum cum Sicyoniis ab Eleis quādo ge- stum	10
Bellum sacrum quod & quādo & à quibus gestum	368
Berenthes vrbs & fl.	280
Bias Prienensis	549
Biblis fons	111
Bifontis caput æneum	507
Bifontium Venatio	ibid.
Bithyni olim Mantinenses	223
Bœoti	351
Bolina vrbs & virgo	173
Bolinæus fluuius	ibid.
Bolgius	528
Bonæ Valitudinis statua	175

Bonæ

Bonæ Valetudinis signum	296
Boni Dei ædes & quis sit	299
Bono Genio & Bonæ Fortunæ ædícula fa- cra	456
Boreus mons	323
Bos æneus	516
Brennus	542
Brennus Dux Gallorum	490
Britomartis statua è ligno à Dædalo	461
Bucolion Rex Arcadiæ	210
Bupalus statuarius	446
Euphagium	271
Euphagus	278
Bura oppidum à terræmotu vexatum	186
Bura vrbs Ioniæ	113
Buraicus amnis	187
Butas pugil	58
Bycellus Sicyoniorum primus pueros pu- gilatu vicit	45
Byssum fert Eleorum ager	92

C

Canti tumulus	376
Cabiri qui sint	414
Cadmea oppidum	361
Cadmus quo loco serpentem cæcidit	375
Cæcinus amnis	22
Cæs. Augustus Roman. duxit Mineruæ A- leæ statuam & apri Calydonij dêtes	327
Cæstibus vicit Praxidamas Aegineta	62

Cæstu

Cæstu vicit Eualces Eleus	56
Calon amnis	102
Calchodon vbi tumulatus	243
Calistus sepulchrum	297
Callicrates è Magnesia ad Lechæum bis in armatorum cursu victor	58
Callicrates perfidus	188
Callignotus statuarius	288
Callimachus statuarius	356
Callippus	532
Callippus Corinthius de rebus Corinthio rum historiam scripsit	423.454
Callirrhœ fons	167
Callirrhœ virgo	166
Callirrhœ sibi mortem consciuit	267.263
Calisto Lycaonis filia mutata in vrsam	204
Calistratus	147
Caliteles palæstra clarus	56
Calydonij	359
Cambaulis dux Gallorum	527
Camelt Indici	403
Canabem habet Eleorum ager	92
Canachi statuæ & opera	497
Capella ænea	516
Caphyatica petra locus est	237
Caphyenses	259
Capræ velocissimæ in Sardinia	522
Capri Pythagoræ filij statuæ duæ cur	53

Caput

Caput ex oleæ ligno	526
Car Phoronei F.	148
Carceris equorum formam Clecetas pri- mus excogitavit 71. post hunc Aristo- des	ibid.
Cherea	383
Caristij	516
Carnalis vrbs Sardinia	521
Carnasium oppidum	295
Carnibus vesci primus athletarum Stym- phalius Dromæus cepit	28
Carpan olim, Tartessum	63
Carthaginienes è Sicilia Selinuntios ex- pulere	65
Carthaginienes contra Sardiniam	520
Carthaginensium Thesaurus in Alti	64
Carya vicus	237
Cassander morbo pediculari moritur	369
Castalia aqua	493
Castoris & Pollucis lucus	170
Castorum statuæ	495
Caulonia vrbs vbi 13. eadem à Campanis deleta	ibid.
Cayci campi	366
Cecropis heroica cella	492
Cenchrius amnis	111
Cepheus	207
Cephisodorus Marathonius Dux copia- rum equestrium Atheniensium	224

R R

Cephisofocus statuarius	288
Cephisus amnis	443.454
Cerauius mons.	313
Ceres legumina diuifit	242
Cerere delubrum	297.411
Cidarię effigies 242. Corithenfe téplū	350
Cerere Eleufinę fanum 241. 266. 282. 360.	456
Cerere Mycalefię fanum & eius proprietates 399. Nigrę antrum 316. Panachę fanum	179
Cerere fanum	167. 324
Cerere fanum & lucus	300. 407
Cerere & Proferpinę fanum & figna	288
347. 360. 371. 414.	
Cerere facerdos cognomento Chanynce	669
Cerere facrificium.	195
Cerere fignum	221. 286. 288. 302. 317
Cerere templum & fimulachrum veftelatum	187
Cerellu caftellum	386
Certamen Olympicum in iuribus athleticis quid factu opus	81
Cerethrius	528
Cerua mammas Telepho præbens	431
Cerue alue	246
Ceruus diu uiuit.	228
Cerycius mons.	401
Cery	

Cerynates amnis	185
Cerynea oppidum.	ibid.
Cesti ludi	312
Charea Sicyonius adolefcētulus palmam meruit 9. eius ftatuam fecit Afterior Aefchyli filius	ibid.
Chalcis à Philippo munita	118
Chalcitis regio	112
Chalcodontis monumentum.	398
Charadra vrbs.	474
Charillus	332
Charillus Lacedæmoniorum Dux	211
Chariftorum vrbs	296
Chelydorta mons.	247
Chemon in lucta frauit Taurosthenē	32
Cheronenfes	462
Cherronefi Thraciæ Miltiades Cimonis filius imperium fufcepit	64
Chilon Achæus Patrenfis quot palmas abftulerit 16. & eius fepulchrum à quibus ubi erectum	ibid.
Chionidis Lacedæmonij victorię columna incifa in Olympia.	43
Chirofophus	347
Chius	107
Chius vrbs.	105
Chromi vrbs.	203
Chronius Dianę Templum condidit.	331
Chryfe	416

Chryse olim insula	293
Chryses 447. Chrysogeta	446
Chylon Spartanus	549
Cicada nulla vocalis vbi	22
Cicadarū miraculo clar ^o Cęcinio amnis	22
Cimon Miltiadis filius	220. 343
Cinis è cœlo pluit	368
Cissa fons vbi	233
Cithæron	315
Citææron Græcorum rex	351
Ciuitas qualis esse debet	476
Cladeus amans	74
Claron	102
Claron vrbs Coliphoniorum	505
Cleander	334
Clearestus Eleus de quinquertio coronatus	57
Cleobulus Lindius	549
Cleombrotus	383
Cleomenes Aratum fugat	117
Cleomenes	277. 389
Cleonæi quomodo pestem fugarunt	502
Cleomedis Astypalæensis miraculu m	33
Cleopus	384
Cleosthenis alēdi equorū studio insignis	36
Cleosthenis Epidānij curr ^o Ageladę op ^o i b.	
Clisthenes	489
Clithomachi Thebani illustria opa quę	52
Clitora vrbs	206

Clito

Clitoris	205
Clitoris amnis	253
Clitoris vrbs	253
Clymenus	449
Cocalus Rex	107
Codrus	343
Colonia deducta in Arcadia ab Epaminunda	272
Colophonij	101
Colophoniorum & Smyrneorum commune sepulchrum	102
Comatha virgo	160
Condylea vicus	259
Conflictus Brenni & Græcorum	535
Conon	344
Constantia insignis Antipatris Milesij	8
Idem primus statuam suam ex Ionibus in Olympia dedicauit	ibid.
Copa oppidum	411
Corefus sacerdos	166
Corefi amor & mors	167
Corinthiorum thesaurus	508
Corintus à Philippo munita	118
Corinthum deleuit Mummius restituit Cæsar	148
Coræbus Eleus, primo cursus certamine victor	ibid.
ad Geraniam montem concedit	270
Coronea	271

R. R. 3

441

Coronus	441
Corsea oppidum	411
Corui quàm plurimi in templo Delphici convolarunt aurumque rostris suis con- uellerunt	511
Coryphæ Mons	111
Corylon	316
Cotyhus mons	315
Crathis fons fluuius, & Mons	18. 244
Cratius ex Aegira Achaica ciuitate, om- nium sui temporis formosissimus, lu- ctando omnes vicit	10
Cratini omnium sui temporis formosissi- mi & insignis luctatoris effigiem fecit Cantarus	11
Crathistenis currus descriptio	60
Crescius Mons	324
Creteus ager	306
Crengas pugil	302
Crianicus Eleus luctator	57
Critolaus	141
Crius fl.	196
Crius latro	486
Crocon Eritricis equo desultorio vicit	47
Cromon vrbs	394
Crudelitas insignis Alexandri Pheræorum tyranni	18
Cupidinis statua à tribus imperatoribus Romanis in varia loca deportata	419
Cupid	

Cupidinis signum	418
Cupido Lucinæ filius	ibid.
Curetes	303
Curendi morem Nemiacis & Isthmicis in- termissum restituit Hadrianus Impera- tor	55
Curriculū equorū in honore Antinoi	224
Curriculum Sacrum quod	82
Curru vicit Myrō Sicioniorū tyrānus	62
in cursu armatorū bis victor Callicrates	58
Cursus certamine vicit Sophius Messenius puer	9
Curulis certaminis victor primus Anaxan- der, huius auns primus quinquertij co- ronam abstulit	5
Cyriacæ statua	525
Cycnus	510
Cydis	537
Cydiæ donum	ibid.
Cydus fl.	279
Cydon	345
Cyllena	205
Cyllene vbi	202
Cyllenis Mons	246
Cyllenus mons à Cyllene	206
Cynæthæenses	250
Cynisca Archidami filia	5
Cynisca Troili auriga	ibid.
Cynum Nauale	467

Cypselus Rex Arcadiæ	209
Cyreneorum thesaurus	65
Cyrenes	515
Cyros insula, quæ & Corsica	520
Cyrron oppidum	411
Cytherus fl.	80
D	
D Aedalus	106
Dædalus Sycionius Timonis & filij effigiem & Eleorum throphæum in Al erectum elaboravit	8
Dædala	357
Dætus	142
Damasias Achæorum princeps	113
Damasichton	366
Damasichtonus rex	101
Damasistratus	481
Damasus	103
Damias statuarius	495
Damithales qui	242
Damiscus Messenius, annos natus duode- cim palmam ex Olympicis tulit	8.9
Damocrates cursu vicit	57
Damocritus	138
Damon	118
Damophon Messenius statuarius	174. 288 & 302
Damoxenus pugil	313
Damoxenidam pugilem Mænalum finxit	
Nicod	

Nicodamus è Menalo fictor	21
Danadus rex	499
Daseori	301
Daiphanes Dux	470
Daulis	474. 478
Deæ seuere & earum aræ in Arcopago	184
Delphum insulam ofsibus plenam	485
Delphus cuius filius	ibid.
Deliciæ Phidiæ Pentarces Elus puer	305
Delos deserta est	292
Delta insula vbi	92
Demades	127
Demaratus	489
Demarchus pugil Parrhasius	28
Demonassa	366
Demosthenes Lacedæmonius è stadio pal- mam tulit	56
Deomenæ effigies ænea in foro Manti- nensium	223
Diæus	134
iæi stultitia	146
Diagon fl.	75
Diagoræ athletæ & eius liberorum de- scriptio	25
hi quomodo victores declarati	26
Diallo Polidis filio statua erecta quot pue- ros pugilatu vicerit	44
Diana Cereris filia	303
Diana ceruina pelle velata	302

Diana Hegemona	330
Diana Hemerestia	250
Dianæ ædes	233.526
Dianæ ædes & duo signa & ara, apud quam Iphigenia mactanda erat	399
Dianæ agrestis templum	189
Dianæ Agrotoræ ædes	290
Dianæ Alpheiæ ædes	80
Dianæ Callistæ ædes	297
Dianæ Cedrina effigies	236
Dianæ Cnacalysiæ templ.	258
Dianæ Condyleatidis lucus & fanum	259
Dianæ delubrum	77
Dianæ Elaphiæ	297
Dianæ Elaphiæ	81
Dianæ Ephesiæ fanum	98.257
Dianæ Ephesiæ signum	285
Dianæ & Laronæ signa	400
Dianæ Eucleæ delubrum	393
Dianæ Hymniæ ædes	235
Dianæ Iaculatricis ædes	194
Dianæ Laphriæ fanum & signum	157
Dianæ Lymnææ templum	165
Dianæ Lycoatidis ex ære signum	300
Dianæ nutrix Elaphiæan	81
Dianæ Philomiracis templum.	84
Dianæ Pyroniæ fanum	244
Dianæ Sacerdotes quales	235
Dianæ Sacrificulæ templum	323

Dian

Dianæ Sciaditidis templum	296
Dianæ signum & sacerdos	189.180
Dianæ signū ex pharetra sagitta promen- tis	192
Dianæ signa	495.513.517
Dianæ Sospitæ sacer lucus	193
Dianæ Sospitæ simulachrum	286
Dianæ Sospitæ templum	311
Dianæ Strymphaliæ ædes & signum	256
Dianæ templum & signum	178
Dianæ templum & signum ex ære	192
Dianæ Triclarix ara	159
Dianæ venatricis signum ex ebore & ex auro	158
Dicarchia	215
Dicon Callibroti filius quas palmas abstu- lerit & quot statuar erectæ	12
Didyme	98
Digitus tumulus	293
Dindimena matris delubrum	164
Dindymena matris signum	153
Dindymena matris sacrariū & signū	413
Dine	215
Dinocrates	242
Dinolochi gymnicorum ludorum valde exercitati effigies, quod pueros viccrit	4
Dinomenes Syracusanus Hieronem ty- rannum è medio sustulit.	41
deinde Hippocraten Epicidæ fratrem tyrannidē affectantē telo percussit ibi.	ipse

ipse Dinomenes à satellitibus oppres-	
sus	ibid.
Diodorus Sicyonius	150
Diomedes	499
Diophanes	284.326
Dirce	413
Discordia Græcorum scriptorum	346
Disponteus Oenomai filius	79
Ditem patrem soli ex omnibus gentibus	
Elei venerantur.	88
Diyllus statuarius	509
Dodonæ Oraculum	167
Dona in Delpho à Tegeatis	495
Donussa castellum	192
Doricus Diagoræ filius quot palmas ade-	
ptus	20
Dorientes	114
Dracon	449
Draconis Lex	39
Drepanum promontorium	174
Driades & Naiades	204
Drymæa vrbs	474
Ducū variè sententiæ in capefse do bello	384
Duris Samius de puerili pugilatu victor	44
Dux milites suspectos abire permittit	384
Dymæus	152
Dymæi	198
Dyme	113.151
Dyrrhachium vbi	36
	Echeer

E

E Checratidis Apollo omnium anti-	
quissimus in templo Delphico	517
Echembroti donum	488
Echemus Rex Arcadiæ	208
Eehemi pugna	348
Echinades Insulæ	264
Ectinus architectus	315
Erato Nympha	305
Eretria direpta	120
Egrotantium oraculum	168
Elaius mons	315
Elaphiæa Dianæ nutrix	81
Elaphus amnis	300
Elatea	205.467
Elatus	205
Eleatas	202
Eleatheres	487
Eleæ matronæ quos Achilli honores ha-	
beant	82
Eleus Eupolemus	326
Elei liberum maxime colunt	89
Elei	197
Elei soli ex omnibus Gentibus Ditem pa-	
trem venerantur	88
Eleorum ager quarum rerum ferax	92
Eleorum aruspiciæ ritus	7
Eleorum cautio post Pyrrhi Elci victoriã	
quæ	3
	Eleor

Eleorum forum describitur	8
Elisson amnis	202.283
Eloquētissimus Arheniēsiū Polycrates	60
Elios vrbs	516
Emanerus	425
Endæus statuarius.	III. 28
Epaminondas	272.344.382
Epaminondas à Gryllo interficitur ad Mā tineam 390. Epaminondas à quo occisus & vbi tumulatus	229.230
Epaminondas Cereſsum expugnauit	387
Epaminondæ constantia	250
Epaminondæ epigramma	390
Epaminondæ fama compulit Alexandrum ad dimittendum Pelopidam	389
Eperastas Theogeni filius graui armatura vicit 59. idem & vates fuit	ibid.
Ephesus Caystri filius	59
Ephesij Samon possederunt	ibid.
Ephialtes	422
Epidamiorum in alti Theſaurus	65
Epidauri	197
Epidotis.	221
Epigramma Philopæmonis	345
Epimelia. les. & Naiades	205
Equa Phidolæ Corint. memoriæ digna	45
equiris destinatus campus describitur	70
Equitationem quis primus inuenit	168
Equi statua à Sardis.	522
Equo	

Equo desultorio vicit Crocō Eritriēſis	47
Equo vicit Zenon è Lepreo	51
Equi ænei	499
Equis alendis qui magnam curam adha- buerint	6
Equos alendi studio cæteris Græci præſti- tere Lacedæmonij	6
Equos alēdi studio qui claruerūt Græci. pri- mus Cleostenes statuā Olymp. posuit	36
Equos qd exagiret in Demea Argiuorū	73
Eraſtus	255
Erato vxor Arcadis.	205
Ercyna amnis	455
Ercinæ statua.	ibid.
Erginus	449
Ergoteles Philanoris filius quas palmas abſtulerit	17
Ertantheſi.	496
Erinnys	266
Erinnys ſignum partim è ligno partim è marmore ciſtam in leua facem in de- xtra habebat.	268
Eriphiles.	466
Erochus vrbs	474
Erixiclis	484
Erymanthus fl.	74.76
Erymanthi templum & ſignum	264
Erythra olim vrbs.	354
Erythrei vadē	383
Etoc	

Eteocles	443
Eteocles primus Gratiis sacrificant	444
Eteonicus	437
Eualtes Eleus caestu vicit	56
Euandrus	320.321
Euandri statua	324
Euanoridas Eleus puerilis luctæ palmam adeptus	28
Euanoridas Luctator	ibid.
Euboræ Cyrenæi factum	29
Eclides statuarius	189
Eumelus	156
Eumenidum fanum & eius fani proprietates	186
Eumenidum signa è ligno	ibid.
Eumolpia	481
Euphemes effigies	144
Euphorbus Proditor	126
Euphresina gratiarum vna	445
Eurinomus fanum	314
Eurimis statua	314
Eurota fons	323
Euryalus	499
Eurydamidæ statua	516
Euryganea vxor Laij	364
Eurymachus	466
Eurypili infania	162
Eurypili monumentum	159
Euthymenes primus de virili palæstra, antea	

tea de puerili palmam adeptus	30
Euthymus cum genio congregitur	24
Euthymi pugilis victoriæ quæ	22.23
Eutelidas Spartanus & de puerili palæstra & de quinquertio victor	53
Exercitus Græcorum	531
Exercitus numerosus	534
Exercitus ordo in pugna	535
F	
F Ames quomodo pulsa	318
Fanum Musis, Apollini & Mercurio dicatum	289
Fanum Cereris	217
Fanum Lucinæ & signum ligneum	174
Fanum maximorum deorum	171
Fanum Veneris in Papho à quo conditum	208.209
Fæminæ flagris cæduntur	257
Fæminæ Lacedæmonios fugant	332
Filiæ Præti quo abditæ	249
Filiorum Oedipi sepulchrû & inferiæ	396
Flaminus	119
Fluuiorum Hispaniæ maximus Batin	63
Fons ad ædem Cereris apud quem veridicum erat oraculum	167
Fons Alalcomena	234
Fons Marti sacer	376
Fons Philippeus	215
Fontes ductitiæ aquæ	194

Fori Eleorum descriptio	85
Formosissimus omnium sui tēporis Cratinus ex Aegira ciuitate Achaica, luctando omnes vicit	10
Fortitudo Glauci Caristij 34. quas idem coronas meruerit	ibid.
Fortitudinis Theagenis exemplar	37
Fortuna Hylli Rhodij in Olympicis ludis quæ	47
Fortuna Parcarum vna	191
Fortuna, quæ Messeniis post eiectionē & reditum fuerit	9
Fortunæ ædes	285
Fortunæ ædes & statua	391
Fortunæ signum	418
Fortunæ signum cum Cupidine & cornu Amalthææ	190
Fortunæ templum apud Eleos	89
Fraxini	111
Frumenti ingentem copiam Elidem inuexit Sarpion Alexandreus	83
Funiculus è comis mulierum	111
Funiculus laneus prohibebat introitum templi	225
Furiarum Fanum	293
G	
Galli suos cæcos non sepeliunt	538
Gallogræci sue abstinent	153
Gallus gallinaceus autis pugnacissima cur	
Mi	

Mineræ cæsi di insistit	91
Gallinaceorum genera duo	407
Garatis amnis	349
Garphorus Dux	104
Gatheatas amnis	294
Gelensium thesaurus in Alti	67
Gelon Sicilia tyranus	32
Cum suis occiditur	469
Genij forma cum quo congressus Euthymus describitur	24
Geronteus mons	244
Gigantes vbi pugnârunt	281
Glaucias Aegineta currum & statuam Gelonis fecit	33
Glaucias Crotoniata	484
Glaucus	407
Glaucus amnis	155
Glaucus Chius ferrū prim ^o elaborauit	515
Glauci Caristij fortitudo 34. quas idem coronas meruerit	ibid.
Glycææ	154
Glysans	398
Gnatho oipēus, è puerili pugillatu victor	11
Gnidius Penthalus	501
Gorgias Leontinus quis 59. Dicendi ex arte rationem excitaui	ibid.
Gorgiæ statua inaurata	225
Gorgus Eleus quot palmas abstulerit	53
Gortys	206.178

Gortynius fl.	279
Gratiæ nudæ	446
Gratiæ vestitæ antiquitas	445
Gratiarum nomina	444.445
Gratiarum signa	III.441
Gratiarum statuæ aureæ	446
Gratiarum templum	451
Gratiarum templum & earū forma quid designet	86
Græci. i. anus	401
Græciæ ruina	150
Græciæ veteris, & Elidis signa ubi	55
Græci dissentiunt inter se	393
Græci rudes lapides pro diis ac simulachra colebant	170
Græcorum mille à Callicrate deleti	130
Græcorum res prisca, Philippi, Alexãdri, perscripsit Anaximenes Gr. & deinde.	
Grylli statua equestris Xenoph. filij	221
Gynecotheam	332
H	
H Aliarta	443
Haliartia	ibid.
Haliartus	435
Halmones vici	444
Halmus	446
Hama fons	170
Harmonia	391
Harmoste præfecti Lacedæmoniorum	368
Hæc	Har

Harnita vrbs	399
Harpinnâ vibem condidit Oenomaus	79
Hectoris sepulchrum & epigramma	396
Hæmon	323
Hedonæon vicus	433
Hegesarchi Hæmostrati filij Tritænsi palmarum quot victoriarum	42
Hegemonæ	301
Helea oppidum	217
Helenæ indigenæ sepulchrum	245
Helice à terræ motu percussa	183
Helice eluuiionibus delata	116
Helice vicus olim vrbs	180
Helice vrbs Ionix	113
Helicon & Baphiræ iidem	429
Holicon mons	421
Helicon quare sub terram se abdidit	429
Heliconij ara	180
Hellanodicaon	84.85
Hemerodromi quid	55
Heniochæ statua	376
Heraclea vicus	80
Heraclea obsessa	145
Heraclis	472
Hera & Ceres eadem	304
Hera oppidum	269
Hera sacrificium	304
Hera signum	302
herba quâ q comederit ridendo emori	522

Hercules liberauit Thebanos à soluendo tributo	450
Hercules Saurum latronem hominibus infestum interfecit	74.75
Herculis Amphitryonis exercitatio cotidiana	81
Herculis Buraici signum & oraculum quo modo	190
Herculis ærumnæ	291
Herculis Hippodoti templum	416
Hercules Rinocolustes	414
Hercules sacerdos	420
Herculis signum æneum	378
Herculis statua à Dædalo	461
Herculis ligneum signum	110.179.187.295.347
Herculis templum	453
Herculis templum & signum	377.411.435
Herculis Thespiensis templum	420
Herculi & Mercurio templū cōmune	290
Hermesianactus	445
Hermesianax Elegorum scriptor	153.155
Hermæ ludi	240
Hermæum vicus	285
Hermione vnde dicta	516
Hermonis signum	495
Herodotus	531
Herodotus Clazomeniorum primus palmam in Olympiis tulit	57

Herodotus Clazomenis quas palmas meruerit	ibid.
Herophile	503
Herophale epigramma	ibidem
Hesiodus	427
Hesiodi epigramma	463
Hesiodi opera	432
Hesiodi sepulchrum	452
Hesiodi statua	420
Hiera	502
Hiera insula	293
Hieron	319
Hierō Geloni fratri in tyrānide successit	40. hunc Dinomenes Syracusanus ē meo die sustulit
Hieronymus Andrius	41
Hierothyte	50
Hippocotes male multatus ab Hercule	367
Hippocrates	ibidem
Hippocratis dona in Apollinis tēplo	473
Hippocrenes fons	431
Hippodamia puellarum ludicrum in Iuno	240
nij, prima omnium instituit, quare	240
Hippodamiæ procorum tumulus vbi	76
Hippodamiæ quo ritu sacra fiunt	69
Hippodamiæ statuæ forma	73
Hippodamium quid	69
Hippodromus	85.307.408
Hippotheus Rex Arcadiæ	208

Hispaniæ fluuiorum maximus Batin	63
Holmone	411
Homerus	89.112
Hominis in bello fortis statua cum aliis statuis	191
Hominis magnitudo ad spatium quinque iugerum accedens	478
Homines Aream Lycaei Iouis non acce- dunt	307
Homines in lupos conuerſi quando priſti- nam hominis figuram recipiebant	201
Homines ubi umbram ſuorum corporum non reddant	307
Homoloi mons exporta	373
Horarum ſigna	111
Hospitij gratia Sophidij, Lampi & Ariſtar- chi effigies dedicarunt	56
Hyampolis	474
Hyante	361
Hyettus vir & vicus	448.493
Hylli Rhodij in Olympicis ludis for- tuna quæ	47
Hypaton mons	398
Hyperesia vrbs	188.189
Hypermnestra	499
Hyperochus ſcriptor	506
Hypotodorus ſtatuarius	271
Hypſus oppidum & mons	297
Hylſmonis Elei ſtatua fecit Cleon	12

Hyl

Hylſmone Eleo ob quinquertij certamen ſtatua erecta	ibidem
Hylſia olim vrbs	354
I	
Iamidæ vates qui & vnde oriundi Iardane fl.	75
Iafius & eius ſtatua	331
Iafon Theſſaliæ tyrannus	60
Icarus ab Hercule tumulatus	379
Icarus mari & in ſulcū nomē impoſuit ibi.	
Iecus Nicolaidæ filius Tarentinus de quin- quertio victor, deinde magiſter athleta- rum ſui temporis præſtantiffimus	35
Icetas lapidibus interemptus	212
Ida Cretæ mons	17
Imbraſus f.	106
Inimicitia Anaximenis & Theopompi	61
Inycus vrbs Ciciliæ	107
Iocasta	364
Iodamia	441
Iolaus	519
Iolaus Athenienſes ac Theſpienſes in Sar- diniam deduxit,	97
Iolaus comes Herculis	239
Iolai gymnaſium	408
Ioali vici in Sardinia	519
Ion	94
Ion Tragœdiarum ſcriptor	107
Ionis ſepulchrum	95

SS 5

Iones	94
Iones à Dario afflicti	126
Ionica terræ præstantia	109
Ionix vrbes	113
Iouis ara & signum è candido lapide	355
Iouis Clarij vicus	347
Iouis Dodonæi oraculum	184
Iouis ænea statua	509
Iouis Eleutherij ara	355.356
Iouis Homagyrij, id est Congregatoris templum	179
Iouis Lycæi templum	283.348
Iouis Olympij templum & signum	164
Iouis regis templum	455
Iouis Seruatoris area & duo simulachra	178
Iouis Saoti. i. seruatoris templum	417
Iouis statua	413.456.466.480.495
Iouis supremi templum & signum	399
Iouis templum & signum	189
Iphicrates	388
Iphigenia vbi mactanda	399
Iphigeniæ signum	190
Iphitus ludos Olympicos iterum instituit	270
Iris quid	466
Ischys	205
Isidis ædes	187
Isidis signum	190

Isne

Ismenius Collis & Apollo	375
Ismenius qui & Ladon amnis	376
Iuno quare Nympheuomenes	356
Iuno vbi orta	106
Iunonis ædes	356
Iunonis fanum in Samo & signum	106
Iunonis lucus	175
Iunonis statua	222.288.356.456
Iupiter Licuus vnde dictus	199
Iupiter pluuius	456
Iupiter puerilem faciem habens	179
Iupiter seruator apud Mantinenses	221
Iusiurandum ad Sospolidis aram magna religione concipitur	68

L

L Abdacus	362
Labax Eufronis filius pugil ex Leptreo Eleorum	10
Lacedæmones bello adorti sunt Megalopolin	276
Lacedæmones contra Mantinenses	219
Lacedæmonij alendi equos studio cæteris Græcis præstitere	6
Lacedæmonij in Augusti partibus	219
Lacedæmonij semper Achæorum inimici	117
Lacedæmonij trophæa nõ erigebant	463
Lacedæmoniorum fuga	138

Lace

I N D E X.

Lacedæmoniorum tumuli	355
Lacedæmonios inter & Eleos quæ belli causa.	7
Ladæ	233
Ladocea vicus	323
Ladon fl. è Clitoriorum agro Alpheo in- fluit	79. 504
Ladonis fons	251
Laidas	489
Laius	364
Laij sepulchrum	481
Lalichmium quid	84
Lampeus Mons	261
Lampi & Aristarche effigies, Psofphidij effi- gies hospitij ergo dedicarunt	56
Lampus equorum studiosus	17
Lamus fluvius	433
Laphystius mons	442
Larissas fl.	93
Larymna vrbs	410
Lastratides Eleus puer de lucta corona- tus et huius pater de iterato curriculo victor renunciatus	ibid.
Latonæ	526
Latonæ simulachrum Praxitelis opus	221
Lauriger sacerdos	376
Laurus Syriorum	259
Lauri corona	331. 332
Lebæda	451. 455
Lebed	

I N D E X.

Labelediorum Balneæ	212
Lebediorum vrbs euerfa	102
Lecheatæ populi	271
Leiti sepulchrum	360
Leo appositus à Thebanis in signum for- rium virorum in bello peremptorū	464
Leonis statua	393. 525
Leonis & Apri capita è ferro	525
Leones. Hestii fluuij Xerxis camelos com- meatum conuectantes impetu facto in- uadunt	19
Leodamas	365
Leonidas Rhodius quatuor Olympi- dum præmia consecutus.	44
Leonides	343
Leonthici sepulchrum	112
Leontinorum vrbs quando deleta & rur- sum restituta	60
Leontiscus Siciliensis palæstrita	15
Leosthenes quis	344
Lesbia Sapphò	419
Lethes aqua	458
Letrini à Letreo Pelopis filio conditum op- pidum	80
Letrini oppidum	ibid.
Leucippus amauit Daphnen	252
Leuconia aqua & puella	325
Leuctra pugna	367
Leucyana fl.	75
	Libet

Liber pater à quo educatus	156
Liberi patris Calydonij signum	166
Liberi patris cognomine Leucanitæ ædes	75
Liberi patris è gypso signum	434
Liberi patris ex pario marmore simulachrum	401
Liberi patris Lysij ædes	392
Liberi Patris simulachrum	161.426.526
Liberi Paris templum	175.187.192.257.311
	347.350.371.407.410.411.452.
Liberi patris templū è candido lapide	381
Liberi patris templum & Sacrificium	250
Liberi patris templū quod & Lāprera	193
Liberi patris templi miraculum	90.91
Liberi signum è solido ære	381
Liberum Patrem Deorum omnium maxime vnum colunt Elei	89
Libethra vrbs	429
Libethræ vrbs ruina prædicta ab Oraculo	430
Licha & eius patre Archesilao Olympiæ viatoris duæ obtigerunt	6
Licimus Eleus è puerili pugilatu victor	27
Limax f.	313
Linum fert Elforum ager	92
Linus Musicus	425
Lini statua	424
Lipareorū & Tyrrhenorū bellū nauale	517

Locren

Locrensiū donum in Alti quale	64
Locri qui Ozolæ	491
Lophis fl.	439
Lofius fl.	278
Lucina lanifica	353
Lucina partus leuat	291
Lucinæ ara in Sospolidis tēplo, & quo ritu Dea honoretur	67
Lucinæ ædes	174.187
Lucinæ fanum & signum quale	174
Lucinæ ingeniculæ ædes	333
Luctando pueros vicit Lyſippus Eleus	56
Luctando vicit Cratinus ex Aegira ciuitate Achaica, sui temporis etiam omnium formosissimus	10
Luctando vicit Seleadas Lacedæmonius	56
Luctator Pœnanius Eleus	57
Lucta Polygnus vicit	56
Lucta vicit Crianius Eleus	57
Lucus	167
Lucus Cereris	224
Ludi Eleuterij quomodo	355
Ludi Pythici	487
Lupercalia à quo instituta	199
Lupia oppidum vbi	65
Lupus aureus è templo abreptū indicat	512
Lupus æneus	ibid.
Lupi in Sardinia non sunt	522
Lusi populi	250
Lusci	

Lusciniæ aues	428
Lyberthriadis fons	442
Lyberthrius mons	ibid.
Lycaon	199
Lacon in lupum	200
Lycaon infantes maſtabar ad Aram Iouis Lycai	ibid.
Lycij oriundi è Creta	384
Lycinus equis adultis palmã adeptus duas ſtatuas meruit, quas Myron Athenienſis fecit.	6
Lycius hymnos in Deorum laudes conſcripſit	418
Lycao vrbs	300
Lycomedes	105
Lycø Phidolæ filius de Equiriis contigit victoria	46
Lycorea vrbs	485
Lycortas	362
Lycortas Megalopolitanus	124
Lycosura vrbs	365
Lycus	342
Lycutis vicus	280
Lycurgus	207
Lycurgi diſciplina ad Acheos translata	221
Lydiades	276
Lyparis	501
Lyfander	436
Lyfandri monumentum	438
Lyfan	

Lyfandri ſignum	495
Lyſimachus Lebediorum vrbs euerſit	102
Lyſis Tarëtinus Polymnidem Epaminonda filium inſtruxit	382
Lyſimachum cum omnibus Aſiæ inquilinis Colophonij debelarunt	102
Lyſippus Eleus luſtator pueros vicit	56
Lyſippus ſtatuarius	419
Lyſippi ſtatuã Andræas Arguius finxit	56

M

M Acareus Lycaonis filius	202
Macarei	301
Macedonum ſuperato præſidio, Attilio Elaminus Eretriam diripuit	120
Macedonum bellicam gloriam, & imperij magnitudinem Sybilla verſibus prædixit	122
Macedonum regnum Romani auxiliis aſumptis euerterunt	123
Macria mons	112
Magnæ Deæ quæ	286
Magneſia à Philippo munita	118
Mal lus amnis	295
Malthò quid	84
Manthurici campi	324
Manticora bellua	404

Mantinea vrbs	203. 218
Mantinea olim postea Antigonis beneficio Antigonea appellatur	221
Mantinenses in Arcadia	197
Mentinenses in Bello Peloponnesiaco	219
Mantinenses in Siciliam	ibid.
Mantis ara	305
Mardonius mulctatur	352
Mardonij sepulchrum	354
Mardonij Arcontem filium constat luculentam dona Dionysophani dedisse, quo patris sepeliendi curam susciperet	354
Maris eluuió	183
Marmax Hippodamiæ procorum primus	76
Marmacem procorum primum Hippodamia occidit Oenomanus.	ibid.
Marpessa	312
Marpesi vrbs vestigia.	504
Martis Ara	290
Martis ex are signum.	167
Martis signum	312
Martha	278
Mater & filij Alexãdri necem subiere	369
Marris Deorum facellum.	323
Mausoli sepulchrum	245
Mæander fl.	318. 437
Menalum	203
Megalopolis	272
Mega	

Meganitas fluuius	174
Megarensum contra Corinthios victoria	66
Megarensum thesaurus in Alti	ibid.
Megaron	304
Melangea	214
Melanippi sepulchrum	10395
Melanius fluuius	453
Melas F.	279
Melanippus cum cuiusdam puellæ amore caperetur nomine Comætho, eam in uxorem à patre poposcit	160
Melanippi & Comætus libido quam calamitatem attulerit	ibid.
Meles annis	112
Melichus fluuius ad quem pueri cum spicis coronis descendunt	162. 163
Melpean vicum	309
Menalces quinquertij victor	55
Menalcidas sibi mortem veneno conficiuit	139
Menalcides	133
Menalcidis dolus & perfidia	414
Menalcidis imperium	139
Menalippus	160
Menalius mons	300
Menæcei monumentum	412
Menelaida fons, & platanus	258
Menechmus statuarius	138

Meneleæ	271
Mentis statuarius	288
Mepſæ Luſorum ruinae	250
Mercurius à Phœneatis veneratur	240
Mercurius ubi editus in lucem	401
Mercurij Acaceſij ſignum è marmore	184.
301	
Mercurij Criophori templum	405
Mercurij Dolij ſignum	193
Mercurij Ducis ſtatua	288
Mercurij Epimelij ara	170
Mercurij marmorcum ſignum	169
Mercurij officium	191
Mercurij Promachi templum	405
Mercurij ſimulachrum	288. 311. 375
Mercurij Templum	40
Mercurio Fanum primis in Peloponneſo	
Pelops Lydus, quo Myrtili cæde infer-	
ſum Deum placaret ædificat & ſacra fa-	
cit	405. 246
Merulæ aues albæ	246
Mefabius Mons	407
Melleſioia	197
Melleſij ab Epaminunda reſtituti	388
Melleſij & Achæi exules Romanorum	
ediſto bona ſua recuperarunt	126
Melleſij quæ poſt electionem & reditum	
fortuna fuerit	9
Melleſe	

Melleſius Simulus	169
Metapontinorum theſaurus in Alti	66
Metellus	123. 137
Metelli benignitas	145
Metelli exercitus	146
Metelli victoria	143
Methydrium oppidum	298
Metionides	106
Micenæ deſolata	292
Miletum ab Ionibus occupatur	98
Milonis Crotoniata facta deſcribuntur	48
Miltiades	310
Miltiades Timonis filius primus ex ea do-	
mo in Thraciæ Cherronneſo imperat	
64	
Mineræ ara	329
Mineræ Areæ Fanum	39
Mineræ caſſidi inſiſtit Gallus gallina-	
ceus quare	351
Mineræ Coriæ Templum & ſignum	
254	
Mineræ Cydoniæ ædes	75
Mineræ ædes 109. 153. 175. 193. 271. 326.	
440. 479	
Mineræ ædes & ſignum	171
Mineræ & Iouis ex ære ſigna	441
Mineræ Erganæ ſignum	418
Mineræ Haleæ templum	508

Minervæ Itoniæ templum	441
Minervæ machinatricis delubrum	299
Minervæ Panadæidis ædes & signum ex auro & ex ebore	164
Minervæ Poliadis ædes	111
Minervæ Poliadis simulachrum colum utraque manu teneentem	ibid.
Minervæ proneæ ædes	492
Minervæ signum ex ebore & auro	166
Minervæ templum 164. 189. 193. 288. 305. 359. 375. 480. 513. 514. 525	
Minervæ Telchinia ædes	397
Minervæ Tritoriae templum	238
Minervæ Zosteriæ signa	394
Minix sepulchrum	452
Mininermus	424
Mininermus Smyrnæorum pugnam elegis conscripsit	ibid.
Minyas	447
Minyæ ararium vnum è Græciæ miraculis	452
Miraculum Cleomedis Astypalæensis	33
Miraculum de restituto oculorum visu	111
Miraculum insigne Theagenis statuæ	39
Miracula Nesti fluminis	19
Mirtoësæ statua	287

Misericordia Atheniensium in Dorieum exulem	26
Mirus	580
Mnemosynes aqua	458
Mora vbi sepulta	234
Molossus amnis	298
Mons elesium	224
Mons & actus Romanorum in opprimendis Acheorum urbibus	129
Mos in sacrificiis Dianæ	193
Mos siue darum in somniis consilium de deducta Herculis in rate statua	110
Mummus	146
Mummij crudelitas in Acheos & Corinthios	148
Muscæ quomodo expellantur	271
Muscæ statua	288
Muscæ in Helicone	423
Musarum delubrum & signa	420
Musarum nutrix	424
Musæa musarum ludi	431
Musæus author eius Poeseos quæ Eumolpia dicitur	481. 487. 497
Mycalæssa vrbs	393
Myagrus	271
Mylaon fl.	308
Myones qui de Myonesibus Pausaniæ sententia ibidem.	64

Myron	363
Myrtili sepulchrum	240
Myrtoum Mare	241
Myſæum	195
Myſon Cherienſis	549

N

N Aiades	205
Naias Iouem in gremio ferens	287
Noadus	383
Narcifiſi fons	433
Narcidas Phigalienſis palęſtrita	15
Nafos	269
Naucydís Argiini diſcipulus Alypus Sicyo- nius, quas fecerit imagines	4
Naufragium Gręcorum cum Agamem- none ab Ilio redeuntium, Capha- reum Eubęę promontorium nobilita- uit	464
Naupactiorum carminum author quis	606
Naxus inſula	382
Naxus vicus	260
Naxi conditores Chalcidenſes	45
Neda armis Meſſeneorum Eleorũque ſines dirimit	306.314
Neda Nympħa	306
Nęara cuius filia	206
Neleus	

Neleus Miletum adiit	98
Nilei ſepulchrum	ibid.
Nemeſis	109
Nemeſis ædes	ibid.
Nemiacas palmas tris abſtulit Stomius vir Eleus	9
Neocles	353
Neolaidas ex Pheneo Arcadię Proxeni filius, è puerorum pugilatu palmam tulit	4
Neonas vrbs	474
Neptunus dimicat pro Mantinenſi po- pulo	227
Neptuni delubrum	168.236.258
Neptunus equitationem primus inueniſ- ſe dicitur	169
Neptunum apud Athenienſes Pamphus e- quorum largitorem appellat	169
Neptuni equeſtris ædes	298
Neptuni equeſtris ſimulachrum	238
Neptuni Heliconij templum	180
Neptuni Oncheſti ſignum & lucus	283
Neptuni ſignum	178.288
Neptuni ſpeculãtoris templum	283
Neptuni templum	296
Neptuno cur Taurum maſtabant	494
Nero Gręcis libertatem reſtituit	150
Nero quingentas æneas imagines è Del- pho abſtulit	487

Nero statuas in urbem asportauit	526
Nestane	215
Nestus fluuius qui Abderitarum fines præterlabitur quæ habeat miracula	19
Nicander quot palmas abstulerit	56
Nicolopitani inter Amphistionas compu- tati ab Augusto	490
Nicopolis Augusto condita	157
Nicostratus puer ex Hera Arcadum ciuita- te palestrita	12
Nili simulachrum è nigro lapide	264
Nimphæ iuxta aram Mineræ	330
Niobe in saxum	201
Nomij montes	309
Nomophylax quid	83
Nonacris oppidulum	247
Norax dux	519
Noſti, poëſim, in, qua de Orco de que infe- rùm terroribus multa expoſita inue- niuntur	563
Nutrix Dianæ Elaphiæam	81
Nycteus	362
Nyctimus Lycaonis filius	202
Nymphas vicus	244
Nympharum supra Heracleam & earum nomina	80
quæ communi nomine Ionides nuncu- pantur	ibid.

Obtreſt

O	O
Obtreſtator, ſtatua quam cædebat op- preſſus.	38
Odeus	164
Odeas ab Herode fabricatus	165
Oeboiæ ſtatua Elei quando & cur po- ſuerint	11
Oebote curſoris ſignum	154
Oedipus	366
Oedipus ſphingem interfecit	364
Oedipi facinus	480
Oeetis vrbs ab Aeneæ condita	234
Oenois fons	243
Oenomaus, quot, qualeſque occidit	77
Oenomai domus conſagrata fulmine ibidem.	
Oenomai ſepulchrum vbi	74
Oenopion	107
Oenopionis ſepulchrum	112
Oenotria à quo	203
Ogoa templum	225
Ogyges	361
Olei ſepulchrum	300
Olbius amnis ab Hercule in alium al- ueum ductus	238
Olea Athenarum	259
Olea & ilex ex vna eadem radice	304
Oleas Rex Arcadiæ	210
Oleaſt	

Oleatri corona	331
Olenius regendi equos præstantissimus	
72	
Olenos vrbs Ioniæ	113.155
Olympias	216
Olympias fons	281
Olympiaci ludi	299
Olympicum certamen in itis athletis quid factu opus	81
Olympicos ludos Pisæi condere cupiunt	
78	
Olympiæ victoriæ duæ Archelilao & Lichæ eius filio obtigerunt	6
Olympus Mons	305
Onafias pictor	364
Onatus statuarius	318
Onchesta vrbs	417
Onomarchus & eius mors	473
Ophis fluuius	219
Opis Regis statua equestris	510
Opuns	467
Oraculum Apollinis	450.523
Oraculum Apollinis Delphici	468
Oraculum Sybillinum	497
Oraculum Trophonium	458
Oraculi obseruatio	456
Orrhomenum	233.442.448
Orestasium	202
Oresthalius	310
Orest	

Orestasij vrbs	323
Orestes	140
Orestes Acheorum rex	208
Orestes iterum respiscit	294
Orestes vbi insaniuit	293
Orexis mons	237
Orionis Monumentum	401
Oron fluuius	282
Orpheus de cupidine nonnulla versibus suis mandauit	418.427
Orpheus & Amphion magi	73
Orphei historia sculpta & fabula	427
Ossa gigantibus	291
Otus	423
P	
Acis statua	391
Pæson statuarius	496
Paius vicus	260
Palea	151
Palestrita Calliteles	56
Palenses olim Dulichij appellati	53
Pali campi	297.299
Paliscuis ager	361
Pallinodiam cur fecerit Stesichorus	
378	
Palladium ab Aenea in Italiam deportatum	247
Pallad	

Palladium forum Athenis quale	110
Pallantis statua	324
Pallantium	202.320
Pallene vrbs Ioniz	113
Palma cur semper victoribus	332
Palma Deli	259
Palma znea	514
Palmam è stadio tulit Demosthenes Lacedaemonius	54
Palma Aristidis quot	55
Palma quot Euanthi Cyziceno pugili euenierint	17
Palma quot Timoni delata	54
Palmas quot abstulerit Gorgus Eleusis	51
Palmas quot Nicander abstulerit	56
Palmas quot meruerit Herodotus Clazomenius	57
Platæam Afopi filiam cur Iupiter pro sua sponsa in vulgus prodidit	357
Panomium	104
Pamphus hymnorum scriptor	169
Panathenæa ab Atheniensibus	199
Pancala amnis	207
Panocratij Palmam ex Acarnania primus abstulit Xenarges	6
Panocratio victi Rexibus Opuntius	62
Panopeum	476
Panopeus	474
Pan	

Pan Cererem inuenit	317
Panos signa	287
Panos famem, & cur Pan Athenis colatur	305.306.350
Panormus portus	172
Panthaleon Omphalionis filius Pisæ Tyrannidem occupat	74
Panthaleon Pisæi rex	75
Pantias Aristoclis Sicyonij discipulus, Neocostriati palæstritæ pueri statuam fecit	12
Pantarces Phydiz in amoribus	35
Pantarces Elei effigiem cur Achæi dedicauerint	51
Paniasis scriptor	493
Parathemidas cum suis sociis filias Scedasi iam nubiles per vim vitauit	383
Parcæ	31
Parabasus	280
Pariani	418
Parietes duos ex vna fidelia dealbare	11 & 14
Paroria	296.297
Parnassus cuius filius	484
Parthenea ß. vnde dictus	1461
Patrenses Aetolis suis veteribus amicis aduersus Gallos auxilium ferebant	357
Parth	

Parthenius mons	350
Parthenope	105
Patra	156
Patras ab Augusto restaurata	157
Patrenſium maior ſœminarum quàm vi- rorum numerus	169
Patreus	168
Patrei pueri ſtatua	165
Patrei ſepulchrum	164
Patrocli ſtatuz	497
Pauſaniæ ratio in recenſendis athletarum nominibus	3
Pecudes epota Charadri aqua mares filios generant	172
Pecuniæ templorum abraſæ & earum por- renta	472
Pelaſgia vnde dicta	299
Pelaſgus docuit ædificare & vt i veſtibus, & veſci glandibus	198
Pelagus, locus in Mantinenſium finibus	228
Pelagus locus, non mare vitandum ab Epa- minonda	231
Pelaſgum	198
Pellenenſes	192
Pelops cur Hippodamiæ procorum ſepul- chrum illuſtravit.	76
Pelopis enſis deſcriptio	64
Pelopis oſſa vbi conſeruentur	78
Penel	

Pelopidam Alexander Theſſaliæ tyrannus in vincula coniecit 388. eundem poſtea vltro dimiſit	389
Penelopes Tumulum	233
Peneleus	366
Pentheus	362
Peras amnis	155
Perathenſes à quo	203
Pereus	205
Pergamus	207
Peroe F.	360
Perſeus Græcorum ruina	128
Perſephone	304
Petrachus mons	466
Petroma lapides ſuper impoſiti	241
Petro ſaca vicus	233
Phæaci	281
Phædria vicus	295
Phalantum mons	297
Phalarus amnis	442
Phalæcus	474
Pharæ oppidum	169
Pharæ vrbs Ioniz	113
Phayllus	473
Phayllus icotoniata	494
Phelloes caſtrum	191
Pheneatæ populi	237
Pheneos vrbs	238
Pherenici & Anauchidæ Eleorū ſtatua	504

Phialus Rex Arcadiæ	210
Phidias statuarius	360.375
Phydæ in amoribus Pantarces	35
Phiden Argiuorum Tyrannus	75
Phigalia quo sita loco	310
Philabrius proditor	126
Philinus Cous illustri quare	58
Philippus à Flaminio superatur	122
Philippus Amyntæ filius	275
Philippus Demetrii filius	117
Philippus victoria parta Plateenses in pri- stinas sedes reduxit	354
Philippi Demetrii filij scelus	118
Philium quid sit	287
Philoctetes	293
Philogenes	704
Philomelus	471
Philomiracis Dianæ ædes	84
Philopœmenis statua	334
Phlegyas	446
Phlegyantia regio	447
Phlegyarum genus extinctum	ibid.
Phliaſius statuarius	190
Phocenses ad bellum Troianum auxilia miserunt	467.468
Phocenses accepto oraculo, delectos vi- ros duce Gelone in hostes mittunt	469
Phocenses noctu Theſſalos oblitis gypſo corporibus adoriuntur	471
Pho	

Phocenses	105
Phocensium actus	470
Phocensium vrbes expugnatae & solo æ- quatae	474
Phocis	467
Phocica desperatio quæ, & qualis fuit	469.470
Phocicus conuentus	480
Pholoes Mons	261.278
Phormio Piscator	110
Phœnix & Corax equorum nomina	36
Phœnix fluuius	174
Phraſiclis	274
Phriæ vrbis vestigia vbi	75
Phrynes effigies	420
Phubia ab Epaminunda expugnatum	390
Phygalea	309
Philacidus	516
Phylaci heroicum facellum	492
Phylandrus	516
Phylomela	479
Pierus fluuius	169
Pierus pater musarum	424
Pindari monumentum	408
Pionis Montis, idest Pinguis	111
Pisces voces emittere similes vocibus tur- dorum	253
Pisa tyrannus Panthaleon Omphaleo-	

nis filius	74
Pisæi Elees arma inferunt	79
Pisæi Olympicos ludos concidere cupiunt	78
Pisæi rex Pantaleon	75
Pisæoré bellum quàm crudelissimum	79
Pirhò gratiarum vna	445
Platæenses	351. 517
Platanistos F.	309
Platanus amnis	412
Plestus fluuius	493
Plethrium quod	82
Podaris sepulchrum	223
Pœanius Eleus Athleta	57
Pœonij Tauri	43
Polimestor Rex Arcadiæ	211
Polites	270
Politis victoria quæ	43
Poloson vicus	401
Pollucis & Castoris lucus est lauris plurimis confitus	170
Polybius cuius filius & eius filius & eius statua	285
Polybij statua	324
Polycles de quadrigis coronam accepit	5
Polycletus Argiuis	287
Polycrates Atheniensium eloquentissimus	

mus	60
Polydamas Niciæ filius patria Scotussa omnium hominum 18. Pausaniæ tempore statura maximus fuit	ibi.
Polydamas in Olympo monte profusus inermis ferocem Leonem confecit	19
Polydamantis fortitudo quanta & quàm sibi exitio fuerit	20
Polydamantis rerum gestarum narratio	19
Polydamantam Darius magnis promissis ad se accersuit	20
Polydorus	343. 362
Polydorus paternum imperium tenuit	362
Polygnotus pictor	360
Polygnus Polypithis Lacon lucta vicit	56
Polytichides vicus	102
Pompus Rex Arcadiæ	210
Porynas fluuius	243
Porticus Corcyraica, & cur ita appellata	85
Porticus Dorica descriptione	86
Porticus Myropolis	285
Porticus Philippea	284
Portum Lupiæ fecit Adrianus Cæsar	65
Pornia	371
Porulacæ frutices	421

I N D E X.

Praxidicarum Dearum ædes	439
Praxidamas Aegineta castibus vicit	62
Praxiteles statuarius	356
Praxitelis opus	221
Preugenis pueri statua	165
Preugenis sepulchrum	166
Priapi signum	431
Priense	100
Procles Ionum dux	105
Procles Lycastidæ filius puer palestri- ta	51
Procorum Hippodamiæ primum occidit Oenomaus Marmacem	76
Prodigia multa	181
Proditores patriæ	128
Promachus	499
Promachi Pellenei statua	194
Prometheus quo saxa in homines con- uerit	477
Promethus rex	101
Pronai dij	375
Pronomi Tiblicini statua	381
Proserpinæ ædes & signum	407
Proserpinæ sanum	179. 324
Proserpinæ sospitæ statua	286
Proserpinæ signum	167. 221. 288
Proserpinæ venatricis templum	456
Protolaus Mantinensis pugilatu vicit	20

Proxe

I N D E X.

Proxeni filius è pugillatu palmam tu- lit	4
Psophis	261
Psophis & Phegea eadem	263
Psophidij	260
Pteris Filix	483
Ptolemæus	366
Ptolemæus Lagi filius Rex Aegypti, Macedonem se inscribendam cura- uit	9
Ptolis locus	234
Ptoeus mons	409
Puellæ quæ propter insignem contume- liam laqueo vitam finierunt	383
Puellarum statuæ cum calathis floribus refertis	286
Pugilatu quater vicit Tifander Ceocriti filius	45
Pugilatu vicit Antipater Milesius, Clino- patri filios	7
Pugilatu vicit Butas	58
Pugilis Euthymi victoriæ quæ 22. eius generationis series	ibid.
Pugna quomodo commissa inter Manti- nenses & Lacedæmonios	226
Pugna Telephi & Aeschillii	327
Punica mala sanguineum succum emit- tentia	412

VV 4

Purij dij & eorum sanum	324
Puteolus	215
Puteus cuius aqua in furorem equos tradit	374
Puteus facer	314
Pyrlampes longiore Ephesus curriculo victor	13
Pyrilampes Sicyione oriundus Messenius, ibidem. Pyrilampis Ephesij statuam fecit	ibidem
Pyrrhæ statua	376
Pyrrhus in maximam Italiæ calamitatem contra Romanos bellum promouit	13
Pyrrhus Achillis filius Apollinis templum aggressus	486
Pyrrhus de prælatura ludorum præmia tulit	4
Pyrrhus Acacidæ filius Epiri rex admiratione dignissimus	49
Pyrrhi statuam Lysippus fecit	4
Pyrrhon Pistocratis filius Sophista insignis	86
Pythagoras Rhegimus fingendi peritia solertissimus	15. 21. 23
Pytheas Bœotorum magistratus Achæos ad bellum vehementer incitauit	142

Pytheas in hostium potestatem liberatus, ad Metellum perductus fuit, quem merito affecit supplicio	145
Pythius Apollo	38
Pytho	485
Pythocritus Syconius tibiis vicit	49
Pythodorus statuarius	441
Pythus Abderita dux mercenariorum militum insignis	50
Pyttalus Cæstibus pueros vicit	56
Idem Archadibus & Eleis de agrorum finibus disceptantibus arbiter datus	57

Q

Q Vadrigis vicit Archidamus Eleus	59
Quercus Dodanea	259
Quinquentij coronam primus omnium cepit Anaxandri auus	5
Quinquentij palmam abstulit Stomius vir Eleus	9
Quinquentij palmam Clearostus Edeus adeptus	157
Quinquentij victor Menalces	55

R

R Eligio apud Cabiros non violanda	
415	
Religio polluta	160.180.185.433
Religio profanata	472
Reos condemnare antequam nominare	
fas non erat	129
Rexibus opuntius pancratiasta	62
Racius Creta Coloniam deduxit	101
Rhodamantus	346
Rhadines sepulchrum	112
Rhea mater Iouis	298
Rhea in templo Iunonis	356
Rheæ speluncam non intrant homines	
nisi sacrificantes	299
Rhæcus Dux	470
Rheusus vicus	258
Rhinocerote	403
Rhion promontorium	172
Rhodus ne in Olympicis cum pueris lucta congrederetur, reiectus fuit	47
Ripes vrbs Ionæ	113
Romanorum liberalitate ereptum agrum Thebani receperunt	370
Romanis inuitis Coloniam Campani deleuerunt	13
Rosa Veneri sacra	87
Rostra nauium	503
Sab	

S

S Abba	506
Sacerdos Apollinis Istmenij	376
Sacerdos Cereris cidariæ populares virgis cædebat	242
Sacerdos Virgo	158
Sacerdotes Iouis	180
Sacer puteus ex cuius aqua bibentes vaticinabantur	354
Sacra quomodo maximis diis	171
Sacrarium cuiusdam indigenæ feminæ	168
Sacrificium siue oraculum	169
Sacrificium Dianæ	346
Sacrificium Dianæ Laphriæ	118
Sacrificium Dianæ Triclaræ	159
Sacrificium liberi Patris	163.194.371
Sacrificium Liminatidis Dianæ	165
Sacrificium Potniorum	344
Sacrificium Mercurij	406
Sacrificium Throniorum	479
Sacrificia Dædalia	358
Sacrificiorum fumus in duas partes scinditur	396
Sacrum curriculum quod	82
Salubritatis signum	175.418
Salutis fanum & sacra	179
Salutis signum	168
Samia	105
Samothraces	106
Samus	

I N D E X.

Samus vrbs	105
Samij & Iones duos ex vna fidelia parietes dealbarunt	13
Samij pro Lyfandri bene meritis ei statuā in Olympia æneam erexerunt	14
Samius de puerili pugilatu victor	34
Sapientum nomina Græcorum Athenis pro foribus templi repperiuntur.	548
Sarapioni cur honores in Elide habiti	83
Sardinia in prouinciam redacta	150. 151
Sardinia omnium venenorum & lethalium stirpium expers	522
Sardinia vnde dicta	518
Sardinia infula longitudo & latitudo ibidem	
Sardorum statua in Delphico templo ibid.	
Satrapes Corybantis cognomen	9
Saturnus quò falcem abiiecit	174
Saturni simulachrum	456
Saturno, Basilæ qui appellantur suo ritu sacra fiant	67
Satyrus Eleus ex Iamidarum gente, quot quales palmas abstulerit	15
Satyrus Salanionis filius ex ludis Olympiacis duas palmas tulit	15
Saurum hominibus infestum latronem occidit Hercules	74
Saxa è cælo	452
Scamillus	284
Scar	

I N D E X.

Scarphea	143
Scarphenfes	467
Scedasi filia	383
Schedius	476
Scenoma mulieris	167
Scephrus	345
Sceptrum Iouis à Vulcano fabrefactum adoratur	464
Sceptro Iouis sacrificatur	ibid.
Sciathus mons	237
Schistes via	480
Schœnus oppidum	298
Scorpius pinnatus vt locusta	405
Scotanis vicus	260
Scotussa ciuitas quando crudelissime oppressa	18
Scutum aureum Cræsi Lydorum regis donum	492
Scura ænea	503
Scyrcæi statua	525
Scypius	384
Seleadus luctator Lacedæmonius	56
Selemini fabula	173
Selemnus fluuius	ibidem
Selinus	94
Selinuntiorum thesaurus in Alti	65
Selinuntios è Sicilia Carthaginienfes expulere	ibid.
Seleuci	

Seleuci nomen cur illustre apud omnes gentes	54
Semelem ne Actæon vxorem duceret, Stesicorus canes ad eum dilacerandum incitauit	355
Semelis fabula	381
Semelis statua	392
Senibus qui mos inest	160
Seps qualis sit	206
Sepia mons	244
Sepulchra ex ære	355
Sepulchrum Oenomai vbi	74
Sepulchrum Mercurij de lapide figura quadrangula	505
Serapidis signum	109
Serapidis templa	168.411
Seres quid	92
Seria insula vbi	ibid.
Serpens cælatus in scuto Epaminūdæ quid signat	230
Serpentes innocui in Helicone monte	421
Serpentes nec hominibus infensi nec veneni expertes	522
Siciliæ tyrannus Gelon	32
Sicyonij	200
Sinum Aesculapij & Salubritatis	175
Signa ænea in templo Castrorum	254
Signa	

Signa quæ sint ad Iunonis templi dexteram in Elide	4
Sileni templum	78
Solenos esse mortales Pausanias arguit	87
Solentij via cur ita appellata	84
Simonides Leoprepis filius	33
Simulachrum à Dædalo factum	458
Simulachra deorum deportata	328
Simulachra æqua materia apud præcos	246
Simulachra fictilia	171
Simus Rex Arcadiæ	210
Simulacrum Apollinis inaurato capite vbi positum	64
Sinoes	283
Siphniorum insula	501
Sira vicus	260
Similis statuarius	106
Smirna vrbs vna ex duodecim vrbibus Acolensium	108
Socrates statuarius	213
Sodamas ex Allo in Troadâ ad Idam montem, primus Acolensium pueros in Olympico stadio vicit	17
Soidas statuarius	158
Solemnum puerum formosum ab Argyra nympha adamatum, Venus in amnem mutauit	173
Solis mensa apud Aethiopes qui supra Syenem	

nem sunt	91
Solis Seruatoris statua	288
Solemnus nunc fluuius est, in quo qui se immerget, amorum suorum obliuifce- tur	ibid.
Solemni aqua nulla præciosior	ibid.
Somnium Phaylli	474
Sophista insignis Pyrrhon	86
Sophius Messenius puer, cursus certamine vicit	9
Soronea Silua	260
Sosigenes statuarius	288
Sospolis patrius Eleorum genius quo ritu colatur	67
Sospolidis origo describitur	68
Sospolidi decreti honores	89
Sostratus Sicyonius p̄cratiasta quot, quas- que palmas obtinuerit 14. Idē cur Acro- cherfites dictus	ibid.
Sostrati sepulchrum	152
Sotera. i. Sospita	286
Sparta Achaico concilio subiecta	121
Sparta in potestate Achæorum	113
Sparta proditiōnis immunis	127
Spartanorum mos in bello	383
Speculum non referens imagines respi- cientium	303
Sperchion	143
Sperchius amnis	533
Scotus	

Scotussæi ad extremam imbecillitatem per Alexandri crudelitatem redacti	19
Sphinges	416
Sphragidum	359
Statua Anatonix	473
Statua cur Archidamo Lacedæmoniorum regi erecta	17
Statua ex cedro	375
Statua ex ebano	348
Statua ex ebore	328
Statuæ ex ære	286. 375
Statuam suã primus ex Ionibus in Olym- pia dedicauit Antipater Milesius	8
Statuas de qua materia & quo ritu Platae- ses faciebant	358
Stheneli imago	499
Steficorus Actæonem à Diana cerui pelle circundatum scripsit	355
Stefichorus	355
Stipendium Thebanis à Pocensibus mis- sum	373
Stratoni Porticus	174
Strongyle	502
Struthiocamelus	431
Stygis aqua	247
Stygiæ aquæ virus	248
Stymphalus	205
Stymphalius Dromeus quas victorias tu- lerit	28
ib	

Symphali populi	274
Symphalidis fons, à Symphalo	206
Sulpitius Gallus	131
Sumatia à quo	203
Sumani ædes 88. quam quotannis semel aperiunt Elei, & quare	89
Sumani Veneris ædem semel quotannis aperiunt, quam ingredi, præterquam sacrificulo nemini conceditur	87
Sumicia vrbs	300
Sus amnis	430
Sycionius Lyssippi discipulus Timosthenis effigiem elaborauit	8
Sybaritarum Thesaurus in Alti	65
Sylla contra Thebanos	370
Sylla cur morbo pediculari oppressus	440
Sylla duo trophæa erexit	463
Syllis vrbs Sardinæ	521
Symbola locus	349
Syrus amnis	295

T

T Alea. i. adulta Iuno	356
Talchybij sepulchrum	178
Talus Adolescentibus & virginibus con- gruit	87
Tanagraei	400
Taraxippus equos arte & scientia regen- di	

di præstantissimus: & vnde eius cogno- men	72. 73
Taraxippus Isthmus ab equabus discer- ptus	73
Taraxippus quis verè fuerit, Pausania sen- tentia	ibid.
Tarentum vnde	500
Tarsenses	279
Tartesiacum æs.	63
Tartessum Hispaniæ fluiuius	ibid.
Tartessum, olim Carpiæ	ibid.
Taurosthenem strauit in lucta Cheman	32
Tegea vrbs	203
Tegeæ sepulchrum	224
Tegulas è marmore Pentelico fecare By- ze Naxio tribuitur inuentum	326
Telamon vbi tumulatus	243
Telephi area	350
Telefarchus	539
Teletas Messenius pueros pugilatu vi- cit	48
Tellias	470
Templum Apollinis multorù sacrilegiis fuit expositum	486
Telluris effigies	167
Tulluris & Neptuni commune oraculum	
1481	
Telluris Euristernon. i. de lat. pectoris fa-	

num & sacerdotium	188
Temessensibus quòd Vlyssis socios peregnerint quid acciderit	23
Templum Aesculapij	266
Templum ab Adriano Neptuno dicatum qua arte fabrefactum	225
Templum antiquum equestris Neptuni	224
Templum Iouis Charmonis	232
Templum Neptuni in Mantinea	209
Templum Veneris socialis à quo conditum	222
Templa seorsum à profanis ædificiis	406
Templa varia in Clitori	253
Teneæ fontes	237
Tenerus campus	416
Tennis	510
Terander Polynicis filius	101
Tereus	479
Termessus fl.	181
Terræmotus	181
Terus annis	155
Tessare à ducibus in bello data	470
Testudines miræ magnitudinis	260
Testudines Pani sacre	350
Teumessus vicus	397
Teu	

Theuthis	279
Thales Milesius	549
Thalia Gratiarum vna	445
Thamyris Lyricen	426
Thamiris statua	ibid.
Thasium vrbs Ionie	113
Thaumasius mons	298
Theagenis coronæ quot	38
Theagenis fortitudo	ibid.
Theagenis statua cædis damnata	38. eiu-
dem insigne miraculum	39
Thebani contra Phocenses arma mouerunt	473
Thebani reduxere Mantinenes in pristinam sedem	220
Thebani tributum pendebant	449
Thebani vnà cum Corinthiis arma contra Lacedæmonios mouerunt.	368
Thebanis incestuarum nuptiarum infamia	480
Thebanorum voluntas Plataënsibus suspecta	352
Thebe captæ	365
Thebe restitutæ	369
Thebarum portæ	372
Thelpusa vrbs	266
Thelpussa ager	261
Themidis delubrum	405. 413

Themisthoclis dona ab oraculo repudiata	512
Themisto alij matrem Homeri fuisse dicunt, alij Cleomenem	549
Theocosmus statuarius	495
Theochrestus Cyrenus equos alendi studiosus	42
Theogenus Aegineta è lucta puerorum palmam adeptus est	31
Theogenis statua à suo inimico flagris caesa	38
Theognetus Aegineta è lucta puerorum victor	31
Theopropus statuarius	424
Theopompi & Anaximenis inimicitia	61
Theridas	141
Thermodon fluuius	398
Thersander	499
Thersandrus	365
Thersilia curia	289
Thersilochum Corcyraeum fecit Polycleus	45
Thesaurus Cyrenæorum	65
Thesaurus Epidamniorum in Alti	ibid.
Thesaurus Celensum in Alti	76
Thesaurus Metapontinorum in Alti	66
Thesaurus Megarensum in Alti	ibid.
Thesaurus Selinuntiorum in Alti	65
Thes	

Thesaurus Sybaritarum in Alti	ibid.
Thesauri descriptio in Alti Sicyoniorum	62. 63
Thessali ira inflammati auxilijs accitis cum apparatissimo exercitu Phocenses debellarunt	468
Thespia vrbs	417
Thesprotis	215
Thessalonices	369
Thessalus equitatus ad Hyampolim in insidiis caesus	468
Thisbe vrbs	494
Thisoa	279
Thisoa Nympha	306
Thiso Aenis ager	308
Thius amnis	295
Thnoia vrbs	202
Thnoius	ibid.
Thocnia	283
Thorsus fluuius	520
Thraciæ mulieres cur solæ in Templo Herculis	112
in Thraciæ Cherroneso primus Miltiades Cimonis filius imperauit	64
Thronis	479
Thronium	474
Thurius Damon	274
Thyades fœminæ	477
Thyadum	526

Thyreæa	349
Thyræum	203
Tideus Eleus Antigonij Demetriij patris & Seleuci effigies dedicauit	54
Tidei sepulchrum	395
Tigris	404
Tilphusa fons	438
Tilphusius mons	ibid.
Timagenidas proditor	127
Timanthi quomodo vitæ exitium accide- rit 209. hunc infamæ non fortitudinis arguit Pausanias	ibid.
Timanthus propter defectum sibi virium ad arcum tendendum, rogo extracto, in ignem se coniecit	29
Timosthenes Eleus pueros in stadio vi- cit	7
Timasitheo Delpho cur statua posita Idem cur capite damnatus	30 ibid.
Timosthenes quos in stadio vicit	7
Timon de curuli certamine victor	8
Timoni quot palmæ delatae	54
Tipha oppidum	435
Tiphys ad Timonem Nauis Argò ibidem.	
Tiresia serpentem occidit	398
Tiresiæ sepulchrum	396. 439
Tirrheni à Lipareis diuino oraculo ag- gressi, & ab eisdem bello nauali su- perati	

perati	517
Tifagoras statuarius erumpam Herculis cum hydra in Delphi templo posuit	524
Tifamenus	366
Tifamenus in prælio occubuit, cuius ossa Lacedæmonij oraculi Delphici moni- tu, Sparten deportarunt	96
Tifamenus Rex	95
Tifameni filij primas Achæorum imperij partes habuere	57
Tifameni sepulchrum	96
Tifander Cleocriti filius quater pugilatu vicit	45
Tifas omnes sui temporis Oratores dicen- di facultate antecellebat	60
Trifontium	244
Tonstrina Templum	294
Trachys mons id est asper vbi	236
Tragus fluuius	258
Trapezeus	202
Trapezuntis vrbs	281
Trapezuntij	274
Trafibulo vari cur statua apud Eleos po- sita	7
Tricrena	244
Tricoloni	296
Tricoloni à quo	476
Trimarcisia pugna	530
Tripòs	376

Tripus aureus sustentatus ab Aeneo dracone	510
Tripus Hercules	108
Triptolemus	154
Trifolium qui	242
Tritæam nullam quam Achæorum inueniri posse negat Pausanias	42
Tritia urbs Ioniam	113.170
Triton occisus	402
Triton fl.	440.441
Tritonis fons	271
Tritonis figura	402
Triuia locus	300
Trophæa vicus	365
Trophæum lapideum in memoriam belli inter Mantinenses & Lacedæmonios erectum	197
Trophonius	450
Trophonius condidit templum Neptuno	225
Trophonij & Agamedis solertia	451
Throphonij lucus	427
Thophonij statua à Dædalo	461
Troiani & Cræci in Sardinia	520
Trygonis sepulchrum	269
Tumuli filiarum Pelia	228
Tuchoa amais	269
Tyrannus Alexander foederibus violatis, quam tyrannidem in Pheræos exercuerit	

uerit	18
Typho Aeginensis fuit Dux Coloniae	13
V	
Vates Iamidae qui & unde oriundi	7
Vates quidam	507
Vates Apollinis fatu orti, Iamidae nuncupantur	7
Venerium Apri Meleagri	327
Venerium in poculis Philippo Amintæ filio porrectum	118
Veneris cœlestis ædes & mos	196
Veneris delubrum apud Cyllenæ	91
Veneris Ericinæ templum	262
Veneris & Mineræ signum	179
Veneris sanum	166.178.187.236.280.331.405.465
Veneris Melanidis templum	214.420
Veneris Paphiæ templum	347
Veneris signum è mari extractum	169
Veneris signa	288.305.461
Veneri rosa & myrtus sacra	87
Veneres tres & earum statua	391
Ventorum ara	453
Veteres quàm curiosi, vt eorum nomina qui ingenij dote præstarent, posteris essent propensiora	14
Vespasianus libertatem Græcis ademit	151
Vestæ	

Vesta signum marmoreum	169
Vestam prius quilibet thure incenso placabat quam Deum consuleret	169
Via in Samo	112
Victores qui de puerilibus Iudiciis coronas ceperunt	37
Victor quoties Archippus Mitelenus	51
Victor quoties Philimus Cons	58
Victoria Megarensium contra Corinthios	66
Victoriae Chionidis	43
Victoriae ex aere statua	420
Victoriae Olympiae duae Archesilao & Lichae eius filio obtigerunt	6
Victoriae Politis	43
Victoriam luctando Theopompus obtinuit	35
Victoriam de pancratio sine puluere Dromeus Mantiniensis primus adeptus est	38
Vindicarum dearum aedes	439
Vipete magis efferari pascendo aliquas radices, & halito emisso homines necare	422
Viperarum morsus non lethalis	ibi.
Vitex Iunonis	259
Vlysses euerso iam Ilio, tempestatibus ad Italiam & Siciliae vrbes appulsus	23
Vlyssis	

Vlyssis & sociorum hostiae, erant arietes nigrae	564
Vlyssis inimicitia contra Aiacem, quem lapidibus obruere censuerat	572
Vlyssis pictura	561
Vlyssis error describitur	23
Vlyssis socios quod occiderint Temessenses quid acciderit	ibid.
Vmbilicus locus apud Phliasios	516
Vinctio contra omnem tabem ad praferuandum ligneas statuas	466
Vnguentum contra dolores hominum ibidem.	
Vniones aceto soluntur	249
Vpupa	479
Vrbes Phocensium expugnatae	474
Vrsi albi	246
Vulcanus Iouis sceptrum fabricatus est	464

X

Xanthus	366
Xantippus	343
Xenarges palmae quae	6
Xenias proditor	127
Xenon erga Achaeos maximae autoritatis nullam cum Perseo, habuit amicitiam	
129	
enophon statuar ius	286
Xenophon Menephili filius paetratiasta	13
Xeno	

I N D E X.

Xenophonis Menephyli filij ex Aegio A-
chiuorum statuam fecit Olympus
ibidem.

Xercis exercitus, & Phocensium principes
sacram pecuniam diripuerunt 486.487

Xercis exercitus multas Phocensium vr-
bes concremavit 474

Xystus quid 82

Z

Zenon Callitellus filius è Lepreo Tri-
philix equo vicit 51

Zetias 296.297

Zethi & Amphionis monumentum 394

Zetus propter puerum à se genitum à ma-
tre peremptum, animi ægritudine con-
trahit 364

Zosterix cognomento duo sunt signa lapi-
dea Mineruz 394

LVGDVNI,

EXCVDEBAT

IACOBVS

FORVS.

FINIS.

UNIVERSITATIS
GRANADENSIS

EXCVDEBAT
IACOBVS
FORVS

